
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01451211 5

NYT LAND

Otto Sverdrup

OTTO SVERDRUP

NYT LAND

FIRE AAR I ARKTISKE EGNE

FØRSTE BIND

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1903

AKTIE-BOGTRYKKERIET
(DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI)

Af dem, som har Krav paa min Tak, er der én, jeg maa faa Lov til at fremhæve, Stortingsstenograf, Kand. mag. Ulrik Mørk. Jeg takker ham varmt for hans utrættelige Omhu under de mange Ugers Arbeide.

Ogsaa de Hjælpere, jeg ikke nævner ved Navn, beder jeg modtage en hjertelig Tak.

Kristiania, 24de Juni 1903.

OTTO SVERDRUP.

INDHOLD

ILLUSTRATIONER[1]

HELSIDESILLUSTRATIONER

[1] Hvor intet andet er bemerket er Illustrationerne reproduceret efter Fotografier tagne under Færden.

TEKSTILLUSTRATIONER

KARTER

RETTELSER

Det bedes bemerket, at paa det tidligere Kart over Hayes Sound, som er indtaget Side 40, har Ritmester Isachsen under Hastverket ikke afsat Rice Strait, som allerede blev opdaget af Greelys Expedition. Kartet er i det væsentlige en Gjengivelse af Nares' Kart fra Syttiaarene.

Bind I, Side 57. Billedets Underskrift skal være: Fort Juliane med Mount Køla-Paalsen.

Bind I, Side 329. Billedets Underskrift skal være: „The Twin Glacier Valley" (Tvillingbrædalen).

Bind II, Side 273. Billedets Underskrift skal være: 17de Mai 1901. „Ulveleiren".

NØDTVEDT. HENDRIKSEN.
OLSEN. STOLZ. FOSHEIM. SIMMONS. BRASKERUD. SVENDSEN.
LINDSTRØM. SCHEI. ISACHSEN. BAUMANN. SVERDRUP. RAANES. BAY. HASSEL.

DELTAGERNE I FÆRDEN.

INDLEDNING

Det var en Morgen i September Maaned 1896, nogle Dage efter vor Hjemkomst fra den første norske Polarfærd. Vi laa ude paa Lysakerbugten og lossede „Fram“, som saa at sige var „varm“ endnu efter sin første Tørn over Polhavet.

Som vi drev paa med Losningen, kom Dr. NANSEN ombord.

„Har du endnu Lyst til at komme afsted paa en ny Færd nordover?“ spurgte han mig.

„Ja vist vil jeg afsted,“ svarede jeg — „om bare Leilighed gives!“

Saa fortalte han da, at Konsul AXEL HEIBERG og Bryggerieierne Brødrene RINGNES var villige til at udruste en ny videnskabelig Polarexpedition med mig som Leder.

Jeg kan ikke sige andet, end at jeg blev glad over det hædrende Tilbud. Paa Kartet der nord var der adskilligt hvidt, som jeg nok kunde have Lyst til at sætte norsk Farve paa.

Dermed var Færden besluttet.

Sammen med Dr. Nansen og mine Redere blev jeg da enig om følgende Rute for den nye Polarexpedition:

Op Smith Sound og Kane Basin, gjennem Kennedy Channel og Robeson Channel saa langt nordover langs Nordkysten af Grønland som muligt for at overvintre og derfra Slædeexpeditioner til Nordspidsen af Grønland og saa langt nedover paa Østkysten, som vi kunde komme. Om Fremstød mod Polen var der ikke Tale.

Mine Redere, som bestred alle Udgifter, hver med sin Tredjepart, gjorde alt muligt for at udruste Expeditionen paa bedste Maade.

Vi blev enige om at knytte en Stab af unge, dygtige Videnskabsmænd til Færden; der blev bestilt en Mængde kostbare Instrumenter for at lette den videnskabelige Forskning, og Provianten, som efter Reiseplanen skulde strække til for en to—tre Aar, øgede slig under Udrustningstiden, at da vi fôr, havde vi nok for — fem.

Da jeg saa kom til at ymte om, at Forholdene der nord muligvis kunde tvinge mig til at gjøre Afvigelser fra den oprindelig fastsatte Rute, gav Rederne mig øieblikkelig frie Hænder; jeg kunde seile, hvorhen jeg vilde.

Med et sligt Rederi er det jo næsten bare Moro at gaa paa Polhavsfærd.

Vaaren 1897 blev der indsendt Ansøgning til Regjeringen om at faa „Fram“ udlaant for Færden. Regjeringen indvilgede Andragendet, og Stortinget bevilgede 20 000 Kroner til nødvendige Ændringer af Skuden. Udpaa Vaaren blev saa denne bugseret ned til sin gamle Bygmester COLIN ARCHER i Larvik; han foretog Ombygningen paa samme udmerkede Maade, som han i sin Tid havde bygget Skuden.

Saa begyndte da i Oktober Maaned Udrustningen, som blev lagt fuldstændig i den første Framfærds Spor, selvfølgelig med de Forandringer og Forbedringer, som Erfaringen fra hin første Færd havde lært os.

Det er en ganske drøi Ting en slig Udrustning til en Polarfærd. Der er tusen Ting, som skal huskes og gjøres

og ordnes, før Ankeret lettes; thi naar Stunden er der, maa intet mangle og intet svigte, om en da ellers skal komme frelst hjem og faa noget udrettet.

Der gik da ogsaa baade Vinter og Vaar, før vi kunde sige, at vi paa det nærmeste var færdige til at drage.

I denne lange Udrustningstid blev Valget af Deltagere i Færden truffet. Der havde meldt sig en Mængde Ansøgere fra alle Verdens Kanter, og efter nøiagtige Overveielser blev følgende Mænd antagne:

1. Premierløitnant VICTOR BAUMANN, Expeditionens Næstkommanderende. Han er født i Kristiania 1870, Sjøkadet fra 1889 og blev i 1895 udnævnt til Premierløitnant i Marinen. Desuden har han i 2 Aar studeret Elektroteknik ved Berlins Høiskole.

2. OLUF RAANES, Styrmand paa „Fram", er født i Lofoten 1865. Var i lang Tid Fisker, tog senere Styrmandseksamen og har blandt andet været ansat i det Vesteraalske Dampskibsselskab.

3. Premierløitnant GUNERIUS INGVALD ISACHSEN, Expeditionens Kartograf. Han er født i Drøbak 1868 og er Kavaleriofficer fra 1891. Senere har han gjennemgaaet Centralskolen for Gymnastik.

4. Kandidat HERMAN GEORG SIMMONS, Expeditionens Botaniker, er svensk og født i Skaane 1866. Han har udmerket sig i sit Fag ved flere videnskabelige Afhandlinger, særlig om en botanisk Expedition, som han i 1895 foretog til Færøerne.

5. Kandidat EDVARD BAY, Expeditionens Zoolog, er født paa Jylland 1867 og var allerede tidligere kjendt for sine Studier over de arktiske Egnes Zoologi. Han deltog i 1891 i Løitnant Ryders Expedition til Grønlands Østkyst.

6. Doktor JOHAN SVENDSEN, Expeditionens Læge, var født i Bergen 1866. Efter at have taget medicinsk Embedseksamen i 1893 blev han ansat som Lazaretslæge i Bergen, da Koppe-

epidemien rasede der. Senere var han Læge i Lyster og en kortere Tid paa en af Hamburg—Amerikalinjens Skibe. I flere Aar arbeidede han som Læge i Lofoten og havde der vundet stor Anerkjendelse.

7. Per Schei, født i Snaasen 1875 og Bergkandidat fra 1898. Han var Expeditionens Geolog.

8. Peder Leonard Hendriksen, født ved Tromsø i 1859, havde i mange Aar faret med Fangstskuder paa Ishavet. Han deltog i forrige Framexpedition.

9. Karl Olsen er født i Tromsø 1866. Han har gjennemgaaet Maskinistskolen, hvor han tog Eksamen med Udmerkelse i 1893. Han var ansat som Førstemaskinist ombord.

10. Jacob Nødtvedt er født i Manger Prestegjæld i 1857. Han har arbeidet som Smed ved forskjellige Verksteder og faret som Fyrbøder paa Dampskibe. Han var Andenmaskinist paa „Fram“.

11. Ivar Fosheim, født i Valdres 1863, Student fra 1883. Han havde i flere Aar drevet Sanatorium i sin Hjembygd og gjort sig bekjendt som en dygtig Jæger og Idrætsmand.

12. Adolf Henrik Lindstrøm fra Hammerfest. Han er født i 1865 og har fra sin tidligste Ungdom faret tilsjøs som Stuert, en Bestilling som han da ogsaa overtog paa Færden.

13. Sverre Hassel er født i Kristiania 1876. Efter at have tjent paa Skoleskibet „Kristiania“ og taget Styrmandseksamen, var han i flere Aar Konstabel i det sjømilitære Korps paa Horten.

14. Rudlof Stolz, født i Kristiania 1872. Han havde tidligere været Kontormand og har drevet Mæglerforretning.

15. Ove Braskerud, født i Solør 1872. Han var — som Fosheim og Stolz — Altmuligmand ombord og fungerede sammen med Stolz som Fyrbøder.

Sankthansdag, den 24de Juni 1898 var vi seilklare.

Der laa Graaveir ud over Fjorden, og Stemningen var trist. Minderne fra forrige Framfærd kom igjen. Den Gang fôr vi ogsaa Sankthansdag og i samme triste Graaveir som nu.

Tro, hvad Færden denne Gang vilde bringe?

Det eneste, som gjorde det lidt varmt omkring en, var Menneskevrimmelen, som var mødt frem.

Bryggerne var tætpakkede af Folk; det svartnede af dem paa hver Pynt og Høide, og Fjorden laa tyk af Snekker, Seilbaade og Smaadampere, som vilde se os vel reist og ønske os vel mødt igjen.

Ombord paa „Fram" laa alt endnu hulter til bulter, Kasser og Pakker, Dyr og Mennesker i den vildeste Uorden, skjønt Mandskabet i to Døgn havde arbeidet med at bringe alt paa Plads.

Endelig, Kl. 11½ om Formiddagen, lettede vi Anker og stod Fjorden ud gjennem Baadmyldret og Ropene, indtil de viftende Menneskemasser blev borte i Fjorddisen.

Den lette Bris øgede efterhaanden til Kuling, og da vi naaede Drøbak, maatte vi ankre op paa Vindfangerbugten, hvor vi tog Farvel med vore sidste Gjester. Udover Kvelden, da Vinden løiede af, lettede vi atter og gik videre sydover til Horten, hvor vi gjorde os fuldt sjøklar.

Søndag den 26de om Kvelden naaede vi Kristiansand, hvor vi skulde tage endel Sager fra England ombord; Mandag Morgen afsendte jeg de sidste Breve og Telegrammer, deriblandt Hilsningstelegrammer til Kongen og Regjeringen, og Klokken 3 samme Dag stak „Fram" tilhavs med Kurs for Grønlands Sydspids.

Snart tabte vi den sidste norske Havn af Sigte, og med Natten, som kom, sank gamle Norges blaanende Kyst i Havet og forsvandt.

Det var nok dem af os, som kjendte det underligt, nu da Landet var forsvundet, og som en og anden Gang stjal

sig til at stirre over Kjølvandet i Læ; men vi havde jo kjendt, da vi fôr, at vi havde det norske Folk bag os, og det gav Rygstød paa Færden. Derfor lovede vi nok ogsaa hver og en i sit stille Sind, at vi ikke vilde vende tilbage uden at have udrettet saapas meget, at vi ikke gjorde Land og Folk Skam.

Til at begynde med var Vind og Veir os gunstige. Sjøen vaskede friskt kring Baugen i den friske Bris, og Mandskabet var i et ypperligt Humør. Men da det led udover Dagen, begyndte gamle „Fram“ trods de Overhalinger, hun nylig havde faaet i Larvik, at vise sin uforbederlige Tilbøielighed til at slingre. Følgerne heraf udeblev ikke.

De mindst sjøvante af Deltagerne begyndte at gaa blege omkring og se yderst betænksomme ud. For Doktoren klagede de over forskjellige Ting; somme havde Hodepine, andre Kuldegysninger og atter andre Mavesmerter, som de havde faaet paa en for dem ubegribelig Maade; men ingen af dem nævnte Sygdommen ved sit rette Navn. Doktoren fandt nu alligevel ud, at denne Sygdom med de mange underlige Ytringsformer havde et eneste og temmelig simpelt Navn — Sjøsyge. Og for den gaves der kun et eneste og ligesaa simpelt Middel — Landjorden; men den havde vi glemt at tage med i vor ellers saa vel udrustede Expedition. Men der var Haab om, at Lægemidlet kunde findes et eller andetsteds nord i Ishavet. Dette lod til at trøste de syge.

Den 1ste Juli seilede vi i Magsveir langs Siden af Orknøerne gjennem Sundet ved det fagre Fair Island. Det gav et Pust af Norge, og jeg har let for at forstaa, at de gamle Nordmænd holdt af disse vakre Øer og nødig vilde give Slip paa dem.

Ud paa Eftermiddagen samme Dag fik vi en frisk Bris fra Syd, og snart forsvandt den sidste Kjending af Europa for vore Blikke. Brisen steg den 3dje Juli til sterk Kuling af Nordvest. Dønningen gik svær; „Fram“ hug Snuden i

Sjøen, saa hele Skroget skalv, og vi havde nær mistet en af Baadene, som dog blev reddet i sidste Øieblik.

Paa Mellemdækket gik Kasser og Kufferter, Zinkbøtter og anden Redskab i Rute fra Luvart til Læ under øredøvende Larm, Rop og Hundehyl, og da vi den 6te Juli gik ned for at spise Middag, var Maden udvandret; vi fandt den igjen i Næstkommanderendes Lugar og delvis rundt omkring langs Salonens Gulv og Vægge.

Uveiret havde ført os op helt til $62^1/_2°$ n. B., og Kursen maatte derfor sættes adskillig sydligere. Stormen løiede efterhaanden af; men Veir og Vind var ugunstige under hele Turen, og vi fik en lang Overreise.

Tiden gik nu alligevel; thi der var altid nok at gjøre ombord, og alle Mand var med, Videnskabsmændene ligesaa fuldt som de øvrige. Forholdet mellem Deltagerne var fra første Stund udmerket; man følte sig snart som gode Kamerater, og Arbeidet gik med Liv og Lyst — vel at merke, naar Sjøsygen ikke meldte sig. Thi da kom der straks et løierligt Drag af Sørgmodighed frem paa Angjældendes Ansigter, og selv Hundene holdt Kjæft og hang med Ørene.

I Godveir derimod trivedes vore firbenede Sjøfolk udmerket, tiltog hver Dag i Vegt og sloges saa iltert, at vi gjerne tilslut maatte skille dem ad med en kold Vandstraale. Thi Vand er et ligesaa probat Middel mod Hidsighed som Landjord mod Sjøsyge.

Den 13de Juli havde vi stor „Kulsjau", hvori hver Mand deltog. For at hytte sit Skind havde mange ved den Anledning iført sig høist eiendommelige Dragter. Botanikeren saa grandgivelig ud som en italiensk Fisker; Doktoren gik i lange Sjøstøvler og en svær Operationsfrak; somme havde næsten ikke Klæder paa Kroppen, bare Støvler og Oljefrak. Men alle var i et straalende Humør, og Kulsjauen gik for sig efter alle Kunstens Regler med Opsang og Slagord, som sig godt Sjøfolk høver.

I DRIVISEN UNDER GRØNLAND

Det var ud paa Eftermiddagen Søndag den 17de Juli, Dagen efter hin voldsomme Slingring under Nattens sterke Kuling og høie Sjøgang.

Langt derude mod Vest i Horisonten saaes en skinnende Lysning paa Himmelen, svovlgul af Farve under mørke Skylag. Det var Refleksen fra Indlandsisen, den saakaldte „Islyse“, og dybt der nedenunder laa altsaa Grønland med sin evige Sne- og Isørken.

Næste Morgen ved Hundevagtens Slutning kunde man med Sikkerhed øine Land, og nogle Timer senere steg en høi Fjeldtop af Havet og længere mod Syd en noget lavere Fjeldkjede med Isbræer, Tinder og Skar.

Det gjorde vist et underligt Indtryk paa mange af Deltagerne dette første Syn af Framkarernes forjættede Land; de stod der alle og stirrede, forventningsfulde vesterover mod Lysningen, som jeg kan tænke Leif Eriksøn og hans Mænd gjorde det hin Gang i fjerne Tider, da de fik den første Kjending af Vinlands Kyst.

Nu opdagedes ogsaa enkelte blinkende Isstykker i det fjerne, og snart var vi midt oppe i Drivisen, som den sterke Polarstrøm fører sydover langs Grønlands Østkyst.

Det er selve Havisen, som kommer i vældige Masser og dækker Havet i et milebredt Belte næsten lige fra Land og ud.

Millioner af Isflak og Iskoss kommer tungt dragende, Hundreder af Isfjeld dem imellem, et Ødets skinnende Eventyr, digtet af Frosten og Havet.

Det glitrer i alle Farver; det skifter i et uendeligt Mylder af fantastiske Former. Ja, det tør siges, at der ikke findes den Ting mellem Himmel og Jord, som ikke har faaet Form i Kuldens vældige Fantasi.

Her seiler en Kirke med Taarn og Spir og Regnbueglans ud af de dybe Vinduer; der sidder et Kjæmpetrold med Hodet under Armen frosset paa sit Flak; der ligger en sovende Prinsesse i snehvid Dragt udenfor en farlig blaanende Grotte; et Stykke længer borte sidder en Ulv paa Vagt. .Fjernt henne løfter Iskongens Eventyrslot sig himmelhøit paa staalblaa og grønskimrende Søilerader, nær ved stikker en uhyre Drage sit sælsomme Hode op af svarte Sjøen. Til Luvart driver en ældgammel Skrugard som et uhyre Anskuelighedskart over Urolds Istid; i Læ duver et Alpelandskab *en miniature* med sylhvasse Tinder, svartnende Stup og solgrønne Dale!

Og rundt omkring mellem Kolosserne har Naturen veltet alle mulige Paafund af sin uudtømmelige Skaberkraft.

Gigantiske Døbefonter, norske Stabburstolper paa sit hjemlige Tun, Billedhuggerarbeider i drivhvidt Marmor, Hoder af Isbjørn og Ulv driver om hverandre i gemytlig Forvirring, Divanborde og Sukkervaser, Sofaer og Stole; ja som om Naturen rigtig vilde haane os, saa seiler der fjernt henne et uhyre Bæst af en Akevitflaske paa et Bret!

Og forat en ikke skal kunne sige, at Moder Natur har glemt Provianten, saa seiler der hist til høire en trind Okseskrot frem med alle fire Ben i Veiret og paa Flaket tæt ved en — Kusop!

Over hele dette Ødets Eventyr stod Solen gyldenvarm; Isflakene skinnede blaagrønt undervands og opover, saalangt Sjøskvulpet rak, og den tindrende Sne ovenvands stod i et Hav af Glimt og Glitter.

Efterhvert som vi kom længer ind i Isen, blev denne tættere og Flakene større og jevnere. Af og til havde de en skiddengraa Kulør, som jeg tror skriver sig derfra, at de har dannet Bund i Ferskvandsdamme, hvor alle Slags Grums har afleiret sig.

Nu begyndte vi ogsaa af og til at se Sæl, som laa enkeltvis eller parvis paa de store Isflak og solede sig. En saakaldt „Snadd“[1] blev skudt fra Dækket i Forbifarten; men da vi skulde hale den ombord, glap Tauget, og Sælen gik bums tilbunds lige for Øinene paa os.

Kjødet af de fleste Sælarter — især de unge Dyr — smager udmerket, saa det var ikke netop Velsignelser, som fulgte den stakkars Snadd, da den gik i sin Grav.

Straks efter skjød jeg en stor Klapmyds, som laa og solede sig paa sit Flak uden at ænse Skuden, som kom den ganske nær.

Efter første Skud vilde den tilvands; men et vildt Krigsskrig fra „Fram“ stoppede den i Farten; den fik nu atter en Kugle og et endnu værre Krigsskrig, men veltede sig trods alt tilsjøs og blev borte.

Til alles Overraskelse kom den dog atter op paa Foden af et Flak tæt ved, og der fik den Banesaar.

Det er nogen store Bæster disse Klapmyds. To Mand maa ligge haardt i Taugene for at trække dem bortover Isen, saa de veier antagelig en 2—300 Kg.

Klapmydsen er ubetinget den sprækeste af alle Sælarter. Den har en saa uhyre Kraft og Smidighed, at den

[1] En liden Sælart, den mindste, som findes paa Ishavet.

fra Vandet af kan skyde sig tvers over Baaden og op paa et Flak af over Mandshøide. Hannen, den saakaldte „Hættefant“, kan blive 9 til 11 Fod lang; den er et baade raskt og iltert Havdyr, som kan være noksaa farligt at fange for Eskimoer, hvis Kajak den kan kantre og bide Hul i, saa det hele gaar tilbunds. Navnet „Hættefant“ har den efter en vældig Næsehætte, som den kan puste op til en betydelig Størrelse, naar den er opirret eller maa forsvare sig. Denne Næsehætte har saa stor Modstandskraft mod Slag, at en almindelig Sælhake ikke skader den det ringeste, selv om den føres af den sterkeste Kar. Man bør derfor helst spendere Kugle paa den.

Klapmydsen holder sig ikke paa Banker som anden Sæl, men langt ude i Havet. Den liker Sol og gaar ned i Regn. I Haarskiftningen gaar den yderst nødig fra sit Flak, særlig, naar den har ligget saa længe, at Haarlaget er blevet tørt. Dens Trang til Sol kan kanske have noget med dens Legemes Varmeforhold at bestille.

Paa Klapmydsjagt bør en altid først søge at skyde Vagtmanden; thi da blir alle de andre liggende raadløse, og man kan i en Haandevending gjøre det af med hele Flokken. Saares nogen, jumper den straks i Vandet, og da følger Resten øieblikkelig efter.

Om Kvelden skjød Fosheim sin første Klapmyds og næste Morgen Nummer to. Det var med Krag-Jørgenserifle Kaliber 6½ mm. og lang Kugle uden Blyspids. Han maatte skyde flere Skud paa hvert Dyr, før han fik Livet af dem, saa en gjør nok bedst i paa Klapmyds at bruge lange ekspansive Kugler, som dræber ganske anderledes sikkert og gjør en frygtelig Vei, især naar de træffer Ben.

Fosheims sidste Klapmyds vrikkede sig tilslut ud i Vandet og satte med oppustet Næsehætte og hæse Brøl bent mod Skuden, rasende af sine Saar. Men vi saa, at den

havde faaet nok, og lod den i Fred, mens vi fik Baaden ud; saa anbragte vi en Line rundt Kroppen paa den lige bag Lufferne og halte den ombord. Det var en mellemstor „Hættefant“.

Ogsaa Bay skjød sin første Klapmyds ved denne Leilighed, og de følgende Dage kunde vi med Lethed have skudt flere; men vi havde ikke stor Tid at ofre paa Jagt og sagde dem derfor Farvel. De løftede saavidt paa Hodet og stirrede forundrede paa os, da vi drog forbi; saa lagde de sig ned igjen for at dorme videre i Solskinnet.

Størsteparten af Kjødet lagde vi ned i Tønder og Kasser til Hundemad; men af de skjæreste Stykkerne lagede Stuerten os en Klapmydsbif, som han ved nogen hemmelige Kunster fik til at smage ganske bra.

Hundene derimod syntes ikke synderlig godt om denne uvante Kost. Det var norske Elgehunde, som jeg havde kjøbt i Indherred for at prøve dem som Trækdyr paa Isen, og det var første Gang, de havde sat sine Tænder i Klapmydskjød. De saa yderst fornærmede ud og undslog sig paa alle mulige Maader; men efterhvert gled Kosten ned, og snart aad de den med stor Graadighed.

Ogsaa den følgende Dag, Tirsdag den 19de Juli, havde vi svære Isflak paa alle Kanter, saalangt vi kunde øine, med smult Vande mellem Isstykkerne, hvor „Fram“ maatte bugte sig frem, langsomt og forsigtig.

To Mand maatte nu stadig staa tilrors, og Kommandoordene faldt Slag i Slag. Naar Isen blev som værst og Farvandet vrangest, maatte Kommandoen føres fra Udkigstønden, 100 Fod over „Frams“ Dæk. Herfra kan man i klart Veir se meget langt og har saaledes lettere for at bestemme Kursen i tot Is.

Under disse vanskelige Isforhold gjorde vi selvfølgelig ikke stor Fart; men Veiret var vakkert, Vandet stille og smult som i en Dam; Sæl sov paa Isflakene rundt omkring;

Maager og Krykjer kredsede om Skuden, saa Stemningen ombord var udmerket.

Ved Ellevetiden om Formiddagen fortøiede vi Skuden ved et stort Isflak og gik „iland“ for at tage ind Vand fra en stor Ferskvandsdam midt paa Flaket. Vandlempningen gik med Liv og Lyst, og mange af Deltagerne syntes nok, det var ganske godt at kjende „fast Grund“ under Fødderne igjen efter den lange Færd over Atlanteren.

Om Eftermiddagen bar det atter afsted i tæt Is, hvor „Fram“ ret som det var tørnede an. De mindre Flak skubbede hun uden videre overlegent tilside; men for de svære Gubber maatte hun vakkert bøie af, saa tung hun end er i Sessen. Henimod Kvelden blev Isen endnu tættere; men ud paa Morgensiden kom vi igjen ud i aabent Vand syd for Kap Farvel. Hermed var vort Ophold i Drivisen forbi for denne Gang.

Vi satte nu Kursen videre vestover, derpaa nordvest og nord, opover langs Grønlands Vestkyst. Vi holdt os temmelig langt tilhavs for at undgaa Isfjeldene, som overalt var i Sigte.

Det er temmelig store Stykker Is, som kan komme slig seilende. Mange af dem rager lige op til 100 Fod over Havfladen, og da hver Kubikfod Is over Vandet svarer til syv Kubikfod undervands, kan en saa omtrent regne sig til, hvad det er for Kolosser. Et af dem var saapas stort, at Peder Hendriksen, som har det med at fortælle „sandfærdige Hikstorier“, paastod, at vi nu passerte en nyopdaget Ø, som hed Hvidtenland. Men der var nok ingen af Kameraterne, som bed paa Krogen.

Morgenen den 25de Juli var vi ret ud for Godthaab med de mange lyse Minder fra Opholdet her Vinteren 1888—89 sammen med Nansen og de andre Kamerater fra Grønlandsfærden. Veiret var klart, og jeg gjenkjendte tydelig de vakre Fjelde Sadlen og Hjortetakkerne med sine sylhvasse Takker og Tinder.

Det sønderrevne Alpelandskab ved Godthaab fortsætter videre nordover forbi „Sukkertoppen“, som jeg oprindelig havde tænkt at anløbe; men da Pakisen laa tæt udenfor Kysten, vilde jeg ikke spendere Tid og Kul paa at forcere mig igjennem.

Nat til 28de Juli stoppede vi op ved nogle lave Holmer og Skjær ret ud for Egedesminde. Her skulde vi nemlig indom for at hente nogle og tredive Trækhunde, som den kongelige Grønlandske Handel velvillig havde paataget sig at indkjøbe for Expeditionen.

Da Taagen var tæt, vilde jeg ikke risikere at gaa videre, før Lods var ombord, og fyrede derfor flere Skud af i Løbet af Natten.

Udpaa Dagen klarnede Veiret, og saa dampede vi da sagte indover Fjorden mellem Holmer og Isfjeld, hvoriblandt et især var vakkert med en stor blaagrøn Grotte, hvor Sjøen vaskede ud og ind.

Snart kom en Baad roende udover imod os med det danske Flag muntert vaiende i Vinden. Det var Lodsen og seks andre Grønlændere, hvoriblandt en halvvoksen Gut, en gammel Mand og en ung Pige, alle af blandet Race.

Denne Blandingsrace kaldes altid Grønlændere i Modsætning til de egte Eskimoer, som de nødig vil forveksles med.

De var allesammen nogen godslige Mennesker, beskedne og elskværdige. Nogle af dem havde øiensynlig mere europæisk end eskimoisk Blod; det kunde man straks se baade paa Ansigtsform og Hudfarve.

Vi tog en Gruppe af dem, og den unge, vakre Pige rødmede undselig, da hun maatte tage Plads ved en af Framfolkenes Side.

Inde i en noksaa rummelig, godt beskyttet Bugt ligger Egedesminde, opkaldt efter den bekjendte norske Prest og Missionær Hans Egede, Grønlands Apostel.

Kolonien tæller omtrent 150 Sjæle og bestyredes dengang af Herr MATHIESEN, som med sin Familie beboede et ganske pent lidet Hus med Have udenfor.

Vi saluterte vor Ankomst med 10 Skud, som modtoges med stor Jubel af den indfødte Befolkning. Egedesminde svarede med Salut af nogle Kanoner paa Stranden, og paa Kolonibestyrerens Hus fløi det danske Flag tiltops.

Bag en liden Ø kom den ene Kajak efter den anden pilende frem, og snart laa der en fire fem Stykker plaskende rundt om „Fram“.

En Grønlænder i sin Kajak er som et Havdyr. Vandet er hans rette Element, og paa sin lille, lette Baad gaar han ud i Sjø, som nogen anden Baad vanskelig kan greie, og langt ud paa det aabne Hav. I den angriber han Sæl og Hvalros og gaar som oftest ud af Striden som Seierherre, medmindre da Dyret kan faa Tag til at kantre Baaden; thi da er han hjælpeløs forloren. Men saadant hører til Sjeldenhederne.

Straks efter vor Opankring paa Havnen roede Baumann og jeg iland for at hilse paa Kolonibestyreren.

Paa Bryggen blev vi modtaget af en hel Hob Grønlændere og Grønlænderinder, som smilte og lo og var klædt i sin bedste Puds for at hilse paa Kablunakkerne (Europæerne). Sit ravnsvarte Haar havde Kvinderne opsat i en høi Knude, omviklet af farvede Baand; om Halsen havde de sin vakre, brogede Perlekrave og paa Kroppen Anorak (Bluse af Tøi) og Sælskindsbukser, syet af Spraglesælskind, det dyreste Sælskind paa Grønland, og forsynet med fantastiske Broderier. Nedentil bar de „Kamiker“, ogsaa af Sælskind, forsynet med Skindkant oventil og pyntet med Skindstriber i hvide, gule, røde og mørkeblaa Farver.

Da vi roede tilland, kjendte vi paa lang Afstand Lugten af Trankogeriet, som laa paa en liden Holme tæt ved. Det lugtede ikke netop godt; men en vænner sig til alt her i Verden.

Bestyrerens Hus laa midt i den tætteste Husklynge, og lidt til venstre Skolelokalet, en spidsgavlet Bygning, som ogsaa benyttedes til Lighus og — Danselokale, uden at nogen Mors Sjæl fandt noget anstødeligt i dette eiendommelige Vekselbrug. Det ene skal jo gjøres — og det andet ikke forsømmes. Et Stykke bortenfor Lighuset laa Prestegaarden og til venstre for denne Kirken, der ser ud som et enetages Hus med et simpelt Trækors paa Mønet.

Det er et vidtstrakt Kald, en grønlandsk Prest har at røgte, og endskjønt han har en Kateket til at hjælpe sig, hænder det ofte, at han ikke overkommer at udføre de forskjellige kirkelige Forretninger til rette Tid. Kateketen, som tillige baade er Lærer og Kirkesanger, besørger vistnok Begravelserne; men Brudevielser og Barnedaab maa Presten selv udføre.

Derfor er det ikke usedvanligt, at „Egtefolk" borte i Afkrogene af Landet gaar uden Vielse i lang Tid; ja det har hændt, at en af dem eller begge to har været døde og begravne, før Presten naaede til at vie dem.

Men det gaar lige godt for det.

Grønlænderen er yderst ligefrem og troskyldig i sine kjønslige Forhold, og der hænger i det hele taget adskilligt Hedenskab igjen mellem Folket.

Ingen skammer sig der over at have Børn udenfor Egteskab. Tvertom kan jeg næsten sige. Under disse Egnes Forhold med den spredte Befolkning og den langsomme Formering er et Barn en Kapital, især hvis det er en Gut. En Enke med to Sønner ansees som rig, og en Jente med Barn er langt sikrere paa at blive gift end en, som intet har.

Ogsaa indenfor Egteskabet gaar det ganske oprindelig til. Disse Mennesker, som fra hedensk Tid har været vante til at slide for Føden sammen, tage Fangsten, hvor den var at finde og dele den sig imellem uden at bryde sig synderlig

om mit og dit, de er heller ikke saa nøie med Eiendomsretten i Egteskabet.

„Konebytterlegen“, hvor Lamperne slukkes og hver Mand tager sin iblinde og for fuldt Alvor, er et Minde fra hine raa Tider.

Den samme troskyldige Brutalitet, som den oprindelige Grønlænder viser i Egteskabet, følger ham ogsaa i andre Retninger.

En gammel Tro tilsiger, at naar nogen dør inde i Huset, maa dette rives ned, ellers kommer der Ulykke. Om denne Tro skriver sig fra Børnekoppernes Tid eller er ældgammel, ved jeg ikke; men Faktum er, at naar Forældrene blir gamle, eller nogen skal til at dø, søkker de dem uden videre ned i Havet levende. Ceremonien er ganske enkel. De slaar et Taug om Vedkommende og trækker ham med Klæderne paa ud af Huset, ned til Stranden, binder Stene til Hoved og Fødder og lader ham gaa tilbunds.

Det hele er praktisk og greit.

Nu kunde en jo synes, at der burde være vist noget mere Høflighed under slige Omstændigheder. Man kunde jo have *baaret* de gamle eller døende ud af Huset, før man gav dem paa Baaden. Men det har sine Vanskeligheder.

Indgangen til Grønlændernes Huse er nemlig meget lav (ca. 1 Meter eller mindre) og meget lang for at holde Varmen inde (ca. 14 Meter lang). For at komme ind og ud maa man krybe, og da nu de gamle og døende ikke aarker krybe, er der jo ingen anden Raad end at hale dem ud.

Det er et ligesaa greit som hedensk Ræsonnement.

Grønlænderne er forøvrigt godslige og fredelige Folk, som nødig gjør en Kat Fortræd.

Sine Stridigheder gjør de op ved den saakaldte Trommedans, hvor de sterkeste Udtryk for Strid er Skjeldsord og den ansees for Seierherre, som har skjeldt sin Modstander værst ud.

Mord hører til de yderste Sjeldenheder. I hele Dansketiden er der, saavidt jeg ved, i dansk Grønland ikke begaaet mere end et Par Mord. Anderledes paa Østkysten ved Angmaksalik, hvor Folket er langt stridbarere.

Der fortælles om en Mand fra Angmaksalik, som var paa Langfærd ned til dansk Grønland efter Tobak, at han havde foresat sig at slaa ihjel *én* Mand paa hver Boplads, han traf sydover Kysten. Det gjorde han da ogsaa med stor Nøiagtighed.

Men da han og hans Følge begyndte at nærme sig dansk Grønland, skjønte Kameraterne, som havde faret der før, at sligt ikke gik an paa dansk Grund. De besluttede derfor at slaa ham ihjel for at forebygge videre Ubehageligheder.

Som sagt saa gjort.

Grønlænderen er trods vanskelige Naturforhold godt ernæret. Han er kort, bredbygget og vel proportioneret. Hans Hovednæring er Kjød og Spæk; Vegetabilier er det smaat med. Det eneste af det Slags, som staar til hans Raadighed, er Bær om Sommeren og — Renmaveindhold, som er hans Livret. I en frisk Renmave, som er fuld af syrlige Vegetabilier, putter han Spækstykker og lader det ligge og gjære, til det har gjort sig. Det er et Festmaaltid og næst Tobak det bedste, han ved i denne Verden.

Man kan sige om Eskimoen, at han er troskyldig; men dum er han ikke. Der fortælles et Sagn fra Egedetiden om den Ting. Hans Egede, som var en meget myndig Herre, forlangte af Grønlænderne, at de blindt skulde tro, hvad han lærte dem. En „Storfanger“, som var kommen paa Besøg hos den nidkjære Prest, hørte med Taalmodighed paa, hvad Egede fortalte, og forandrede ikke en Mine under hele det lange Foredrag. Men da Egede vel var færdig, reiste han sig og sagde: “Nu vil jeg fortælle: Jeg var langt nord i Isen; der kom jeg til en stor Fjord,

og der mødte jeg en Bjørn saa diger, at der laa evig Is paa Ryggen af den!"

Hans Egede, som ikke skjønte Brodden, blev sint og gav sig til at skjelde Manden ud, det bedste han havde lært.

Da sagde denne: „Du forlanger, jeg skal tro dig — tro du mig!" Saa gik han.

Landskabet omkring Egedesminde er temmelig lavt med afrundede Koller og Aaser og en Mængde smaa Tjern indimellem. Det er Fjeld og atter Fjeld, hvor en vender sig, sparsomt Græs her og der, af og til nogle yrsmaa krybende Fjeldvier og Dvergbirke. Men Blomster i Mængde mellem Stenene, saa en kunde tro, en var i Norge. En blev rent varm om Hjerteroden ved at træffe alle disse gamle Kjendinger her i det fremmede Land, og Botanikeren fik det travelt baade med at hilse paa gamle Venner og stifte nye Bekjendtskaber.

Den følgende Dag tog vi Hundene ombord, ialt 31 Stykker, hvoraf de fleste var kraftige Dyr i sin bedste Alder. Egentlig skulde jeg have havt 36; men tre af dem var blevet dræbt og ædt af sine egne Kamerater, mens de gik løse om paa en ubeboet Ø, og et Par var rendt sin Vei.

Kolonibestyreren erstattede mig dog med elskværdig Imødekommenhed dette Tab, idet han forærede mig sit eget udmerkede Kobbel, bestaaende af seks vakre, kraftige Dyr.

Polarforskningen har to naturnødvendige Betingelser: *Ski* og *Hunde.* Og vil vi opnaa de bedste Resultater, da maa vi gaa i Lære hos de to Naturfolk, som gjennem Hundredaars Erfaring har forstaaet at udnytte disse Betingelser: *Finnen* og *Eskimoen.*

Jeg for min Del er i alle Fald tilbøielig til at tro, at en Tillempning efter Finneski er den mest praktiske Type for Polarski og Eskimohunden en ideel Ledsager paa Polarfærd.

Jeg har havt Anledning til at se forskjellige Hunderacer bevæge sig i Polarisen, men ingen naar op mod Eskimohunden. Den har Vilddyrets Paagaaenhed og Seighed og den tamme Hunds beundringsværdige Hengivenhed for sin Herre. Den er det vildeste Pust af Natur og det varmeste Pust af Civilisation, om jeg tør bruge et Billede. Som Trækdyr distancerer den alle de andre Racer. Jeg vil ikke tale om de norske eller rettere sagt svenske Elgehunde[1]; de viste sig aldeles umulige for Slæden; men selv den sibiriske Hund, som jeg havde Anledning til at prøve paa den første „Framfærd", holder ikke Maal. Jeg tør ikke med Sikkerhed udtale mig om, hvori dette stikker; men jeg har en Formodning om, at Ernæringsspørgsmaalet spiller en Rolle. De vestsibiriske Hunde ernærer sig nemlig udelukkende eller næsten udelukkende af Fisk, mens Eskimohundens vigtigste Føde er tranholdigt Kjød.

Til Belysning af Ernæringens Betydning kan jeg ogsaa meddele, at Tisper, der fiskefodres, som Regel giver Tispehvalpe i overveiende Antal, ligesom man ogsaa har iagttaget, at Folkestammer, som lever af Fisk, kan glæde sig ved en Mængde Pigebørn.

Tør man sige, at Polarforskningen uden Skiene er yderst besværlig, saa kan man trygt sige, at uden Hundene er den umulig.

For saavidt har Bjørnstjerne Bjørnsons Ord, at det at naa Polen nu er et „blot og bart Hundespørgsmaal", sin Berettigelse. Men det gaar nu ikke saa glat. Man kan ikke saaledes uden videre fordoble eller tredoble Hundenes Antal og derved opnaa et saa meget bedre Resultat. Min Erfaring er den, at 1 Mand ikke kan greie mere end 8 Hunde. Mandskabets Størrelse maa altsaa øges aldeles i Forhold til Hundenes Antal eller med andre Ord: Mange Hunde — stor

[1] Maa ikke forveksles med den egte Finnehund.

Expedition. Og stor Expedition — stort Skib eller flere Skibe. Det er Slædeveien til Nordpolen.

Allerede samme Dags Eftermiddag, Fredag den 29de Juli, forlod vi Egedesminde, og næste Morgen ved 3-Tiden kastede vi Anker udenfor Godhavn paa den yderste Pynt af Øen Disko, som er Grønlands største Ø.

Lige udenfor Godhavn bruser Havet i vældig Dønning; men selve Havnen er overordentlig lun, som den ligger der kranset af Holmer og Skjær.

Mod Nord paa den anden Side af Bugten løfter der sig en Kjede af bratte Fjeld, som naar en Høide af indtil 2000 Fod. Flere Dale løber fra Havet langt opover de bratte Fjeldskraaninger og gjennemstrømmes af skummende Snevand. En af disse Dale, den saakaldte „Lyngmark", laa ret imod os og gav med sit vakre, grønne Udseende en Kjendsel af Norge.

Mægtige Isfjeld havde stødt paa Grund i Sundene mod Vest, og en ti-tolv af dem ragede op over det smale Eide, som skilte Havnen fra Havet mod Øst.

Af og til „kalved" de under stort Brag og Bulder, saa Skumsprøiten stod med vældig Sjø til alle Kanter.

En bør derfor helst holde sig unda med Skuden, naar man faar slige Godtfolk i Sigte. Støe og troværdige ser de ud, der de kommer; men falder de paa at kalve eller kapseise eller revne i tusen Stumper og Stykker som sprængt med Dynamit, da er det raadeligst selv for en stor Skude at holde sig paa Afstand.

I Godhavn tog vi ind baade Hunde, Kul og Vand, saa det tog mange Dage, før vi drog afsted.

Videnskabsmændene nyttede da Tiden paa bedste Maade ved at bese Omegnen. Bay og Schei foretog en længere

Baadtur og kom tilbage med godt Udbytte, deriblandt endel værdifulde Fossiler.

Imidlertid var vi blevet saa omtrent færdige til Afreise. Af de 60 Tons Kul, som den Grønlandske Handel velvillig havde fragtet hid, tog vi kun de 40 med og lod de resterende 20 Tons blive liggende til Brug paa Hjemturen.

Heldigvis fik jeg ogsaa her 35 gode Hunde; men jeg tog dem ikke ombord før i sidste Øieblik; thi en faar tidsnok høre det forfærdelige Leven, som en slik Hundeflok kan holde, naar de rigtig for Alvor gaar i Gang.

Fra Godhavn satte vi den 2den August Kursen for Upernivik, som vi naaede sent om Kvelden den 4de August. Paa Reisen saa vi den første Hval, som Deltagerne fik god Anledning til at betragte paa nært Hold. Upernivik har den samme øde, vilde Natur som de fleste andre Steder paa Grønland og ligger lige ud i det aabne Hav udsat for Uveir og Storm. Dets Middeltemperatur i Mai Maaned er saaledes 1½ Grad lavere end Januars Middeltemperatur i Kjøbenhavn, og Solen er borte i 79 Døgn om Aaret. Selv i Juli kan Termometeret synke ned til Frysepunktet, ligesom Sne falder til enhver Aarsens Tid, og i April har man ofte 20 Graders Kulde. Men saa ligger jo Upernivik ogsaa temmelig langt mod Nord, paa 72° 55′.

Ifølge H. Rink indbragte Kolonien omkring 50—60-Aarene i Gjennemsnit aarlig 868 Tønder Spæk, 4840 Sælskind, 942 Rensdyrskind, 30 Bjørneskind, 1 à 200 Pund Edderdun, ialt Varer til en Værdi af 20000 Rigsdaler. Paa den vestlige Ende af den Ø, hvorpaa Upernivik er anlagt, findes det største Fuglefjeld i hele Nordgrønland. Fuglene skal der hække i fabelagtig store Masser, hvorfor der aarlig indsamles en Masse Eg.

Af Rinks Fortegnelse vil man kunne slutte sig til Grønlændernes vigtigste Næringsveie saavel her som andetsteds i de øvrige Kolonier. Enkelte Steder drives der dog ogsaa noget Fiskeri.

Ogsaa i Upernivik havde Handelen indkjøbt ca. 30 Hunde til os; men da der om Vinteren havde hersket smitsom Sygdom blandt dem, fandt jeg det altfor risikabelt at tage nogen med. Allerede den næste Formiddag dampede vi derfor videre nordover. Havet var da aldeles blikkende stille, og Solen skinnede saa deilig og varmt, som vilde den nu gjøre godt igjen, hvad den før i Sommer havde forsømt.

Mens vi nu stod paa Dæk og rigtig nød Tilværelsen, fik vi se endel Hvaler dukke op lige foran Skuden. Det var Spækhuggere, en liden Hvalart, som er bekjendt for sin Glupskhed og sit Mod. Den ryker uden videre paa de allerstørste Hvaler, flænger med sine frygtelige Tænder store Stykker ud af Kroppen paa dem og reder dem saa ilde til, at de tilslut kreperer.

For Sælhundene er den en sand Rædsel. Saasnart de merker denne sin Dødsfiende i Farvandet, flygter de Hals over Hoved op paa Isflak eller paa Land.

Men Spækhuggeren giver ikke tabt for saa lidet. Er Kanten af Is eller Land ikke altfor høi, gjør den simpelthen en Slæng med Halen henover og soper Sælen tilsjøs, og da er den færdig i en Haandevending.

Først saa vi en 3—4 af disse Hvaler om Styrbord; derefter kom der fra Bagbords Side fem, som styrede ret imod os, dukkede, svømmede under Skuden, kom op igjen langt borte paa den anden Side og tilslut forsvandt i samme Retning som de forrige. Og stadig i samme rette Linje med samme Afstand mellem hver enkelt i Geleddet. Samtidig dukkede de, og samtidig kom de op — som paa Kommando. Et preussisk Regiment kunde neppe have udført sine Manøvrer med større Præcision.

Følgende Dag var der samme stille, straalende Solskinsveir, og med 5 Mils Fart gled vi jevnt og rolig nordover. Til høire stod det saakaldte „Devil's Thumb", en høi Klippe i Form af en mørk Finger, som peger mod Himlen, og snart var vi inde paa den berygtede Melvillebugt. Mangt et Skib har her havt sin haarde Tørn at udkjæmpe mod Isen, som trykker paa i store Masser fra Sundene mod Nord

IDYL PAA ISHAVET.

og Vest og fra alle de mange Isbræer inde i Bugten mod Øst. Somme er kommet i Drift, andre er skruet i Stykker og sat tilbunds med Mand og Mus, atter andre er frosset inde allerede i August Maaned og har ligget i Drift sydover hele Vinteren igjennem.

Tidlig om Morgenen den 7de August kom vi ind i ganske tot Is. Om Natten frøs der Nyis af omkring en

halv Tommes Tykkelse. Saa tynd denne end er, saa sinker den alligevel Fremkomsten, fordi den hindrer Flakene fra at skyves sammen, og allerede Kl. $3^1/_2$ om Morgenen maatte vi stoppe op for at vente paa slakkere Farvand.

GAMMELGULEN. REX. LILLEMOR. VESLEGULEN.

Paa Melvillebugten bruger det at være godt om Bjørn. Vi havde ogsaa seet Spor efter den i Løbet af Natten, men hidtil ikke kunnet opdage nogen, skjønt vi holdt skarp Udkig til alle Kanter. Saa begyndte vi at brænde Spæk, saa det lugtede stramt over hele Skuden. Men desværre lod ingen

Bjørn sig lokke af denne delikate Lugt, til stor Skuffelse for dem af Frammændene, som endnu ikke havde stiftet Bekjendtskab med Polarverdenens stolteste Rovdyr.

Ventetiden forsøgte vi nu at fordrive paa bedste Maade ved Jagt efter Sæl, Teist og Alkekonger, som kom trækkende nordfra i store Skarer og tildels slog sig ned i Raakerne i Skibets Nærhed.

Isen var tynd og skrøbelig, saa vi maatte trække Prammen med os for at komme nogen Vei; men paa denne Maade var det næsten Uraad at komme den forsigtige Sælhund paa Hold. I en større Raak mod Nordvest lykkedes det alligevel Bay at fælde en Snadd; men det gik her som saa ofte siden, naar vi skjød Sæl, Kobbe eller Hvalros i Vandet: Var den ikke rigtig smeldende fed, sank den tilbunds som en Sten.

I Ærgrelsen over Tabet af denne sin dyrebare Fangst vendte nu Bay om igjen og var paa Tilbageturen saa uheldig at falde i Vandet til midt op paa Livet. Denne ufrivillige Dukkert lod dog ikke til at genere Bay det aller ringeste. Tvertimod har jeg siden faaet Erfaring for, at han aldrig er i mere straalende Humør, end naar han af og til faar Anledning til at tage sig en slig extra kold, ufrivillig Afrivning.

Henimod Aften den første Dag var det allerede forbi med de sidste Dages gode Veir. Tyk og klam kom Taagen veltende ind, og i Slud og Sneslask laa vi der nu i flere Dage og ventede med Længsel paa en gunstig Anledning til at komme videre mod Nord. Endnu den 12te var Forholdene ganske uforandrede, kun at svage Skruinger havde gjort Isen endnu mere tæt og ufremkommelig. „Hvorlænge skal dog dette høist uvelkomne Fangenskab vedvare?“ spurgte man undertiden uvilkaarlig sig selv, som man gik der og kjedede sig, speidende efter Forandring i Isen og lysere Udsigter for Fremkomst.

Heller ikke Hundene likte sig videre rart i dette stygge, fugtige Veir. Den ene sørgelige Hylekonsert afløste den

anden, og vi havde vor største Møie med at holde Styr paa Knegtene, saa Frivagten kunde faa nyde sin Hvile i nogenlunde Fred og Ro.

Under vort Ophold her nedkom en af Tisperne ved Navn „Vesta“ med 5 vakre Hvalper, og et Par Dage senere fødte „Sussaberet“ et lignende Antal Smaa. Denne lille Begivenhed bragte under de daværende Forhold nogen Afveksling ind i vort ensformige Liv, og man tog sig med megen Omhu af de stakkars ubehjælpelige Kræk, som laa der og pattede og kravlede og sutrede i sine Halmkasser. Men saa en vakker Dag blev denne fredelige Idyl afbrudt af et rystende Drama. „Vesta“ benyttede nemlig en gunstig Leilighed til at stjæle en af sin Naboerskes Hvalper, og skjønt den vist ikke var sulten, aad den dog Hvalpen med Hud og Haar som en ren Delikatesse. Efter denne Historie blev begge Mødrene bundet, forat slige Scener ikke tiere skulde gjentage sig. Det kunde jo ogsaa let hænde, at vi vilde faa god Brug for Hvalperne til Trækdyr.

Tøveiret, som stadig vedvarede, havde nu gjort Nyisen saa raadden, at jeg om Kvelden bestemte mig til at gjøre et Forsøg paa at trænge igjennem; fra Tønden af havde jeg desuden seet aabent Vand mod Vest, og did gjaldt det nu at bane sig Vei. For fuld Damp ruslede nu „Fram“ forover, idet hun rammede og akslede sig frem, skubbende det ene Isflak hid og det andet did. Paa denne Vis baksede vi os snart ud i en større Raak; men inden kort Tids Forløb var vi atter midt inde i Drivisen, og den samme besværlige Manøvrering begyndte paany. Smaat gik det under denne idelige Rammingen; men endelig kom vi da ud i aabent Vand om Formiddagen den 6te August efter 6 Dages Ophold i Isen.

Oprindelig var det min Bestemmelse at gaa indom Kap York for at tuskhandle med Eskimoerne og opsætte et Mindesmerke over Eivind Astrup, en Marmortavle, som en af

hans Venner havde sendt med. Som Forholdene nu artede sig, blev dette umuligt, og Kursen sattes videre nordover mod Smith Sound. Den følgende Dags Eftermiddag passerte vi Careyøerne, i hvis Nærhed den ulykkelige svenske Bjørling for seks Aar siden strandede med sin lille daarlige Skude og sporløst forsvandt.

Paa Reisen til Foulkefjord i Smith Sound var Veiret ualmindelig varmt, og Ishindring fandtes ikke. Humøret, som af disse Grunde var straalende, kom endda mere op, da vi om Eftermiddagen fik Anledning til Hvalrosjagt. Fire af disse Dyr laa nemlig og solede sig paa et lidet Isflak, og straks blev Fangstbaaden sat ud med fire Mand ombord.

Stilt og med varsomme Aaretag nærmede den sig Dyrene, som ikke viste Spor af Uro.

Peder Hendriksen var selvskreven „Bas“ paa denne Slags Jagt; han sad i Forenden af Baaden med Geværet parat og Harpunen færdig til Brug ved Siden.

I Læ af et Iskoss kom man Dyrene paa fint Skudhold, og saa bragede det løs med Hurtigild baade fra Peders, Baumanns og Fosheims Rifler.

To Dyr blev liggende, og et tredje veltede sig i Sjøen, haardt saaret. Her blev det straks harpuneret og skudt.

„Fram“ lagde sig nu klos ind til Flaket, som blev fortøiet til Skuden; Flaaningen begyndte, og da alle Mand hjalp til, havde vi snart baade Skind og Kjød ombord.

Det var Hundemad af første Sort for vore Eskimohunde, som ellers havde maattet nøie sig med Hundekjeks og Tørfisk.

I FOULKEFJORD

Foulkefjord er omtalt som særdeles interessant baade i botanisk og zoologisk Henseende. Kane og Hayes oplyser, at den ogsaa er et godt Jagtfelt baade paa Sjøfugl, Hvalros og Ren. Vi bestemte os derfor til at gjøre en Afstikker did, skjønt vi mødte meget Is, som i den friske Vind drev med god Fart sydover.

I Fjordmundingen havde der ved Lavvandet taarnet sig op en Mængde Iskoss, som stod paa Grund og paa Afstand gav os det Indtryk, at Fjorden var stængt; først klos ind paa opdagede vi de mange Kanaler, som skar sig ind paa kryds og tvers. Som gammel Ishavsfarer holdt Peder Hendriksen Udkig fra Tønden med den store Topkikkert. Da vi var kommet et Stykke opover, ropte han, at han saa en hel Del Ren iland. Jubelen ombord blev stor især blandt dem, som ikke havde været med paa Renjagt før. Lidt efter ropte han ned, at der ingen store Okserener var; der var bare Simler. Ja, mente vi andre, det kunde være lige godt. Vi loddede os frem til Ankerplads og skyndte os det bedste vi kunde med at faa Baaden ud og afsted; det var allerede sent paa Dagen. Baumann, Peder, Isachsen og Bay reiste ud paa Hvalrosjagt for at skaffe Hundefoder; Fosheim og jeg

drog paa Renjagt til Nordsiden af Fjorden, hvor Peder havde seet de store Renflokkene. Videnskabsmændene reiste ogsaa ud, hver paa sin Kant, for at gjøre mest muligt ud af det korte Ophold. De gjorde gode Forretninger iland den Nat, og ligesom vi andre vendte de først tilbage ud paa Formiddagen.

Da Fosheim og jeg var kommet saa langt opover, at vi kunde vente at faa Øie paa Peders store Renflokke, fik vi se nogle — Harer! Vi anede naturligvis ikke, at det var Harer, Peder havde seet i Kikkerten, og streifede om hele Natten uden at finde Spor efter Ren; men Hareflokke saa vi, næsten hvor vi gik. Da vi saa endelig havde overbevist os om, at det maatte være en Feiltagelse, dette med Renerne, gik vi løs paa Harerne og skjød vel en 14 Stykker den Natten.

Saa skulde vi ombord. Men der havde vi gjort Regning uden Tidevandet; Baaden laa høit op paa en brat Bergknat med klissen Blaalere ved Foden. Vi maatte vakkert vente en Times Tid, men var ikke saa misfornøiet endda, for Morgenen var solblank, og her var nok at se efter, mens vi sad nede ved Stranden og ventede. Udenfor et Bækkeos laa der en Flok Edderfugle og pratede gemytlig, mens de holdt sit Morgentoilette. Hele Fjorden yrede af Alkekonger, som svømmede og dukkede og karrede rundt og rundt, ustanselig, som en Malstrøm, mens Vandet putrede og kogte som i en Gryde. Ret som det var, trak der Flokke af dem ud og ind Fjorden; naar de suste afgaarde, lignede de store, mørke Skyer; de skyggede næsten for Solen. Der var en Vrimmel og en Stimmel af mange Slags Fugl, som mindede os om det brogede Fugleliv paa Norges nordlige Kyster. Oppe i de lodrette Fjeldvægge havde de sine Hækkepladse, disse Tusender og atter Tusender.

Det andet Jagtparti gik det ikke bedre end os; trætte af forgjæves at speide efter Hvalros lagde de omsider til

Land paa søndre Side af Fjorden. Det første, de saa, var en Flok hvide Dyr, som sad paa Land. Peder undersøgte dem i Kikkert, og i det samme han fik dem i Synsfeltet, udbrød han med stor Skraasikkerhed: „Det er Svaner!" Men Peders Svaner maatte dele Skjæbne med hans Rener; de blev til Harer. Dog — Harer er ikke at foragte, og under vort korte Ophold blev der vistnok skudt en halvhundrede Stykker.

Vi satte nu Kurs for Littleton Island (paa eskimoisk: Ita), hvor vi nedlagde Efterretninger om Expeditionen og fandt den Varde, som ALLEN YOUNG opførte i 1877, da han ledte efter „Alert" med NARE's Expedition ombord.

Fra Toppen af Øen havde vi god Udsigt nordover; men det saa ikke rart ud med Fremkomsten; Havet var fyldt med svær Polaris i Drift sydover. Vi fortsatte alligevel langs Kysten af Grønland, men maatte omsider vende, da Isen nu laa ubevægelig klos ind paa Land. Saa blaaste der op en Kuling af Syd, og Natten til 17de August maatte vi vende.

Vi passerte herunder Life Boat Cove, hvor det amerikanske Dampskib „Polaris" med HALL's Expedition ombord blev sat synkefærdig paa Land den 16de Oktober 1872 med 14 Mand ombord, mens Resten af Medlemmerne, 12 Mand, 2 Kvinder og 5 Børn, Dagen i Forveien var blevet igjen paa Isen. Skibet havde lidt meget ved Isskruinger, hvorfor Proviant, Klæder, Baade etc. for en stor Del var bragt ud paa Isen. Mellem 9 og 10 om Kvelden, mens man var ivrig beskjæftiget derude, glap pludselig Skibets Fortøininger, og i den sterke Vind førtes det hurtig bort.

Paa et Isflak drev saa alle disse Mennesker omkring hele Vinteren under store Savn og Lidelser. Med deres knappe Forraad af Proviant vilde det have seet haabløst ud, hvis ikke Eskimoerne JOE og HANS HENDRICK havde været paa Isflaket og havt sine Kajaker med. De harpunerede

Sæl og holdt paa den Maade Liv i dem alle, indtil de den 30te April blev optaget i Nærheden af New Foundland. De havde da drevet fra $78^{1}/_{2}$° n. B. og 73° v. L. til ca. $53^{1}/_{2}$° n. B. og 55° v. L. Imidlertid havde de 14, som fulgte med „Polaris“, overvintret i Life Boat Cove. Af Træverk paa Skibet byggede de to Pramme, hvori de

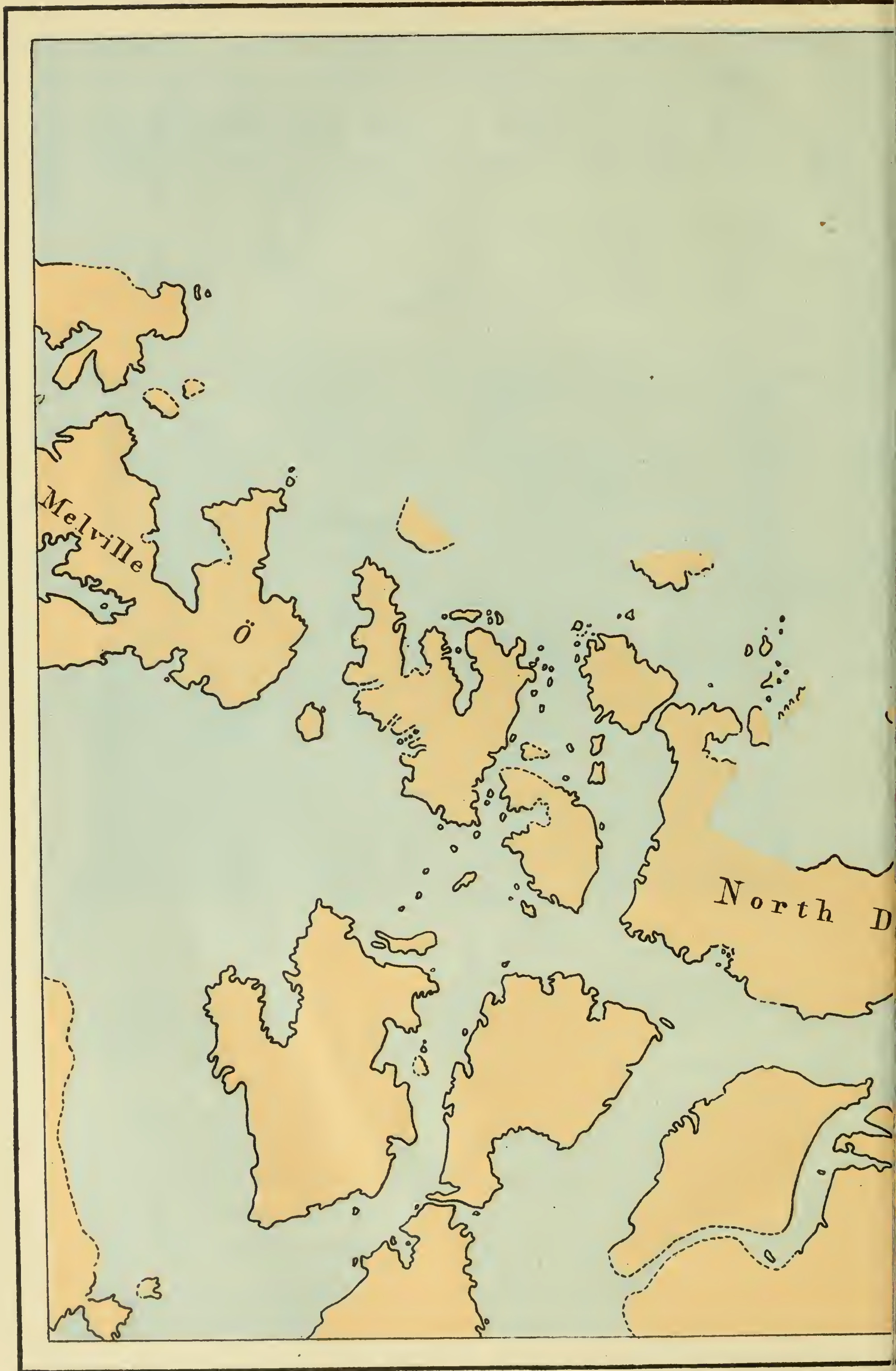

EN BEROLIGET BJØRN.

roede sydover langs Kysten af Grønland. Den 23de Juni optoges de af en Hvalfanger i Melvillebugten.

Tvers af Littleton Island styrede vi over til Ellesmere Land og fulgte dette nordover. Men straks nordenfor Kap Sabine, mellem Cocked Hat Island og Pim Island, blev vi stoppet af uigjennemtrængelige Ismasser og maatte ankre op. En stiv Kuling af Syd hindrede os i at ro iland før Natten til 18de August, lidt over Midnat. Vi gik en Tur østover

Kartets tidligere Udseende over de

Otto Sverdrup: Nyt land. (H. Aschehoug & Co.)

2den norske Polarfærds Arbeidsfelt.

Kopi. Gunn. Isachsen.

SOMMER I RICE-STRÆDE

langs Stranden af Pim Island for at se efter Greelys Leirplads Camp Clay; men da vi efter en Times Marsch endnu ikke havde opdaget noget Spor efter den, drog vi atter ombord.

Det var endnu tidligt paa Aaret, og vi haabede fremdeles paa, at Isen skulde slakne, og at vi kunde komme op Kane Basin. Men da Vinden løiede, begyndte hele Ismassen ganske langsomt at sige ind mod Land, dog uden at slakne. Nu var der ikke Tale om at komme længer. Ikke mange Timer efter maatte vi imidlertid hive Anker for at undgaa at blive trykket iland af Isen og ankrede op paa Rutherfordbugten. Men ogsaa herfra maatte vi efter nogle Timers Forløb skyndsomst fortrække til en tryggere Plads, som vi endelig fandt i den nordre Del af Rice Strait. En Dags Tid efter ophørte Isdriften imod Land, og vi dampede ud for at fortøie i Isen nord for Cocked Hat, hvor vi havde god Udsigt, mens vi inde i en Havn ikke saa let kunde holde Øie med, naar Isen slaknede. Der kom dog ingen Bevægelse i Isen; Dag efter Dag laa den lige tæt og stængte Veien for os.

PAA HVALROSJAGT I RICE STRAIT

Søndag 21de foretog Baumann, Fosheim, Schei, Simmons og Bay ikke at forglemme, en meget fornøielig Jagttur op paa Rutherford-Halvøen, hvor de skjød over 50 Ryper og oplevede diverse smaa Fataliteter. Ulænde og Korpulence harmonerer jo ikke altid saa godt; men jeg skal tie stille.

Mandag begyndte det at brise op fra Nord, og Nat til Tirsdag blev vi nødt til atter at søge Tilflugt i Rice Strait, i hvis nordlige Del vi fandt en lun liden Bugt, som blev vort Vinterkvarter det første Aar. Den kaldte vi „Frams Havn".

Da vi havde faaet Vished for, at vi ikke kunde komme længer det Aar, tog vi for Alvor fat paa Hvalrosfangst for at skaffe Mad til vore Hunde; og en Tid lang havde vi daglig to Baade ude, dels i Rice Strait, dels nordover mod Cocked Hat. Der er adskillig Spænding forbundet med denne Jagt, og alle var vi sterkt interesseret i den. Selv Videnskabsmændene, især Bay, tog Del i den med Liv og Sjæl, naar de kunde gjøre det uden at forsømme sine videnskabelige Arbeider, som nu hovedsagelig bestod i Bundskrabninger. Vi holdt det gaaende, saalænge Farvandet var aabent. Da Isen lagde sig i Frams Havn, mens vi endnu kunde drive Jagten, blev det omtrent umuligt at bringe vort rige Bytte

ombord med det samme. Derfor oprettede vi et Depot ved den nordligste Pynt af Pim og døbte Stedet „Kjøthaugen“. Da Isen saa blev sterk nok, kjørte vi Kjødet ombord.

Den ordinære Hvalrosfangst drives fra Baad, og da man maa regne med 2—3, ja lige op til 14 Dages Fravær fra Skibet, maa Baaden være solid og kunne yde Beskyttelse baade mod Dyr og Veir. Til Kogning tændes der, efter Forholdene, Baal i Baad, paa Is eller iland. Drivved findes der store Masser af paa de Kanter, hvor Fangsten gaar for sig, især ved Novaja Semlja.

Baaden er som en kalket Grav. Indvendig er den malet rød af Hensyn til den blodige Bedrift, men for at være saa usynlig som mulig, bærer den udvendig, ligesom Aarer og Mandskabets Ydertøi, Uskyldets hvide Farve. Til Baadens Udstyr hører der foruden almindelige Baadredskaber:

1 Gryde,
1 Kaffekjedel,
1 liden Proviantkiste,
1 Ekedunk med Ferskvand,
1 mindre Øks, Vedøks,
1 durabel Øks, „Skoltøksa“, til at hugge Tænderne ud af Hovedet,
1—2 Lanser til at dræbe Dyrene,
1—2 firskaarne Taljer til at talje dem op paa Isen til Flaaning,
4 Sælhaker,
2 løse Harpunstænger af Gran, 6—7 Alen lange,
8 Harpuner med tilhørende Liner paa 12—14 Favne.

Besætningen bestaar af 4 Mand: 1 Harpuner, 1 Baadstyrer og 2 Roere. Harpuneren har sin Plads i Stævnen af Baaden; han er Førstemand og gjør under Seilads Tjeneste som „Halskar“, men har ogsaa da fuld Kommando over Baaden.

Naar en Flok Dyr opdages, roes der alt hvad Remmer og Tøi kan holde, helt til Harpuneren med begge Hænder

har slynget sin Harpun og roper, at han har „sat fast“ et Dyr. Da lægges Aarerne op, og Hvalrossen sørger for den videre Befordring, idet den forsøger at holde Trop med sine Kamerater. Det gaar under fuld Musik fra Hvalrosflokken og med en Fart, saa Skumskavlen staar om Baugen. Herunder ansees det for Baadstyrerens Pligt at styre Baaden slig, at Roerne, som nu staar midtskibs med hver sin Sælhake, kan fiske op Harpunstangen; den anbringes nemlig ganske løselig i Harpunen og flyder op, med det samme Harpunen skrær sig ind i Dyret. Faar man ikke Tag i Stangen, blir det altid Baadstyrerens Skyld, og han faar modtage sine Skjend for det, selv om det er aldrig saa umuligt at naa den.

Harpuneren er ikke et Øieblik ledig. Han har straks grebet den anden Harpunstang og klemmer paa med at sætte fast, indtil alle 8 Harpuner er anbragt. Naar den 8de Harpun er ude, skal begge Stænger være i Baaden.

Saa begynder Aflivelsen.

Det gaar efter Tur; Harpuneren er den opførende, og ved Hjælp af Lansen besørger han al Mordergjerning. Saasnart Dyr Nr. 1 er dræbt, sakkes det agterud; han skjærer en Strop i Nakken paa det og „stikker en Ende paa“. Saa fortøies Dyret klos ind til Baaden, saa Nakken kommer under Agterenden af den, og Harpunen kuttes ud. Øieblikkelig Harpunen er ledig, løber Harpuneren til Forstavnen med den, sætter Stang paa, kveiler Linen op og sætter fast et nyt Dyr. Saa agter i Baaden igjen for at aflive Dyr Nr. 2 og saa videre frem og tilbage, til hele Flokken er expederet.

Saa stor kan jo denne være, at de saarede Dyr ikke aarker at slæbe Baaden med hele dens Hale hurtig nok. Da gaar Jagten istaa, og det er paa Tide at kræke sig bort til Iskanten, talje op Dyr for Dyr og gaa i Gang med at flaa.

Det er jo ikke netop nogen svært pyntelig Maade at behandle Dyr paa dette; men det er nu engang den, som

bruges og som lønner sig bedst. At *skyde* Hvalros er værre; man skadeskyder mange flere Dyr, end man faar Tag i.

Hvalrosjagten kan ofte være farlig nok. Saavidt fredelig som her skildret gaar det bare for sig, hvis Flokken udelukkende bestaar af Hunner, og heller ikke da bestandig. Som Regel findes der ingen Kavalerer i Damernes Selskab; de svæver gjerne ude paa de vilde Vover; men alligevel hænder det dagstøt, især naar der er Unger med, at hele Flokken gaar paa. Da gjælder det at hugge og slaa og skyde, det bedste en har lært. Ser man saa et Bæst komme svømmende lumsk og listelig hen under Baaden og begynde at snu Bugen op, saa gjælder det at ro, saa det opirrede Dyr ikke faar Ram paa Baaden, ellers har man Hul i Bunden, før man faar Suk for sig.

Er Ulykken alligevel ude, faar en trampe en Trøie eller helst et Sælskind med Spæk paa ind i Hullet indtil videre. Andet har en ikke Tid til.

Ret som det er, kan der komme et Par digre Tænder glidende ind over Baadripen. Da maa du aldrig skyde eller slaa, men simpelthen hugge Tag i Tænderne og lempe dem klar af Ripen; ellers ved du ikke Ordet af, før Baaden er vippet rundt. Selv om man skyder Dyret stendødt paa Flekken, er det tungt nok til at greie den Sag, og Hvalrossen er ingen hyggelig Vert at komme til.

Engang i Ottiaarene hændte det Sluppen „Rivalen“, som laa paa Fangst oppe ved Spitsbergen, at en ganske liden Hvalrosokse listede sig efter en af Baadene, som ikke havde gjort den noget, og kantrede den, uden at de drevne Fangstmænd var istand til at hindre det. Da Kameratbaaden naaede Pletten, havde Hvalrossen tilredt to Mand saa ilde, at de var gaaet tilbunds; den tredje blev berget i yderst forkommen Tilstand. Kun den fjerde var usaaret; det var Harpuneren selv, Peder Andresen, en af de bekjendte „Stakvoldgutter“.

Selv om ikke Flokken vender sig og gaar paa, kan Situationen alligevel blive kritisk nok. Sætter man mere end én Okse fast, staar man i Fare for at blive trukket under. Fremfor alt gjælder det at fare varsomt med de saakaldte „Bank-Okser“, gamle Hanner, som holder til paa Bankerne langt ude.

Et sligt Forspand er farligt, især hvis man støder paa Is. Da følger de gjerne Kanterne af Flaket og tversvinger rundt det, saa Linen farer over Isen og Baaden efter. Lykkelig den, som da ikke kantrer, naar man plumper i Vandet igjen!

Værst er det, naar de gaar ret ned under Isen; da har man bare ét at gjøre: hoppe op paa Flaket, før man støder, tørne Baaden af og holde igjen, alt en aarker; thi de maa jo snart op for at puste. I yderste Nødsfald maa Linen kappes, om en da faar Tid til sligt; men det er gjerne smaat med Tid under slig forrykende Fart.

Er Flaket lidet og Linen saa lang, at de kan dukke op paa den anden Side, faar en se til at gjøre kortest mulig Proces med dem paa en eller anden Maade.

Terrænforholdene i Rice Strait og nordover hindrede os i at bruge den rationelleste Fangstmetode; thi ikke før havde vi faaet Tag i en Hvalros, før det bar ind i Isen baade med den og Baaden. Vore Harpunerer, Peder og Fosheim, brugte derfor mest at skyde Dyrene.

VORT FØRSTE MØDE MED POLAROKSEN[1]

Et Par Dage efterat vi var gaaet i Vinterhavn, foretog Styrmanden, Hassel, Stolz og jeg en Baadtur med Hayes Sound som Maal.

Ved Kap Rutherford mødte vi stor Drivis, og under Stræves med at kare Baaden frem mod Land mellem Isflakene, gled Styrmanden ud i Vandet og blev vaad til Beltet.

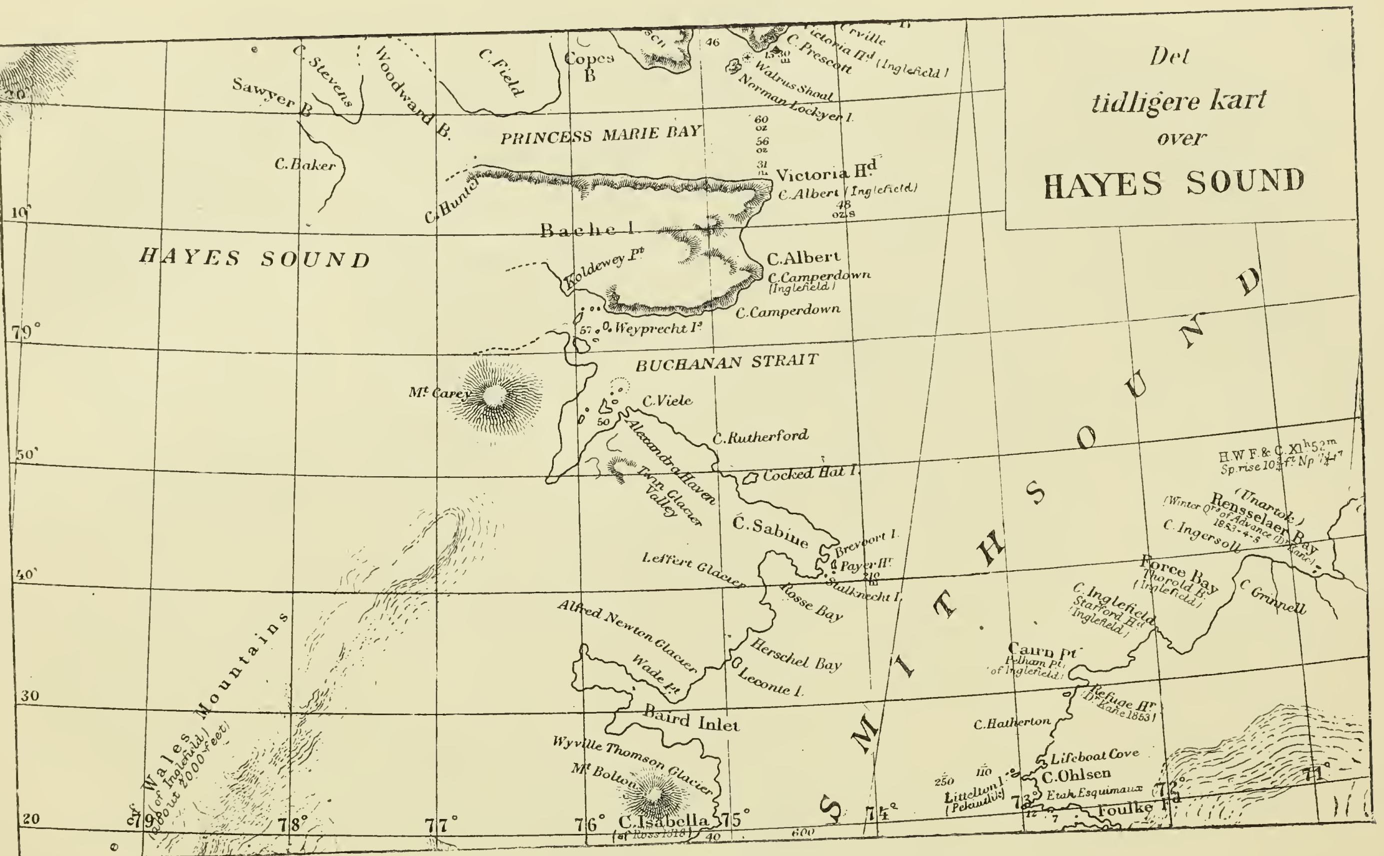
Da Baaden vel var draget op, skulde han til at skifte. Men hele hans Reservegarderobe bestod. af en islandsk Uldtrøie og et Par Strømper, og det var jo nedentil, han var blevet vaad. Her var gode Raad dyre; men Styrmanden vidste „Raad for Uraad“, som det heder.

Han trak af sig sine Underbenklæder, gjorde Helomvending med Islænderen og plantede et Ben i. hvert Ærme. Med tørre Strømper paa Benene og et Par Vandskindsbukser udenpaa Islænderen var han nu efter Leilighed velberget.

Disse Vandskindsbukser er nogen prægtige Plag.

De er laget af Sælskind, tilberedt paa Eskimoernes Vis, og er fuldstændig vandtætte. De har den Feil, at de, hver-

[1] Moskusoksen vil i denne Bog blive benævnt Polaroksen.

DET TIDLIGERE KART OVER HAYES SOUND.

OVERSIGTSKART OVER HAYES SOUND.

AF GUNN. ISACHSEN.

gang de tørker, blir saa stive, at de kan staa af sig selv paa Bakken; men for dette findes der Raad. Naar man skal i Bukserne, væder man dem bare, ruller dem sammen og lader dem ligge slig en halv Times Tid. Da er de atter fugtige og deilige.

Medens Hassel og Stolz blev igjen for at skyde Ryper paa Rutherfordplateauet, drog Styrmanden og jeg videre. Vi havde Lyst til at faa et Glimt af Hayes Sounds Omgivelser og troede, at det i alle Fald skulde være let at faa titte ind i Alexandrafjorden.

Det var vakrere her, end vi havde tænkt. Landet var endnu aldeles snebart med blank Nyis paa Dammene og de strømfrie Steder i Fjorden. Enkelte Edderfuglkuld krabbede mellem Isflakene eller sad oppe i Fjæren og solede sig. Lom saa vi ogsaa.

Vi passerte den ene store Dal efter den anden, og hver Gang vi gik opover en Aasryg tænkte vi, at naar vi bare var paa Toppen af *den*, skulde vi nok faa se Fjorden. Men nei! Altid en ny Dal og en ny Aasryg! Slig fortsatte vi mange Timer ud over Natten.

Tilsidst begyndte vi næsten at opgive Troen paa, at der fandtes en Alexandrafjord, og blev enige om at snu, saasnart vi havde naaet Toppen af næste Aas. Da — endelig laa Alexandrafjorden der foran os med sine Øer i Skumringen! Men hvad var *det* der borte mellem to af Øerne? Var det et Skib? Eller et Isfjeld? Det tog sig saa besynderlig ud.

Dette maatte undersøges, og saa drog vi da videre over de store Græssletter langs Fjorden lige til udenfor Twin Glacier. Paa en Odde derude blev vi endelig klar over, at det bare var et Iskoss, som laa mellem Øerne. Men nogle ganske almindelige Sprækker eller Furer i Fjeldvæggen bagenom fortonede sig i den eventyrlige Nattebelysning præcis som Riggen paa en Skude.

Paa Tilbageturen slog vi os ned paa en fin liden Flek mellem Mos og Lyng for at hvile. Der tændte vi Baal og fik frem vore Piber, den eneste Niste vi havde.

Det var rigtig en vakker Nat. Saa dyb og stor og stille. Høie Fjeld rundt omkring; — det var saavidt vi fornam dem i Skumringen. Og paa Fjorden det svarte Vand, hvor Isflak lyste op som Eventyr om Kvelden. Saa en tilveirs, var Luften svartblaa og lun; en fik tro, der stod Stjerner dybt derinde.

Af og til hørte en et Kvit af en Snespurv eller en Edderfugl, som snadrede i Søvne; en eneste Gang bæljede en Hvalros i Alexandrafjorden, grøtet og vildt; flere tog i, og det steg til et mangerøstet, fælent Brøl, som efterhaanden sank til misfornøiede, grove Grynt og Støn; det var nok en fremmed Kamerat, som var kommet op paa Flaket og fik sin Juling, før han fik Nattelogis mellem de øvrige. Saa blev alt igjen dødsens stille.

Før vi forlod vor Leirplads, var det blevet saapas lyst, at vi kunde se ind gjennem Hayes Sound. Paa Alexandrafjorden og længst inde i Sundet fandtes der ingen Drivis. Men udenfor Fjorden og tvers over til Bachehalvøen [1] laa den tot og absolut umulig at passere med Skib. Havde vi havt „Fram“ saa langt som i Alexandrafjorden, kunde vi uden Hindring have passeret helt ind i Hayes Sound.

Ud paa Formiddagen var vi tilbage hos vore vældige Jægere, som ikke havde skudt eller seet en eneste Fugl.

Straks efter Ankomsten til Skibet gjorde vi os atter klar for en Baadtur ind gjennem Hayes Sound. Men vi rak ikke langt indenfor Kap Rutherford. Kulden tog saa raskt til, at vi maatte vende, og da vi frygtede for ikke at kunne greie Baaden tilbage langs Landet, trak vi den over Rutherford-eidet. Efter 5 Dages Fravær kom vi ombord.

Termometret faldt nu daglig, og Isen tiltog raskt i Tykkelse. Vort Haab var derfor, at det ikke skulde vare saa

[1] Kaldtes tidligere Bache Island, idet den antoges for en Ø.

længe, før vi med Slæder kunde reise ind i Hayes Sound. I den ydre Del af Sundet tog dog Islægningen noksaa lang Tid paa Grund af Strømmen der, og da jeg ikke havde Lyst til at vente længer, bestemte jeg mig til med Fosheim og Isachsen at kjøre overland, over Gletscherne, til den indre Del af Hayes Sound og derfra forsøge at komme ned i en af de indre Fjorde. Vi længtede efter at bringe paa det rene, hvorvidt Hayes Sound virkelig var et Sund eller bare en stor Fjord. Samtidig havde vi megen Interesse af at stifte personligt Bekjendtskab med Polaroksen.

Onsdag 14de September Kl. 4½ om Morgenen purrede vi ud for vor første Vandring over Indlandsisen paa Ellesmere Land. Vi var provianteret for 8 Dage og førte 2 Spand med, altsaa 12 Hunde.

Den første Del af Reisen var meget tung; Veien var brat og Føret løst, saa det blev svært til Slid for Hundene. Men vi kom da til syvende og sidst op paa en Høideryg, omtrent 3000 Fod. Til vor store Overraskelse saa vi da, at det fra en Egg bar brat ned paa den anden Side til en blank Flade, som vi først tog for en Indsjø, idet vi bare saa en Del af den. Vi anede ikke da, at vi skulde komme ned paa Leffert Glacier. Nedstigningen var yderst besværlig. Hundene trak, som de var gale, og satte nedover den bratte Skraaning i slig Fart, at vi ventede, de skulde gjøre Ende baade paa sig selv og os.

Bræen strakte sig omtrent retvisende vest. Som paa Bræer flest var dens Overflade meget ujevn; fri for Sprækker var den dog. Vi fulgte Bræen, og Fremkomsten var til en Begyndelse ikke saa vanskelig. Senere gik det traaere, da Sneen blev mere og mere løs og Føret tungt.

Den første Aften slog vi Leir under en brat Fjeldhammer paa Nordsiden af Bræen. For Isachsen og Fosheim var Teltlivet noget rent nyt, og de var svært spændt paa, hvordan det vilde arte sig. Vi gik straks i Gang med at tænde

vor Primus og koge Maden. Til Aftens skulde vi have Pemmikanlabskaus; men der var mange Kokke, saa Maden blev svid, og brændt Pemmikan er noget af det rædsomste, man kan føre i sig. Imidlertid havde vi gjort en god Dagsmarsch, og Appetiten var fortræffelig, saa den brændte Pemmikan gled ned. De andre roste Maden i høie Toner, og da kunde jo ikke jeg give mig til at klage heller.

Det var rigtig en hyggelig Kveld; det er nu saa rart med den første da. Omsider krabbede vi i Sækken; men at have Hovedet inde i den — nei det kunde ikke Fosheim bekvemme sig til; det kjendtes livagtig ud, som han skulde kvæles. Ret som det var, maatte han ud med Hovedet; men det kom altid fort ind igjen. Det var 30 Graders Kulde.

Næste Morgen til vanlig Tid, det vil sige Ottetiden, kjørte vi videre opover; men Føret blev endda tungere, og vi maatte slaa Leir midt oppe paa Bræen.

Da vi Dagen efter naaede Vandskillet, tvang Terrænet os til at lægge Kursen nordøst gjennem et Dalstrøg, som gjennem mange Vanskeligheder førte os ned til en Bræ ved Bunden af Alexandrafjorden. Men fra den næsten lodrette Brævæg kunde vi trods vor ivrige Søgen ikke finde nogen Adkomst til bart Land. Vi troede allerede, at vi maatte gjøre Vendereise; men næste Morgen fandt vi ved et Tilfælde et Sted, hvor vi til Nød kunde komme ned.

Vor Vei gik gjennem en Kanal, tildels gjennem en Tunnel, som Vandet havde gravet; men paa denne Aarstid var jo Vandet alt frosset. Det blev en drøi halv Kvartmil; vi holdt paa med den fra seks om Morgenen til Middag. Da saa Middagsmad blev serveret, hug jeg til en Begyndelse saa hvast til i en Beskøit, at jeg brak en Fortand. Fosheim mente, man ikke burde ødsle med Tænder saa langt fra Folk, og bad mig indstændig om ikke at fortsætte. Jeg fulgte hans Raad. Tanden vilde jeg kaste; men nei! Fos-

heim mente, at ingen vidste, hvad *den* kunde blive nyttig til. Saa stak jeg den da i Lommen baade til Erindring og Advarsel. Nu har jeg sat den ind igjen.

Paa en lang Græsvold kjørte vi saa nedover til Fjorden med én Mand stadig foran Koblet for at vise Vei. Vi var ikke drevne i Hundekjørsel nogen af os, skjønt vi jo nok vidste, at dette ikke var den rigtige Maade at kjøre paa.

Nede paa Fjorden forsøgte vi os i den høiere Skole, og det gik over Forventning bra; men det havde vi jo nærmest Hundene og det lette Føre at takke for.

Paa omtrent to Timer var vi ude af Alexandrafjorden; men siden gik det smaat, over gammel Polaris, som var skruet helt op mod Land.

Om Kvelden slog vi Leir paa en Odde, hvor vi fandt en udmerket Teltplads, som vi siden brugte omtrent paa hver eneste Tur, vi gjorde ind til Hayes Sound.

Næste Morgen fortsatte vi paa nyfrossen Is indover langs Land. Vi saa en hel Del Huller, som Hvalros havde stanget op med Hovedet. De har solide Skaller og solid Overtræk de Karerne. Der er ingenting i Veien for, at de kan kjøre Hovedet op gjennem 6—8 Tommers Is; en 4-Linjers Remmington-Kugle gaar ikke gjennem Hudfolderne paa deres Hals, og jeg tør trygt sige, at ingen uøvet Mand er Kar for at stikke en Harpun gjennem Skindet paa dem.

Om Kvelden slog vi Leir i den indre Del af Hayes Sound ved en liden Elv.

Næste Dag skulde vi ud paa Jagt og reiste hver paa vor Kant, jeg indover Fjorden, de andre to udover, hvor de fulgte hver sin Elvedal.

Ved Kveldstid mødtes vi i Teltet, hvor da Dagens Begivenheder blev drøftet, saasnart vi havde faaet Mad.

Hele Jagtudbyttet var: To Harer, en Rype og et — Lemæn! Men Fosheim havde i Sneen seet friske Spor efter en Flok store Klovdyr, og da steg Stemningen.

Han vidste ikke, om Sporene var efter Ren eller Polarokse; men vi blev enige om, at det maatte være Polarokse. Han havde fulgt Sporene hele Dagen, men uden at faa Øie paa Dyrene.

Isachsen havde været høit tilfjelds og seet en Fjord, som skar sig ind paa Nordsiden af Landet. Alt dette skulde vi nu have undersøgt; men vor Hundemad var sluppen op, og næste Dag maatte vi reise tilbage til Skibet. Vi havde en Veilængde paa omtrent 36 Kvartmil og naaede frem samme Dags Aften.

Vi gik straks i Gang med at ruste os til et længere Ophold i Hayes Sound for at kartlægge de ukjendte Fjordgrene derinde. Det var vor Agt at oprette en Hovedstation der, med et Lager af Proviant baade til os og Hundene, og derfra foretage Slædeture i forskjellige Retninger. I den Hensigt syede vi et dobbelt Seildugstelt, 16 Fod langt, 8 Fod bredt og 6 Fod høit.

Da Teltet var færdigt, drog Karavanen afsted, ialt 11 Mand og 60 Hunde. Vi var udrustet med Finsko, Ladder, Rensdyrmudder[1] og alt det Extratøi, som fordres til en Slædetur. Anden Dags Eftermiddag kom vi ind til Hayes Sound. Omtrent 4 Kvartmil udenfor vor forrige Leirplads derinde og et Par hundrede Meter fra Fjorden oprettede vi den omtalte Hovedstation. Vi blev allesammen over der en Dag og gjorde den fuldt færdig. Teltet blev reist i en Fordybning, som vi grov i den løse Sandbakke, og al Proviant bragtes did op.

Næste Dag kjørte 6 Mand ombord, hver med sit Kobbel, medens Isachsen, Schei, Bay, Fosheim og jeg blev igjen med fire Kobbel Hunde. Det Arbeide, som først stod for Tur, var Opmaaling af en Grundlinje for Kartlægningen. Medens dette foregik, tog jeg Riflen og drog paa Jagt. Det var disse Polarokserne, som bestandig spøgte i Hovedet paa mig.

[1] „Pæsk" er vistnok fint, men ikke finsk; en Fin siger „Mudd".

Jeg gik nordvestover efter en Sænkning i Terrænet og havde ikke gaaet svært langt, før jeg saa, at der paa den anden Side af et ganske smalt Eide skar sig ind en lang Fjord, parallel med Hayes Sound.

For at faa rigtig god Udsigt gik jeg op paa en Høide og tog Kikkerten frem.

Eidet, som forbandt begge Fjorde, kunde være saa om-

RICE STRAIT SYD FOR FRAMS HAVN.

trent 6 Kvartmil bredt, og fra det skraa Høidedrag, hvor jeg stod, sænkede der sig en jevn Dalbund ned mod Fjorden, begrænset mod Vest af høie, afskaarne Fjeld med bratte Styrtninger og Smaastensrabber ved Foden, mod Øst af jevnt skraanende Høider og Koller.

Som jeg stod der med Kikkerten og søgte i Terrænet, fik jeg med en Gang Øie paa to svarte Dyr der borte paa Sletten. De saa ud som et Par Ligheste med Klæder, som

Til Sammenligning med Orienteringskartet.

Det sydlige Norge

Maalestok 1: 6.550.000

Orienteringskart over den 2den norske Polarfærd 1898-1902.

120 110 100 90 80 60 50 40

80

Kronprins Gustavs Hav

Prins Gustav Adolfs Hav

Kap Isachsen

Isachsens Ld

Ellef Ringnæs Ld

Amund Ringnæs Ld

Kong Christians Land

Pr. Patrick Ö

Fitzwilliam Str.

Hecla og Griper B.

K. Richards

Melville Ö

Erskine Str.

Belcher Kanal

Hendriksen Sd

Heibergs Land

Scheis Ö

Fosheims Halvö

Bays Fj.

Storöen

Rånæs Hø

Svendsens Hø

Bjørnekap Land

Baumanns Fj.

Norske bugt

Grahams Ld

Kong Oscars Ld

Ellesmere Ld

Grinnell Land

Greely Fjord

Garfield Kyst

K. Alfred Ernst

Nansen Sund

Robeson K.

Kennedy K.

Halls Ld

Washington Ld

Kane Bassin

Humboldt Bræ

Bache Hø

Hayes Sd

V. kvt. 98-99

Prudhoe Ld

Hayes Halvö

Inglefield Bgt

GRÖNLAND

Penny Str.

Grinnell Ld

Cardigan Str.

V. kvt. 00-01

V. kvt. 01-02

V. kvt. 99-00

Bathurst Ld

Cornwallis

Wellington K.

Jones Sund

North Devon

Melville Sd

Barrow Str.

Lancaster Sund

Mc Clintock Str.

Prins Wales Land

Peel Sd

North Somerset

Prins Regent Str.

Franklin Str.

Boothia

Cockburn Ö

Eclipse Sd

Pr. William Ld

BAFFINS BUGT

75° n. br.

70

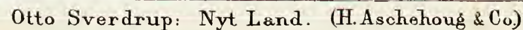
Maalestok 1: 6.550.000

100 50 0 100 200 300 km

Af Framexpeditionen bereiste strækninger

100 90 80 70 60° v. l. Grw.

Kristiania lith. Aktiebolag.

Otto Sverdrup: Nyt Land. (H. Aschehoug & Co)

Gunn. Isachsen.

„FRAM" I VINTERKVARTER.

rak næsten til Jorden. Jeg havde aldrig seet slige Dyr før, men skjønte jo straks, det maatte være Polarokser, og gjorde mig øieblikkelig klar til Jagt. Det kjendtes ganske underligt at stille ind paa disse eventyrlige Dyr; de var mig jo fuldstændig ukjendte; jeg vidste ikke engang, om de var sky.

Forsigtig drog jeg mig frem i Terrænet; men uheldigvis var Vinden ustø, og før jeg vidste Ordet af det, havde de faaet Veir af mig og var væk.

Da jeg atter fik Øie paa dem, var de oppe paa Sandrabberne i fuld Galop sydover. Jeg efter, det forteste jeg havde lært; men Dyrene var jo adskillig rappere, og Afstanden mellem os blev større og større.

Jeg vilde nu alligevel ikke give tabt, især da jeg havde Dagen for mig, og saa drog jeg da efter bortover Dalbunden.

Da tog Dyrene til min Forundring Veien op gjennem en stor Urdal, som skar ind i Fjeldet, og hvor det næsten ikke var gaaendes for Folk. Sligt vilde ikke noget andet Klovdyr, som jeg kjendte, have fundet paa — det maatte da være Gjeden —, saa jeg blev staaende rent haandfalden. Jeg klatrede alligevel opover, men havde svært lidet Haab om at se dem igjen.

Et Stykke oppe i Dalen forlod Sporene Dalbunden og gik ret op i Uren. Skulde de virkelig have prøvet at komme op paa Plateauet den Vei? Nei, det var umuligt; thi her hang jo svarte Fjeldvæggen udover, lodret og ubestigelig baade for Folk og Fæ.

Som jeg arbeider mig forbi en Tverkrok paa Dalen, faar jeg pludselig se begge Dyrene staa oppe paa en brat Fjeldknaus og i Skudhold. Det var rent ved en Slump, jeg fik Øie paa dem; thi Fjeldknausen havde akkurat samme Farve som Dyrene og var det eneste Sted i hele Dalen, som havde denne Farve.

Polaroksen dækker sig altsaa ved Hjælp af Terrænets Farve paa samme Maade som Rypen om Sommeren mellem

Brisk og Stene og senhøstes paa de store Sneflekker, efterat den har skiftet Ham for Vinteren.

Men her var ikke Tid til videre Funderinger. Jeg var paa Skudhold, og straks smaldt det, først paa det ene Dyr og straks efter paa det andet. Begge Dyr stod; men jeg var sikker paa at have truffet. Saa gav jeg dem en Omgang til. Det første tog et Par Skridt — og rullede saa udfor Fjeldknausen ned i Uren. Det andet gik samme Vei.

Jeg gjorde ikke Veien lang bort til dem, nysgjerrig som jeg var efter at faa se, hvad jeg egentlig havde skudt. De laa der stendøde begge to; jeg kantede bare lidt paa dem, saa rullede de hele Uren nedover og tørnede op i Dalbunden, hvor de blev liggende oppe mellem nogle store Stene. Det var ganske rigtig Polarokser, svære Dyr, af Størrelse omtrent som vore almindelige Okser og saa tunge, at der maatte flere Mand til for at flytte dem af Flekken.

Jeg maatte da flaa dem, der de laa oppe mellem Stenene, og havde min fulde Hyre med at faa Skindet af og Indvoldene ud; men det gik nu det ogsaa.

Kl. 8 om Kvelden kom jeg til Leiren, belæsset med Bifkjød og ganske sliten af Dagens Jagt. Som jeg stod der, fik jeg se en Mand gaa og lede efter Vand nede i en Elvedal. „Nu skal du agere Bjørn,“ tænkte jeg, „og jage ham lidt Skræk i Livet.“ Men saa fik jeg se, at Knegten havde Børse med; da var det forbi med Bjørnelysten, og jeg gik til Leiren paa Folkevis.

Karerne saa straks paa Bifkjødet, at jeg havde skudt Storvildt, og spurgte ivrig efter, hvad Slag det var. Jeg mumlede noget om Mammut, men gav forresten ikke videre Svar; thi vi var én Gang for alle blevet enige om, at Maden skulde gaa foran Jagthistorierne og Fortællingen om Dagens Begivenheder — for den var jo det vigtigste. Mammutbiffen blev nu stegt i en Haandevending, og saa bar det løs baade vel og længe; thi bedre Bif havde Karerne aldrig spist, og

Moskussmagen, som efter Traditionen skal følge Polaroksens Kjød, var der ikke Dust af.

Da saa Kaffe var drukket og Piberne tændt, fortalte jeg Historien og det saa omstændelig som muligt, forat Kameraterne til en anden Gang kunde have rigtig god Greie paa, hvordan Polaroksen ter sig i Marken.

Det blev sent, før vi kom i Soveposerne den Kveld. Og det var nok ikke frit for, at Storvildtfeberen sad os alle i Blodet om Natten; thi med det samme det gryede af Dag, var alle Mand paa'n igjen. Kjødet blev hentet den lange Vei, og da vi trætte og sultne kom tilbage til Leiren, gav jeg Ordre til straks at koge ferskt Kjød med Juliennesuppe eller „Julianesuppe", som Stuerten haardnakket kaldte den. Af Hensyn til ham døbte Schei da ogsaa Stedet „Fort Juliane".

Om Morgenen, Lørdag den 1ste Oktober, var der en mere end almindelig livlig Virksomhed paa Fort Juliane. Bay rustede sig til at drage ud paa Jagt. Schei og Isachsen gjorde sig rede til for Alvor at tage fat paa Kartlægningen af den Fjordgren, som vi laa ved. Fosheim og jeg havde fuldt op at gjøre med at ruste os til en 8 Dages Tur indover for at løse Spørgsmaalet: *Fjord eller Sund?*

Under al denne Travlhed fandt vi alligevel Stunder til at sætte Navn paa enkelte fremtrædende Punkter i Terrænet. Efter en meget livlig Debat blev saaledes det høie Fjeld vest for vor Station døbt „Mount Køla-Paalsen". Brat og steilt stuper det kjækt ned i Sjøen.

Kl. 12 var Fosheim og jeg endelig færdige med vore Forberedelser. Det var tyk, disig Luft og lidt Nedbør, saa Føret til en Begyndelse var temmelig tungt. Hertil kom, at Hundene var dovne; de havde Natten i Forveien slidt sig løs og sat tillivs hele vor Beholdning af Tørfisk. Jeg begriber ikke, hvordan de havde fundet Plads for altsammen.

Fra Fort Juliane gaar Fjorden i sydvestlig Retning ind i Landet; men da vi havde kjørt omtrent 12 Kvartmil, kom vi til en Odde, og idet vi svingede om denne, saa vi, at Hayes Sound her delte sig i to Arme, hvoraf den ene fortsatte i sydlig Retning, medens den anden, som var noget smalere, gjorde en liden Bøining mod Nord og derpaa trængte ret vestover. Vi fulgte denne Arm, som lod til at trænge dybest ind i Landet. Herinde fik vi et glimrende Føre, næsten bare blanke Isen; Hundene begyndte nu ogsaa at komme sig efter Tørfisken og trak udmerket. Først Kl. 8 om Aftenen slog vi Leir vest for en liden Bræ, som kom ned paa Sydsiden af Fjorden.

Søndag Morgen kjørte vi igjen afsted. Isen laa blank næsten hele Fjorden indover, og Farten blev endda større end Dagen i Forveien. Terrænet saa imidlertid ikke lovende ud for Jagt. Fjeldvæggene stod lodrette paa begge Sider af Fjorden med sterk Ur ved Foden. Paa Sydsiden stak der ud en Række smaa Bræer, som syntes at være meget produktive; thi der laa mange Isfjeld i Fjorden, og flere ganske store. Det forundrede mig, at saa smaa Bræer kunde levere saa store Isfjeld. Der var jo en Mulighed for, at disse var kommet drivende; men det forekom os dog ikke sandsynligt. Efter en 6 Timers Kjøring kom vi til en Odde, hvorfra Fjorden bøiede af i mere sydlig Retning, og vi opdagede nu, at vi paa det nærmeste havde naaet Fjordarmens Bund. Denne bestod af lange Sandører, som gik over i en stor Bræ en til to Kvartmil fra Sjøen.

Da vi hverken saa noget godt Jagtterræn eller nogen god Teltplads i Nærheden af Odden, mens Landet paa den anden Side saa langt mere indbydende ud, blev vi enige om, at Fosheim skulde kjøre over Fjorden for at slaa Leir der. Jeg vilde imens gaa op i Høiden og udforske Terrænet over den store Bræ. Geværet tog jeg med. Fosheim lo og mente, det var spildt Umage at trække paa det. „For

her er jo ingenting at skyde." Jeg var i Grunden af samme Mening som han; men jeg gaar af Princip aldrig iland uden at have Børsen med. Denne Gang fik jeg ogsaa god Brug for den.

Jeg havde nemlig ikke gaaet langt, før jeg fik Øie paa ganske nye Spor efter Polarokse og fulgte saa disse med Geværet færdigt til Skud.

Snart fik jeg ogsaa Øie paa selve Dyret, en stor Okse. De to første Skud, jeg gav den, syntes ingen synderlig Virkning at gjøre; den satte i fuldt Sprang op gjennem Uren og forsvandt i en Elvedal. Da kastede jeg Kikkert, Børsehylster og Skistav og satte efter, alt hvad jeg aarkede. Som jeg sprang over en liden Myr mellem nogle Moræner eller Strandlinjer eller hvad det nu var, fik jeg pludselig se Oksen oppe paa en Sandhaug; der stod den og glante paa mig ikke mere end 50 Skridt borte. Jeg skjød igjen. Oksen tog det med stor Ro, gik bare nogle Skridt bortover og forsvandt bag Sandhaugen. Jeg efter. Da jeg naaede did, hvor den havde staaet, saa jeg den 7—8 Meter nedenfor Haugen. Jeg sigtede efter Hodet, men kom i samme Øieblik til at tænke paa, at Kraniet skulde bruges til Museumsgjenstand og ikke maatte skades; saa fik den da et Bogskud og stupte paa Flekken.

Som jeg drev med at flaa den og tage Indvoldene ud, fik jeg se fire Dyr, som kom bent imod mig. Skulde der blive Batalje? Jeg kjendte jo ikke noget til disse Polaroksers Temperament, og deres Horn likte jeg ikke.

Saa lagde jeg Patron i Børsen.

Men da Dyrene var kommet omtrent paa Skudhold, snudde de pludselig og blev borte mellem Sandhaugene deroppe.

Jeg gik da nedover mod Fjorden for at faa Tag i Fosheim, som jeg vidste havde svær Lyst paa at skyde Polarokse; men da jeg havde ropt paa ham flere Gange uden at

faa Svar, vendte jeg tilbage for at gjøre Jagt paa Dyrene, skjønt jeg bare havde fem Patroner igjen.

Det varede ikke længe, før jeg havde stillet ind paa Flokken og var kommet den paa 80 Meters Hold. De beitede paa en liden Slette; men jeg havde god Dækning bag en stor Sten paa en Moræneryg lige i Nærheden.

RICE STRAIT NORD FOR FRAMS HAVN.

Flokken bestod af en svær Okse, en stor Ko med Kalv og en Kvige. Da Koen stod bedst for Skud, klemte jeg først paa den. Den blev liggende paa Flekken.

Da de andre Dyr saa den falde, tog de til at brøle og bære sig aldeles som Buskapen hjemme, naar den lugter Blod. De gik i Ring med sænket Hoved, skrabede med Kloverne, saa Mosen føg, bæljede og blaaste og bar sig noget ganske forfærdelig. Jeg tog nøie Sigte paa Oksen og klemte

af. Jo, den faldt. Saa skjød jeg Kvigen. Men netop som jeg skulde tage Sigte paa Kalven, kom der Liv i Oksen. Saa gav jeg da den et Skud istedet. Atter tog jeg Sigte paa Kalven og det med min sidste Patron. Da reiste Kvigen sig. Jeg vidste, den havde faaet nok, men gav den alligevel Naadeskud; en skal ikke pine Dyr.

FORT JULIANE.

Saa gik jeg da fra Kalven, som blev staaende oppe ved de andre Dyr, og drog mig nedover mod Leiren for at faa Tag i Fosheim. Jeg traf ham et Stykke ude paa Isen. Han havde hørt Skuddene og troede, det gjaldt Harer; men da han fik høre Sammenhængen, kan det nok hænde, der kom Liv i Karen. Vi strøg paa gloende Flekken til Leiren for at hente Flaakniv, Primus og Kaffekjedel; thi noget maa en have at styrke sig paa, naar en skal drive som Flaaer.

Paa Veien til Leiren fik vi se en stor Polarokse oppe i Uren lige ved Teltet. Jeg bad Fosheim skyde den; saa skulde jeg holde Øie med Dyrets Bevægelser, mens han stillede paa det. Oksen gik saa beleilig til, at det ikke varede mange Minuter, før den var skudt.

Det drog ud til langt paa Kveld, før vi blev færdige med at flaa og partere Dyrene; men vi holdt Dampen oppe med sterk Kaffe og Melk fra den skudte Ko. Denne Melk er meget kraftig; den ligner Renmelk og smager som rigtig god, almindelig Fløde uden mindste Spor af Moskussmag.

Først ved Titiden var vi færdige og gik tilbage til Teltet, hvor vi straks gik i Vei med at koge „Julianesuppe“, sultne som Skrubber. Gryden var til otte Mand; men vi stuvede den alligevel propfuld af Kjød med en Mængde Fedt til.

Det blev den hyggeligste Kveld, vi havde havt i Teltet, rigtig en Kveld for Jægere. Ude tindrede Maaneskinnet over et Eventyrlandskab fuldt af Storvildt, som endnu aldrig havde hørt Skud; inde sad vi gode og mætte med dampende Piber og glohed Kaffe rundt Primusen og pratede til langt paa Nat. Bedre Kaar kan ingen Jæger kræve.

Næste Morgen gik Fosheim op for at flaa sin Okse, som vi ikke havde kunnet raade med om Kvelden. Jeg gik for at lede efter min Kikkert, Børsehylsteret og Skistaven, som jeg havde slængt fra mig, da jeg satte efter Okserne. Jeg ledte til langt paa Dag uden at kunne finde Sagerne; men om Eftermiddagen blev de fundet af Fosheim.

Den følgende Dag tog vi en Tur rundt Fjorden opunder Bræen og fik da fuldstændig Klarhed over, hvilket ypperligt Jagtfelt vi var kommet op i. Vegetationen var rent utrolig frodig, og ganske rigtig: det vrimlede af store, fede Harer. Tre af dem skjød vi.

Da vi var over Sandøren mellem Fjorden og Bræen, fik vi oppe i Skraaningen se Spor efter to Dyr. Det var

allerede temmelig mørkt, og det var umuligt at se Dyrene paa mere end et Par hundrede Meters Afstand. Vi blev da enige om, at Fosheim skulde følge Sporet og jeg holde mig længere nede paa Fladen ved Sandøren for at speide og i Tilfælde signalisere.

Da vi havde avanceret et Stykke paa denne Vis, opdager jeg pludselig begge Dyrene, som strøg over en liden Knaus ikke langt borte. Jeg signaliserte øieblikkelig Fosheim, og vi drog da opover imod dem. Fosheim aabnede Ilden; men det var saa mørkt, at vi begge maatte fyre flere Gange, før Dyrene blev liggende. Da de endelig faldt, løb vi begge opover til dem. Som vi stod der og pratede og snudde paa dem og betragtede dem fra alle Kanter, kom der pludselig Liv i et af dem. Jeg ropte til Fosheim, som havde ladt Børse, at han skulde skyde; men før han kom sig til, var Dyret paa Benene. Da det saa smaldt, blev det Bom, og Oksen satte afsted i fuld Fart nedover Skraaningen og forsvandt paa den anden Side af Sandøren med Kuglerne susende efter sig. At drage efter var der ikke Tale om, mørkt som det var; vi nøiede os derfor med at tage Indvoldene ud af det fældte Dyr og drog saa tilbage til Leiren.

Næste Dag skulde Fosheim lede efter det skadeskudte Dyr, mens jeg tog Veien op igjennem den store Dal, hvor Teltet var reist, for at se efter nyt Vildt. Paa Elven som strøg gjennem denne Dal, laa der høi "Skjælis"[1], og da jeg skulde gaa over, traadte jeg igjennem og gjorde et svare Rabalder. I det samme Isen brast, sprang der op en merkværdig Skabning paa den anden Elvebred. Den var drivende hvid, sprang paa Toben og lignede grandgivelig en Gutunge, som fløi deroppe i bare Skjorten. Jeg var paa fint Hold og kunde godt have skudt; men jeg blev staaende aldeles haandfalden og spekulerte paa, hvad i Himmelens Navn dette kunde være for noget. At det var en Hare,

[1] Blæret og buklet Ferskvandsis, som ofte findes paa Elve.

gik ikke op for mig, før jeg havde den paa 3—400 Meters Afstand. Naa, slig ser altsaa tobenede Rædharer ud! Det er i alle Fald et Faktum, at Harerne deroppe springer lange Strækninger paa Bagbenene, noget som jeg aldrig har vidst før.

Jeg havde havt gode Forhaabninger om denne Dal; men jeg blev grundig skuffet. Den bestod af det værste Ulænde, opfyldt af Sten og Grus og næsten uden Spor af Vegetation. Derimod skjønte jeg, at her maatte være almindelig Passage for Polarokse, formodentlig til en Dal længere vest; her gik nemlig en bred Sti, omtrent som en almindelig Kuvei hjemme i Norge, og jeg ventede bare at faa se det ryge af en Sæterstue oppe mellem Stenene. Ved almindelig Kveldstid var jeg tilbage i Leiren med mit Jagtudbytte — en eneste Hare.

Fosheim var ikke kommet, og da han, efterat Kveldsmaden var kogt, fremdeles lod vente paa sig, begyndte jeg at blive lidt urolig for ham. Hvad i al Verden kunde han tage sig til saa langt udover Kvelden?

Endelig, ved Titiden, kom han, og saasnart vi havde sat Maden tillivs, fortalte vi hinanden Dagens Oplevelser. Fosheim saa paa mig med et klogt, vantro Blik, da jeg fortalte ham om den tobenede Rædhare. Havde det endda været hjemme i Norge, mente han; thi der havde han truffet dem; men her! Nei den fik jeg ham ikke til at svelge. Jeg fastholdt Faktum, og endelig gav han sig, men forbeholdt sig at undersøge Sagen personlig ved første givne Leilighed. Saa gik han over til sin Polaroksejagt. Paa Sandøren havde han fundet Spor efter Dyret, og dem havde han fulgt over til den anden Side af Øren. Her var Oksen gaaet op i en Stenur, som var saa brat, at han havde meget vanskeligt for at følge. Flere Gange var han fristet til at vende; men han syntes, det var Skam det ogsaa, og entrede videre og videre opover.

Øverst i Uren faar han da endelig Øie paa Dyret. Det stod under en lodret Fjeldvæg paa en høi Stenknaus, som ikke var stort bredere end Dyret selv. Der stod det som et Broncedyr paa en Piedestal og glante lige ned paa ham.

Han lagde an, men tog sig i det; det var kanske bedst at komme sig unda først, ellers kunde der ske en Ulykke, naar Dyret kom ramlende ned af Piedestallen.

Han krabbede sig da forsigtig et Stykke opover og tilside og smeldte paa. Da Dyret fik Skuddet, stupte det stendødt ud over Styrtningen ned i Uren og rev med sig et helt Skred af Sten og Jord. Selv slap han uskadt fra Historien.

Til langt udover Kvelden havde han havt sin fulde Hyre med at partere Dyret og bære Kjødet ned til Sjøen; det laa i sligt Ulænde deroppe, at han troede, han aldrig var blevet færdig. Af Dyrets Saar fremgik det, at det den første Dag kun havde faaet Mankeskud.[1]

Onsdag den 4de Oktober bestemte vi os for at vende tilbage til Fort Juliane. Der var indtraadt Veirforandring. Mens vi før havde havt det deiligste Høstveir, var det nu begyndt at sne.

Paa Turen udover Fjorden holdt vi os langs søndre Land. Da vi havde kjørt omtrent tre Timer, blev vi var en Polarokse høit oppe i en brat Ur. Den stod aldeles ubevægelig og saa nøiagtig ud som en af de store Stene omkring den, saa det var næsten ugjørligt at tage den ud af Terrænet. Jeg brugte Kikkert; men alligevel vilde jeg have tvilet paa, at det virkelig var en Okse, hvis jeg ikke havde seet den røre paa sig, da vi først blev den var.

Fosheim drog nu afsted for at skyde, mens jeg stod nede paa Isen for at signalisere. Ret op i Fjeldet laa der et Skar, og det saa næsten ud, som om Oksen tænkte paa at sætte op gjennem Uren for at naa dette. Derfor drog Fos-

[1] Et Skud, som streifer Manken og slaar i Svime uden at dræbe.

heim sig gjennem Elvedalen og op i Skaret for at møde den der. Kom den nedover, fik den med mig at gjøre.

Nei virkelig! Den drog tilfjelds, og Fosheim kom akkurat tidsnok til at sende den en Kugle midt i Brystet i 50 Meters Afstand, netop som den vilde ind gjennem Skaret. Den gjorde øieblikkelig helt omkring og satte afsted nedover Uren, saa Sten og Jord stod som en Røg efter den, og Fødderne gik som Kjepper i Hjul. En hundrede Meter længere nede mistede den Balancen, rullede afsted og stoppede ikke før helt nede ved Isfoden, hvor den blev liggende.

Da Hundene hørte Skuddet og fik Øie paa Dyret, blev de aldeles rasende; det var bare saavidt jeg fik slængt mig paa, før det bar i Vei bortover Isen, og da jeg reiste mig af Slæden, laa hele Koblet og rev og sled i Ulden paa Oksen, saa det blev vanskeligt nok at faa banket dem løs.

Vi gjorde Opholdet saa kort som muligt; thi paa Nordsiden af Fjorden var der en stor Dal, hvor vi troede at skulle finde godt Jagtterræn; did naaede vi da i Skumringen og slog Leir for Natten. Men her blev vi skuffet; der var intet Vildt og liden Vegetation.

For mig blev det nu om at gjøre at komme tilbage til Fort Juliane saa snart som muligt for at retlede dem, som skulde komme fra Skibet for at hente Kjød. Vi blev da enige om, at Fosheim skulde gaa tilfjelds for at prøve, om Terrænet der var bedre, mens jeg skulde gaa direkte til Fort Juliane. Paa Marschen did fik jeg Leilighed til at skyde endnu en rigtig diger Okse og kunde saaledes møde op i Fort Juliane med Bevidstheden om at have skaffet os adskillig ferskt Kjød for Vinteren; deraf er jo Mandskabets Sundhed og dermed Expeditionens Skjæbne for en stor Del afhængig.

Paa Fort Juliane fandt jeg Bay alene; Isachsen og Schei var nemlig kjørt indover Fjorden paa Kartlægning. Bay

skulde ogsaa have været med; men han havde forslaaet sit ene Knæ, saa det faldt ham meget vanskeligt at gaa. Da jeg kom, havde han levet bare af Kjeks og Smør i flere Døgn og lidt smeltet Is til Drikke. Isachsen og Schei havde nemlig taget Primusen med, saa han stod opraad for at faa Maden kogt. Før de reiste, havde de været saa omtænksomme at smelte Is til ham i en Blikboks, som han knappede ind i Rensdyrmudden, forat det ikke skulde fryse. Ved min Ankomst var Boksen omtrent tom; noget var ogsaa frosset.

Den store Sovepose, som hørte til Teltet, havde Isachsen og Schei ogsaa taget med, og min Sovepose havde Fosheim.

Jeg fyrede nu op med Parafin, tilsat med Mose og smaa Træbiter, og snart var baade Hunger og Tørst tilfredsstillet.

Saa fik vi Rensdyrmudden over os, og der laa vi baade godt og lunt.

Værre syntes vi, Isachsen og Schei maatte have det; thi Reisetelt til dem havde vi ikke ført med fra Skibet, og Natten er kold der nord paa denne Aarstid, selv i Sovepose.

Dagen efter, Fredag den 6te Oktober, var det usedvanlig klart Veir. Paa Eftermiddagen, som Bay netop holdt paa at male Kaffe, og jeg drev som Kok med Parafin og Træbiter i en Blikpande, fik Bay Øie paa en Slæde med to Mand, som kom kjørende indover Fjorden. Kikkerten kom øieblikkelig frem, og vi saa snart, at det var to skindklædte Mænd, som sad paa en Eskimoslæde, trukken af otte Hunde. Det saa først ud, som om de agtede sig videre indover; men saa bøiede de pludselig af; de havde formodentlig faaet Øie paa os.

Hvem kunde det være?

Tanken stansede uvilkaarlig ved Peary. Han og ingen anden kunde vi vente at træffe paa disse Breddegrader. Han kom kjørende efter vor Vei lige op til os, og jeg gik ned til Fjorden for at møde ham. Da vi mødtes, spurgte

han, om jeg var Kaptein Sverdrup. Jo, jeg var da det. Vi hilste paa hinanden og gik sammen opover til Teltet, hvor jeg presenterte ham for Bay. Jeg spurgte, om han ikke vilde tage tiltakke med en Kop Kaffe sammen med os; men han af-

BAUMANN.

slog dette; han havde sit Telt ikke mere end to Timers Vei herfra og skulde hjem til Middag. Den 13de August havde han passeret Kap Sabine, og en eller to Dage senere var han kommet fast i Isen oppe ved Kap Hawks, hvor hans Skib nu laa indesluttet i tæt Pakis ca. en Kvartmil af Land. Han havde seet, at Robeson Channel laa fuld af gammel Polaris.

OMKRING „FRAMS" 1STE VINTERKVARTER 1898-99.

EN ISBRÆ I RUTHERFORDBUGTEN.

Efter nogle Minuters Ophold sagde han Farvel til Bay. Denne havde hele Tiden staaet og malt Kaffe og vrikket og vendt paa sig og manøvreret saa behændig han var istand til, forat ikke hans fillede Bagdel med den store Lap paa skulde blive synlig for vor høie Gjest. Jeg fulgte Peary ned til Slæden og saa ham drage i jevn Fart hjemover, kjørt af sin Eskimokusk. Som jeg snur for at gaa tilbage til Teltet, faar jeg Øie paa Fosheim, som kom kjørende indover Isen, saa det suste. Og jeg kjendte mig saa varm om Hjertet.

Pearys Besøg blev Dagens Begivenhed i vort Telt. Vi talte ikke om andet, og vi glædede os over at have trykket den djerve Polarforskers Haand, selv om Besøget havde været saa kort, at man knapt fik Vaatterne af.

Næste Dag reiste Fosheim og jeg indover for at hente den sidste Okse, jeg havde skudt. Paa Hjemturen mødte vi Schei og Isachsen, som vendte tilbage fra sit Ophold paa „Knipetangen“ [1] og i Jøkelfjord. Ved Ankomsten til Stationen traf vi Olsen og Styrmanden, som kom paa Besøg for at hente Resten af Kjødet i Fjeldet. For at sikre dette mod Angreb af Hundene stablede vi det op i en Haug indenfor Teltdøren. Da vi endelig var færdige med Udearbeidet, krabbede vi allesammen ind i Teltet, og saa fik vi endelig Beretningen om Vennerne paa „Fram“.

Stuerten havde sendt os en diger Kage, og det er vel unødvendigt at oplyse om, at den smagte godt ved Siden af alt det øvrige. Der var Feststemning i Luften; Piberne dampede, og Slagordene krydsede hverandre over Primusen. Jeg havde en hel Sæk fuld af Røgetobak, som imidlertid var blevet saa raa, at jeg ikke kunde faa Fyr i den. Denne begyndte jeg nu at tørke i en Stegepande, som jeg hængte over Apparatet; men Tobaksdampen blev saa sterk, at hele Flokken maatte paa Dør, og jeg blev siddende ganske solo i Teltet. Da de

[1] Saa kaldte vi den smale Tange mellem de to Fjorde.

kom ind, var de blege og forlangte ny Aftensmad istedetfor den, der var gaaet fløiten. Jeg afslog dette, men henviste dem til Isachsen, som skulde være Kok næste Dag. Han lovede at greie Braserne, saasnart han kom til Magt og Myndighed.

I god Tid næste Morgen tørnede han ud og traf sine Forberedelser til at holde Kameraterne skadesløse for Kveldens Uheld. Han fik frem et stort Kjødstykke, som han lagde paa en Bordende, tog saa Øksen og begyndte at dundre løs paa det frosne Kjød, alt han aarkede. Han var ikke opmerksom paa, at han havde lagt Bordenden op paa Hodet af Styrmanden, som havde Laaget af Soveposen over Ansigtet. Styrmanden begyndte at protestere mod det Slags Kjødhugging; men Isachsen svarede: „Lig nu bare rolig — jeg er snart færdig!“ Og dermed blev det.

I det hele taget havde vi det meget godt paa vore Slædeture, og det gode Kameratskab gjorde Teltlivet rigtig hyggeligt. Det skortede selvfølgelig ikke paa Munterhed og alle Slags Drillerier i al Godslighed. Hver og en lagde Ryggen til, og ingen lagde Fingrene imellem. Bay, som paa Grund af sit gode Huld især i Begyndelsen repræsenterte Ulykkestilfældene baade tillands og tilvands, havde, ret som det var, Brug for en liden dansk Ed, naar han plumpede i Vandet eller slog sig paa Knærne. Han fik da altid høre, at det var ham, som havde paataget sig al Bandingen, og naar den var paa saa bra Mands Hænder, behøvede vi andre ikke at bry os. Hvilket ikke forhindrede ham i, naar vi laa i Teltet, at udbryde: „Vi har det sgu godt i det lille Danmark!“ eller „Vi har det sgu godt og hedt som i et lille H . . . . . .!“ Jeg kjender ikke Temperaturen paa nævnte Sted; men gloende varmt havde vi det, naar vi efter Dagens Stræv ude og med et kraftigt Aftensmaaltid af Kjød med Flesk og Suppe strakte os inde i Teltet i koseligt Velvære med Primus mellem os.

ET FORLADT LAND

Mandag den 10de Oktober reiste Styrmanden og Olsen tilbage til „Fram“, tungt belæsset med Kjød og Skind, mens vi andre gjorde os klar til nye Færder: Bay og Isachsen til Kartlægning af „Beitstadfjorden“, Schei, Fosheim og jeg til en Reise i „Nordfjorden“. Det var Aftale, at der den 15de Oktober skulde komme en stor Expedition med alle Hundene fra „Fram“ for at hente alt det Kjød, som var efterladt i Beitstadfjorden. Det gjaldt derfor at skynde sig med Nordfjordturen. Imidlertid satte det ind med Stygveir, som hindrede Afreisen i hele to Dage.

Først Onsdag den 12te Oktober om Morgenen kom vi afgaarde. Vi fulgte Landet udover til „Noresund“, men saa her til vor store Forundring, at Sundet var aabent, Havet isfrit og Isfoden inde ved Land paa mange Steder borte. Veilaget var derfor af værste Sort; det var saavidt vi kunde klare os frem langs Landet, dels paa Isfod, dels paa Isflak inde ved Stranden. Efter at have kjørt en Slæde iknas slap vi endelig igjennem Sundet og drog videre ind gjennem Fjorden. Ved Kveldstid kom vi til en Odde, hvor vi slog Leir for Natten. Som vi drev med Teltningen, fik vi se en ganske besynderlig Stenrøis, og da vi saa nærmere

efter, var der flere af dem, alle ligedanne. Der fôr som en Kjendsel af Mennesker gjennem os; thi det skjønte vi jo, at dette ikke var Naturens Verk. Da vi undersøgte Sagen nærmere, viste det sig, at Stenrøiserne var eskimoiske Rævefælder. Her havde altsaa været Fangstmænd; men naar? De gamle, forfaldne Fælder med sin trange Indgang og sin Stenhelle til at stænge Ræven gav intet Svar; kun saapas var sikkert, at det maatte have været længe siden.

Om Morgenen fortsatte vi Reisen indover i godt Veir og bedre Føre end den foregaaende Dag. Som vi kjører, kommer vi til en lang, smal Halvø, dækket af Grus og Græsflekker og med en stor aaben Raak udenfor. I Raaken laa en hel Del Edderfugl, snadrende og pratende, og det hele saa saa indbydende ud, at vi gjorde Holdt for at bese Stedet nøiere. Vi var ikke gaaet langt, før vi stansede og stirrede. Hvad var *det?* En lav, ringformet Stenmur! Og der atter en! Og saaledes videre hele Halvøen udover, mens af og til en forfalden Stenhaug omtrent af Form som en Bikube løftede sig over Terrænet, støttet af graahvide, morknende Kjæver eller Ribben af Hval. — Vi var kommet til en uddød Eskimoby. De stenmurede Ringe var deres Teltpladse og de graa Bikuber af Sten deres Kjødkjeldere. Med stor Interesse undersøgte vi hele denne døde By. Hvorlænge kunde det vel være, siden den blev forladt? Vi fik med ett en gufsen Fornemmelse af Ensomhed og Øde, just som vi stod her midt oppe i Merker efter Mennesker. Vi kigede ind i Kjødgravene; Græsset voksede frodig derinde mellem Stenene; vi gik fra den ene Teltring til den anden; midt i Ringen stod en stor Græsdot — det var Merket efter der, hvor Lampen havde staaet. Ude i Stranden ved Raaken stod et bredt Bjørnespor. Fosheim blev straks ivrig; det kunde jo være ferskt. Nei — Hundene tog det ikke. Kan hænde det havde staaet der baade ti og tyve Aar; thi alt bevares her nord.

Stedet har antagelig været en ældgammel eskimoisk Sommerby. Den vakre Odde med sin lune Vig tilhøire og sin Fiskegrund udover Fjorden tilvenstre har været som skabt for Fangst og Fiske. Edderfuglflokken, som haardnakket holdt sig i Raaken, saalænge Aabning fandtes, vidste nok, hvad den gjorde. Den er nu forøvrigt ogsaa af andre Grunde tvungen til at holde ud i det længste. Dens Unger blir nemlig svært sent flyvedygtige, saa Forældrene i længste Laget søger at livnære dem i smaa Kulper og Raaker, indtil Frosten endelig en vakker Dag driver dem til at lette og søge sydpaa. Og da er det ikke altid, Ungerne aarker at holde Følge. Man kan i Ishavet, ret som det er, finde ihjelfrossen Edderfugl, især Ungfugl, paa Isen.

Edderfuglen fortjener i Grunden sin særskilte Omtale i en arktisk Beskrivelse; thi den er uden Sammenligning de nordlige Kysters mest interessante Fugl. Af Naturen overordentlig sky blir den ved Fredning og god Behandling den tammeste af alle Sjøfugle. Paa Island, hvor man forstaar dens Værd og Værdi, er den ligefrem en Husfugl, som formelig søger Menneskenes Selskab. Vil man dernord skaffe sig en Edderfuglkoloni, gaar man frem paa følgende Maade: Ude paa en af Øerne vælger man et Sted, hvor et lidet Bækkesilder løber ud i Fjorden. Der bygger man af Stenheller, eller lignende, smaa Huse, hvor Fuglene kan bygge Reder. Udenfor Husene, ved Indgangen, planter man noget Bjerkekvist eller nogle Pinder med kulørte Filler, blinkende Skjæl eller sligt noget; thi Edder-Eva vil have Stas og har Sans for huslig Hygge. Udenfor Bækkeoset i Fjorden fortøier man saa nogle Lokkefugle, som driver i Vandet. Længer oppe i Bækken lager man et Møllehjul, der drives af Bækkevandet, gjerne med en liden Klokke, som ringer, for at bringe Fuglen til at tro, der er Mennesker i Nærheden. Da kommer Madamen, og Redebygningen er snart i fuld Gang. Hannen slutter sig straks til og er en trofast

Vogter om Redet, lige til Ungerne er udklækket; da stryger han tilhavs. Hunnen ruger hele Tiden; det er den, som plukker sig Gang paa Gang for Redets Skyld. Men Hannen forsvarer Redet og det med Klem, særlig mod Ravnen, den Egtyv. Han døiver den ved at trække ham tilsjøs og dukke med ham, saalænge til han er grundig druknet, ja ofte længer endda.

Man har ment, at Edderfuglen gjør Skade paa Fiskeyngelen; men det er neppe Tilfældet. Den nærer sig mest af Planter paa Havbunden.

Vil man have Nytte af sin Edderfuglkoloni, bør man kun tage Eg og Dun en Gang om Aaret og aldrig tage Dunen, før Fuglen har forladt Redet med sine Unger. Man regner 14 Fugl paa et Pund Dun, og en enkelt Mand kan godt have en 5—6000 Hunfugl paa sit Fuglevær eller med andre Ord høste omkring 300 Pund Dun om Aaret. Da Dunen betales med 12—15 Kroner pr. Pund, giver den ham altsaa en Indtægt af en 3—4000 Kroner om Aaret. Dertil kommer Eggene, som paa et tilsvarende Antal Hunfugl repræsenterer omtrent 7—800 Kroner om Aaret. Som man ser, en ikke ubetydelig Indtægt under enkle Forhold. —

Da vi forlod Eskimobyen, fik vi fint Føre med jevn Fjordis og naaede om Kvelden frem til en stor Sandør omtrent fire Minuter fra Bunden af Fjorden. Der slog vi Leir.

Næste Dag drog Schei iland paa en geologisk Exkursion op gjennem en saakaldt Cañon, en dyb Elvedal med lodrette Vægge. Fosheim og jeg gik til Bunden af Fjorden, han paa den søndre Side, jeg paa den nordre. Vi opdagede og fulgte Sporene efter en svær Bjørn. Paa den store Sandør ved Fjordbunden mødtes vi, idet Sporene skar tvers over Øren. Fosheim var meget interesseret; han havde

aldrig seet Isbjørn, og da Sporene var saa friske, troede han, vi snart maatte faa se Bamsen selv. Det havde ikke jeg stort Haab om, for Bjørnen kommer fort frem i Terrænet og er ikke let at hale ind paa. Men nu skulde vi netop den Veien alligevel og fortsatte derfor saa hurtig som muligt.

FRA STENKJÆR. FOSHEIMS FØRSTE POLAROKSE.

For at faa Udsigt over Græssletten længer oppe besteg vi en liden Forhøining paa Nordsiden af Elven. Derfra saa vi flere Mil opover Dalen. Jeg undersøgte Terrænet med Kikkerten og fik virkelig Øie paa Bjørnen lige under en brat Ur paa den anden Side. Polarokser var der ikke Udsigt til at faa skudt, saa vi havde noksaa god Tid; derfor satte vi efter den, Fosheim op gjennem Dalen for at afskjære den Retræten, jeg paa den anden Side, saa vi kunde faa Dyret mellem os. Slig drev vi paa et Par Timers Tid

oppe i Uren; men det blev en daarlig Bjørnejagt; vi saa ikke Spor af Bjørnen mere; den var som bergtagen.

Formodentlig er den virkelig „gaaet i Berg“ deroppe, noget den vistnok ofte gjør, især i Uveir. Ett er i alle Fald sikkert, at den nødig gaar paa Rov eller Vandring i Snestorm eller forrygende Uveir. Jeg har paa mine Ishavsfærder oplevet en Mængde Udpurring for Bjørn, men aldrig en eneste Gang i Stygveir. Det er vel med Bjørnen som med Hundene, at den skyr Snedrevet og Stormen; med Storm i Polaregnene følger nemlig ofte en fin Støvsne, som fylder Hundenes Øine slig, at man maa skrabe Sneen ud, hvis man ikke vil risikere, at de skal blive aldeles blinde.

Vi saa ikke saa faa Spor efter Polarokser, men Dyrene selv kunde vi ikke opdage. Det var forresten nu ledet saa langt ud over Dagen, at vi maatte se til at komme os hjem til Teltet. Veiret begyndte ogsaa at blive slemt; det satte ind med Snebyger og Kuling, saa vi havde al Udsigt til at faa Stræv med at finde frem paa Kveldsiden. Endelig kom vi dog op paa Sandøren; men Teltet var vi ikke istand til at faa Øie paa. En god Stund traskede vi saa rundt der oppe paa Øren og ledte, indtil vi endelig fik se en svag Lysning, som vi skjønte var Lysskjæret gjennem Teltdugen. Nogle Minuter efter hørte vi den velkjendte, surrende Lyd af Primus og saa Schei løfte Kjødgryden af og pakke den ind i Mudden.

Næste Dag maatte vi se til at komme hjemover for at træffe Karerne fra „Fram“. Istedetfor at kjøre ud Noresund satte vi Kursen tvers over Halvøen, og efter en anstrengende Færd i høit Snefald og tungt Føre slog vi om Aftenen Leir i en Dal ligeoverfor Fort Juliane.

Søndag Formiddag sled vi os frem gjennem en Ur med dyb Løssne, som gjorde det næsten umuligt for Hundene at komme frem. Tilslut naaede vi dog op, og siden gik det

ganske bra, saa vi allerede ud paa Eftermiddagen var ved Fortet; men Karavanen fra „Fram“ var ikke kommen.

Mandag laa vi over og ventede; Tirsdag ligesaa; men ingen kom. Nu begyndte vor Hundemad at slippe op, og vi vidste, at Bay og Isachsen, som laa ved Stenkjær i Beitstadfjorden og ventede paa Framfolkene, heller ikke havde Hundemad længer end til den 16de.

Vi sendte da Fosheim indover til Stenkjær med den Hundemad, vi havde tilovers, mens Schei og jeg drog udover til „Fram“ med Scheis Hunde. Det var ikke mere end 32 Kvartmil, saa vi haabede at naa ombord allerede samme Kveld; men det slog feil. Hundene, som i længere Tid var foret med dansk Hundekjeks, var rent kraftløse, ja omtrent ubrugelige; Føret var saa tungt, at vi næsten ikke kunde komme af Flekken, skjønt vi begge to trak omkap med Hundene. Vi maatte derfor gjøre Holdt paa Vestsiden af Alexandrafjorden og forberede os til at overnatte under aaben Himmel uden Telt og uden noget at drikke. Men som vi laa der og kavede mellem Iskossene i Skumringen, fik vi høre noget, som lignede Hundehyl; vi hujede op af vore Lungers hele Kraft, Gang paa Gang, og endelig fik vi Svar. Det var Styrmanden, som kom anstigende med hele Karavanen. De var ganske rigtig blevet forsinket af Uveir; Snestormen havde hindret dem fra at forlade „Fram“ til den bestemte Tid, og da de endelig kunde drage, havde det voldsomme Snefald med sin Tyngde trykket Nyisen slig, at Vandet stod en hel Fod over Isen. Overalt havde de vadet og vasset i Snesørpe og paa mange Steder maattet gjøre store Omveie kring Raaker, som havde dannet sig der, hvor Isen var for svag til at modstaa Snetyngden. Ondt havde de slidt; men Humøret var godt, og baade de og vi var glade over at have truffet hverandre.

Vi slog Leir paa vor gamle Teltplads ved Alexandrafjorden og havde det rigtig bra om Natten; Teltet var nok

i mindste Laget; men det er saa rart med det: hvor der er Hjerterum, blir der altid Husrum. Vi havde i alle Fald begge Dele.

Næste Dag naaede vi Fort Juliane, hvor Framfolkene blev modtaget paa bedste Maade. De var allesammen dyvaade tilknæs, da de kom frem, man kunde vride Vandet af Strømperne, og nu slog det ind med Klarveir og nogle og tredive Graders Kulde! Ingen af dem var ordentlig udrustet med Tøi, og jeg havde derfor mine store Betænkeligheder ved at lade dem reise ind i Beitstadfjorden for at hente Kjød. Men de mente alle, at de nok skulde greie sig, og da de var rent utaalmodige efter at komme i Vei, gav jeg endelig mit Samtykke, men beholdt Nødtvedt, som skulde følge Schei og mig paa en Expedition op i et Dalstrøg, hvor der fandtes endel Fossiler, som Schei endelig vilde have med ombord. Snefaldet var imidlertid saa stort, at det ikke var muligt at finde Stenene, og vi maatte vende tilbage med uforrettet Sag.

Mandag den 24de kom Framfolkene tilbage med Kjødtransporten fra Beitstadfjorden; de havde ikke kunnet faa med sig altsammen; men Isachsen, Bay og Fosheim, som var blevet igjen, havde lovet at tage Resten med sig.

Tirsdag den 25de forlod vi allesammen Fort Juliane og begav os paa Hjemveien. Folkene fra „Fram“ var noksaa medtagne, især af Gnavsaar, som de havde faaet af de stive Vadmelsklæderne. Med én var det saa ilde, at han ikke engang kunde kjøre sit Læs. Klæder af grovt og stivt Vadmel er ikke at anbefale paa slig Færd; skal Vadmel bruges, maa det være mygt og Klæderne foret med Linned over alle Sømmer. Ellers kan en paa anstrengende Ture blive sat aldeles Bet.

Ved Kveldstid var vi atter i Alexandrafjorden paa vor gamle Teltplads, hvor vi slog Leir for Natten. Styrmanden selv femte gik tilkøis i en af de store Soveposer nede ved

Læssene for at passe dem for Bjørn og Hund. Soveposen var vaad og frossen, saa de havde et svare Stræv med at komme ind i den; vaade var de ogsaa selv, men de lo og pratede, da de var kommet ned i sit Ishylster, og Slagord og godt Humør stod som en Røg op af Posehullet, da vi

VIS A VIS STENKJÆR. YPPERLIGT JAGTTERRÆN.

lukkede Laaget igjen for dem. Det sidste, vi hørte, var, at de nok vilde holde sig — de laa jo paa Is!

Vi syntes dengang, at vore Læs var usedvanlig tunge, og beundrede Hundene, som kunde trække dem; hvert Læs var nemlig paa ca. 250 Kg. og hvert Spand paa 6 Hunde. Senere kjørte vi dog langt større Læs, lige op til 370 Kg. pr. Spand paa lange Dagsreiser og i vanskeligt Terræn. Et almindeligt Hestelæs over Fjeldet ved Vintertid er, saavidt jeg ved, omkring 20 Voger = 360 Kg. Et Spand paa

6 Hunde trækker altsaa ligesaa meget som én Hest. Det synes jeg er beundringsværdigt.

Torsdag den 27de kom vi ombord paa „Fram“. Det gjorde godt at se Skuden igjen for os, som nu i ugevis havde slidt ude i Polaris og Kulde; lun og hjemlig laa den der med sin rummelige nye Overbygning: en stor Salon, seks nye Lugarer, tre paa hver Side af Salonen, to store Arbeidslugarer og en ny Kabys for Kokken. Der trænges ogsaa godt Rum, naar saa mange Mand vender tilbage fra en længere Slædetur, og alt skal tørkes, Soveposer, Telte, Skindklæder o. s. v. Og gjennemvaadt var alt; thi vi havde endnu ikke lært at undgaa Fugtigheden, denne Polarfarerens ubehageligste Følgesvend paa de lange Slædereiser. Sneen børstede vi ikke ordentlig og nøiagtig nok af vore Klæder, naar vi gik i Telt eller Pose; vi holdt ikke Teltet frit for Rim efter Afdampningen; heller ikke søgte vi at undgaa Svedning ved at trække af os, naar Fordunstningen fra Legemet blev for sterk; kort sagt: vi havde endnu meget at lære af de Ting, som skulde høre med til Polarfarerens ABC.

Lørdag den 29de kom sidste Parti ombord. Bay var fremdeles daarlig i Knæet, og Doktoren tog det derfor under Behandling. Hundene havde ogsaa lidt meget paa Turen. Da Fosheim kom indover til Bay og Isachsen med Fôr, havde deres Hunde ikke faaet Mad paa 4 Dage, og da de ogsaa fra tidligere var daarlig foret, var de yderst medtagne, da Hjælpen kom. Godt forede kan Hundene greie sig i 8 Dage uden Mad, især hvis de ligger stille, og det ikke er formeget Vind; ved sterk Vind er Varmetabet større og Modstandsdygtigheden altsaa mindre. Bedst og længst klarer de sig selvfølgelig inden Huse; men at holde dem indendørs er der jo ikke altid Anledning til.

Den 1ste November gik vi i Gang med at ruste os for Vinteren. Over Skylighterne blev der først lagt en Seildugskappe og over og omkring den bygget en Snemur af et Par Fods Tykkelse. Desuden blev Dækket over Beboelsesrummene belagt med Sne. For Hundene blev der lavet særskilte Huse, helst af Isblokke, et Hus for hvert Kobbel, og en Trælem for hver Hund, forat de ikke skulde slaas om Pladsen.

Da dette Arbeide var udført, syntes vi, vi havde det rigtig lunt og godt og kunde imødese den svarte Vinter med største Ro. Fryse skulde vi i alle Fald ikke.

Torsdag i samme Uge tog Styrmanden og Braskerud en Tur ind i Alexandrafjorden paa Jagt efter Polarokse; samtidig skulde de hente endel Kjød, som var lagt igjen. Efter to Dages Forløb kom de hjem tomhændte; Vildt havde de ikke seet, og Kjødet havde Bjørn ædt op.

Over dette Kjød havde der allerede tidligere hvilet en uheldig Skjæbne.

Olsen og Styrmanden havde hentet Kjød fra Fort Juliane, men havde læsset saa tungt, at de maatte lægge endel igjen paa en Odde ved Alexandrafjorden. De havde gjort Regning paa at komme ombord samme Dag og havde hverken Telt eller Primus med. Imidlertid blev Føret saa tungt, at Hundene ikke aarkede mere, og de skjønte snart, at de ikke kunde naa frem med Læssene til Kvelds. Styrmanden tog Sagen med stor Ro, fandt Soveposen frem og krøb ind i den for at overnatte. Han vilde ikke forlade Læssene. Men Olsen, som vilde forsøge at komme ombord til Natten, spændte Hundene fra Slæden, og da de ikke vilde følge ham, men holdt sig ved Læssene, tog han Hjemveien fat alene. Nærsynt som han var, kom han snart paa Vildspor og blev gaaende ude hele Natten. Næste Morgen ved Nitiden fik man fra „Fram“ se ham komme stavrende nedover en Isbræ i Nærheden, dødsens træt og udkjørt. Da han

kom ombord og fik hvilt ud, fortalte han, at han engang paa Morgensiden var saa forkommen, at han ikke aarkede at flytte en Fod længer; han satte sig ned ved en Sten for at hvile, men han havde ikke siddet længe, før han kjendte, Søvnen vilde komme. Men den, som sovner i Sneen under de Breddegrader, han vaagner ikke mere, det vidste han, og saa stavrede han videre, Time efter Time, til han endelig naaede „Fram“ og var frelst. Slige Natte-expeditioner paa egen Haand foretog han ikke oftere.

Da man ombord paa „Fram“ fik høre, at Styrmanden laa igjen, blev der straks sendt Folk ud til Assistance. De mødte ham paa Veien; han kom ganske rolig kjørende med sit Læs.

Jeg havde i længere Tid havt den Plan, hvis Isforholdene til Sommeren blev gunstige nok, at gaa op gjennem Kane Basin og Robeson Channel langs Vestkysten af Grønland, saa langt som vi kunde komme med Skuden. Der skulde vi saa opføre en Hytte, hvor jeg tænkte at overvintre sammen med tre andre, men lade Skibet returnere samme Høst for Vinterkvarter i Baffinslandene. Jeg gjorde nu alle Expeditionens Medlemmer bekjendt med denne Plan og satte Fosheim og Braskerud i Gang med at bygge Hytten af Materialier, som vi havde bragt med hjemmefra.

Med dette Arbeide var Fosheim og i det væsentlige ogsaa Braskerud optaget hele Vinteren udover.

KRINGSJAA, PAA NORDSIDEN AF FRAMS HAVN.

LIVET OMBORD

Søndag den 16de Oktober arbeidede Schei, Fosheim og jeg os langsomt og besværlig op over „Nordfjordeidet“ med vore Læs, mens Hundene pæste og trak, saa Tungen hang dem langt ud af Halsen. Da vi naaede den øverste Bakkekam og fik Udsigt over Fjeldene i Syd paa den anden Side af Fjorden, maatte vi alle tre uvilkaarlig stanse og stirre.

Det var Solen, vi saa, sidste Gang det Aar. Dens blege Lys laa døende over Indlandsisen; dens Skive stod blegrød sløret i Horisonten. Det var som en Dag i Dødens Land. Alt Lys var saa haabløst koldt, alt Liv saa langt borte. Vi stod og saa paa Solen, til den sank. Det blev saa grøssent stille. Som om Vorherre havde forladt os og lukket Livets Port. Lyset blegnede hen paa Fjeldene og blev langsomt borte; men over os sank Polarnattens store Skygge, den, som dræber alt levende.

Det klemte for Brystet der vi stod; vi har nok aldrig kjendt Hjemlængslen slig som da, og vi sagde ikke stort, da vi drog videre.

Endnu nogle Dage kunde vi ved Middagstid se en svag Lysning paa de høieste Fjelde, en Anelse af Dæmring i Syd, som fortalte, at der fandtes Liv etsteds i Verden. Saa blev *det* ogsaa borte.

Vi var gaaet ind i den lange Nat.

Hvad vilde dette fire Maaneders Mørke bringe os? Der havde foregaaet Ting heroppe i Polarnatten saa grufulde, at de nok kunde gjøre nogen hver betænkelig. Hid drog Franklin med 138 Mand. Polarnatten stansede ham — ikke én kom tilbage. Hid drog Greely selv seks og tyvende; seks vendte hjem. Samme Aar som Nordenskiöld overvintrede i Hvidebay, døde der sytten Ishavsfarere af Skjørbug midt i en Overflødighed af Næring; man fandt den sidste siddende død, klædt i sin Skinddragt med Vaatter paa Fingrene og en Bit Flesk i Haanden. Hermetikbokserne laa urørte rundt omkring; men Saltmadstønderne var halvspist.

Og alligevel, trods alt hvad her var hændt, trods al den Rædsel, som her var oplevet, kjendte vi os i Grunden trygge. Thi Videnskaben har seiret; Kulde og Skjørbug skal ikke længer tyrannisere os, Sult ikke heller. Ja, jeg siger saa stort et Ord, at slige Ting ikke *bør* og ikke behøver at gjentage sig oftere; sker det, saa er det Ledelsens Feil og faar staa for dens Ansvar.

Nu laa da „Fram“ der bomsterk og trodsig som et lidet Eventyrhus midt i svarte Polarnatten. Det var lyst og lunt inden Borde, og Arbeidet gik med Liv og Lyst fra Morgen til Kveld. Lige til Midten af November havde vi foretaget smaa Expeditioner, kortere og kortere for hver Gang; men saa gik vi fuldstændig „i Hi“ og tog for Alvor fat paa Vinterlivet udenbords og indenbords.

Udenbords var det især Opførelsen af de før nævnte Hundehuse og Transport af Hvalroskjød fra „Kjøthaugen“, som sysselsatte os. Kjøthaugen, hvor vi om Høsten paa Hvalrosjagten havde lagt efter os en hel Mængde Hvalroskjød, laa omtrent en Kvartmil fra Skuden; da vi kom did, havde Bjørn og Hund rumsteret ganske ordentlig; men der

var dog endnu en bra Dynge tilbage, som vi tog fat paa. Det værste var, at det hele var frosset sammen til en eneste stor Klump, saa vi fik et helt Stenbryderarbeide med Kiler, Spet og Slægge for at faa Stykkerne fra hverandre. Transporten af Kjødet besørgede vi til en Begyndelse personlig; men det viste sig snart, at det gik baade smaat og traat, og saa tog vi ligesaa godt Hundene til Hjælp; da var det hele gjort i en Haandevending.

Hundene ja! Det er egentlig dem, som giver en slig Polarfærd sin Karakter; uden dem kom vi ingen Vei; uden dem blev Færden trist. Men de er da ogsaa istand til at sætte Liv i Selskabet og holde Musiken oppe. Om Dagen stod de koblede i en lang Kabel bortover Isen; om Natten holdt de til seks og seks i sine Ishuse langs Skibssiden; men baade Nat og Dag holdt de et Helvedes Spektakel med Hyl og Tuden, Tyveri og Røveri, Slagsmaal og Mord, eftersom Anledning gaves. Slipper de løs af sit Kobbel eller ud af sit Hus, er de straks paa Farten, enten til Kjøthaugen for at gnave Levninger eller til et gammelt Hvalroskadaver, som de har opsnuset i Nærheden af Skuden, og som de efterhaanden har gnavet aldeles hult, saa det klinger som af en tom Tønde, naar man slaar paa det med Skistaven. Og alt, hvad der kastes ud fra Skuden af Mad eller Søppel, styrter de sig over med den største Graadighed; et bedre Renovationskompani kan man ikke tænke sig. Deres reglementerede Foring bestaar af Kjeks, Tørfisk og Hvalroskjød vekselvis; deres Drikke er — Sne. I sine Ishuse har de det udmerket lunt og godt; en maa bare sørge for at anbringe Lufthuller og Trækpiber i Taget, saa de ikke faar det for varmt og blir vaade af Fordampningen; thi ellers er de snart færdige. Kulden taaler de forbausende godt og kunde for den Sags Skyld gjerne staa under aaben Himmel baade Nat og Dag; men det vilde jo gaa ud over Foringen, som da maatte være saa meget rigeligere.

Hver Mand har sit Kobbel at passe; han giver dem Mad, han giver dem Bank, han forsvarer dem mod Overfald, han pleier dem, naar de er syge — og faar til Gjengjæld deres hele og ubetingede Hengivenhed. Men at udrydde Rovdyrnaturen i dem, det gaar over menneskelig Evne. Overfald og Mord hørte til de gjængse Begivenheder og foregaar ofte saa hurtig, at det er umuligt at forhindre Katastrofen. En af de norske Elgehunde, „Fin", der var en strid og paagaaende Herremand, blev saaledes en Dag angrebet af et Kobbel Eskimohunde og i Løbet af 2—3 Minuter dræbt, sønderrevet og opspist. Da vi naaede frem, var der ikke andet tilbage af „Fin" end Haletippen. Dette er bogstavelig sandt. Man kan i det hele taget ikke tænke sig noget mere paagaaende og udholdende end Eskimohunden. Det er min Overbevisning, at et Kobbel af disse Dyr — altsaa en 6—8 Stykker — kunde gjøre det af med en Isbjørn; deres Evne som Trækdyr har jeg tidligere omtalt, og deres Udholdenhed er ligefrem forbausende. Naar hertil kommer deres store Intelligens og Hengivenhed for sin Herre, vil man forstaa, hvilken Betydning de har for den moderne Polarforskning.

Henimod Midten af November var vi færdige med alt nødvendigt Arbeide udenbords og henlagde nu vort Arbeide til Skuden eller Smien, som Nødtvedt havde opført af Sneblokke et Stykke borte paa Isen, og hvor han hele Vinteren igjennem drev en fuldstændig Smedevirksomhed, lagede Knive, Økser, Bor og Spet og udførte alt det Reparationsarbeide, som henhørte under Faget.

Foruden de daglige Gjøremaal, Passing af Hunde, Rengjøring, meteorologiske Observationer og Tidevandsmaalinger m. v. blev der nu ogsaa sat i Gang en hel Del Arbeider i Anledning af den planlagte Slædetur rundt Grønlands Nord-

spids. Telte skulde syes, Slæder repareres, forsterkes og forsynes med Drag[1]; Overvintringshytten med Inventar og Proviantskur skulde gjøres færdig og opsættes; Enkeltmandskajaker omsyes til Tomands-, Hundemad præpareres, en Esse med Tilbehør forfærdiges, al for Turen nødvendig Proviant veies og pakkes ned — kort sagt der var et Utal af Gjøremaal og ingen Tid at spilde. „Fram“ var ligefrem blevet en stor Arbeidsanstalt for Haandverk og Industri. Baumann var Teltmager, Styrmanden Kajakfabrikant, Olsen Hjulmager, Blikkenslager og Instrumentmager, Nødtvedt Smed, Braskerud Tusenkunstner i Blikkenslager-, Snedker- og Urmagerprofessionen, mens Isachsen og Bay drev en større Støberiforretning for Hundemad i „Gamlebyssa“ og Fosheim væsentlig var beskjæftiget med at reparere gamle Kjælker og lage nye samt med Opførelsen af Overvintringshytten.

Peder Hendriksen var Doktorens videnskabelige Assistent. Hver 14de Dag drog de to ud til Sundet for at tage Vandtemperaturer. I Begyndelsen havde de et svært Arbeide med at hugge Hul paa den alentykke Is; men saa en vakker Dag kom en Sælhund og tog Hullet i Besiddelse, og siden havde de aabent Vand hele Vinteren udover. Som Belønning for sit Isbryderarbeide fik Sælhunden hver Dag — en Tørfisk. Jeg ved ikke, om den satte Pris paa Betalingen; men Faktum var, at hver Gang de kom, var Tørfisken borte.

En behagelig Afveksling i Polarnattens lange Arbeidsdag var Fest- og Fødselsdage. Da blev der givet Ordre til at møde op i „fuld Gala“, en Befaling, som efter fattig Leilighed blev efterkommet med den største Beredvillighed. Det første Skridt og det, som kostede mest, var at vaske sig ren, noget, som paa Polarfærder regnes med til den

[1] Tynde Træmeier, som kan fæstes under den beslaaede Kjælkemei og benyttes, naar Føret gjør det ønskeligt, idet det ofte glider bedre paa Træ end paa Metal. Prof. Nansen kalder det „Varemeier“; men dette Ord er vistnok almindeligere kjendt som Betegnelse for Meier, hvis Hensigt er at hindre en Slæde fra at velte helt over (som f. Eks. paa en „Husk“).

høieste Luksus. Saa kom den næste Forvandling — Paaklædningen. Det tør kanske siges, at Galadragten paa „Fram“ ikke altid var komplet og ikke altid ganske ensartet; men desto rigere og mere imponerende var Ensemblet. Enkelte kunde virkelig præstere hvide Kraver med Slips og andet civiliseret Tilbehør; ja Bay og Fosheim, som repræ-

INTERIØR FRA FORSALONEN. FORSØG PAA AT TEGNE EN BOTTLENOS.

senterte de egentlige Flottenheimere, kunde endog møde op med rene Manchetter; men forresten tog man sin Tilflugt til alt muligt, der paa nogensomhelst Maade kunde fiffe op ens Person: brogede Sløifer, kulørte Lommetørklæder, kunstige Blomster o. s. v. o. s. v. — ja en mødte endog op med det norske Flag! Og Humøret var derefter. Doktoren var utrættelig i at holde Situationen oppe, Bay ligesaa; hans elskværdige danske Vittigheder og hans forholdsvis elegante Antræk gav ham en særskilt Stilling som Selskabsmand og

Civilisationsforkynder; senere gik det noget tilagters med ham; han mistede sine rene Manchetter, hans Dragt fik et noget luslidt Udseende, og i sin mest dekadente Periode maatte han laane Trøie af sin „Kollega“, Stuerten, som fuskede ham i Næringen som Fuglefænger og Insektsamler. I det hele taget gik det slig med os alle, at vi efterhaanden forliste alle ydre Forskjønnelsesmidler og maatte lade os nøie med vor naturlige Skjønhed.

Efter fuldendt Paaklædning kom saa den alvorlige Del af Festen med Mad og Drikke, Tale og Sang. I alle Dele søgte vi saa godt som muligt at indbilde os, at vi levede midt oppe i Civilisationen; men under al Munterheden tør det nok hænde, at Tanken hemmelig tog sig en Tur til Hjemmet, og at det dirrede lidt underlig i Brystet, naar Skaalerne blev udbragt for dem, vi havde kjær.

Midtpunktet i vor Festglæde var selvfølgelig Julen. Da lyste „Fram“ som en Brud. Renvasket fra Gulv til Tag, med blankpudsede Lamper, med Vimpler og Flag og dæmpet Lys fra japanesiske Skjerme. Alle Mand i Festdragt og Feststemning, alt det bedste, som Skuden eiede, paa Bord og i Bæger.

Kl. 12 Middag nød vi en enkel Frokost bestaaende af „Mølje“ med Dram, og først Kl. 5 blev det egentlige Festmaaltid serveret, derefter Kaffe og Likør med Terter og Fattigmandsbakkelse, og senere paa Kvelden Champagne eller Toddy efter Behag.

Da Juletræet kom ind, blev det ganske stille en liden Stund, før Jubelen brød løs for Alvor. Som det stod der glitrende af Guld og Sølv med sine røde og hvide Lys her midt i Mørket, kom det som en Hilsen hjemmefra og ovenfra. Det var, som om det blev sagt os, at Livet endnu fandtes, og at Lyset ikke var borte. Vi syntes, vi sad mellem vore Kjære, kunde tage dem i Haand og kjende, at de virkelig levede. Det var, som vi fik alle gode Tanker givendes.

Ja, saa maatte vi da til at rope af Glæde og holdt et forfærdeligt Leven, værre end vore firbenede Kamerater der ude i Sneen. Og det, som graat indvendig i os, det blev udvendig til det skjæreste Skøi, især da alle Julepresenterne kom for en Dag. Mesteparten Barneleker for Folk, der kjendte sig som Barn! Trommer, Trompeter, Fyrverkerisager, Dukker, Noa's Ark, Nysepulver, Kløpulver, Svin af Marsipan o. s. v. o. s. v. Der var en Jubel uden Lige og et Vittighedsmageri uden Ende.

Saa kom den aandelige Del af Festen. Med Bidrag af Expeditionens bedste Hoder havde Doktoren startet en Avis, „Den Venligsindede", hvis første Nummer blev oplæst denne Aften. Paa de følgende Sider gjengiver jeg enkelte Afsnit af Publikationen, idet mange af de gemytlige Hentydninger vil være uforstaaelige for det store Publikum.

„Den Venligsindede"s mange Vittigheder og drøie Sarkasmer resulterte i Udgivelsen af et Modforetagende, „Polarræven", som udkom Nytaarsdag, men gik ind samme Aften af Mangel paa Abonnenter.

Dermed endte den journalistiske Virksomhed ombord paa „Fram" for den Vinter.

Da Julenatsstemningen havde naaet sin Kulmination, afsluttedes Festen med Dans, som sig hør og bør mellem Ungdom. Til en Sangdaases daarende Melodier svingede de ellers saa alvorlige Framkarer sig lystig i Dansen, mens Stuerten midt oppe i Sofaen holdt en begeistret Tale, som ingen hørte paa, om sit Yndlingstema: Kjærlighed og Mad.

Juleturingen paa „Fram" holdt ved lige til 3dje Nytaarsdag; men saa kom atter Striskjorten paa, med Arbeide i begge Saloner og paa Mellemdækket, hvor der rigtignok kunde være indtil 18 Graders Kulde (de sidste Vintre endog ned til 27° Celsius!). At staa barnævet og arbeide i en saadan Temperatur er i Førstningen mindre behageligt; men „en vænner sig til alt, naar en bare gjør det ofte nok," sagde Manden til Kjærringa, han dængte hende.

Nr. 1.

Den Venligsindede.

24de Dec. | Bladet udkommer hver jul og koster kun et venligt ord til Tigeren eller Mænneskeæderen. — | 1898

Ansv. Redakt: Finn.

Skvint, Lillemor og Tiger,
Den store og den smaa,
De trende aadsler, Ryder
Og Ago ligesaa,
Som deputert for flokken
Af samojed og hund
Lykönsker hele stokken
Ombord en festlig stund.

Finn

Anmeldelser:

Nyudkommen Julelitteratur.

Victor Beaumont: **Digte.** 2. Bd. Pris Kr. 2,00.

Dette i bedste Forstand ungdommelige Arbeide er ingen Debut. Den formelle Rutine røber den øvede Pen, f. Eks. som i følgende Vers:

„Peder han heder, han alle glæder,
Naar paa Jagt han gaar, og Skud han faar
Paa Ulve, som paa et Haar
Ligner den gulbrune Tispen vor."

Forf. fornegter ikke sin Stand. Det herlige Digt „Et Togt til Mauritius", hvor maler det ikke fint og kraftig de Tanker, som rører sig paa Dybet af en Sjømandssjæl. Og dog, hvor menneskelig synger han ikke f. Eks. Kjærlighedens Høisang i Digtet „Pigen paa Jamaica"? Bogen egner sig ikke til at lægges paa Børnenes Julebord, men anbefales enhver moden Mand og Kvinde.

Gjest Baysen: **Hvorfor jeg blev hængt eller gjennem det svarteste Helvede.** En Tyvs Levnetsløb. Selvbiografi.

Vor Tid er rig paa Kriminalhistorier, men om de fleste gjælder det, at de ikke støtter sig paa Virkeligheden; de er opkonstruerede og usandsynlige. Her foreligger en Skildring af en virkelig Kjæltrings Liv. Alle de skildrede Skurkestreger er vissselig udførte. Man tviler ikke paa, at Forf. — efterat han af Angeren over sit af utallige Forbrydelser besudlede Liv er drevet ud i den religiøse Fanatismes mørke Dyb — giver en sand Skildring af sit Liv og Levnet.

Et kritisk Øieblik. (Fortælling.)

Polarnattens frygtelige Mørke rugede over Egnen. Dødsstilhed herskede ombord. Pludselig høres en fjern Brusen. Kalver Bræen? Skruer Isen? Som rullende Tordenslag nærmer Larmen sig. Kasser og Foustager veltes, Planker ramler ned, Lamperne klirrer, det knager og brager i Skuden, Barometret staar paa Jordskjælv. Forover gaar Larmen; som et Lyn farer en Skikkelse gjennem Salonen, skrækslagne skvætter alle op og ser spørgende paa hinanden. Hvad var det? ? — — —

Styrmanden skulde i Kabelgattet for at kutte en Syrem. Gud ske Lov! det var det hele. Ah!!

Epigrammer.

Herr Hassel i Bysſa og Lindstrøm sjøl
Jo flere Kokker, des mere Søl.

Mens Olsen tumler vildt med Mekanikmagi,
Staar Rødtvedt lunt ved Essen og tar med Slægga i.

Avertissementer.

Poesi?

En vældig Jæger for Herren er Svendsen
Lancetten, Geværet, ja selveste Lænsen
Han fører med Kraft. — Jeg kort vil berette,
Merk jer dette!
Det var midt paa Dagen,
Gjør lidet til Sagen,
Men alligevel,
Ham skal ske Fyldest, ske Ret og Skjel. —
Han anfaldt en Hund,
Som tog sig en Blund
En Middagsstund
Mellem 12 og 1,
Med fældt Bajonet.
Hunden hyled,
Mens Svendsen den pryled.
Og netop, Øieblikket som
Dens Dødsstund kom,
Der skede en Vending for Hunden heldig,
Thi Slaget vældigt,
Det gik i Dækket,
Og Geværet i to var knækket.

Venligst.

Konfirmationssöndag i Hayes Sound

Og Vargen stod oppaa Bjergets Top
Bort ved Bræen,
Og vesle Fin sneg sig hurtig op
Over Sneen.
Det er vel noget til Jagt idag,
Det smelder for og det smelder bag
For han Heika.

Og Fin han nærmed sig Bjergets Top
Bort ved Bræen!
Og Heika fulgte i samme Trop
Over Sneen.
De var nu spændt paa den herre Jagt,
Hvordan faa Vargen i deres Magt
Fin og Heika?

Og Vargen vented paa Bjergets Top
Bort ved Bræen.
De vilde Jægere krabbed op
Over Sneen.
Men Gud forbarme sig, ser du der!
Det er jo Bikkja, vor Peary kjær,
Til han Heika. S. . . .

Telegrammer.

New York ²/₁₂.

Capt. Otto Sverdrup! My bottlenose is dead, will you sell me Lindstrøm?

Barnum.

Washington 23/12.

1st lieutenant, second Fram, G. Isaac. Please bring my luggage from Fort Conger. My best wishes follow you on your trip to the North Pole. It must be done and a cavalerist shall do it. Greetings for private Stoltz.

Greely.

Stockholm 22/12

Udnævnelse til Ridder af Wåsaorden: Herm. Simmons for Mangel paa Virksomhed.

Kjøbenhavn 26/12.

Guldmedaljen tilfaldt Cand. Bay for Fabrikation af Hundemad.

Xania.

J. G. Isaac udnævnt til Docent i Polarforskning. Eneste Ansøger.

Efterlyst.

To Moschusochser und en Rensdyr er ferloren et Sted paa Grønlands Østkyst. Den ehrliche Finder schall faa schtor Hittelon och bedes indsende de Thyr til deres erbødige

E. Bucht,
Thiergarten, Copenhagen.

Dagens Nyheder.

Fra det militære Samfund.

Ved sidste Møde holdt Chefen for Kavaleriets Marineafdeling, Oberst Isaacs, et interessant og sagligt Foredrag om **Havhestens** Anvendelse i Marinekavaleriet. Det paa originale gale Ideer særdeles nye Foredrag paahørtes med megen Interesse af et talrigt Fagpublikum.

Opsigtsvækkende Skandale fra Ellesmerelandets høiere Societet.

Fra sikker Kilde meddeles os, at et Medlem af en fashionabel Klub derstedes, som har gjort sig berygtet ved sit høie Spil og sit usedvanlige Held, er bleven overbevist om at have benyttet falske Kort. Angjældende — Baron Fin S . . . . — er øieblikkelig excluderet af Klubben, og man har gjort alt for at neddysse Sagen. Men vi har dog Anledning til at formode, at nogle af hans Ofre vil forsøge at faa ham tiltalt og straffet.

Brydekamp.

Vi havde forleden den Fornøielse at overvære en Brydekamp mellem den berømte norske Bryder Lindstrom og den inden Sportskredse vel renommerede, gamle Veteran Konjakken. Kampen var meget haard; L. kastedes to Gange, men fortsatte med Udraabene: Do you spea*ch* English, Sir? Skaal, Captajn! o. l., ufortrødent Striden, indtil det endelig lykkedes ham at fælde sin Modstander under Tilskuernes Jubelraab. Det skal have være et af de haardeste Tag, L. nogensinde har taget; han var overordentlig anstrengt og vaklede sterkt, da han bar Seirens Pokal hjem. Til Ære for Seiren istandsattes L.'s øverste Etage, der var noget skrøbelig, Dagen efter paa offentlig Bekostning af 40 Tømmermænd.

Tabt. To Fodfæster mistedes Torsdag den 15de ds. paa Vei fra Kakkelovnen i Forsalonen til Byssen. Ved samme Leilighed tabtes ogsaa to Sukkerkopper og et Ølglas. — Den redelige Finder bedes aflevere Sagerne i Byssen, hvor Eierne er at træffe mellem 7 og 9.

Dusør udloves!

Dødsfald.

Det bekjendtgjøres for Slegt og Venner, at min Begeistring for Polarfærd afgik ved en voldsom Død Onsdag d. 12/10 98 efter 3 Maaneders Sygeleie.

Bedes modtaget kun paa denne Maade.
Rice Str. 24/10 98. **Holst.**

Til samtlige Medarbeidere sendes min bedste Tak, specielt til den ufrivillige Bay.

Finn.

GREELY'S LEIRPLADS

Hele Januar Maaned og den første Tredjedel af Februar gik Livet paa „Fram“ sin jevne, ensformige Gang, kun med den Forskjel, at vi for hver Dag, som gik, fik en større Fornemmelse af Dæmring og Lys og atter fik Lyst og Mod til at foretage smaa Exkursioner til forskjellige Kanter rundt om Vinterkvarteret.

Flere Gange havde vi allerede foretaget Ture østover til Nordsiden af Pim for at lede efter Camp Clay, GREELY'S leirplads, uden at det havde lykkedes os at finde nogensomhelst Merker efter den.

Greely's Expedition var et Led i den internationale Række af Stationer, som efter Beslutning paa Verdenskongressen i Rom 1879 blev oprettet længst muligt mod Nord til magnetiske og meteorologiske Iagttagelser. I vort Land havde vi saaledes en Station oppe i Bosekop. De forenede Stater vedtog for sin Del at holde to Stationer i Virksomhed, den ene i Discovery Harbour nær Robeson Channel paa 81¾ ° n. Br. og ca. 64 ° v. f. Greenwich. Ledelsen af denne var overdraget daværende Kavaleriløitnant A. W. GREELY, som allerede 1881 anlagde Observatoriet Fort Conger i Lady Franklin Bay, hvor han opholdt sig til August 1883. Det

hørte med til Planen, at Stationen hvert Aar skulde besøges af en Hjælpeexpedition, og at Mandskabet skulde skifte efter Tur.

Men hverken i 1882 eller 1883 naaede Undsætningsexpeditionerne frem. Det sidste Aar blev en af Skuderne, „Proteus“, endog knust og gik tilbunds midtveis mellem Kap Albert og Kap Sabine. Da Skibet var gaaet under, ansaa Besætningen sig ikke for at staa under nogens Befaling, og istedetfor at hjælpe til med at berge Forraadene iland, gav de sig i stor Udstrækning til at plyndre Expeditionen. De havde jo den sterkeres Ret.

Alt i alt var det forsvindende lidet af de medbragte rige Proviantforraad, som blev nedlagt i Depoter paa Kap Sabine og andre Steder.

Resultatet af disse Hjælpeexpeditioner har man sammenfattet paa følgende Vis: Fra Juli 1882 til August 1883 var 50 000 Proviantrationer ført op gjennem Smith Sound. Heraf var 1 000 Rationer blevet deponeret paa forskjellige Steder; Resten blev ført hjem eller gik tilbunds med „Proteus“.

I August 1883 kom imidlertid Greely ned gjennem Kane Basin med sine fire Baade, hvoraf en Dampbarkasse. Underveis medtog han tidligere nedlagte Depoter; men langs hele Kysten af Ellesmere Land speidede han forgjæves efter Mandskab og Forraad fra Hjælpeexpeditionerne, indtil hans videre Landingsforsøg hindredes dels af Storm, dels af Drivis. Efter Tabet af to af sine Baade naaede han endelig Land ved Kap Isabella. Derfra valgte han ulykkeligvis at følge Ellesmere Land nordover igjen, idet han paa Brevoort Island efter Aftale ventede at finde Besked om Depoter. Havde han istedet derfor sat over til Grønlandskysten, vilde han paa Littleton Island have fundet noget Forraad og havt forholdsvis kort Vei til stadig beboede Steder og endnu kortere Vei til Foulkefjord, som hører til disse Trakters rigeste Jagtfelter.

LEIR I DRIVISEN.

Den Beretning om „Proteus"s Undergang, som Greely fandt paa Brevoort, var et haardt Slag for den kjække Polarfarer, men dannede i Virkeligheden kun Begyndelsen til den Tragedie, som i Løbet af de næste 9 Maaneder udspilledes oppe paa den øde Ø i Ishavet, en Tragedie, som i Rædsel kappes med de grufuldeste Fortællinger om arktiske Reisendes Martyrium.

I et Stenhus med den sidste Baad til Tag henslæbte de en haabløs Hungervinter. Kun nogle faa Sæl, endel Ræv og i April Maaned en liden Bjørn samt en Art Tanglopper, som de selv kaldte *shrimps,* udgjorde den Tilvekst, deres knappe Forraad fik. De tøiede det saa langt de kunde ved at koge Skindremmer, som de skar af Sko og Klæder.

Den officielle Dødsliste taler et frygteligt Sprog. Af 26 overlevede kun syv den forfærdelige Tid. Fjorten sultede ihjel; to af disse led desuden af Skjørbug og en af „*inflammation of the bowels*". En døde af Skjørbug, en, Sergeant ELISON, som Følge af Frostskade; under ulidelige Smerter levede han i over 7 Maaneder med forfrosne Hænder, Fødder og Næse, og for at kunne føre Skeen til Munden lod han den tilsidst binde til Resterne af sin Arm. En døde af Frost og Udmattelse paa en Slædetur, en druknede under Fangst, og en, *Private*[1] HENRY, blev skudt efter Greely's Ordre, fordi han stjal af de fælles Forraad og derfor ansaaes farlig for de øvriges Liv. Da Henry var Kjæmpen blandt dem og nu paa Grund af den rigelige Næring mindst ligesaa sterk som to af de andre, blev de tre Sergeanter, til hvem Ordren udgik, tilholdt at passe paa, at ingen andre derved blev saaret.

Men midt i denne Sultens og Sottens svarte Nat tindrer dog Pligtfølelsens, Selvopofrelsens og Vennesindets straalende Stjerner. Ens Øine maa dugges, naar en læser om det. Løitnant LOCKWOOD f. Eks. sultede ihjel den 9de April; men lige til den 7de April har han ført sin stenografiske

[1] Menig.

Dagbog og med stor Nøiagtighed noteret Barometer- og Termometerstand, næsten uden Undtagelse for hver eneste Dag. For at hente et sparsomt Forraad af Kjød, som Nares i 1875 havde lagt igjen ved Kap Isabella, drog fire af de udsultede Stakler paa en frivillig Expedition. De faar Tag i den kostbare Skat, men Novemberstormen feier ubarmhjertig hen over Sletterne, hvirvler op vældige Mængder af Sne, og Frosten rammer den ulykkelige Elison. Det dyrebare Kjød maa de ofre for at frelse sin Ven, men greier det alligevel ikke; den sterkeste af dem, den kjække Sergeant Rice, skal hente Hjælp, mens de andre to lægger sig i Soveposen med sin forkomne Kamerat mellem sig for at holde Varme i ham. Posen frøs stiv, og da Hjælpen kom, havde de i 18 Timer ligget urørlig i samme Stilling.

Udpaa Vaaren 1884 gjorde saa de to af disse fire, Sergeanterne Rice og Frederick, igjen et Forsøg paa at faa Kjødet fat. Men atter skulde det mislykkes. De overfaldes af en voldsom Snestorm, og Rice sygner hen. For at varme og verne sin døende Ven tager Frederick sin Timiak af og dækker ham med den. Forgjæves, han begynder at fantasere om sine Kjære i Hjemmet og om al den gode Mad, han skulde faa, naar han kom hjem. I et lyst Øieblik tager han det Løfte af sin Ven, at denne skal bringe hans faa Efterladenskaber til hans Hjem og hans Manuskripter til et bestemt Blad. Halvt afklædt og i en forrygende Snestorm blir saa Frederick i flere Timer siddende paa Slæden med sin Ven i sine Arme, helt til denne udaandede. Da kan han selv ikke mere, men Løftet til den afdøde Ven og Pligten mod Land og Kamerater staalsætter hans Viljekraft; han famler sig did, hvor de havde efterladt Soveposen for raskere at kunne føre Kjødet med, og hviler til næste Dag; saa vender han om til Kjælken, sikrer sig, hvad Rice havde bedt ham bringe hjem, og med en Øks og sine bare Fingre hakkede og grov han en Grav i Isen.

I 1884 drog en Undsætningsflaade paa 3 Skibe under Ledelse af Commander W. S. SCHLEY op gjennem Farvandet mellem Grønland og Ellesmere Land. De nedlagde Depoter paa forskjellige Steder, og den 22de Juni naaede to af Skibene Kap Sabine. Partier var allerede sendt iland for at lægge Depoter ned, da de ombord gjennem Stormens Brøl hørte Hurrarop og straks efter saa Signal, som fortalte, at der var fundet en Rapport fra Greely. Meddelelsen spredte sig med Lynets Hurtighed, og det vakte umaadelig Glæde, da man hørte, at Greely havde det godt, men bare havde 40 Rationer igjen. Desværre, Skuffelsen fulgte øieblikkelig, for da de kom til sidste Side, læste de med Bestyrtelse Datoen — 21de Oktober 1883, 8 Maaneder før! I største Spænding sendes en Slup nordover. De speider og speider, og gjennem den disige Luft ser de endelig Omridsene af et Menneske oppe paa en liden Aas. Der signaliseres; Skikkelsen svarer og kommer nedover, men gaar vaklende og falder to Gange omkuld. Han ser ud som et Spøgelse, med indfaldne Kinder, vilde Øine og tjafset Haar og Skjeg. Løitnant COLWELL, Baadens Fører, fylder sine Lommer med Brød og Pemmikan og løber sammen med flere til Greely's Telt.

Der mødte dem et grueligt Syn. Nærmest Døren laa en Mand, som syntes død, med nedfalden Kjæve og aabne, stirrende Øine. Paa den modsatte Side laa en uden Hænder og Fødder og med en Ske bundet til den høire Armstump. To havde netop taget ned en Kautschukflaske fra Teltstangen og heldte af den i en Blikkop. Ret foran dem, paa Hænder og Knær, laa en mørk Mand, med langt lurvet Skjeg og Øine, som tindrede i eiendommelig Glans. Han var klædt i en smudsig, fillet Slobrok og bar en liden rød Kalot paa Hovedet. Da han saa Colwell, reiste han lidt paa sig og satte Briller paa. Løitnanten greb hans Haand og spurgte, om det var Greely. „Ja," svarede han med

svag Stemme, afbrudt og slæbende, „ja, — syv af os igjen — her er vi — døende — som Mænd. Gjort hvad jeg sendtes for at gjøre — giv mig bedste Attest.“

Derpaa faldt han udmattet tilbage.

Det var en rørende Scene, da Colwell gav dem et Par Stykker Mad og turvis lidt Pemmikan paa en Knivspids. De kunde ikke staa, men var sunket paa Knæ, strakte sine Hænder frem og bad om mere; men man var fornuftig nok til at negte dem dette. Da Greely merkede, at han ikke fik mere Pemmikan, tog han frem en Boks Sælskindsdekokt; *den* havde han Ret til at spise af, sagde han, for den tilhørte ham selv. Man tog den fra ham; men da Colwell holdt paa med at reise op Teltstangen, som var falden omkuld, fik de fat paa den halvtømte Pemmikanboks og skrabte den tom.

Sit Hus havde de maattet forlade i Mai, da Sneen begyndte at tø, og Vandet randt gjennem Taget, og tog da sin Tilflugt til Teltet. Halvhundrede Skridt fra Teltet laa ti af de døde begravet. En, som var død nogle Dage i Forveien, laa ubegravet ved Foden af Aasen. Fire var blevet lagt nær Stranden og af Bølgerne skyllet tilhavs. Den skudte Soldat laa paa en Snefonn nær Teltet.

Da man skulde præparere Ligene med Alkohol for at bevare dem under Hjemreisen, fandt man, at Kjødet delvis var blevet skaaret bort fra seks af dem. De tre sidste Ugers Rædsler og Lidelser behøver ikke at omtales, siger Schley; om den Historie nogensinde skal fortælles, maa den fortælles af de overlevende selv.

Den 12te Februar foretog Olsen og Doktoren atter en Tur for om muligt at finde Skuepladsen for disse Rædselsscener. I klart, koldt Veir, ca. 40 Grader, uden Niste og uden anden Befordring end Apostlenes Heste gik de afsted

tidlig om Morgenen, saa de kunde have Dagen for sig; det var jo ikke lyst saa overvættes længe. Føret i Rice Strait var haardt, og der var godt at gaa; men paa Nordsiden af Pim blev det svært løst og tungt. De trampede og stampede baade langt og længe, og omkring Middagstid naaede de frem til et Sted, hvor de blandt andet fandt endel Taugstumper og Seildugsfiller, og hvor de antog Leiren havde staaet.

Da de havde seet sig lidt om, mente Doktoren, at de fik tænke paa at trække hjemover, saa langt paa Dagen som det allerede var blevet. Men saa erklærede Olsen pludselig, at han ikke var god for at gaa et Skridt længer. Jo, ombord maatte de, sagde Doktoren, og det fortest muligt ogsaa, for her kunde de ikke give sig til at blive i denne Kulden uden Telt og uden Mad. Han tog Olsen under Armen og støttede ham op, saa godt han kunde, og saa sjanglede de to afsted. Doktoren søgte paa forskjellig Vis at holde Liv i Manden. Han prøvede at vække hans Nationalfølelse og sang „Ja, vi elsker dette Landet“; han vilde faa ham til at le og foredrog „Den evigglade Kobbersmed“; han forsøgte at vække hans erotiske Følelser og sang „Den Gang jeg drog afsted, min Pige vilde med“. Men Olsen vilde aldeles ikke med. Han havde i det hele taget ikke rigtig „været med“ udover Vinteren, for han havde siddet inde næsten den hele Tid med Instrumentmagerarbeide, Blikkenslageri o. s. v., og Motion havde det været smaat med.

Alt det Doktoren støttede og sang, gik det alligevel sagtere og sagtere med Avanceringen. De passerte Cocked Hat, men lidt nordenfor Kjøthaugen fik han ham ikke af Flekken, for han var ikke istand til at staa længer. Doktoren havde da ikke andet at gjøre end at bruge sine lange Ben saa godt han kunde for at hente Hjælp ombord. Og bruge dem gjorde han, for han var ikke mange Minuterne om den Kvartmilen[1].

[1] 1 Kvartmil er som bekjendt ca. 1854 Meter.

Straks jeg fik høre om dette, løb jeg afsted, mens Isachsen og Baumann sælede paa et Kobbel, hentede en Sovepose og kjørte ivei. Styrmanden og Fosheim løb ogsaa afgaarde. Jeg fik fat i Sporene efter Doktoren og fulgte dem for sikrere at finde frem og fandt da omsider Olsen siddende paa et Iskoss saa forkommen, at han ikke kjendte nogen af os. Han blev øieblikkelig stappet i Posen, lagt paa Slæden og i Galop kjørt ombord. Der bragte vi ham tilkøis, heldte i ham noget varm Chokolade og gav ham lidt Mad. Han kom sig utrolig fort, og det varede ikke saa ret længe, før han tændte sig en Pibe. Da skjønte vi jo, det stod til Liv, og Dagen efter var han næsten lige god Kar igjen. Merkværdigt nok havde han ikke forfrosset sig noget Sted.

Siden blev der sørget for, at han fik daglig Motion.

Lidt efter hvert blev Lysningen af Dag sterkere, og ved Midten af Februar faldt den første Rødme af Sol over Fjeldene rundt omkring. Det var som at drikke Liv med Øinene. Og det var som at blive tyve Aar yngre, da de første klare Straaler gyldede Lierne, og Solen for første Gang stod straalende over Fjeldkammen. Alle Mand kom paa Dæk; Glæden lyste af hvert Ansigt. Nu var det let at gaa til sin Gjerning; nu skulde der meget til at kue ens Vilje og knække ens Mod; thi vi var atter kommet i Forbindelse med Livet. De samme Straaler, som nu skinnede paa os, skinnede paa dem derhjemme. Der gik ligesom en Funketelegraf mellem dem og os.

EN MISLYKKET JAGTTUR

Polarnattens Mørke var forbi og den dybe Stilhed borte. Der, hvor fjerne Stjerner havde været det eneste Lys i Nattedybet og Isens ensformige Knitren i Kulden den eneste Lyd, der laa nu Solglans over Sneen, mens Hundehyl og Rop af Mænd hørtes snart hist snart her.

Den 22de Februar 1899 reiste Baumann, Bay, Isachsen, Hendriksen og jeg indover til Fort Juliane for at gaa paa Jagt i Beitstadfjorden og oppe paa Eidet, hvor vi skjød de første Polarokser. Veiret var endnu usedvanlig koldt; men vi længtede allesammen efter at komme afsted og brød os ikke stort om Kulden; vi var jo godt klædt.

Efterhvert som vi kom ind gjennem de lange Fjorde, sank dog Temperaturen i en uhyggelig Grad; men vi kunde ikke kontrolere, hvor lavt den stod, da vi ved en Forglemmelse ikke havde faaet med os andet end Kviksølvtermometre. Vi ved bare, at Kviksølvet var frosset paa hele Turen; men det siger jo ikke saa meget. Vi tilbragte Natten sammen i Fort Juliane, men skilte Følge næste Dag, idet Baumann, Bay og Isachsen drog til Stenkjær, Peder og jeg op paa Eidet. Alle var vi forsynet med Ulveskindsklæder, men alligevel kunde vi ikke sidde lange Stunder

paa Læsset; vi maatte op og springe ved Siden for at holde Varmen i os. Efter at have slaaet Leir oppe paa en Slette paa Eidet streifede Peder og jeg hele Dagen omkring uden at opdage et eneste Dyr eller Spor efter Dyr.

Om Kvelden, da vi tændte vor Primus i Teltet, gik det først op for os, hvor koldt det var.

Ved streng Kulde — jeg antager ca. 50° og mere

KOLOTENGVAS ANKOMST.

— iagttog jeg ofte, at naar Primus blev tændt, dannede der sig et tæt Rimlag paa Teltdugen. Naar dette Lag vokste i Tykkelse, blev der hængende lange, uldne Tafser ned fra Teltdugen, og efterhvert som disse fik den tilstrækkelige Længde, pleiede de ved det svageste Vindpust eller den letteste Berøring af Dugen at drysse som Snefok i Teltet. Ja det hændte endog, at det begyndte at drysse, om Teltdugen hang aldrig saa stille, naar bare Rimdotterne blev lange

nok. Dette Fænomen kan vel karakteriseres som et Slags „Rauhfrost“, har trods sin Voldsomhed en vis Lighed med den Rimfrost, som i stille taagefyldt Vinterluft gjerne danner sig paa Trærnes Grene, og har vel i Grunden samme Aarsager som denne. Saa sterkt et Sneveir inde i Teltet som denne Gang har jeg aldrig iagttaget, og jeg har en

KOLOTENGVA REPARERER SIN KJÆLKE.

Mistanke om, at det er det koldeste Døgn, jeg har oplevet. Peary, som paa samme Tid vistnok befandt sig en 10—15 Kvartmil længer nord, beretter, at han samme Dag havde ÷ 67 ° F. Det var den Gang syv af hans Tær frøs bort og maatte afsættes.

Vi brugte saa liden Tid som muligt til at skaffe og krøb øieblikkelig ind i Soveposen; men det kjendte jeg, straks jeg var kommen i Sækken, at den Nat kunde

jeg ikke faa Varmen i mig, skjønt jeg laa i fuld Ulveskindshabit. Ved Ettiden maatte jeg tørne ud og tænde Primus. Peder tørnede ogsaa ud; han klagede over, at han kjendte sig kold paa Ryggen. Vel havde han „Islændingen“ [1] paa; men da jeg skulde til at se efter, var den rimfrossen baade udvendig og indvendig! Her maatte noget gjøres. Jeg trak Islændingen saa langt ud fra Ryggen paa ham, som det gik an, og placerte Primus mellem Trøien og Ryggen.

„Nu fik jeg mig en god Lunk,“ sagde Peder veltilfreds — han stod i en eneste Damp. Resten af Natten lod vi Primus brænde.

Tidlig næste Morgen krabbede vi ud og skyndte os til Fort Juliane, hvor vi snarest muligt gik i Gang med at tørke baade Skindklæder og Soveposer, som paa et eneste Døgn var blevet drivende vaade.

Ud paa Eftermiddagen kom det andet Parti tilbage fra Beitstadfjorden. De havde nok havt det endda koldere end vi, lod det til. Inde i deres Telt dryssede det Snefnug hele Tiden, trods alt hvad de gjorde for at hindre det, og naar de stod paa Sneen udenfor Teltet, kjendte de det, som om det brændte under Fødderne.

Ogsaa for deres Vedkommende var Jagtudbyttet lig Nul.

Næste Dag kjørte vi til Skibet. Paa Alexandrafjorden fik vi et Glimt af Solen, for første Gang det Aar! Da brast der frem fra os alle som paa Kommando et rungende Hurra.

Om Kvelden var vi igjen ombord paa Fram.

De første Dage af Mars begyndte Schei at ruste sig til en Udflugt nordover. Reisens Hensigt var at undersøge, om der fandtes større Bræer langs Kysten af Ellesmere

[1] Den islandske Uldtrøie. Trøierne kaldes islandske, uagtet de forfærdiges paa Færøerne.

Land paa Strækningen opover til Kap Hawks. Hans foreløbige Maal var Bachehalvøen; men egentlig tænkte han sig nok lige til Dobbin Bay. Da jeg den Vinter ikke vilde spendere meget af den patenterte Hundemaden, var vi hovedsagelig henvist til at bruge Kjeks og Tørfisk og blev da nødt til først at nedlægge et Depot af Hundemad paa eller ved Bachehalvøen.

Den 7de Mars drog Schei, Stolz og Hassel afsted med hver sit Spand. De havde faaet udleveret Finsko, Ladder og Mudder. Temperaturen var fremdeles meget lav; ved Skibet holdt den sig nede i 40—42 °.

Efter fire Dages Fravær kom de tilbage; de havde nedlagt et Depot af Fisk paa Bachehalvøen; men Schei havde desværre forfrosset flere Tær saa slemt, at tre paa den ene Fod og to paa den anden maatte afsættes. Amputationen forløb heldig og Rekonvalescensen varede kun en Maaneds Tid. Aarsagen til Forfrysningen var den, at han istedetfor Finsko havde brugt Komager (Lauparsko), som er aldeles forkastelige i streng Kulde.

ESKIMOBESØG PAA „FRAM“

Omtrent en Maaneds Tid efterat vi havde faaet Solen igjen, fik vi den første Hilsen fra Mennesker siden Sammentræffet med Peary.

En Formiddag mens Doktor Svendsen spaserte i Nærheden af Skibet, fik vi se et ukjendt Hundespand nærme sig gjennem Rice Strait. Det var en Grønlænder, som kom kjørende søndenfra med otte Hunde for Slæden for at gjeste „Fram“. Da han sprang af Slæden, hilste han os paa europæisk Vis, og da jeg bød ham ind paa „Fram“, takkede han yderst høflig, men erklærte, at han først vilde gjøre Toilette. Saa vrængte han uden videre af sig sin Annorak (Ræveskindspels), som han bar yderst, og sin Timiak (Fugleskindstrøie), som han bar nærmest Kroppen, og iførte sig ny Timiak og Netsak (en Trøie af tyndt Sælskind), altsammen ude i 40 Graders Kulde, noget som slet ikke lod til at genere ham. Da han vel havde gjort Toilette, fulgte han med ombord.

Ved Maaltidet var vi ikke saa lidet nysgjerrige efter at se, hvordan han vilde greie Kniv og Gaffel og i det hele taget stille sig ligeoverfor europæisk Mad og Civilisation. Men han klarte det hele med Glans; Kniv og Gaffel haand-

terte han med stor Færdighed og lagde ikke paa noget Punkt sin Forundring for Dagen. Han troede vistnok os Europæere istand til hvad det skulde være.

Hans Erende var at reise til Peary for at meddele nogle af hans Eskimoer, at endel af deres Slægtninge var druknet paa Hvalrosjagt. Da Fosheim vil skildre hans Besøg ombord, skal jeg ikke gaa nærmere ind paa Enkeltheder, men kun nævne, at han var en Repræsentant for de hedenske Eskimoer eller Grønlændere, som endnu holder fast ved de gamle Skikke, jeg før har skildret, som Konebytterlegen, Trommedansen og flere, medens disse Skikke selvfølgelig forlængst er forsvundne fra *dansk* Grønland.

Dermed giver jeg Ordet til Fosheim, idet jeg hidsætter et Udtog af hans Beretning om Besøget:

„Mens jeg om Formiddagen den 18de Mars stod ved Dreierbænken paa Mellemdækket, kom Doktoren i rask Fart ind gjennem Døren og raabte glædestraalende: „Vi har faaet Besøg! Der er en Eskimo borte ved Smien!“ Jeg fluksens op for at se efter. Jo, ganske rigtigt. Der stod han med Hunde og Slæde og fuldt Tilbehør, omgivet af en Flok nysgjerrige Tilskuere. Snart kom de ombord, Sverdrup foran og Eskimoen efter, med korte elastiske Skridt.

Ved Middagsbordet sad vor sælsomme Gjest ved den nederste Ende af Bordet, haandterende Kniv og Gaffel paa en mere civiliseret Vis, end venteligt var. Det var en liden, men tætbygget og usedvanlig vel proportioneret Skikkelse af et meget intelligent Udseende til en saakaldt „vild“ at være. Hans smaa, mørke Øine lyste af Forstand og Godmodighed, Næsen var svagt buet, paa Overlæben tyndt, sort Skjeg, Hudfarven mørkerød med et lidt gulligt Skjær og Ansigtet omrammet af en tæt Manke af glinsende sort, stridt Haar, der rak ham langt ned over Skuldrene og helt skjulte Ører og tilliggende Dele af Kinderne. Naar han bøiede Hovedet, faldt det ham ned over Øinene som et tæt Slør.

At Manden var fra Østsiden af Smith Sound, det skjønte vi nok straks. Men hvorifra der? Og hvor agtede han sig hen? Forevist endel af Billederne i Astrups Bog, blandt andre det, som fremstiller hans og Kolotengvas Bjørnejagt paa Melville Bay, pegte han paa Astrups Følgesvend, derefter paa sig selv og raabte stolt: „*Eh Kolotengva! Eh Kolotengva!*“ Han var altsaa

VORE GJESTER I NATTEDRAGT.

selv den bekjendte letvindte og dristige Hurragut, der først af alle Eskimoer i Kajak satte tvers over Inglefield Gulf og havde oplevet saa mange spændende Eventyr paa Jagt efter Bjørn og Hvalros. Ved Hjælp af Kartet, som han behandlede som en Professor udi Geografi, ved enkelte eskimoiske Ord, som vi havde tilegnet os, samt ved livlige Miner og Gebærder fik vi tilslut ud af ham, at han var fra Øen Karna i Inglefield Gulf, at han havde brugt fire Dage paa Reisen

ISLØSNING UDENFOR FRAMS HAVN.

hid, og at han nu agtede sig nordover til Peary. Som det nemlig siden viste sig, havde to af Eskimoerne ombord paa „Windward“ allerede tidligere samme Vaar foretaget en Reise hjem for at hente Hunde til Peary, der i Vinterens Løb ved Sygdom havde mistet 37 af 60! Saaledes havde altsaa Smith Sounds-Eskimoerne faaet Underretning baade om „Windward“s og „Fram“s Beliggenhed, og det gjaldt selvfølgelig nu at benytte denne gunstige Anledning til et Besøg hos de rige Kablunakker, der er i Besiddelse af saa mange for en Innuits[1] Fantasi vidunderlige Ting, ifra Synaale og Lommeknive indtil Kugler, Krudt og Geværer.

Kolotengva var en glad og munter Sjæl, der straks følte sig som hjemme ombord. Om Aftenen gav han stor Forestilling i Forsalonen. Paa en liden Tromme, sendt som Julepresent og Legetøi til Bay, hamrede han løs med stor Færdighed og Kraft og sang dertil en monoton Melodi, ledsaget af underlige Vrikninger med Kroppen og Hovedet. I Førstningen var det kun „Lieder ohne Worte“, men da han blev ivrigere og mere opildnet af Melodi og Akkompagnement, strømmede tilslut en hel Flom af besynderlige Ord over hans brede Læber, altid i nøiagtig Takt med Sangen. Enten var vel dette en gammel kjendt Vise, eller hvem ved, om ikke den begavede Eskimo var en Digter blandt sit Folk og paa staaende Fod sang om sin Reise hid, om „*Umiarsua* Pram“, om „*Nalagak* Smerdrup“ og om sin gjestevenlige Modtagelse her. Sangen, som begyndte piano, blev efterhaanden mere og mere fortissimo, alt vildere og vildere, Tempoet samt Vrikninger og Slæng med Kroppen hurtigere og hurtigere, indtil han sluttelig i en Slags Ekstase reiste sig halvt op, mens det kulsorte Haar kastedes frem og tilbage, fuldstændig skjulende Ansigtet. Det hele gjorde et fremmedartet og dystert Indtryk, og mens vi i Først-

[1] Eskimoernes Benævnelse paa sig selv; „Innuit“ betyder egentlig „Menneske“.

ningen lo til hans underlige Gestus og Sang, blev vi tilsidst formelig uhyggelig tilmode ved Innuitens vilde Musikpræstation.

Da Forestillingen var tilende, indtraadte der i Kolotengvas Udseende en pludselig Forandring. Hans næsten dæmoniske Udtryk gik atter over til det gamle godmodige med det brede Smil om Læberne og det lune Glimt i Øiekrogen. Han blev snart alles Yndling, og Stemningen ombord var i høi Grad animeret og livlig hele Aftenen udover. Vor gode Eskimo stod forresten ikke tilbage for nogen, naar det gjaldt Spas og Kommers. Da han saaledes blev budt en Dram af et saakaldt „Narreglas“, og det trods ihærdige Anstrengelser ikke lykkedes ham at faa en eneste Draabe sterkt tillivs, skjønte han straks Sammenhængen, satte med en skraldende Latter Glasset fra sig og gik ugenert hen og gav Mundskjenken en dygtig Kladask i Podeksen.

Kosten ombord bekom ham ikke vel, hvad han paa en høist drastisk Maade søgte at gjøre os begribeligt, hvorfor han atter vendte tilbage til sin vante Levevis med Kjød til Frokost, til Middag og Aften. Paa en Hylde over Døren i Agtersalonen havde han liggende en kogt Bjørneryg, som han af og til gik og gnog paa, og som lod til at smage ham udmerket tiltrods for dens alt andet end propre og appetitlige Udseende. Saadanne Delikatesser forskaffede Kolotengva sig ved Hjælp af sin Bjørnestudser, et efter vore Begreber meget daarligt Vaaben, nemlig en gammel amerikansk Mundladningsrifle af grovt Kaliber. Men i *hans* Øine var det vist det bedste Gevær i Verden, naar han bare havde nok af Fænghætter, Kugler og Krudt. Og af den Slags Ting fik han en hel Del til Forærings, da han sammen med Baumann og Hassel vendte tilbage fra et Besøg hos Peary, som fik Invitation til „Fram“ i Paaskehelgen.

Alle kom til at holde af den kvikke og elskværdige Eskimo, og man formelig kappedes om at forsyne ham med

allehaande Gjenstande, som kunde komme ham til Nytte under hans haarde Kamp for Tilværelsen, da han forlod os den 25de Mars med et brægende: „Trur it dæ! Trur it dæ!“ til Farvel. Ordene havde han lært ombord og troede rimeligvis, det var vort Udtryk for Amerikanernes

PEDER HENDRIKSEN.

„*good bye*“, som han ved en lignende Leilighed meget flot tilraabte os.

Da nu Kolotengva kom hjem rig som en Krøsus ved Kablunakkernes Gaver, bestaaende af Ammunition, Kniver, Bjørnespyd, Jern, Fil, Høvel, Blikbokser, Fyrstikker og, som Present til Kjærringen, Kaffe og Sæbe, gav det naturligen Stødet til flere Eskimobesøg paa „Fram“. Først kom tre Mand, hvoraf den ene var daarlig klædt og meget forfrossen og elendig at se til. To reiste videre til Windward, mens

den tredje, Erri, som udgav sig for Angekok eller Troldmand, blev igjen hos os. Siden kom en hel Karavane paa syv Stykker, blandt hvilke en gammel godslig Mand, der med udtryksfuld Mimik og livlige Gestus søgte at fortælle os om en Bjørnejagt, hvorunder *Nanok* — Bamsen — stupte sig paa Hovedet i Raaken, mens han og *Miki* — Hundene — betuttede stod igjen paa Iskanten. Hans Kone var en fæl Heks, gusten og gul og rynket, en sand Pepperkvern, som Kjæftamentet aldrig stod stille paa.

Endnu fik vi et fjerde Besøg af Eskimoer ombord, en vakker velklædt Mand i ny Ræveskindspels og Bjørneskindsbukser, ledsaget af sin Viv, en rødkindet, trivelig Kone i sine bedste Aar med en Bylt paa Ryggen. Undres dog paa, hvad hun bærer i den? Lad os engang se efter! Nei, men Herre min Gud, er det ikke et lidet Spædbarn, hvis mørke Øine forundret betragter den fremmede Mand, og som ligger der i sin lune Rede paa Mors varme Ryg ligesaa trygt og godt som nogen hvid Mands Barn i sin bløde Vugge!

Heldigvis var dette den sidste Eskimovisit paa „Fram". Thi oprigtig talt begyndte vi at blive dygtig kjede af dem tilslut. Over hele Skuden udbredte de en egen stram Lugt af Spæk og Tran med ubestemmelige Tilsætninger, i Veien for os var de overalt, baade i Salonerne og paa Mellemdækket, hvorhos deres uryddige Haarmanker saa ud til at kunne rumme en Hærskares Mangfoldighed af Dyr, som for os stod i et langt større Skrækkens Lys end baade Polarokse og Bjørn. Dertil kom, at deres Hunde kunde medføre smitsomme Sygdomme og forplante dem til vore, en Fatalitet, som vilde komme os dyrt at staa og blive af skjæbnesvanger Betydning for hele Expeditionen; det var derfor med en Følelse af Lettelse, vi saa den sidste Eskimokjælke forsvinde sydover Sundet."

Baumann havde i den senere Tid tidt og ofte talt om at gjøre en Tur nordover for at komme i Forbindelse med Peary. Da hans Skjæbne interesserte os alle i høieste Grad, og da vi gjerne vilde vide, hvor han var, og hvad han agtede at foretage sig, blev det i en Fart bestemt, at Baumann og Hassel skulde benytte den gunstige Leilighed og følge Kolotengva. Denne paastod, at hans Hunde var blevet saa saarbente, at han ikke kunde bruge dem, og fik derfor laane et Spand af os. Næste Dag drog de afsted. Jeg vil lade Baumann selv fortælle om Turen, idet jeg hidsætter den Rapport, han afgav umiddelbart efter sin Tilbagekomst fra Slædeturen.

BAUMANNS BERETNING.

„Vi var tre Stykker i Følget, som skulde reise op for at se, hvor „Windward“ og Peary var. Klokken var vel henimod 8½ Søndag Morgen den 19de Mars, da vi startede.

Forrest kjørte Eskimoen Kolotengva, som med rappe Raab og flittig Brug af Pisken fik sine Hunde til at sætte afgaarde i fuldt Galop; efter Kolotengva kom jeg, og jeg behøvede kun at holde mig fast og Slæden paa ret Kjøl; thi det skal være langt paa Dagen, før der blir nogen nævneværdig Afstand mellem mine Hunde og forankjørende Slæde. — Sidst kom Hassel, som ved Starten var saa uheldig at faa en Hund paa den gale Side af et Iskoss med den Følge, at Hundens Dragstjert sprang, og lidt Tid tager det altid at indfange en Hund igjen og knope Dragstjerten. Tvers af Odden ved Kjøthaugen maatte Kolotengva og jeg stanse for at vente paa ham, da han endnu ikke var kommen tilsyne ude i Strædet.

For mig var dette meget heldigt; thi Kolotengva opdagede nu, at min Næse og mine Kinder var forfrosne, noget jeg forøvrigt er noksaa vant til, saa det forundrede

mig ikke. Kuren er gammel og kjendt, saa her gjentager jeg den ikke. Det varede imidlertid ikke længe, før vi fik Øie paa Hassel, og straks efter var han lige agtenom os. Afgaarde med os gik det nu igjen i raskt Trav op imod Kløften paa Bachehalvøen, idet vi fulgte Sletisen, som frøs i Høst; men ca. et Par Kvartmil nord om Kap Rutherford begyndte Kolotengva at vige gradvis over i nordnordøstlig Retning, idet han fulgte slette Render mellem Skrugarder, som gik i nordlig Retning, og idet han stadig benyttede de gunstige Anledninger til at krydse Skrugarderne østover.

Dette var ikke rigtig overensstemmende med min paatænkte Rute, da jeg vidste, at Isen var god op imod Bachehalvøen lidt længer vest. Jeg gjorde derfor Kolotengva dette forstaaeligt, og han forstod efter alle Merker at dømme meget godt, hvad jeg mente; thi han pegte baade østover og vestover, idet han stadig sagde „*piuk, piuk*". Samtidig gjorde han mig imidlertid forstaaeligt, at der udenfor (østpaa) gik Eskimospor nordover lige til Peary's Skib. Jeg gav derfor efter, og efter Udsigten fra et Isfjeld at dømme var Isen slet ikke daarlig i Retning lidt østlig af Nord, godt udenom Kap Albert. Ved Firetiden paa Eftermiddagen blev imidlertid igjen Isen saa daarlig østover og nordover, at vi nødtes til at holde lidt vestlig af Nord, indtil vi var godt nord om Kap Albert. Jeg tænker, vi var et Par Kvartmil af Land. Solen skinnede nu kun paa de høieste Toppe, saa jeg besluttede at slaa Telt for Natten.

Af Kolotengva lærte vi en praktisk og letvindt Metode til at sætte Hundene fast paa Isen; han hug nemlig med Kniven smaa Stropper eller Ringer i Isen, og til disse fastgjordes Samlestjerten. Metoden er ogsaa svært praktisk ved Befæstigelse af Teltbarduner; det gaar hurtig at hugge disse Stropper, og det er slet ikke vanskeligt; thi allerede første Gang, jeg forsøgte, lyktes det mig fuldstændig.

Vort Aftensmaaltid bestod af Ertepølsesuppe, Brød og haardt frossent Smør, og efter Aftens kom Kaffe og et Stykke Korintkage, som Stuerten havde stuet bort i vor Proviantkasse. Forunderligt var det at se, hvad vor Ven Kolotengva kunde sætte tillivs, specielt af flydende Varer; fire store Thekopper med Suppe — en af disse Thekopper tager efter nøiagtig Maaling en halv Flaske — to store Kopper

DEN FØRSTE DAG I VAARSMIEN.

med Kaffe, og efterpaa dette gav han sig til at smelte Is i Koppen sin og drak Vand; hvormeget han satte tillivs af dette, ved jeg ikke; men naar man nu hører, at han hele Dagen havde drevet paa med at spise Sne, jeg kan trygt sige lige saa meget som nogen Hund, saa tror jeg nok, at andre end jeg var blevet forundret. Min Ven Hassel var heller ikke borte; men det var saa langt fra, at han kunde konsumere et blot tilnærmelsesvis saa stort Kvantum som

Kolotengva. — Saa krabbede vi i Poserne, det vil sige Hassel og jeg; Kolotengva havde ingen og gjorde først store Øine; men da han saa fik Hassels Mudd at ligge i, var han atter fornøiet. Slukket blev Primus, og slukket blev Lyset; alt rugede i Mørke, og 5 Minuter efter, tænker jeg, havde vi omtrent samme Temperatur inde i Teltet som udenfor.

Ved den første Rødme i Øst var jeg vaagen; jeg kunde se Skjæret gjennem Teltdugen; et Par velrettede Spark med begge Ben afleveredes; jeg siger med begge Ben, thi i en Sovepose vænner Lemmerne sig snart til Enighed. Maalet for Sparkene var en Kul, som antydede den omtrentlige Beliggenhed af Hassels Hoved; vi laa nemlig „andføttes“. Hensigten opnaaedes; thi ikke længe efter hørtes der nogle Grynt fra det Indre af Hassels Pose, og en Arm kom stikkende frem under Poselaaget; op kom Spænderne, og Hassels alt andet end smilende Aasyn viste sig.

Saa krabbede jeg ned i Posen min igjen, og snart sov jeg velbehagelig — den sidste Morgenblund smager ubegribelig godt, naar man kan ligge og halvt høre, hvorledes Primus snorker, snøfter og fræser, og man ved, at naar man næste Gang kaldes tilbage til Virkeligheden, presenterer denne sig i Form af en dampende Kop Kaffe. Længe varede det ikke, før Kaffen var færdig; purret blev jeg, og snart havde vi fortæret vor Frokost, som bestod af Beskøiter, frossent Smør og den uundværlige Kaffe.

Nu gjaldt det kun at bryde Telt og saa afgaarde igjen. Tiden efter Kaffe, medens de andre surrede Kjælker, havde jeg benyttet til at krabbe op paa et Isfjeld i Nærheden for at se efter fremkommelig Vei. Vel saa det ud, som om der var nogenlunde passabel Is ind imod Land og klos under samme; men det saa ikke ud, som man kunde navigere saa svært langt paa det Hold. Derimod saa vi slet Is ret østerud, og denne strakte sig nordover, saa langt vi kunde

se; vi havde kun en Del Skrugarder og brudt Nyis at passere, før vi kom did; men min Beslutning var raskt taget; thi jeg vidste jo, at derude førte Eskimospor lige til Maalet for vor Reise.

1 à 2 Timer arbeidede vi os frem i daarlig Is, ja mange Steder en ren Helvedes Is, før vi kom paa Sletisen; men saa var vi ogsaa berget; thi saa langt Øiet kunde se nordover, var der ikke selv det mindste Iskoss at opdage. Det gik nu nordover, og ikke længe efter kom vi paa Eskimospor, og disse fulgte vi.

Jeg var nu paa det rene med, at mere end to Dage vilde det ikke tage at naa „Windward"; jeg efterlod derfor her en Del overflødig Hundeproviant, som vi kunde tage med os paa Tilbageturen. Vore Slæder, som herved blev betydelig lettere, skjød nu rask Fart nordover paa det udmerkede Føre.

Min Forstaaelse paa det eskimoiske Sprogfelt var nu betydelig udvidet, og jeg foretog derfor en grundig Pumpning af min Ven Kolotengva for at faa Rede paa saa meget som muligt angaaende Peary og „Windward". Meget, som tidligere var skjult for os, blev mig nu aabenbaret. Med Svøbeskaftet tegnede nu Kolotengva Konturerne af Landet for mig — Nysneen var et udmerket Tegnepapir —, og saa gav han sig ifærd med at forklare, hvorledes Peary om Høsten havde reist sydover og skraas over Bachehalvøen, hvor han havde skudt seksten Polarokser, samt hvorledes han længer inde i Sundet havde skudt Hvalros.

Ivaares havde Peary været en Tur samme Vei, men havde da intet Vildt faaet, hvorimod han havde været saa uheldig at fryse Fødderne fordærvet i den Grad, at han havde mistet — jeg tror — syv Tær.

Med sine Hunde havde Peary ogsaa været uheldig; thi mange var døde i Løbet af Vinteren.

Jeg udspurgte nu Kolotengva om, hvorledes han vidste alt dette, og han gjorde mig forstaaeligt, at allerede tidligere

Vaar var der reist Eskimoer fra Peary tilbage til Karna, hvor de hørte hjemme. Først var der reist et Følge paa fire — to Mænd med sine Koner —, og senere for ikke saa lang Tid siden en Eskimo alene.

Han beskrev den Vei, de alle havde fulgt, og hvorledes de hele Tiden havde havt god Is lige til Kap Sabine, herfra havde de sat tvers over Smith Sound, hvor Isen havde været noksaa variabel, og hvor aabent Vand havde tvunget dem til at gjøre en Sving nordover. Ved Littleton-Øen havde de atter gjort Land og fulgt Landet nedover lige til Kap Alexander, hvor de atter af aabent Vand var blevet tvunget til at reise overland et Stykke. Paa mit Spørgsmaal, hvor „Windward" laa, svarede han meget vagt og pegte kun nordover.

Lidt før Middag var vi tvers, kanske noget nordøst for Victoria Head, i hvilken Afstand tør jeg ikke sige. Her laa der to formidable Isfjeld paa Grund. Ved det yderste af disse stansede Kolotengva og gjorde mig forstaaeligt, at her laa der et „*Igdloo*" — Hus — i Nærheden. Vi krabbede op paa Isfjeldet, og ganske rigtigt: et Stykke indenfor os opdagede vi et af disse halvkugleformede Snehus. Ind imod Land lige ved Kap Victoria paastod Kalotengva, at der laa nok et Hus; men vi kunde ikke se det.

Af større Interesse for os var imidlertid, at vi langt mod Nord lige opunder Land opdagede noget, som efter alle Merker at dømme var Riggen paa et Skib; fuldt af Fartøier er der jo ikke i disse Farvand, saa vi kunde vel med Sikkerhed gaa ud fra, at hvad vi saa, var „Windward".

Afgaarde gik det igjen, fremdeles over god Is. Vi passerte atter et *Igdloo*, men havde ikke Tid til at stanse. Fremad gik det stadig væk; men ved Totiden slakkede Kolotengvas Hunde paa Farten; de var vistnok svært trætte. Sneen var nu dybere, og vore fladmeiede Slæder gik betydelig lettere end Eskimoslæden. Jeg gjorde derfor et Forsøg paa at kjøre

foran; men ogsaa det gik langsommere, end vi syntes om; thi vi vilde frem tilkvelds. Jeg byttede derfor Slæde med Kolotengva og lod ham kjøre foran; det gik udmerket en Stund, men saa blev Isen ujevnere og Sneen dybere; vi var nemlig nu kommet af Sletisen og op paa nogle Gammelflak. Kun af og til saa vi „Windward", men altid nærmere. Føret var i Grunden slet ikke daarligt paa disse Gammelflak; thi Veien, som vi fulgte, havde sat sig noksaa godt efter den megen Færdsel, som var foregaaet der. Vi passerte atter et *Igdloo*.

Nu stoppede Kolotengva; om det var af Høflighedshensyn, eller om det var af Misforstaaelse af mit Ønske om at holde vore Hunde strengt adskilt fra Eskimohundene ombord paa „Windward", det ved jeg ikke; men saa kjørte jeg foran, og det gik godt; thi Hundene trak paa Skibet. Forud kom der os to Mænd imøde; den ene var efter Klæderne at dømme Fyrbøder, den anden var en Eskimo. Jeg stansede derfor Karavanen og fortøiede Hundene ca. 1000 Meter fra „Windward". Jeg hilste paa de to og bad „Fyrbøderen" om at blive meldt hos Peary. Klokken var vel ca. 4 om Eftermiddagen.

Jeg blev gjennem en Seildugsgang vist ind i et lidet sneklædt Hus paa Dækket, bankede paa en Dør, og et høit: „*Come in*" bragte mig nærmere.

Jeg kjendte straks Løitnant Peary, som laa tilkøis; jeg fik saaledes straks Bekræftelse paa, at min Udlægning af Kolotengvas Tale ialfald paa ett Omraade havde været rigtig.

Løitnant Peary bød mig sidde ned, og jeg fremførte mit Erende. — Han takkede meget for de tilsendte Kort og udtalte sin dybt følte Erkjendtlighed for Kapt. Sverdrups Tilbud om mulig ønskelig Assistance. Man bragte i det samme hans Middag, saa vor Samtale afbrødes her. Peary spurgte mig, om jeg ikke vilde spise Middag sammen med Skibets Officerer,

da han selv som syg Mand var daarligt Selskab. Naturligvis modtog jeg Tilbudet, da jeg var skrubsulten. Løitnant Peary ytrede Ønske om at tale med mig efter Middag, og jeg blev vist agterud. — Her stiftede jeg Kapt. Bartletts, Styrmand Bartletts og Doktor Dedricks Bekjendtskab. Formelle Hilsener veksledes, og saa gik vi løs paa Middagen, som smagte aldeles fortræffelig.

Efter Middag kom Samtalen i Gang, og jeg hørte, at „Windward“ allerede 18de August var blevet indestængt af Isen, og efter Kapt. Bartletts Udtalelse at dømme var Udsigterne for „Windward“ alt andet end gunstige; han antog nemlig, at Gammelisen, som omgav „Windward“, og som var klemt fast paa Indsiden af flere noksaa store Isfjeld, som laa paa Grund, vilde blive liggende længe, efterat Vinterisen var brudt op ude i Strædet og i Kane Basin. Udsat kunde han ikke sige, at „Windward“ laa, om den end ikke laa i Havn; thi Fartøiet laa godt af Land og havde god Beskyttelse i Isfjeldene udenfor.

Kapt. Bartlett ansaa Chancerne for vort Vedkommende langt lysere; han mente, at vi vilde komme løs noksaa tidlig og faa Anledning til at gaa nordover.

„Windward“ var ved Afreisen blevet provianteret for 15 Maaneder, saa en Overvintring til var der ikke Tale om. Rigtignok havde de endnu 70 Tons Kul igjen, og Dampskibet „Hope“ havde desuden nedlagt et ligesaa stort Depot i Foulkefjord foruden en Del Proviant; hvis Situationen derfor skulde udvikle sig didhen, at „Windward“ havde Udsigt til at komme nordover og med Sikkerhed tilbage igjen samme Aar, altsaa i Sommer, saa var det nok Meningen at klemme paa nordover; men udelukket var det jo heller ikke, at Isforholdene kunde stille sig saaledes, at vi en vakker Dag vilde se hele „Windward“s Besætning paa Marsch sydover. Værst for Besætningen var, at den var daarlig udrustet med Klæder og aldeles uskikket til Reise i længere Tid paa Isen.

Peary's Mening var nok i ethvert Tilfælde at komme nordover trods alt.

Doktor Dedrick, Løitnant Peary's Ledsager paa hans Færd, saa ud til at være ca. 35 Aar, af middels Høide og godt bygget. Han var klædt à la Eskimo, Bjørneskindsbukse og Renskindsannorak. Han sagde ikke meget, men var svært forekommende. Han havde i Høst reist sammen med Peary og Eskimoerne; paa en af disse Ture havde han efter Kapt. Bartletts Fortælling udført et sandt Mesterstykke i Jagtveien.

I en Dal paa Bachehalvøen kom de over en Flok Polarokser. Efterat de havde skudt paa Flokken en Stund, var der dog Dyr, som blev staaende; Doktoren greb saa til Kniven og gik løs paa dem, som endnu stod; i Sandhed et voveligt og uforsigtigt Angreb.

Det meste af, hvad Kolotengva havde fortalt mig, fik jeg i Kahytten bekræftet. Løitnant Peary undlod efter Middagen at lade mig kalde, og selv vilde jeg ikke berøre det, da jeg jo vidste, at han var tilkøis, og at jeg muligens generte.

Jeg bad om at blive purret næste Morgen Kl. 5, da jeg agtede, hvis Veiret tillod det, allerede næste Dag at tiltræde Tilbagereisen.

Jeg fik en Plads paa Sofaen i Kahytten og havde min Renskindsmudd forhaanden, hvis det skulde blive koldt. Et liberalt Tilbud fra Doktoren om at laane hans Sovepose afslog jeg, da jeg fandt det aldeles unødvendigt at sove i Pose, eftersom jeg jo var under Tag og havde Mudd, og jeg lod mig ikke i mindste Maade paavirke af al Tale om den skrækkelige Kulde i Kahytten om Natten.

Mine Finsko, Ladder og Strømper blev taget ned til Eskimoerne til Tørring og Præparering; — en overmaade bekvem Indretning disse Eskimoer til at stelle Fodtøi — om Morgenen kom alt tilbage i den skjønneste Orden, tørt og varmt, Finskoene tørre, myge og lappede.

Mine Medreisende tog man sig af forud, hvor de var i bedste Velgaaende, saa jeg besluttede at tørne ind; og der blev Aften den anden Dag.

Kl. 5 om Morgenen blev jeg purret af Styrmand Bartlett, som bad mig komme op og se paa Veiret; det sneede nemlig ikke saa ganske lidet, og lidt havde det sneet om Natten ogsaa. Da jeg kom paa Dækket, fandt jeg alt, som han beskrev det, men tillige saa jeg Solglitter borte i Øst; jeg besluttede derfor at komme afsted saa hurtig som muligt. Jeg fik varm Frokost — ristet Skinke — Kl. 5½, og Kl. 6 var jeg paa Dækket for at tage Afsked med alle. Doktor Dedrick underrettede mig nu om, at Løitnant Peary gjerne vilde tale med mig, før jeg drog afgaarde; jeg gik derfor ind til ham og blev hos ham et Kvarters Tid. Han gjentog sine Forsikringer fra Gaarsdagen om den Erkjendtlighed, han følte for Kapt. Sverdrups Indbydelse og liberale Tilbud om eventuel Assistance, og bad mig overbringe Kapt. Sverdrup samt de øvrige ombord paa „Fram" hans Hilsen og Tak og sendte med mig en Kasse Cigarer til Kapt. Sverdrup og „Fram"s Besætning.

Jeg tillod mig i høflige Ordelag at spørge om, hvilken Udstrækning hans Kartlægning havde, for at undgaa unødig Gjentagelse af Arbeidet og unødig Kollision.

Han oplyste om, at han ved Peilinger fra „Høiderne" havde bestemt det væsentligste af Bachehalvøen og nordover i Princess Marie Bay og vestover, dog ikke søndenom Halvøen og indover, hvor han traf Kapt. Sverdrup. Sine Karter havde han imidlertid endnu ikke udarbeidet. Han talte videre om, at det var paa en Tur i de sidste Dage af Februar, han havde forfrosset sine Tær, som maatte amputeres. Paa min udtalte Beklagelse over hans Uheld svarede han ganske lakonisk: „*You must take your chances up here, you know!*" Han haabede imidlertid om nogle Dage at være oppe igjen. Noget Løfte om at se nedover til „Fram"

TRE VENNER FRA INGLEFIELD GULF

kunde han ikke give hverken for sit eget Vedkommende eller nogen af de øvriges; men han troede dog, at der vilde komme nogle, naar det blev mildere i Veiret.

Jeg sagde derpaa Adjø og ønskede ham god Bedring. Ud til vor Plads for Hundene og Slæderne blev vi nu fulgt af Kapteinen, Doktoren og Styrmanden, endel af

VOR LEIR VED BUNDEN AF NORDFJORD. (Se Side 133.)

Mandskabet og nogle Eskimoer. Alle udtalte sin Beundring for os over, hvilke godt udseende og velopdragne Hunde vi havde. Surringen af Slæderne var snart besørget, et sidste Adjø, og afsted gik det sydover igjen. Det sneede fremdeles, men ikke i nogen generende Grad, og Luften var blevet adskillig lysere.

Ude ved Kanten af den før omtalte Gammelis stansede Kolotengva ved et Isfjeld for at polere op sine Slædemeier.

Han brød af en Tap paa Isfjeldet, tog Stykker af Istappen i Munden, smeltede dem til Vand og overstrøg hermed sine Elfenbensslædemeier med bare Næver. Da dette var besørget, gik han tilbage et Stykke agtenfor Hassel, som kjørte sidst, gjorde endel Fagter og slog med Svøbeskaftet en Streg tvers over Veien. Paa min Forespørgsel, hvad det tjente til, svarede han med meget Alvor: „*Uangva Angekok,*“ hvilket formodentlig skulde betyde, at han paakaldte god Reise for os; egentlig „jeg er Troldmand“ eller „Prest“.

Det gik nu atter videre, idet vi stadig fulgte vore gamle Spor, som vi knapt kunde skimte i Nysneen. Vi kom til Pladsen, hvor vi lagde igjen Hundeprovianten, tog den ombord igjen, og afsted bar det sydover, men istedetfor at følge vore gamle Spor, hvor de stødte sammen med Eskimosporene, fulgte vi nu disse sydover. Da Solen gik ned i Vest, slog vi Telt for Natten; vi kunde vel da være godt tvers af Kap Camperdown, men temmelig langt af. Allerede tidligere har jeg fortalt, hvorledes vi indrettede os i Teltet, saa her kommer ingen Gjentagelse; kun Spisesedlen vil jeg anføre. Til Aftens: Oksekjød med Suppe *à la Julienne,* efterpaa Kaffe, Beskøiter og frossent Smør. Næste Morgen: Kaffe, Beskøiter og Smør. Teltet blev brudt og surret, og sydover gik det paa ny Frisk.

Efter ca. to Timers Kjørsel girede vi sydvestover og tilsidst ret vestover. Dette gik nok i daarlig Is og over adskillige Skrugarder; men det gjaldt at komme ind paa Sletisen paa Indsiden af Cocked Hat. Ved Totiden var vi atter paa god Is, og ikke længe efter fandt vi vore gamle Spor, som førte nordover. Dette satte nyt Liv i Hundene, og tillige trak de nu paa „Fram“, saa det gik raskere og raskere, og allerede Kl. 4 var vi atter ombord efter fire Dages Fravær.

Gjennemsnitsdistancen i disse fire Dage var 25 Km.

Hundene var ved Hjemkomsten i god Kondition, dog noget saarbente.“

Straks efter Tilbagekomsten fra „Windward“ den 25de Mars drog Kolotengva hjemover, belæsset med Gaver; han var jo det eneste fremmede Menneske, vi paa lang Tid havde seet, saa al den Godhjertethed, vi nu i mange Maaneder havde opsparet, gik ud over ham. Kolotengva var overmaade lykkelig ved Afskeden. Han har vistnok aldrig i sit Liv været i Besiddelse af saa mange uvurderlige Værdigjenstande. Især havde han lagt sin Elsk paa tomme Blikbokser, hvoraf han førte med sig en Mængde paa sin Kjælke.

Denne vor Gavmildhed trak som nævnt Følger efter sig; det varede ikke ret længe, efterat Kolotengva var reist hjem, før der kom hele Karavaner af Eskimoer fra sine Snehytter ved Brevoort Island og Kap Sabine for at gjeste „Fram“, og vi blev ikke kvit dem, før Isen over Smith Sound begyndte at blive usikker, saa de var nødt til at trække sig tilbage til Grønland.

OVER ELLESMERE LAND
POLAROKSERNES FORSVARSVÆSEN

Hele Vinteren igjennem havde jeg tænkt paa at foretage en Tur over Ellesmere Land til Vestkysten. Jeg bestemte mig til at gjøre et Forsøg fra Bunden af Nordfjord; thi der havde jeg om Høsten faaet det Indtryk, at der maatte findes en Overgang. Jeg havde seet, at der fra Fjorden af strakte sig en jevnt skraanende Dal i vestlig Retning, og jeg antog, at man, naar der var Sne nok, ad den Vei maatte kunne komme over til den anden Side.

Jeg fastsatte Expeditionens Størrelse til 4 Mand, Isachsen, Stolz, Bay og mig. Styrmanden og Hassel skulde ledsage os indover til Fort Juliane, da Føret var noksaa tungt i den ydre Del af Hayes Sound.

Den 17de April drog vi afsted; men Føret var saa tungt, at vi brugte to Dage til Fort Juliane. Underveis havde Stolz været saa uagtsom ikke at bruge Snebriller, var bleven sneblind og maatte lægges igjen paa Stationen; han blev erstattet af Hassel, men hans Spand fulgte med som Løsspand [1]. Styrmanden var ogsaa fremdeles med.

Torsdag den 20de April Kl. 5 om Morgenen forlod vi Fort Juliane. Føret var godt, og vi kom hurtig frem. Om

[1] Læs uden Fører.

Aftenen kunde vi slaa Leir paa den store Sandør ved Bunden af Nordfjord efter at have tilbagelagt ca. 34 Kvartmil paa én Dag og med noksaa tunge Læs.

Næste Morgen tørnede vi ud i god Tid for at rekognoscere og tage Observationer. Bay, Styrmanden og jeg drog afsted, mens Hassel og Isachsen blev igjen for at tage Meridianhøide og Formiddags- og Eftermiddagsobservationer.

VOR FØRSTE SLAGTERPLADS, SEET NORDVESTOVER. HEKSEFJELD TILVENSTRE I BAGGRUNDEN, BAY I FORGRUNDEN. (Se Side 147.)

Under Rekognosceringen speidede jeg ivrig efter Polarokser; fik vi skudt nogen, kunde jo Styrmanden saa bekvemt tage Kjødet med sig tilbage til „Fram“. Et Stykke oppe i Dalen saa vi Spor, men kunde intetsteds opdage noget Dyr. Vi drog derfor op i Uren paa Nordsiden af Dalføret for at skyde Harer, og da der var nok af dem, blev det ikke længe mellem Skuddene.

Styrmanden og jeg gik sammen; men han var hele Tiden saa opsat paa Polaroksejagten, at han rent glemte Harerne; det var derfor mig, som egentlig besørgede Musiken. Som jeg gaar og skyder, kommer Styrmanden pludselig farende bortover imod mig og fortæller, at han ser nogle store Dyr paa den anden Side af Elven; det maatte bestemt være Polarokser.

Han havde Ret.

Vi fik Tag i Bay, som drev Harejagt paa egen Haand, og drog saa alle tre afsted efter Polarokserne. Dyrene gik imidlertid slig til, at det var umuligt at komme useet paa Skudhold nedover Uren; men vi tænkte, Afstanden var saa stor, at de ikke skulde tage os ud der oppe i den graa Ur, især da vor Dragt lignede Terrænet. Vi gik derfor freidig nedover. Men nei tak! De fik straks Øie paa os og blev urolige. Og nu begyndte der en ganske regulær Lurjagt fra Ur til Slette, fra Sandhaug til Sandhaug, med det Resultat, at vi, da Skumringen faldt, ikke en eneste Gang var kommet Dyrene paa Skudhold; saa gløgge var de, og saa godt forstod de at holde sig paa passende Afstand uden egentlig at tage Flugten; det var en Blanding af Trods og Forsigtighed, som var rent irriterende. Trætte og udasede maatte vi ved Kveldstid opgive Jagten og tænke paa Hjemveien.

Ja, det var Resultatet af Styrmandens første Jagt paa Polarokse.

Paa Tilbageveien var vi nødt til at krabbe helt op i Uren igjen og hente alle Harerne, som vi havde lagt efter os der; da var det ikke frit for, at vi baade i vort stille Sind og høilydt lyste Velsignelsen over de uskyldige Dyr, hvis eneste Feil bestod i, at de var saa store og fede og tunge at bære. „Polarharen er et Kjæmpedyr," siger Professor Collett. Han har tusen Gange Ret.

Da vi kom hjem til Leiren, flaaede vi Harerne, før de frøs stive, og havde Haresuppe til Kvelds. Federe Hare

har jeg aldrig seet; der laa en halv Tomme Fedt paa Suppen!

Med Fremkomsten over Land saa det daarlig ud; der fandtes ikke Sne. Nedbøren er vist temmelig liden saa langt inde i Fjordene, og da Fordunstningen er sterk og det her gjælder et Terræn, hvor der altid blaaser, hvad vi kalder en „Kustorm“ (en Storm saa sterk, at Hornene blaaser af Kjørene!), saa forsvandt al Sne. Men jeg havde nu alligevel Lyst til at forsøge med to Spand at komme over til Vestkysten. Det blev da besluttet, at Isachsen og Hassel skulde triangulere fra Bunden af Fjorden og udover til „Fram“, Styrmanden hente Stolz paa Fort Juliane og Bay og jeg foretage det nævnte Forsøg paa at komme over til Vestkysten.

Det gik ikke saa glat med Bays og min Tur, som vi havde tænkt. Det var vistnok blank Is paa Elven opover Dalen; men Vandstanden havde været lav, da Frosten kom; der stak Sten i Sten op overalt, saa Kjælken bed fast, mens Hundene intet Fæste kunde faa paa den blanke Is. Ud paa Eftermiddagen kom vi til et Stryk; det tvang os til at slaa Leir for at rekognoscere efter en rimelig Fremkomst. Vi undersøgte først en stor Cañon, som gik i nordvestlig Retning; men efter 4—5 Timers Marsch maatte vi opgive Sagen og vende tilbage til Leiren. Mens Bay nu lagede Maden, undersøgte jeg nærmere Terrænet omkring Strykene.

Efter 24 Timers Arbeidsdag kunde vi da endelig krabbe i Soveposerne, hvor vi tog det forsømte igjen med Renter og sov sødelig 12 Timer itræk. I det hele taget gik Nat og Dag fuldstændig om hinanden for os; snart sov vi om Dagen, snart om Natten; men det var jo ikke saa nøie — Solen skinnede jo Døgnet rundt.

Da vi havde omgaaet Strykene ved at lægge Veien over nogle Sandrabber, blev Fremkomsten ganske let; Stigningen

PARTI FRA DEN STORE CAÑON. (Se Side 146.)

var ubetydelig, og det gik raskt lige op til Vandskillet. Omtrent midtveis mellem Vandskillet og Fjorden indsnævres Dalen ved nok et Stryk, som deler den i to Dele, af hvilke

den øverste bøier en Streg mere mod Vest. De to Deles Natur er høist forskjellig; den nedre er gold, mens den øvre har en frodig Vegetation. Her findes der store sammenhængende Græssletter, hvor Polarokserne vistnok maatte like sig fortræffelig. Dyrene havde da ogsaa traakket formelige Buveie deroppe.

DEN STORE CAÑON, LÆNGERE VEST.

Det var Kl. 2—3 om Morgenen vi naaede op i den øvre Dal. Jeg ventede hvert Øieblik at se Flokke af Polarokser, men saa intet andet end Spor og udtalte til Bay min Forundring derover. Som vi stod og talte om dette, fik vi pludselig Øie paa en stor Flok, som laa oppe paa en Skrent, et godt Stykke fra Dalbunden.

At stille ind paa Flokken var absolut umuligt; vi gik derfor bent paa. Dyrene laa rolig, til vi kom dem 3—400

Meter nær; saa lagde de i Vei opover Uren og sluttede Karré paa en Fjeldtop et godt Stykke ovenfor os. Der kunde vi uden Vanskelighed have skudt hele Flokken, om vi saa havde villet; men vi syntes, Veien var for lang, og fortsatte Kjøringen.

Senere saa vi stadig smaa Flokke oppe i Lierne, men mente, det vilde tage for megen Tid at sætte efter dem. Vistnok trængte vi Hundemad, da vi havde ladt efter os en god Del af denne nede ved Strykene; men vi haabede jo hele Tiden paa en gunstigere Leilighed, og den lod heller ikke længe vente paa sig. Nær Vandskillet fik vi se fire prægtige Okser ret forud, men meget langt borte. For ikke at skræmme Dyrene stansede vi; jeg blev hos Hundene, og Bay gik paa Jagt.

Dyrene gik langt indover i Dalen, og nogle Minuter senere var de forsvundet for mig. Ganske kort Tid efterat Bay var gaaet, troede jeg at høre Skud, men var ikke sikker i min Sag; thi der blaaste en hel Kuling. Men straks efter hørte jeg en lignende Lyd og fik nu Vished for, at Jagten var i fuld Gang. Hundene i mit Kobbel blev aldeles ustyrlige, da Skuddene lød, og satte afsted i slig Braafart, at jeg med Nød og Neppe fik slængt mig paa Slæden. Det gik som et Iltog bortover Sletterne; Læsset hoppede fra Skavl til Skavl, og før jeg vidste Ordet af, tørnede Slæden mod en Fonnskavl, og jeg fandt mig siddende et godt Stykke borte paa Sneen. Jeg op igjen i en Fart, slængte mig paa, idet næste Læs fôr forbi, og saa bar det afsted igjen, saa det suste, indtil Læsset endelig stoppede i en Sandmæl paa nordre Side. Der traf jeg Bay, som var paa Farten i samme Retning. Det undrede mig høilig, at jeg traf ham der; thi jeg havde ikke Anelse om, at han havde skudt paa de Dyr, jeg havde seet; de maatte da have været mindst et Par tusen Meter borte, da det smaldt. Siden ymtede han da ogsaa noget om, at han „tog sgu feil a' Distancen; det var

sgu længer, end han havde troet!“ *Hvor* langt det i Virkeligheden var, gik først op for ham, da han næste Dag skulde hente Kogis[1] oppe i Bræen paa den anden Side af Dalen.

Imidlertid havde Hundene faaet Veir af Dyrene, og da Læssene stoppede, røskede jeg Samlestjerten løs, og Bikjerne strøg afsted opover Skraaningen, fulgt af Bay, som satte efter, saa Dampen stod af ham.

Jeg tog Børsen og ruslede efter; jeg havde Moro af at se paa det Slags Jagt. Da jeg kom op paa første Skraaning, saa jeg, at de fire Okser havde dannet Karré og stod og ventede paa Hundeflokken, som kom jagende opover. De havde øiensynlig bestemt sig for at optage Kampen, og da Hundene naaede frem, begyndte et eiendommeligt Skuespil.

Okserne havde, som sagt, dannet Karré. De stod i bestemt Afstand fra hverandre med Bagkroppene sammen og Hovederne udad. Efter Tur gjorde de et lynsnart Udfald i Form af en cirkelformig Bevægelse fra venstre mod høire. I samme Øieblik som en Okse atter kom ind paa Plads, foretog dens Nabo til høire et lignende Udfald, og saaledes ustanselig videre med militær Præcision. Saalænge Manøvren stod paa, var altsaa en af Okserne altid i Udfaldsbevægelse og søgte under denne at spidde eller vippe sine Modstandere.

Udfaldscirkelens Størrelse betinges derfor altid af Fiendens Afstand og Terrænforholdene. Som Regel fjerner Dyrene sig en 10—12 Meter fra selve Karréen, en enkelt Gang siden saa jeg dem gjøre Udfald lige op til ca. 100 Meter. De gjenstaaende Okser dækker uopholdelig Lugen i Karréen, men giver øieblikkelig Plads for Kameraten, naar han har gjort sin Runde. Af og til, naar Kampen tager for lang Tid, puster de ud for saa at tage fat paany med usvækket Kraft.

Den høieste Grad af Præcision opnaar jevngamle Okser, der som drevne Slagsbrødre synes at nyde sit For-

[1] Ferskvandsis til Kogning.

svar som en kjærkommen Sport. Jeg har seet Flokke paa optil 30 Dyr danne Karré med Kalve og Kviger i Midten og med Okser og Kjør opstillede i Forsvarslinjen som Streger paa en Kompasrose. Naar det skortede paa vernepligtigt Mandskab, blev Reserven mobiliseret, lige ned til toaarige Kviger. Under slige Omstændigheder blev Bevægelserne selvfølgelig ikke saa regelmæssige og Disciplinen ikke saa absolut.

Sommetider kunde jeg se, at gamle Okser, der var knusende sikre paa sin egen Overlegenhed, stillede sig op som et Slags Forposter en 20—25 Meter udenfor Karréen, delvis vel i Forsvarsøiemed, for at tage den første Tørn med Fienden, men vistnok især for at faa sig et realt Slagsmaal for egen Regning. Det hændte saaledes, at hele Flokken først sluttede op i Karré, og at saa en eller to Slaaskjæmper spaserte ud til Forpostlinjen. Som Regel havde de dog sin Slagplan opgjort fra første Færd.

Havde Dyrene først indtaget Karréstilling, flygtede de ikke, men blev paa sin Post, indtil Angrebet var afslaaet eller hele Karréen falden. Jeg har selv seet den sidste Okse gjøre sit Udfald for saa at vende tilbage til sine faldne Kamerater.

Skulde de forsvare sig mod en enkelt Fiende, stillede de sig sommetider i en lang Slaglinje uden Dækning i Flankerne og stod da Pande ved Pande og Horn i Horn.

Deres Forsvarsvæsen er i det hele taget ethvert tænkeligt Anfald af Modstandere fra Dyreriget deroppe absolut overlegent, hvad enten Angriberen er Ulv eller Bjørn. Man kommer uvilkaarlig til at spørge sig selv, hvilken Fiende der kan have udviklet deres strategiske Logik paa en saa beundringsværdig Maade.

Isbjørn kan det ikke have været; thi den optræder ikke i Flokke, den er snarere henvist til Drivisen end til Landjorden, og desuden er det min Overbevisning, at en Polarokse børster

en Bjørn. Den er saa hurtig i sine Bevægelser, har en saa vældig Kraft i sin Nakke og er forsynet med saa farlige, spidse Horn, at den ligeoverfor Bjørnen kan tage Sagen med stor Ro.

Hvilken anden Fiende skulde den saa have at frygte i disse Trakter? Ulven? Ja — den er den eneste. Men den optræder heller ikke paa disse Kanter i større Flokke; den streifer helst enkeltvis eller parvis omkring (det største Antal, jeg nogensinde har seet samlet, er tolv Stykker) og ernærer sig hovedsagelig af de uskyldige Polarharer, hvoraf der vrimler. Andre Fiender inden Dyreriget har Polaroksen ikke i de arktiske Egne, hvor den nu holder til. Enten maa den vel altsaa have indvandret fra Egne, hvor den har havt farligere Fiender, eller ogsaa har Ulven i tidligere Tider optraadt i saa store Flokke, at samlet Forsvar har været nødvendigt. Jeg helder til den sidste Anskuelse. Deres Taktik og hele deres Forsvarsvæsens Indretning peger hen paa, at de har havt at verge sig mod Masseangreb af Fiender, som har kunnet overvælde dem ved sin Talrighed, men som de enkeltvis med Lethed har kunnet beseire. De stadige Udfald med altid friske Kræfter sker øiensynlig i den Hensigt at lokke en eller flere Fiender til Angreb for derved at faa Anledning til at gjøre det af med dem enkeltvis og saaledes efterhaanden formindske deres Antal. Hvis ikke dette var Hensigten, var jo Karréen i og for sig tilstrækkelig til at hindre ethvert Anfald; men da kunde Okserne, som er Drøvtyggere, og hvis Ernæringssystem kræver hyppig Føde, blive udhungret af Angriberne, der som de fleste andre Rovdyr vilde kunne udholde Hunger og Tørst i ugevis.

Ved den Leilighed, jeg her har fortalt om, kom vore Hunde flere Gange slemt i Knibe; et Øieblik havde en af Okserne Tag i Dragstjerten paa den ene, og da troede jeg Hunden var strøgen med; det var bare saavidt den gik klar.

Bay gik paa fint Hold og begyndte at skyde. Skud efter Skud faldt; men Dyrene stod, som om ingenting var. Efter mit Raad tog han nu Sigte paa Hovederne, og da faldt der et Dyr for hvert Skud.

I min Dagbog læser jeg:

Det var fire store Okser. To af dem var gamle Veteraner med afbrudte Horn, som vidnede om seierrige Kampe. Men de havde nok ikke tidligere havt med det værste Rovdyr, Mennesket, at gjøre. Jeg er glad over, at jeg slap at være Skytter ved denne Anledning, og at Bay saa beredvillig paatog sig Slagterhvervet, da jeg ikke liker at nedskyde fredelige Dyr, som forsvarer sig paa en saa ypperlig Maade. Det er ikke Sport, det er simpelthen Slagteri; det kræver liden Dygtighed; det giver ingen Spænding. Enhver, kan slippe et Hundekobbel løs paa Sporene og saa i god Ro og Mag rusle opover med Børsen, gaa ind paa Dyrene og skyde ned hele Flokken. —

Men, hvad skulde vi gjøre? Kjød maatte vi have, og Nød bryder alle Love.

Her var imidlertid ingen Tid til at anstille Betragtninger. Dyrene maatte flaaes; men først maatte vi ned til Læssene for at hente Flaaknivene, og det tog Tid. Vi slog da Leir med det samme, satte i en Fart Kaffe og Smørrebrød tillivs og drog i Vei. Bays Kniv havde jeg været med paa at ødelægge og maatte nu til Straf flaa alle fire Dyr alene i den bidende Vind deroppe paa Haugen. Det var et ganske surt Arbeide, og før jeg var færdig, havde jeg flere Gange forfrosset Fingrene.

Da alt var expederet, lagde vi en Del af Kjødet op paa en stor Sten, hvor Hundene ikke kunde naa det; dette skulde være vort Depot, naar vi vendte tilbage vestenfra.

Hundene lod vi blive liggende deroppe og spise Kjød, alt hvad de aarkede; naar de ikke gad længere, skar vi det op i smaa Strimler og stak i Munden paa dem, saalænge de kunde svelge. En saadan Hundemave maa i Sandhed være en elastisk Ting! Men det maa være godt at have noget i Reserve; ingen kan vide, naar det næste Gang blir Anledning til at faa Mad.

Belæssede med lækkert Kjød, Hjerter og Marvben og forsynede med hver vor Oksehud, som vi glædede os til at lægge paa Teltgulvet, drog vi nedover mod Leiren, baade sultne og trætte efter en Arbeidsdag paa 28 Timer.

Efter Middagen dormede jeg af, mens Kaffen klarede. Straks efterat Bay havde vækket mig, skimtede vi gjennem en liden Aabning i Teltdugen en Flok Polarokser, som kom beitende nedover mod Teltet. Det kunde være saa omtrent et Snes Stykker. Vi iagttog dem længe, dels gjennem Kighullet i Teltet, dels udenfor Teltdøren med vor Kikkert; de avancerte ganske langsomt. Nu blev det Bays Tur til at blive søvnig. Bedst som han sad og saa paa Flokken gjennem Teltdugsprækken, sovnede han blidelig ind. Jeg strammede mig da selvfølgelig op og holdt Øie med dem en Times Tid, indtil jeg pludselig opdagede en Flok paa 4—5 Dyr oppe paa en Skrent et lidet Stykke fra Teltet. De blev staaende i nogle Minuter og stirre paa Teltdugen, som skjevrede og slog i den friske Kuling. Men da de ikke kunde faa Greie paa, hvad Slags Udyr dette var, tog de pludselig Flugten opover mod de andre, og øieblikkelig sluttede hele Flokken op i Karré mod Teltet.

Slig blev de staaende en lang Stund, snøftende og snusende, men uden at røre sig af Flekken. Da Uhyret imidlertid ikke gjorde Spor af Tegn til at angribe, opløstes omsider Karréen. Dyrene spredte sig ud over Terrænet og begyndte at beite som før — mere erindrer jeg ikke . . . . .

Næste Dag gik vi op til Slagterpladsen, hentede Hundene, som laa der og dovnede sig, tykke som Balloner, og gjorde os klar til at kjøre videre vestover.

Ved nogle Tjern en 3—4 Kvartmil længer mod Vest naaede vi Vandskillet. Der fik vi fjernt i Horisonten se en Fjeldkjede, som vi allerede havde skimtet fra Slagterpladsen, et rent Alpelandskab med hvasse Toppe og snedækte Skrenter.

Vi fik det bestemte Indtryk, at langs denne Fjeldkjede skar der sig en Fjord ind i Landet.

Føret var nu upaaklageligt, lidt knapt med Sne kan hænde, men Vegetationen rig, og det gik lige godt over de mos- og græsklædte Sletter som paa Sneen. Vi havde derfor sikkert Haab om snart at naa frem til den omtalte Fjeldkjede.

Men pludselig blev vi stanset af en Cañon, som strakte sig ret vestover; den hindrede al videre Fremtrængen.

Skjønt vort Telt ikke var synderlig sterkt, og der i den stive Kuling deroppe ikke fandtes nogen Livd mod Vinden, besluttede vi os dog til at slaa Leir og drog saa ud for at sondere Terrænet.

I en brat Fos stupte Elven sig ud i den dybe Cañon. Der søgte vi at entre ned og kom over en stor Sneskavl ned i en Kløft med lodrette Fjeldvægge paa begge Sider. Kløften blev dybere og dybere, jo længere vi gik, og tilslut saa vi Dagslyset bare som en smal Stribe høit over vore Hoveder.

Med ett blev Kløften smalere end en Kjælkebredde, og al videre Fremtrængen vestover ad den Vei var udelukket. Vi maatte snu og møisommelig arbeide os tilbage igjen op til Leiren, hvor vi spiste Middag. Derefter drog vi ud paa Rekognoscering for at spare os Bryderiet med Læssene, før vi var sikre paa at kunne komme frem.

Vi steg op paa Plateauet nordenfor Dalen. I en Tverdal fandt vi en Flek med god Livd for Vinden, og did be-

sluttede vi at flytte vor Leir. Der fandtes ikke Spor af Sne, overalt bare Sand og Kalkstensrabber. Og samme snebare Føre var det indover mod Vest, saa langt vi kunde øine. I saadant Terræn var der slig „Sko-klaae“, at vi kunde slide ud et Par nye Sko paa en Dag. Her kunde der ikke være Tale om at slæbe med sig begge Kjælker. Vi læssede de aller nødvendigste Ting paa den ene, spændte

DEN VESTLIGSTE SANDØR MED TOMMEN TILVENSTRE.
(Se Side 149.)

begge Spand Hunde for, brød Leiren og kjørte over det bare Land til Tverdalen, hvor vi atter reiste vort Telt.

Næste Dag igjen ud paa Rekognoscering. Fremdeles bart Land overalt. Men saa meget skjønte vi, at vi med vor lette Oppakning og vort kraftige Forspand nok kunde slide os frem, hvis vi ikke stansedes af nogen ny Cañon. Terrænet saa jevnt nok ud; men slige Cañons er lumske; før man ved Ordet af, kan man staa paa Randen af en uoverstigelig Afgrund.

Vor Frygt viste sig grundet; efter snaue to Timers Marsch stansedes vi af en ny Cañon med Styrtninger af en 4—500 Fods Høide.

Her var gode Raad dyre.

Til Vestkysten skulde vi, koste hvad det vilde; men Veien?

Jeg kom til at tænke paa et Raad, jeg fik af en Fin engang, mens jeg endda var ganske ung. Vi var paa Bjørnejagt, men blev stoppet af en Elv, som var for dyb og strid til at vades. Jeg sagde, vi *maatte* over, og spurgte Finnen, hvad vi skulde finde paa. „Ja, sjaa — vi faar gang' omkring," svarede Finnen. Jeg blev først forbløffet, men fulgte Raadet, og Manøvren lyktes.

Vi gjorde ligedan nu og gik et drøit Stykke nordover langs Randen af Styrtningen. Men Terrænet blev værre og værre; vi maatte atter vende og fulgte nu samme Cañon tilbage, indtil vi opdagede, at den mundede ud i den Cañon, som først havde stanset os, og som var Hoveddalføret. Dennes Rand fulgte vi nu østover, indtil det virkelig lykkes os at finde en Passage ned til Dalbunden vestenfor den Snævring, vi ikke kunde klare. At faa Slæde eller Læs med var der ikke Tale om; vi maatte være glade over selv at kunne trænge nedover.

Vi kom ned paa en stor Sandslette, der var saa horisontal, at vi ikke var istand til at afgjøre, i hvilken Retning Vand vilde løbe. Bortenom Sletten laa der en Indsjø eller et stort Tjern og ved den vestre Ende af Tjernet en diger Bræ, som stængte Dalen. Vi antog, at Elven maatte have sit Afløb mod Vest, enten under Bræen eller mellem Bræen og Fjeldvæggen.

Da vi kom til Tjernet, fandt vi det belagt med krystalklar Is, den klareste jeg har seet. Mange Alen nedover kunde vi øine ganske smaa Gjenstande som Rusk og lignende. Den var fuld af Sprækker, som vistnok baade

skyldtes Frosten og Trykket af Bræen. Bræen var nemlig produktiv og øvede med sin lodrette Væg et saa voldsomt Tryk paa Tjernets Is, at denne delvis havde søgt op paa Land, hvor der reiste sig en høi Skrugard.

Nu begyndte en hel Række anstrengende og resultatløse Manøvrer for at finde Vei vestover. Vi forsøgte at klatre fra Fjeldet op paa Bræen eller finde en Vei mellem Fjeld og Bræ — ugjørligt. Vi gik tilbage til Sandsletten og gjorde en lang Afstikker op gjennem nordre Cañon, travede atter tilbage til Sletten og tog, paa dens nordre Side, opover et imponerende Fjeld, som vi døbte „Heksefjeld“, for at komme saa høit, at vi kunde se Dalbunden vestenfor Bræen. Endelig lyktes det os efter flere Timers anstrengende Marsch at faa bragt paa det rene, at Elven havde Afløb under Bræen, og at der vestenfor denne laa en lignende Sandslette som østenfor. Et Bjørnespor, som havde taget til Fjelds fra Sletten og nordenfor Bræen, bestyrkede os i den Tro, at her var Veien; thi hvor Storvildtet gaar, er Passagen altid fremkommelig; Spørgsmaalet var bare, om vi kunde finde den.

Vi havde nu flakket om hele Dagen og var noksaa slitne; værst var det for Bay, som var Sletteboer og lidet vant til at tørne i Sten og Ur i dagevis. Paa Udturen havde vi havt Vinden „paa Ryggen“, som Bay udtrykte sig, og det gik an; men paa Hjemturen til Leiren fik vi den bent i Bringen, og det var værre end værst, for Øinene gøv saa fulde af Sand, at vi næsten ikke kunde aabne dem.

Glade var vi, da vi nærmede os Leiren, og endnu gladere var Hundene, som vi havde taget med for mulig Polaroksejagt. Da de veirede Teltet, satte de afsted i vildt Jag, og før vi naaede efter, havde de røget sammen i et voldsomt Slagsmaal midt i Leiren, saa Teltet stod i Fare for at rives i Filler. Det forteste jeg kunde lagde jeg i Vei nedover for at hindre en Ulykke; men før jeg naaede frem, saa jeg Bardunerne give efter og hele den ene Teltvæg ramle ned. Jeg kom

netop tidsnok til at se „Gammelgulen“ svelge den sidste Klump af vor Smørbeholdning, mens „Svartflekken“ af alle Livsens Kræfter gnog paa vor Pemmikan. Sintere end jeg da var, kan jeg aldrig blive, og ind i Teltet fôr jeg for rigtig at rundjule Pakket. Men da jeg fik Tag i dem, var jeg saa andpusten, at jeg ingenting aarkede, og hele Tyvebanden, som godt forstod, hvad der ventede dem, gjorde sig usynlig i en Fart.

Efterat Hundene endelig var sat forsvarlig fast, gik vi i Gang med at reparere Teltet. For Tilfældet blaaste der en stiv Kuling ret ned gjennem Dalen, og der var 20 Graders Kulde. Det var en haard Job! I en stiv Klokketime maatte vi sidde og sy paa den tynde Silkedug med fin Naal og Traad — og med hvilke Fingre! Mangfoldige Gange forfrosne, fulde af Vandblemmer og andre Skavanker og med et Skind saa tykt og haardt, at de var stive som Ben!

Men der var jo ingen Grund til at blive i daarligt Humør for et lidet Uheld. Vi fik en rigtig god Portion Oksekjød med glohed Suppe tillivs, en Kop sterk Kaffe atpaa, og da saa Piben blev tændt, tøede vi fuldstændig op baade til Krop og Sjæl. Piben tændt ja —! Saa hyggelig en Kamerat, som Bay altid var — én Naturfeil havde han dog: Han lærte aldrig at røge Tobak! Naa ja, saa røgte jeg for os begge.

Vi begyndte nu at lægge Planer for Morgendagen. At føre Slæder med forbød sig af sig selv. Vi bestemte os da til at tage med Proviant for tre Dage, 5 Liter Olje, Telt, Soveposer, Gevær, Øks, Flaakniv, Fotografiapparat, Sekstant og den uundgaaelige Kikkert. Hundene agtede vi at tage løse med; vi haabede paa Vestkysten at faa Tag i Polarokse eller Bjørn til Hundefôr. Saa vilde vi lage en Slæde af Dyrehuder og paa den Maade reise udover Fjorden for at underlægge os saa meget Land som muligt.

Fredag den 28de April tog vi vore Sager paa Ryggen og drog afsted. Bay var en Helt til at bære og tog den uforholdsmæssig tyngste Bør. Den første Del af Veien gik det raskt, skjønt Oppakningen var temmelig drøi; men Nedstigningen over det bratte og glatte Berg blev værre. Vi fandt det derfor mest praktisk at sætte os ned og „lade det skure“, idet vi med Hænderne holdt igjen nedover. Skure gjorde det da ogsaa tilgagns; men naar Enden er god, er alting godt. Vi holdt Stand som tapre Karer og kom virkelig helskindede ned uden andet Uheld end endel Slitage paa Reversen.

Efter Nedstigningen hvilte vi en Stund under Brævæggen og morede os med at prøve det storartede Ekko. Hundene gjorde som vi, og da de fik Svar, kom de straks i Raseri, saa der til syvende og sidst blev et syndigt Leven der oppe i Ødet.

Vi var nu naaet ned paa den Sandslette, vi tidligere havde seet, og drog videre, saalænge vi aarkede at slæbe os frem.

Kl. 3 Lørdag Morgen naaede vi endelig den ydre Del af Sletten, hvor lave Aasrygge stængte den videre Udsigt mod Vest. Her slog vi Leir i en noksaa lun Elvedal og blev der til om Eftermiddagen. Da drog vi atter videre, men efterlod Hundene og alle vore Sager undtagen Rifle, Kikkert og Fotografiapparat. Vi havde nu næsten ingenting at bære, og det tog ikke lang Tid, før vi stod paa Toppen af den vestligste Aasryg.

Foran os laa atter en Sandslette, men betydelig mindre end de to, vi havde passeret. Vest for Sletten reiste der sig en Fjeldknaus i Form af en Tommelfinger; vi kaldte den ogsaa straks for „Tommen“. Denne vilde vi bestige for at faa god Udsigt over den Fjord, som vi ventede at finde bagenom og vestenfor den.

Vi satte Kursen for dens søndre Side, idet denne syntes os lettest at bestige. Et Par Kvartmil fra Tommen stødte

vi imidlertid paa Fjordis, idet Hovedfjorden gjennem et meget trangt Sund gjorde en lang Afstikker ind i Landet østenfor Fjeldknausen. Vi opgav nu Bestigningen af Tommen og valgte den ulige lettere Vei tversover Fjordarmen og paaskraa over en Odde nordenom Tommen. Der var jevn Stigning over Odden, saa vi intet kunde øine af Fjorden udenfor, før vi pludselig stod oppe paa en skarp Egg med lodret Stup lige til Fjords. Saa overraskende kom dette paa os og saa storslagent var det Panorama, som aabnede sig for os, at vi begge brast ud i et begeistret Hurra.

Ret under os laa Fjorden bred og blank uden Fnug af Sne, bare Is og atter Is, krystalklar som et umaadeligt Eventyrspeil. Og over Fjorden en mægtig Fjeldkjede paa flere tusen Fods Høide med snefyldte Riper og svartnende Stup, sønderrevne Tinder og vilde Styrtninger. Slig maa de vilde vestlandske Fjorde i Norge se ud paa en Vinterdag!

Der blaaste en bansat Kuling deroppe, tvers igjennem al Poesi — og alligevel blev vi tagne. Havde vi været mætte og varme, ved jeg ikke, hvad vi havde fundet paa. Staa paa Hodet og lage Vers — en eller anden Galskab var det blevet, det føler jeg mig sikker paa. Situationen lærte mig i alle Fald ett, som jeg ogsaa før har havt Erfaring for: Staar du foran en stor Stemning eller et vanskeligt Valg, saa spis dig først god og mæt — ellers duger det ikke!

Da vi havde summet os lidt efter den store Overraskelse, og Begeistringen begyndte at synke med Temperaturen, maatte vi søge et lunere Sted og prøvede længer ude ved Fjorden paa Vestsiden af Tommen; men lige voldsomt blaaste det overalt.

Her gjaldt det at rappe sig, om en vilde udrette noget. Jeg fik Fotografiapparatet frem, og Bay, som paa denne Tur ogsaa skulde fungere som Botaniker, foretog et Streiftog langs Fjorden og vendte tilbage med en liden Gren af

Pilearten *salix arctica.* Han fandt dette Eksemplar i en liden Kløft og kun dette ene; han paastod derfor, at nu var han i Besiddelse af hele Vegetationen paa Vestsiden af Ellesmere Land!

Jeg tror ikke, vi nogengang har truffet paa et mere øde og fattigt Land end dette. Næsten ikke en eneste Plante at se, endskjønt vi havde gjennempløiet Landet baade paa kryds og tvers. Og Dyrelivet var derefter. Intet Spor, hverken efter Hare eller Polarokse, med Undtagelse af et eneste et ude paa Odden, hvor en Okse antagelig for mange Aar siden var gaaet over, samt det Bjørnespor, vi fulgte i Begyndelsen af vor Opstigning. Forøvrigt har jeg faaet det Indtryk, at Bjørn ikke saa sjelden foretager Vandringer fra Jones Sound til Vestsiden af Ellesmere Land, og da netop ad den Vei, vi nu havde gaaet fra Nordfjord til „Bays Fjord“ — saa døbte vi den Fjord, ved hvis Bred vi stansede.

Imidlertid er det ikke bare Bjørn, som har kjendt og brugt Veien over Landet her. Flere Steder opdagede vi ogsaa Spor efter Eskimoer. Teltringe saa vi f. Eks. baade ved det Sted, hvor vi omsider fandt ned i den store Cañon vestenfor Snævringen, og der, hvor vi lagde Hundemaden igjen.

Da Jagten slog totalt feil, og vi altsaa ingen Hundemad kunde skaffe, havde vi intet andet at gjøre end at vende tilbage til vort Telt. Paa Hjemveien mere løb vi end gik. Nu havde vi ikke Vinden „paa Ryggen“, men atter bent i Bringen, og Storm ved nogle og tyve Graders Kulde gjør ikke netop varm.

Den Kveld smagte det godt at komme i Telt og Pose.

Næste Dag traskede vi tilbage til Kjælkerne med vor Bør paa Ryggen. Da vi kom frem, trakterte vi vore Hunde med tre Rationer; de havde nu ikke smagt Mad paa tre Døgn.

Men Hundene var ligesaa utaalmodige som vi efter at komme østover igjen; de havde nok paa Fornemmelsen, at vi kjørte tilbage til vort store Kjøddepot, og skjød en ganske respektabel Fart. Vi fik Vinden „paa Ryggen“, og da vi havde passeret Vandskillet, gik det i rasende Fart nedover med Sneen som en Røgsky efter os og Kursen bent paa Stenen, hvor Kjødet laa, uden Spor af Hensyn til Terrænet. Det gik da ogsaa, som jeg tænkte: Vi kjørte os fast i en brat Sandbakke et lidet Stykke nedenfor Depotet.

Jeg gik i Vei for at finde et Sted, hvor det lod sig gjøre at reise Teltet. Da jeg havde gaaet nogle hundrede Meter, saa jeg Bay komme efter og stansede for at vente paa ham.

Som jeg stod der, fik jeg pludselig Øie paa en Snesky, som kom drivende i svær Fart, samme Vei som vi var kommet. Hvad i al videste Verden var dette for noget? En Snesky *der?* Nei, dette kunde ikke hænge rigtig sammen. Pludselig gik der et Lys op for mig. Det var en Flok Polarokser, som i vildeste Galop satte bent paa vore Hunde! Hundene saa og hørte selvfølgelig ikke en Døit; de stod bare og glante op paa Kjødet.

Nu begyndte der vel et Kapløb mellem Okserne og os om at komme først frem til Hundene! Godt Forsprang havde vi, men vilde det hjælpe os? Okserne kom i slig fygende Fart, at vi maatte drage ordentlig paa, skulde vi komme først. Det gjorde vi da ogsaa sandt for Dyden; vi løb, saa Singelen sprutede, og naaede virkelig først frem. Bay rev Børsen af sit Læs, jeg Fotografiapparatet af mit. Men da braastansede Flokken pludselig en halvandet hundrede Meter fra os. Der blev de staaende urokkelig stille og snuse og veire, mens de nidstirrede paa os. Hvad var dette for nogen Kometer, mente de vel, som var dukket op saadan med ett? Slig blev de staaende en Stund, men fik da omsider glanet ifra sig og trak sig langsomt tilbage.

17DE MAI 1899.

I to Dage blev vi liggende paa dette Sted og lod Hundene spise, saa meget de aarkede. Da Vinden løiede af, gik vi op paa en Høide for at faa et Rundskue over Terrænet og tog en hel Del Fotografier deroppe. Det var en deilig, stille Solskinsdag, og som med et eneste Slag var Naturen forvandlet. Der, hvor vi for nogle Dage siden bare havde mødt Is og Kulde, kunde vi nu se beitende Flokke af Polarokser, alt i alt opimod en hundrede Stykker. I Uveirsdagene havde de søgt Ly i de lunere Tverdale, men var nu lokket frem af Solvarmen.

Vi proppede vore Hunde med smaahakket Kjød, tog selv Huderne og de bedste Stegstykker og kjørte saa Dagen efter i vakkert Veir nedover Dalen langs Elveisen.

Et Stykke nede i Dalen, lidt oppe fra Elven, laa der en Polarkvige. Den var ihjelrevet af Ulve; det røg endnu af den. Af Sporene saa vi, at den havde gaaet alene, og at den uventet var blevet overfaldt af endel Ulve, som efter en lang og voldsom Kamp tilslut havde overvældet det modige lille Dyr. Vi forsynte os med en hel Del Uld — Kjød havde vi jo nok af — og slog ved Kveldstid Leir paa vor gamle Teltplads ved Strykene.

I en forrygende Storm drog vi næste Morgen videre nedover den blanke Elveis. Paa begge Sider var der absolut snebart med Sandsletter og Stenører. Vindstødene kom ofte med slig Voldsomhed, at de sopte baade Hunde og Kjælker lange Stykker bortover Isen, veltede Læssene, naar de tørnede op mod Stene, og gav os i det hele taget nok at tage vare. Efter nogle Timers slidsomt Stræv naaede vi den nedre Del af Dalen; da stilnede Stormen, saa vi nede i selve Fjorden fik det deiligste Veir.

En 4 Kvartmil ude i Fjorden reiste vi vort Telt midtfjords.

Næste Morgen, da vi skulde fortsætte udover, røg der pludselig op en Vestenstorm. Med høie Stabler af Hunde-

fôr, som vi havde hentet fra vore efterladte Depoter, drog vi nu med Vinden ret agterind i fuld Fart udover og kunde om Aftenen slaa Leir i den østlige Del af Noresund. Vi kjørte her paa en temmelig smal Isstrimmel langs søndre Land; thi paa Nordsiden var Isen brudt op, og med den sterke Tidevandsstrøm drev Iskossene frem og tilbage. Her mødte vi de første Maager, Vaarens sikre Budbringere her nord. Ved Vintertid fløi de aldrig over Isen.

Med samme stive Kuling kjørte vi næste Dag østover gjennem Hayes Sound. Vi havde ikke brugt Snebriller paa hele Turen, da vi færdedes saa meget paa bart Land, og tog dem heller ikke paa udover Fjorden, skjønt Lyset begyndte at genere os. Det var jo ikke langt til Skibet. Men om Kvelden i Teltet angrede vi paa den Bedrift; for begge to kjendte vi Symptomer paa Sneblindhed. Det skulde se vakkert ud, om vi blev liggende her, bare 8 Kvartmil fra „Fram" — kanske i et Par Dage!

I Løbet af Natten blev vi dog bedre og startede i god Tid for at naa frem til Middag.

Da vi kom ombord, merkede vi, at Bay havde mistet to af de delikateste Oksestege. De maatte findes, saa meget mere som han troede, de ikke kunde være saa langt borte; han havde vist mistet dem sidste Dag.

Næste Dag satte han afsted sammen med Baumann for at finde Stegene. Vi ventede dem tilbage om et Døgn eller saa. De blev borte i 3—4 Dage. Thi Stegene laa lige inde i Noresund, og der indtraf under Færden et saa voldsomt Snefald, at de gik i Løssne til langt op paa Livet. For at skaffe Hundene Mad maatte de indom Fort Juliane; selv levede de hele Tiden af Vand og raat, frosset Oksekjød! Men lige munter var Bay, da han kom hjem, og villig lod han sig pumpe. Han havde paa hele Hjemturen længtet efter det Øieblik, da han kunde begynde at fortælle, og nu bar det løs i livlige, malende Ord om de høie,

majestætiske Fjelde, de dybe, lumske Cañons og de store Dyreflokke dervest. Der fôr formelig en Digter i ham. Synd og Skam, at ikke den Mand kan røge en Pibe!

Paa „Fram" havde Sommeren allerede holdt sit Indtog. Al Sne og Is var fjernet fra Dæk og Mellemdæk, Stuerten havde holdt Storvask i Saloner og Lugarer, og Hytten stod færdig med sit Seildugstræk.

En Bjørn havde aflagt Visit ved Skibet, den første, siden „Fram" gik i Vinterhavn. Da Doktoren den 30te April foretog sine vanlige Observationer, fik han se den nær „Krakken"[1] paa søndre Side af Havnen. Han fuldførte sine Optegnelser, tog saa ganske rolig sit Gevær og gik paa passende Skudhold. Dyret faldt for første Skud, og der blev ingen Anledning for de andre, som nu kom styrtende til, hver med sin Børse, yderst opsatte paa at nedlægge det prægtige Vildt.

Under Bays og Baumanns Fravær paa den berømmelige Stege-Expedition fik vi den 10de Mai et kort Besøg af Isachsen og Hassel, som med sine Trianguleringsarbeider var kommet til Cocked Hat eller „Hatten", som vi til dagligdags kaldte Øen. De tog nu fat paa Vinkelmaalinger op fra Bræen ved Rice Strait og fortsatte sydover langs Strædet. Det var et Arbeide paa et Par Dage; men det forsinkedes noget paa Grund af det nævnte Uveir. Dette begyndte med løi Bris og voldsomt Snefald, men gik snart over til en forrygende Snestorm, som stod paa i flere Dage.

Den 14de begyndte Veiret at klarne, men Vinden var lige strid. „Ja vil det drive paa saaledes udover en Tid," siger Dagbogen, „blir der nok Fremkomst for os opover

[1] Engelsk crack. Sprækken mellem Isfoden og Havisen.

til det nordlige Grønland, og glad skal jeg være den Dag, da jeg kommer did op med „Fram“; det blir den største Høitidsdag, vi har havt; ialfald for mig vil det blive en stor Merkedag i Livet.“ Hvis saa Lykken var os gunstig, og vi efter Bestemmelsen traf „Fram“ oppe ved Sabineøen, havde vi Valget mellem at reise hjem Høsten 1900 eller overvintre ombord og kartlægge de store Fjorde, hvis indre Dele endnu var ukjendte.

Paa denne Tid blev det en Del af vor daglige Dont skiftevis at gaa til Toppen af et nærliggende Fjeld „Kringsjaa“ for at holde Øie med Isforholdene. Det saa smaat ud fra først af. Endnu den 15de opdagede jeg ikke mere end en eneste Raak.

SYTTENDE MAI OMBORD PAA »FRAM»

Frihedsdagen oprandt klar og mild. Der var Fest i Naturen som i Sindene. Over Land og Hav vældede Solskinnet; en svag Bris strøg hen over den isdækte Havn som Vaarbud og Hilsen fra Hjemmet, hvor Løvet sprat og Græsset stod spirende grønt. Her nord var alt endnu vinterklædt; Sneen tindrede, saa det skar i Øinene; det var som en Marsdag paa Fjeldet hjemme. Men der var noget saa storslagent og helstøbt over den stivnede Natur og en saa løfterig Fornemmelse i Luften, at en rent blev varm om Hjertet.

Paa vort stolte Skib vaiede Flagene i Rad og Række fra Top til Dæk som hede Ildsluer i Snetindret; overalt var der pudset og pyntet, og en liden Skare af festklædte Mænd saaes ivrig sysselsat med Forberedelser til at feire Dagen paa værdig Maade.

Kan hænde, de midt i Arbeidet og Festens Gammen tænkte paa sit Flag og sit Land.

I den store Salon havde Doktoren slaaet op følgende smukt udstyrede Program for Dagen.

FESTPROGRAM 17DE MAI 1899.

Kl. 7. Koralmusik fra the Forsalon (R. Stolz).
„ 8. Frokost a la Lindstrøm.
(Leve 17de Mai udbringes af Simmons.)
„ 11. Fællestog til Sælhullet i Rice strait.
„ 12. Salut. Tale for Dagen (en Dilettant).
Afsløring af Fosheimsæter med Brask(erud) og Bram.
„ 1. Diner a la „3 Kroner".
Kaffe med Tilbehør.
„ 6. Souper med paafølgende Sup.
Om Aftenen Folkefest i For- og Agtersalon, Dans, Musik, Fyrverkeri og Midnatssol.

PROCESSIONEN ORDNES, 17DE MAI 1899.

Ude i Sundet laa der en Snehaug rundt det Hul i Isen, hvor Temperaturrækkerne toges. Denne Snehaug skulde gjøre Tjeneste som Tribune, did skulde vi gaa i Fanetog, og Doktoren skulde holde Tale for Dagen.

Kl. 11 drog Toget ud fra „Fram". I Spidsen gik Baumann med det norske Flag. Næste Merke var et Billede af „Fram", malet og baaret af Styrmanden. Saa kom Dok-

toren med en „Oppositionsfane“; thi ogsaa i vort lille Samfund var der misfornøiede Elementer, som ønskede Forandringer i Statsforfatningen. Paa Oppositionsfanen læste man: „Ned med Havregrauten og op med Osten“. Det var en i loyale Former nedlagt Protest mod Grøden, som ved Siden af The og Smørrebrød i Begyndelsen serveredes en

HUNDENE CAAR 17DE MAITOG.

4—5 Gange om Ugen[1]. Under denne Fane gik foruden Doktoren ogsaa Simmons og Bay. Braskerud havde nok i sit Hjerte havt en brændende Lyst til at slutte sig til

[1] Tildels for at spare paa den øvrige Proviant drev vi svært paa med Grød til Kvelds den første Vinter udover. Ingen kunde jo vide, hvorlangt vi maatte tøie vore Forraad, og da var det bedst fra først af at holde Hus med de værdifuldere Proviantsorter, saa Kostholdet efterhaanden kunde blive bedre og bedre, istedetfor at leve høit i Førstningen og siden nødes til at gjøre Indskrænkninger.

Grauthader-Korporationen; men af pur Generthed havde han stillet sig under det norske Flag i Patrioternes trygge Række. Saa kom Stuertens Fane, som Isachsen efter sterkt Paatryk havde lavet; den bar Indskriften: „Op med Whistspilleran og ned med Primusan“. Naar man ved, at Stuerten hadede begge Dele som Pesten, lyder Indskriften som en Selvmodsigelse. Men Sagen har nok sin fulde Rigtighed. Thi om Dagen ved sit Arbeide deroppe i Byssen plagedes han af Verdens væmmeligste Opfindelse, Primus, og om Kvelden, naar han skulde søge Hvile for sine mødige Lemmer nede i Agtersalonen, hvor han boede, saa forbitredes hans Liv dernede af de ligesaa vederstyggelige Whistspillere. Selv stod jeg som Historiens Repræsentant ved Fotografiapparatet for at forevige Verdens nordligste 17de-Maitog det Aar.

Da Toget var naaet frem til Tribunen, traadte Doktoren op paa den og holdt Talen for Dagen. Taleren gik meget langt tilbage i Tiden og søgte at gjøre Rede for *alt,* hvad der vedkom 17de Mai; men Resultatet blev, at man beskyldte ham for at være mindre vel forberedt i Historie!

Straks efter Talen spiste vi Middag; den bestod af: Oksehalesuppe (egte Polar), Fiskepudding, Oksesteg (ogsaa egte Polar), Asparges, Multegrød og Syltetøi med Ris. Vinene var: Ti Aars gammel Akevit og Maltextrakt fra Kronens Bryggeri. Stemningen kom snart op, og jeg er temmelig viss paa, at alle Mand gik fra Bordet baade mætte og i godt Humør. Derpaa drak vi Kaffe med Curaçao, hvorpaa en Flerhed af Selskabet tog sig en liden Middagslur for at samle Kræfter til Aftenens Anstrengelser. Da kom nemlig Punschebollen paa Bordet, og henved Midnat serveredes Kaffe med Curaçao oppe paa „Fosheimsæteren“, som vi kaldte den Hytte, Fosheim og Braskerud havde bygget i Løbet af Vinteren. I den sidste Tid havde Arbeidet gaaet paa baade Nat og Dag, for vi vilde gjerne ind-

vie den paa 17de Mai, og nu stod den der omtrent færdig. Flere Taler holdtes, og Stemningen var høi.

Kl. 1 sluttede Festen. Det havde været en anstrengende Dag for de fleste, især for Stuerten. Han havde været Verdens mest opskjørtede Mand; thi foruden at tage

DOKTOREN TALER FOR DAGEN.

ivrig Del i alle Dagens Forlystelser skulde han jo sørge baade for Kogning og Servering og til alt dette — feire sin egen Geburtsdag!

I Dagbogen for 18de Mai læser jeg:

„„Verdens Gang“ foreslog i sin Tid at forlægge store Bods- og Bededag til 18de Mai; jeg er enig med „Verdens Gang“ i det Forslag.“

Stemningen ombord syntes ofte at staa i et vist Forhold til Veiret. Denne Gang rettede Veiret sig efter Stem-

ningen. Den 17de var det straalende Solskin med Liv og Munterhed ombord. Den 18de hang der tunge, mørke Skyer over Fjeldene; Stemningen ombord var slap; Gaarsdagens Festtalere taug, og Stuerten saa ud, som han var fyldt med Bly.

Om Kvelden tog Bay og jeg en Tur udover til den sydlige Del af Rice Strait. Mange Steder passerte vi Huller i Isen, og paa lange Strækninger var den meget skrøbelig. Bare 5 Kvartmil fra det Sted, hvor vi stansede, kunde vi se Iskanten; saavidt vi kunde skjelne, strakte det aabne Vand sig over hele Smith Sound lige hen under Grønland, og sydover havde vi aabent Vand og Vandhimmel, graat i graat, saalangt vi kunde skimte. Det var ganske rart at se saa meget aabent Vand; det var jo 9 Maaneder siden sidst.

Paa Land var der udmerket Skiføre; men over Isen var Sneen vel fugtig.

SOMMERTURE

Jeg omgikkes med Planer til forskjellige Slædeexpeditioner udover Sommeren; en Tur sydover paa Indlandsisen opgav jeg, da der var saa meget at gjøre ombord, men en Reise til Vestkysten af Ellesmere Land, over den glacierede Del, agtede jeg at realisere med det første. Oprindelig havde jeg selv tænkt at foretage Turen, men overlod det til Isachsen, som nu havde tilendebragt sit Kartlægningsarbeide. Braskerud blev hans Ledsager.

Jeg havde ikke Lyst til at sende de to afsted lige før Pinse; men alt blev gjort færdigt til Afreise tredje Pinsedag. Fredag og Lørdag blev omtrent al Proviant for en 30 Dages Tur bragt over den første Del af Bræen og lagt i Haug deroppe; Bræen var nemlig saa brat, at man ikke kunde kjøre med fulde Læs, og Varerne maatte tages i flere Vendinger.

Tirsdag 23de Mai drog Isachsen og Braskerud afsted. Baumann, Hassel og Stolz, som fulgte dem med sine Spand over Fjeldet ned til Leffert Glacier, returnerte næste Aften. Da de paa Hjemturen havde passeret Vandskillet, og det bar nedover mod „Fram“, blev Hundene rent ellevilde og fløi slig afsted, at man blev nødt til at slippe dem

og selv sørge for Kjælkerne. Alle Hundene kom ombord undtagen Baumanns. Han maatte ud og lede efter dem senere paa Kvelden og fandt dem endelig oppe i en Moræne; de havde ikke kunnet komme løs fra Samlestjerten og havde saa gaaet og vaset sig fast i nogle Stene deroppe.

Tidlig om Morgenen den 26de kom Schei og Peder tilbage fra sin Expedition nordover. De havde ikke naaet længer end til Copes Bay; thi Føret havde været umaadelig tungt hele Veien. Paa lange Strækninger var de henvist til at kjøre paa Isfoden, idet der udenfor den laa svære Masser af tæt sammenpakket, ufarbar Polaris. Flere Gange havde Peder været sneblind, og to Gange havde han endog været nødt til at „holde Posen“ et Par Døgn, uden at dette dog havde forhalet Expeditionens Arbeide noget videre. De havde truffet to Jagtpartier, det ene bestaaende af „Windwards“ Styrmand, Bartlett, og en Eskimo, det andet af tre Eskimoer; begge Selskaber var paa Vei til Skibet og begge tomhændte.

Saa godt det lod sig gjøre for Sneen, havde Schei undersøgt Bachehalvøen i geologisk Henseende. Den frembød et meget interessant Felt, og uagtet Sneen, især for den nordlige Dels Vedkommende, vanskeliggjorde nøiagtige Undersøgelser, var han vel tilfreds med Udbyttet. Isbræer fandtes der ikke paa Halvøen. Han optog et geologisk Profil, samlede Forsteninger og tegnede en Kartskisse af den Strækning, han bereiste, tog Fotografier og gjorde i det hele mest muligt ud af Turen.

Fra Princess Marie Bay strækker der sig et bredt Dalføre over til Nordfjord. Her opdagede de flere Teltpladse og Slædeveie efter Peary. Det saa ud til, at han havde havt sin Hovedleir der, og de antog, at det var her, han i Februar havde forfrosset sine Fødder.

Sit sidste Arbeidsfelt havde de ved Camperdown paa Bachehalvøen. Snesmeltningen var da i fuld Gang; Bækkene styrtede sig store og stride nedover Fjeldsiderne, og svære Vanddamme gjorde Isfoden omtrent ufremkommelig. Raaker i stort Antal gjennemfurede Isen ude i Kane Basin, og Raaker havde der dannet sig næsten ved hvert eneste lidet Isfjeld. Her svømmede Sælen omkring, fredelig, uden at ane nogen Fare, og i stille, varme Solskinsdage kunde de se den ligge og sole sig rundt Raakerne, strøet omkring som Kaffebønner langt, langt udover Isen. Peder skjød saamange af dem, som der behøvedes for at fore Hundene rigelig, og ved Hjemkomsten var disse unegtelig i udmerket Kondition.

Paa og ved „Fram“ havde der hele Vaaren udover hersket den største Travelhed; der var mange Ting at gjøre. Baumann havde i længere Tid drevet saa ihærdig paa med sine magnetiske Observationer, at han flere Gange havde været omtrent blind og maattet holde sig i sin Lugar en Dags Tid eller to. Saasnart Sneen gik bort i Skraaningerne mod Syd, tog Botanikeren ivrig fat paa Indsamling af Planter. Hytten blev bygget færdig og malet, dens enkelte Dele merket, og hele Huset taget ned igjen og stuvet i Rummet. I Anledning af den paatænkte Slædetur rundt Grønland var Styrmanden ivrig optaget med at stege en Smurning af Tjære, Stearin og Talg ind i Slædedragene for at gjøre dem mere glatte og modstandsdygtige. Der skal Taalmodighed til det Arbeide; hver eneste Mei trænger flere Timers Behandling. Peder og Hassel benyttede det milde Vaarveir til at spække og salte Skind af Sæl, Hvalros og Polarokse for siden at stuve dem i Rummet. Maskinfolkene gjorde Maskinen klar for Afgang. Nødtvedt stod i Smien sent og tidlig og lavede Verktøi, dels for Slædeturen, dels til Brug

under vort eventuelle Ophold i Hytten. Blandt andet arbeidede han en Esse og fuldstændigt Smedeverktøi.

Vore Forhaabninger om en tidlig Sommer blev desværre skuffet. Det satte ind igjen med koldt og stille Veir, og Termometret viste ofte om Natten en 8—9 Graders Kulde. Naar man dertil lægger den tykke Taage om Dagen, vil man forstaa, at det ikke blev rart bevendt med Smeltningen.

Et Par paatænkte Ture til Afslutning af det videnskabelige Arbeide inde i Fjordene maatte paa Grund af det ugunstige Veir foreløbig udsættes; men alting gjordes klart til Afreise ved indtrædende Veirforandring. Den ene Expedition skulde bestaa af Schei og Stolz; men Stolz maatte gaa tilkøis. Han havde paadraget sig Sneblindhed under Transport af Hvalroshuder fra Kjøthaugen, og Doktoren blev spurgt, om han ønskede at træde ind istedet. Ved Udsigten til i godt Veir at komme ud paa sin første Slædetur, blev denne i straalende Humør. Han maatte imidlertid fungere som Zoolog, for Bay kunde ikke bringe over sit Hjerte at forlade sine kjære Insekter. Oppe i den bratte Ur under Kringsjaa havde han fundet deres Yndlingsopholdssted, og der drev han nu et intenst Samlerarbeide.

Formaalet med den anden Expedition var blandt andet at besøge den store Dal, som fra Nordfjord fører over til Vestkysten, og som paa enkelte Steder fremviste en usedvanlig rig Vegetation. Her skulde Simmons og jeg operere.

Begge Slædeexpeditioner startede Kl. 8 om Aftenen Fredag 2den Juni. Vi maatte kjøre om Natten og hvile om Dagen, for Varmen gjorde Sneen løs; men om Nætterne var Føret upaaklageligt.

Næste Morgen leirede vi os ude paa Alexandrafjorden. Udover Dagen blev det saa hedt inde i Teltet, at vi maatte ligge ovenpaa Soveposerne omtrent uden Klæder.

Den følgende Nat skiltes de to Partier ved Ytterøen. Vore Kamerater satte Kurs for Knipetangen, mens vi fortsatte over Fjorden til Fort Juliane, hvor vi ankom ved Tretiden om Morgenen.

Her fandt vi alt fredeligt og roligt; intet Udyr havde bragt Uorden i vore Sager. Der var endel Is inde i Teltet,

BAYS FJORD. I. LÆNGST VEST. (Se Side 150.)

og derfor lagde vi os i Solbakken udenfor; men Varmen blev os snart for sterk, vi maatte indendørs.

Ud paa Kvelden tørnede vi ud og tog en Tur op paa Eidet, Simmons for at botanisere, jeg for at se efter Vildt. Men Udbyttet blev ikke synderlig rigt; Sneen laa endnu for høi for Simmons, og jeg kunde ikke opdage ét eneste Spor. Paa Morgenkvisten vendte vi tilbage, forede Hundene og kogte os en deilig Ret Pemmikanlabskaus. Vi havde Lyst til at prøve, om vort Reisetelt duede i den sterke Varme, og satte det op ude paa Bakken. Men nei — ogsaa denne

Gang maatte vi rømme for Varmen og krybe ind i Stationsteltet med de dobbelte Vægge.

Et kort Stykke borte rislede en munter liden Bæk. Sidst vi var her i Vinter, laa den bunden af Kulden; nu sang den sin korte Sommervise i krystalklar Uskyld mellem Stenene. Havde det saa uendelig travelt med at leve; havde de tusen Ting at glæde sig over; lo for sig selv, sprudlede af godt Humør og smaapratede om alskens Hemmeligheder.

Desværre skulde vi prosaiske Mennesker forstyrre dens sorgløse Idyl. Vi lavede en Blikrende og placerte den i Bækken. Paa denne Maade kunde vi til Afveksling pleie en Smule Renslighed baade paa os selv og vore Gryder. Vask var ellers en Sport, som vi ikke befattede os synderlig med paa vore Slædeture.

Vi indsaa, at vi snarest muligt burde søge ind i Nordfjord, hvor Vegetationen maatte være langt fremme, og saa kunde vi tage dette Strøg paa Hjemturen.

Den 5te Juni om Kvelden kjørte vi derfor til Noresund; men her mødte vi absolut isfrit Farvand og maatte ty til Isfoden for ad den at naa den faste Is inde i Fjorden. Men jo længer vi kom indover, desto smalere og skrøbeligere blev Isfoden, og pludselig var den slut.

Der stod vi, med bratte Fjeldvæggen lige ned i Vandet.

Med meget Besvær kunde vi nok bære vor Bagage over Fjeldet og ned til Isfoden paa den anden Side; men da vi frygtede for, at Varmen vilde gjøre Ende paa Resterne af Isfoden i Løbet af høist et Par Dage, opgav vi den Vei og besluttede at kjøre fra Fort Juliane over Eidet til den indre Del af Nordfjord.

Før vi vendte om, aflagde vi et Besøg oppe i Skrenterne. Der gjorde vi en rig Høst af Planter, især forskjellige Arter Mos, og saa en Masse Spor og Levninger efter Polarokser. Hele den store Halvø med sin rige Vegetation maa om Sommeren være et yndet Opholdssted for disse

Dyr; thi mange Steder havde de traakket op store Gangstier. Om Vinteren derimod lader det til, at der ikke existerer Dyr derude; da trækker de formodentlig længer ind i Landet.

Hvilken henrivende Udsigt over Fjorden deroppe fra Lierne!

Det var blikstille; Solen glitrede og glinsede, saa Is og Hav saa ud som en Slette af blinkende Sølv. I Raakerne duvede og dukkede Tusender af Fugl; der var Edderfugl, Havel, Teister, Alkekonger og den allestedsnærværende Maage. De peb og snadrede, pratede og pludrede. Det hørtes som fjerne Stemmer af Mennesker.

Hvor hjemligt det blev med ett deroppe! Det var som i Nordland dette — bare ikke saa rigt!

Den 6te, tidlig om Morgenen, var vi igjen ved Fort Juliane. Da vi skulde til at køie, fik vi pludselig høre en Stemme udenfor Teltet, en Mand, som spurgte, om han kunde faa komme ind. Yderst forbausede ropte vi: „Ja, kom bare ind!“

Det var Doktoren.

Han var bleven syg inde i Fjorden og kom nu i Følge med Schei udover til Stationen. Vi redte en Seng til ham, saa godt Omstændighederne tillod det, og fik ham anbragt i sin Sovepose. Efter at have faaet tillivs en Portion Pemmikanlabskaus med Kaffe til, kom han i bedre Humør; det var et udmerket Hotel, han var kommen til, mente han, og han befandt sig allerede bedre.

Det var Sneblindhed han led af, og dà denne Sygdom ofte kan være meget smertefuld, og han havde glemt at tage med Kokain, er det let at forstaa, at han ikke havde det godt. Han klagede forresten ogsaa over Smerter i Brystet, men antog, at disse snart vilde give sig. Straks han havde spist, krabbede han i Sækken igjen, og til vor Glæde hørte vi ham snart sove.

Af Polarreisende betragtes ikke Sneblindhed som en Sygdom, der i særlig Grad skulde paakalde Medmenneskers Medlidenhed; dens Angreb beror altid paa ens egen Uforsigtighed, og den kan stanses paa hvilketsomhelst Trin af sin Udvikling, saafremt man da besidder den fornødne Udrustning.

Den opstaar under Paavirkning af det intense Lys,

BAYS FJORD. II. LÆNGERE ØST. (Se Side 150.)

som fremkaldes af Solstraalernes Refleks fra de store Is- eller Sneflader. De første Symptomer er en udpræget Varmefølelse i Øiet; snart begynder man at se uklart, ligesom i Taage, og faar en Følelse som af at have et Rusk inde paa Øiet. Trods sin Kortvarighed kan Sygdommen være lei nok, for den kan gaa over til absolut Blindhed.

Til Forebyggelse af den har jeg seet enkelte anbefale Briller af sodfarvet Glas; andre holder paa blaa, røde eller grønne Briller. For mit eget Vedkommende har jeg følt mig be-

skyttet ved alle disse Farver, ligegyldigt hvilken, ligesom jeg har brugt meget svagt farvet Glas. Paa den anden Side har jeg seet Sneblindhed opstaa trods Brugen af enhver af disse Farver; ja, somme har været ude af Stand til at forebygge Sygdommen selv ved to Par Briller; de har maattet „tage Sløret“ udenpaa Brillerne for at berge sig.

Har man nogenlunde sterke Øine, er det som Regel

FRA BUNDEN AF BAYS FJORD. III. LÆNGST ØST. (Se Side 150.)

tilstrækkeligt, at man smører Sod omkring Øine og Næse.

Nu og da træffer man paa en lykkelig Sjæl, som kan være saa uvorren han være vil, uden at Blindheden bider paa ham; det var f. Eks. Tilfældet med Styrmanden.

Som man ser — Sneblindhed er fuldstændig individuel, ganske som Sjøsygen. Hvad det gjælder om, er at stænge ude det Overmaal af Lys, som vedkommende Øie ikke taaler. Jo mørkere Øiet har det, desto bedre; derfor skulde jeg være tilbøielig til at anse sodfarvede Briller for de hensigtsmæssigste.

Den farligste Tid for Sneblindhed er fra Midten af April til Midtsommers; naar der begynder at lægge sig Vand paa Isen, er den kritiske Periode over.

Om Kvelden tørnede vi ud igjen. Doktoren var da meget bedre og mente, han snart vilde blive ganske bra, naar han bare fik holde sig lidt i Ro. Jeg spurgte, om jeg skulde følge ham ombord; men han svarede nei; han vilde heller faa Lov til at blive, hvor han var. Naar han blev bra i Øinene, troede han heller ikke, der skulde feile ham noget andet.

Simmons tog da fat paa at botanisere i Nærheden af Teltet, Schei og jeg drog op til Eidet.

Varmen havde virket sterkt der oppe; nu var vi paa lange Strækninger henvist til at kjøre paa Blaalere langs Elven.

At række over til Nordfjord paa dette Føre var der ikke Tale om.

Mens Schei foretog geologiske Undersøgelser oppe i Uren, haabede jeg at finde Harer, ialfald paa Skraaningerne mod Nordfjord; men ikke et eneste Spor saa jeg. Jeg begriber ikke, hvor Harerne deroppe holder Hus paa denne Tid af Aaret; de var næsten aldrig at se.

Ved Hjemkomsten fandt jeg Schei og Simmons ved Teltet og Gryden i fuldt Kog.

Doktoren sagde, at han følte sig meget bedre; Holdet i Siden havde givet sig, og Øinene var saa bra, at han kunde sidde inde i Teltet uden Briller.

Da vi havde spist, begyndte han at tale om, at han ærgrede sig, fordi han var vendt om til Stationen; han havde bare skræmt sig selv og hindret Schei fra at udføre sit Arbeide derinde; der var ikke noget alvorligt i Veien med ham.

Vi trøstede ham med, at intet galt var skeet; vi havde Tiden for os og kunde kjøre ind i Fjorden igjen; der var ingenting forsømt.

For anden Gang spurgte jeg, om han ønskede, jeg skulde følge ham ombord, naar vi nu havde sovet ud; men det vilde han ikke høre Tale om; han vilde helst faa Lov til at være, hvor han var.

Saa tilbød jeg mig at blive tilbage og holde ham med Selskab; vi kunde da i Fællesskab samle Insekter og drive Sæljagt. Men han vilde ikke, jeg skulde opsætte Turen til Beitstadfjorden, og mente, han nok skulde faa Tiden til at gaa, selv om han var der alene. Han kunde gaa paa Jagt og samle Insekter og havde jo sine Hunde at passe. Desuden fik han meget at gjøre med at hakke op Is omkring Teltet; dette agtede vi nemlig at føre tilbage til Skibet sammen med hele Depotet derinde.

Vi tørnede ud om Kvelden og begyndte at hakke løs Is og Sand rundt Teltet, men blev paa langt nær færdige; Teltet stod jo gravet 2—3 Fod ned i en Sandhaug.

Saa rustede vi os til en fire Dages Tur til Beitstadfjorden, og Doktoren hjalp os med at bære vore Sager ned, surre Læssene og spænde Hundene for.

Saa sagde vi Farvel til hverandre.

Lidet anede vi da, hvad der skulde hænde.

BJØRNE OG POLAROKSER

Føret lod intet tilbage at ønske, og efter to Timers Kjørsel gjorde vi holdt ved Knipetangen.

Der laa massevis af Sæl og kosede sig over hele Fjorden, især indover mod Haaøen. Bjørnespor var der flere af, og enkelte var saa friske, at vi naarsomhelst kunde vente at støde paa Dyret.

Snart fortsatte vi vor Reise indover Beitstadfjorden med jevn Fart hele Natten.

Saa tittede Solen frem over Toppene og sendte sine Straaler i Purpur og Guld dansende henover Fjord og Fjeld.

Med ett faar Schei fra den bagerste Slæde Øie paa en Binne med to Fjorunger lige ved et Isfjeld. Han roper „Bjørn!“ og sætter paa Sprang bortover Isen fra Kobbel og Slæde. Jeg kunde ikke faa Øie paa Udyrene, men kastede løs Surringen omkring Riflen og svingede Hundene i Retning af Schei; Simmons fulgte efter. Hundene skjønte endda ikke, hvad det var; Sporene havde vi ikke endnu, og Vinden stod slig, at de ikke fik Veiret af Bjørnene.

Jeg indhentede Schei, tog ham paa Læsset og begyndte at hidse Hundene. Endelig gik det op for dem, hvad det gjaldt, men da kan det vel hænde, det bar afsted paa det

glatte Føre bortover til nordre Land! Bjørnene havde nok Følelsen af, at der var rapfodede Karer efter dem; de skyndte sig over Krakken op paa Isfoden og satte Kursen indover Fjorden.

Ved Krakken bad jeg Schei og Simmons løbe indover, mens jeg førte mine Hunde op paa Isfoden. Der fandt jeg Sporene, og ikke før havde de faaet Tæften af dem, før de

FRA SCHEIS TUR. EN LUN LEIRPLADS. (Se Side 166.)

suste afsted som Raketter. Jeg efter, saa godt jeg kunde; men jeg indsaa snart, at Fjordisen vilde føre mig raskere frem; saa ned paa den igjen.

Nogle Minuter efter havde Hundene Stand. Bjørnemor havde jaget Ungerne ned i en Kulp i Krakken; der laa de og svømmede. Selv tænkte hun nok, hun skulde valse op med Hundene i en Haandevending, og gjorde Udfald paa Udfald efter dem; men hun havde regnet feil. „Svartflekken“, som støt og stadig var uheldig paa Jagt, var ikke

heldigere denne Gang end ellers. Bjørnen fik fat i Dragstjerten og karede Hunden under sig. Men straks de andre fem saa det, satte de paa Bjørnen og rev og ruskede den slig i Pelsen, at den var glad, den slap Hunden. „Svartflekken“ var „*alls inte blyg*“, som Simmons sagde; ikke før var den kommet paa Benene igjen, før den hang som en Klæg i Ragget paa Bjørnen.

Da Schei rak frem, nedlagde han Dyret i to Skud.

Imidlertid svømmede Ungerne omkring ude i Kulpen og fræste mod os. Simmons og Schei gjorde kort Proces med dem, skjød hver sin og drog saa afsted for at hente sine Hunde. Schei fik en temmelig lang Vei at gaa, før han rak frem til sine; thi istedetfor at gaa paa Bjørnejagt havde de lagt sig for at gnage paa Resterne af en Sæl, som Bjørnene havde efterladt.

Hundene fik spise saa meget Bjørnekjød, som de bare aarkede at faa ned; selv tog vi med Kjød for tre Dage, lod Resten ligge igjen paa Isen og bredte Skindene over for at verne det mod Solen.

Det kan vel hænde, at Simmons og Schei var oprømt over Morgenens Bedrifter; det var jo deres første Bjørnejagt.

Men ingen skal prise Dagen, før Sol gaar ned, siger Ordsproget.

Ude paa Formiddagen slog vi Leir paa Fjordens østre Side, ret overfor Stenkjær. Efter nogle Timers velgjørende Søvn, før vi gik i Gang med vort Arbeide, tog jeg mig en Rekognosceringstur op gjennem Uren, mens de andre lavede Frokost.

Jeg fulgte en liden Bæk. I Sneen dybest i Dalen opdagede jeg friske Spor. Vel var Sneen løs som Skum, saa alle Spor blev store; men disse kunde neppe være efter Hund, og da var der intet andet at gjætte paa end Ulv. De førte op til et Sted, hvor der var gravet i Sneen, vendte

saa om og ind paa bart Land. Nysgjerrig efter at se, hvad Dyret kunde have gravet ned, gik jeg did. Der laa nogle store, halvt fordøiede Stykker Spæk og Kjød; Dyret havde kastet dem op og gravet dem ned — for at have et Depot til senere.

Jeg skjønte, dette ikke var nogen Ulv, det maatte være en af Hundene, som havde slidt sig og løbet saa langt væk, forat Kameraterne ikke skulde stjæle Skatten fra den. Da jeg kom til Leiren, saa jeg ogsaa ganske rigtig, at en af dem havde bidt Træklinen over, men efter fuldendt Expedition havde lagt sig paa Plads igjen.

Efter Frokost skred vi til vort Arbeide. Schei skulde undersøge Bræen og tage Fotografier; Simmons og jeg drog op til Moræneryggene med de gamle Strandlinjer, en af vore Jagtpladse fra forrige Høst.

Det var en herlig Tid for Botanikeren. Her var Vegetationen frodig og langt fremme, og han nærede store Forventninger til Strandlinjerne, som han havde hørt saa megen Tale om.

Mens vi ruslede op gjennem Lien, blev vi pludselig var tre Polarokser høit oppe i en brat Ur. Da det ikke lod sig gjøre at stille ind paa dem uden at sees, foretrak jeg at hente Hundene, om Dyrene skulde tage Flugten.

Paa Veien traf vi Schei, som mere end gjerne slog Følge.

Da vi kom tilbage med to Hunde hver, havde Dyrene trukket længer nedover Uren, og vi kunde useet rykke frem paa et Par hundrede Meters Afstand. Jeg overvurderede først Distancen, tog den for 300 Meter, og skjønt jeg ikke bruger at flytte Sigtet, skulde jeg alligevel prøve det denne Gang. Er man udrustet med Geværer, hvis Bane er saa raserende som Krag-Jørgensen-Geværernes, vil man efter min Mening staa sig paa ikke at skure og flytte Sigtet frem og tilbage, men heller tage grovt Korn og holde i høieste Laget.

Min første Kugle sang i Uren over Hoderne paa Dyrene. Mine to næste rammede hver et af dem; de blev vel staaende, men havde faaet nok.

Saa stod der endda en stor Okse igjen, lidt længer borte. Jeg slap Hundene, som sporenstregs satte paa Sprang mod den, og overlod til Simmons og Schei at gjøre Ende paa Oksen.

Det var deres første Polaroksejagt.

De to fulgtes ad et Stykke bortover den flade Sandryg.

For at faa rigtig godt Sigte dumper Schei ned bag en Sten og gjør sig istand til at skyde i Anlæg. Simmons staar netop og spekulerer paa, om han ikke skal gjøre det samme; men før han kan bestemme sig, kaster Oksen sig i fuldt Firsprang nedover Uren, saa Stenene spruter og sprætter under Hoverne paa den, og sætter Kursen ret paa de forbløffede Jægere, med hele Hundeflokken efter sig. Saa lynsnar var den, at ikke en eneste af Hundene kunde følge.

Det var ikke greit at være Simmons og Schei i det Øieblik. At skyde var vanskeligt; skjød de feil, kunde de ramme en Hund. I Anlæg var det ialfald rent umuligt. Det indsaa nok ogsaa Schei, og han fôr op i en vis Fart, men Oksen kom saa braat, at han ikke blev klar til at skyde; heller ikke Simmons, han fik en Patron i Beknib, og da havde de bare en Ting at gjøre: skyndsomt redde sig tilside for ikke at blive overrendt af Dyret!

Jeg havde saa mine egne Tanker, der jeg stod og betragtede denne Jagt. Men Betragtningerne blev ikke af lang Varighed.

Med den vanvittige Fart, Oksen havde, var det Uraad for den at stanse deroppe, lige under Uren, og saa satte den Kursen ret paa mig. Hvad skulde jeg gjøre? Bagenfor Oksen havde jeg baade Jægerne og Hundene; skjød jeg Bom, kunde en af dem være dødsens.

Men her fik man ikke betænke sig.

Paa 20 Meters Afstand sendte jeg den en Kugle. Ikke Spor af Virkning. Med samme rasende Fart fløi den lige imod mig. At faa ny Patron i Løbet var der ikke Tale om.

Jeg maatte gjøre samme Manøvre som mine Kamerater.

Saa kom den susende og fôr nogle Skridt forbi. Men i det samme den snudde sig rundt, havde jeg mit andet Skud færdigt, og det fik den lige bag Hodet, i Nakkeleddet.

Da stupte den paa Flekken.

Det var et stateligt Dyr, med de største Horn, jeg til Dato havde seet, og det var nok Gut, som havde Hjertelag til at bruge dem ogsaa, lod det til. Det første Skud, den fik, havde streifet den spidse Del af Hjertet; men det afficerte den ikke en Døit, foreløbig da. Polaroksen er overhovedet det skudsterkeste Dyr, jeg kjender. Hvad den taaler af Bly, er næsten utroligt.

Mine Kamerater gjorde det af med de anskudte Dyr, og alle tre fik vi Arbeide nok for den Dag med at flaa og lemme op Dyrene og transportere Kjød og Skind nedover Uren til Teltet.

Vi syntes, vi fortjente nogle Timers Søvn efter det Arbeide.

Saa tog vi for Alvor fat paa vor Opgave.

Schei maalte Bræen; Simmons undersøgte Sandsletten mellem Sjøen og Bræen og aflagde et Besøg paa Vestsiden af Fjorden; men hovedsagelig botaniserte han sammen med mig fra Jagtfeltet og indover langs Lierne helt til Bræen.

I det vakre Veir, vi nu havde, tog den sig glimrende ud, denne Fjordarm med de høie Fjelde omkring. Der var fuld Sommer herinde; Græsset stod frodigt, og lange Stykker bortover bugnede Marken rød og gul af deilige, duftende Blomster. Her fandt vi vore gamle, kjære Venner; den yndige Linnæa, Ranunkler, Saxifraga og mange andre Arter. Jeg kunde fristes til at anbefale Beitstadfjorden som Sommeropholdssted — men bare i vakkert Veir.

Trætte og sultne kom vi hjem til Teltet; vi længtes efter „noget“ at delikatere os med, og her fandtes noget for enhver Gane: en tog ret og slet Bif, en anden foretrak Marvben, den tredje granskede Hjerter og Nyrer og stegte dem efterpaa.

Lørdag Aften Kl. 10 tørnede vi ud, tændte Primus og hængte Kjødgryden over. Nu gik Veien til Fort Juliane

FRA SCHEIS TUR. LEIR VED BACHEHALVØEN. (Se Side 166.)

igjen. Vi havde jo truffet Aftale med Doktoren om, at Turen skulde vare fire Dage, og her skulde intet friste os længere. Morgenens fortryllende Landskab var som sunket i Dybet. Veiret var raakoldt; mørke, regntunge Skyer hang truende over Styrtningerne; Dalen syntes dobbelt saa trang, Fjeldet dobbelt saa høit. Nu og da faldt der en tung Regndraabe mod Teltet, som om den vilde mane os til Opbrud. Men vi havde alligevel ingen synderlig Hast med at komme afsted, for inde var det lunt og koseligt.

Vi spiste, drak Kaffe og røgte vore reglementerte Piber med Skraatobak.

Det blev tunge Læs. En Tilvekst af Kjød og Skind af tre Okser er ikke at spøge med. Men endda tungere Læs fik vi længer ude; thi der laa Bjørnene. En uspækket Bjørnehud er et ordentligt Løft; man kan ofte faa en hel Tønde Spæk af en eneste Hud. Men Føret var saa glat, at vi endog kunde sidde paa, helt til vi maatte op og løbe for at holde Varmen.

Hundene havde det dog ikke saa bra som vi. Det stridregnede, og skarpe, spidse Pigger begyndte at stikke op af Saltvandsisen; det blev som at kjøre paa Synaale, og vi havde ikke kjørt længe, før Isen blev plettet af Blod.

Det blev ikke hyggeligere, da Regnet gik over til Slud. Vanddam paa Vanddam bortover Isen, mange saa dybe, at de gik over Kjælkerne, bare saavidt Hundene klarede dem uden at svømme. Vi løb ved Siden, saa godt vi kunde.

Udenfor Knipetangen, i Hayes Sound, fik vi atter straalende Solskin; men over Beitstadfjorden rugede endnu det tykke, triste Graaveir. Føret blev slettere og slettere, ofte med dyb løs Sne over Isen; kun under Land fandt vi snebar Is, og did styrede vi. De saarbente Hunde var utrolig flinke, og da vi fik en sterk Kuling ret agterind, skjød vi ordentlig Fart.

Tungt var det, vi kjørte med; men tungere var det, som ventede os ved Teltet.

DOKTOR SVENDSENS SKJÆBNE

Til vor store Sorg fandt vi Doktoren død.

Af hans Dagbog fremgik det, at han var kommet paa det rene med, at han havde overvurderet sine Kræfter.

Der var nemlig begaaet den Feil, at mens alle de øvrige Deltagere havde været Gjenstand for indgaaende Legemsundersøgelse, var Doktoren aldeles ikke blevet undersøgt.

Efter den Erfaring, jeg har gjort, er det mit bestemte Raad til fremtidige Expeditioner at være særlig varsom i Valget af Læge. En Læge maa dog, næsten *fremfor* de andre Deltagere, have et sundt og modstandskraftigt Legeme. Man skal ikke glemme det Ansvar, han har paataget sig; han skal vaage over hver enkelts Helbred, og Expeditionens Ve og Vel kan i et givet Tilfælde bero paa, at han er sin Stilling voksen. Hvis en af Expeditionens øvrige Medlemmer falder bort, er der altid en, som kan indtage hans Plads. En Læge er uerstattelig; thi han er som Regel den eneste Mediciner ombord.

I Dagbogen for Søndag 11te Juni heder det:

„Dette skulde altsaa blive Afslutningen her, hvor vi tilbragte saa mangen hyggelig Time, og hvor vi i saa lang Tid har havt vort andet Hjem. Her er intet at gjøre. Vi

maa tage til Fornuften og finde os i det, som er skeet, om det er aldrig saa tungt.“

Mandag siger jeg:

„Solen skinner som sedvanlig; alt ser saa lyst og fredeligt ud. Fuglene kvidrer ligesaa glade som før. De er lykkelige, de føler intet af det, som rører sig i os Mennesker.

Vi kan ikke komme afsted idag. Hundene er saa saarbente, at de næsten ikke kan røre sig. Schei's Slæde maa ogsaa repareres, før vi kan reise videre. Vi har heller ikke noget godt Budskab at bringe vore Kamerater ombord, saa vi kommer tidsnok frem. Svendsen var meget afholdt af os alle, og jeg ved, at dette vil blive et haardt Slag for Gutterne paa „Fram“.“

Baade Mandag og Tirsdag gik med til Forberedelser for Reisen. Liget blev syet ind i Seildug for at bringes til Skuden. Læssene var nu blevet saa store, at en Del af Depotet maatte blive liggende igjen.

Onsdag Morgen Kl. 2 brød vi op, og ud paa Formiddagen slog vi Leir paa vor gamle Teltplads paa vestre Side af Alexandrafjorden.

Med ett Slag havde de sidste Dages deilige Sommerveir ogsaa her vækket den slumrende Natur. Nu straalede Solen varm og klar. Sletter og Lier smilte os imøde under sit brogede Blomsterdække. Smeltevandet strømmede i Elve og Bække udover Skrenterne.

Ganske nær Teltet spaserte der en Rypeflok; borte i Aasen hørte vi Rypesteggen knægge, mens Sælen ude paa Isen strakte sig velbehagelig og Havellen geskjæftig plaskede omkring i Krakkerne.

Intetsteds merker man Solens Tryllemagt slig som i Polaregnene. Deroppe skaber den Sommer paa nogle Dage; det saa vi omtrent hele Veien udover.

I Teltet var det næsten uudholdeligt. Vi lagde os ovenpaa Soveposerne; nei, det blev for varmt. Saa af med

Klæderne, Stykke for Stykke, til vi var næsten nakne; men endda var det bare saavidt vi greiede det.

Det var den varmeste Dag, jeg har tilbragt i Telt.

Lidt over Midnat kjørte vi videre. Temperaturen var nu steget saa sterkt, at Vandet stod omtrent lige høit over Isen Dag som Nat. For saavidt kunde det være lige godt, *naar* vi kjørte; men Natten var jo kjøligere og Hundene derfor bedre oplagt til at trække.

Paa den gamle Drivis ude paa Fjorden fik vi slide os frem gjennem dyb og løs Is; over de værste Stykker kunde vi ikke klare Læssene uden at trække i Hob. Her maatte vi minsandten se os nøie for, skulde vi komme frem paa rimelig Vis.

Vi kom ombord 15de Juni Kl. 10 om Formiddagen.

Det overvældende Indtryk, Doktorens Død gjorde, kan lettere tænkes end beskrives. Der var enkelte af disse friske, sterkbyggede Mænd, som ikke forvandt det, før Maaneder var gaaet hen.

Liget blev sat ned i Kabelgattet, indtil Begravelsen kunde foregaa.

Den 16de Juni siger Dagbogen:

„Flaget vaier idag paa halv Stang paa Mesantoppen. Det er første Gang det indtager denne Stilling paa „Fram“; faar haabe, det blir den sidste.“

Begravelsen foregik paa Sjømandsvis.

Med Lig og Baare dækket af Flag drog vi udover til Rice Strait, hvor der aabnedes et stort Hul i Isen.

Det var en gribende Stund.

Doktorens afsjælede Legeme blev firet ned til Vandkanten, Ritualet læst, og en Salme sunget.

Saa fulgte det Øieblik, da han langsomt gled i Dybet.

Vi glemmer det aldrig.

Saa sang vi en Salme og læste Fadervor. —

SOMMERARBEIDE. OVER GLETSCHERNE

Under vort Fravær var foretaget flere smaa Expeditioner ud til Brevoort Island efter Eg og Sjøfugl. Lykken havde været skral, hvad Eg angik; det største Bytte paa én Gang var 17 Edderfugleg og 29 Maageeg. Derimod blev der skudt mange Sjøfugl, især Alkekonger.

Sælfangst drev vi stadig, især tog vi mange opover imod Bachehalvøen, hvor en voldsom Storm om Høsten havde brudt op den gamle Is, og i Nyisen, som lagde sig paa den store Raak tvers over Hayes Sound, og som vi kaldte „Rutherford-Klara"[1], likte Sælen sig fortræffelig og paa klare Solskinsdage laa der massevis af den paa Isen og legte sig i Solen.

Sommerarbeidet var i fuld Gang. Videnskabsmændene strævede dels hver paa sin Kant, dels fulgtes de ad ved Skrabningerne i Rice Strait. De samlede af alle Livsens Kræfter, for det Tilfælde at vi i den nærmeste Fremtid skulde forlade Havnen.

I nogle Tjern straks søndenfor Havnen voksede der en Masse Vandmose, som vi fiskede op med Jernriver og bredte

[1] „Klare" er stille, aabent Vand.

udover Fjeldet til Tørkning. Den vilde vi bruge til Fyld mellem Bjelkelagene i Hytten. Det var vist en 30 Sække, som bragtes ombord.

Tiden var nu kommet til Aarsopgjør og Optælling af Proviant, et Arbeide, som Baumann havde paataget sig og var optaget med i nogle Dage sammen med sine Hjælpere. Opgjøret viste, at vi ved Udreisen var rigelig provianteret for fire Aar.

Resten af Depotet ved Fort Juliane lod jeg indtil videre blive liggende. Det kunde jo hænde, at Isachsen og Braskerud ikke vendte hjem over Bræen, men at de for Uveir eller af andre Grunde søgte ned til de indre Fjorde, og da kunde Provianten der komme vel med. De var jo bare provianteret for 30 Dage, og den ene Dag gik og den anden kom, uden at vi saa noget til dem. Issmeltningen gik nu saa raskt for sig, at Isen i de indre Fjordgrene neppe vilde være farbar saalænge udover.

20de Juni satte det i med et voldsomt Uveir, som varede i 4—5 Dage. Der blaaste en regulær Storm fra Syd med Sne oppe i Fjeldene og Sne og Slud ved Kysten. Det var en slem Affære for de to Karerne oppe paa Bræen; umuligt var det for dem at komme nogen Vei under Uveiret, og en Dags Tid eller to maatte de vente efterpaa ogsaa, forat Sneen kunde synke sammen.

For 24de Juni heder det:

„Idag er det altsaa et Aar, siden vi drog afsted paa Færden. Vi tilraabtes af Slegt og Venner de bedste Ønsker om Held og Lykke. Det var en tung Dag, grusom fra først til sidst, som alene en slig Afseilingsdag kan være. Trist er det ogsaa idag, og mange tunge Tanker velter sig ind paa en. Det er, som en ond Aand hviler over det hele. Først blev vi stoppet her forrige Høst. Saa Doktorens Dødsfald. Isachsen og Braskerud er endnu ikke vendt hjem fra Indlandsisen, og ingen ved, hvorledes de har det.

Vi vil ialfald haabe, der ikke er nogen Fare paafærde; men det er jo ilde nok for Expeditionen, om de skal blive nødt til at skyde endel af Hundene.

Dertil kommer, at Isforholdene ser saa ugunstige ud i Kane Basin, at der maa et Mirakel til, om vi skulde komme op der iaar. Bay og jeg har idag været oppe paa Pim Island, hvor vi havde god Udsigt nordover; men Isen ligger der aldeles uforanderlig, ikke en eneste Raak at se. De stadig herskende sydlige Vinde er det, som holder Ismasserne slig sammenpakket deroppe."

Imidlertid herskede der den største Travelhed ombord for at gjøre Skibet sjøklart, baade i Maskinen og paa Dækket.

Om Kvelden den 27de Juni reiste Baumann og Hassel i udmerket Føre opover Bræen for at kjøre Isachsen og Braskerud imøde, ikke netop fordi jeg nærede Frygt for, at de skulde sætte Livet til; men de kunde rake op for Hundemad.

Søndag 2den Juli Kl. 5 om Morgenen vaagnede jeg ved, at Skibet blev praiet. Dets nærmeste Omgivelser bestod nemlig af en stor Vanddam, hvor vi brugte Prammen; med rigtig høie Sjøstøvler kunde man nok ogsaa greie sig over.

Til min store Glæde saa jeg, det var vore fire Kamerater, som stod hinsides Dammen og ventede paa Befordring, de selv og alle deres Hunde i god Behold.

Isachsen og Braskerud havde reist over den glacierede Del af Ellesmere og var kommet ned paa bart Land i Vest; der havde de seet nogle store Fjorde.

Herom fortæller Isachsen, hvis Rapport jeg gjengiver i sin Helhed:

ISACHSENS RAPPORT.

Dateret Rice Strait 25de Juli 1899.

Den Ordre, jeg fik, var for mig behagelig kort. Den lød paa: Med 1 Mand som Ledsager, 2 Hundespand à 6 Hunde, 30 Dages Proviant, at gaa over Ellesmere Lands

Indlandsis — Retningen fik jeg selv vælge og valgte *vestover* — søge at naa Kysten og derefter gaa sydover, saalangt jeg kunde.

Til Følge fik jeg Braskerud.

Provianten var:

30.0	Kg.	Beskøiter	6	Beskøiter	pr. Mand	pr. Dag.
1.5	„	malet, brændt Kaffe . .	25	Gr.	„ —	„ —
17.7	„	Pemmikan	295	„	„ —	„ —
4.8	„	Ertepølse, Linser og Bønner	80	„	„ —	„ —
0.9	„	Sukker	15	„	„ —	„ —
4.2	„	Smør	70	„	„ —	„ —
0.9	„	Limejuicetabletter.				

Tils. 60 Kg.

20 Liter Petroleum.

Hundemad:

180 Kg., Rationer à 1/2 Kg. pr. Hund pr. Dag af „Patentmaden“ — lige Blanding Oksetalg og Fiskemel.

Hertil kom Slæder, Meier med Nysølvbelæg, Soveposer, 1 Karabin med 30 Patroner, Privatposer, Tomandstelt, Verktøispose og Kogekar.

Endvidere *Instrumenter:*

Teodolit, Kompas, 2 Kviksølvtermometre, Lommeaneroidbarometer, Diopterlineal, Fotografiapparat med 70 Films og Odometer.

Til *medicinsk Brug* havde vi:

Opium, Nafta, Jodoformgazebind, Plaster, Kokain, Slør og Snebriller.

Alt veiede tilsammen vel 395 Kg., som Braskerud og jeg delte ligelig paa vore Slæder.

Tirsdag 23de Mai Kl. 11 Formiddag kjørte vi fra „Fram“, fulgt af Baumann, Hassel og Stolz over til Leffertbræen. Kl. 2 Eftermiddag den 24de reiste de ombord og vi opover Bræen. Føret var usedvanlig daarligt, og det tog os tre Dage at naa Høiden.

Generale retvisende Kurs til Leffertbræen var W til S ca. 11 Kvartmil, til Høiden af Bræen WNW ca. 21 Kvm.

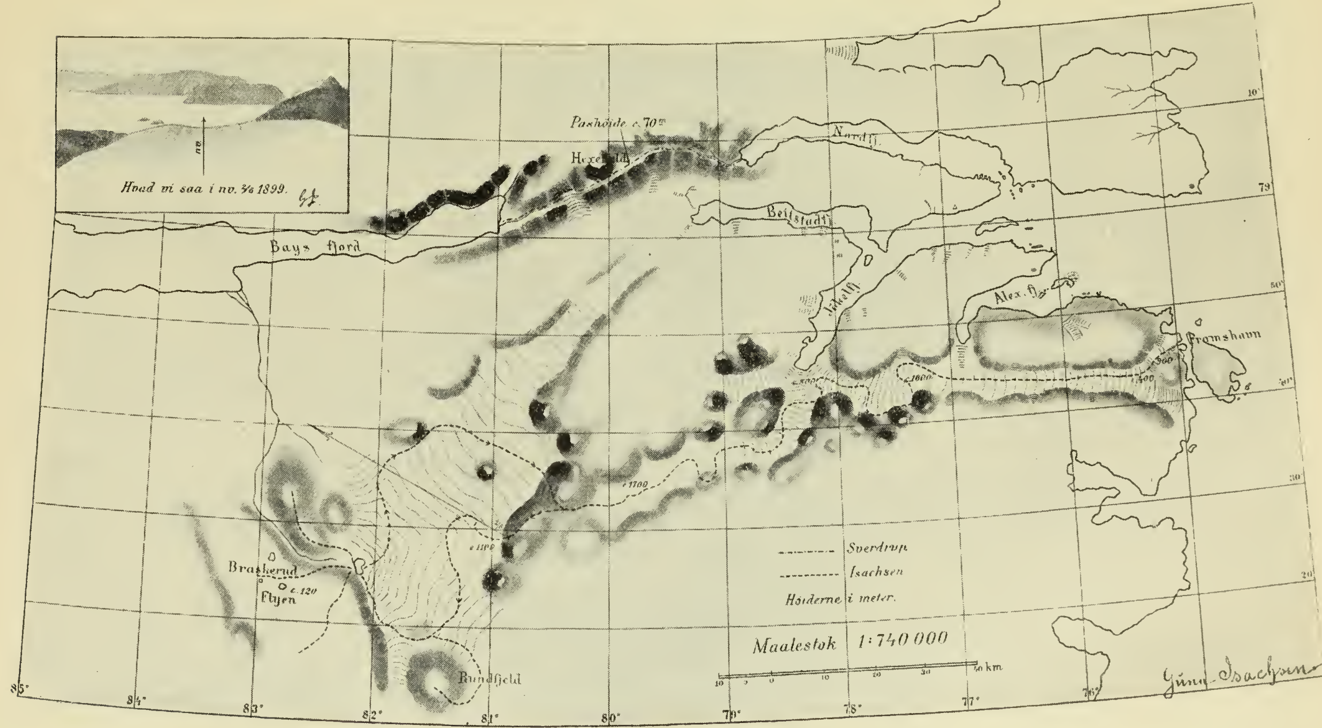
Leffertbræen falder ud i Rosse Bay, straks søndenom Rice Strait, stiger jevnt opover. Den begrænses paa Nordsiden af tildels snedækkede Fjelde, hvorimellem syv mindre Bræer skyder sig ud til den, paa Sydsiden af høiere, snedækkede Fjeldpartier.

Samme Kveld, vi naaede Høiden, var jeg borte 4 Timer paa Rekognoscering — oppe paa et Fjeld i Nord.

I Nord og Nordvest havde jeg de spidstakkede, tildels snedækkede Fjelde, der ligger Syd for Hayes Sound og Jøkelfjorden I Vest saaes høie snedækkede Fjelde, hvorigjennem en mægtig Bræ skjød sig frem. Fra det høieste af Leffertbræen gaar en Bræ vestover og konvergerer sammen med den fra Vest kommende mod Jøkelfjorden. I Syd saaes høie, brat affaldende og kun delvis snedækkede Fjelde.

Før vi slap os ned fra den Høide, vi havde naaet, maatte vi derfor først sydover for paa nærmere Hold at se, om der intet bedre Terræn gaves til at komme vestover. Vi *maatte* imidlertid slippe os ned, da Terrænet søndenfor viste sig altfor kuperet. 28de Mai naaede vi Bræfronten. Jøkelfjorden laa med sine Isfjelde straks under os. Efter foretagen Rekognoscering viste det sig ikke raadeligt at gaa over paa ovennævnte mægtige Bundbræ, da den havde talrige langsgaaende Sprækker, ligesom det bagenforliggende Land var usedvanlig høit. Bræen faar fra Syd, men især fra Nord mange Smaabræer. *Vor* Bræ faldt næsten lodret af mod et lidet Brævand. Foran dette og mellem de to Hovedbræer var Moræner af fint Materiale.

Vi bestemte os derfor til herfra at slaa om i sydlig Retning, da jeg foregaaende Dag syntes at se jevnere Terræn vestenfor det kuperede, jeg da havde i Syd. Vi maatte altsaa i Høiden igjen. Terrænet mellem Beitstadfjorden og Jøkel-

SKISSE OVER SVERDRUPS OG ISACHSENS REISER TIL VESTKYSTEN 1899.

BRASKERUDFLYA SEET FRA NORDVEST. (Se Side 195.)

fjorden saa ud til at være overordentlig kuperet, skarpe Takker og delvis bare, næsten lodrette Fjeldsider overalt.

30te Mai havde vi endelig sluppet os ned paa Sydsiden af Fjeldkjeden syd for Jøkelfjorden og kunde nu arbeide os frem i sydvestlig Retning mellem høie Fjelde paa begge Sider. Fremkomsten blev nu bedre og bedre, da Læssene havde letnet adskillig. Gjennemsnitlig kunde vi nu kjøre 12—15 Kvm. paa Arbeidsdagen, 10 Timer, hvoraf 1 Time anvendtes til Rast. Dette gjorde vi først *nu*, idet jeg før ikke ansaa det nødvendigt, da Hundene fik Hvile nok alligevel under de idelige og ofte langvarige Rekognosceringer.

1ste Juni havde vi under nogenlunde jevn Stigning naaet Høiden i det Drag, hvori vi befandt os. Herfra heldede det videre i samme Retning noksaa jevnt sydvestover, samtidig som Draget udvidede sig til næsten en Slette. Nunatakker stak op af Isen paa Sydsiden. Mod Nord havde vi det høie, for det meste snedækkede Land vest for Jøkelfjorden. Kommen ned paa det laveste, begyndte det atter at stige, samtidig som vi slog over i nordvestlig Retning.

Ved Midnatstid 2den—3dje Juni fik vi fra Høiden af mod Nordvest det første Syn af det, som senere viste sig at være Vestkysten. Det var en Fjordarm, der gik ind i østlig Retning fra en større omtrent nord—sydgaaende Fjord. Fra nævnte Fjordarms ydre Del gik en Fjeldkjede med jevn Høide sydsydøstover. Nærmere, *foran* denne Kjede var en vid Slette, Braskerudflya. Hverken paa Fjeldet eller paa Flya saaes Sne. Kun paa et eneste Sted paa Fjeldkjeden saaes en Bræstump at hænge ud over det øverste af Fjeldkanten. Flya stødte i Sydøst umiddelbart op til Indlandsisen.

Trods vi havde stor Lyst til at lade det staa til ud over Bræen og komme ned paa Barlandet og, som vi haabede, Fjorden, fandt jeg det rigtigst efter den Ordre, jeg havde, at kjøre sydover og se, om vi kunde gjøre noget i den

Retning. Fra et godt Udsigtspunkt[1] fik vi da se, at Fjeldkjeden strakte sig snebar i sydsydøstlig Retning, saalangt vi kunde se. Den stængte samtidig for Udsigt vest- og sydvestover.

Foruden den store Bræ, vi kjørte paa, og som i nordvestlig Retning stak sig frem mod Fjorddalen, konvergerede en Bræ fra Nordøst og en fra Nord mod nævnte Dal. En Fjordarm saaes desuden at gaa nordøstover og, saavidt vi kunde se, en nordvestover.

Vort Haab stod nu til at komme ned af Bræen, bort paa Barlandet og muligens ned paa Fjorden. Hvis der var Vegetation, som det saa ud til at være, var her ogsaa antagelig Vildt. Vi satte da Kursen nordnordvestover 4de Juni om Formiddagen og kom efter 15 Kvm.s Kjøring pent ned af Bræen og teltede paa Barlandet om Kvelden. Dette var første og sidste Gang paa Turen, vi kjørte om *Dagen*. Det lønnede sig ikke. Hundene var i Solstegen ikke saa villige som i de kjølige Nattetimer. Selv havde vi faaet lidet Søvn i de sidste Dage. Følgen var, at vi i Rasten søvnede af hele 3 Timer.

De tre konvergerende Bræer gaar ud i et Brævand.

Dagen efter kjørte vi paa dette Vand nedover Dalen. Vi kom kun et Par Kvm., da Vandet endte her. Isen paa Vandet holdt paa at gaa op.

Vi teltede og gik saa hele den Nat paa Fjorddalens nordre Side. Terrænet her er mere kuperet end paa Sydsiden, hvor Dalsiderne har naturlig Heldning fra Sletten. Det bestod dog kun af forholdsvis lave Fjeld og Aaser. Vi gik i nordvestlig Retning omtrent 8—10 Kvm.

Saavidt vi kunde se, var der ingen Indlandsis vestenfor den nordligste af de tre ovenfor nævnte Bræer.

Næste Nat var vi ca. 8—10 Kvm. paa den anden Side af Dalen, oppe paa Flya. Denne laa, antager jeg, 100—

[1] Rundfjeld.

150 Meter over Havet og er formodentlig en gammel Strandterrasse, hvilket ogsaa bekræftes ved, at vi fandt adskillig Rækved. Nøiagtig Maaling af dens Høide var desværre ikke mulig under de forhaandenværende Omstændigheder. Da vi paa bart Land ikke var høiere end Flyas Niveau, kan jeg intet afgjøre med Hensyn til den marine Grænses Høide. Braskerudflya var op til ca. 10 Kvm. bred og strakte sig paa Østsiden af Fjeldkjeden, saa langt vi kunde se. Dens Materiale var Sand og Grus. Hist og her en liden Sjø. I en af disse saa vi fire Maager, antagelig Blaamaager *(larus glaucus)*.

Det faste Fjeld, der hist og her stak frem, bestod efter Kand. Schei's Bestemmelse af den medtagne Stuf af „finknollet Kalkkonglomerat, der dog ikke ligner nogen af de paa Bachehalvøen og Princess Marie Bays Nordkyst anstaaende Bergarter, hvilket tyder paa, at her optræder andre, yngre Formationsafdelinger end paa de nævnte Steder".

Dette var ogsaa Sammensætningen af Fjeldet paa den anden Side af Fjorddalen.

Midt paa Flya gik der i samme Retning som Fjeldkjeden en Række Fjeldknauser, 100—200 Meter høie over Flyas Niveau. Nærmere Fjeldkjeden gik der nok en Række saadanne, større, med mindre Mellemrum. Konturerne af Fjorden er noksaa brudte, idet flere lave Odder stikker frem paa begge Fjordsider. Selve Fjordisen var jevn. Landet gjenspeilede sig i den.[1] Kun et eneste større Isfjeld saaes.

Midt i Fjorddalen, hvis Hovedretning var nordvest, gik en stor Bæk, der fik talrige Tilløb fra flere Smaabække fra begge Dalsider. Brævandet var afdæmmet ved en smal Barrière af fint Materiale, der gik til ca. 6—8 Meter over Vandfladen. Jeg saa intet Afløb for Brævandet.

Da vi kom tilbage fra Flya, stod der saa meget Vand paa Isen, at det var om at gjøre at komme sig hurtigst

[1] Der var antagelig Vand paa Isen.

muligt tilbage igjen. Vi pakkede sammen og kjørte tilbage til vor første Teltplads paa Barlandet.

Her tog vi nok en Tur paa Flya, gjorde nødvendige Observationer for Bredde- og Længdebestemmelse og Misvisning og samlede Planter.

Vi havde nu 9de Juni. Jeg bestemte mig da til at benytte Resten af Tiden — ca. 4 Dage, idet jeg regnede med 10 à 11 Dage for Hjemturen — til at komme op paa det høie snedækkede Fjeldparti i Nord, hvor vi antagelig vilde faa god Udsigt.

Om Eftermiddagen 9de Juni kjørte vi fra Barlandet. Lidt over Midnat maatte vi telte for Snefok og Taage. Vinden øgede til Storm. — Til 14de Juni avancerte vi kun ca. 5 Kvm. Vi benyttede den mindste Bedring i Veiret, men blev stadig nødt til at telte. Vi vilde alligevel nødig opgive at komme videre nordpaa. Efter at have kjørt et Stykke nordover satte vi Hunde og Slæder tilbage, tog det nødvendige med og gik paa Ski videre.

Da vi var kommet over den midtre af de tre Bræer[1], kom Taagen atter sættende, og da det saa ud til rigtig Stygveir, blev vi desværre nødt til at vende tilbage til Hundene og satte Kursen hjemover. Det var da min Mening, at vi skulde om muligt kjøre saa, at vor Rute blev omtrent et Ottetal, for at faa se saa meget som muligt af Landet. Dagen efter var Taagen saa tyk, at det ikke lønnede sig at kjøre. Den 16de fortsatte vi, delvis i Taage. 17de Storm fra Sydvest og Taage. Ud paa Eftermiddagen kunde vi atter kjøre videre.

Tiden var nu saa langt fremskreden, at det var bedst at faa fat paa vor gamle Rute, da Terrænet i sydøstlig Retning var adskillig kuperet. Det gjaldt jo ogsaa om at kunne avancere noget, selv om der var Taage. Slog saa om i sydøstlig Retning og kom ved Midnatstid 17de—18de Juni ind

[1] Beitstadfjordbræen.

paa vort gamle Drag. Vi haabede endnu at være ombord St. Hansdag, bare vi fik Godveir. 18de kom vi imidlertid kun nogle Kvm., da Taagen var for tyk. Vi blev her opholdt i seks Dage af Snestorm fra Vestsydvest og Taage. 22de Juni — 30te Dagen fra „Fram“ — havde vi igjen ca. 50 Beskøiter, 10½ Tabletter Linser, ca. 2 Kg. Pemmikan, Kaffe til 2 Gange, 2 Liter Petroleum og 6 hele Omgange med Hundefôr. Dette sidste havde vi sparet paa, da Hundene havde faaet lidet Mad, naar de intet Arbeide havde. Vi beklagede meget, at vor Tobak var sluppet op, skjønt Braskeruds Vestelommer, der engang havde indeholdt Tobak, gjorde Tjeneste som Tobak i hele tre Dage.

St. Hansdag Kl. 2 Formiddag kunde vi endelig slippe ud. Telt og Slæder var næsten begravet af Snefokket. Med Fremkomsten blev det smaat. Kl. 9½ Formiddag teltede vi efter at have avanceret ca. 1 Kvm. Vi fik vente, til Sneen havde sat sig. At kjøre i sligt Føre er jo bare at slide Hundene ud og til liden Nytte.

Allerede ud paa Kvelden var Føret bedre, saa vi til Kl. 8 Formiddag næste Dag kom ca. 8 Kvm. 26de kom vi kun et Par Kvm. paa Grund af Taage og Sne. De følgende Dage avancerte vi bra, saa vi den 29de Juni kunde telte ved Bunden af Jøkelfjorden.

Ved Midnatstid 29de—30te var vi paa det høieste af Leffert. Ved Totiden om Morgenen saa jeg 2 Mand med 2 Spand i Nordøst gaa i modsat Retning af os. Vi havde talt meget om, at de kanske kunde blive ængstelige for os ombord, da vi ikke kom, da de 30 Dage var gaaet. Jeg troede imidlertid ikke dette, da jeg havde faaet Hr. Kapteinens Samtykke til at udstrække Turen over 30 Dage, hvis det var muligt, f. Eks. hvis vi traf Vildt. Braskerud mente, vi fik „finde os i“, at de saa efter os alligevel; bare de havde Tobak. Da de ikke saa os, skreg vi ud, og de kom da bort til os, hvorefter vi teltede.

Da vi traf dem, havde vi 2 Tabletter Linser, 20 Beskøiter, et Stykke Pemmikan, Kaffe til 2 Gange, 1 Liter Petroleum og 28 hele Hunderationer, til Trods for at *vi* i det sidste ogsaa havde gaaet Hundene i Næringen.

BRASKERUD.
UVEIRSBETRAGTNINGER I TELTET.

Vi havde som Regel 2—4 Hunde gaaende løse paa Minimumsration og belønnede de øvrige „efter Fortjeneste“. Den ledende Tanke hos os havde været, at vi skulde komme ombord med vore Sager i god Behold, især at vi skulde have alle Hunde med os af Hensyn til Expeditionens endelige Opgave — Slæedeturen rundt Grønlands Nordkyst.

Næste Dag kjørte vi paa det mest udmerkede Føre udover Leffertbræen og kom til „Fram“ Søndag 2den Juli Kl. 5 Formiddag.

Paa Turen havde vi, som ventelig kan være, adskilligt Arbeide med at klare os ud af Sprækker i Bræerne, især paa Bræerne syd for Jøkelfjorden. De mindre Sprækker, hvor vi enten selv eller nogle af Hundene ramlede et Stykke nedi, blev vi saa vant til, at vi lod det staa til.

Vegetationen var frodig overalt paa Vestkysten, hvor der var bart Land. Vi medbragte i det hele ca. 35 Arter, der efter Kand. Simmons' Bestemmelse er:

Faneorgamer: Saxifraga oppositifolia, saxifraga tricuspidata, saxifraga nivalis, saxifraga cernua, stellaria longipes, stellaria humifusa, cerastium alpinum, papaver radicatum, draba sp., oxyria digyna, salix arctica, lugula confusa, alopecurus alpinus og *carex foligniosa* samt et Par for nærværende ei bestemte Arter. *Cassiope tetragona* observeredes, men blev ikke medtaget.

Af *Kryptogamer,* saavidt Kand. Simmons kunde bestemme, bragte vi med os: 7 Arter Laver, deriblandt: *Cladnua rangiferina* (Renlav) og en *cetraria*-Art. Omkring 10 Arter Moser.

De medbragte Drivvedstykker tilhørte et Bartræ, hvis Bestemmelse for nærværende ikke kan udføres.

Vegetationen ved Bunden af Jøkelfjorden var meget sparsom.

Paa Indlandsisen saa vi hver Dag Snespurv, ligesom Rævespor blev paatruffet daglig overalt. Ulvespor saa vi ogsaa flere Gange, ligesaa Røskat- og Lemænspor.

Da vi kom til Barlandet der vest, kvidrede Fugl i hver en Krog, især Snespurv. Vi saa her ogsaa Stenskvæt *(saxicola oenanthe).* Harer saa vi flere af;[1] jeg skjød tre.

[1] At disse løb mere paa to end fire, aftvang Braskerud, for hvem dette var nyt, de kraftigste Udtryk af Forbauselse.

To Tyvjoer *(lestris longicordata)* skjød jeg. Ryper og Strandsnepper *(tringa sp.)* saa vi ogsaa.

Vi kunde omtrent ikke sætte vor Fod et eneste Sted uden at træde i Spor af Polarokser. Vi bragte med os Takker og Underkjæve af Ren. Alle disse Polaroksespor var gamle; de friskeste saa ud til at kunne være fra ivaar. Deres gjennemgaaende Retning var vest- og sydvestover. Det kan jo være muligt, at Dyrene om Vaaren trækker ned mod Kysterne, noget, som jo ogsaa mange Gange er observeret paa andre Steder. Overrasket blev vi dog over ikke at træffe paa selve Dyrene her, hvor der var saa rigelig Næring for dem. En Lemæn bragte vi med os. I Brævandet saa vi flere Blaamaager.

Efter det Kjendskab, jeg nu har til dette Lands Topografi, vil jeg regne Beitstadfjordbræen som Grænsen mellem Ellesmere og Grinnell Land.

Dette passer jo ogsaa med Landenes Navne, da det har været antaget, at Hayes Sound adskilte dem.[1]

I geologisk Henseende synes denne Adskillelse ogsaa at være berettiget, idet den siluriske Formation, der er saa typisk for Landet nord for Hayes Sound og Bachehalvøen, ikke er saa sterkt fremtrædende søndenfor Beitstadfjorden.

Efter Kand. Simmons' Opgave var der blandt de Planter, vi medbragte, ingen af de Arter, der *kun* er fundet paa Grinnell Land.

Tilslut vil jeg fremhæve, at Braskerud viste sig paa Turen som en dygtig og interesseret Kar. —

[1] En naturligere Adskillelse mellem disse Lande danner imidlertid Passet, hvor Sverdrup og Bay gik over. Febr. 1903. G. I.

SLÆDETURE TILLANDS OG TILVANDS

Mandag 3dje Juli om Aftenen kjørte vi fire i Følge indover Fjorden. Bay og jeg skulde hente Depotet i Fort Juliane; Simmons og Schei skulde hjemsøge Alexandrafjorden. Vanddammene var nu og da saa store, at Hundene gladelig kunde svømme, og Kjørselen gik gjennem Vand omtrent hele Hayes Sound indover.

Udpaa Morgenen hvilte vi en Stund paa Østsiden af Fjorden og morede os med at skyde nogle Sjøfugl i Raakerne.

Saa skiltes vi; det andet Parti drog indover Alexandrafjorden, mens Bay og jeg drog videre til Fort Juliane, hvor vi opholdt os i to Dage. Vi udførte vore Arbeider der, samlede Planter og Insekter oppe i Lierne og over Eidet imod Nordfjord. Efter Polarokser saa vi ikke noget Spor. Derimod skjød vi tre Harer og saa Aarets første Rypekyllinger.

Polarrypen er en Varietet eller rettere sagt flere forskjellige Varieteter af vor almindelige Fjeldrype, lidt større og med en noget afvigende Sommerdragt.

Solen stegte nu som i de norske Høifjelde paa rigtig varme Sommerdage, og vi begyndte at faa Skrupler for Isen;

den var daarlig nok paa Indturen. Saa gjerne vi vilde have været her længer, vovede vi det ikke.

Da vi tog Hjemveien fat 9de Juli om Kvelden, holdt vi os længer indenfor Øerne, end vi pleiede. Jeg frygtede for, at Strømmen derude kunde have gjort Isen svag.

Mine bange Anelser gik i Opfyldelse. Midtfjords saa vi, der var aabent Vand omtrent hele Veien til Øerne. Ved en lang Omvei indover klarede vi os med Nød og Neppe over Fjorden. Isen var løvende tynd, og i Dammene var der ikke Bund længer. Efter utallige Kroge i alle mulige Retninger kom vi endelig ind under søndre Land, som vi fulgte udover til Eskimobyen, hvor vi slog Leir paa en tør, frodig Mosbakke ganske nær Ruinerne.

Efter nogle Timers Hvil gik vi i Gang med at grave ud Ruinerne; men trods en Dags ihærdigt Arbeide fandt vi intet af nogen væsentlig Værdi. Husene var bygget af Sten og Hvalben. Her laa store Masser af Hvalben, som Bay mente skulde skrive sig fra Grønlandshvalen.

Vi havde forresten andre Ting at varetage ogsaa. En Kjælke skulde repareres, og ikke kunde vi dy os for at pusle lidt med Jagt paa Sjøfuglene nede i Krakkerne.

Gud ved, hvordan Bay bar sig ad, men sikkert er det, at det lyktes ham at blive vaad helt op til Livet, saa han maatte holde stor „Klædetørk“. Mens Klæderne godgjorde sig i Solen, laa Bay i bare Skjorten og hakkede og grov oppe i Ruinerne. Det var et Syn for Guder! Jeg tog et Fotografi af Adam med Skjorte paa. Delinkventen haabede, at Billedet skulde blive ødelagt. Men jeg har dog den Fornøielse at kunne præsentere ham lys levende for Verden. Den ler bedst, som ler sidst, heder det.

Issmeltningen skjød en forbausende Fart; hele den Isstrækning, vi havde kjørt paa langs Landet, var efter et Døgns Forløb totalt forsvunden; der var bare blaae Vandet. Nu begyndte vi saa smaat at ængstes for at

blive afskaaret fra Skibet og gjorde al mulig Fortgang med Afreisen.

Vi var først henvist til at følge Isfoden; men selv dette var besværligt nok, da den var aldeles gjennemfuret af Vaarbække. Endda værre blev det ude paa en stor Bugt lidt østenfor; der randt to dybe, stride Elve, og paa et langt Stykke var Isfoden aldeles forsvunden. At vade var umuligt. Vi fik os fat i et Isflak, drog Hunde og Bagage ud paa det og brugte saa Teltstængerne til Aarer. Især var den lange og brede Mønsaas til vort store Telt til megen Nytte. Det blev ingen videre letroet Farkost; men det gik da ialfald den rette Vei; vi seg stadig fremover og fik omsider Tag i Isen paa den anden Side af Bugten. Men i det samme vi skal lægge ind til Kanten, dratter der et stort Isstykke ned paa vort Flak og krænger det saa sterkt, at Kjælkerne begynder at rusle afgaarde. Det var saavidt vi i sidste Øieblik fik dem stoppet og halet op igjen.

Om Morgenen slog vi Leir paa vor gamle Teltplads paa Vestsiden af Fjorden. Vi speidede udover. Saalangt vi kunde øine, var der aabent Vand langs Landet; men henimod en Kvartmil fra Land laa Drivismasserne tætte og solide. Hvordan skulde vi naa dem? Men — hvad var det? Et Skjær? Det havde vi ikke seet før. Frem med Kikkerten!

Aa nei, det var nok bare et „Kjøtberg" — en stor Flok Hvalros paa et Flak.

Vi strævede ordentlig næste Dag med at bære Bagage og Kjælker over alle de Bække, som skar sig ned gjennem Isfoden. Langt om længe naaede vi Drivisen og troede, det skulde gaa godt, naar vi havde solid Is under Fødderne. Men om Forladelse — Beregningen slog Klik. Den gamle Polaris var gjennemfuret af dybe Bække eller Vandrender, som ikke lod sig passere. Vi sled og kjørte og bar og bandte; men det blev mest at gaa i Ring. Vi maatte se at klore os frem til Kanten af Gammelisen.

Den Dag avancerte vi kanske et Par Kvartmil og maatte bide i det sure Æble at slaa Leir paa Drivisen, noget, vi meget nødig gjorde om Sommeren, for alle vore Sager blev dyvaade af det.

Nu begyndte vi at reise om Dagen igjen; thi naar vi først skulde vade i alt dette kolde Vand, kunde det jo være surt nok, om vi ikke skulde bruge den kjøligste Tid af Døgnet til det.

Paa den vintergamle Is fandt vi endelig en nogenlunde bra Fremkomst.

Der laa Hvalros og Masser af Sæl paa Isen. Mange Arter af disse var repræsenteret; men hver Art holdt sig fornemt for sig selv. Vi saa Klapmyts, Snadd, Stenkobbe, Sadelsæl, men mest Storkobbe. Desværre gjorde den elendige Is en brat Ende paa et Jagtforsøg.

Vor Hovedbeskjæftigelse i disse Dage bestod i at hoppe. Jeg er viss paa, vi tilslut kunde hoppe omkap med nogen hver. Vi hoppede jo næsten uafbrudt hele Dagen lang. Og magtede vi ikke at hoppe over, saa vadede vi. Naaede vi ikke Bund — og det hændte nu ofte — saa var det at gaa omkring.

Læssene veltede flere Gange i disse forbistrede Damme. Ret som vi en Dag kjørte, faar jeg med ett høre et Brag og ser Bay gaa gjennem bristende Is tilbunds i en Vanddam. Men Bay er ikke den Mand, som skriger op for saa lidet; han blev siddende ganske rolig med Vandet lige op under Armene.

„Her sidder jeg godt,“ sagde Katten, den sad paa Flesket.

Værre var det med Læsset, som holdt paa at følge hans Eksempel, men som ikke vilde have fuldt saa godt af det. Det maatte reddes først og fremst, og saa skreg jeg til Bay: „Slip Læsset, jeg skal greie det!“ „Ja, men saa synker jeg,“ svarede Bay. „All right,“ sagde jeg, „De flyder vel op igjen.“ „Well,“ svarede Bay. Saa slap han, og Isen holdt, saa han fik krabbet sig op ved egen Hjælp.

Der var forresten et Slags Amfibienatur i Bay; han var et Stykke af en Vadefugl. Naar han skulde over en Dam, satte han sig gjerne først paa Kanten af den og hængte Benene nedi for rigtig at fryde sig ved det kolde Vand; naar han saa havde siddet slig en Stund, reiste han sig og vadede yderst forsigtig med smaa Skridt gjennem Dammen. Aldrig var han mere i sit Es, end naar Vandet spaserte ud og ind af Vestelommerne paa ham. Det var med ham som med Saltsækken — han var vaad bestandig paa disse Sommerture. Sine Klæder hængte han rigtignok op til Tørk, han som vi; men det var mest for et Syns Skyld. Det første, han gjorde, naar han kom ud igjen, var at dynke dem paany.

Mine Hunde havde været saarbente, saa jeg paa denne Tur havde maattet benytte Styrmandens Kobbel. En af dem hed „Tigeren". Det var den utækkeligste Hund, vi havde ombord, og gjorde nogen Ugagn tilgagns, saa var det ham. En mere decideret Forbrydertype lader sig vanskelig opspore. Han stjal fra sine Kamerater, stjal fra Læssene og gjorde Indbrud i Teltet. Var han sulten og uden Grime paa, aad han gjerne sin Sæle; var han mæt, tyggede han paa den af pur Ondskabsfuldhed. Trække vilde han nødig, men gik støt og vrængte Sælen sin.

Følgen af alle disse Kunster var, at han blev fed som en Gjødgris.

Nu havde vi foresat os, at naar han ikke vilde trække, saa skulde han heller ikke faa Mad. Men — da vi havde kjørt med ham nogle Dage, vilde han ikke gaa et Skridt længer. Med skulde han dog, mente vi. Saa bandt vi ham fast til Enden af den lange Mønsaas, der hørte til det store Seildugsteltet, og som laa paa Bays Læs. Mønsaasen var 16 Fod lang, Kjælken bare 11.

Det gik noksaa bra en Stund, trods alt det han strittede imod; men da vi saa kom til en Dam, sopte Stangen ham langt under Vand, og idet vi trak Kjælken op af Dammen,

saa den stupte ned med Forenden, blev han vippet flere Fod op i Luften. Da var det ikke greit at være Gjødgris!

Slige drøie Afstraffelser skulde synes at maatte tære paa ethvert normalt Individs Fedt og bringe selv store Syndere og forhærdede Forbrydere til Eftertanke; men „Tigeren“ var og blev uforbederlig og uforanderlig: lige fed, lige tyvagtig,

BEITSTADFJORDBRÆEN, SEET FRA STENKJÆR. (Se Side 181.)

lige troløs og lige ondskabsfuld. Kort sagt, en glimrende Undtagelse, som bekræfter den Regel, at Eskimohundene er nogen udmerkede Dyr.

Torsdag den 13de Juli ud paa Eftermiddagen trak det over; det blev tæt Taage og begyndte at regne. Næste Dag var det rigtig et Hundeveir med Sne og Slud og sydlig

Vind. Vi havde ikke Snebriller med, og saadant Veir tager næsten mere paa Øinene end Solskin, fordi der ingen Skygger kastes, hvor Øinene kan finde Hvile; vi kunde tydelig merke begge to, at vi fik en Snev af Sneblindhed. Da desuden Hundene var saa saarbente, at de næsten ikke kunde røre sig, blev vi liggende over den Dag.

EN AF RUINERNE I ESKIMOBYEN, HOVEDSAGELIG BYGGET AF HVALBEN. (Se Side 204.)

Dette syntes jeg blev noget langtækkeligt, og skjønt Veiret var alt andet end indbydende, tog jeg Riflen og streifede omkring opigjennem Dalen. Men Veiret var for stygt for Smaavildtet, og Sælen foretrak sit eget Element; det var ikke vaadere der end paa Isen i sligt Veir. Hele Udbyttet af min Tur blev derfor, at jeg næste Dag var mere angreben end Bay, og da Veiret var lige slemt, tog vi ikke Kjøringen fat før Søndag 16de.

Vi havde straalende klart Solskin, men daarlig Is og kom smaat frem.

Efter tre Timers Kjørsel blev vi var to Mænd, som kjørte med Hundekobbel ind gjennem Hayes Sound. Det var Baumann og Fosheim, som ledte efter os. De skjønte, det var den daarlige Is, som havde forsinket os, og førte derfor den lille Pram med sig, saa de kunde ro, hvor det var nødvendigt. Om Morgenen havde de skudt en Storkobbe; af dens deilige Kjød havde de taget med de bedste Stykker og trakterte os med delikat Kobbebif med en Dram Kognak til. Jeg kan ikke negte for, at Drammen smagte usigelig godt; vi havde jo gaaet og vasset i Isvand hele Dagen.

Efter Lunchen fortsatte vi østover med stadig bedre Fremkomst, saa vi omsider kunde sætte os paa Læssene. Lidt østenfor Kap Rutherford vilde Baumann og Fosheim drive Sæljagt udover Natten, og vi andre slog os da ligeledes til Ro for at deltage.

Men saa blev det slut med Godveiret; mørke, tunge Uveirsskyer trak op fra Syd; de faa Sæl, vi saa paa Isen, forsvandt hver eneste en, før vi kom paa Skudhold. Vi hørte nogle Hvalros brøle og bære sig langt ude i Raakerne; det er en evindelig Opsang paa de Dyrene. Men vi saa ingen af dem; for ikke før var vi ved en Raak, hvor vi nylig havde hørt dem, før de pustede og snøftede borte i en anden. Vi maatte opgive hele Stasen og gaa til Leiren.

Da vi naaede frem til Rice Strait næste Dag, fandt vi „Fram“ liggende paa Svai og Størstedelen af Havnen isfri. Den sterke Kuling om Natten havde drevet ud Mesteparten af Isen.

Schei og Simmons var kommet en Uge tidligere, og Schei var straks reist ud i Strædet sammen med Isachsen og Peder for at tage Lodskud og Vandprøver. De kom

ombord Dagen efter og fortalte, at den sidste Storm havde begyndt at bryde op Isen i den ydre Del af Hayes Sound. Det var med Nød og Neppe, de klarte sig iland. Og de havde holdt paa at miste baade Lodline og Kjælke, da hele Greia gik i Drift ude i Sundet. Turen havde rigtig været sur. Dag efter Dag havde de vadet i iskoldt Vand lige op til Beltet.

Et Par Dage senere reiste Baumann, Fosheim og jeg til den sydlige Del af Rice Strait for at grave ud nogle Ruiner, som Baumann tidligere havde opdaget og delvis undersøgt.

I vakkert, sigtbart Veir roede vi om Kvelden ud gjennem Strædet, lod Baaden ligge igjen og gik over Fjeldet ned til Leffertgletscheren.

Oppe ved Vandskillet havde vi en briljant Udsigt over Smith Sound og Omgivelserne. En 20 Kvartmil borte kunde vi se Grønland reise sig af Havet, først Forlandets Klipper og Skrenter, snebare og sorte, og bag dem, Mil efter Mil, Indlandsisens Jøkler og Snesletter som lave, hvide Skyer. Smith Sound var praktisk talt isfrit; bare et og andet Isfjeld laa og drev derude. Men lige udenfor Rice Strait sad der endnu et Fastisbelte, saa Skibet ikke kunde løbe ud; men det var saa smalt, at det neppe kunde holde ret mange Dagene.

Vi kosede os en Stund deroppe, spiste til Kvelds, drak Kaffe og tog Fotografier.

Saa gik vi nedover til Bræen, ud mod den yderste Odde og naaede Ruinerne af endel Vinterhuse og Teltringe efter Eskimoer.

Desuden fandt vi tre Grave. De laa i et Fjeld, bare en 14—16 Fod fra Huset. Hele Fjeldet saa ud, som Vorherre havde indrettet det til Gravkapel. Vandet havde engang i Tiden hulet ud Kalkstenen slig, at der var dannet en hel Række Huler eller Hvælvinger med Bredsiden frem og Fjeldet ligesom hængende udover, 6—7 Fod lange, 2—3 Fod

høie og godt og vel 2 Fod dybe. Men Gravene var tørre, og selv i det værste Uveir kunde der ikke trænge Vand ind til Ligene. For at hindre Rovdyr fra at trænge sig ind var der paa to Kanter stablet op Stene; men de var bragt i Ulage, saa ialfald Ræv har kunnet komme derind. Der havde ligget et Lig i hver Grav. Kranierne var bedst bevaret; af Skeletterne forøvrigt manglede væsentlige Dele. Hvilken Stilling Ligene oprindelig havde indtaget, kunde ikke længer konstateres; men af Gravenes Form skulde man formode, at de havde ligget udstrakt. Gravenes Længderetning var omtrent nordøst-sydvest. Man kan gaa ud fra, at Smykker, Vaaben eller andre Redskaber har Ligene ikke havt med.

Lidt ovenfor det ene af Vinterhusene, oppe i en lun Krog med frodig Vegetation, laa der et lidet Eskimohus, $1\frac{1}{2}$—2 Fod i hver Kant. Huset var indrettet ganske som de andre Huse, vi saa paa Ellesmere Land. Brikserne var muret op, Lampestedet kunde paavises, og nede paa Gulvet laa der Rester af Trækul og brændte Ben. Det hele Arrangement lignede saa paafaldende en Dukkestue, og det lille Anlæg var saa godt vedligeholdt, at jeg uvilkaarlig saa mig om efter de smaa selv. Ligeledes fandt vi ganske smaa, murede Forraadskamre i Lighed med dem, hvori Eskimoerne gjemmer sin Fangst for at bevare den mod Hundene og mod Solvarmen. Endog de 4 Stenpiller, hvorpaa Konebaaden lægges op til Tørk, og hvor den kan være i Fred for Hundene, fandt vi igjen *en miniature.*

Da vi gik langs Stranden rundt Odden, kom vi til det Sted, hvor Kaptein Baumann havde fundet de første Eskimohuse. Ogsaa dette Sted undersøgte vi saa nøie som muligt, men fandt intet af Betydning. Nogle Smaating havde Baumann før taget med.

I en Bergkløft tæt ved fandt vi en Grav dækket af en Stenrøs; den var ca. 3 Fod lang, saa Liget ikke kunde have

ligget i udstrakt Stilling. Baumann havde fra denne Grav medtaget et vel bevaret Kranium.

I Nærheden saa vi et ganske merkeligt Bygverk, hvis Bestemmelse jeg ikke kunde forstaa. Det lignede nærmest en Tunnel, var ca. 15 Fod langt, $2^1/_2$ Fod høit og 3 Fod bredt, indre Maal, og var lavet af større Sten og langt solidere, end jeg har seet Eskimoer ellers gjøre.

Murverket for begge Ender var meget daarligt; ved den ene fandtes der næsten ikke Antydning til, at Sten havde dækket Aabningen.

Paa alle de Steder, hvor disse Ruiner var beliggende, fandtes der en Masse Ben af forskjellige Dyr, baade af Bjørn, Hval, Hvalros og alle de Sælarter, som forekommer der i Farvandet. Af Renhorn og Gjenstande, forarbeidede af Renhorn, saa vi flere.

I det hele taget har jeg faaet det Indtryk, at den Gang, der boede Eskimoer paa Ellesmere Land, har Ren forekommet i ikke saa ringe Mængde, for Renhorn stødte vi paa, næsten hvor vi gik; men jeg er overbevist om, at der paa den Kant af Landet ikke fandtes Ren i den Tid, vi opholdt os der; ellers maatte vi have truffet paa Dyr eller Spor af Dyr, saa meget som vi streifede om.

Mens vore Undersøgelser stod paa, var det blevet slut med det gode Veir; nu blaaste det op fra Syd med Regn og Slud. Vinden kom med slig Hast, at Rice Strait laa fuldpakket af Is, før vi vidste Ordet af det, og vi fandt det raadeligst at se Tiden an, før vi lagde i Vei til Skibet. I en Bergkløft med nogenlunde Ly for Vinden ventede vi fra Kl. 11 om Kvelden til Kl. 4 næste Morgen. Da kneb det stygt med at holde Varmen. Vi kogte Kaffe én Gang, og vi kogte Kaffe to Gange. Vi røgte Tobak, og vi tyggede Tobak, og det saa forsvarlig, at vi maatte undvære al Tobak for Resten af Maaneden — der var ikke Ration før den første; men frøs gjorde vi, saa det havde god Skik. Og da det først

bar afsted med os nord gjennem Strædet med Storm og forrygende Kuling ret efter! — Vi maatte have et Øie paa hver Finger for ikke at komme i Beknib med Baaden mellem al denne Is; thi Iskossene gik som Lokomotiver opover.

„Fram“ laa for Agterfortøiningerne og hev sig saa voldsomt, mens Søndenstormen hven og peb, at det forundrede mig, der ikke var Sjøsyge ombord. Slig holdt vi det gaaende flere Døgn itræk.

Næste Dag gjorde jeg et Forsøg paa at naa Rutherford-eidet med en Fangstbaad for at samle mere Vandmose til Hytten. Men Forsøget slog feil, og istedet steg vi tilfjelds.

Udsigten var haabløsere end nogensinde. Isen laa mere tætpakket, end vi havde seet den hele Sommeren udover. Men paa Nordsiden af Pim strakte der sig en Raak langs Landet. Kunde vi nu bare trænge gjennem det smale Isbelte mellem Kap Rutherford og Cocked Hat, saa maatte vi kunne naa Smith Sound med „Fram“.

Det var merkværdigt saa lidet Hvalros vi saa i Rice Strait det Aar. Vi havde stadig havt flere Mand ude paa Jagt, om ikke andre var ude, saa var Skrabebaaden det; men, saavidt jeg ved, blev Hvalros bare seet en eneste Gang hele Sommeren. Aaret i Forveien, da Nyisen begyndte at lægge sig, saa vi dem dagstøt, ofte i store Flokke. Kanske var de da paa sin Vintervandring fra de indre Dele af Fjorden; paa Turen sydover stansede de sandsynligvis et Par Dages Tid i Sundet for at furagere og hvile ud efter sine lange Svømmeture; mangen Gang kneb det vel ogsaa med at faa Luft.

Dag efter Dag speidede vi fra de høieste Fjelde; men lige haabløst saa det ud for Farten nordover gjennem Kane Basin. Imidlertid gjorde vi os klar til paa korteste Varsel at stikke tilsjøs. Alting blev saaledes gjort istand til at tage Hundene ombord naarsomhelst. De havde staaet tjoret iland hele Sommeren.

Nat til Mandag 24de Juli briste det friskt op fra Nord, og Fastisbeltet paa Sydsiden af Strædet drev væk i Løbet af Natten. Øieblikkelig Brisen tog fat, fyrede vi op under Kjedlen og hentede Hundene.

Den 24de lettede vi saa og styrede nordover for at forsøge at gaa nordenom Pim og Cocked Hat. Men den stive Kuling havde presset Isen sydover, saa Landraaken nordenfor Pim var forsvunden. Vi havde da intet andet at gjøre end at vende om.

Saa gik vi syd gjennem Strædet til Brevoort; der blev vi liggende nogle Timer og spekulere paa Isen. Næsten hele Smith Sound var tætpakket af stor Polaris fra Kane Basin. Vi kunde jo have forceret os over Sundet til Foulkefjord, hvor vi havde let for at skaffe os Hvalros til Hundefôr; men derfra kunde vi ikke holde saa godt Øie med Isen.

Jeg agtede derfor at gaa rundt Brevoort og ankre op i Payer Harbour. Umuligt, Isen spærrede os Veien. Saa gik jeg lidt tilbage og lod Ankeret gaa i Læ af Pim inde paa en liden Bugt omtrent 1 Kvartmil fra Payer Harbour og besteg Pims høieste Top, hvorfra jeg i det klare Veir havde en storartet Udsigt over Farvandet baade nord og syd. Men — Pakis og atter Pakis, hvor jeg vendte Øiet.

Samtidig var der et Jagtparti ude. Hvalrossen var usynlig; men man ryddede godt op blandt Sjøfuglene. Udbyttet var over 100 Alkekonger, en hel Del Teister, nogle Alker og Edderfugle og Gud ved hvormange Maager.

Den følgende Morgen maatte vi rømme over Hals og Hoved. Isen satte saa voldsomt ind, at vi saavidt fik Tid til at hive Anker, skjønt vi laa med Dampen oppe og alle Ting i Orden. Vi maatte da gaa tilbage til vor gamle Vinterhavn og fortøie der.

Nordenvinden stod imidlertid paa bare et Døgn, og straks havde vi atter den fatale Søndenstorm.

Nu gjaldt det at skaffe alt det Hundefôr, vi kunde, og jeg tog Isachsen, Peder og Simmons med ind i Hayes Sound. Her kom da Søndenvinden os vel tilpas for en Gangs Skyld. Udenfor Kap Rutherford traf vi paa et Par Hvalros; vi laarede øieblikkelig Seilet og gjorde os klar til Fangst. Men Skurkene sørgede altid for at svømme imod Vinden. Vi roede og spyttede, saa godt vi kunde; men det gik den

ADAM I SKJORTEN. (Se Side 204.)

Veien, Høna sparker, og det er jo ikke forover. Vi drev længer og længer af og indsaa snart, at det eneste fornuftige, vi havde at tage os til med, var at heise Seil og kjøre paa indover. Men saa løiede Vinden af, og inde ved „Eskimopolis“ var der bare en ganske let Bris igjen af den. Vi riggede af og roede langs Land for at være fuldt parate.

Det eneste, vi traf paa, var en Storkobbe, som dukkede op et lidet Stykke fra Baaden og gloede paa os. Straks begyndte Jagten. Men en større Skøier til at drive Gjøn med Folk har jeg sjelden stødt paa. Ret som det var, havde vi den

langt forud; vi til at bakse og ro, som den Lede selv var i Hælene paa os, og naar vi da var kommet did, hvor Kobben næste Gang efter vort Bestik skulde dukke op, da saa vi den langt, langt borte paa Sjøen, i en ganske anden Retning. Vi roede i Cirkel, i Trekant, i Firkant — der findes vel knapt den matematiske Figur, vi ikke beskrev

SLAGTERPLADSEN SEET ØSTOVER. (Se Side 155.)

ude paa Hayes Sound. Ikke et Skridt avancerte vi, og Kobben — ja den kneb ikke vi.

I den første Tid brugte vi paa vore Baadture aldrig Telt, Soveposer eller noget Slags Køiklæder; vi tjeldede iland med Baadseilet og fulgte forøvrigt som egte Fangstmænd den gamle Regel at lægge sig, som man staar og gaar, paa en Bergknat eller paa et Sælskind i Baaden og drage Støvlerne saadan halvt af. Det blev vi nu forresten snart kjed af paa længere Baadture; men for en enkelt Nat brugte vi det stadig.

Om Kvelden landede vi paa Skrællingøen i Alexandrafjorden og lagde os for paa bare Fjeldet uden andet paa os end vore Gangklæder. Overvættes varmt var det jo ikke, vi tørnede tidlig ud, og det gik kjapt med at nøre paa Primus den Morgen.

Mens Simmons botaniserte, drog vi andre ud til det høieste Punkt paa Øen. I Sandet fandt vi et enkelt Oksespor; men det kunde jo gjerne være flere Aar gammelt. Trods vore udmerkede Kikkerter var det ikke muligt at opdage mere end en eneste Hvalros. Men hvorledes skulde vi stille ind paa den, efterat Nattekulden havde skaffet os et Lag med kjedsommelig Skjælis, som gjorde et syndigt Leven, naar vi roede Baaden frem? Paa ordentligt Skudhold kunde vi ikke komme; men skyde gjorde vi selvfølgelig. Den fik nok en Dosis af den egte Sort, men sveivede sig bort til Iskanten og sank.

Da jeg ikke havde Lyst til at være saa længe borte fra Skuden paa denne Aarstid, hvor det gjaldt at passe hver Chance, besluttede jeg ikke at fortsætte indover Fjordene, men reise ombord. At der fandtes Hvalros i Nærheden, fik vi en irriterende Sikkerhed for paa Hjemturen. Vi laa iland og kogte vor Mad. Pludselig kommer der sættende en Flok langs Landet paa Fart nordover, lige for Næsen paa os, akkurat som de vilde erte os. De rendte, saa „Vassføika“ stod om dem. At tage dem igjen var der ikke Tale om.

Under Baumanns Ledelse var alle ombord i rastløs Virksomhed med at tage ud de forskjellige Proviantsorter, som i Tilfælde skulde sættes iland ved Hytten. Hver Kasse blev numereret og dens Indhold bogført. Vi gjorde færdig Proviant for fire Mand i $2^1/_2$ Aar og Hundemad i lange Baner; først sedvanlig Kost for 50 Hunde i en Vinter og

saa Patenthundemad for 70 Dage til Brug paa Slædeturene. Ammunition skulde gjøres istand, ikke et Redskab glemmes. Baade og Smie skulde vi ogsaa føre med. Kort sagt, der var en Uendelighed af Ting, som skulde ordnes; intet skulde glemmes, og alt skulde sættes slig, at det kunde losses i en Haandevending, om det kneb.

SOMMERSEILADS. SKUFFEDE FORHAABNINGER

Fredag den 4de August besluttede jeg at gjøre et Forsøg op gjennem Kane Basin. Paa Forhaand vidste jeg jo, at Isforholdene var omtrent saa haabløse, som de kunde være; men jeg fandt alligevel at burde prøve; thi bedre havde de nu ialfald ikke været, siden vi kom did.

Vi lettede Anker udpaa Formiddagen og dampede nordover i stille, pent Veir. Det gik noksaa bra, til vi kom tvers af Kap Camperdown. Der vilde jeg gjerne have kommet klos under Land og saa gaaet nordover langs Landet. Men der var næsten ikke en Spræk at opdage, og Isen tvang os til at styre mere og mere østlig. Flere Gange sad vi fast en Time eller to; men Isen slaknede snart op igjen, saa vi karede os frem et Par Skibslængder. Tilsidst bar det omtrent ret øst, og da det ikke var den Veien, jeg vilde, fortøiede vi til Isen. Selv om vi vilde have gaaet ret østover igjen, var det snart umuligt, og ud paa Natten totnede Isen endda mere.

Imidlertid benyttede vi Anledningen til at rigge op Taljerne for at kunne heise Roret op i en Haandevending, om Isskruingen skulde begynde for Alvor. Men Isen laa her omtrent urørlig.

Udpaa Natten slaknede den saapas, at vi søgte at kare os frem til en Raak, som gik retvisende øst, for derefter langs dens nordre Kant at søge Udvei i den forønskede Retning.

Mens vi drev paa med dette som ivrigst, fik vi pludselig se Røgen af et Skib, som kom dampende ud fra Payer Harbour. En Stund efter dukkede Masterne op. Skibet gik imod Nordøst. Jeg tog det for et Skib, som søgte Peary, og som antagelig havde Post med til os. Da jeg desuden af Luften skjønte, at der gik aabent Vand i nordøstlig Retning, og jeg mente, vor Raak stod i Forbindelse med det aabne Vand fra Smith Sound, styrede jeg østover for muligens at træffe Skibet. Vi saa tydelig, at dette manøvrerte i samme Hensigt som vi.

Der fôr med ett en forunderlig hed Fornemmelse af Glæde gjennem os alle. Om en Time eller to skulde vi kanske høre hjemmefra! Det blev rent trangt for Brystet — det er ikke Spøg ikke at vide noget om sine Kjære; ingen ved jo, hvad der kan være hændt.

En 4—5 Kvartmil fra hinanden blev vi stoppet af en Isstrimmel. Bare dette smale Belte mellem os og Brevene fra Hjemmet! Det var længselsfulde Blikke, som vandrede over Isen den Dag!

Slig laa vi i nogen Tid og saa paa hinanden. Saa signaliserte Amerikaneren, at han havde Post ombord, og styrede sydover; jeg antog, han gik til Foulkefjord. Vi styrede endel vestover og blev nødt til igjen at fortøie ved Kanten af Raaken.

Der havde en Tid blaast en frisk sydlig Bris, og da den øgede paa, skjønte vi, der atter var Søndenstorm i Opmarsch. Med endel Isankre ude maatte vi i en to—tre Dage høre Søndenstormen tude os om Ørene, mens Isen blev tættere og tættere op gjennem Kane Basin, idet hele Pakken drev nordover, og vi med den. Paa det nordligste

tror jeg, vi var tvers af Kap Hawks. Men det saa vi af Luften, at hvis vi var kommet under Land ved Kap Albert den første Dag, kunde vi nu været et godt Stykke i Vei nordover langs Landet.

Vi haabede, at Isen skulde slakne efter Kulingen, og at vi kunde arbeide os mod Nord. Men det var saa langt fra, at Isen havde til Hensigt at slakne, at da Stormen løiede af, seg hele Pakken, lige tæt, langsomt og adstadig sydover, og vi var vakkert nødt til at ligge, hvor vi laa. Det var os til en Smule Trøst, at Isen længst nede mod Smith Sound begyndte at slakne, og da Slakkerne Dag for Dag kom lidt længer mod Nord, og hele Ismassen seg sydover, saa vidste vi jo, at nede i Smith Sound vilde vi ialfald komme løs, saa der ingen Fare var for, at vi skulde blive siddende fast i Kane Basin. Men Chancerne for at trænge frem nordover var yderst slette.

Slig laa vi endel Dage og kom da endelig løs bare nogle faa Kvartmil nordenfor Kap Sabine; men der gik ikke længer nogen Raak imod Nord.

Saa styrede vi over til Foulkefjord, hvor vi ankrede paa vor gamle Plads.

Lidt længer inde i Fjorden laa et af Peary's Skibe, og en Times Tid efter vor Ankring aflagde Kaptein Bartlett os en Visit sammen med Peary's Læge Dedrick og flere. I disse hyggelige Menneskers Selskab tilbragte vi nogle behagelige Timer. De forærede os endel Aviser og fortalte os, at et af Peary's Skibe netop var kommet fra Amerika og havde havt Post med til os; men den havde de lagt igjen i Payer Harbour. Vi hørte, at Peary ligeledes opholdt sig herinde og gjorde sig klar for Overvintring. Sit andet Skib havde han ude paa Hvalrosfangst sandsynligvis nede ved Northumberland.

Baumann gjorde Visit hos Peary, og denne var saa elskværdig at tilbyde Expeditionens samtlige Medlemmer at

sende private Breve med hans Skib til sine nærmeste Paarørende, rigtignok paa Betingelse af, at intet skulde offentliggjøres med Hensyn til selve Expeditionen.

Dagen efter fik vi Visit af en af Peary's Redere, Bridgman, og af den amerikanske Professor Libbey. Bridgman var saa elskværdig, at han tilbød at lade et af Skibene hvert Aar bringe os Post og lovede at underrette „Fram"s Rederi om, hvad Tid Skibene skulde seile.

Da der fremdeles blaaste en stiv Kuling med taaget Luft, havde vi intet at gjøre ude endnu; vi tog det med Ro, skrev færdig vore Breve og reiste ud paa Harejagt. Hvalrosjagten her i Peary's Vinterkvarter overlod vi til ham selv; vi vidste jo, han trængte Hvalros til Hundefôr.

Fosheim og Isachsen drog med Skjegten til Port Foulke, ved Fjordens søndre Munding, og saa der blandt andet en god Slump Hvalros. I den lille Baaden kunde de selvfølgelig ikke indlade sig med dem. Men saa er der en „Sinnatagg" af en Hvalros, som ikke kan dy sig. Den kommer rendende lige under Baaden, parat til Angreb. De til at ro. Hvert Øieblik ventede de at se Tænderne bore sig gjennem Bunden og Baaden ifærd med at kantre. Men Lykken stod dem bi; der var ikke mange Aaretagene tillands, og de fik Tid til at grave sig indover. Men da tog de ogsaa en blodig Hevn; de sendte den en Kugle i Planeten, saa den sank som et Blylod.

Da vort Ophold derinde varede helt til 12te August, gjorde vi et stygt Skaar i Harebestanden. Der var stadig flere Jagtpartier ude, og de kom ombord med utrolige Masser.

Lørdag den 12te stod vi ud Fjorden. Nordenvinden var om Natten gaaet over i en frisk Bris fra Syd. Vi styrede først over i Payer Harbour for at faa Tag i Posten.

Men ikke langt ude i Smith Sound kom vi paa det rene med, at der ikke vilde være Tale om at række did gjennem saa tætte Ismasser.

Saa satte vi Kursen længer syd, for Kap Herschel, for gjennem Raaker og Slakker at naa Rice Strait og derfra hente Posten. Nei, det gik ikke; vi blev siddende fast nogle

BRÆEN, HVOR BAY HENTEDE KOGIS. (Se Side 139.)

Timer og drev med god Fart sydover. Udpaa Morgenen kom vi løs og fangede nogle Hvalros. Flere Gange forsøgte vi at gaa nordover langs Grønlandssiden og med tilstrækkelig Høide for Payer Harbour igjen seile vestover. Hver Gang samme Historie om igjen: vi kjørte os fast, drev sydover, kom løs og fangede nogle Hvalros.

Dette begyndte at se trist ud. Det lod sig ikke gjøre at trænge op gjennem Kane Basin, saadan som Forholdene nu var, og saa sent i Sæsonen var det næsten utænkeligt, at der

PEDER HENDRIKSEN SÆTTER FAST EN HVALROS.

skulde indtræde nogen større Revolution i Isforholdene. Jeg maatte ikke stelle mig slig, at jeg kunde risikere at blive siddende fast i Kane Basin og nødes til at overvintre der; thi med den ringe Adgang til Jagt derude vilde vi komme til at bruge op al vor Hundeproviant, og da hjalp det os jo lidet, om vi fik en gunstig Sommer næste Aar. Uden tilstrækkeligt Hundefôr kunde vi nemlig ikke overvintre saa langt mod Nord med alle de Hunde, som trængtes til en Kjøretur rundt Grønland.

Alt dette virkede dobbelt nedslaaende paa os.

For det første maatte vi opgive Turen rundt Grønland, og den havde vi glædet os saa meget til. Næsten hele Tiden, siden vi kom til Rice Strait, havde det været vort stadige Samtaleemne, hvordan vi skulde indrette os deroppe, hvor morsomt det skulde blive at træffes paa Østsiden o.s.v.

For det andet var det jo fortvilet nok, at vi ikke kunde faa fat paa Posten hjemmefra. Vore yderste Anstrengelser havde været absolut frugtesløse. Derborte paa Øen, bare nogle faa Kvartmil fra os, laa der Efterretninger fra vore Kjære i Hjemmet, og vi skulde ikke naa dem!

Nu satte det ogsaa ind med Nattefrost; Vinteren nærmede sig med raske Skridt, og en Beslutning maatte snart tages.

Efter grundige Overveielser bestemte vi os da for Jones Sound.

HVALROSJAGT. NYE FARVANDE

Den 22de August om Morgenen kastede vi los, og med tungt Hjerte styrede vi sydover.

Vi havde haabet, det skulde være ad en anden Vei vi for stedse forlod Smith Sound.

I deiligt Veir, stille og overskyet, satte vi Kurs for Hvalrosbankerne udenfor Northumberland, og ud paa Dagen var vi i fuldt Arbeide paa det rige Fangstfelt dernede. Det hændte ofte, at der laa et Snes Stykker paa samme Flak, og fra Tønden kunde vi mellem de tynde, slakke Isstrimler se Flok ved Flok rundt omkring. Men de var uventet skye; det kom vel af, at Peary i længere Tid havde havt Skib paa Jagt dernede. De havde derfor faaet lidt Verdenserfaring disse Hvalros og kjendte godt til Faren ved de store Baade. Det var især Skibet, som indgjød dem megen Ængstelse, og vi maatte holde os paa lang Afstand med det, for straks de fik Veiret af os, veltede de sig ud i Vandet med en eneste gloende Gang.

Trods den største Forsigtighed var det meget vanskeligt at komme paa rigtig fint Skudhold den Dag. Øieblikkelig Vagtmanden opdagede Baaden, begyndte han urolig at glane paa os og strække sig høiere og høiere op paa Forsvei-

verne, helt til Mandshøide, mens Overkroppen svaiede frem og tilbage. Og ikke før har Vagtmanden gjort Anskrig ved slige Anledninger, før de andre, især Ungdyrene, sætter i at brøle og bære sig, og hvert Øieblik kan man vente, at hele Hurven sætter paa Sjøen. De ældste Dyr, især Okserne, tager det med nogenlunde Sindsro; de er i Regelen de sidste til at varpe sig ud, og selv om de unge render afgaarde, saa hænder det tidt, at de gamle blir liggende. Men gaar først en rigtig gammel Okse paa Sjøen, da kan man være sikker paa, at hele Banden stryger afsted paa flyende Flekken; da stopper der ikke Dyr paa Isen.

Som Regel fik vi den Dag drøit Hold til Hvalrosfangst at være, og det hændte sjelden, at vi kunde skyde mange Dyr paa samme Flak; som oftest blev bare en to—tre Stykker liggende igjen. Fosheim var dog heldig nok til at skyde fem paa et og samme Flak; i den sjette var der saa meget Liv, at den veltede sig ud; men han satte Harpunen i den, før den sank, og fik alle seks paa Flaket.

Ret som det var, angreb vi en Flok paa en 20 Stykker paa et og samme Flak; naar saa bare et Par af dem blev liggende igjen paa Valpladsen, mens Resten styrtede sig i Sjøen, da blev der vel et Leven! Saarede og uskadte Dyr, alle som en, stimlede de om Baaden under Skrig og Brøl. Da gjaldt det at have Harpunerne i Orden og skyde godt.

Det varede ikke mange Timer, før vi havde 22 Hvalros. Med de 11, vi fangede i Smith Sound, havde vi nu en Beholdning af 33 Dyr og dermed Forraad nok for hele Vinteren. Nogen Fangst kunde vi vel ogsaa gjøre Regning paa i Jones Sound.

For at spare Tid tog vi de 12 sidste ombord hele for saa at flaa dem paa Turen sydover. Vi skar simpelthen en Strop i Nakkeskindet paa dem, hukede Lossekrogen i og hivede dem ombord med Dampspillet. Der er ikke værst Styrke i Nakkeskindet paa en slig Krabat; en „Bankokse“

kan jo veie op til en hel Ton! Men saa har den ogsaa en Hud paa en Tommes Tykkelse.

Vi satte Kurs ret for Glacier Strait; men da vi udpaa Morgenen kom paa Høide af Clarence Head, blev vi stoppet af svære Drivismasser, som laa helt indover mod Land og saa langt sydover, som vi kunde øine. Ret øst strakte der sig en lang Isodde; vi var nok kommet ind i en Bugt i Isen og maatte styre østover mod Caryøerne. Da vi havde klaret Odden, satte vi Kurs for Lady Ann Strait og blev her kvit Drivisen baade i Syd og Øst.

Snart groede der op en svær Dønning af Sydøst, og Luftens Udseende tydede paa, at vi inden kort Tid vilde faa Kuling fra den Kant. Og ganske rigtigt, det varede ikke længe, før „Fram" tog paa at slingre og bruge sig slig, at det næsten ikke var værende ombord hverken for Folk eller Fæ. Hvalroskjød og uflaaede Hvalrosser gik fra Borde til Borde og var nærved at knuse alt, som kom i deres Vei. Dækket var glat som en Skibakke, fælt og tilrakket som det var af Blod og Spæk og andet Søl. Men de, som levede høit i denne Tid, var Hundene. Mere end *en* Gang var de vel ifærd med at klemmes flade af disse „Madbjerge", som et for et var kommet lensende op paa Dækket; men nu tog de for sig af Retterne, alt hvad de aarkede, stundom mere.

Imidlertid drev vi paa med at flaa og surre og lage store Binger til Kjødet, forat det ikke skulde slingre helt overbord for os.

Midt under al Sjauen kommer Stolz styrtende op paa Dækket og roper: „Brand i Maskinrummet!" Det kan nok hænde, der blev Opstandelse! Vor Kjødforretning fik en brat Ende, og Hvalrosserne tog atter til at træde sin rullende Dans over Dækket.

Frivagten blev øieblikkelig purret ud, Damp- og Vandslanger i en Fart gjort klar og sat i Virksomhed i Maskinen.

En Parafinlampe havde exploderet, og Oljen flød brændende ud over hele Dørken. Heldigvis blev Ilden snart expederet, uden at vi havde lidt nogen Skade.

Efterpaa arbeidede vi hele Natten, før alt var surret, og vi havde nogenlunde klart Skib. Travelheden var saa stor og almindelig, at ingen fik Tid til at ofre Sjøsygen en eneste Tanke.

Men — lige før vi skulde spise Frokost, fik vi en ordentlig Overhaling; da kom Turen til Spisebordet; det kapseiste saa grundig, at da vi kom ned, laa det paa Ryggen med alle fire Bena ret i Veiret. At Maden fremdeles skulde staa paa Bordet, var for meget forlangt; den havde slaaet sig ned, hvor den bedst kunde komme til, rundt omkring i Salonen, mens Kopper og Tallerkener skled omkap fra Bagbord til Styrbord og tilbage igjen.

Ved Frokosttid Torsdag 24de August passerte vi Princess Charlotte Monument[1] og styrede vestover gjennem Lady Ann Strait. Vi fik stiv Kuling af Sydøst med tyk Taage. En enkelt Gang, naar Taageteppet blev trukket tilside, skimtede vi Cobourg Island og længer inde i Strædet North Devon.

Cobourg saa ikke videre indbydende ud som Opholdssted for Mennesker. Svarte, lodrette Bergvægge stupte lige ned i Sjøen. Alt, hvad Skar og Dale hed, var fyldt med Sne og Is. Ikke en eneste grøn Plet var vi istand til at opdage.

Saa Cobourg lidet tillokkende ud, gjorde North Devon det ikke mindre. Der har man ikke de oprevne Fjeldlandskaber med sine spidse, takkede Tinder; vi øinede bare Sne og Is mellem kjedelige afrundede Koller.

Drivis fandtes der ikke i Strædet, men en Masse Isfjeld. Først længer vest stødte vi paa Pakis i Drift. Vestover langs Ellesmere Land strakte der sig en smal Isstrimmel; men under North Devon var Havet paa det nærmeste isfrit.

[1] Et Skjær med en Stenstøtte, der er Natur, men næsten ser ud som Menneskeverk.

Hele Veien vestover laa Alkerne og plaskede i store Flokke. Vi beklagede, vi ikke havde været der i Hække-tiden, saa vi kunde forsynet os med Eg. Nu lod det sig ikke godt gjøre; thi Eggene var blevet Unger. For Øieblikket holdtes der Svømmeskole, og det saa ud til at interessere baade ung og gammel. Af større Sjøfugl havde jeg intet

RUIN AF ET VINTERHUS I ESKIMOBYEN. (Se Side 204.)

Sted seet saa mange som her. Der var en Himlens Velsignelse af Alker, Teister, Maager og Edderfugl. Det lod saamænd ikke til, at Cobourg øvede nogen afskrækkende Virkning paa Sjøfuglene, tvertimod.

Vi satte nu Kursen til Sir R. Inglis Peak, det yderste Punkt, som Inglefield naaede i 1852, og hvor han efter eget Sigende saa Landet bøie mod Nord. Vi havde Kuling og usigtbart Veir, og da vi udpaa Natten mødte tæt Is, blev vi nødt til at lægge bi. Saa stod vi sydover mod North

Devon, hvor Farvandet var isfrit nok; men da vi atter vilde lægge Kursen nordover imod Ellesmere Land, var Sjøen saa krap, at det var med Nød og Neppe vi fik Skuden til at vende.

Tak skal du have, midtvaters mødte vi Drivisen igjen.

FOSHEIM. BAUMANN.
HVIL VED VANDSKILLET PAA VEI TIL RUINERNE. (Se Side 211.)

Slig blev vi liggende og sage omkring i Sundet i flere Vagter. For mest muligt at holde os i smult Vand stod vi undertiden ind gjennem Drivisen, og hvor den var slakkest, kom vi saa nær op under Ellesmere, at vi saa, der var aabent Vand ind gjennem Fjordene; men udenfor Mundingerne laa Isen tot hele Kysten bortover. Damp maatte vi have oppe den hele Tid for at kunne tage Maskinen til Hjælp, hver Gang vi skulde vende. Men jeg tabte

snart Lysten til at ligge slig og baske og brænde Kul til ingen Verdens Nytte. Saa bautede vi et Stykke østover og loddede os frem til en Ankerplads lidt vestenfor Cone Island inde i en Fjord, som vi kaldte „Frams Fjord“.

Fjorden gik retvisende Nord og Syd, og vi ankrede paa en liden Bugt paa den vestre Side, et Par Kvartmil fra Bunden af Fjorden. Ned til den store Bugt udenfor Fjorden kom der agende en stor opsprukken Bræ, som bredte sig udover Dalbunden og blaa og grøn styrtede lige ud i Sjøen. Ret op for Ankerpladsen strakte der sig i vestlig Retning en stor Dal, som vid og venlig skraanede langsomt opover med græs- og mosklædte Lier og omsider forenede sig med Hoveddalføret. Paa østre Side af Fjorden derimod steg Fjeldvæggen, steil og stor, bent op af Sjøen.

Herinde laa vi nogenlunde lunt; men længer ude rasede samme Kuling som før; det saa vi paa Uveirsskyerne, som tunge og truende seilede med samme raske Fart.

Straks efter Ankringen drog der to Partier iland, Isachsen, Schei, Bay og Simmons op gjennem Dalen mod Vest, Fosheim og jeg indover langs Fjorden.

Her var en usedvanlig frodig Vegetation, et af de rigeste Steder, jeg saa paa hele Turen. Hvor vi satte vor Fod i Dalen, traadte vi i Græs eller sank ned i et mygt Teppe af Mos.

Her maatte der være Dyreliv; det ansaa vi for givet.

Lige ved Landingspladsen saa vi Merker efter tidligere Bebyggelse, Teltringe og Rævefælder, og ikke mange Skridt op fra Stranden stødte vi paa Renhorn og Kranier af Polarkvæg. Bare paa de første 2—300 Meter passerte vi en 4—5 saadanne Kranier med tilhørende Brudstykker af Skeletter, og jo længer vi kom, desto flere Merker fandt vi; men levende Okser eller Ren? Nei, ikke en eneste!

Engang i Tiden har her levet store Flokke af Dyr, for en slig Masse Levninger har jeg ikke nogetsteds seet.

Der maa have foreligget en eller anden speciel Aarsag til Dyrenes Uddøen, men hvilken? Det er en Gaade, som neppe kan løses. Udyr havde draget bort Størsteparten af Skeletterne; men de Rester, vi fandt, viste intet Tegn til, at ydre Vold havde været Dødsaarsagen. Hvor gamle Kranierne kunde være, var ikke saa let at bestemme; men Exkrementer og Spor i Sanden synes at tyde paa, at Dyr har holdt til derinde for ikke saa ret mange Aar siden.

Vi havde ankret paa høieste Vandstand, og eftersom Vandet faldt, kom der tilsyne en lang Sandør, som ved Lavvande laa tør langt, langt udover Fjorden. Paa Grundene her myldrede det af Sjøfugl, som plaskede og boltrede sig af Hjertens Lyst ret ud for Oset af den store Elv fra Hoveddalen. I Skaret, der, hvor Dalen bøiede mod Vest, kom der en Bræ veltende langs den lodrette Fjeldvæg og stak Snuden lige ned til Elvesprøitet, som skummede dundrende forbi.

Storvildtjagten, som vi havde drømt om, blev der ingenting af. Vi bommede rigtignok paa et Par Harer, som tuslede om i Halvmørket; men det blir en jo ikke fed af.

Næste Morgen søgte vi ned til Fjorden, hvor ogsaa det andet Jagtparti snart indfandt sig. De havde skudt seks Harer; men hvad Storvildt angik, var de ligesaa magre som vi.

Til Gjengjæld svelgede Botanikeren i Planteliv. Han sankede formelig i Lader; „Lådan“ blev fuld flere Gange, og Humøret var straalende. Den kjære Simmons gik stille omkring som en af Himlen særskilt benaadet, og dog skulde i disse Dage og Nætter en endnu større Begivenhed hænde ham.

En vakker Nat paa Vagten, da han netop skulde purre Isachsen ud for Afløsning, da var det det store hændte. Et Skud faldt i Skumringen, og ned til Isachsen styrter Simmons i det voldsomste Oprør. „Isachsen! Isachsen! Jag har

skjutit en Snadd!“ jublede han ind i den sovendes Øre. „Hvad Pokker rager det mig!“ tænkte Isachsen, vendte den bedre Halvdel til og sov videre. Og Simmons, som atter var styrtet paa Dæk, maatte nok en Gang ned og purre, før han fik Afløsning og kunde anstille videre Betragtninger over Isachsens Mangel paa Sans for vigtige Begivenheder. Og det maa jo indrømmes: en Botaniker, som har skudt en Snadd, befinder sig i et af sit Livs mest extraordinære Øieblikke.

Det lod forresten til, at Havdyrene følte sig særlig tiltrukne af „Fram“ her inde i Fjorden. Den Nat jeg var væk fra Skuden, havde Braskerud holdt Vagt i Maskinen; for at lufte paa sig gik han op paa Dækket og slog af en Passiar med Vagtmanden. Mens de to staar der i den stille Nat og prater fortrolig sammen, hører de pludselig en blaasende, stønnende Lyd nede fra Vandet. De blev yderst forbauset, da det endelig gik op for dem, at det var en Hvalros. Men deres Forbauselse steg til Bestyrtelse, da de saa, den begyndte at entre op over Skudevæggen! Den pæste og pustede og tog ordentlige Tag, men dumpede hver Gang ned igjen — Skuden var for høibordet. Rigtignok var Hvalroskjød altid velkomment ombord paa „Fram“; men saa stor Imødekommenhed var virkelig uventet; de to paa Dækket blev staaende haandfaldne og glane og troede ikke sine egne Øine. Om Hvalrossen var sint eller nysgjerrig eller sindssvag, var der i Nattens Dunkelhed ingen Anledning til at afgjøre. Man fik endelig fat i Rifler, og der faldt vist Skud; men hvor Kuglerne gik, maa Vorherre vide. Hvalrossen var vistnok undskyldt for at kunne give Oplysning om det; men den gjorde ingen videre Forsøg paa at borde „Fram“.

Der, hvor vi laa til Ankers, var Grunden temmelig afgaaende, og Dagen efter lagde vi os derfor paa en liden Bugt længer ind i Fjorden. Vi kunde give os god Tid; thi

udenfor rasede Stygveiret hele Tiden, saa der havde vi ingenting at gjøre.

Vi havde altid nogle Mand iland, enten paa Jagt eller paa videnskabelige Exkursioner. Schei havde der som saa ofte ellers opadstræbende Tendenser; han sad snart paa den ene, snart paa den anden Fjeldtop og saa ned paa os og Verden. Fra Fjeldene opdagede vi ved Lavvande flere Skjær i den ydre Del af Fjorden, henimod Mundingen, især paa Vestsiden; her var ikke netop det tryggeste Farvand, kunde vi skjønne.

„FRAM“S ANDEN VINTERHAVN

Natten til 29de August gik vi ud Fjorden. Det blaaste fremdeles temmelig stivt fra Øst; men det saa ud til, at det var over med det værste Stygveiret for denne Gang. Ved Cone Island fik vi saa tæt Taage, at vi ikke kunde se en Skudelængde fra os. Der kom vi fast i en Pakke grov Polaris med Skrugarder, Iskoss og andet Fanteri og blev omsider nødt til at fortøie til et stort Isflak. Der gik en rasende Strøm, og Isen malte rundt og rundt i et evindeligt Røre; flere Gange maatte vi skifte Plads.

Da Isen begyndte at slakne endel udpaa Eftermiddagen, søgte vi vestover, men fandt ikke videre rar Fremkomst; dog, det var nu den Veien, vi skulde, og vi havde ikke andet at gjøre end at klemme paa. Det vilde være Synd at sige, det var godt Veir: Slud og Regn om hverandre og Luften saa usigtbar, at vi omtrent ikke saa det Gran.

Nat til 30te skulde vi efter Bestikket være ret syd for Sir Inglis Peak, og da jeg troede, Kartet maatte være saa nogenlunde rigtigt, bestemte jeg mig til at gaa ind der for at undgaa unyttig Ødslen med Kul. Vi forsøgte at forcere Isbeltet; men udpaa Morgensiden seg Isen slig sammen, at vi blev liggende fast den ganske Dag. Nu og da slaknede

den vel for et Øieblik; men Taagevæggen stod der tæt og graasvart og synkvervede Folk, saa en kunde tro, Raakerne var baade lange og brede. Ikke før var vi kommet ind i dem, før det stoppede op af sig selv.

Mens vi laa der og tog Tag med Isen, kom der en Binne med to Unger ruslende bortover imod os. Fosheim skjød, men Fruen holdt sig paa saa ærbødig Afstand, at han bare kom til at saare hende, hvorpaa hun fornærmet drog sin Vei.

Med Drivisen, som fremdeles holdt os fast, seg vi nu ganske langsomt vestover, skjønt det var blik stille. En Masse Isfjeld, som havde seilet paa Grund, stod og kopte efter os og misundte os, at vi endnu flød, skjønt vi ikke loddede. Men det kunde ikke falde os ind i saa fornemt Selskab; de er Loddemaskiner gode nok slige Isfjeld; selv hvor de tager Grund, kan „Fram" trygt seile.

Nat til 1ste September slaknede Isen for Alvor, og vi satte Kurs nordøstover, did hvor Sir Inglis Peak skulde være at finde. Styrmanden, som havde Vagt, arbeidede sig ind i en større Raak, hvor han tænkte, det skulde gaa noksaa glat. Men Taagen tyknede paany, saa man ikke kunde se mere end en 10—20 Meter foran sig. Ret som det er, har han Klyverbommen lige op i et Isfjeld og skjærer saavidt klar af det ved at lægge Roret hardt bagbord. Nogen større Fare var der dog ikke forhaanden; thi Vandet var smult, Veiret stille og Farten liden; det eneste, vi kunde have risikeret ved et Sammenstød, var selve Klyverbommen.

Ud paa Eftermiddagen, mens vi laa slig og rammede os ind gjennem Isen forbi et stort Isflak, fik vi se en Bjørn stille paa en Sæl, som laa oppe paa Flaket. Han ansaa os nok for en Konkurrent og mente vel, det var bedst at skynde sig. Dog, Hastverk er Lastverk: han skræmte Sælen ned. Men i Forbitrelsen over den mislykkede Jagt jumpede han

selv paa Sjøen efter den. Vi styrede efter, med en Trop Skyttere paa Bakken, færdige til at fyre. Da Bjørnen saa det, snudde han og svømmede mod Skibet; han vilde nok tage Kampen op med sin paatrængende Rival. Da han imidlertid kom os nærmere, blev vi ham vistnok vel gigantiske; han forandrede pludselig Taktik og gav sig til at svømme unda af alle Livsens Kræfter, saa Sjøen fossede

PEARY-EXPEDITIONENS SKIB „WINDWARD". (Se Side 222.)

under Ramerne. Og saa tilslut, da det rigtig kneb, brugte han Bjørnens almindelige Fif: han dukkede. Men da hans vældige Skalle atter steg op over Sjøen, var vi paa Skudhold, og Kuglerne suste omkring Ørene paa ham. Det meste var Bommer; men der slang jo en og anden Træffer iblandt, og det fandt han nok mindre hyggeligt. Saa krabbede han endelig op paa et Flak og tog Stilling der, bestemt paa at seire eller falde.

Det blev til det sidste. Jeg stod midtskibs og fik derfra udmerket Hold paa den, smeldte løs og gav den sin

JONES SUND
af
Ritmester Isachsen

Bekomst. Saa lagde vi ind til Flaket, tog en Tamp rundt Skrotten og heiste den op med Dampspillet.

I Løbet af Eftermiddagen brød vi os da endelig frem gjennem den Isstrimmel, som nu i flere Dage havde holdt os fast, og ud til aabent Vand i den ydre Del af Fjorden, satte Fangstbaaden ud og skjød fra den et Par Hvalros og en Kobbe og loddede os videre frem ind-

PEARYS UNDSÆTNINGSEXPEDITIONS SKIB „DIANA“ 1899.
(Se Side 222.)

over, indtil Taagen blev saa tyk, at vi bare saavidt kunde skimte Land i det smale Sund, som danner Indløbet til „Havnefjorden“.

Nu var det paakrævet at bruge al Forsigtighed. Vi gik videre midtvaters med sagte Fart i Maskinen. Pludselig fik vi høre et forfærdeligt Rabalder paa Vestsiden af Sundet. Det bragede og knatrede, det durede og dundrede, som om hele Fjeldet skulde reise paa Sjøen, og fra de bratte Berghamre paa den anden Side af Sundet slog Ekkoet tordnende tilbage.

Det var, som Naturen absolut vilde stænge vor Vei; Isen havde vi netop overvundet; nu vilde Fjeldene stene Farvandet sammen for os.

Men gjennem skulde vi nu.

Senere saa vi, det var en Ø, som var fuld af Fjeldrap og anden Ondskab; vi har døbt den „Skreia“, og Navnet har den ærlig fortjent; thi ret som det var, hørte vi den give ondt fra sig, saa Stenraset dundrede og røg hele Vinteren udover.

Da vi vel var kommet gjennem Sundet, aabnede der sig en Bugt paa den østre Side af Fjorden. Uagtet vi loddede os saa nær Land som muligt, maatte vi alligevel ankre paa 30 Favne Vand. Vi agterfortøiede samtidig til en stor Sten et Stykke oppe paa Land.

Vor nye Ankerplads var imidlertid bare saa som saa; den var temmelig aaben, og der gik ikke saa liden Strøm inde paa Bugten. Til Vinterhavn likte jeg den absolut ikke og reiste derfor næste Morgen Kl. 4 sammen med Isachsen, Fosheim og Peder ind over Fjorden for at rekognoscere.

Det lyktes ikke at finde nogen bedre Ankerplads. Derimod gjorde vi den vigtige Opdagelse, at Fjorden var meget rig paa Sæl. Vi skjød tre Storkobber og saa en hel Del i Vandet. Spor efter Polarokse kunde vi derimod ikke finde, skjønt vi var iland paa tre forskjellige Steder. Paa en Odde fandt vi derimod et gammelt, meget stort Renhorn, og flere Rævefælder fortalte om tidligere Bebyggelse. Fra denne Odde var det ogsaa, vi opdagede, at „Skreia“ var en Ø.

Iøvrigt saa vi ikke stort til Landet, som for det meste laa i Taage.

Da vi ved Femtiden om Eftermiddagen kom ombord igjen med uforrettet Sag, bestemte vi os til at blive liggende der, hvor vi laa. Nødtvedt borede en stor Jernbolt ned i Stenen, forat Kabelen ikke skulde glippe, og Ilden blev slukket i Maskinen.

„Fram“ var gaaet ind i sin anden Vinterhavn.

Det var den 1ste September og en Merkedag i min Familie, saa Tankerne vilde sine egne Veie; men Hjemlængsel bruger at følge i slige Tankers Kjølvand, og den faar ikke komme. En faar gjøre sig haard og kommandere fuld Fart forover.

Vi havde lagt vor Kurs an efter Sir Inglis Peak; men hvor denne havde gjort af sig, har jeg til Dato ikke kunnet faa Rede paa. Inde i Fjorden saa vi en liden Ø, som vi kaldte for „Fosheims Peak“; men den var altfor ubetydelig i Forhold til sit stolte Navn og blev gjennem flere Overgangsformer omsider ændret til „Fosheims Baby“!

Søndag 3dje September drog Schei, Braskerud og Stolz paa stor Harejagt i Uren straks ovenom vor Ankerplads, mens Fosheim, Baumann og jeg forsøgte os udover til den store Dal[1] længer ude i Sundet, men blev stanset af Isen, som nu kom drivende ind.

Trods Taageveiret havde vi faaet det Indtryk, at Havnefjorden gik temmelig langt ind gjennem Landet i nordlig Retning; efter Fjordens Form tænkte vi os saa Muligheden af, at der gik en Fjordarm vestover.

Dette maatte jeg snarest muligt bringe paa det rene.

[1] Vi døbte den senere „Stordalen“.

BAADEXPEDITIONER I HAVNEFJORD

Mandag Formiddag reiste jeg indover med en Fangstbaad i Følge med Isachsen, Schei og Stolz. Det var stille Veir, og Taagen tillod os saavidt at se Stranden paa begge Sider. Under en liden Ur straks indenfor Fosheims Baby sad der fjorten Harer stille og fredelig, som om de ventede paa, at Solen skulde skinne lidt paa dem efter al denne Taagen. Et Stykke længer inde fik vi Øie paa en anden Flok, som indtog samme afventende Holdning. Vi lod dem i Fred og fortsatte indover, idet det var vor Agt at styre gjennem Sundet paa Vestsiden af en liden Ø langt inde i Fjorden. Men der fristedes vi over Evne af en Storkobbe, som laa paa et Isflak og heftede os mere end paaregnet. Den tog imidlertid en styg Hevn, for da vi skulde fortsætte, fandt vi vor Vei stængt af en Val[1]. „Gaa udenom," sagde Bøigen; vi gjorde saa her, og langt om længe landede vi da paa Øen.

Fra dens høieste Punkt saa vi, at Fjorden ikke paa langt nær skar sig saa dybt ind, som vi havde troet. Der-

[1] „Val" kaldes paa flere Steder i Norge et Eide, der som Regel er overflydt ved Høivand, men ved Lavvand danner et Slags Bro mellem Fastland og Ø eller mellem to Øer. Overskylles det kun ved Springflod, kaldes det „Tørval".

imod gik der store Dalfører i forskjellige Retninger ind i Landet. Ret i Øst for Øen laa der saaledes en bred og frodig Dal lige foran os.

Herinde maatte vi da vel finde Vildt!

Vi satte Kurs for et Dalstrøg, som strakte sig i vestlig Retning omtrent en Kvartmil fra Bunden af Fjorden, og vakte formelig Opsigt paa Farten indover. Ret som det var, stak en Storkobbe Hodet op ganske nær Baaden, kopte paa os en Stund med forbausede Øine og forsvandt. Et Øieblik efter dukkede den op paa et andet Sted og gloede lige forundret paa os. Saadan forfulgte de os lange Veie indover disse Kobberne. Schei gjorde et Attentat paa en af dem, men uden Held.

Om Kvelden slog vi Leir udenfor den nævnte Dal paa en udmerket Teltplads med tør, fin Singel. Straks Teltet var reist, drog vi ud paa Jagt; vi vilde ialfald have Haresteg til Kvelds. Polarkvæg saa vi intet til; men oppe i Skraaningerne sad der nok af Harer. Det var dog lettere sagt end gjort at knibe dem; for det blev snart saa skumt, at ialfald jeg for min Del skjød næsten paa maafaa, og mit Bytte blev derefter, tre Harer og diverse Bommer. Næsten uafbrudt lød der sterk Kanonade bortigjennem Dalen; var det Træffere altsammen, saa blev der sagtens Raad paa Harekjød til Kvelds.

Men de andre havde ikke stort mere at skryde af end jeg. Mer end nok til Aftens blev det dog.

Og saa gik vi til Ro, med snebare Sletter og Lier rundt om os. Men om Morgenen, da vi tørnede ud, laa Sneen flere Tommer høi over Dal og Fjeld, og vi drøiede ikke længe derinde i Fjorden.

Paa Veien hjemover fik vi rigtig et Hundeveir med Sne og Slud og saa usigtbar Luft, at vi bare saavidt kunde skimte Landet, som laa der under sit hvide Dække nogle Favne fra os. Kobberne lod sig ikke afficere af Veiret; der

laa mange af dem oppe paa en Isstrimmel straks indenfor Fosheims Baby; men naar vi fik Øie paa dem i den tykke Luft, var vi saa klos indpaa, at de jumpede i Vandet, før vi fik Skud.

Om Kvelden var vi ombord igjen. Der var man i fuld Virksomhed med at føre Hvalroskjød iland og brede det ud paa Fjeldet til Frysning, naar Kulden satte ind. Hundene var allerede tjoret paa Stranden.

Sundhedstilstanden ombord paa „Fram“ var for Tiden ikke saa god, som den brugte at være.

Vi kom længe til at mindes de Dage, vi laa og rammede og bautede i Isen ude i Jones Sound i Graaveiret og Østenvinden, og de Dukkerter, vi da fik. Slig som Østenvinden kan blaase i Jones Sound! Ind gjennem Sundet Dag ud og Dag ind, seig og vedholdende med en Fart af 12—15 Meter i Sekundet; men saa kan den undertiden sætte i en hidsig Spurt og stryge afsted i en Byge, som isner gjennem Marv og Ben. Faar den først blaast fast et Sting i Siden paa en, saa sidder det der længe.

Flere af Expeditionens Medlemmer følte sig uvel; især var den muntre Peder blevet rent skral; Benene begyndte at hovne op paa ham; han havde ondt i Bryst og Hals og spyttede Blod. Der gik flere Maaneder, før han blev sig selv nogenlunde lig.

Da Sneveiret havde holdt paa i nogle Dage, slog det pludselig over i Regn; vi fik østlige Vinde med helt op til 8 Graders Varme og derpaa vor første Klarveirsdag herinde. Den benyttede vi os af paa bedste Maade.

Baumann, Isachsen, Fosheim og jeg gjorde en Tur gjennem Stordalen, hvor de andre gik paa Jagt, mens jeg besteg „Østkap“ og kom paa det rene med, at Landet ikke — som Inglefield beretter — bøier af mod Nord ved det Punkt, men fortsætter i vestlig Retning.

Stordalen har paa sine Steder en særdeles rig Vegetation og en talrig Bestand af Harer og Ryper. Hvor man vendte Øiet, kunde man se Harer, ofte i Flokke paa 5—6 Stykker; men Harer og Ryper var da ogsaa Dalens eneste Vildt.

Paa Hjemtur skjød vi fem Edderfugl og otte Stormaager, Ungfugl altsammen paa en nær.

Jeg besluttede snarest muligt at gjøre en Baadtur langs Landet og nedlægge et Depot af Hundemad saa langt mod Vest, som vi kunde række, saa vi havde noget at ty til, naar vi tog fat paa Kjøringen.

Oprindelig var det min Mening at drage den 7de September; men vi havde trasket ud alt vort Skotøi, saa det trængte en vidtløftig Reparation, og vi startede derfor ikke før den 8de om Morgenen.

Samtidig brød Schei og Bay op for at foretage en Tur indover Fjorden, væsentlig til Fosheims Baby for at rode, som de pleiede; Bay skulde skrabe og Schei „geologisere“. De reiste i en liden Skjegte og førte et af Silketeltene med.

Det andet Parti bestod af Isachsen, Fosheim, Stolz og mig. Vi reiste med stiv Bris af Øst og lovede os god Seilads vestover; men allerede midtveis paa Fjorden fik vi Stille, og straks efter begyndte det at regne. Udpaa Eftermiddagen gik Regnet over til Slud og Taage, saa vi ikke kunde se en Kabellængde fra os. Vi roede gjennem det vestre Sund mellem Fastlandet og Skreia; men med saa usigtbart Veir turde vi ikke sætte ud paa den store „Sydkapfjord“, da vi vidste, derude laa en Mængde Drivis, og lagde

saa iland paa Odden, aldeles gjennemvaade af det nederdrægtige Stygveir. Der slog vi os ned under nogle store Stene, hvor vi kunde sidde nogenlunde tørt, naar vi bredte Baadseilet over dem. Saa fik vi Primus frem og lagede Mad, blandt andet af en Hare, som Fosheim havde skudt paa en Bergodde, idet vi roede forbi.

Under Stenene sad vi et Par Timers Tid og ventede paa, at Veiret skulde blive mere sigtbart; men nei — Taagen tætnede heller.

Ude paa Fjorden havde vi intet at bestille i sligt Veir; vi besluttede derfor at drage over til Skreia for ialfald at faa se lidt af Landet.

Som tænkt, saa gjort.

Baaden halede vi op i en Bæk, som vi ansaa for god nok Havn i saa stille Veir; derpaa slog vi Leir paa Singelen tæt ved Bækken og lagde Baadseilet over Teltet for at berge os mod al den paatrængende Fugtighed.

Ved Nitiden om Kvelden, netop som vi sad og laa i vore melankolske Slaskveirsbetragtninger, kom der et voldsomt Vindstød og tog et Tag i Teltvæggen, saa det havde god Skik.

Et Par Minuter efter havde vi det gaaende med Storm fra Syd.

Vi kom ud lidt fortere end svint; thi det var ikke langt fra, at Teltet holdt paa at ramle. Jeg var nede ved Bækken for at se efter Baaden og kunde ikke tro andet, end at den maatte ligge sikkert nok dernede med sin Forsyning af Patentmad til Hundene og henved 70 Kg. Brød i to vandtætte Blikkasser.

Hele Natten hørte vi Sjøen bryde og brøle mod Land; men vi var trygge for Baaden og sov sødelig under Havdønnets ensformige Vise lige til langt paa Morgen.

Da fik vi anden Besked.

Gjennem otte Tommer Sne maatte vi subbe os frem til Baaden; der laa den, fuld som en Alke af Sjøvand og Slask.

De „vandtætte“ Brødkasser flømmede over af Sjøvandet, og Hundemaden — ja den taaler jo Væden; men Brødet!

I Klarveiret næste Dag saa vi, at Drivisen neppe var værre, end at vi kunde komme over Fjorden den Dag, og saa tog vi til at ro. Isen var slak hele Fjorden over; først tæt under det andet Land mødte vi en temmelig brydsom

SCHEI PAA BRÆMAALING (LEFFERTGLETSCHEREN).

Isstrimmel, saa vi maatte stage Baaden frem. Ved „Sydkap“ kom vi op i en Landraak. De mange Hvalros, vi saa i Raaken og paa Isen omkring den, brød vi os ikke om; det gjaldt at komme videre, mens Veiret var godt. Strømmen var strid som i en Elv; men heldigvis havde vi den med og skjød god Fart vestover langs Landet. Da der saa sprang op en frisk Bris fra Øst, heiste vi Seil, og nu gik det hele Dagen udover, mellem Isen og Landet, saa Skumsprøiten stod om Baugen. Det var en af de hygge-

ligste Seilture, jeg har oplevet. Vi havde smult Vand og stiv Bris. Men Spænding var der ved denne Seilads! For vi maatte behændig bugte os frem gjennem Isen. *Der* smat vi ind i en ny Raak; hvor mange Baadlængder kan vi avancere i den? Umuligt at beregne! Men derborte dukker en anden Rende frem. Hvordan skal vi komme did? Det maa blive den Veien *der,* udenom Flaket. Men det greier vi ikke! Jo sandelig slap vi igjennem!

Det ene stupbratte Kap efter det andet passerte vi, og for hvert nyt Kap troede vi, at Landet skulde svinge nordover. Men der blev vi narret; mod Vest og atter mod Vest gik Landlinjen, saa langt vi kunde øine, med bratte Styrtninger og steile Vægge ret ned til Stranden, som dannedes af en ganske smal Strimmel. I det grunde Hav udenfor stod Iskoss ved Iskoss paa Grund, hele Veien langs Landet. Antagelig var det disse, vi havde at takke for Landraaken, thi de spærrede Veien for Drivisen. Ude ved de største Sandører kneb det dog stygt med Fremkomsten; men over Bugterne var Farvandet atter aabent.

Den ene Edderfuglflok med Unger efter den anden seilede vi forbi, og det hændte, at vi laarede Seilet og skjød nogle af dem.

Af Sne blev der mindre og mindre, jo længer vestover det bar, og godt smagte det at komme over i tørrere Veir.

Hvor vi seilede, saa vi Bund paa en à to Favne og skimtede en Mængde Alger. Imidlertid kom vi aldrig til at skrabe paa dette Sted; Adkomsten var for vanskelig.

Ved Nitiden om Aftenen kunde vi reise Telt paa bart Land ganske nær en liden Elv.

Mens Kameraterne gjorde sig klar næste Morgen, saa jeg mig lidt om paa Land. Næsten ikke en Plante at se, og kun nogle faa Rypespor, som tydede paa Vildt.

Gaarsdagens gode Seilvind var forbi, og vi tog atter fat paa at ro vestover med Kurs for Fjordens vestligste Kap,

som vi siden døbte „Baadsfjordnuten“. Midtfjords fik vi vestlig Bris, satte Seil og stod Bidevind indover Fjorden for at undersøge Nuten nærmere; det saa nemlig ud, som om den laa paa en Ø, og i den Henseende maatte vi have Vished.

Langs vestre Land inde i Fjorden laa en Isstrimmel, som hindrede os i at lande der. Efter et Par mislykkede Forsøg paa at stage os igjennem tog vi Land paa østre Side af Fjorden; der kom vi paa det rene med, at Baadsfjordnuten ikke ligger paa en Ø, men paa en Halvø, som er knyttet til Fastlandet ved et lavt Eide.

Vor Færd udover varede ikke længe; Drivisen, som kom Fjorden ind, stansede os og tvang os til at telte.

Næste Morgen laa hele Fjorden tætpakket af Drivis.

Den følgende Dag, 11te September, fik vi løi sydlig Bris med Sne, og da vi saa langt udover Høsten hvert Øieblik kunde vente, at Havet frøs til, tog vi den Beslutning ikke at fortsætte længer vest, men snu og drage hjemover snarest muligt, hvis Isen skulde slakne.

Paa Stranden reiste vi vort store Seildugstelt fra Fort Juliane og førte al Hundemad og hele vort øvrige Depot ind i det, saa vi allerede næste Dag kunde være klar til at vende, om det skulde behage Isen at sige ud Fjorden.

Dagen gik med til dette Arbeide.

Næste Morgen Kl. 4 tørnede vi ud, parate til at sætte Kursen østover. Fjorden var fri for Drivis; men til Gjengjæld laa den dækket af et flere Tommer tykt Lag med Snesørpe, saa det faldt os svært nok at presse Baaden frem. Endda værre blev det, da vi kom ud Fjorden og mødte Drivismasserne, som laa tæt hele Veien østover med tyk Snesørpe imellem. Frem kunde vi ikke komme og valgte da den fornuftigere Del at vende og vente, om ikke Aflandsvind vilde kjøre baade Is og Sørpe tilhavs.

Paa Retur til Teltet fik vi Øie paa en Storkobbe paa et Flak ude i Fjorden og vilde prøve at komme den paa

Skud. Det var ikke greit at stille ind paa Sæl under slige Omstændigheder. At faa Baaden frem var næsten Uraad, og Isen i Snesørpen gjør altid Støi, naar Baaden skjærer sig igjennem. Efter utroligt Slid og Slæb kom vi endelig Dyret paa nogenlunde Hold. Men Ulykken var ude, og for én Gangs Skyld skjød Fosheim Bom. Flere Timers anstrengende Roning er ikke nogen videre heldig Træning for en Rifleskytter.

Ikke længe efter blev vi var, at der kom sættende en Flok Sadelsæl *(phoca groenlandica)* indover Fjorden. Denne vakre Sælart, som har faaet sit Navn efter den sadelformige Tegning, den har paa Ryggen, svømmer rundt i store Stimer og kommer tidt i slig Fart, at en ser hele Sælen høit over Bølgerne. Naar de faar Øie paa en Baad, sætter de ofte bortover til den og giver sig da gjerne til at glane paa den, helt opreist med Forsveiverne over Vandskorpen. Paa Høstsiden er de saa fede, at de flyder som Korkfendere.

Det var let gjort for Fosheim at faa sendt en af dem en Kugle, men mere blev det heller ikke, for dermed drog hele Flokken videre. Vi halede vor Fangst op i Baaden og fyldte en af Gryderne med Blodet af den, for vi satte alle meget Pris paa Blodmad og specielt Blodpandekage.

Lidt senere skjød vi en Snadd, som gik til Bunds; det gjorde ikke Isachsens ti Edderfugle og to Stormaager.

Vi kom til Depotet Kl. ca. 2, lossede Baaden og trak den op. Derpaa gik Isachsen og jeg i Gang med at sy det indre Telt paa, mens Fosheim og Stolz gik paa Visit til Harerne og kom hjem ved Kveldstid med fem Stykker.

Med den Dags Jagt havde vi Grund til at være vel tilfredse.

FANGENSKAB I BAADSFJORDEN

Det stod nu klart for os, at uden Aflandsvind, som kunde skydse Drivisen *ad undas*, vilde vi ikke række „Fram“, før Isen lagde sig saa sterk, at vi kunde gaa den. Vi begyndte derfor at gjøre os fortrolige med Tanken paa nogle Ugers Arrest derinde i „Baadsfjorden“ og maatte da skaffe mest muligt Vildt for at spare paa Provianten. Vort Reisetelt satte vi ikke op, men indkvarterte os i det store Seildugstelt.

Nu satte Frosten i, og allerede haabede vi, at Isen snart kunde gaaes. Der havde vi imidlertid ikke regnet med den rasende Tidevandsstrøm baade langs Kysten og ind gjennem Fjorden. Den undte Isen aldrig Ro, men brød den uafladelig op, straks den tænkte at lægge sig. Flere Gange feiede Aflandsvind Fjorden ren for Is; men den vedblev bare at sige frem og tilbage, snart øst, snart vest, og et Par Forsøg paa at slippe igjennem stoppede af sig selv.

Vi tog altsaa Jagten fat alle fire og gjorde ordentlig Vei i Vellingen; vi havde ingen Forbudslov eller andet Fanteri at frygte for deroppe. Harer var der ikke egentlig nogen Rigdom paa; men vi rodede jo høit og lavt og skrabte sammen saapas mange, at den Gang vi reiste, var der ikke mer end et

Par Harer igjen i hele det Distrikt, vi havde faret over. Lidt op fra Teltet laa der et lidet Tjern med frodig Græsmark omkring; der kunde vi længe gjøre sikker Regning paa at træffe Ryper hver Kveld og Morgen i Skumring og Graalysing. Det var mest Isachsen og Stolz, som holdt Holloi med Ryperne; for de var de eneste, som foruden Rifle ogsaa havde Hagelgevær.

Ved Dag efter Dag at jage slig efter Harer blir man til syvende og sidst saa ivrig, at man knapt har Lyst til andet end at snuse efter dem tidlig og sent, høit og lavt, i Ur og Ulænde og paa alle andre optænkelige Steder. Jeg kjender ialfald ikke nogen Jagt deroppe, som jeg i Længden har moret mig saa godt ved som Harejagt. Flere Gange hændte det, at jeg begyndte at forfølge en Hare i Graalysingen og holdt det gaaende omtrent hele Dagen efter en og samme Hare.

Imidlertid var det ikke bare Jagt, vi var beskjæftiget med. Vi søgte stadig op paa forskjellige Toppe i Nærheden, hvor der kunde være Udsigt over Landet, for vi var ligesaa sterkt optaget med Spørgsmaalet om, hvorledes det saa ud vestenfor os, og hvor langt Fjorden gik ind gjennem Landet. Men hvordan vi end gik, lyktes det os aldrig at komme op paa et Sted, hvor vi kunde faa et nogenlunde klart Begreb om Landets Udstrækning. Vi saa, at en fire Kvartmil indenfor vor Teltplads trængte der sig en Isbræ ned til Fjorden, og at denne her gjorde en Braasving; men hvor langt det saa var igjen til Bunden af den, lod sig ikke afgjøre.

Da vi fik Sikkerhed for, at Baaden den Høst ikke kunde bringes tilbage til Skibet, gik vi i Gang med at lage et Hus af den. Til Tomt valgte vi en Grushaug, hvor Singelen var nogenlunde tør og Tælen ikke værre, end at vi kunde hakke i den med de Redskaber, vi der havde, nemlig Spade og Sælhake.

Da vi havde gravet dybt nok, hvælvede vi Baaden over og fyldte op med Grus langs Siderne. Over det hele lagde

vi saa et Snelag paa et Par Fod. Huset blev ca. tyve Fod langt og seks Fod bredt, indre Maal, og under Kjølen kunde en staa rak og ret. Gulvet skraanede jevnt opad, og i den øvre Ende reiste vi paa Eskimovis en Briks, omtrent ti Tommer høi. Under Agterenden af Baaden havde vi anbragt Indgangen. Af en Sæk, vi sprættede op, fik vi en prægtig Dør af dobbelt Seildug.

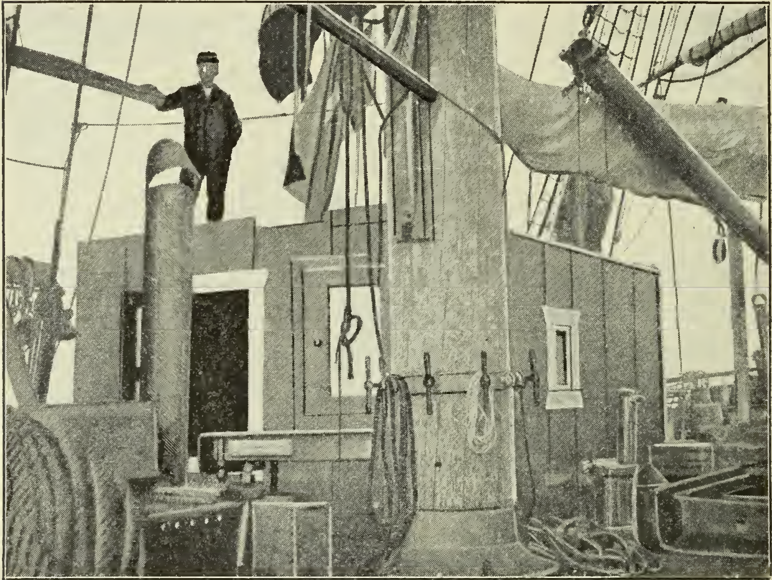
Huset blev saa varmt, at jeg tror, mange Huse hjemme i Norge ikke er varmere. Det var Meningen at lægge ind Ventilationsrør; men vi gav os ikke Tid til at gjøre dette istand, før vi tog Huset i Brug, og siden gik det hele i Glemmebogen. Men det likte ikke Hr. Primus; han er som bekjendt astmatisk og maa have Luft, og saa havde vi ikke andet at gjøre end at sætte Døren op, naar han gjorde Tjeneste. Varmt nok var det alligevel, og vi følte aldeles intet Savn af Ventilationsapparat.

Huset var ikke alene godt og varmt, men det blev ogsaa bekvemt og hensigtsmæssigt. Tofterne i Baaden gjorde glimrende Nytte som Hylder, og Skabene i For- og Agterende var som skabt for Kopper og Madvarer. Kom saa og sig, at Huset ikke var vel indrettet i Forhold til Prisen! Vi tilbragte saamænd mangen hyggelig Kveld i „Baadhuset“. Imidlertid var det først senere, det egentlig blev taget i Brug; for færdigt blev det ikke før i Slutten af vort Fangenskab derinde.

Kokketjeneste gjorde vi efter Tur, én Dag ad Gangen. I denne Tid brugte vi ikke Kaffe om Morgenen; vi kneb paa den ligesom paa Smørret for at tage vor Mon igjen paa Hjemveien. Det sjøvaade Brød spiste vi med ganske god Samvittighed; det vilde saa alligevel blive for tungt at drage med paa Slædeture, og vi tømte en af Bokserne. Vi maatte varme det i Stegepanden; thi det var formelig blevet til Iskage, om ikke netop af det mest velsmagende Slags. Paa Brødet smurte vi hermetisk Torskelever, som smagte os alle saa godt, at vi halvt om halvt glemte Smørret.

Af Havregryn havde vi en ordentlig Forsyning, som vi flottede os med hver eneste Dag, dels til Grød og altid paa Suppen.

En Dag i Slutningen af vort Exil der vest skulde vi gjøre os tilgode med det Sælkjød, vi havde liggende. Det var allerede blevet temmelig harskt, og vi besluttede der-

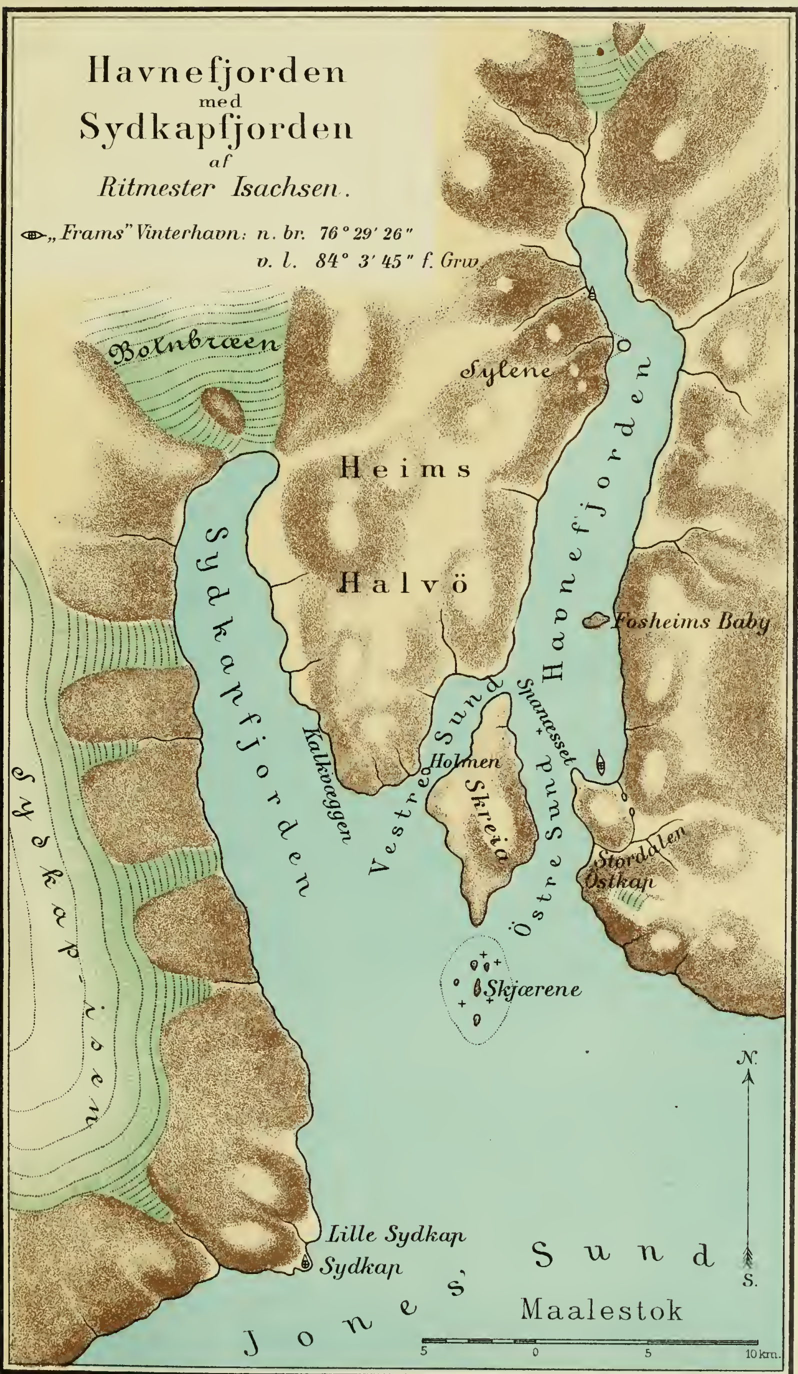

FOSHEIMSÆTEREN OG DENS BYGMESTER. (Se Side 162.)

for at koge det og tilsætte Suppen med Havregryn, forat det hele skulde glide lettere ned. Skrubsultne som vi var, fyldte vi Gryden til Randen. Jeg ulykkelige Mand var Kok den Dag, og under Følelsen af mit Ansvar var jeg saa uheldig at svie hele Herligheden! Harsk Suppe er slem; svid Suppe er værre; men Suppe, som baade er harsk og svid, er værst. Og at den Suppe, jeg hin Dag præsterte, var værst, bekjender jeg med oprigtig Anger og Ruelse.

Men dermed er ikke dens Saga ude.

FRAM'S 2DET VINTERKVARTER 1899-1900.

Otto Sverdrup Nyt land Kristiania lith. Aktiebolag Forlagt af H Aschehoug & Co (W Nygaard) 1903

FJORD I VEST! FRA BRASKERUDFLYA 1899.

Næste Gang, den skulde varmes, blev den brændt paany, og hvordan den da smagte, det lader sig ikke beskrive. Jeg fremsatte Udkastelsesforslag, men Fosheim og Isachsen var saa sultne, at Forslaget blev forkastet, ikke Suppen; den skulde ned.

Ligeoverfor et saa heroisk Ræsonnement vilde jeg ikke protestere, og med Dødsforagt gik vi an paa Suppen og Kjødet. Jeg tror nok, vi uden Vanskelighed skal kunne blive enige om, at noget saa rædselsfuldt afskyeligt har ingen af os før nogensinde ladet gaa ned gjennem sin Hals, skjønt vi har prøvet noget af hvert. Og Gryden, som absolut maatte være tom! Næste Morgen skulde jo noget andet koges i den. Aldrig før havde det egentlig gaaet op for mig, at vi havde ført en slig „Jettegryde“ med os op til Ellesmere Land.

Da Daaden var øvet, og vi lagde Skeen væk, saa vi alvorlige paa hverandre, styrkede af Modgangen og med en Fornemmelse af, at der endnu fandtes Mænd i Norge.

Naar siden nogen under lignende Omstændigheder gjorde Indvendinger ligeoverfor Problemet Grydens Renspisning, lød det altid: „Tror du, du er kommet herop bare for at more dig?“ Da blev Vedkommende skamfuld og gjorde sin Pligt.

Først blev jeg baade gul og grøn af Ærgrelse over vor ubeføiede Arrestation der inde i Baadsfjorden; men der var ikke andet at gjøre end at tage Sagen med Ro, og under vort gemytlige Teltliv og de spændende Jagter forsonedes jeg snart med vort Fangenskab.

For Hjemturen maatte vi se til at faa istand en Kjælke til vor Bagage; vistnok var Afstanden fra „Fram“ ikke mere end en 50 Kvartmil; men noget maatte vi dog have til at fragte Mad, Telt og Sovepose paa.

Mens de andre drog paa Jagt, gik Fosheim og jeg derfor en Dag i Gang med at lage en Kjælke med Eskimo-

kjælken som Forbillede. To af Tofterne i Baaden ofrede vi til Meier, og af den tømte Blikboks lagede vi Meiebeslag; saa kuttede vi af Harpunstænger, lagde dem tversover Meierne og surrede dem fast.

Men Dagen var saa vakker, og det blev saa fristende at følge de andres Eksempel og more sig, at vi besluttede at tage Isen fat og gaa over Fjorden for at se os om paa den anden Bred. Vi saa vel, at Isen endnu var i svageste Laget, men mente, det nok gik an at komme over, naar vi bare holdt os til de solideste Strækninger, og freidig vandrede vi saa afsted i det deilige Veir.

Men om Forladelse — der gaar en Nemesis gjennem Livet! Ret som det var, brast Isen under mig, og igjennem bar det. Det var mig, som var kommet med Forslaget om, at vi skulde forlade vort Arbeide og gaa paa Moro. Heldigvis var Fosheim skyldfri og fort i Vendingen. Han rakte Geværet bortover til mig; jeg hug Tag, og han drog til. Saa piltede vi to Syndere hjem til vor Pligt; det vil da sige: Fosheim tog Arbeidet med Kjælken fat, mens jeg byttede og — drog paa Jagt!

Den 3dje Oktober var det Isachsens Geburtsdag; den feirede vi saa værdig, som Omstændighederne tillod. Vi kogte Kaffe om Morgenen og diskede forresten op med, hvad Huset formaaede. Spirituosa eiede vi ikke; men Humøret kom lige let op for det; vi pratede og havde det hyggelig, og paa Slutten fortalte vi Eventyr. Isachsen paastod, det var den hyggeligste Geburtsdag, han havde oplevet; men det faar nu staa for hans Regning.

En større Jubalon havde vi ogsaa, da vort Baadpalads var færdigt. Med Kranselag følger der jo ofte Drik og Slagsmaal; men i vor alkoholforladte Stilling turde jeg heller risikere hvadsomhelst i den Retning end en vakker Morgen at se en Fillemand anbragt paa Taget til Spot og Spe for den gjerrige Bygmester.

Brændevin havde vi let for at undvære; men værre var det, at Tobakken ragede op for os allerede i de første Dage. En Art Mose, som vi fik Tag i, prøvede jeg en Tid, men lovede snart, at det skulde jeg aldrig gjøre mere; for den var værre end ingenting. Smagen var alt andet end god, og naar den engang er kommen i Piben, sidder den der saa godt som til evige Tider.

Slig som vi havde traakket paa Jagt, Ur op og Ur ned, stod det sørgeligt til med Skodoningen. En Del af Sælskindet havde jeg spilet op og tørket under Telttaget; det kom os vel tilpas ved Skolapningen. Især havde Stolz et Par Sko, som havde gjort sig fortjent til en grundig Reparation, og Eieren paastod, det var det vanskeligste Stykke Arbeide, som nogensinde var udført i Skomagerfaget.

Efter 1ste Oktober begyndte det at sætte i med stadigere Kulde, og Isen tyknede raskt, saa vi 5te Oktober kunde gjøre os klar for Hjemreisen. Alt, som skulde lægges igjen i Baadsfjorden, stuvede Isachsen og Stolz ind i Baadhuset. Foruden et anseligt Kvantum Hermetik lagde vi igjen 6 Harer, 34 Ryper, 1 Teist, 8 Edderfugl, 4 Maager og 1 Ræv; desuden 3 Pakker Lys, 60 Liter Parafin og hele Baadredskaben.

Imidlertid gik Fosheim og jeg over Fjorden til Eidet nord for Nuten i Haab om at faa et Glimt af Fjorden paa den anden Side. Vi krabbede op paa Høidedraget syd for Eidet for at faa Udsigt baade over Fjord og Land vestover. Men det gik ikke saa let, som vi havde indbildt os; for hver eneste Aasryg, vi besteg, saa vi længer borte en endda høiere Ryg, som stængte al Udsigt. Engang maatte det da blive slut paa disse Aasryggene, tænkte vi og klemte paa hele Dagen udover. Lænde og Føre var lige infame, store Rullestene med nyfalden Sne, og med uforrettet Sag tog vi omsider Hjemveien fat.

EN SØRGELIG HJEMKOMST

Endelig den 6te Oktober Kl. ½ 10 om Formiddagen brød vi op fra Baadsfjorden med Telt og Sovepose og med Proviant og Parafin for en Uges Tid.

Til en Begyndelse gik det svært glat; der laa bare et Par Tommer Sne paa Isen, og Kjælken gled galant. Men udenfor Fjorden kom vi op i Gammelis og Løssne, og da fik Situationen et andet Udseende. Til sligt Føre var Meierne for smale og skar sig langt nedigjennem. Dette Uføre stod heldigvis ikke saa længe paa. Vi kom snart igjen ind paa nyfrossen Is, og næsten hele Dagen gik det raskt fremover; thi her laa lange nyfrosne Raaker parallele med Landet. Bare en og anden Gang blev vi nødt til at trække over Gammelis. To og to havde vi Tørn med at trække, mens de andre hvilte sig en Times Tid. Paa det Vis gik det ustanselig, og da vi ved Kveldstid slog Leir paa et gammelt, digert Isflak, havde vi gaaet en 16 Kvartmil.

Den 7de haabede vi at række Sydkap. I god Tid startede vi om Morgenen og traskede østover i lige let eller kanske lettere Føre end første Dag, idet vi slap at passere saa meget Gammelis.

Da vi nærmede os Sydkap ved Halvfemtiden om Eftermiddagen, fik vi se to Mænd komme løbende imod os fra Land ned paa Isen. Det var Baumann og Bay.

Før jeg forlod „Fram“, havde jeg aftalt med Baumann, at hvis Baaden skulde blive stængt inde saa langt fra Skibet, at vi ikke kunde komme tilbage, før Isen lagde sig, skulde han, straks Isen blev farbar, sende Folk vestover for at møde os. Denne Expedition var det, vi nu mødte. De to havde været en Tur oppe i Land, mens Schei og Hassel holdt sig i Leiren. Alle fire havde hver sit Kobbel og medførte desuden mit Kobbel som Løsspand.

Gjensynet vakte megen Glæde. Ombord havde man næret nogen Ængstelse for, at det ikke stod rigtig bra til med os, siden vi blev saa længe borte.

Men det var nok ombord, at ikke alt havde været *all right.*

Jeg skjønte straks paa Karerne, at noget alvorligt var hændt, og de rykkede da ogsaa straks ud med Sproget.

Braskerud var afgaaet ved Døden.

Han var som flere af de andre blevet sterkt forkjølet ude i Jones Sound og havde skrantet en fjorten Dages Tid med Hoste og sterk Aandenød, men forresten uden Smerter. Ingen kunde gjøre noget for ham; Doktoren var jo død, og ingen forstod, hvad Sygdom han led af. De tre fire sidste Dage var han sengeliggende; men ingen anede, at Døden var saa nær, han selv vistnok heller ikke.

Braskerud var en Kjernekar og afholdt af os alle. Han var ivrig interesseret ogsaa udenfor sin Gjerning; især nærede han stor Interesse for Skog og Skogvæsen, noget han endog paa Dødsleiet gav et Bevis paa. Et Par Dage før sin Død, mens han laa afkræftet hen, hørte han to af sine Kamerater tale om dette hans Yndlingsemne. Men da kunde han ikke blive liggende længer. „Nei, vent nu!“ ropte han; „vent lidt nu! Jeg vil være med jeg ogsaa!“

Ud tørner han og kaster paa sig de allernødvendigste Klæder, sætter sig i Sofaen og tager ivrig Del i Forhandlingerne.

To Dage efter drog han sit sidste Suk.

I visse Henseender gjorde Braskeruds Død paa mange af Expeditionens Deltagere et endda sterkere Indtryk end Doktorens og fremkaldte en endnu mere trykket Stemning. Nu stod jo Vinteren for Døren; Sygdom og Død havde banket paa vor Dør; Doktoren død, Braskerud død, Peder syg og sengeliggende, Nødtvedt heller ikke frisk — det var, som vi var kommet i onde Magters Vold. Og den anstundende Polarnat med sin Kulde og sit knugende Mørke skulde heller ikke gjøre Sindet lysere, især da vi siden Doktorens Død følte os forsvarsløse mod enhver Sygdom. Snart var der yderst faa af os, som ikke indbildte sig, at han feilte noget.

Vi fulgte Baumann og Bay til Leiren lige under det lodrette Sydkap. Det var en farlig Teltplads; en kunde risikere Stenskred naarsomhelst. Heldigvis blev ikke selve Teltet rammet, mens vi var der. I lidt over en Dag var Afdelingen blevet liggende her hindret af Raaker i Isen. Imidlertid var det bare rundt selve Sydkap, at Isen var saa skral; baade i Øst og Vest var den god.

Da vi nærmede os Teltet, og Schei fik Øie paa os, gik han øieblikkelig i Gang med Kveldsmaden, og da vort Telt var reist, blev vi inviteret til det andet Teltlag, hvor vi traktertes med Pemmikanlabskaus og sterk Kaffe; det smagte storslagent. Ikke mindre lifligt var det atter at se Tobaksrøgen hvirvle sig op under Telttaget, mens vi i lange Drag nød den ene Pibe efter den anden og meddelte hverandre, hvad vi havde oplevet. Kaffe og Tobak havde jo i lang Tid været Kontrabande for os.

Til Baadsfjorden havde vi bare havt Sommerposer med; de var omtrent uden Haar og ikke overvættes varme nu paa denne Aarstid. Saa længe vi var inde i Fjorden, led vi ingen Nød; der havde vi godt og varmt Hus at ligge i; desuden kunde vi lægge Reiseteltet over Posen, om det blev for koldt. Men paa Turen udover havde det været værre. Nu havde Baumann imidlertid været saa forsynlig at tage med Ulveskindsklæder til os alle; dem lagde vi over Poserne, naar vi gik til Ro om Kvelden, og da kan det nok hænde, vi laa lunt.

Søndag Morgen 8de Oktober gjorde vi os klar til at kjøre ombord; vi lagde igjen al Proviant for Folk og Hunde; thi paa den korte Trip til „Fram“ havde vi neppe Brug for Mad. En god Slump Fisk til Hundene blev stenet ned for at vernes mod Ræv.

Over Sydkapfjorden fôr vi i en viss Fart, for der var ikke mere Sne paa Isen, end at Hundene saavidt kunde faa godt Fodfæste, og saa styrede vi ind i det vestlige Sund mellem Skreia og Fastlandet.

Men hvad er det vi ser derborte under Land? Jo minsæl er det en Bjørn paa Udfart! Fluksens svinger jeg Hundene mod Bamsen, og ikke før faar de selv Øie paa den, før hele Karavanen sætter afsted i vild Fart. Det var en lystig Leg! 8 Mand og 30 Hunde efter 1 Bjørn, det er ordentlig Doning! Men Bjørnen var ikke sen, den heller, saa jeg maatte slippe to af mit Kobbel for at stanse den. Fosheim og jeg med bare fire for Kjælken blev da sakket agterud, og for saa at lette Lasten hoppede jeg af og lod Fosheim fare videre. Bjørnen Stakkar, som skjønte, at den snart vilde blive indhentet, fôr fra Isen op i en Ur under en Bergknaus; der blev den sat af Hundene og fældet af Baumann. Vi surrede den paa min Kjælke, fortsatte Turen og kom ombord allerede Kl. 12. 17 Kvartmil paa 4 Timer og dertil en Bjørnejagt, det er fint leveret!

Under vort Fravær var Bjørnejagten drevet med Flid og Fordel; flere Stykker var nedlagt i den Tid. Straks efter os kom Olsen og Simmons hjem fra Jagt ude i Sundet. De havde seet tre Bjørne; men uden Hund var det ikke godt at faa dem fat. Dagen efter prøvede Baumann og Schei med hver sit Spand, ligeledes ude i Sundet, Baumann mod Øst og Schei mod Vest. Schei fik se en Bjørn, satte efter den og skjød den oppe paa et Iskoss; det var det hele. Næste Dag var de ogsaa ude, men kom tomhændte hjem.

SLIDSOMME TURE

Nu var Slædeturenes Tid atter kommet, og vi rustede os ivrig. Jeg tænkte mig vestover for at nedlægge Depot længst muligt fra Skibet og flytte Teltet i Baadsfjorden til det nye Depot. Isachsen skulde for det første gjøre en Tur østover til Kartlægning af Landet fra Havnefjorden til Frams Fjord.

Men før vi kunde tænke paa at komme afsted, maatte vi først og fremst give Skotøiet en grundig Overhaling; og saa skulde Provianten ordnes. Jeg agtede at bruge seks Spand vestover og to Spand østover.

Peder begyndte nu saa smaat at komme sig; ialfald var Humøret betydelig bedre. Nu var han som Regel oppe og hjalp til at beslaa Kjælkemeierne.

De Erfaringer, jeg havde høstet med Hensyn til Teltene, bragte mig paa den Tanke at prøve et Dobbelttelt som Reisetelt. Det var min Mening, at Vegtforøgelsen vilde blive saa liden, at det vilde lønne sig; jeg antog nemlig ved de dobbelte Vægge at kunne forebygge en Del af den Fugtighed, som paa længere Ture tyngede svært paa Bagagen.

Med Forberedelserne til Reisen drev vi paa fra den tidlige Morgen til langt paa Kveld, for nu gjaldt det at komme

afsted. Skindtøi, Finsko og alle Extragreier, som trænges paa Slædeture i den kolde Aarstid, blev udleveret i fornøden Udstrækning.

Schei, Fosheim, Bay og jeg skulde deltage i selve Depotkjøringen vestover, og Baumann og Stolz følge os med Læs til Baadsfjorden. Derfra skulde de vende tilbage for at kjøre til Baadsfjorden med den Proviant, som var lagt igjen ved Sydkap. Hassel skulde følge Isachsen paa Kartlægningen.

Efter Frokost Fredag 13de Oktober drog vi allesammen ud. Føret var temmelig traat og Veiret ikke synderlig rart, nordlig Bris med Snedrev.

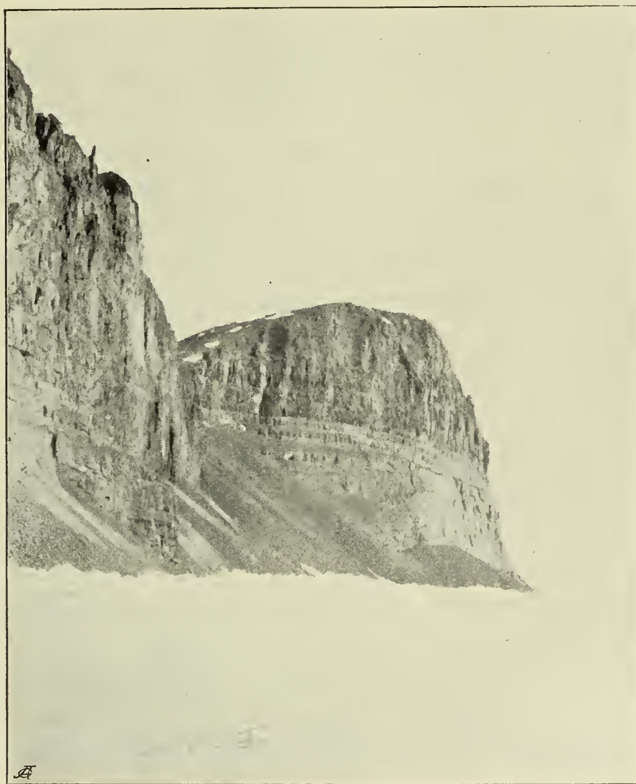
Alle, som blev igjen paa Skuden, var ude paa Isen og sagde Farvel til os. I et Samfund paa fjorten Mand merkes det jo altid, naar otte reiser bort. Denne Gang var Stemningen mere høitidelig end sedvanligt ved slige Anledninger. Man mindedes, hvad der hændte under forrige Fravær, og det var ikke frit for, der hist og her kjæmpedes med nogen Bevægelse.

Hundene havde længe været kraftig foret; og de trak, som de vilde til Verdens Ende, og did skulde de nu ogsaa paa en Maade. Kun Skade, at Føret bød slig imod. Først et Stykke ud paa Sydkapfjorden blev det bedre, og vi rak saa langt, at vi reiste vort Telt ved Sydkap, men lidt længer øst end før; jeg likte mig ikke under den lodrette Bergvæg, hvor vi var udsat for at faa „Rusk“ i Haaret, hvad Tid det skulde være.

Bjørnespor saa vi ikke den hele Dag, men en enkelt Sæl laa oppe paa Isen.

Det indre Telt, som vi nu for første Gang forsøgte, var gjort af ganske tyndt Fôrlærred — vi havde ikke andet Stof at gribe til. Oppe i Mønet var det saa lavt, at der mellem begge Telte blev et Luftlag paa omkring en Fods Høide. Afstanden mellem de vertikale Vægge var beregnet til 3—4 Tommer, hvis intet klemte dem ind mod hinanden.

Allerede første Aften blev vi i høi Grad overrasket over Virkningen af de dobbelte Vægge. Da vi var kommet ind allesammen, og Primus var tændt, maatte vi vrænge af os Ydertøiet. Dette var noget absolut nyt for os; i Reise-

PARTI AF SYDKAP.

teltene havde vi ialfald ikke været udsat for slig Varme før. Baumann og Stolz havde sit gamle enkelte Silketelt, og derinde var det tilsvarende koldt, saa vi fandt os opfordret til at invitere dem til at spise hos os, hvad de da altid gjorde, saalænge vi havde Leir sammen.

Temmelig sterkt Snefald om Natten gjorde Føret tungt paa næste Dags Marsch til den lille Sandør omtrent midtveis mellem Sydkap og Baadsfjorden; men da Isen havde ligget i Fred siden vort sidste Besøg her, var alle de Raaker, vi dengang havde sligt Plunder med, helt igjenfrosne og Isen sikker overalt.

Næste Dag samme usigtbare Sneveir og endda tungere Føre. Skridt for Skridt sled vi os dog videre, saa vi ved Mørkets Frembrud naaede Mundingen af Baadsfjorden, og da vi gjerne vilde overnatte i Baadhuset, drev vi paa indover Fjorden. Men havde Føret været tungt før, blev det ti Gange værre paa selve Baadsfjorden; det var bare saavidt vi var god for at rokke Kjælkerne, selv om vi drog sammen med Koblet af alle Livsens Kræfter. Det var ikke mange Meter mellem hver Gang, Læssene stoppede. Da vi endelig ved Sekstiden havde kavet os frem til Huset, var Hundene komplet udkjørt, og Mandskabet med; vi var jo ude af Træning.

Om vi svedede? Ja, forfærdelig. Og saa tørste var vi, at Tungen rent hang fast til Ganen.

Det skulde smagt godt ved Fremkomsten at kunne slænge sig magelig ned i en Stol og rope — hvis vi *kunde* rope da —: „Kellner, en hel Øl til Mands!“ Men det gik nok ikke. Hvad tror du var det første, vi gjorde, da vi kom ind i vort store Telt efter at have bundet Hundene? Jo, vi kogte Sødsuppe! Og af den dampende Suppe forsynte vi os saa overdaadig, at vi ikke fik Plads til Mad; men en 2—3 Kopper Kaffe hver, det greiede vi med Glans. Det er Følgen af at tage Romerbad i 30 Graders Kulde.

Næste Dag tapetserte vi vort Baadpalads, til vi skulde flytte ind. Hvis den varme Luft skulde virke direkte paa Sandmuren inde i Huset, vilde Tælen tine og Sanden ry ned. Derfor spigrede vi Seildug paa Æsingerne af Baaden, saa Væggene blev dækket, og pakkede godt imellem med Mos, som vi fandt ved et Tjern et Stykke oppe fra Leiren.

Sneen omkring det store Seildugstelt skuffede vi væk og gjorde Teltet klar til at rives. Ude paa Bakken riggede vi op Baadmasten med Vanter og Stag og heiste til Tops alt Smaavildtet, saa det kunde være trygt for Ræv og Hund. Det var en ligesaa løierlig som praktisk Indretning.

Saa foregik Indflytningen. Vi bestilte ingen Flyttevogn; thi vi havde hverken Salonspeil eller Flygel at føre til vort nye Logis; men saa var Kjøkkenafdelingen saa meget fyldidigere repræsenteret.

Ud paa Kvelden, da vi havde kogt, blev der en rent tropisk Hede derinde, og hele Natten kunde vi ligge ovenpaa Soveposerne.

Næste Dag drog Baumann og Stolz i det omtalte Erende til Sydkap. Vi andre skulde vestover med Telt og Depot og maatte først tage Teltet ned. Men det var saa overgroet med Is, at før vi havde banket af det saapas, at vi var istand til at transportere det, lakkede og led det langt paa Dag, og vi fandt det ikke Umagen værd at fare. Veiret var desuden slet og Føret endda slettere; de bortdragne kunde være glade over, at de havde saa godt som tomme Kjælker.

EN VRIEN BJØRNEJAGT

Onsdag 18de brød vi op fra Baadsfjorden i Sneveir med saa usigtbar Luft, at vi næsten intet kunde se foran os, og med et Føre saa tungt, at vi ikke havde det værre, da vi kom til Fjorden første Gang.

Ret ud for Baadsfjorden fik vi pludselig Øie paa to levende Væsener, som stod og stirrede paa os; Veiret var saa dunkelt, at hverken de eller vi kunde faa Greie paa hverandre; først da de kom henimod os for at se os nøiere an, skjønte jeg paa deres vaggende Gang og Slæng med Hodet, at det var Bjørn; men hvad *vi* var for nogen Skabninger, kunde de for sin Del neppe blive kloge paa. Da Hundene fik Øie paa dem og jeg slap mit Kobbel løs, tog de endelig tilbens, den ene ret vest, den anden sydøstover mod et stort Isfjeld, med hele Koblet i Hælene paa sig.

Bjørnen forstod snart, at den vilde blive indhentet, og tog sin Tilflugt til Isfjeldet. Det var firkantet, skraat opover paa den ene Side og stupbrat ned i Raaken paa Bagsiden. Men i det samme Bjørnen hoppede over Krakken og skulde til at entre opad Skraaningen, var hele Hunderøisen i Agterenden paa den, og saa tog de til at „valse Gris", som Peder brugte at udtrykke sig.

Hundene var yderst paagaaende, og før „Lasse“ vidste Ordet af det, var den under Bjørneklørne. Men da skulde du have seet Kameraterne! De ruskede og rev slig, at Bamse var glad, han slap Taget, og saa bar det i Vei videre opover Isfjeldet. Her var intet Tilbagetog muligt; frem maatte Bjørnen, skulde den berge Liv, og med Hundene

„PUH, DEN KULSJAU!“

Hak i Hæl satte den ud over Styrtningen fra Isfjeldets Top og bums ned i Raaken en tredive Fod ned, saa Vasspruten stod høit tilveirs. Dette havde ikke Hundene ventet, og ikke havde de Lyst paa at gjøre det efter heller, saa det ud for.

Fosheim og jeg kom i strakt Trav mod Isfjeldet, rasende paa Bikjerne, som ikke havde Vet nok til at løbe tilbage samme Vei, de var kommet, for at rende efter Udyret, for nu var vel Karen paa fuld Flugt udover mod Jones Sound. Men i det samme jeg svingede om Isfjeldet, skjønte jeg

Situationen; thi dernede stod Bjørnen, lige ved Raaken, vild og vældig, hvæsende og brummende, parat til at daske den første den bedste af Hundene, som vaagede sig ned. Nu var det hans Tørn, mente han; nu var han i sit Element. Intet Under, at Hundene blev staaende der oppe og stormhalse med Hoderne paaskakke og Busten ret tilveirs. De var ikke saa dumme alligevel de Bikjerne.

Men nu var det slig fat med mig den Dag, at jeg havde givet mig ud paa Bjørnejagt uden Børse; de andre havde jo, og der var nok at drage paa alligevel. Jeg trak mig derfor klogelig et Par Skridt tilbage og gav Plads for Fosheim, som sendte Bjørnen en Kugle gjennem Bogene. Skuddet gik nok i høieste Laget, og Bamsen trak sig bortover mod Raaken. To Skud til maatte han spendere; men da var den ogsaa temmelig død.

Saa tog Fosheim Flaakniven frem, mens Hundene hele Tiden sad og glante paa Forretningen fra Toppen af Fjeldet uden at røre sig af Flekken. Forbløffelsen over Situationen sad dem vel kanske endnu i Blodet.

Med mit Læs paa Slæb kjørte vi andre de tre øvrige Kobbel mod Land, hvor vi snart fandt en god Leirplads. Mens Schei og jeg gik i Gang med at telte, drog Bay ud med et Kobbel for at hjælpe Fosheim med at fragte Bjørnen hjem.

Vi skar lidt Bifkjød til Kvelds og lagde Resten af Kjødet ud til Frysning. Skindet foldede vi sammen, saa det passede paa Slæden, og lod det fryse i den Form, idet vi den følgende Dag bare skuflede Sne over det, samtidig med at Kjødet blev stenet forsvarlig ned.

STORMKAP

Den 19de fortsatte vi vestover, fremdeles i tungt Føre. Ud paa Dagen klarnede det op, og foran os mod Nord aabnede der sig en temmelig bred Fjord, som saa ud til at skjære sig langt ind gjennem Landet.

Dagens brændende Spørgsmaal var, om der fandtes Storvildt derinde. Til Dato havde vi intet seet, som kunde tyde paa, at der for Tiden existerede Polarokser paa denne Kant af Landet; men denne Fjord med sine store, deilige Dalstrøg var saa indbydende og lovende, at vi fik de bedste Forhaabninger. Vi satte Kursen mod et høit Punkt vestenfor Fjorden; det havde Udseende af en Ø, men viste sig senere at være en Halvø, knyttet til Fastlandet ved et ganske lavt Terræn. Stedet fik senere Navnet „Stormkap".

Nær Stormkap passerte vi flere Raaker, og i Vest saa vi en meget udpræget Vandhimmel.

Flere Gange havde vi gjort ganske eiendommelige Iagttagelser med Hensyn til Sneens Glathed og Blikkets og Nysølvets forskjellige Evne til at glide, men aldrig saa snurrige som idag.

Vi havde allesammen nysølvbeslaaede Drag under vore Meier, undtagen Schei, som havde blikbeslaaede. Over hele

Baadsfjorden gik det saa sent og smaat med Schei og hans Blik, at vi flere Gange maatte vente paa ham. Men da vi nær Stormkap blev nødt til en Tid lang at fare over nyfrosne Raaker for at undgaa al Gammelisen, som er saa slem at kjøre over, gik det saa tungt paa Nysølvet, at Hundene saavidt kunde slide Læssene frem Tag for Tag. Her gled det til Gjengjæld saa glat for Scheis Hunde, som om de ingenting havde at trække paa; derfor bad jeg ham kjøre først, og vi var ikke god for at holde Følge med ham. Men da vi saa var vel over Raaken og atter tog fat paa almindelig Is, sakkede han agter igjen.

Der er meget, som er rart her i Verden.

Om Kvelden slog vi Leir under det bratte Stormkap, hvor vi fandt en fin Teltplads, hvis eneste Ulempe var, at det bestandig blaaste nogle Procent sterkere der end andetsteds.

Allerede da vi tørnede ud næste Morgen for at fortsætte, blev vi hilset af en forrygende Kuling fra Nord. Hele Landskabet stod i et eneste Fokk, og af de høie Bergvægge saa vi ikke et Gran, uden vi holdt klos under dem. Vi kjørte over en stor Bugt til et brat Kap paa Vestsiden af Bugten. Føret var fortrinligt, for den sterke Kuling havde blaast væk al Løssneen; vi sad paa Læssene, og i fuldt Galop gik det vestover.

Men da vi kom til det bratte Forbjerg, blev vi pludselig stoppet af aabent Vand, som strakte sig saa langt syd og vest, som vi kunde øine. Her var intet andet at gjøre end at stævne mod Land; kanske var der en Isfod, som kunde hjælpe os videre.

Imidlertid bestemte vi os til at slaa Leir og for det første bare rekognoscere vestover. Fosheim og jeg gik iland for at vælge Teltplads, og jeg bad ham tage Børsen med; her kunde snart ligge en Bjørn oppe mellem Stenene.

Da vi over Krakken naaede Land, saa vi, at Teltet kunde reises næsten hvorsomhelst; det gjaldt bare at faa

Hundene op fra Isen. Vi lokkede paa dem; i susende Fart kom de sættende over Krakken med Læssene, og vi begynder at sætte dem fast. Idet jeg staar og skal knope Samlestjerten fast til en Sten, rykker Hundene pludselig til, saa hele Greia fyger ud af Haanden paa mig, og sætter i Vei vestover. Jeg ser op; derborte mellem Stenene staar en svær Bjørn og glor paa os. Jeg roper til Fosheim; men før han kommer sig klar til at skyde, er Bjørnen nede paa Isen i fuld Fart mod det aabne Vand. Holdet blev drøit, og flere Kugler fôr vild; men rammet blev den dog.

Schei havde ogsaa sluppet sine Hunde, og da hele Dusinet naaede frem og gik paa, opbød Bjørnen sine sidste Kræfter, slæbte sig videre de faa Alen, som endnu skilte den fra Iskanten, og plumpede i Raaken. Der laa den og flød, da vi rak frem. En død Bjørn synker nemlig aldrig, naar den er anstrengt, medmindre den er rent skindmager, og denne var et digert, fedt Bæst. Vi maatte hugge en passende Skraaning paa Iskanten, og endda havde vi, fire Mand sterk, vor fulde Hyre med at hale den op. Jeg tror endog, vi maatte være tre Mand bare med at velte den over paa Ryggen.

Det var sandelig en haard Job at flaa og partere den derude paa Isen i slig Storm.

Da vi var færdige med Arbeidet og glædede os til at komme i Telt, havde Sjøen flødd saa meget, at vi ikke kunde komme iland paa almindelig Folkevis. Schei mente dog, han havde saa tætte Vindbukser, at han skulde komme tørskoet iland, hvis han surrede dem rigtig godt nede ved Skoene. Han traf sine Forberedelser og gik tilsjøs. Vel er de nogen prægtige Plag disse Bukser af impregneret Bomuldsdug, og vistnok var de, Schei havde, noksaa tykke, det kan nok hænde, de var temmelig tætte ogsaa; men det tog lang Tid at komme over, for det var baade dybt og vondt at gaa, og vaad blev han, det er vist.

Fosheim og jeg havde ikke Lyst til at lægge paa Svømmen, men vilde heller vente, til Vandet faldt og vi kunde naa Land paa en nogenlunde folkelig Vis. Imens drog vi Kjødet opover til Krakken, saa det bare stod igjen at lange det over Isfoden, naar Vandet faldt. Om jeg sagde, det ikke var koldt at staa derude og lade sig blaase tvers igjennem, saa sagde jeg ikke sandt. Vi blev snart kjede af det og slog et Slag østover. Ganske uventet fandt vi en Overgang og kom tørre iland.

Saa blev Leiren gjort istand og Kjødet omsider hentet og lagt ud paa Sneen til Frysning.

Vi var meget spændt paa at se, hvor dette bar hen. At Landet skulde strække sig saa langt vestover, havde vi jo ikke anet, og vi ventede og haabede, at bare vi kom forbi nærmeste Kap mod Vest, vilde Kysten svinge nordover. Men nu laa Taagen tæt over det aabne Hav, og vi kunde intet se af Omgivelserne. Sent var det ogsaa blevet, og vi opsatte Rekognosceringen til Morgendagen.

Under en frisk Bris af Nord gik vi næste Dag vestover for at speide. Vistnok laa der endnu et Taageflor over Havet; men saa tæt som Dagen før, var det ikke, og vi kunde i vage Konturer se Landet paa den anden Side af det aabne Vand. Det fortonede sig som et vældigt Fjeldlandskab, majestætisk, imponerende med bratte, svarte Fjeldvægge og hvide Bræer i Skarene.

At trænge videre frem mod Vest, saadan som Forholdene nu var, lod sig ikke gjøre; thi her stupte Fjeldvæggen lodret ned i Sjøen.

Mens de andre tog fat paa at reise det store Seildugstelt og gjøre Depotet klar, gik jeg vestover til en Odde, hvorfra jeg saa, at Landet strakte sig endda længer mod Vest. *Hvor* langt kunde jeg ikke saa godt danne mig noget Begreb om, men jeg følte mig sikker paa, at det ialfald var en god Dagsmarsch til det fjerneste Kap, jeg saa.

Omtrent hele Bjørnen blev nedlagt i Depotet, ogsaa Huden med Spækket paa. Forøvrigt lød Proviantlisten paa:

4 Kasser Patenthundefôr, ca. 400 Rationer,
2 Bokser Pemmikan,
1 Boks Chokolade,
1 Boks Sukker,
2 Bokser Poteter,
2 Bokser Melk,
1 Pakke Lys,
5 Bundter Fisk,
2 Kasser Spæk,
1 Tiliters Dunk med Petroleum.

Da alt var anbragt i Teltet, satte vi op en stor Snemur, som gik helt omkring det, baade om Dør og Vægge.

Ordningen med Depotet tog os hele Dagen.

Næste Morgen, 22de Oktober, kjørte vi ud igjen. Planen var, at vi skulde undersøge den store Fjord, som gik ind i Landet mellem Baadsfjordnuten og Stormkap.

Luften var saa tyk, at vi næsten intet kunde se, og over Bugten til Stormkap fik vi saa voldsom Kuling af Nord, at Kjælker, Bikjer og Folk soptes lang Vei bortover Isen. Vel havde vi Vinden tvers, og vel var der ikke noget andet paa Kjælkerne end vi selv; men slig Skyds havde vi dog sjelden været udsat for.

Efter at have passeret Stormkap satte vi Kurs for den store Fjord, men tog i det dunkle Veir noget feil af Kursen og kom ind i en stor Bugt paa Vestsiden af Fjorden. Der raakede vi op i styg Skruis, saa vi havde megen Møie med at komme ud paa selve Fjorden igjen. Paa den jevne Is indover Fjorden trak Hundene udmerket, og vi haabede at naa Bunden til Kvelds. Men i Mørkningen tullede vi os op i saa slem Skruis, at det næsten ikke var Raad at tage sig frem gjennem den. Det var en raffineret Blanding af Nyis og Gammelis, som næsten stængte Veien for os. Da vi blev

kjede af at base med dette, slog vi Leir paa et Flak Gammelis.

Vinden løiede af, og Kvelden var ikke værst udenfor Teltet; indenfor Teltvæggen var den rigtig hyggelig. Vi drøftede ivrig det store Spørgsmaal: Fjordens eventuelle Rigdom eller Fattigdom paa Storvildt. Derudefra havde den seet saa trivelig ud; men paa nært Hold skiftede den Karakter.

HAVNEFJORD. I. VINTERKVARTERET.

Mit Indtryk var nu, at Vegetationen var yderst sparsom; der var hovedsagelig Grus og Sten. Kanske var det Veirets Skyld, for i Ruskveir ser en jo ikke andet end de svarte Berghammere, alt andet er man lige klog paa. Kanske blev det ogsaa bedre derinde ved Bunden.

Saa gik vi da tilkøis og sov blidelig ind. Men midt paa svarte Natten vækkes vi pludselig alle Mand, ved at den, som ligger nærmest Døren, farer op af Søvne og hvisker: „Her er Bjørn!“ Hvorpaa han griber sin Nabo i Armen og giver sig til at grave og rumstere efter Børsen sin. Men

uheldigvis for Teltet var denne udenfor Væggen, og i sin søvnige Iver kutter han Hul i Gulvet og haler lykkelig Børsen til sig. Saa løsner han yderst forsigtig den nederste Hegte i Teltdøren; for Bjørnen sad jo lige udenfor færdig til at hugge den første, som stak Hovedet ud! Varsomt, men resolut keg han gjennem Aabningen. Der, lige

HAVNEFJORD. II. DEN INDRE DEL AF BUGTEN.

ved Døren, sad Fyren, i Fred og Ro, i Form af en — Bikje. Paa en eller anden Maade var den kommet løs, og Lyden af dens Skridt henimod Teltvæggen havde drønet saa tungt i Ørene paa Manden ved Døren, at han i Drømme havde seet et svært Uhyre komme tassende imod Teltet!

Det var ikke frit for, der blev Munterhed baade den Nat og mange andre Gange paa Grund af denne Bjørnehistorie. Havde Vedkommende mistet noget, som han maatte have, og han gav sig til at rode og grave inde i Teltet, saa kom det stadig: „Naa, er det Bjørn?“

GLIMRENDE JAGTMARKER

I Klarveiret næste Morgen fandt vi en rimelig Fremkomst langs Landet, og ved Halvtitiden om Formiddagen slog vi Leir nær Elven ved Bunden af Fjorden. I en Fart drak vi Kaffe med lidt Smørrebrød til og drog saa paa Jagt, Bay og Schei gjennem den store Dal ret i Nord, Fosheim og jeg op gjennem Dalføret mod Vest.

Vi var ikke kommet ret langt fra Teltet, før vi opdagede ganske nye Spor efter Polarokser. I vor Glæde herover satte vi fuld Fart paa, og saa godt vi kunde, travede vi efter Sporene op gjennem Dalen. Ca 5 Kvartmil fra Fjorden deler Dalen sig i en sydvestlig og en nordlig Arm. Sporene pegte mod Sydvest, og vi fulgte dem, helt til det satte i med Kuling fra Nord, og Sneen føg saa tæt, at vi næsten ikke kunde se en Haandsbred foran os. Vi mistede snart Sporene, og da det saa haabløst ud for Jagt den Dag, snudde vi. Tilbageveien lagde vi paa den anden Side af Dalen og saa talrige Spor efter Polarkvæg i Leren og Sanden paa de snebare Steder.

Vi kom til Leiren før de andre og antog derfor, at de havde gjort det bedre paa Jagten end vi; men det var ikke godt at vide, og for Sikkerheds Skyld gik vi i Gang med at lage Mad. Vi bestemte os for Bjørnebif.

Ikke før var vi kommet i Sving med dette, før vi hørte Skridt. Jeg havde nok Lyst til at rope ud og spørge, hvordan det havde gaaet med Jagten; men for Skams Skyld lod jeg det være. Jeg syntes ikke, det gik an at grave og fritte om sligt, før de fik sig Mad. Men Bay kom mig til Hjælp; han ropte ind: „Aa, tit ud engang da!“ Fosheim, som sad nærmest Døren, hukede af nogle Hegter og keg ud. I det samme slænger Bay ind et Knippe med Hjerter og Kogkjødstykker. Det overtraf vore dristigste Forventninger. Nu var det saa længe siden, vi havde havt Oksekjød, at jeg ikke et Øieblik var i Tvil om, hvordan vi skulde tilberede det. Dette Kjød var altfor godt til at steges, det maatte koges, og saa skulde vi lage rigtig delikat Suppe med „Juliane“ paa.

Nogle Minuter efter var Gryden i Kog.

Jeg kjender ingen Duft, der er saa deilig som Duften af en saadan dampende Kjødgryde. Herregud, vi havde ikke saa mange Glæder deroppe, og naar vi havde baset og maset i Kulden i timevis, forekom den os saa liflig denne Lugt, at vi kunde komme i Humør bare ved at kjende den.

Da vi var stappende mætte og Piberne tændt, fik vi Jagthistorien.

Bay og Schei fortalte, at da de kom til de store Sletter indenfor Fjorden, som vi havde taget for snedækte Sandører, viste de sig at være vidtstrakte, sammenhængende Græssletter. Straks fandt de Spor, og efter en halv Times Forløb fik de Øie paa seks Polarokser under en brat Ur lidt op fra Elven.

De gjorde øieblikkelig op sin Angrebsplan. Dækket bag nogle Høider paa Nordsiden af Elven skulde Schei søge at komme paa Skudhold derfra. Bay skulde holde sig paa den anden Side; han kunde ogsaa faa Dækning næsten helt op til Dyrene. Men den langsomme og forsigtige Stillen paa Dyrene var ikke i Længden forenelig med

den godeste Bays Temperament; han gik ligesaa gjerne rakt paa. Dyrene blev saa forbløffet over denne nye Jagtmetode, at de stoppede op.

Da saa Schei nærmede sig fra den modsatte Side, sluttede de Karré for at optage Kampen, og Skydningen begyndte. De to tre sidste Dyr brød ud og satte til Fjelds op gjennem den bratte Ur, men stoppedes af dyb Sne og blev skudt. Saa begyndte Flaaning og Partering. De havde maattet efterlade et Par af Dyrene med Indvoldene i, og det harmede mig i den Grad, at jeg holdt paa at stryge afsted samme Kveld for at fuldføre Arbeidet. Det maatte jeg imidlertid opgive paa Grund af Stygveir og Mørke.

Næste Dag kjørte vi opover med alle vore Hunde, men maatte stanse et Stykke nedenfor Valpladsen, da Føret slap op. Saa stelte vi med Dyrene, flaaede dem, lemmede dem op og bar Kjødet ned til Kjælkerne. Vi skulde netop til at slippe Hundene løs paa Indvoldene, som laa igjen deroppe; men da Bikjerne skjønte, at nu blev det deres Tur, saa aarkede de ikke at vente længer. Tre af Koblene rykkede Dragstjerten løs og satte afsted i samlet Flok. Allerede paa Farten til Aastedet kom Koblene i Floke, og slig gik de an paa Indvoldene.

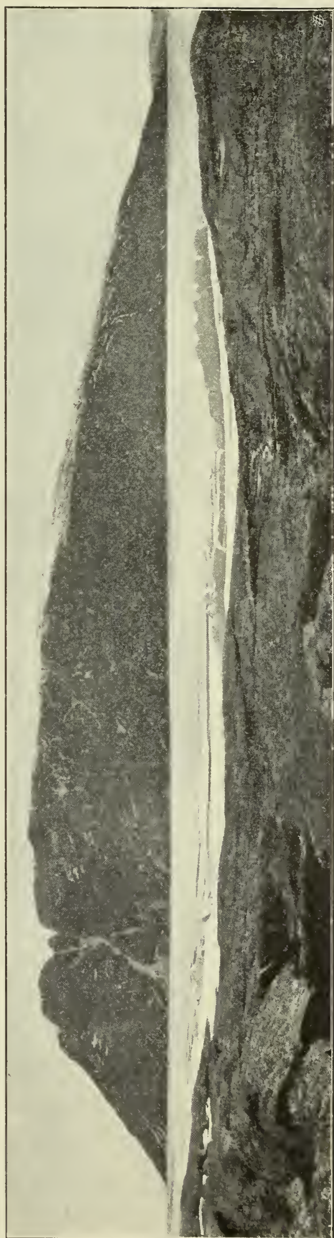
Det er stygt at se paa, hvordan de ved saadanne Leiligheder bærer sig; da er de Rovdyr og intet andet end Rovdyr; der er slig Konkurrance om at faa rive i sig mest muligt, at de ikke engang faar Tid til at slaas, og da er de saamænd optaget. Man hører ikke andet end en snorkende, smaskende Lyd, naar de staar slig og slurker i sig Maveindhold og andre Delikatesser. Og slig som de blir tilrakket! De ser ud, som de skulde være draget op af Rendestenen eller et endnu værre Sted.

De aad sig tykke som Balloner og klarede næsten Rub og Rake af Indvoldene. Men var der Floke før, saa blev Floken ikke mindre, da de havde vaset og vævet sig sammen

deroppe i Indmaden. Det var et ynkeligt Syn at se Storspiserne, da de var færdige. Slig Forvirring skulde du aldrig have seet. Somme laa paa Ryggen, nogle paa Siden; enkelte af dem havde faaet surret Labberne sine slig, at de bare laa og skreg; andre havde Tørn baade om Hals, Hode og Labber. Havde de ikke faaet Hjælp straks, var det gaaet galt; vi maatte kappe baade Sæler og Stjerter paa mange Steder.

Vi kom da til Leiren med Kjødet denne Gang ogsaa, men kunde ikke greie alt paa én Dag; vi maatte blive over den næste ogsaa.

Fosheim og Bay kjørte Resten ned, mens Schei sad i Teltet og lappede Sæler og spleisede Dragstjerter, og jeg skulde prøve Jagtlykken. Men saa kom Taagen sættende graa og tyk; jeg saa ikke længer foran mig, end om en havde knyttet for Øinene paa mig og sendt mig til Skogs. Det eneste, jeg saa, var, at jeg kom bort i nogle Sandhauger. Heldigvis var det blik stille, saa jeg kunde følge mine egne Spor tilbage og kom hjem igjen efter en 4 Timers Fravær.

SKREIA.

Ved Tretiden var vi samlet i Teltet allesammen til Middag. Skind og Kjød var bragt ned, og det gjaldt bare om snarest muligt at komme sig ud Fjorden og ombord i „Fram“. For at have alt klart til om Morgenen læssede vi paa Kjælkerne og surrede Læssene allerede om Kvelden.

Veiret var efterhaanden gaaet over næsten til Lindveir; det var vel bare et Par Graders Kulde, vi havde. Men det var en slem Tid for Soveposerne; især var det sidste Døgn demoraliserende for dem. Vi havde fyret mere end vanligt, og Sneen havde smeltet, saa Teltgulvet var aldeles gjennemvaadt; Poserne havde allerede faaet en god Slump Fugtighed i sig, og endda værre frygtede vi det skulde blive den sidste Nat.

Men udpaa Kvelden saa det ud til, at vi skulde faa ordentlig Frost igjen. Det havde pludselig klarnet op, og Temperaturen faldt hurtig.

Den 26de Oktober kjørte vi afsted i god Tid, og trods vore tunge Læs gled det let og raskt udover.

En 5 Kvartmil ude i Fjorden fik jeg pludselig se en Flok Polarkvæg oppe paa en Slette, et lidet Stykke fra Sjøen. Jeg stoppede op, tog Kikkerten frem og begyndte at tælle. Vi talte og talte og fandt, at der mindst maatte være 15 Dyr i Flokken.

Nu holdt vi stor Raadslagning. Jeg havde lidt Betænkelighed ved at angribe, da Veien til „Fram“ var saa lang, og sent som det nu var paa Aaret, kunde det hænde, vi ikke var istand til at hente altsammen ombord før Vinterens Komme. At skyde flere Dyr, end vi kunde faa transporteret ombord og nyttiggjort, var jo det rene Barbari.

Efter nogle Øieblikkes Overlægning kom vi til det Resultat, at naar vi allesammen rigtig lagde os i Sælen, maatte vi kunne klare at transportere Dyrene ombord i Løbet af Høsten, selv om det var et helt Snes det gjaldt.

For at komme Dyrene paa Skudhold maatte vi kjøre et Stykke længer ud, til vi kom i Skjul af den lille Ø nær østre Fjordbred.

Da vi satte Kurs for Øen, skjønte Hundene, der maatte være noget paafærde, siden der blev gjort slig Frontforandring; men jeg er viss paa, de endda ikke havde veiret Dyrene.

Ved Øens nordre Odde mistede vi vor Dækning, idet vi maatte passere de 2—300 Meter over Bugten. Hvis Okserne var saa observante, som de pleier at være, var jeg overbevist om, at de vilde se os, før vi igjen kunde komme i Skjul paa den anden Side af Bugten. Saa satte vi Slæderne igjen, og hver Mand tog sit Kobbel og holdt Samlestjerten slig, at vi bare havde at slippe den ene Tamp.

Et lidet Stykke ude paa Bugten fik Hundene Veiret af Dyrene, og da kan det vel hænde, vi fik Fart! Bikjerne rev og sled i Stjertene, saa vi hvert Øieblik holdt paa at rulle overende. Og rulle gjorde vi da ogsaa Gang paa Gang, nogen hver af os. Vi formelig slang som Stokke bortover Isen.

Merkværdigt nok kom vi os over Bugten uden at blive seet af Dyreflokken, og saa bar det op gjennem en brat Sandmæl paa den anden Side. Da havde vi ikke mere end en 2—300 Meter igjen; men der stansede vi for at vente paa Bay og Schei, som ikke havde holdt Trop med os andre. Hundene var dog af en anden Mening; de vilde gaa paa straks og rykkede og rev utaalmodig i Stjertene. Da jeg prøvede at stagge dem, tog de til at hyle og holdt sligt Leven, at jeg blev ræd, de skulde skræmme Dyrene paa Flugt. Saa slap jeg dem da. I samme Øieblik suste de som Raketter op Bakken og bortover Sletten. Dyrene gik temmelig spredt; men som et Lyn sluttede de Karré og stod Krop ved Krop saa tæt, at hele Flokken saa ud som en eneste sort Klump derborte.

Vi vilde gjerne have ventet med at skyde, indtil de øvrige kom efter, men da det bare var ett Kobbel, som gik

an paa Karréen, frygtede jeg for, at Dyrene kunde bryde Rækken og sætte til Fjelds. Fosheim gik da paa passende Hold og begyndte Slagtningen; for andet er det jo ikke slig Skydning paa en opstillet Karré.

I de faa Minuter, Slagteriet stod paa, gjorde Okserne sine regelmæssige Udfald efter Hundene. De tog sig stolt ud disse sterktbyggede Dyr med de farlige Horn, naar de

„PAA LINA".

galoperte henover Sletten, snøftende og fnysende, saa Pusten fra deres Næsebor stod som Straaler af Damp et Par Meter ud i den kolde Luft.

Fosheim gik rundt Karréen og tog saa gode Sigter, at ett Skud som Regel var nok til hvert Dyr; han sigtede i Panden lige under Hornene og skjød, idet Dyret løftede Hodet paa det høieste. Det hændte dog et Par Gange, at en Okse med Skud i Hodet ikke faldt, men brød ud rasende over slig Behandling, og da kunde det et Øieblik

STORVILDTJAGT PAA KONG OSCARS LAND.

Af Otto Sinding.

se stygt ud for Fosheim. Men Hundene tog sig hver Gang af Dyret, som forresten havde faaet saa meget, at dets Kraft var brudt.

Da Bay og Schei kom efter, havde Fosheim skudt alle Dyrene paa et Par Ungdyr og fem Kalve nær.

Kl. 10 fik vi først Øie paa Flokken; ved Ellevetiden var Udaaden øvet.

Jeg var harm, der jeg stod. At vi skulde være nødt til sligt!

Det vilde byde mig mindre imod at hænge en Forbryder, om det skulde blive min Lod, end at skyde ned en Flok forsvarsløse Dyr, der har stillet sig selv op som Skiver.

I Dagbogen læser jeg: „Saa var alle de store Kjæmper og Forsvarere faldne; de laa der med brustne Øine, endnu blødende i den store, rygende Blodpøl. Kun et Par Ungdyr og fem Kalve stod igjen i det indre af den før saa sterke Karré; de stod der skjælvende af Frygt og betragtede os med sine dybe, mørke Øine.“

Det var endda ikke saa grusomt i Førstningen, mens de store Okser ude i Periferien gjorde sine rasende Udfald efter Angriberne. Men eftersom *de* blev nedskudt, og det bare var Ungdyr og Kalve igjen inde i Midten, da var det rædsomt at se paa. Rundt omkring dem laa Slegt og Venner i Dynge, mens Blodspruten dampende stod ud af de aabne Saar. De nærmeste faldne laa presset helt op til dem, saa de knapt kunde røre sig. I deres vakre, bedende Øine stod Angsten tydelig malet, og hvert Lem skalv af Rædsel. Men et Forsøg paa Flugt fra Kameraterne? Nei, heller stupe som de andre!

Der laa tyve Dyr i Haug. Det var en rædselsfuld Rigdom, vi havde vundet paa nogle Minuter.

Dog — her var Arbeide for Haanden, og det havde Hast. Vi gik i Gang med at trække Dyrene, et for et, ud af den blodige Masse og tage Indvoldene ud.

Bay førte sit Kobbel udover til Slæderne og kjørte vor Bagageslæde over Bugten til en antagelig Teltplads. Han satte Hundene efter sig og kom tilbage med Hein og Primus til at hvæsse og varme Knivene under Flaaningen. Ellers brugte vi jo ofte, naar vi flaaede nyskudte Dyr, at varme Heinen ved at lægge den paa Dyrets Kjød. Men naar det var saa stille Veir, at Primus kunde brænde, vilde vi jo spare Tid, og idag trængte vi sandelig at have et hændigt Apparat. Desværre var vi daarlig rustet med Flaaknive, saa det gik ikke paa langt nær saa raskt som under ordinære Omstændigheder.

Vi drev paa hele Dagen, det bedste vi havde lært. Eftersom vi fik Indvoldene ud, veltede vi Dyrene, saa de blev liggende med Benene under sig, og stablede dem saa tæt sammen, som vi kunde faa dem, forat de ikke skulde fryse, før vi fik dem flaaet og parteret.

Da seks Dyr var flaaet, kunde vi ikke se længer, og saa løste vi Hundene og lod dem fraadse i Indvoldene. Da de ikke kunde svelge en Bid mere, samlede vi vore Sager og drog nedover, forsynede med et Par rigtig gode Stykker til Kogning.

Just som vi kom did, hvor Slæden skulde være, fik jeg i Mørket se en Flok Dyr nede ved Krakken. Hvad i Alverden var det for noget? Jeg begyndte at spekulere. Først tænkte jeg paa Polarokser. Nei, de bevæger sig ikke slig. Bjørn? Nei, det var umuligt. Ulv? Nei, Dyrene var jo svarte; ialfald saa de svarte ud i Mørket. Saa kom Schei til, og han kunde oplyse, at det var Bays Hunde, som var sat igjen dernede og nu taalmodig ventede paa, at deres Tur skulde komme! Mens vi reiste Teltet, førte saa Bay sit Kobbel til Foring paa Slagterpladsen.

Det blev sen Kveld den Gang, og slidsom Dag havde vi havt. At staa ude i 30 Graders Kulde i flittigt Arbeide den hele Dag med at tage ud Indvoldene af alle disse store

Dyr uden at smage hverken vaadt eller tørt, det er noget, som kan perse en Ladhund. Vi havde spist Frokost mellem Kl. 5 og 6 om Morgenen, og Klokken blev da 6 igjen, før vi fik en eneste Madbid. Men da kan du ogsaa tro, det smagte fortrinlig, det deilige Kjød og den rygende Suppe med et Fedtlag ligesaa tykt som selve Suppen. Det er rent utrolige Kvanta, man kan sætte tillivs under slige Omstændigheder.

Naar man saa faar Piben tændt og Kaffen foran sig, mens man strækker sine mødige Lemmer paa Soveposen, da føler man et Velvære, som man uden en saadan Stridens og Strævets Dag neppe vilde kunne føle. Men i Regelen varer det ikke længe, før Ole Lukøie gaar Prøvetur gjennem Teltet; det blir mere og mere vanskeligt at holde Fyr paa Piberne, og saa ender det med en kraftig Beslutning om at krabbe ind i Sækken. Ofte hænder det ogsaa, at en sovner, før en faar spændt igjen den sidste Spænde, men en er saa deilig oplagt til at tage fat næste Dag, det vil sige — hvis en faar Ro hele Natten.

Men det fik vi ikke denne Gang; thi udpaa Natten briste det saa dugelig op, at Teltet holdt paa at rives overende. Schei, som laa nærmest Døren, maatte op og give Bardunerne en Opstramning.

Samme Kuling holdt det gaaende om Morgenen; det blaaste, saa hele Fjorden stod i et eneste Rokk. Stort bedre var det heller ikke paa Slagterpladsen, og i nogle og tredive Graders Kulde var det ikke videre hyggeligt at flaa de fjorten halvfrosne Dyr. Men naar en lægger Godviljen til, saa gaar det nu alligevel, og Godviljen lagde vi til alle Mand. Havde vi saasandt havt skikkelige Flaaknive, kunde Arbeidet gaaet raskere; men vi havde bare en eneste, som var rigtig brugbar.

Kl. 4 var Dyrene flaaet og parteret og alt Kjødet baaret sammen i en stor Haug. Den dækkede vi med Skind, forat ikke Ræven skulde have saa let for at komme til den.

Jeg maatte rigtig staa og se paa denne Herlighed en Stund. Aldrig, hverken før eller siden, har jeg vel seet saa stor en Haug med sligt fint Kjød; det var bogstavelig et „Kjøtberg“. Der var baade Kjøds- og Øienslyst; Tænderne løb næsten i Vand, der jeg stod.

Efter at have foret baade os selv og Hundene med samme Retter som Aftenen forud, kunde vi den Dag kvelde i nogenlunde rimelig Tid. Jeg havde frygtet saa smaat for, at de andre kunde blive lei denne evindelige Suppen med Kjød til, og det var med en viss Betænkelighed, jeg havde foreslaaet den i Kveld ogsaa. Men al min Ængstelse veg, da jeg saa, hvor den smagte. Det er nu alligevel den Mad, som gjør mest af sig i Teltet i den kolde Aarstid.

Jeg havde seet efter alle Barduner og mente, de maatte kunne staa Natten over. Men det skal nu noget til at holde ogsaa, naar Teltet staar tvers for Vinden, og denne Gang havde vi været nødt til at sætte det paatvers, da Teltpladsen gik saa skraat.

Det gik ikke bedre denne Nat end den foregaaende; der maatte en Mand ud og strække Bardunerne, hvis ikke Teltet skulde ramle.

Vi var færdige til at reise ombord nu, og for at komme rigtig langt tørnede vi ud i god Tid. Fjorden stod i Rokk og Fokk som Dagen før, og da vi naaede Kjælkerne ude ved Øen, var de nedsneet, saa vi fik et ordentligt Arbeide med at skufle Læssene op og grave dem og Kjælkerne nogenlunde fri for Sne. Vi var ikke kjøreklar før bortimod halv ti.

HJEM TIL „FRAM“

Ved Kulingens Hjælp gik det fort udover; alle Groper i Skruisen var føget igjen, saa vi letvindt kunde komme frem med vore tunge Læs. Desuden havde vi Vinden ret agterind, saa den øgede Farten, og vi kunde sidde paa. Jo længer vi kom afsted, desto glattere gik det, helt til ud paa Eftermiddagen, da Scheis Blikbeslag paa Slædedraget gik istykker. Et Forsøg paa at reparere mislyktes; Slæden gik fremdeles tungt, og uagtet Schei sprang ved Siden af, var det bare saavidt, han kunde følge os. Saa skiftedes vi til at springe og skiftede tilslut ogsaa Hunde.

Paa den Maade kom vi godt frem alligevel.

Medens Fosheim havde sin Tørn til at springe, kjendte han sig hele Tiden saa kogende god og varm, at han fuldstændig glemte sin Næse, som benyttede Anledningen til at forfryse. Han merkede intet, før den var saa stivfrossen, at den sad som et Stykke hvidt Ben midt i Ansigtet paa ham; han kunde gjerne brukket den af sig. Havde Forfrysningen varet endnu nogen Tid, vilde han have været næseløs. Nu blev Næsen ved fælles Hjælp og forsigtig Behandling reddet i sidste Øieblik; men den bar i lang Tid Sørgeflor i Anledningens Medfør, var ganske sort

og saa ud som en Begklat, der var kommen paa gal Plads i Verden.

Som vi kjørte udover Fjorden og var naaet næsten til Baadsfjordnuten, kom der en Binne med Unge opover imod os, men bøiede af mod Vest, da den skulde passere, og satte derpaa ind igjennem Fjorden, hvor den en Tid lang nysgjerrig undersøgte vore Spor for at komme paa det rene med, hvad Slags Dyr vi vel kunde være.

PARTI AF HAVNEFJORD MED FOSHEIMS BABY. (Se Side 243.)

Det havde været os en let Sag at skyde den; men vi havde Kjød nok og liden Tid at kaste bort. Ved Baadsfjordnuten havde vi jo en Bjørneskrot, som vi agtede at føre Hundene med. Saa lod vi da Bjørn være Bjørn og Binnen glæde sig ved Livet sammen med sin Unge. Vistnok er Forholdene deroppe barske og Glæderne faa for en Bjørnemor; den bruger Hulerne i de store Sneskavler til Barselstue, og det er ofte knapt om Maden, mens den ligger paa

Seng. Men naar Arvingerne vokser til og blir leve- og legedygtige, kan hun ogsaa have sine Moderglæder.

Mere end én Gang har man seet den kaadeste Spas borte mellem Iskossene, naar Binnen har legt med sine Unger. Hun dukker dem i Raakerne; hun ager Sklide med dem nedover Isfjeldene; hun slaas for Moro, brøler, gauler og velter sig. Og de smaa tager efter af Hjertens Lyst,

PAA JAGT EFTER KOGIS.

mens Frost og tindrende Sol over Iskoss og Sneflader giver hele Scenen noget uendelig rentvættet og friskt, et Pust af en vældig, uberørt Natur, dobbelt velgjørende i den store Stilhed vidt omkring. Thi naar Ismarkernes Konge leger, tier alt andet rundt omkring. Der er ikke saameget som en svart Sælsnude at se. Hans Majestæt kunde jo pludselig behage at blive sulten.

Da det var slemt at komme over Krakken, slog vi Leir ved vor tidligere Teltplads ude paa Isen paa endel haard-

føget Sne, som jeg mente skulde danne et Lag, tilstrækkelig tykt til at beskytte os mod Saltlagen, som ofte danner sig paa Nyis.

Naar Saltvandsis fryser ved lav Temperatur, afsætter der sig paa Isen et Lag med Salt. Paa Undersiden skylles det snart bort, men paa Oversiden blir det staaende, og selv om Temperaturen gaar ned i 30—40 Grader, kan den staa der denne iskolde, ubehagelige Saltlage. Om Morgenen viste det sig desværre, at Snelaget paa Isen ikke havde været tykt nok. Baade Teltgulv og Soveposer var aldeles gjennemvaade.

Vi havde ventet Bjørnebesøg om Natten, men blev skuffet. Det skulde været Moro at blive purret ud til Bjørnejagt i Nattens Mørke, mens vi havde 24 Hunde til at synge op for os!

En anden Skuffelse led vi ogsaa derude ved Nuten: Ræv havde spist op næsten hele vor Kjødbeholdning. Dette var jo ærgerligt nok; men ligefrem forbausende var det, at Ræveflokken havde draget med sig den digre Bjørnehud et langt Stykke gjennem Uren. Gud ved, hvormange Ræve der havde været med om den Job; der var en hel Kongevei efter dem, der de havde faret med Skindet. Og allesammen havde de i største Endrægtighed draget samme Vei som efter Aftale eller given Befaling. Men da Opgaven var vel løst, havde de holdt stort Kalas paa Skindet og spist det halvt op. Og saa optraakket som der var paa det Sted, hvor Gildet var holdt! Rent som paa et Tun.

Der holdes sandelig Kustus i Naturens Husholdning deroppe i Isødet; en skal ikke finde meget, som ikke blir udnyttet til sidste Trevl og Tomme.

Næste Morgen kjørte vi indover til Baadsfjorden. Der var Føret adskillig tyngre, for derinde blaaser det omtrent aldrig.

Henimod Kl. 12 var vi dog fremme ved Baadhuset og traf der Isachsen og Hassel, som netop var kommet og

holdt paa at sætte sine Hunde fast. Isachsen kom løbende over Krakken ned til mig. Han glante fælt paa det gilde Læs, jeg havde med; men saa kom vi nu som Karer ogsaa; hver eneste en af os havde stort Kjødlæs med Skind ovenpaa.

Vi slog os ned i Baadhuset alle Mand og levede høit paa ferskt Kjød, tilberedt paa forskjellige Maader. Til Dessert brugte vi „Dænge“, en Ret, som er saa velsmagende, at jeg trygt tør anbefale den til enhver Husmor. Vi tog af det sjøvaade Brødet, „dængte“ det til Smaabiter og blødte det i Vand. Saa stegte vi det i Fedt, satte til lidt Salt og en god Portion Sirup. Det skader ikke til disse Ingredienser at føie lidt Mysost; vi brugte Laktoserin.

Da Piberne kom frem efter Aftens, kom ogsaa vore Jagthistorier for en Dag. Fjorden, hvor vi havde oplevet dem, blev døbt „Moskusfjorden“.

Paa Grund af det aabne Vand i Vest kunde jo ikke Isachsen udføre sit Kartlægningsarbeide her, og derfor blev vi enige om, at han skulde kjøre det gjenliggende Kjød i Moskusfjorden ned til et Sted ved Sjøen, hvor man nemt kunde komme til det, selv om man bare havde Nysølvbeslag under Meierne. Derpaa skulde de snarest muligt kjøre ombord med Kjødlæs. Men de maatte have Veiviser med, og uagtet Bay var temmelig vaad paa Fødderne og havde faaet sin Sovepose gjennemblødt den sidste Nat derude ved Baadsfjordnuten, tilbød han sig øieblikkelig at være med, mens Hassel gik over til mit Lag.

Om Eftermiddagen var der foregaaet stor Ophængning af Poser til Tørk inde i Huset. Lidt bedre blev de; men stor Greie var det ikke at faa paa dem.

Fosheim brugte Styrmandens Kobbel paa denne Tur, og i dette fandtes der en Forbryder ved Navn „Gamlen“.

Da vi tørnede ud næste Morgen, 30te Oktober, for at hjælpe de to, som skulde vestover, opdagede vi, at „Gamlen“ havde faaet af sig Grimen og bidt ihjel „Underbete“, en af Peders Hunde, som havde faaet sit Navn af en eiendommelig Skavank paa Kjæftamentet. Overkjæven paa den stak nemlig helt frem over Underkjæven, saa hele Apparatet kom til at sidde *under* Hodet, akkurat som paa en Hai. „Gamlen“ var en Morderhund, som gjerne aad sine Venner og Bekjendte; men at give ham Prygl for sligt nyttede jo lidet. Begivenheden var sørgelig nok for os, for salig „Underbete“ var en prægtig Trækhund.

Vi udtrykte vor Sorg over Hundemordet ved at flaa Afdøde og tage Skindet med os.

Da Isachsen og Bay var reist, tog vi Scheis Slæde ind i Baadhuset og satte nyt Blikbeslag under den.

Efter Aftens tilstod Schei og Fosheim, at de, før de havde reist fra Skuden, havde rustet sig til at feire min Fødselsdag paa Turen. De havde taget med sig nogle Cigarer, og en liden Flaske med — Sprit, ret og slet. De foreslog, at hvis Turens Leder ikke havde noget imod det, skulde vi feire Fødselsdagen den 30te istedetfor den 31te, da vi havde saa godt Hus den Kveld, mens vi Dagen efter sandsynligvis vilde have bare Reiseteltet. Forslaget blev selvfølgelig vedtaget, og vi gik i Gang med at lave Sprittoddy. I Anledning af Anledningen var der endog forfattet en Sang til min Pris. Fosheim var nok Poemets Ophav, muligens Schei ogsaa havde havt nogen Befatning med Forfatterskabet; sandsynligvis havde de strævet med dette inde i Teltet, naar jeg havde været fraværende. De gjorde sligt Væsen af Geburtsdagsbarnet, at han var ganske flau. En slig Geburtsdag kan forresten være ganske hyggelig en Gang imellem. Vi havde en rigtig morsom Kveld og sad oppe til henimod 11, mindst et Par Timer længer end sedvanligt. Veiret var straalende den ganske Dag; saa godt Veir havde vi overhovedet ikke havt,

siden vi kom til Jones Sound. Men koldt var det rigtignok, nogle og tredive Grader.

Den 31te kjørte vi østover, og da vi brugte Isachsens og Hassels Vei, gled det saa let, at vi den Dag kom over halvveis til Skibet.

Ved Middagstid saa vi Solen for sidste Gang det Aar. Saa begyndte vor anden Polarnat paa denne Tur.

Udpaa Eftermiddagen indtraadte der Veirforandring; det tyknede og begyndte at sne. Og sne gjorde det hele Natten og næste Morgen med. Al denne Løssneen gjorde Føret adskillig tyngre, men det gled ikke værst alligevel.

Da vi ved Syvtiden om Morgenen begyndte at kjøre, var det aldeles mørkt; vi kunde næsten ikke se hverandre. Med ett hører vi Fosheim rope: „Her er Bjørn!“ Ja, jeg havde ogsaa seet Bjørnen; jeg havde endog kjørt klos forbi den; men da stod den ganske rolig. „Nei,“ mente Fosheim, „den gaar vestover.“ „Jeg tænker, det er *os,* som gaar *østover*, jeg,“ skreg jeg tilbage. Dette sad han en Stund og spekulerte paa; saa kom han omsider til samme Resultat som jeg — at det var en Isklump, han saa.

Da vi ved Femtiden naaede Skibet, blev der stor Glæde ombord, og Overraskelsen blev ikke mindre end Glæden, da de saa, vi kom saa „kjødelige“ ombord. Ingen af os havde jo egentlig gjort os noget Haab om at finde Storvildt paa den sydlige Del af Ellesmere Land.

EFTER KJØD I POLARNATTEN

Det blev nu bestemt, at Baumann sammen med Raanes, Stolz og Hassel skulde kjøre indover til Moskusfjorden for at hente Kjød; naar de saa traf Bay og Isachsen, skulde de tage en af disse med sig som Veiviser indover og lade en af sit eget Parti træde i hans Sted.

Den 2den November var en travel Dag ombord, for næste Dag skulde de fire reise. Der blev udleveret dem sedvanligt Skindtøi til Slædeexpeditioner i den kolde Aarstid og Proviant i ni Dage for dem selv og Hundene.

Det var nu mangen god Dag, siden der havde staaet Oksesteg paa Middagsbordet paa „Fram", og den extra delikate Steg, som den Dag serveredes, smagte derfor dobbelt godt. Jeg tror nok, den bidrog sit til, at de fire Karer fik god Lyst paa Turen.

Ved Sekstiden Fredag Morgen den 3dje November sad vi om Frokostbordet. Vi havde varm Frokost, forat de, som drog afsted, skulde have noget at tære paa.

Afreisen foregik Kl. 1/28.

Vi, som sidst var kommet ombord, begyndte straks at ruste os til at reise ud paa Kjødexpedition igjen, saasnart vi kunde. Vi drev paa af alle Livsens Kræfter; thi vi havde

fuldt op at gjøre. Det gjaldt først og fremst at faa vore nye Kjælker i Svingen. Ligesom det Parti, der nylig var reist, skulde vi have Nysølvbeslag paa dem alle. De skulde forsynes med Stropper og Langsurringer, og over Bendslerne skulde der syes Sælskindshætter. Peder, som havde havt et Tilbagefald i den Tid, vi var borte, var nu bra igjen og hjalp Nødtvedt med at beslaa Kjælkedragene. Olsen havde laget endel nye Kogekar og gik saa i Gang med at sætte ny Bund i de Kar, vi skulde have med. En hel Del Hundegrimer maatte der ogsaa syes. Simmons, der ligesom Fosheim skulde følge med vestover, var hele Tiden beskjæftiget med at reparere det indre Telt, som havde lidt endel Skade paa Turen. Vi havde jo ikke rigtig lært at behandle det endda.

Før vi var kommet tilbage, havde Styrmanden sørget for at faa Telt over Skibet. Paa hele denne Polarfærd brugte vi Telt bare fra Stormasten til Mesanmasten. Det var af Form som et almindeligt Telt med vertikale Tvervægge for og agter.

Under vort Fravær var der foregaaet flere livlige Bjørnejagter; blandt andet havde Styrmanden skudt sin første Bjørn.

Om dette fortalte han selv:

„Saadan omkring Klokka halv syv en Morgen kom Stuerten ned og purret mig og sa: „Nu er de'en stor Bjønn oppe paa Kjøthaugen og lemper Kjøt, saa de' gyver om'n!“ Jeg tørnet ut med Rifla og strøk bortover imot Kjøthaugen. Der stod de' en diger Sugg af en Bjønn midt i Kjøthaugen og aat og lempet Kjøt og sorterte ut de bedste Stykkerne, saa det ut til. Saa gik jeg paa rigtig nært Hold og fyrte et Skud for ligesom aa varsku'n da. Han brød sig ikke et Gran om de' den Karen; han bare aat og lempet Kjøt og slængte et og andet Stykke efter Hvalperne, naar det høvet sig saa da. Saa tok jeg rigtig godt Sigte, lokte begge Aua og klemte te. Og jagu' skaut ikke jeg ret igjennem Hjertet paa'n, saa'n sakk ihop paa Flekken!“

Hvalperne vore gik løse omkring Skibet; de var jo bare nogle faa Maaneder gamle, saa de duede hverken for Kjælken eller paa Jagt. Men de fôr omkring derude og bar sig og bjeffede paa, hvad det skulde være. Især interesserte de sig sterkt for Bjørn, og kom der en Bjørn hen til Skuden, rendte de altid efter den.

HJEMOVER MED KJØDLÆS.

Det var ofte komisk nok at se paa disse smaa Nøsterne; de kunde jo ikke tænke paa at sætte Bjørnen eller paa nogen Vis gjøre den nogen Skade; men være med vilde de alligevel. Traf de paa en Bjørn, som var ræd af sig, var de saapas til Karer, at de skræmte den bort; det hændte flere Gange; men kom der en af de gamle, som *vilde* paa Kjøthaugen, saa brød han sig en god Dag baade om Hvalperne og de voksne Hunde; men disse stod nu rigtignok lænket.

En Gang var der en Binne med to Unger, som var saa fræk, at den gik ret paa Haugen midt imellem de 40—50 Hunde, som stod bundne rundt omkring den. Der blev et syndigt Hus paa Bikkjerne; men det brød hverken den gamle eller Ungerne sig om; de bare aad. Men saa fik de jo ogsaa undgjælde for sin Nærgaaenhed, da Skytterne kom.

Lørdag 4de November, lidt før vi skulde spise Frokost, hørte jeg, at Hvalperne holdt Leven ude paa Isen. Fra

EN LUN KROG. HAVNEFJORD 1899.

Dækket kunde jeg saavidt skimte en Bjørn oppe paa Kjøthaugen i fuld Virksomhed med at lempe Kjød. Jeg gik ned igjen og sagde til Schei, at havde han Lyst til at gaa paa Jagt efter Bjørn, saa stod der en oppe i Kjøthaugen nu. Schei var svært opsat paa Jagt, især paa Bjørnejagt, og lod sig ikke dette sige to Gange. Han tog Riflen og rendte afsted, saa fort han kunde, mens vi andre gik til Bords; for Øieblikket var vi mere interesseret i Frokosten.

Før vi var færdige med Skaffingen, kom Schei tilbage, indtog sin Plads ved Bordet og fortalte om Jagten.

Han er ikke saa lidet nærsynt og derfor nødt til at bruge Briller. Briller kan jo være bra nok; men ialfald i koldt Veir medfører de ofte den Ulempe, at der slaar sig Dugg paa Glassene, og da ser en sandelig ikke stort. Slig gik det ogsaa Schei. Brilleglassene duggede, saa han ikke fik Øie paa Bjørnen, før han var omtrent klos indpaa den; mørkt var det jo ogsaa. Han tog Sigte efter bedste Skjøn og fyrede. Bjørnen gav et Brøl fra sig og satte afsted indover langs Krakken; Schei med Brillerne efter paa den ydre Side. Nu var Krakken temmelig høi, for det var Lavvande, og langs Kanten laa der store Isflak. Schei saa ikke det Dust mere til Bjørnen; han bare hørte, det bar indover.

Pludselig kommer Bæstet rendende ret ud gjennem Krakken og bent paa ham. Det var saavidt, han fik vendt Mundingen mod den og brændt løs. Heldigvis traf han; Bjørnen stupte næsten lige for Fødderne paa ham; men han maatte give den to Skud til for at være sikker.

Efter Frokost gik Schei og Peder i Gang med Flaaningen. Bjørnen var liden, men pen.

Onsdag Morgen var bestemt til Afreisen, og de to første Dage i Ugen drev jeg haardt paa med Forberedelserne. Jeg leverte selv ud saagodtsom alle Ting, vi skulde have med paa Turen, og kjendte mig tryg for, at alt var i Orden; men da vi vel var reist og skulde sætte over Sydkapfjorden, opdagede vi til vor store Overraskelse, at vi ikke havde vort Telt med. Stor Opstandelse! Vi maatte snu og drage tilbage til „Fram", hvor Teltet laa oppe paa et af Hundehusene. Kjælken havde nemlig staaet deroppe om Natten, og formodentlig var Læsset ikke ordentlig surret, saa Teltet var glidd af.

Om Kvelden kom Baumann og Bay allerede tilbage. Partiet østfra havde mødt Isachsen og Bay ved Baadsfjordnuten; Isachsen var da gaaet over til dem, mens Baumann fulgte Bay til Skibet.

Føret havde hele Tiden været usedvanlig tungt, saa det var blevet et forfærdeligt Slid for Hundene. Mørkt havde det ogsaa været; det var omtrent som at kjøre i svarte Natten hele Tiden.

Næste Morgen, Torsdag 9de November, drog vi saa afsted igjen, udrustet for ni Dage.

Det gik noksaa bra.

Østenfor Store Sandør mødte vi Karavanen paa Retur med store Kjødlæs. Paa Indturen i Moskusfjorden havde de havt et overhændigt Veir ret i Snuden. Det havde blaast slig, fortalte Styrmanden, at de næsten havde troet, der skulde blive Dommedag, mens de var derinde. Der er jo saa mange rare Forestillinger at høre om den Dag. I Regelen mener man vel, den kommer til at blive temmelig hed; men Styrmanden havde arktiske Anskuelser; han havde ventet Dagen under en forrygende Storm fra Nord med nogle og tredive Graders Kulde.

Efter Beskrivelsen maatte Stormen have været ganske alvorlig. De var blevet nødt til at slaa Leir, og om Natten havde Uveiret huseret slig, at de hvert Øieblik troede, Teltet skulde rives i Filler; men saa længe et Telt som dette er nyt, holder det mere, end en skulde tro.

Om Morgenen var Veiret lige grovt, og de begyndte at diskutere, hvorvidt de skulde blive liggende over eller forsøge at kjøre indover. Styrmanden mente, det ikke kunde blive værre end igaar; han troede, de allesammen var i god Kondition endda, og syntes, de fik prøve'n den Dagen ogsaa. Det gjorde de og kom virkelig ind til Kjøtberget. For at skjerme og lune Teltet stablede de op en Haug med Skind og Kjød udenfor Gavlvæggene, saa de fik en Vold omtrent lige høi som Teltet selv. Men alligevel slog og dængte Stormen slig mod Teltet, at den røskede af næsten alle Bardunerne. Merkeligt nok var der ikke Spor af Skade at se paa selve Dugen; men de fik nok at gjøre udover Natten med at fikse det op og knope Bardunerne.

Udover Fjorden næste Dag gik det lystig, for da fik de Vinden „paa Ryggen“. Ved Nuten løiede den af, og siden blev det Godveir. —

Vi fortsatte vestover og slog Leir ved Firetiden et godt Stykke vestenfor Lille Sandør. Den Dag havde vi kjørt vore 35—36 Kvartmil.

Dagen efter teltede vi paa Odden ved Moskusfjordens yderste Snævring. Vi havde straalende Veir, Maaneskin og stjerneklart; men det var bidende koldt med frisk Sno ret ud Fjorden.

Paa denne Tur havde vi bare Ulveskindsklæder og maatte derfor løbe ved Siden af Slæden en Gang imellem for at holde Varmen; men Fosheim fik smukt finde sig i at fryse, for han havde den Dag slig Knib i Maven, at han ikke kunde løbe. Forresten kan en være klædt, omtrent som en vil; en fryser alligevel før Kvelden, hvis en hele Tiden skal sidde paa.

Vi blev enige om at lade hele Greia blive staaende igjen derude og saa drage afsted indover rigtig tidlig næste Dag med tom Slæde.

Vi havde godt Veir ind gjennem Fjorden, og Hundene trak som besatte; Gud skal vide, det gik galant; de havde nok ikke glemt Slagterpladsen og alle dens Herligheder.

At fare saa fort i Vei i jevnt og fint Terræn er forfærdelig morsomt; men da vi kom saa langt som til Drivisstrimmelen derinde i Fjorden, fik vi føle, at Tilværelsen kan have sine urolige Sider. Nu var Isen ogsaa meget værre at passere, end den nogensinde havde været; thi i de sidste Stormene var der føget sammen svære Sneskavler med rene Faldgruber. Hundene brød sig sytten om, hvordan Terrænet saa ud; de fôr i samme vilde Fart, og det var ikke mere, end saavidt vi kunde holde os paa Oversiden af Slæden. Til Kjøthaugen kom vi, det er sikkert nok; men da var vi rent mørbanket over hele Kroppen.

Vi tog straks fat paa at fordele Slumpen af Kjødet paa de tre Slæder. Læssene blev tunge tilgagns; men vi maatte have Kjødet med; vi fik heller ofre mere Tid.

Kloge af Skade holdt vi os hele Veien udover klos under østre Land, hvor vi fandt en nogenlunde rimelig Fremkomst gjennem gammel Is, og da den slap op, kom vi ud paa haardt, blankt Føre.

Det blev en vidunderlig Færd.

Fuldmaanen stod ret i Syd over det speilblanke Nattelandskab, som glitrede og skinnede i dens kjølige Straaler; og paa begge Sider af Fjorden laa Landet, gjennemfuret af dybe Dale og Kløfter med svartnende Skygger under Maaneglansen. Det var som en Færd gjennem Frostens Paradis; Hundene lagde ud, saa vi, der sad paa, følte det omtrent som Blessommen maatte gjøre, da han Julenatten kjørte med Jutulen hjem til Norge. Farten var vild og Gampene godt foret; de blev proppet lige til Halsen med Spæk og Fisk hver eneste Kveld.

Næste Aften slog vi Leir paa Østsiden af Baadsfjorden. Det begyndte at trække op til Uveir, og Føret havde været tungt de sidste Timer, efterat Graataagen begyndte at lægge sig rundt omkring. Paa det Rim, den efterlader, glider det ikke stort glattere end paa Blaalere.

Dagen efter fik vi Kuling fra Øst, bent i Brystet, og nu blev Føret saa tungt, at Hundene med Nød og Neppe kunde trække Læssene, skjønt vi selv tog i, alt hvad vi aarkede.

Ud paa Dagen sagde det stop; vi maatte slaa Leir efter at have avanceret 2 Kvartmil den Dag.

Udover Kvelden blaaste det alvorlig op, og vi laa bare og frydede os over, at Uføret fik Fyk.

Næste Dag havde Vinden løiet af, og i stille Veir og paa blank Is kjørte vi saa raskt, at vi kunde slaa Leir lidt østenfor Sydkap. Men det trak atter over, og om Kvel-

den, da vi lagde os, var det saa mørkt, at en næsten ikke kunde se en Haand fremfor sig.

Dagen efter var det lige ilde. Vi drog i Vei lidt før Kl. 7 om Morgenen; men det var saa mørkt, at vi alt i et kjørte os fast, snart mod Isfjeld, snart op i Sneskavler og anden Styggedom. Vi havde rigtignok den Trøst, at vi kjørte mod Dagen; men det lod ikke til, at den vilde komme. Læssene veltede Gang paa Gang, og vi havde et svare Mas med at faa dem paa ret Kjøl igjen. Hundene blev ogsaa kjede af Trafiken, og da vi havde kavet os frem til midt paa Sydkapfjorden, besluttede vi at lægge Halvparten af Kjødet igjen der. Rundt omkring det slog vi en tre fire Skind som en Pyramide og surrede dem saapas, at de kunde holde Stand, om det skulde brise op, mens vi var borte.

Med halve Læs sled vi os ombord til Kvelds.

Da vi kom frem, fik vi høre, at Bay havde været utilpas, siden han kom hjem, og endog havde ligget et Par Dage. Men saa havde han ogsaa slidt vondt paa Turen, havde trasket i nyfrossen Is med Saltlage, vaad fra Morgen til Kveld, og frosset ganske ordentlig, især paa Fødderne. Det var ikke underligt, om han følte nogen Ugreie i Maven med Tryk for Brystet.

Baumann og Olsen havde begyndt at fange Hvidræv; thi af den var der mere end nok rundt omkring, og Fangsten dannede en behagelig Afveksling i det temmelig ensformige Liv senhøstes, især da Mikkel slet ikke var saa let at fange, skjønt den jo i Sluhed paa langt nær kan hamle op med sin lure Fætter, Rødræven.

Først prøvede de at sætte Snarer af Staaltraad; men denne Metode, som er saa gild ligeoverfor Hare, viste sig upraktisk overfor Ræven; thi denne tvindede og tvindede Staaltraaden, saalænge til den brast, og væk var Mikkel. Men saa fandt de paa at lage Fælder for den, idet de stil-

lede op Kasser med Falddøre, og i disse gik Mikkel ret som det var.

Efterhvert som de forskjellige Partier kom ombord, tog de Del i Forberedelserne til at modtage Vinteren. Vi drev paa for fuldt Alvor; thi Fuldmaanen gav os Arbeidslys omtrent hele Døgnet rundt.

Det gjaldt først og fremst Byggearbeider, baade i Sne, Is, Træ og Seildug.

Over Skylighterne lagde vi Seildugskappe og dækkede dem helt med tykke Snemure.

De største Foretagender var Opførelsen af Smie og Hundehuse.

Til Smie brugte vi iaar det Proviantskur, som var indrettet for Turen til Nordgrønland og tænkt at skulle opføres i Flugt med Hytten. Det var 14 Fod langt, 10 Fod bredt og bestod af Reisverk, betrukket med Seildug. Det var Fosheims og Nødtvedts Opgave at sætte Smien i fuld Stand.

Hundehusene byggede vi lige ind til Skibssiden, som saaledes dannede den ene Væg. Forøvrigt blev de muret op af Isblokke og rappet med Snesørpe. Vi borede Hul i Isen, blandede Sne med Vand og klemte den med en Spade ind mellem Isblokkene, saa det hele dannede en kompakt Masse. Inde i Husene lagede vi Reposer eller Brisker af Træ ved to af Væggene i et Par Fods Høide over Gulvet.

I al denne Travelhed glemte vi dog ikke den arktiske Vinters Skjønhed, der omgav os paa alle Kanter, og som udfoldede sig i al sin fortryllende Pragt netop i denne Tid, da Fuldmaanen skinnede saa tindrende klar baade Nat og Dag. Den kan være bedaarende en saadan Maaneskinsnat der nord. Lysvirkningerne blir saa skarpe, Overgangen fra hvidt til sort blir saa braa; Sne og Is blir dobbelt saa hvid, Kløfter og Skar dobbelt saa svarte. Fremfor alt tog Skreia

sig imponerende ud med sine svarte Gjuv og lodrette Vægge. Jeg forsømte ikke Leiligheden til at fotografere dette vakre Sceneri og var heldig nok til at faa flere gode Maaneskinsbilleder.

Før vi helt krøb i Vinterhi, maatte vi imidlertid faa Tag i det Kjød og Skind, som laa igjen paa Sydkapfjorden. Styrmanden var meget ivrig efter at prøve Dobbeltteltet, som han hørte rost i saa høie Toner, og den 17de November ved Ottetiden om Morgenen reiste han, Fosheim og Simmons afsted. De skulde først komme igjen næste Dag, og siden de havde saapas Tid til sin Raadighed, haabede de ogsaa at faa en Bjørnejagt ude paa Sydkapfjorden. Omkring Skibet og Kjøthaugen luskede der ialfald Bjørn baade tidt og ofte, og ikke faa af dem havde stiftet et temmelig intimt Bekjendtskab med vore farlige Rifler.

De kom velbeholdne tilbage den 18de; men Bjørnen havde klogelig holdt sig borte.

Da nu Slumpen af Kjødet bragtes ombord, blev det konstateret, at det ikke var ganske smaa Læs, som Transporten af Restbeholdningen inde fra Moskusfjorden oprindelig havde skaffet os. Fosheims Læs havde veiet 346 Kg., Simmons' 303 Kg. og mit 370 Kg., en vakker Vegt at trække for 6 Hunde! Dengang vi maatte lette vore Læs, var der bare 8 Kvartmil igjen til Skuden, mens den hele Distance indover til vor sidste Slagterplads i Moskusfjorden var 75 Kvartmil, frem og tilbage altsaa 150. Vi havde været væk i 7 Dage og paa den ene af disse avanceret bare 2 à 3 Mil og forøvrigt ligget veirfast. I Gjennemsnit blev det alligevel en Fart af over 20 Kvartmil pr. Dag. Nu maa man desuden erindre, at Reisen foregik i Mørketiden og under overskyet og dunkelt Veir. Kjøretiden blir da ikke saa lang, i Regelen fra Kl. 8 Morgen til 4 Eftermiddag, og alligevel havde vi en lang Tørn at tumle i Mørke baade Morgen og Kveld, og da er det saapas vanskeligt at tage

sig frem, at det altid gaar traaere. Vi havde heller ingen Vei at holde os til, og det siger uendelig meget.

Af de sidste tyve Dyr var der fem Kalve fra sidste Aar. De fleste var Ungdyr i Alderen $1^1/_2$—$2^1/_2$ Aar. Der var to store Kjør og tre, som vist havde sin første Kalv. Af helt voksne Okser var der bare to. Den samlede Vegt af Kjød uden Hoveder og Fødder var omkring 1200 Kg. Skind

ØSTKAP TIL VENSTRE, SYDSPIDSEN AF SKREIA TIL HØIRE.
(Se Side 247.)

med Hoveder veiede ca. 500 Kg. De først skudte Dyr var gjennemsnitlig tyngre, saa vi tilsammen havde ca. 1700 Kg. Oksekjød ombord.

Foruden Oksekjødet havde vi over hundrede Harer og en hel Del Fugl: Ryper, Edderfugl, Maager og Teister.

Det var en forbløffende Rigdom paa Ferskmad, fuldstændig tilstrækkelig for hele Vinteren. Vi havde saa flust op, at vi neppe kom til at faa Brug for Kjødet af Bjørn og Sæl til Menneskeføde.

Alt Oksekjød blev hængt op under Skibsteltet og alt Bjørnekjød ude paa Dækket. Det var et halvt Snes Bjørneskrotter, som saaledes hang og dinglede udenfor Teltet.

Dernæst kom Turen til Hvalroskjødet. Forat Hundene ikke skulde faa Tag i det, blev det transporteret ombord og stablet op i Haug, over Mandshøide, helt forud fra Bakken og nedover paa begge Sider indtil midtskibs, saa der langsefter Dækket bare blev en smal Gang igjen frem til Meteorologburet.

POLARHUNDEN OG DENS SYGDOMME

Saa blev Hundene lagt i Vinterkvarter, det vil sige, de blev stængt ind i sine Huse. Fra Kl. 9—1 havde de Frikvarter ude paa Isen, forøvrigt Husarrest. I Fritimerne maatte der altid gaa Vagt hos dem; thi de var saa krigerske af sig i denne Tid, at de let kunde finde paa at rive hverandre ihjel. Vagtholdet delte vi mellem os, ligesaa Foringen, idet hver Mand forede sit Kobbel. Jeg gjorde dog en Undtagelse for mig selv, idet jeg hverken gik Vagt eller forede mine Hunde, mens de var ombord; Fosheim passede dem.

Da mine Erfaringer med Hensyn til Foring og Stel af Hundene afviger ikke saa lidet fra de Erfaringer, flere andre Polarreisende har gjort, finder jeg det paa sin Plads at gjøre Rede for mit Syn paa Sagen.

Hundene bør fores én Gang hver Dag. Vi huggede op det frosne Hvalroskjød i Lonser og gav dem hveranden Dag 1 à 2 Kg.; hver anden Dag fik de Hundekjeks. Der var ogsaa Tider, da der skiftedes paa med Tørfisk, saa de fik Kjød, Brød og Fisk afvekslende. Er man nødt til udelukkende at bruge Kjød og Spæk af Hvalros, maa man holde nøie Regning med, at hver Hund faar en tilstrækkelig Portion Kjød og ikke bare Spæk. Til et enkelt Maaltid kan

de godt greie sig bare med Spæk, men i længere Tid blir det utilstrækkelig Næring. Det bedste er at fordele de to Stoffe ligelig. I den kolde Aarstid kan man selvfølgelig bruge mere Spæk end i den mildere Tid.

Vi brugte som Regel ikke at „spække" Hvalrosskindet, men huggede Hud og Spæk under ett op i Lonser. Huden maa da hugges igjennem i smaa Terninger, idet Hundene har vanskelig for at tygge den, saa tyk og seig som den er. Paa den Maade blir det Spækket alene, som holder Lonsen sammen.

Jeg maa tilstaa, at jeg ikke tror stort paa den Hundesyge, som en hel Del Polarreisende har talt saa meget om; heller ikke har jeg nogen Tro paa, at Hundene ikke skulde taale Mørket der nord.

Efter min Mening er det Frost og utilstrækkelig Næring, som er Aarsagen til, at Hundene ofte bukker under om Vinteren.

Er de henvist til bestandig at staa ude uden nogensomhelst Beskyttelse mod Veir og Vind, især hvis de skal staa bundne hele Vinteren igjennem, da tror jeg ikke, det er muligt at holde Liv i dem alle, selv om de fores aldrig saa kraftig.

Jeg for min Del har aldrig seet, at Hunde har lidt noget af Vinterens Kulde og Mørke, naar de bare har havt Hus og sund og tilstrækkelig Mad, med andre Ord: er blevet godt stelt. Tvertimod har jeg stadig fundet dem i Vigør, selv i den mørkeste Tid.

Derimod har jeg ofte erfaret, at hvis den, som skulde føre Tilsynet med Hundene, ikke har hindret de sterkeste inden Koblet fra at besørge hele Spisningen, kunde et eller to af Dyrene blive saa forkomne, at de holdt paa at krepere. Men naar man da bare har taget dem ombord for en kortere Tid og foret dem rigtig godt, er de snart kommet til Kræfter igjen.

Den gamle Teori lyder som bekjendt paa, at Hundene skal fores to eller tre Gange om Ugen. Naar man da ser,

at Expeditioner trofast har fulgt denne Teori eller endog tilspidset den derhen, at de har ladet sine Hunde faa Mad bare en eneste Gang om Ugen (!), med den Følge, at næsten hele Hundeflokken er død i Løbet af Vinteren, saa tror jeg ikke, man behøver at søge Aarsagen saa fjernt som i en eller anden smitsom Hundesyge. Den ligger nok adskillig nærmere.

En Bekræftelse paa mine Erfaringer finder jeg i den Omstændighed, at Sygdomme blandt Eskimoernes Hunde som Regel optræder i de Vintre, da Fangsten er skral. I samme Retning peger ogsaa Sygdommens sedvanlige Ytringsform: Afkræftelse, som kan gaa over til en Slags Galskab.

Herfra maa man vel skjelne forskjellige Slags Hudsygdomme, som undertiden viser sig deroppe; men de er hverken videre farlige eller synderlig smitsomme, og jeg tror, de fleste af dem ogsaa kommer af Vanstel, f. Eks. af Urenslighed. Naar Hundene faar Pelsen tilsmurt med Spæk, kladder Haarene sig sammen; der optræder da ofte store Frostsaar paa disse Steder, og saadanne Saar blir hyppig forvekslet med Hudsygdomme.

I syv Aar har jeg overvintret med „Fram“ i Polaregnene og har i alle disse Aar havt et stort Antal Hunde at stelle med. Det skulde dog være rart, om jeg ikke havde merket noget til disse „uundgaaelige“ Sygdomme og var blevet opmerksom paa, at Hundene ikke taaler Mørket. Jeg har rigtignok seet Hvalper blive angrebet af en Sygdom; men den har ikke været smitsom, og jeg er viss paa, at de Tilfælde, jeg har seet, har været fremkaldt ved Vanrøgt. Tilfældene har kun omfattet Hvalper, som er kommet til Verden paa en uheldig Aarstid, saa det ikke har været muligt at holde dem rene og tørre; de har altid været vaade, har frosset og lidt vondt, og det taaler ingen Hund i Længden, allermindst de smaa.

Hovedsagen er altsaa at stelle Hundene godt og bare fore dem med sund og rigelig Næring. Iagttages det, tror jeg ikke, nogen Polarreisende behøver at frygte for Hundesygdomme, forudsat naturligvis, at ikke Hundene bringer Smitte med sig hjemmefra; men da vil den ogsaa optræde det første Aar. Gjør den ikke det, kan man visselig være tryg.

Hundene spiller saa stor en Rolle for en Polarexpedition af den Art som min, at man først og fremst bør have sin Opmerksomhed henvendt netop paa dem og sørge for, at de i alle Henseender stelles saa godt som muligt. Forsømmer man det, faar man ingen Nytte af dem, selv om det er aldrig saa gode Hunde, man har. Paa den anden Side: blir bare Hundene rigtig godt stelt og godt indkjørt, vil man altid kunne faa en god Del Nytte af dem, selv om de ikke allesammen er førsterangs Dyr.

I VINTERKVARTER

Vel var der meget at gjøre denne Høst, saa Tiden ikke strak til for os; men i Løbet af Vinteren var det en hel Uendelighed af Ting, som maatte udrettes, saa det gjaldt at blive færdig med Høstarbeidet fortest muligt.

Da Apparatet for Tidevandsmaalingerne var opstillet, ligesom Aaret forud i Rice Strait, stod der endda igjen en Kulsjau og Omstuvning af Proviant.

Paa Banjerne i Storrummet laa der endel Kul, som absolut maatte væk derfra og fyldes i vore Bunkers; vi maatte have det lidt ryddigere der.

En vakker Dag gik da alle Mand i Gang med Kulsjau. I store Pøser blev Kullene heist op fra Rummet paa Mellemdækket, baaret agterover og fyldt paa Bunkerne.

Da det var lykkelig og vel overstaaet, havde Styrmanden, Hassel og Peder nok at gjøre med at rydde op og stuve om al Provianten. Styrmanden var som altid ivrig i Tjenesten og havde ikke Tid til at gaa af Veien for rustne Spiger og sligt Fanteri, og saa ved han ikke Ordet af, før han har en stikkende i Foden. Der satte sig Betændelse i Saaret, og flere Dage var han invalid, mens Foden blev behandlet med Karbolomslag; han slap alligevel heldig fra Historien.

Den 30te November var vi paa det nærmeste færdige med alt Udearbeide og kunde for Alvor tage fat paa Udrustningen til Vaarens store Slædeture.

Vi havde faaet Erfaring for, at der trængtes noksaa mange Forbedringer ved vor Udrustning — baade ved Kjælker, Telte, Kogeapparater og Soveposer.

EN KJÆLEDÆGGE.

Der var neppe den Ting, som vedkom Udrustningen til Slædeexpeditionerne, uden at jeg fandt, den kunde gjøres endda lidt bedre, end den var, og dog ansaaes vistnok min Slædeudrustning, den Gang vi reiste hjemmefra, for at staa paa Høide med hvilkensomhelst tidligere Expeditions. Man lærer, saa længe man lever, heder det, og kan man nogen

BRÆVÆG I RICE STRAIT.

Gang med Tryghed bruge det Ordsprog, saa maa det være, naar det gjælder Slædeexpeditioner. Om man aldrig saa længe drev paa med Slædeture, tror jeg dog, man altid vilde finde, at der var et eller andet, som kunde gjøres bedre. *En* Ting skal man ikke glemme, og det er, at man aldrig kan anvende for *megen* Omhu paa sin Udrustning; thi Resultaterne afhænger hovedsagelig af alt, hvad der kommer ind under Begrebet Udrustning.

Alle Kjælkerne maatte beslaaes paany; thi Nysølvet var ikke lagt tot nok paa. Hvad Konstruktionen angaar, var jeg meget vel fornøiet med de Kjælker, vi havde faaet; men Fabrikanten havde tilladt sig her og der at bruge Materialier, der ikke var saa gode, som ønskeligt kunde være. Vedkommende Dele maatte tages ud og erstattes med nye.

Efter de Resultater, jeg havde opnaaet med Dobbelttelte, som vi hele Høsten udover havde brugt, fandt jeg, at det absolut vilde lønne sig at føre Indretelt med paa Ture i den kolde Tid. Derved undgaar man en stor Del af Fugtigheden baade i Soveposer og Gangklæder, og man vil ikke faa nogen Vegtforøgelse i Bagagen, naar man har været ude nogle Dage.

Baumann fik derfor store Bestillinger paa Indretelte foruden paa et Par fuldstændige Reisetelte til to Mand. Disse Tomandstelte brugte jeg 6 Fod lange, 5 Fod brede og 5 Fod under Mønen, altsammen ydre Maal; de nedre Dele af Væggene var vertikale i et Par Fods Høide. Indreteltet var 4 Fod under Mønen.

Der var saamænd ingen unødig Plads i de Telte. Det var saavidt to Mand kunde faa Rum for sig og Kogeapparat tilligemed Proviant for to tre Dage og Kogis for et Døgns Tid.

Nu vil du muligens tro, at i et saa lidet Telt kunde vi ikke have det synderlig hyggelig; men det er en fuldstændig Feiltagelse. Vi var allesammen enige om, at de var de

behageligste Telte at reise i. For det første var de meget varmere end Firemandsteltene, for det andet blir der altid mindre Roderi, og man kommer sig fortere i Orden baade Morgen og Kveld.

Naar man om Kvelden er kommet til Leirpladsen, har foret Hundene og reist Teltet, gaar bare én Mand ind; til ham langes da først Soveposerne, som han breder ud paa Plads; saa sendes de øvrige Gjenstande ind efter Tur, og han anbringer hver enkelt af dem paa sit Sted. Naar saa alting er i Orden, kommer den anden ind; de tænder Primus, sætter sig paa Soveposerne, og paa en to tre Minuter har man det næsten saa varmt som i en almindelig bra Stue hjemme. For den, som ikke har prøvet dette Liv, tror jeg det er vanskeligt at forestille sig, hvilken Følelse af Velvære der risler gjennem en derinde i denne liflige Varme, naar man dagstøt, Uge efter Uge, har ligget og arbeidet i streng Kulde fra den tidlige Morgen.

Olsen fik Ordre paa 5 Sæt nye Kogekar. Et Sæt af vore Kogekar bestaar af 1 stor Gryde, 1 mindre ditto, som kan sættes ind i den første, 1 Kaffekjedel, som er placeret inde i den vesle Gryden, og udenom det hele en Ring, som stikker et Par Tommer nedenfor Bunden af Gryden og kan fyldes med Is. Naar Vandet i Gryden kogte, saa havde vi ogsaa varmt Vand til Kaffekjedlen eller til næste Ret.

De Kogeapparater, vi havde med hjemmefra, og som vi før havde brugt, var for indviklede og tungvindte og optog for stor Plads. Det tør hænde, at Apparaterne, vi konstruerede deroppe, teoretisk seet ikke var saa brændebesparende; men de var mere praktiske og lettere at haandtere; jeg tror ogsaa, de var brændebesparende nok. Det viste sig nemlig, at naar vi vilde forsage vor Yndlingsret Bif, som sluger en Masse Varme, kunde to Mand klare sig med 10 Liter Olje i 50 Dage til Kogning af 2 Retter Mad 2 Gange pr. Dag og til Smeltning af rigeligt Drikkevand, og det i

den kolde Aarstid, da man ikke har Kogevandet færdigt, men er henvist til at smelte det af Is. Brænderne paa vor Primus var beregnet paa 225 Gram i Timen, fuldt Tryk. Men vi brugte aldrig fuld Speed; det var ikke økonomisk og frembragte snart for sterk Varme i Teltet.

Ogsaa paa et nyt Odometer fik Olsen Bestilling. Hjulet skulde arbeides omtrent som et amerikansk Cyklehjul med Staalring udvendig og en tynd Træring indvendig; Ekerne skulde være af Staaltraad, kanske lidt tykkere end Ekerne i et Cyklehjul. Mekanismen blev forarbeidet efter samme System som Mekanismen i en Patentlog. En Viser skulde angive Kvartmilen, en anden Viser hver tiendedels Kvartmil.

Saadanne Distancehjul brugte vi at fæste til den agterste Slæde. Olsen havde laget et den foregaaende Vinter ogsaa, og det havde vist sig meget praktisk; vi havde stor Nytte af det ved Kartlægningen, idet det med utrolig Nøiagtighed angav den tilbagelagte Distance. Et saadant Apparat har forresten ikke saa ganske lidet at sige for selve Kjøringen heller, idet man til enhver Tid kan se, hvorlangt man har avanceret. Paa lange Slædeture gjælder det fremfor alt at økonomisere med Hundenes Kræfter; men samtidig maa man jo gjøre rimelige Dagsmarscher. Naar man nu snart dumper op i Uføre, hvor man maa slide sig frem Stykke for Stykke, og det til andre Tider gaar som en Dans bortover Isen, vil en forstaa, at man ikke helt kan indrette sig efter Klokken; man faar lempe paa det. Og her kommer netop Odometret til Hjælp som en flink og fiks Regulator af Arbeidet. Gaar det glat, peiser man ordentlig paa for at spare ind nogle Kvartmil, saa man har noget at løbe paa, naar Stygveir og Uføre indtræffer. Er Fremkomsten tungvindt, faar man fire paa Fordringerne til indkjørt Distance.

Foruden Odometret var der flere andre Instrumenter, som Olsen skulde sætte istand eller arbeide helt fra nyt af. Olsen var i det hele taget en mangfoldig Mand. Han var

flink baade som Blikkenslager, Kobberslager og Instrumentmager, for ikke at snakke om, at han var udlært Bøssemager.

Som tidligere omtalt førte vi femten Elgehunde med fra Norge; men dem havde vi ikke synderlig Glæde af, saa længe de var i Live; det var først efter sin Død, de kom til Hæder og Ære. Syv af dem var det vel, som blev opspist af de andre Hunde; de gjenlevende expederte vi selv over til de evige Jagtmarker, da de var uduelige som Trækdyr. De blev taget i den rette Aarstid, og af deres deilige Pels skulde der lages Ladder og Vaatter; men først maatte Nødtvedt til, ikke i Egenskab af Smed, men som Skindbereder. Under hans kyndige Hænder kom ogsaa alle vore Kalveskind. Jeg havde nemlig Lyst til at prøve, hvad Polarkalvens Skind duede til, og lod derfor sy to nye Poser af dem. Til den vidtløftige Reparation af ældre Poser tog vi Renskind.

Hele den første Del af Vinteren havde Nødtvedt fordelt sit Arbeide saaledes, at han var beskjæftiget med Skindene, naar Veiret var rigtig stygt; i Godveir var han optaget i Smien. I den var der ogsaa fuldt op at gjøre; thi did var der ligeledes indløbet store Bestillinger.

Okseskindene tog Bay paa sin Samvittighed, med god Hjælp naturligvis. De præparertes til Opbevaring, det vil sige, Kjødet blev skrabet af og Benene skaaret ud fra Klovene af. Endel af dem blev behandlet med Alun.

Havde nogen gjort os den Fornøielse at aflægge en Visit ombord i denne Tid, saa vilde man have faaet det Indtryk, at Skuden var en Arbeidsanstalt; men Arbeidet gik med Liv og Lyst og ofte under Sang og Spøg, saa det var Synd at sige, at „Fram“ var nogen *Tvangs*-arbeidsanstalt.

Begge Salonerne var Verksteder.

I Agtersalonen var Blikkenslagerverkstedet og Filerverkstedet installeret, og der blev hamret og meislet den hele udslagne Dag. Men ligesaa flittig brugte man Naal og Traad dernede; thi Skrædder- og Skomagerhaandverket var ogsaa repræsenteret. Slædeverkstedet havde ligeledes fundet Husly derinde; det var der, Kjælkemeierne blev beslaaet.

I Forsalonen gik det hovedsagelig løs paa Syning i Skind og Tøi, Syning af Telte, Hundesæler og Soveposer.

Paa Mellemdækket stod Fosheim ved Høvelbænken, og kom man op paa Dækket, hørte man de muntre Hammerslag fra Smien og saa Lysningen fra Essen gjennem Seildugsvæggen.

Kort sagt, hvor man satte sin Fod ombord, var der næsten ikke til at komme frem for Arbeidsfolk og deres Remedier. Der var et Liv og et Røre derinde paa Bugten selv midt i den døde Sæson.

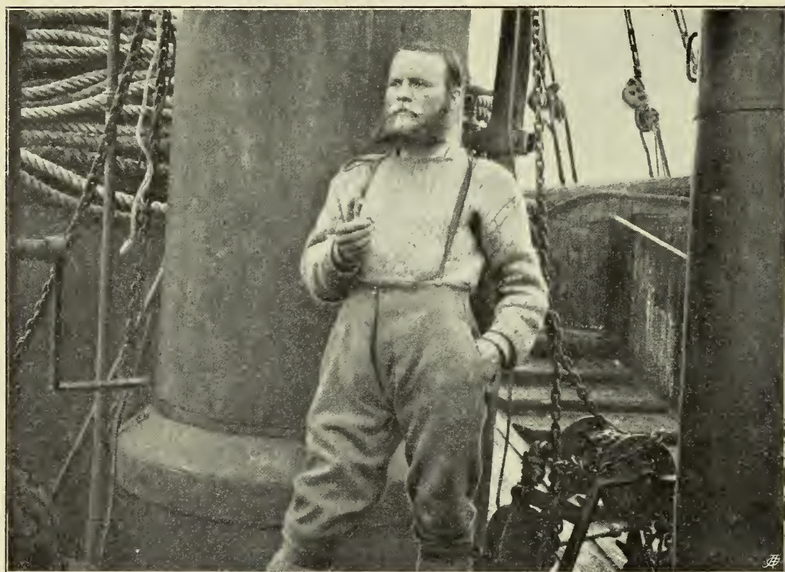
Mellem Naalesting og Hammerslag faldt der mangt et Slagord og mangen Vits, fornemmelig i Agtersalonen, hvor det var Skindmanden Nødtvedt, tror jeg, som især holdt det gaaende.

Det var en meget lun Vinterhavn, vi denne Gang havde faaet; selv om der ude ved Kysten blaaste en forrygende Storm, var der næsten ikke et Vindpust at kjende inde hos os.

Det Ventilationsapparat, som i sin Tid blev indlagt i Agtersalonen paa „Fram“, blev uheldigvis ikke selvvirkende. Det kunde være bra nok, saa længe vi laa i Farvand med jevn, stø Bris; vi kunde da tvinge Luften ned ved Hjælp af Luftseil. Men derinde duede det ikke; vi fik ikke et Gran Luft ned. *Om* det briste op en Gang imellem, saa kom der bare et Kast fra hvert Land, og da har man ingen Glæde af Luftseilet.

Da Forsalonen byggedes, blev der for den indrettet en ligesaa enkel som praktisk Ventilation:

Paa bagbord Side af Storlugen blev der hugget et 12 Tommers Hul og over dette anbragt en ca. 7 Tommer høi Metalcylinder, som skruedes fast paa Dækket. Lodret ned fra den og omtrent 6 Tommer udenfor Salonvæggen lagdes der saa en firkantet Trækanal til nedre Dæk, hvoraf en Del danner Gulv i Salonen. Ca. 3 Tommer over nedre Dæk føiedes dertil et Metalrør, 8 Tommer i Diameter, som i en

SCHEI.

ret Vinkel løber ind gjennem Salonvæggen. En 8 Tommer indenfor denne afsluttes Ledningen i en retvinklet Bøining opad. Hvor Kanalen passerer Salonvæggen, anbragtes der et Spjeld, hvorved man fuldt ud kunde regulere Lufttilgangen.

Paa styrbord Side havde vi en paa lignende Maade konstrueret Afløbskanal for Luften. Metalrøret inde i Salonen var en Tomme smalere end paa det andet Apparat, men Trækkanalen af samme Dimensioner, saa man ikke

skulde behøve at feie saa ofte, om der lagde sig Rim i Ledningen. Over Cylinderen oppe paa Dækket satte vi en 5—6 Fod høi Blikskorsten for at faa rigtig Fart i Luftstrømmen.

Det var en fortrinlig Ventilation; jo koldere det var, des livligere blev Luftvekslingen, og ved Vintertid maatte vi altid bremse, ellers fik vi Vinteren helt og holdent ind i Salonen.

Udgangsrøret maatte som Regel feies en Gang om Ugen;

INDRE DEL AF HAVNEFJORD.

men det var fort gjort. Efter hver Feining opvarmede vi Røret ved at sætte Luen af en Loddelampe ind i det fra Salonen af. Et Minut eller to efter var Luften atter i jevn Cirkulation.

Noget lignende tænkte jeg at faa istand i Agtersalonen og satte Olsen i Gang med at hugge Hul paa Agtervæggen og flytte lidt paa Ovnen. Vi slog Hul paa Mantelen, som gik helt fra Gulvet op til Ovnens øverste Kant, og satte Rørledningen direkte ind i den. Jeg mente, at Luft-

tilgangen paa denne Maade vilde blive livligere, end den før var, idet den kolde Luft skulde strømme direkte ind i Mantelen nede ved Gulvet, blive ophedet og stige tilveirs.

Det kan nok hænde, at Teorien var bra; men Praksis var umulig. Istedenfor at Røret skulde bringe kold Luft ind, sugede det til sig den varme Luft mellem Ovnen og Mantelen, og det med slig Voldsomhed, at Olsen, som er en ganske let Kar, altid nærede en viss Ængstelse for at nærme sig Hullet. Vi maatte snarest muligt opgive det nye System og efterligne Ventilationen i Forsalonen; men da blev den ogsaa upaaklagelig. Vi kunde se, hvorledes Tobaksrøgen agede Kjælkebakke nedover imod Afløbsrøret, og om der saa sad en 12—14 Mand og dampede — og dampe kunde vi! — blev dog Røgen aldrig rigtig tæt; naar vi sluttede Røgningen og satte lidt større Fart paa Ventilationen, var det et Øiebliks Sag at faa Rummet frit for Røg.

Peder Hendriksen, som i Løbet af Høsten havde været klein flere Gange, fik atter et Tilbagefald, og det saa nu alvorligere ud end nogen Gang før. Han klagede over Hodesmerter, var svimmel og mat og hovnede op over hele Kroppen.

Peder var af de Mennesker, som aldrig kunde holde sig i Ro. Han laa en Dags Tid eller to; men saasnart han kjendte sig aldrig saa lidet Gran bedre, skulde han absolut op. Dette vilde jeg gjøre en Ende paa, og for at kontrolere ham og sætte ham paa en Slags Diæt, flyttede jeg ham saa over til Forsalonen, hvor Baumann, Schei, Simmons, Bay og jeg holdt til. Doktorens tomme Lugar blev vasket og gjort istand til ham. Samtidig blev han sat paa en Smule Diæt, fik næsten udelukkende Bouillon og ferskt Kjød i forskjellige Skikkelser, men blev absolut negtet Kaffe og Tobak.

Naar man ingen Doktor har ombord og ikke kjender til, hvad der feiler den syge, saa er der liden Mening i at begynde at klusse med Mediciner paa Lykke og Fromme; efter min Opfatning er det ligefrem uforsvarligt. Man faar træffe mere almindelige Foranstaltninger, som under alle Omstændigheder vil være til Gavn.

I Førstningen var Peder ikke videre tilfreds med Forandringen; men det varede ikke længe, før han likte sig ganske bra derinde i Forsalonen; Hævelsen begyndte at give sig, og Humøret, som længe havde staaet under Pari, tog til at gaa opover igjen. Selvfølgelig vilde han op paa Flekken; det blev der jo ikke noget af, men det var svært for ham at undvære en Røg og en Kop Kaffe en Gang imellem. Bay var ofte saa forekommende at spørge Peder, om han ikke vilde have en Kop Kaffe; naar Peder da svarede, at det vilde han gjerne have, gik Bay hen og skjænkte i en Kop, viste ham den og — drak den selv! Saa kunde han spørge Peder: „Nu, Peder, vil du ikke have en Pibe?“ „Joda, Bay,“ svarede denne, „det vil jeg gjerne ha’.“ Saa fik Bay laant en Pibe og stoppede den; men han maatte have en anden til at røge for sig, det var han ikke god for selv, og Peder fik bare se paa. Men da var det ikke frit for, at Peder skjendte og bandte og svor ham en gyselig Hevn, naar han engang kom paa Benene.

Ja, det var svært til Leven med Peder, mens han laa slig uden at kjende noget vondt, men uden at faa Lov til at staa op; han havde ikke noget at forsømme med at ligge, mente jeg, og havde ikke ondt af det heller. Men til Jul skulde han faa komme op, det maatte jeg love ham. En to tre Dage før Jul fik han ogsaa staa op; men da var han ikke sen med at flytte tilbage til sin gamle Lugar agter!

Siden den Tid merkede han ikke Spor mere til Sygdommen.

1ste December sagde Stuerten Farvel til Kabyssen for næsten 3 Maaneder. Han fik vondt i en Fod og maatte gaa tilkøis, uden at vi var istand til at blive rigtig kloge paa, hvad det var for noget Fanteri, som plagede ham. Omsider gik det da op for os, at det var Verk i Tykleggen lige inde ved Benet.

Hassel begyndte at brase og stege i Byssa og klarte Biffen ganske bra.

GLÆDELIG JUL OG GODT NYTAAR!

Vi havde ofte undret os over, om vi ikke skulde faa en „Julegris“ det Aar ogsaa. Paa den første Framfærd fik vi et Aar Julegrisen først den 22de December. Saa længe skulde vi nu ikke vente denne Gang; allerede i de første Dage af December kom den anstigende.

Baumann spaserte en Dag ude paa Isen nær Skibet og havde Rifle med. Saa fik han pludselig høre Hvalperne begynde at gjø og holde Leven derude. Gammelhundene laa rundt omkring Skuden; de var saa forædt, at de ikke gad røre sig. Men han skjønte nu alligevel, at det var Bjørn, og ropte til Styrmanden, om ikke han vilde gaa med udover for at se efter. Mens Styrmanden sprang efter Riflen, drog Bay og Baumann i Vei.

Da de var kommet næsten ud til Odden, fik de se, at Hundene gjøede paa noget, som laa derborte paa slette Isen. Det var saa mørkt, at de to ikke kunde se, hvad dette „noget“ var for noget; men da de kom paa en 20—30 Skridts Afstand, skjønte de, det var en Bjørn, som laa der i Ro og Mag og lod Hvalperne bære og bruge sig, som de lystede. En Gang kom en af de smaa Krabater for nær ind paa den; da veltede den sig bare rundt paa Ryggen og slog efter ham med den ene af Ramerne, men uden at naa den.

Paa en 10—12 Skridts Hold fyrte Baumann, men saavidt jeg husker, traf han bare Bamsens ene Fod. Bjørnen sprang op og luskede indover mod Isfoden; men saa fik den et Skud til; det saarede den i Bogen og blev dens Bane. Lige ved Isfoden sank den sammen og blev liggende.

Saa kom Styrmanden udover med Kjælke; Byttet blev bragt ombord og flaaet og om Eftermiddagen taget under Behandling af Baumann, Bay og mig. Kjødet paa alle fire Ganglemmer blev skaaret op, noget til Bif, noget malte vi sammen med saltet Flesk til Kjødkager. Bifstykkerne blev lagt udover til Frysning og opbevaret i frossen Tilstand, saa vi havde Bif flere Gange. Kjødkager var en meget yndet Ret ombord. Derimod brød vi os ikke saa meget om det øvrige Bjørnekjød, men brugte det til Hundemad; vi havde jo slig Overflod paa Oksekjød.

Julen nærmede sig med sterke Skridt, og meget skulde gjøres. Havde Tiden været travel før, saa blev den det ikke mindre nu, og værre blev det for hver Dag, som gik. Der fandtes endog dem ombord, som ofrede noget af sin sterkt optagne Tid for at kunne glæde Kameraterne med Julepresenter.

Hovedrengjøring skulde holdes i Salon, Kabys og Lugarer, Klæder skulde vaskes og Kager bages. Men Stuerten laa fremdeles syg under store Smerter, og ikke var der Udsigt til at faa ham op i den nærmeste Fremtid heller. Det ansvarsfulde Hverv at bage Kager til Jul vovede ikke Hassel paa nogen Maade at paatage sig, og saa maatte Schei og jeg tage Mod til os og gjøre, hvad vi kunde; mere kan en jo ikke forlange. Vi indrettede os slig, at Hassel fik husere i Kabyssen om Dagen, mens vi grasserte der om Natten.

Den første Nat lavede vi en delikat Butterdeig. Som alle virkelig sagkyndige ved, er det et sent Arbeide, og hele Natten gik med til dette og til visse andre forberedende

Skridt, som angik Punschen til Jul. Den maatte vi nemlig koge selv, i samme Nats Mulm og Mørke.

Næste Kveld, da alt igjen var tyst og stille, kom Tiden til at fortsætte med vore Bagerbedrifter. Men — du skrækkelige Skjæbne — hele Butterdeigen var frosset! Den laa der saa hard og kald som et Stykke Polaris. Der stod vi net i det! Naa, vi havde ikke andet at gjøre end at gaa i Gang med at tine op vort før saa stolte Verk. Men da var der ogsaa Fare paafærde; thi brugte vi ikke den største Forsigtighed, saa sivede Smørret ud igjen. Vort Haab om en heldig Bagster var sunket i en foruroligende Grad, og yderligere sank den, da Schei efter et indgaaende Studium af Kogebogen fandt ud og med dirrende Stemme læste op: „Deigen maa ikke udsættes for saa lav Temperatur, at den fryser." Der stod vor Skjæbne beseglet i rene, klare Ord!

Paa dette Stadium begyndte vi at bryde vore Hjerner med, hvad vi skulde gjøre af al denne nydelige Deig, hvis den ikke lod sig stege paa kristelig Vis; men vi kunde ikke finde nogen rimelig Løsning paa dette fatale Spørgsmaal.

Endelig enedes vi om, trods alt, at gjøre et Forsøg paa at faa stegt ialfald endel Smaakager; det fik briste eller bære.

Fulde af Spænding gik vi til Verket og afventede Begivenhedernes Gang, beredt paa det værste. Det varede længe, før vi vaagede os til at titte ind i den hede Ovn. Endelig aabnede vi varsomt Døren, stak Hoderne sammen og keg ind. Schei havde Brillerne paa, og denne Gang tror jeg nok, de var blankpudset.

Derinde saa det betydelig bedre ud, end vi havde vovet at haabe. De ynkelige Deigbiterne, vi havde sat ind, var æset op til smaa Balloner. Vi drog et Lettelsens Suk, gik med freidigt Mod an paa de større Opgaver, og før Hassel kom om Morgenen og drev os ud, havde vi den Glæde at se den store Deigklump forvandlet til deilige Kager.

Paa tre Nætter havde vi faaet istand en utrolig Masse

Fattigmand, Terter, Sandbakkelse og Hjortetak. Desuden fik hver Mand en stor Julekage af Tertedeig med Sveskefylding og forsynet med Navnetræk.

Der har været megen Strid om, hvorledes Isbjørnen indretter sig midtvinters. Jeg for min Del hører til dem,

STYRMANDENS KOBBEL.

som slet ikke tør benegte, at den i Lighed med Landbjørnen tager sig en Lur i den mørke Tid af Aaret. Gjør den ikke det, vilde det jo være høist paafaldende, at man praktisk talt aldrig ser den midt paa Vinteren.

Det kan derfor have sin Interesse at oplyse, hvad Tid man træffer den sidste Bjørn paa Høstparten og den første paa Vaarsiden.

Søndag 10de December gjorde Schei og Nødtvedt en Tur ud gjennem Sundet; de havde med sig Hvalperne og nogle

voksne Hunde af Scheis Kobbel. I en Skrugard, der gik tvers over Sundet, laa der en Bjørn, som Hundene jagede op. Den fløi frem og tog tilbens, alt hvad den formaaede, i Retning af østre Land og fulgte saa Isfoden udover. Ude ved Stordalen blev den sat. Føret var løst, og Schei, som gik paa Ski, havde et godt Forsprang for Nødtvedt. Da

ØSTRE SIDE AF SYDKAPFJORDEN. (Se Side 247.)

han nærmede sig Stedet, hvor han hørte Hundene havde Stand, stoppede han op for at vente paa Nødtvedt, som ikke havde skudt Bjørn før, og ropte, at han skulde skynde sig. Men da de dumme Hvalperne hørte Schei rope, tog de det til sig, gav Bjørnen paa Baaden og fløi ret hen til Schei, og da var ikke Kviten sen til at stikke af langs Isfoden udover. Hundene blev sendt afgaarde igjen, og de to hørte, at Bjørnen flere Gange blev sat; men

længer og længer udover bar det, for Hundene var ikke istand til at holde den saa længe, indtil Jægerne naaede frem. Men af Sporene kunde de se, at Dyret var bidt tilblods.

Koldt var det, og udfor Østkap blaaste det en frisk Bris, saa Nødtvedt, som havde kastet Mudden, straks Jagten begyndte, tog til at fryse. Da nu Bjørnen allerede havde draget sig saa langt væk, at Jægerne ikke længer kunde høre Hundene, saa Foretagendet temmelig haabløst ud, og Schei og Nødtvedt tog derfor det fornuftige Parti at snu. Hundene vendte ogsaa om med Undtagelse af en Hvalp og en af Scheis Hunde. Vi ventede dem i Løbet af Kvelden; men Kl. 11 var de endda ikke kommet. Heller ikke saa vi noget til dem Mandag Morgen. Schei begyndte at blive ængstelig; han tænkte, Bjørnen havde faaet Ram paa dem, og bestemte sig derfor til at drage ud og lede. Bay slog Følge, i god Tid om Morgenen gik de afsted og var borte hele Dagen. Til Hundene saa de ikke noget, men Dyrenes Spor fandt de, og de kunde se, der var ført en uafbrudt Kamp. Enkelte Steder havde Bjørnen været oppe paa smaa Iskoss, hvor den kunde hvile ud, men saa havde det baaret afsted igjen udover mod Jones Sound.

Med uforrettet Sag maatte de to vende om.

Schei begyndte nu rigtig for Alvor at frygte for, at han skulde miste sin Hund, og jeg kan ikke sige, jeg var saa aldeles tryg jeg heller. Det vilde være svært ærgerligt at miste den voksne Hund, som var et rigtig godt Trækdyr; og Hvalpen, som var med, tegnede ogsaa til at blive en prægtig Kar. Tabet vilde blive ganske betydeligt, og ret som det var, gik vi ud og saa efter dem.

Mandag gik, og de kom ikke. Heller ikke Tirsdag Morgen saa vi noget til dem; men en Stund ud paa Dagen kom de virkelig anstigende, begge to i god Behold, men skrubsultne og udasede, saa det forslog.

Vi havde haabet at skulle blive forskaanet for flere Sygdomstilfælde den Vinter, men nei, deri blev vi skuffet. Et Par Dage før Jul maatte Simmons give tabt. Han blev liggende i flere Uger i sterk Feber og blev meget afkræftet. At *vi* ikke kunde komme paa det rene med, hvad der feilte ham, var i Grunden ikke saa rart; paa forrige Framfærd havde vi et lignende Tilfælde, og det var og blev en Gaade for selveste Doktoren.

Juleaften indtraf dette Aar paa en Søndag.

Kl. 12 fik vi Mølje med Dram til; det var fast Takst for den Dag. Efterpaa dekorertes begge Saloner med Flag og Vimpler, og i vor bedste Puds samledes vi til Middag Kl. 5, alle, som var paa Benene.

Af Hensyn til vor nye Stuert var Spisesedlen denne Gang noget enklere end sedvanligt. Den lød paa: Fiskegratin, stegt Okseryg, *petits pois,* Asparges, Multegrød og Ris, og derefter Kaffe med Curaçao og Kager. Tilslut kom Punschebollen frem.

Ogsaa dette Aar blev hver eneste Mand beriget med Julegaver, som vi tildels bragte med fra Slegt og Venner i Hjemmet. Ligesom forrige Aar bestod de hovedsagelig i Barneleker.

Aftenen forløb saa hyggelig, som vi paa nogen Maade kunde vente det. Stemningen var godt oppe, og Pratet gik muntert til langt paa Kveld. Endel Sange blev sunget, og Isachsen gav flere Numre til bedste paa Fiolinen.

Efter gammel god norsk Skik blev vi Julemorgen purret ud med Kaffe og Kager og en Dram atpaa. Traktementet besørgede Stuerten med Fosheim som Assistent.

Havde Høst og Vinter til Dato været en anstrengende Tid, blev Julen det saamænd ikke mindre, men for de flestes Vedkommende paa en anden Maade. Nu gik det løs paa egte norsk Forspisning.

Allerværst var det dog for vor unge Stuert, som skulde diske op med saa mange forskjellige Retter baade til Frokost, Middag og Aften. Selvfølgelig skulde han ogsaa forspise sig Juledagen, akkurat i samme Grad som vi andre. Efter Middagen kunde imidlertid vi tage os en velfortjent Lur; men han maatte staa derude i Byssa og holde Opvask for hele Jægta.

25-12-99

Menu
Quenelles de poisson
Perdrix blancs
Rubus. camemorus
Champagne. Dinnmy
L'eau de vie. 50 aar gammel
Café
Chartreuse. Benedictine. Curaçao
Cigares. Trilby

En Géograf

Simmons, Stakkar, laa i Feber og Hodepine, og for ikke at genere ham flyttede vi efter Aftens ned i Agtersalonen for under Musik, Sang og gemytlig Passiar at nyde den delikate, men yderst farlige Bolle, som Bryggermester Baumann havde fabrikeret. Opskriften var lovende nok: Sukkervand, Kognak, Champagne med Tilsætning af Frugtdekokt; og Smagen holdt fuldt ud, hvad Opskriften lovede.

Vi tænkte ikke paa stort andet i denne Tid end at ture Jul saa eftertrykkelig som muligt; Baumanns Geburtsdag 4de Juledag var en Kans mere, og den maatte ogsaa udnyttes.

Trods al Turing glemte vi alligevel ikke vore Observationer. Den 29de begyndte Styrmanden, Peder og Isachsen at hugge Hul i Isen og gjøre alt klart for Temperaturmaalingerne. Hele Vinteren igjennem havde Isachsen og Styrmanden taget en fjortendaglig Temperaturrække, og samtidig havde Schei taget Vandprøver. Efterat Peder blev frisk, indtog han atter sin Plads som Scheis Assistent.

Saa kom Nytaarskvelden. Af Hensyn til Simmons havnede vi ogsaa den Dag efter Aftens nede i Agtersalonen. Da vi var kommet godt i Gang omkring Punschebollen, oplæste Isachsen første og sidste Nummer af „Den venligsindede“ for 1899. Baumann var ogsaa dette Aar den, som havde taget Initiativet til Foretagendet. Forrige Aar havde Doktoren redigeret Avisen; for 1899 var Baumann tillige ansvarshavende Redaktør og saa sig, som sagt, istand til at udsende Aarets første Nummer paa Aarets sidste Dag, og det til og med et „Extranummer“. Læsningen tog sin Tid; thi Indholdet var vegtigt og vekslende; den ene Lattersalve afløste den anden; ingen Mand gik Ram forbi, og alle Mand nød i godmodig Skadefryd de Snerter, Kameraterne fik.

Endelig henimod Tolvtiden var man naaet ned lige til „Isfoden af Bladet“, som Redaktøren udtrykte sig, og nu applaudertes den Ansvarshavende af den taknemmeligste Abonnentkreds, som nogensinde har holdt et Blad.

Kl. 12 præcis, i Aarsskiftets store Øieblik, kom Peder humpende fra sin Lugar ind i Salonen, udklædt som gammel Kjærring, Udslidthedens skindbarlige Sindbillede; han skulde forestille det gamle Aar, og Vorherre skal vide, han saa ikke ud til at være nogen Ungdom. Selv en Madam Methusalem kunde ikke have seet ældre ud, endog Fandens Oldemor maatte kunne været hans Datterdatter. Han hylte og bar sig gudsjammerlig, fordi han var blevet saa gammel og skral, og klagede over Tidens Ungdom, som blev mere og mere paagaaende og vilde have gamle Folk væk.

Dermed drog han paa Dør.

Nogle Minuter senere kom den selvsamme Hr. Peder spankulerende ind i Salonen, iført sine bedste Kisteklæder, strunk og stram med en liden svart Hat kneisende paa halv tolv. Barberet og blank og smilende saa han ud som en Gutunge. Det var det nye Aar, som kom for at ønske os tillykke med Aarsskiftet. Humøret lyste ud af Øinene paa ham, Ansigtet skinnede som en nyskuret Kobberkjedel, og han smittede os alle, saa Jubelen blev endda større end ved første Forestilling.

Ja slig kunde vi gamle Gutter more os som Barn, midt i den dystre Isnat, langt, langt borte fra alt og alle.

Fjerde Nytaarsdag var det at trække i „Striskjorta“ igjen og atter tage Arbeidet fat for Alvor.

Hundehusene trængte allerførst en grundig Reparation.

Vi havde denne Vinter havt et ganske merkværdig afvekslende Veir. Termometret havde fløiet op og ned, for Temperaturen morede sig med at svinge fra ÷ 46—47 Grader — ja, tager jeg ikke feil, var den endog helt nede i 48 — og lige op til ÷ 1.9 Grader Celsius. I de mildeste Dage tøede Sneen oppe paa Dækket, og inde i Hundehusene gik Smeltningen for fuld Damp, skjønt vi rev store Huller i Tagene. Hundene, som jo altid skal have noget at drive med, benyttede sig af Anledningen til at grave og rode i den porøse Is; flere af dem fik virkelig gravet sig helt igjennem Væggen.

For ikke at trætte Læseren skal jeg af alt det Arbeide, som endnu stod paa Programmet, kun omtale, at der til Nødtvedt indløb en meget stor Bestilling paa Svivler, som skulde spleises ind i Hundenes Trækliner. Det hændte i et væk om Natten, at Hundene tvindede Linerne snurrende rundt, og de værste af dem var istand til at ødelægge en ny Dragstjert paa en eneste Nat.

Det var min Agt at lade samtlige Expeditioner starte allerede Mandag 5te Mars, idet jeg frygtede for, at der flere Steder skulde vise sig saa strømhaardt Farvand, at Isen tidlig vilde gaa op. Det var ikke godt at vide, hvorlangt udover Vaaren og Sommeren vi kunde holde det gaaende, saa det var bedst at nytte Tiden og reise snarest muligt. Spørgsmaalet var bare, om det lod sig gjøre at blive færdig; jeg skjønte knapt, hvordan det skulde være muligt. Vi arbeidede ofte til langt paa Nat, og da Tiden for Afreisen nærmede sig, maatte vi gjøre Søndagene til almindelige Arbeidsdage.

20de Januar 1900 fik vi Aarets første Bjørnebesøg. Bamsen kom flyende i fuldt Galop opover mod Skibet; men nu var hele Hundeflokken netop ude paa Isen, og Bjørnen, der rimeligvis var ligesaa ufordærvet, som den var ung og skindmager, forstod nok, at dette var slet Selskab for ham, og saa tog han tilbens mod Krakken i den aabenbare Hensigt at flygte fra disse onde Dyr. Men det gik her som saa ofte ellers, at Dyden ikke er rap nok i Vendingen; Hundene stansede ham snart, og Styrmandens Rifle gav ham sin Bekomst. Han havde ikke en Døit i Maven, og da var det ikke at undres paa, at han havde Lyst paa en Bid Mad.

For at spare paa Patentmaden til Hundene var vi nødt til den første Tid paa Turene at fore med Spæk og Tørfisk, saaledes at hver Dags Ration skulde udgjøre 325 Gram Spæk og en halv Tørfisk, til en Vegt af ca. 400 Gram. Der blev hugget op et stort Antal Spæklonser; Tørfisken blev pakket i Bundter paa 12 halve i hver Bundt, Patentmaden stuvet i Sække og paa hver Sæk skrevet Lonsernes Antal og samlede Vegt.

Sidst i Februar kunde Lindstrøm atter overtage Arbeidet i Byssa, og Hassel gik da i Gang med at veie ud Proviant til de forskjellige Slædepartier.

I begge Saloner var der nu saa fuldt af Arbeidere og Arbeidsredskab, at det næsten ikke stod til at komme frem der. I Agtersalonen var der anlagt Gangsti over Sofaen.

Jeg ventede Solen den 10de Februar og gik i den Anledning en Tur ud til den sydlige Del af Skreia. Der laa en Taagebanke over Isen i Syd, saa jeg intet kunde se til selve Solen; men hele den sydlige Horisont var et eneste Ildhav, og havde Luften været klar, vilde nok Solen havde smilet mig imøde.

BAY PAA HAREJAGT I HAVNEFJORDEN.

Først to Dage senere kunde vi hilse den velkommen tilbage.

I Midten af Maaneden fik vi atter en Periode med mildt Veir, og Temperaturen steg endog til + 2° C. Inde paa Havnen blaaste det ikke videre; men Skyerne var i sterk Drift vestover, og vi forstod, at der ude i Jones Sound rasede en forrygende Storm. Efterpaa blev Føret used-

vanlig haardt og fint; det var, som en gik paa Is, hvor en kom.

Den 23de skulde et Rekognosceringsparti afgaa vestover. Nogle Dage før slog Veiret uheldigvis om; der faldt endel Sne, og Føret blev løst og traat. De sidste Dage sank Temperaturen svært, og da de drog afsted, havde vi en 40 Grader eller vel saa det.

BJØRNEBORG

Oprindelig havde jeg selv tænkt at blive med paa den første Tur. Men ombord stod der endnu igjen meget Arbeide paa Udrustningen, og jeg vilde gjerne være med at lægge sidste Haand paa Verket, saa jeg renoncerte paa at drage.

I Expeditionen deltog Isachsen, Bay, Schei og Stolz, hver Mand med fuldt Læs. Ordren lød paa, at de skulde reise til det vestligste Depot og der skille sig ved sin Last. Var alting i Orden, skulde de gjøre en Dagsreise endda længer mod Vest for at undersøge, hvordan Terræn og Føre saa ud der. Var Depotet plyndret af Bjørn, hvad jeg ansaa for mer end sandsynligt, maatte de vende tilbage snarest muligt. Paa Hjemveien skulde de i begge Tilfælde aflægge en Visit i Baadsfjorden.

De bragte slemme Tidender med tilbage.

Voldsomme Storme ude i Jones Sound havde presset Isen mod Land, saa Terrænet vestover var vanskeligt at tage sig frem i; de brugte hele fem Dage fra Havnefjord til Depotet. Der var Skrugarder og Skruis hele Veien.

Den værste Jobspost var dog, at de mod Vest saa en udpræget mørk Vandhimmel, som tydede paa meget aabent Vand der.

I Forhold til denne Nyhed tog jeg Efterretningerne fra Depotet temmelig rolig.

Da de skulde opover Isfoden til Depotet, kom der ruslende en stor Bjørn for at tage imod dem. Han oplyste ikke, om det var hans Agt at ønske dem velkommen, eller om han bare vilde meddele dem, at de ikke behøvede at komme; han skulde nok greie Braserne alene. Nok er det, Schei var ikke til at spøge med den Gang; han skjød den paa Flekken. Saa gik de opover mod Teltet. Der fik de se, at Expeditionen havde havt Depotforvaltere af en egen Art den Vinter. Det sterke Seildugstelt var revet i Filler, Teltstænger og alt andet Træverk banket i Smaabiter ligesom Fladbrød og slængt omkring. Omtrent al Hundemad var spist op og en hel Del af Folkeprovianten strøget med. Af Bjørneskrotten og Bjørnehuden, som vi havde lagt efter os der, fandtes der absolut ingenting igjen. Da der først var kommet Hul paa Teltvæggen, havde ogsaa Ræv efter fattig Leilighed hjulpet til.

Mens de var som ivrigst beskjæftiget med at flaa sit Bytte, kom der luskende nok en Bjørn hen imod dem. Den vilde vel se, hvordan Bjørn skulde flaaes efter alle Kunstens Regler. Isachsen og Stolz paatog sig at lære den Kunsten. Først slap de sine Hunde; men disse interesserte sig mere for den Bjørn, som allerede var skudt, og gav en god Dag i den anden. Da de endelig kom over i den rigtige Gade, blev Bjørnen skræmt, satte op gjennem Uren og forsvandt oppe i Fjeldet.

Næste Dag tog de Hjemturen fat og gjorde en Afstikker ind i Baadsfjorden, hvor de fandt alt i den skjønneste Orden.

Efter de modtagne Oplysninger besluttede jeg at holde en Vagtmand ved det røvede Depot, saalænge Slædepartier kom til at opholde sig vestenfor Stedet. Bay meldte sig straks til Posten og blev ansat som Kommandant u. f. L. paa „Bjørneborg“.

De Bjørnetjenester, Depotforvalterne der vest i Vinterens Løb havde vist os, forsinkede os desværre ikke saa lidet.

For at erstatte det iturevne Telt syede Styrmanden og jeg et nyt et af rigtig tyk Seildug, 6 Fod langt, 6 Fod bredt og 4 Fod høit, med fladt Tag og enkelte Vægge. Paa indre Side af Reisverket, langs Væggen og under Taget, agtede vi at spigre Baadseilet, vi havde i Baadsfjorden; til Gulv vilde vi bruge Fillerne af Gamleteltet der vest. Naar vi saa oppe paa Taget lagde vor nye Bjørnehud, og hvad der kunde blive tilovers af Fillerne, skulde nok Huset blive varmt.

Den 7de Mars reiste Fosheim og jeg vestover i Følge med den nyudnævnte Kommandant paa Bjørneborg. Vi kjørte en lidt anden Vei end første Parti og fandt fint Føre og upaaklagelig Fremkomst. At der havde været store Skruinger i Jones Sound, det saa vi nok; men det var ingen Sag at undgaa dem.

Lidt over Middagstid næste Dag kom vi til Baadhuset. Der havde vi jo lidt at udrette, og da det desuden var Bays Geburtsdag, slog vi os ned der for den Dag, ude paa Isen, ved Opkjørselen til Huset.

Efter fuldendt Arbeide lavede vi en ligesaa kraftig som splendid Middag, bestaaende af kogt Oksekjød, Saucisser, Kjødsuppe og *petits pois*. Efter Middag Dram og Kaffe, efter Aftens Toddy.

I god Tid og med godt Føre kjørte vi videre næste Morgen. For at øge Farten sprang vi næsten hele Dagen ved Siden af Læssene og kom udpaa Eftermiddagen frem til Bjørneborg, hvor vi fandt vort nye Depot i god Orden.

Næste Dag gik vi straks i Gang med Opførelsen af Kommandantboligen. Vi fik istand et meget respektabelt Hus og anbragte Bjørnehuden og en Herrens Overflødighed af Filler ganske efter Bestemmelsen. Desuden skulde Bay

sætte op en diger Snemur rundt Huset og lægge et tykt Lag med Sne oppe paa Bjørnehuden.

Paa enhver Kommandantbolig bør Flaget vaie, saa ogsaa paa Bjørneborg. Heldigvis var vi i Besiddelse af en efter vore Forhold ulastelig Flagstang. Den fæstede vi til Taget og heiste saa paa den et Syttendemaiflag. Men vor Kommandant drev Sparepolitik i Flagveien, og kun ved enkelte mere høitidelige Anledninger tonede han sit Flag.

Derinde residerte Bay fatters alene i 3 — tre — Maaneder, i den første Tid uden et levende Væsen til Selskab, senere med en Besætning, bestaaende af en hel Vagthund! I denne lange Tid saa jeg ham aldrig i daarligt Humør.

Hele Dagen havde vi arbeidet saa ivrig paa Huset, at vi ikke havde givet os Tid til at se os om og undersøge, hvordan det var med Fremkomst vestover. Jeg havde jo vanskeligt for at tro, det skulde være saa slemt, at det ikke paa en eller anden Vis gik an at kare sig frem. Men det var ikke godt at vide, det kunde jo slænge til noget af hvert.

Fosheim og jeg drog afsted næste Morgen, og da Isen saa forfærdelig styg ud, tog vi bare ett Spand med; paa det havde vi næsten ingen Oppakning heller.

Den første Tid kjørte vi efter Isfoden, og det gik fint paa den blanke Is. Men pludselig stoppede den op lige ved en lodret Fjeldvæg, og vi maatte ud paa Havisen, som bestod af opskruet Nyis og næsten stængte enhver Fremkomst. Glade var vi, da vi om ikke saa ret længe atter kunde svinge over Krakken, og den fulgte vi nu hele Veien langs den lodrette Væg, indtil vi med ett opdagede en lang Fjord, som skar sig i nordlig Retning ind gjennem Landet. Et Stykke inde i den laa der en liden Ø, og indenfor denne saa det ud til, at Fjorden sendte en Gren i nordøstlig Retning. Senere viste det sig imidlertid, at dette var et Dalføre, som strakte sig over mod Moskusfjorden.

Skruisen laa høi og ruglet langs Kysten og bøiede i en stor Bue ind gjennem Fjorden; men denne Gang lurte vi den; vi kjørte simpelthen i en endda større Bue indover Fjorden og undgik den med Glans.

Ved vestre Kap var vi oppe i samme Historie igjen; Skruisen laa klos ind til Land, og vi havde ikke andet at gjøre end atter at ty til Isfoden. Men Skruingerne havde her været saa voldsomme, at Skrugarderne paa mange Steder laa presset helt op til Bergvæggen. Det var svært til Mas med at klore sig forbi.

En Stund efter kom vi til en ny Fjord, som saa ud til at være af lignende Størrelse. Vi gjorde samme omgaaende Manøvre og undgik flot det værste af Terrænet. Men ved det andet Land havde vi samme Ugreie op igjen; det var bare saavidt vi kunde komme frem, ikke det Gran mere. Med ett opdagede vi, at hele Ismassen udenfor drev vestover med Strømmen, og Himmelen mod Vest talte tydelig nok om aabent Vand.

Mit Haab om at finde en Fremkomst ad den Vei sank mange Grader. Men hvad skulde vi gjøre? Vi havde ikke andet at gribe til end at bide Tænderne sammen og klemme paa, saa vi snarest muligt kunde faa en Løsning paa Gaaden.

Vi arbeidede os videre frem, over en stor Bugt, og — endelig bøiede Landet mod Nord! I Sundet udenfor var der aabent Vand, og store Skrukoss og anden Styggedom drev afsted med rivende Fart i den voldsomme Malstrøm, som fremkaldte af det sterke Tidevand.

Vi kjørte langsefter Isfoden og kunde om Kvelden slaa Leir ved næste Odde.

Hundene blev sat fast, og for at faa en Oversigt over Terrænet gik vi saa langt op i Uren, som det var Raad at komme. Der saa vi, at Isfoden laa langs Fjeldvæggen saa langt nordover, som vi var istand til at øine; paa enkelte Steder var den meget høi, og deraf sluttede vi, at den

gik lige ind til Fjeldet. Der blaaste en hel Kuling af østlig Vind, som kom sopende langs Bergvæggen, saa det kost, og jagede graasvarte Taagemasser gjennem det trange Farvand.

Ret i Vest havde vi en eller kanske to Øer — vi kunde ikke afgjøre Sagen i det usigtbare Veir; det var jo ikke mere, end saavidt vi kunde se Land paa den modsatte Side.

Med Fremkomst saa det saaledes ikke rart ud; men jeg troede, vi ikke havde noget Valg, og at vi ved at lægge endel Arbeide paa det maatte kunne komme frem. Sundet kunde vel ikke vare evindelig det heller; engang maatte det da tage slut.

Jeg havde nu seet, hvad jeg vilde, og bestemte mig til at vende hjem næste Dag.

Vi begav os ned igjen og lagde i Vei med Foring af Hundene og Reisning af Teltet.

Under den ustanselige Jumpning af og paa Læsset var Fosheim engang kommet til at slænge sig op paa Børsekolben og havde brukket den af. Om Kvelden opdagede vi dette, og Fosheim tog Geværet ind i Teltet for at reparere det. Imidlertid kom vi snart til det Resultat, at vi manglede Redskaber nok til en forsvarlig Istandsættelse, og blev saa enige om, at hvis Anledning gaves, gik det nok an at skyde Bjørn med kolbeløs Børse. Vi havde jo bare én med.

For første Gang forsøgte vi nu et af de nye Tomands-Telte, som Baumann havde syet af Spinnaker. Med det samme, vi kom ind i det, syntes vi rigtignok, det var snaut om Plads der. Men vi indsaa snart, at det var stort nok og ikke burde være større. Da Primus lyste op, blev det hurtig varmt ogsaa.

Paa denne Tur gjorde de ligeledes Tjeneste de to nye Soveposer af Polarkalveskind. De var vistnok gode og varme; men jeg tror alligevel ikke, det vil lønne sig at

bruge dem paa længere Ture, da de blir betydelig tungere end rigtig gode Renskindsposer; jeg tør heller ikke sige, om de er saa svært meget varmere.

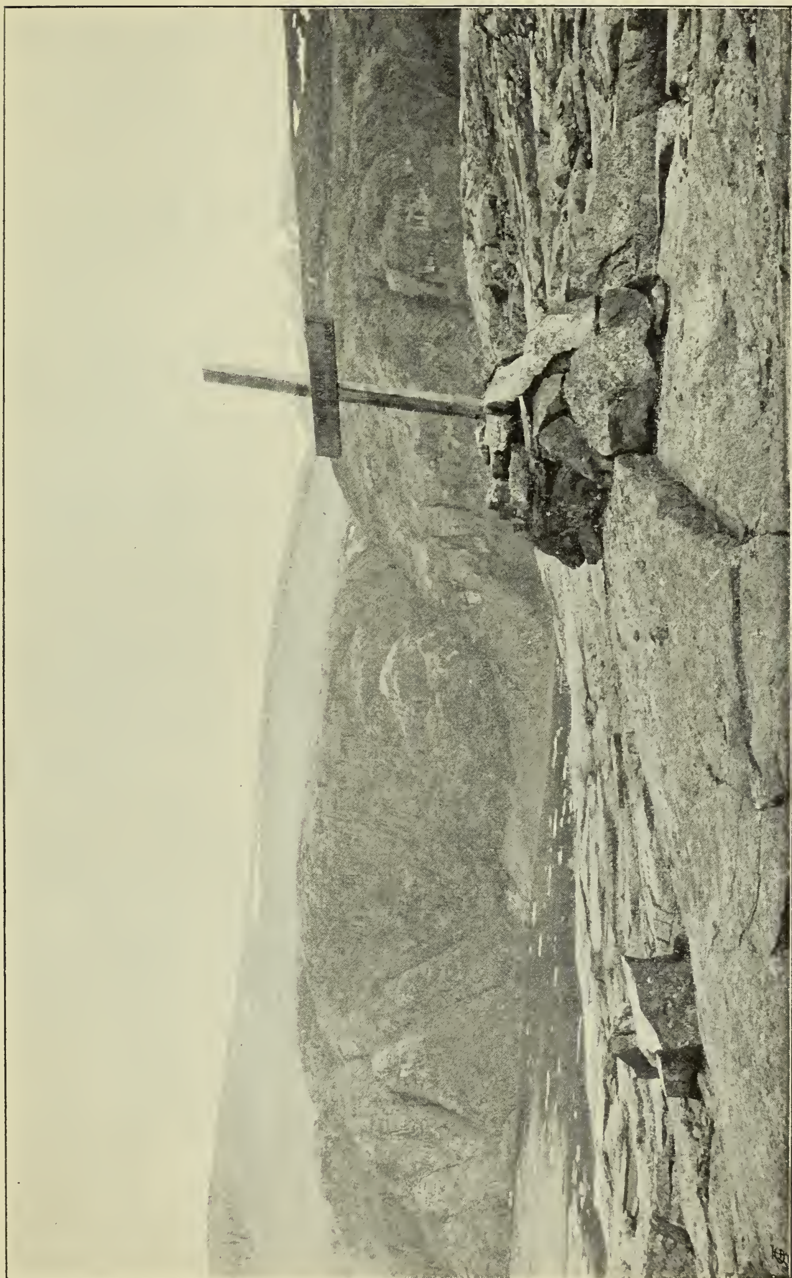
Omtrent Kl. 2 næste Dag var vi atter i Bjørneborg, hvor vi fandt Kommandanten i ypperligt Humør og særdeles begeistret baade over sit nye Hus og sin nye Værdighed.

„SYLENE“ I DET INDRE AF HAVNEFJORD.

Han modtog os med stor Gjestfrihed og inviterte os til at bo hos sig under vort Ophold paa Stedet. Vi tog med Glæde imod Indbydelsen og havde en rigtig hyggelig Aften. Han var en rundhaandet Vert og spenderte gavmildt af de rige Forraad. Saa meget forstod vi, at det ikke vilde blive nogen letvindt Affære at sulte den Fæstning ud, hvor god Appetit Kommandanten end havde.

Fosheim og jeg var imidlertid ikke rigtig i vort Es. Vi kjendte, at vore Ben ikke havde havt ganske godt af den

BRASKERUDS GRAV.

voldsomme Motion, de pludselig havde faaet paa Veien vestover; vi havde jo sprunget næsten hele Dagen paa sin Tamp, og det er noget, som leter paa; vi var stive og elendige begge to. Jeg tænkte, det snart skulde give sig; men det var nok alvorligere, end vi den Gang troede. Maaneder gik hen, før vi blev det kvit. Noget saadant har jeg aldrig før været udsat for.

Saa bar det hjemover næste Dag. Da vi stod nedenfor Isfoden, klar til at drage afsted, og netop skulde sige Farvel til Bay, kom Solen tittende frem. Den havde skjult sig bag Stormkap, men spredte nu pludselig sit himmelske Lys over Land og Is. Den raske Overgang fra Skygge til Solglans virkede lige trolddomsagtig baade paa os og paa Naturen omkring. Det var, som vi sattes hen i et andet Land; vi kjendte os knapt igjen. I Skruisen rundt om os glinsede og gnistrede det med funklende Straaler, mens Iskossenes Huler og Grotter kastede Sollyset tilbage i alle Regnbuens Farver. En kunde synge eller rope høit af Glæde!

Men vi havde ikke Tid til at drømme. Farvel til Bay, et muntert Tilrop til Hundene og saa afsted. Og i Vei bar det for Alvor! Kjælkerne hoppede fra Sneskavl til Sneskavl, og hele Bjørneborg med samt sin Kommandant blev snart borte for vort Syn.

Den hele Dag udover gik det i rask Fart; Føret var godt og Oppakningen let; vi havde jo bare én Dagsration med til os og Hundene. Om Aftenen slog vi Leir mellem Lille og Store Sandør.

Oprindelig havde vi tænkt at kjøre til Store Sandør; men Nysølvbeslaget under Fosheims Slæde røg itu. Det var nemlig blevet ødelagt der vest, hvor lange Strækninger var oversaaet med skarpe Stene af alle Størrelser. Vi havde anvendt den største Forsigtighed; men slig Sten var der alligevel mange Gange kommet under Meierne, som derfor maatte repareres, før vi fortsatte.

Det var forresten en historisk Kjælke dette. Den tilhørte egentlig Bay og bar Navnet „Rambukken“. Det Opnavn fik den efter en Reparation, vi foretog med den paa en Tur i Hayes Sound. Den var blevet sterk, om ikke netop elegant at se til; men den første Egenskab var nødvendigere end den sidste ved en Kjælke, som skulde bruges i alle Slags Terræn.

Fosheim bødede lidt paa den, saapas at vi kunde række ombord. Ved Middagstid kom vi til „Fram“, hvor alt var ved det gamle; der var saa overfyldt paa alle Hold, at det bare var saavidt, vi kunde faa rodet os frem til vore Lugarer.

Lang Betænkningstid havde vi ikke; vi fik Reiseklæderne af, hængte op, hvad der skulde tørkes efter Turen, og tog fat paa Arbeidet.

Det var en styg Streg i Regningen for os, at Nysølvbeslaget skulde ryge. Vi blev nødsaget til at faa istand en Kjælke i „Rambukken“s Sted; thi det vilde blive umuligt for os i den gjenstaaende korte Tid at løsne Beslaget og lodde det paa igjen. Heller maatte vi da se at faa istand den saakaldte „Vass-Slæan“, som Fosheim arbeidede den første Høst ombord.

Det blev nu bestemt, at Baumann, Raanes, Hassel og Stolz skulde starte fra Skibet Lørdag 17de med fulde Læs og med Kurs for Bjørneborg. Derfra skulde de vende tilbage til Baadhuset for at hente Proviant og Hundefôr, som skulde bruges paa de forestaaende Slædeture vestover.

Med Hensyn til disse gik vor Plan ud paa følgende Partifordeling:

Isachsen og Hassel skulde danne det ene Parti, Fosheim og jeg det andet, Schei og Peder det tredje. Efterat vi saa allesammen havde mødt op ved Bjørneborg om Aftenen den 21de Mars, skulde der opsættes et *returning party*, bestaaende af Baumann som Leder med Styrmanden og

Stolz som øvrige Deltagere, dog saaledes, at Schei og Peder i den første Tid skulde gaa ind i Returningpartiet.

Disse fem skulde da i 10 Dage følge de to nævnte Slædepartier fra Bjørneborg af og holde dem med Proviant og Parafin. Derpaa skulde de returnere til Bjørneborg, hente Scheis og Peders Udrustning og følge disse vest og nord saa langt, som det viste sig hensigtsmæssigt.

Naar saa Returningpartiet atter kom til Bjørneborg, skulde de kjøre ombord efter mere Forraad og senere reise til Baadsfjorden for at hente Baaden, vi efterlod der sidste Høst.

Nu kneb det ordentlig med Tid, og baade Nætter og Søndage toges til Hjælp.

Fredag 16de Mars var det Olsens Geburtsdag, og den skulde jo feires paa en nogenlunde værdig Maade. Hvad Mad og Drikke angaar, var alt fuldt ud tilfredsstillende; men værre var det om at faa Tid til at nyde det. Især blev det en haard Dag for Olsen selv, som endda havde endel Smaating at gjøre færdig til Baumanns Parti, der skulde reise Lørdag. Hele Natten gik med for ham.

Efter en temmelig kold Periode med Temperatur under 40 Grader begyndte nu Termometret at stige raskt, og jeg blev ængstelig for, at Nedbør muligens skulde ødelægge Føret i Jones Sound. Det saa trybelt nok ud Lørdag, da Baumanns Parti drog afsted; Veiret var overskyet og mørkt. Men heldigvis blev det bare med Truselen.

Mens Isachsen om Morgenen, paa Hundevagten, slentrede langs Skibssiden, kom der en Bjørn springende ret op i Hundeflokken, før nogen vidste Ordet af det. Scheis og mit Kobbel tog sig af den og nødte den til at brase bak borte ved Krakken; der kunde den ikke komme af Flekken.

Isachsen, som endnu ikke havde slumpet til at faa skyde Bjørn, var ikke sen om at komme sig ombord og hente Karabinen. Da havde ikke Bjørnen lang Tid igjen.

Fosheim assisterte ham med Transport og Flaaning.

Det nødvendige Extraudstyr havde jeg udleveret, saasom Skindklæder, Finsko, Hunde- eller Ulveskinds Vaatter og Ladder, Strømper, Briller, Slør etc., Ammunition ikke at forglemme.

Ved Gjennemsyn af Proviantlisterne regnede jeg ud, at skulde vi faa med Resten af de Forraad, som skulde bruges til Vaarens Expeditioner, vilde hvert Læs fra Skibet til Bjørneborg blive paa omtrent 250 Kg., foruden hvad vi regnede til Dødvegt, d. v. s. alt, som ikke var Proviant. Med Dødvegt vilde Læsset komme paa over 300 Kg.

Listen var opgjort efter følgende Beregning for 1 Mand pr. Dag:

Brød	400	Gr.
Smør	70	—
Sukker	40	—
Kaffe	25	—
Chokolade	50	—
Ertesuppe	30	—
Grønsager	15	—
Figener, Svesker, Rosiner, Nektariner	20	—
Eggepulver	15	—
Havregryn	40	—
Poteter	70	—
Kjødfedt	20	—
Pemmikan	180	—
Sirup	20	—
Fiskemel	5	—
Summa Summarum	1000	Gr.

Baumann trængte til sit Parti 240 Dagsrationer	240 Kg.
Isachsen og Hassel 100 Dagsrationer	100 —
Sverdrup og Fosheim 100 Dagsrationer	100 —
Schei og Peder 80 Dagsrationer	80 —
Bay 90 Dagsrationer	90 —
Tilsammen	610 Kg.

Af Hundeproviant trængte vi 3050 Rationer, nominelt 1525 Kg., idet vi beregnede hver Lons til 500 Gr. Men for at spare paa Patenthundemaden, som bestod af lige Dele Fiskemel og Oksefedt, var vi nødt til at føre med endel Spæk og Fisk, hvoraf der til en Ration trængtes 725 Gr., 325 Gr. Spæk og 400 Gr. Tørfisk. Den virkelige Vegt af Hundefôret blev altsaa adskillig større.

Vi skulde føre med os 9 Kobbel, altsaa egentlig 54 Hunde; men det var alligevel 55, som blev med, idet Bays Kobbel bestod af 7 Hunde. Hvorledes det egentlig var gaaet for sig, erindrer jeg ikke længer nu; men Bays Kobbel havde næsten den hele Tid bestaaet af 7. Saa meget husker jeg, at Aarsagen ikke var Bays vegtige Legeme, men gammel Kjærlighed mellem Hundene.

De Hundene var i Grunden nogen snodige Væsener. Ved Sammensætningen af Koblene var af to Venner bare den ene taget med blandt Bays Hunde. Men det kunde ikke den udestængte glemme saa let. Den hang efter Koblet tidlig og sent. Nu taaler ikke Hundene nogen Indblanding af uvedkommende Fremmedkarer, og saa blev Følgen den, at de andre fem i Koblet pryglede Stymperen igjennem utallige Gange. Men for at give sit elskværdige Sindelag tilkjende lagde denne sig bare paa Ryggen, hylte og lod sig rundjule Gang paa Gang uden, saavidt jeg saa ialfald, en eneste Gang at tage igjen. Det er ogsaa en Maade at gjøre sig lækker paa! Dog, saa megen Kjærlighed fortjente sin Belønning, og den fik han da ogsaa. Han gik

saa længe og friede paa den Vis, at han tilsidst blev anerkjendt og som syvende Mand kunde optages i Koblet.

Af Instrumenter medbragte hvert Parti et Lommekronometer, et Kviksølv- og et Toluoltermometer, Schei en almindelig Lommesekstant med Kviksølvhorisont, Isachsen Teodolit, Kompas og Lommesekstant og jeg Teodolit og Kompas.

FRA BUNDEN AF HAVNEFJORDEN.

Før Afreisen blev alle Instrumenter kontroleret og saavidt muligt korrigeret.

Kvelden før vi reiste, var der bare en eneste Slæde, som ikke var færdig, og Peder paatog sig i Aftenens Løb at bringe i Orden, hvad der endnu manglede, nemlig Stroppen forud, hvorefter Kjælken skulde trækkes, samt Langsurring[1].

Disse Langsurringer viste sig at være særdeles praktiske. Bruger man dem, sparer man meget Surringsline og

[1] Saa kaldte vi den smekre Line, vi bendte fast til øvre Ende af Fjetrerne.

kan alligevel holde Læssene bedre paa Slæden, ikke at tale om, hvor meget raskere man kan surre dem paa. Det var vore eskimoiske Gjester i Rice Strait, som lærte os dette. Det var rigtignok Sælskindsremmer, de anvendte, og det forsøgte ogsaa vi fra først af, men jeg kom snart til det Resultat, at man staar sig paa at bruge Taugverk, da Remmerne har meget lettere for at brækkes i Kulden.

HASSEL SURRER LÆSSET.

Endelig var da det store Apparat færdigt, og jeg kunde trække et Lettelsens Suk. Det havde kostet meget Arbeide at faa alt dette istand, og de sidste Uger ombord i „Fram" havde sandelig været en strid Tid. Jeg længtede efter at komme ud og prøve baade os selv og Udrustningen. Det var min faste Tro, at vi havde al Grund til at være stolte over det Materiel, vi nu raadede over; alle som en nærede vi en urokkelig Tillid til det og haabede at kunne opnaa gode Resultater, dersom vi bare paa en nogenlunde anstændig Maade, uden at ramponere altfor meget af det,

kunde kjæmpe os gjennem Strædet i Vest; thi at der hist borte forestod os en Kamp, som turde blive haardere, end kanske nogen havde havt Ide om, var en Tanke, som længe havde dæmret hos os.

Under vort Fravær skulde Simmons bo i Agtersalonen, idet Isachsen havde været saa velvillig at overlade ham sin Lugar saa længe. Til Agtersalonen blev da ogsaa alle Instrumenter flyttet, lige til Kronometret, som Simmons havde lovet at tage under sin Varetægt. Jeg fandt det nemlig unødvendigt at ilde op to saa store Rum som vore Saloner, naar der ikke var mere end fire Mand tilbage ombord; de havde jo rigelig Plads agter.

Nu blev der bare tre Mand igjen til at passe Tidevandsmaalingerne og de meteorologiske Observationer.

DEN STORE EXPEDITION

Tirsdag 20de Mars 1900 var Afreisens store Dag. For Anledningen spiste vi Frokost Kl. 6 og var kjøreklar ved Ottetiden.

I deiligt Veir og med strygende Føre bar det ud gjennem Sundet østenom Skreia, derfra syd for Øen med Kurs ret paa Sydkap. Vi kjørte nu aldrig vor gamle Vei vest for Øen; Længden kunde vel blive omtrent den samme; men Føre og Fremkomst var gunstigere i Øst.

Ude i Jones Sound briste det op temmelig hvast fra Syd, og over Sydkapfjorden fik vi noksaa løst Føre. Under de stupbratte Vægge ved Kappet tog ikke Vinden saa sterkt; thi der blaaste den ret imod Fjeldet, og vi kom op i samme glatte Føre, som Fosheim og jeg sidste Gang havde havt.

Hei, for en Fart vi fik vestover!

Ved Sydkap og andre af de mest fremtrædende Forbjerg var kolossale Ismasser skruet op udover Vinteren, fleresteds til mange Karshøider. Det saa ud, som Isen var brudt op engang i Løbet af Vinteren, var knækket og brukket, mest i mindre Stumper og Stykker, og saa var alle disse Flak og Biter stuvet sammen mellem Skrugarderne

og skjøvet, det ene ovenpaa det andet, saa langt syd i Sundet, som vi fra de høieste Koss kunde se. Den Gang de voldsomme Skruinger foregik, havde Isen været mindst to Fod tyk. Lige udenfor Kappene, hvor vi maatte styre midt op i alt dette, var det svært nok; men i det hele var Fremkomsten upaaklagelig, idet der var føget lidt Sne over alt.

Isen inde paa Bugter og Fjorde havde imidlertid gaaet fri for disse sterke Brydninger. Trak man en Linje fra Nes til Nes, vilde den som Regel komme til at danne den inderste Grænse for Skrugarden; det var ialfald sjelden, denne strakte sig længer ind.

Hundene, som i de sidste Uger var blevet sprængforet med Spæk og Kjød, var i fortrinlig Kondition og trak som Helte hver eneste en. Og en god Dagsmarsch gjorde vi, det er vist, for om Kvelden kunde vi slaa os ned ved Lille Sandør, ca. 32 Kvartmil fra Skibet.

Saalænge jeg reiste sammen med Returningpartiet, havde jeg ikke Lyst til at bruge mit nye Spinnakertelt og tingede mig derfor Logis hos Schei og Peder, som boede i et Tremandstelt. Fosheim fik jeg indkvarteret hos Isachsen.

Næste Morgen i almindelig Kjøretid, altsaa ved Halvottetiden, fortsatte vi i glimrende Føre vor Marsch vestover.

Baadsfjordnuten var blevet berygtet for de kolossale Skruinger, som der var foregaaet, og de sidste Gange, vi var draget der forbi, havde vi været nødt til at ty ind paa Isfoden.

Opkjørselen var temmelig styg, og før vi kunde komme over Krakken, maatte vi et godt Stykke bortigjennem Skruisen, da store Ismasser paa den nærmeste Strækning var presset helt op over Isfoden. Imidlertid havde Baumanns Parti gjort endel Veiarbeide for os her; de førte nemlig med sig den Slags Verktøi nærmest til Brug ved Sundet længst vest.

Paa Isfoden opdagede vi Bjørnespor, som var saa nye, at jeg hvert Øieblik ventede at faa se Gubben sjøl mellem

Isklumperne; men det fik jeg da ikke. Vi tog os en liden Rast deroppe og spiste nogle Kjeksbiter, mens Hundene hvilte.

Vi havde et storartet Veir, rent et Ønskeveir, til denne Aarstid at være. Under den bratte Styrtning stegte Solen slig, at vi næsten kunde sige, det var godt og varmt der. Der var endog dem blandt Deltagerne, der satte sig til at spleise nogle gamle Trækliner, som Hundene havde bidt af den sidste Nat.

Fosheim og jeg følte endnu Ve og vondt i Benene efter vor første berømmelige Tur herinde, den Gang vi forløb os saa grundig. Jeg havde haabet, det skulde give sig, naar jeg begyndte at traske igjen; men nei tak, med os begge gik det foreløbig slig, som Kjærringa sagde; hun tænkte at sige „Ære være“, men kom til at sige „værre og værre“.

Peder havde ogsaa faaet slig „mærjeli Gangspærr“; det var „Fa'en saa ondt“, sagde han. Men han havde det nu paa en lidt anden Maade, og jeg antog, han vilde blive sin Plage kvit snarere end vi andre to Synderne. Jeg for min Del havde ialfald ikke stor Medlidenhed med ham.

Efter Rasten fulgte vi Isfoden et Stykke, indtil vi kjørte ned paa Isen i Moskusfjorden, hvor vi gjorde en stor Bue indenfor Skruingerne, og kunde endelig sætte Kursen for Stormkap.

Peders Kobbel, som nu gjorde sin første Tur iaar, var aldeles utrænet og begyndte udpaa Eftermiddagen at sakke agterud. En og anden Gang stoppede jeg op for at vente paa dem, men i det hele fulgtes Karavanen godt ad, indtil vi naaede Isfoden ved Stormkap. Efter de svære Skruinger, som havde fundet Sted tæt udenfor, var det næsten ugjørligt at fare der med saa tunge Læs.

Da jeg havde kjørt et lidet Stykke oppe paa Isfoden, saa jeg, at jeg havde nogle Hundrede Meters Forsprang og stansede for at vente. Da var det Fosheim, som var blevet længst agterud. Saa kommer Peder linkende bortover til

mig og roper: „Hain Fosheim har slik forbainna Gangspærr; hain kain næsten ikje staa.“ Og saa lo han saa inderlig fornøiet, akkurat som han pleiede under slige Omstændigheder. Da han langt om længe fik Pusten igjen, lagde han til: „Men de' e' naa Syind i hain Gammel-Erik aassaa!“

Ved Store Stormkap kastede vi vore Øine paa en indbydende Teltplads, som vi fandt saa meget Behag i, at vi næsten ikke kunde bringe det over vore Hjerter at kjøre videre. Rigtignok skulde vi jo efter Aftale mødes i Bjørneborg den Aften. Men med vore 34 Kvartmil bag os — det var en pen Dagsmarsch det! — havde vi let for at berolige vor Samvittighed. Desuden havde vi jo bare en liden Times Kjørsel til Bjørneborg, og hvis vi da startede næste Dag Kl. 7, vilde vi være fremme, før Bjørneborgerne fik Sko paa, og da havde vi endda hele Dagen til at greie med Provianten og fordele, hvad der skulde fordeles mellem de forskjellige Partier. Heller ikke havde jeg Lyst til at forcere Hundene saa tidlig paa Færden; vi kunde komme til at angre det siden, om vi pressede dem for hardt i Førstningen. De er let udsat for Saarbenthed i Begyndelsen af Vaarsæsonen, især paa saa haardt Føre, som vi dengang havde.

Vi fulgte vore Hjerters Trang og kastede bi, der vi var.

Du skulde vide, hvor guddommelig deilig det smagte at faa Mad den Kveld! Vi spiste saa meget ferskt Kjød og Suppe, at Faren for at sprække neppe var større midt i Julens mest kritiske Perioder. Især gik det udover Peder og mig; thi vi fik vor Yndlingsret den Aften. Schei derimod tror jeg vilde have foretrukket en ganske gemen Pemmikanlabskaus. Men Peder fandt, det var ugudelig Tale at ville paastaa, at Pemmikanlabskaus kunde være ligesaa bra, ja bedre end ferskt Oksekjød med god Suppe til! Nei, det var „forgæli“.

Næste Dag var en af disse fortryllende solblanke og stille Dage, som vi desværre havde saa faa af i Jones Sound.

Men saa satte vi til Gjengjæld slig velsignet Pris paa det, naar vi slumpede til at faa en saadan Dag. Denne Gang kom det særlig vel med; thi vi havde et langt Arbeide for os med Udtagning af Proviant til de to Slædepartier, som skulde paa Langtur.

Kl. 7 bar det afsted. Hundene havde god Greie paa Bjørneborg og satte fuld Speed paa, saa vi var fremme, mens vistnok de fleste derinde endda var Poseboere.

Idet jeg lige efter Fremkomsten var beskjæftiget med at binde Hundene, kom Styrmanden ruslende. Han fortalte, at de Kvelden i Forveien var kommet fra Baadsfjorden med alle de Sager, som skulde hentes der. Men saa afleverte han endel mystiske Talemaader om en Dal, som skar sig ind gjennem Landet fra Bugten mellem Bjørneborg og Store Stormkap, og som han syntes var saa usedvanlig vakker. Slig stod han og prækte for mig en lang Stund. Jeg kunde ikke begribe, hvad der var faret i Manden. Ikke havde jeg nogen Gang fundet noget extra vakkert ved denne Dal, tvertom, jeg ansaa den nærmest for et afskyeligt Hul, og heller ikke havde jeg nogensinde før merket, at Styrmanden sad inde med slig lyrisk Begavelse. Jeg saa forskende paa ham og skjønte, her maatte ligge noget under; men hvad det var, blev jeg ikke rigtig klar over, før Baumann kom, midt under al denne Lovprisning, og ganske ligefrem fortalte, at for det Tilfælde vi ikke kom den Dag, havde de bestemt sig til at tage en Tur did for at se efter Storvildt. Da jeg havde Mandskab nok og mere end nok til Assistance ved Udsorteringen af Provianten, sagde jeg, at de for mig gjerne maatte gaa paa Jagt, hvis de havde Lyst; skjød de noget, var det bare en Fordel. Jeg syntes, saa megen Veltalenhed fra Styrmandens Side fortjente en Belønning.

Saa tog de Børserne sine og drog afsted, mens vi otte, som var igjen, med Iver gik an paa Udveining af Provianten.

Først udtoges Isachsens og Hassels Proviant, saa min, og saa den nødvendige Proviant til Returningpartiet. Brødet blev taget ud af Blikbokserne, veiet og stuvet i Sække. Derefter fyldtes Parafinen paa de smaa Tiliters Dunker, som vi brugte paa Slædeturene. Hvert af Hovedpartierne skulde have to Dunker, altsaa 20 Liter; men Returningpartiet

NAAR LÆSSET ER SURRET. (Se Side 360.)

a. Slædedrag. b. Teltstænger. c. Langsurring.

maatte have tre, idet dette ogsaa skulde holde os andre med Olje, saa længe vi var sammen.

Da alt, som stod i Forbindelse med Provianten, var ordnet og det hele fordelt ligelig paa Læssene, gik vi igjennem hele vor øvrige Udrustning, som Verktøiposer, Privatposer, Kogekar o. s. v., for at være sikre paa, at intet var glemt.

Kommandanten var i bedste Velgaaende; hele Manden var et eneste bredt Smil, saa begeistret var han over dette

Stillleben derinde. Men ogsaa paa hans Lykkes Himmel var der et mørkt Punkt, det nemlig, at han ikke havde faaet Bjørnebesøg; men det kunde vel endda være Visittid for Bjørn. Snemuren rundt Huset var nu færdig, og han forsikrede, at hans Bolig var meget varm. Et Par af de Reisende invitertes til at være hans Gjester under Opholdet ved Bjørneborg.

Jægerne kom tilbage udpaa Kvelden med en Rype hver. Andet Vildt havde de ikke seet.

Efterat vi næste Morgen havde taget en hjertelig Afsked med den trivelige Eneherser paa Borgen, kjørte vi afsted ved Halvottetiden i samme glimrende Veir som Dagen forud.

Til at begynde med fulgte vi Isfoden, som her dannede en eneste glat Flade. Hundene var rent ellevilde af Glæde over at komme afsted og holdt i Førstningen et syndigt Leven, for alle Koblene vilde partout være i Spidsen. Og fort gik det; vi sopte i Vei, bare saa det røg efter. Ofte bar det afsted i store Klumper, slig at Kjælkerne hang sammen, idet de agtre Kobbel vilde forbi sine Formænd.

Desværre — denne Herlighed varede ikke ret længe; for da vi kom bort til Berghammerne, hvor Isfoden var feiet væk, blev vi tvunget ned paa Havisen, og der blev det en anden Dans.

Til alt Uheld var det netop ved Lavvandstid, saa der fra Isfoden ned til Havisen gik en durabel Agebakke, der endte med en Isvæg, som stod ret op og ned.

Vor Mening var at kjøre lidt paa skraa for ikke at komme rusende ret imod Væggen, og med de to første Slæder gik det ogsaa godt nok. Men de følgende Hunde fandt

det ufornødent at tage nogetsomhelst Hensyn til Kjælken og satte i vild Fart ret udover Bakken.

Vistnok er de rapfodede disse Knegte; men Læsset gik endda fortere og kom sættende ret paa Koblet. Flere af Bikjerne blev overkjørt og hylte himmelhøit, mens de laa og sprellede under Meierne. Men ikke før var de kommet sig unda, før de var lige gælne igjen. Det var værst for Kjælken at faa en slig Medfart. Hundene holder altid; jeg har ikke seet andet. Man faar Indtryk af, at der ikke findes Ben i de Dyrene, eller at det ialfald er ubrydelige Ben, de har, slig Klem som de fik mange Herrens Gange.

Denne Gang var det ikke saa ret langt Stykke, vi var nødt til at holde os paa Havisen, før vi kunde ty over Krakken igjen; men det var langt nok for os med de tunge Læs og al den skruede Nyis, som stod paa Kant i alle optænkelige Retninger.

Det gik ikke saadan uden videre dette at komme over paa Isfoden med vore tunge Læs. Imidlertid fandtes der i vor Udrustning fuldt Verktøi til Veiarbeide, baade Ishakker, Spader og store Økser, og med saa godt Mandskab, som jeg her disponerte over, stod det ikke saa længe paa, før Vei var banet.

Fremkomsten paa Isfoden var ikke værst. Rigtignok maatte vi lægge endel Arbeide paa enkelte Steder; men i det store og hele taget krunglede vi os frem uden synderlig Brug af Veiredskab. Værst var det, hvor Sten laa strødd udover; dem kunde man saa let faa under Meierne og derved ødelægge det ømfindtlige Nysølvbeslag. Trods al Agtpaagivenhed kan sligt snart ske, naar Hundene er saa vilde, og det gaar saa strygende som den Dag.

Over Mundingen af første Fjord, som vi siden kaldte „Gaasefjord“, gik det med rasende Fart i en lang Bue indover Fjorden. Men saa fik vi et Basketag igjen, da

vi skulde klare næste Kap, og Stræævet varede ved, helt til vi kom ned paa Fjorden vestenfor.

I voldsom Fart suste vi over den jevne Fjordis og kom snart saa langt ind, at vi kunde sætte Kursen for det yderste Kap paa Vestsiden.

Men da vi begyndte at nærme os Land, blev jeg var en mørk Flek borte paa Isen lige ved Grænsen mellem Fjordis og Skruis. I Førstningen tog jeg den for skidden Is, idet jeg ræsonnerte som saa, at hvis det var Hvalros, vilde man i saavidt koldt Veir se det dampe af den; derfor gav jeg ikke synderlig Agt paa dette.

Men snart tog Hundene til at veire og sætte mere Fart paa, og da forstod jeg jo, det var noget andet end bare en Klump skidden Is; ganske snart gik det op for mig, at det virkelig var en Hvalrosrøis. At stoppe Hundene nu var umuligt, medmindre jeg veltede Læsset; det gjorde jeg da og bad Fosheim gaa bort og skyde nogle Stykker. Styrmanden og Isachsen havde ogsaa Lyst til at være med, og disse tre slog saa Følge hen til Dyrene. De var ikke det Gran sky, og jeg tror ganske sikkert, vi kunde have gaaet helt ind til dem, uden at de havde brydd sig om at dukke.

Paa passende Hold aabnedes Ilden. Den kunde jo have udrettet mere, end den gjorde; men nok fik vi ialfald, idet tre Dyr blev liggende igjen, mens Resten gik i Vandet.

Saa kjørte vi frem til Aastedet, hvor jeg besluttede at slaa Leir, forat Hundene rigtig kunde gjøre sig tilgode med alt det deilige ferske Kjød. Af hvert Teltlag blev der udtaget én Mand til Leirslagning og Madlavning, mens de øvrige gik i Gang med Flaaningen.

Men før Hundene var anbragt, blev vi opmerksomme paa, at der endnu var Liv i et af de tre Dyr, som vi havde antaget for døde. Med ett reiser det sig paa Forsveiverne og blaaser slig, at Blod og Damp staar som en Røg ud af Munden paa det. Saa gav Skytterne den et Skud for at

gjøre Ende paa dens Lidelser. Men dette var en underlig Kar. Det blev ikke bare med ett Skud; det dustede ikke det Gran. Tvertimod saa det snarere ud til, at det gik an at skyde Liv i Fyren; thi saavidt jeg kunde se, kom der mere og mere Liv i den for hvert Skud den fik midt i Skallen. Det er det bedste Hode, jeg nogensinde har stødt paa. Tilsidst døde den antageligvis; ialfald blev den liggende ganske rolig.

Mens vi stod fortabt i Betragtningen af dette Hvalrosmirakel, stak et saaret Dyr sit vældige Hode op gjennem et af de tre Huller i Isen, som Dyrene formodentlig har holdt aabne der i længere Tid. Det var haardt saaret og gjorde flere Forsøg paa at krabbe op paa Isen, uden at det aarkede at kave sig op. Den Karen havde de sværeste Tænder, jeg paa hele denne Færd har seet paa nogen Hvalros, og den hug dem i Isen med slig Kraft, at Isbiterne sprutede om den.

Vi løb hen til den, greb fat i Tænderne og prøvede at faa et Taug om Hode og Tænder for at hjælpe den op; men Tauget glap hver Gang, og vore Anstrengelser førte til intet. Især var Styrmanden rørende ivrig for at hjælpe den og arbeidede med den, lige til den sank. Men da troede jeg næsten, han var gaaet efter selv, for at faa bedre Anledning til at „sætte den fast“ nede paa Bunden sandsynligvis. I allersidste Øieblik trak han sig dog tilbage.

Efter fuldbragt Flaaergjerning slæbte vi saameget Kjød til Hundene, som de paa nogen Maade var istand til at spise, og det sidste, vi gjorde om Kvelden, var at trække endda en Portion hen til dem; de fik saa rigeligt med Natmad, at om de vilde holde det gaaende hele Natten udover, kunde de have nok at gnaske paa.

Skindene bredte vi ud over Sneen med Spækket ned, forat de ikke skulde være saa let tilgjængelige for Rovdyr. Det kunde være godt at have et Extradepot der, saa megen

Kjøring som der vilde blive forbi dette Sted i Løbet af Vaaren og Sommeren. For Bjørn vilde det ogsaa være et godt Aate.

Til Minde om vor Jagt her kaldte vi denne Fjord for „Hvalrosfjorden", og Baumann og Isachsen forevigede Leiren og Flaaningen med endel vellykkede Fotografier.

Vel tilfredse med Dagens Bedrifter krøb vi ind i Teltene, hvor den dampende, duftende Suppe med Oksekjød ventede os. Saa skiftede vi paa Fødderne, og mætte og med tændte Piber strakte vi os velbehagelig paa Soveposerne. Havde vi ikke Grund til at være fornøiet? Vi var avanceret hele 15 Kvartmil og havde erhvervet et ligesaa godt Depot for os som Aate for Bjørn. Vi kunde nu gjøre os Haab om at skyde Bjørn næsten hver eneste Gang, vi kjørte her forbi.

Men syntes vi, at Kvelden var hyggelig og koselig, saa mente vist Hundene det ikke mindre. De havde først i sig saa meget, som de paa nogen Maade kunde, og endda laa der store Hauger med Kjød rundt omkring dem. De fleste af dem laa komplet urørlige, med Kjødstykket under Hagen, ude af Stand til at gabe over det. Men der fandtes iblandt dem enkelte rastløse Individer, som altid maatte have Motion. Selv om de var sprængforet, som de var den Dag, maatte de have noget at pirke med, og havde de ikke andet at tage sig til, saa yppede de Klammeri. Skjønt de havde slig Overflod paa Kjød den Kveld, at de ikke kunde faa ned mere end en Brøkdel, saa maatte de alligevel slaas om det; nogle af dem holdt vist paa med denne Sport næsten hele Natten.

Men lidt Hundehyl og Bikjeleven udenfor Teltvæggen generte ikke os; vi var saa godt vant med det. Naar Tiden kom, sovnede vi lige fort og fast for det.

GJENNEM HELVEDESPORTEN

Der var foregaaet Sceneforandring, da vi næste Morgen tørnede ud.

I Sneveir med Kuling fra Syd kjørte vi afsted til vanlig Tid og fulgte Kanten af Skruisen, helt til vi naaede vestre Kap. Der laa Isen presset op til Bergvæggen, og vi maatte frem med alt vort Verktøi, Hakker, Spader og Økser, for at bane os Vei opover til Isfoden. Da vi først var kommet op paa den, gik det jo nogenlunde bra et Stykke igjen; men slemt var det næsten overalt her, og det varede ikke længe, før det blev Stop i Stop ustanselig! Støt var der et eller andet Læs, som kapseiste, og som Regel maatte der to Mand til for at bringe det paa ret Kjøl igjen. Sligt sinker jo svært, naar Karavanen er saa stor som vor. Værst er det, at der paa det Vis altid blir et Stykke Vei mellem de forskjellige Kjælker, og naar det da bærer afsted igjen, og Hundene er rent besatte, som de var den Dag, blir Farten saa voldsom, at man risikerer at brække itu alt, som paa Slæderne findes. Det kan se stygt nok ud for Mandskabet ogsaa mangen Gang.

Ja, de Hundene, slig som de fôr afgaarde i Snefœiken! Naar saa Læsset veltede eller Slæden kjørte sig fast, og de

ikke aarkede at rokke den af Flekken, saa reiste de sig paa Bagbenene, rykkede og hylte og skreg af alle Livsens Kræfter. Og naar de da kjendte, at Læsset lettede lidt paa sig, satte de i Vei, længe før Kjælken var kommet paa ret Kjøl. Slig Iver i Tjenesten skulde du aldrig have seet!

Nede i Sundet næsten ret under os drev der svære Ismasser, hovedsagelig gamle Iskoss og Skrugarder, blandet med Klumper af Kalvis, som malte rundt og atter rundt i den rivende Strøm, uden Stans eller Stop.

Enkelte Steder strakte der sig Klarer langt, langt ud i Sundet; men at bruge Baad her vilde være rent Uraad; den vilde slaaes til Smadder i en to tre mellem alle disse Koss og Fjeld, som svirrede ustanselig rundt og knaste og knuste alt, som kom i deres Vei. Ikke fandtes der et eneste Flak derude heller, hvor man i en snæver Vending kunde trække Baaden op, alt var saa høit og steilt og utilgjængeligt; og det er dog gjerne den sidste Udvei, man tyr til, naar Faren blir overhængende og Baaden trues med at presses sønder og sammen. Men da maa der ikke findes Last i den; thi saa er man afstængt fra i en Fart at trække den op.

Ingen af os havde nogensinde seet et Farvand saa absolut umuligt at befare som Sundet her, og dette i Forbindelse med de ubeskrivelige Vanskeligheder, vi maatte overvinde for at komme forbi, Vanskeligheder, som ikke vilde ladet sig beseire uden et ypperligt Materiel og seige Folk og Hunde, alt dette gjorde, at vi en lang Tid ikke benævnte dette Sund som andet end „Sundet“ og saa satte til en mere eller mindre kraftig illustrerende Ed, oftest en Ed, som det lyste af paa lang Lei. Omsider kom vi til Enighed om at døbe det „Hell Gate“ eller „Helvedesporten“. Skjønt det tør være vanskeligt at finde et mere afskrækkende Navn, er Navnet dog snarere for svagt end for sterkt i Forhold til vort Indtryk af Stedet.

Op fra Hell Gate stak der mere end en Gang Hodet

af en Sæl, som forsigtig keg efter os med sine forskende Øine. Langt ude mellem Iskossene dukkede og plaskede Sjøfugl ved Sjøfugl, mest Teister, men ogsaa endel større Fugl, som vi imidlertid ikke kunde bestemme paa saa lang Distance; antagelig var det Edderfugl.

Langs Isfoden havde Bjørn havt sin Alfarvei i Løbet af Vinteren, men vi saa ingen.

At finde en rimelig Leirplads var ikke saa let; thi her var for det meste store Isblokke eller ogsaa Isbakker saa

SKRUGARD VED BAADSFJORDNUTEN.

skraa, at det ikke var til at tænke paa at slaa Leir der. Vi havnede omsider paa et nogenlunde taaleligt Sted paa Isfoden.

Jeg havde Grund til at være tilfreds med Arbeidet den Dag. At avancere 11 Kvartmil i sligt Terræn var ikke daarlig gjort. Men med saa sterke Kjælker og gode Hunde og med saa udvalgt Mandskab, som jeg havde, gaar det unda, og man kommer frem, hvor ilde det end kan være.

Paa Hundene havde det ikke letet værst endda; thi i sligt Ulænde falder der Hvile paa dem, hver Gang Karava-

nen maa stanse op for at bryde Vei. Men for Slæder og Mandskab havde dette været en Ildprøve; de Fordringer, der denne Dag var sat til dem, lader sig ikke saa let forestille. Det var rent utroligt, at saa smekre Kjælker kunde døie slig Medfart; men at de virkelig havde taalt dette bevægede Liv, forvissede jeg mig om, da vi slog Leir; thi som jeg pleiede, gik jeg dem nøie over allesammen, og ikke én

LEIR PAA HVALROSFJORDEN. (VAAREN 1900.)

af dem havde lidt den mindste Molest. Det eneste Uheld, vi var udsat for i Dagens Løb, var, at en af Stængerne til det ene Odometerhjul var brukket; men det var ikke saa farligt, det kunde vi rette paa, naar vi bare var kommet igjennem Sundet.

Til vanlig Tid næste Dag, Søndag 25de Mars, begyndte vi under sydlig Kuling med Snedrev at arbeide os videre nordover.

Havde Terrænet været slemt den foregaaende Dag, blev det mange Gange værre den Dag, og paa sine Steder var det saa ilde, at det ligefrem trodser al Beskrivelse. Taarnhøie Skrugarder laa mange Steder presset langt op mod Bergvæggen, og Fod for Fod maatte vi hugge os Vei gjennem Blokker og Koss og Kalvis. Ret som det var, kom vi til en Grop saa svær, at vi ikke kunde tænke paa at komme over uden at skuffe Hestelæs med Sne ned i den.

Paa andre Steder havde Sneronnen gaaet og sopt med sig baade Sten og Koss og Skrugarder ret ned i det aabne Hav. Der var Sneen saa haard som Is, og atter maatte Hakke og Skuffe tages i Brug. I sligt Lænde blev Hundene spændt fra, og selv sled og slæbte vi Kjælke for Kjælke over det kritiske Punkt. Men over os, høit deroppe, hang mægtige Skrenter og styrtende Stup med digre Snefonner, som hvert Øieblik kunde komme rusende nedover og rive med sig Rubb og Rake, Folk, Hunde og Kjælker, i en eneste Mørje af Sne og Is ud i den hvirvlende Strøm.

Hist og her havde et Stenskred faret, og der stod bare svarte Uren igjen, saa Sten for Sten maatte ryddes væk, før vi kunde komme frem med vore Slæder.

Dette var en sur Job i og for sig, om ikke ogsaa Veiret skulde forværre Situationen; men det gjorde det efter bedste Evne. Kulingen øgede stadig væk, og allerede ved To-tre-Tiden blaaste det en heftig Storm, mens Sneen føg og feiede slig, at vi næsten ikke kunde se en Haandsbred fremfor os.

Kl. 3 fandt vi et Sted, hvor det kanske var muligt at slaa sig ned. Men at reise sine Telt i saadant Veir er ikke saa ganske ligetil, hvis man vil undgaa at faa alle sine Sager gjennemblødt.

Naar vi skulde embarkere under slige Omstændigheder, gik én Mand først ind i Teltet for at tage imod Sagerne,

efterhvert som de blev sendt ind, feie dem rene og stable dem op i en Haug ved den modsatte Teltvæg. En feier og feier og synes tilsidst, at en har sopt væk saa meget Sne, at der ikke kan findes mere af den Sort paa mange Kvartmils Afstand. Men lige meget Sne er der alligevel baade paa Teltet og de Ting, han har modtaget.

Naar man saa har drevet det tilstrækkelig længe med Feining af Telt og Bagage, tager man fat paa at feie hverandre. Men trods al den Børst, man giver og faar, fyger der dog saa meget ny Sne paa en igjen, at man til syvende og sidst blir nødt til at krabbe ind med en Masse Sne i Klæderne. Saa hegtes Teltdøren igjen, Indreteltet trækkes godt ned, og — Feiningen begynder paa en ny Frisk derinde! Først faar hver Mand en grundig Overhaling, saa lempes alle Sagerne hen imod Teltdøren, og der feies rent ved den modsatte Side. Derpaa kommer atter Turen til hver eneste Kolli nede ved Døren; de børstes og lægges tilbage paa sin oprindelige Plads. Naar saa dette er gjort, faar Teltgulvet en ordentlig Omgang, og den er ikke den mindst kraftige.

Langt om længe blir man færdig med Feiningen en slig Kveld ogsaa. Poserne bredes ud, Primus begynder sin gemytlige Knurren, Gryden kommer paa, og man skifter paa Fødderne. Naar saa Maven har faaet sit, og Piberne er tændt, da giver det en forunderlig lyksalig Fornemmelse at ligge og høre paa Stormen, som ustanselig hamrer og slaar med Teltvæggen og slider, som den skulde have Betaling for det. Men skal man have det rigtig koseligt, maa man ogsaa være tryg for, at Vinden ikke skal rive Dugen i Filler, og det kunde vi den Kveld; Stormen var ikke sterkere, end at jeg vidste, alle vore solide Telte vilde holde. Ganske anderledes er det, naar man maa ligge paa Ank for, at Teltet kan ryge ved hvert Vindkast, som kommer, eller man maa sidde rundt Væggene for paa alle op-

tænkelige Maader at støtte Dug og Stænger. Da er Hyggen sandelig ikke stor.

Udover Natten løiede Stormen af, og da vi næste Morgen kjørte afsted igjen, var Veiret bra, om ikke netop klart. Terrænet derimod var slet ikke bedre, og sommesteds var det saa ilde, at jeg oprigtig talt begyndte at tvile paa, om det var Mening i at arbeide med dette. Det saa slig ud undertiden, at man kunde fristes til at tro, det ikke vilde føre til andet, end at vi fik ødelagt alle vore Kjælker og nær sagt alt, hvad vi havde med. Det var imidlertid min Opfatning, at vi ikke havde noget Valg, og derfor drev vi paa, saa godt vi formaaede.

Paa sine Steder laa der store Stene i Veien; endel af dem var saa svære som smaa Hus, og omkring dem laa Sneskavlerne saa høie, at vi bare saavidt kunde se Toppen af Stenene. Men naar vi kom i Nærheden af dem, fandt vi som oftest, at Stormen havde hulet ud et stort Tomrum paa Øversiden af Stenene, saa der ofte gabede os imøde en Faldgrube paa to tre Karshøider. Naar vi saa skulde kjøre i den bratte Skraaning ovenfor, stod vi ofte i Fare for, at Kjælken skulde rutsche ned i Dybet baade med Folk og Bikjer. Ovenom maatte vi nemlig; thi udenfor havde vi bare blaae Havet. Jeg, som kjørte først, brugte jo altid at tage saa stor Sving som muligt, forat de følgende skulde have lidt at drive af paa, og med de første to tre Kjælker gik det som Regel godt. Men jo flere der kommer efter hverandre, desto kortere og krappere blir Svingen, og desto mere blir man udsat for at komme Randen for nær. Blir der saa et lidet Gab mellem Koblene, vil disse gjerne tage Benveien, og da bærer det lukt ned i Hullet.

Engang da der mellem min og den følgende Slæde var opstaaet en slig Luge, hændte det, at i samme Øieblik som Hundene i rasende Fart atter styrtede afsted, skulde de netop passere en af disse mange Grave. Straks jeg blev

opmerksom paa Lugen i Karavanen, havde jeg stoppet min Kjælke, men — der stuper Gud hjælpe mig Slæden med Kar og Kobbel ned i Dybet og forsvinder godt og vel et Par Mandshøider under Overfladen! Her var gode Raad dyre. Men i næste Sekund, før det er muligt at hindre det, kommer den følgende Slæde susende og — gaar samme Vei! At frelse fra Fald lod sig her ikke gjøre. Hak i Hæl med Nummer to tumler Kjælke Nummer tre ogsaa ned i samme Mørje!

Dette var det værste, som endda havde hændt paa denne farlige Tur. Her gjaldt det Liv og Lemmer. Kan hænde Expeditionens Skjæbne i dette Moment var afgjort!

Saa hurtig jeg kunde, var jeg paa Pletten for at sætte Redningsarbeidet i Gang, og andre kom snart efter; her var nok en rig Høst at gjøre paa brukne Lemmer og knuste Kjælker!

I Graven laa 3 Mand, 18 Hunde og 3 Kjælker med Læs, hulter til bulter. Sneen føg og røg som en Sky op af Dybet. Her stak en Kjælkemei frem, der en Sælskinds-rem; der ser jeg en af Karerne ifærd med at rode sig ud og slide sig løs, saa en til og saa nok en. Gud ske Lov, der var da Liv i dem alle. Og Hundene? De laa i en svart Klump, Kobbel paa Kobbel, sparkede og hylte, sloges og bar sig og holdt et H. . . . . . . Hus; vi hørte knapt Mands Maal for alt dette Bikjeleven dernede. Det stod da til Liv med dem ogsaa, lod det til! Da vi havde greiet med dem, gjaldt det at skufle Skavlerne væk saapas, at vi kunde trække Læssene op. Den første Slæde, vi efter megen Slid og Møie halede ud og op, var hel, merkværdigt nok. Slæde Nummer to manglede der heller ingen Ting, og Slæde Nummer tre — var ligesaa hel som de to første!

Det høist overraskende Resultat af denne Luftfart blev saaledes, at ikke et Lem var brukket, og ikke en Stang eller Surring itu!

Neppe var dette Uheld overstaaet, før vi kom til et Sted, hvor Skredet havde gaaet; der maatte vi anlægge Vei et langt Stykke bortover; men da Veien var saa noget nær snorret og Skraaningen heller ikke fuldt saa brat, som vi mange Gange havde havt den, bestemte vi os for at kjøre hver vort Læs paa vanlig Vis. Meningen var, at Slæde skulde følge Slæde Hak i Hæl. Med dem, som kjørte først, gik det ogsaa godt; men uheldigvis veltede en af de sidste, og vi, som var foran, maatte lade Kjælkerne vedblive at sige fremover, til vi var kommet saa langt, at alle fik Længde for sine Læs.

Mens jeg nu stod og ventede, blev det mig meldt, at et af Læssene havde raset udover og laa og flød i Sjøen ret nedenfor os. Det var ikke nogen videre opbyggelig Historie. Der var blevet en Stans i Farten, og da det saa bar afsted igjen, havde Hundene lagt slig i Vei, at Kjælken var kommet ud af Sporet og havde ramlet udover Isvæggen, som her var mange Meter høi. Heldigvis var Samlestjerten knækket, i det samme Kjælken fôr afsted, og Hundene havde øieblikkelig opfattet Situationens Alvor: de hagede sig fast i Sneen og holdt igjen af alle Livsens Kræfter, alle som en. Nu var de da for en Gangs Skyld enige!

Vi stimlede sammen om Aastedet og saa Slæden ligge klos inde ved Ismuren, hvor den havde faaet Fæste i et Par Stene paa Bunden, saa den ikke sank. Læsset maatte op for enhver Pris, koste hvad det koste vilde; vistnok indeholdt det Varer, som kunde taale Sjøen, nemlig Tørfisk og Parafin, og for saavidt var Ulykken ikke stor; men at miste det havde vi ikke Raad til, paa ingen Maade.

Med en Taugtamp om Livet klatrede en af Medlemmerne nedad Ismuren og klorede sig fast, saa godt han kunde. Det gik bra hele Veien nedover. Peder, som var en forsynlig Mand, og som havde god Rede paa, hvad Kabelgattet indeholdt, havde været saa omtænksom at tage med sig nogle Favne af en Svær-Lodline. Efterat Gevær, Sovepose

og Privatpose først var bragt op, blev Lodlinen stukket paa Kjælken.

Saa heiste og halede de otte, som stod paa Toppen, alt hvad de var istand til, og Manden, som hang dernede i Tampen, sørgede for at faa Kjælken klar af Ismuren, saasnart den bed sig fast. Paa det Vis steg hele Stasen smaat, men sikkert op langs Isvæggen. Saa løste vi Surringen, bankede Sørpen ud af Fisken, surrede Læsset paa igjen og fortsatte vor Vandring.

Vi arbeidede os nu videre til en Odde, hvorfra Kysten syntes at tage en mere østlig Retning, og da vi efter meget Bask og Bal omsider naaede did, viste det sig til vor store Glæde, at Sundet udvidede sig betydelig og svingede i en temmelig stor Bugt østover, at hele Sundet var belagt med Nyis, og at vi ved at følge Isfoden et kort Stykke atter kunde komme ned paa jevn Is.

Dette var et Syn, der frydede os, i samme Grad som det overraskede os, for jeg havde ikke vovet at vente nogen Bedring endda paa endel Dage.

Ved Tolvtiden var vi naaet over Isfoden og fortsatte vor Reise paa godt Føre i nordlig Retning.

Da vi kom over den første Bugt, som siden døbtes „Renbugten“, fandt vi, at Skruisen dannede en afskrækkende Mur langs hele østre Land; vi holdt os derfor midtvaters op gjennem Sundet.

Idet vi paa Nordsiden af Bugten nærmer os noget Skruis, faar jeg Øie paa en Storkobbe, som ligger oppe paa Isen. Jeg stoppede et Øieblik og bad Fosheim se til at komme den paa Skud, men lagde i det samme til, at hvis han ikke fandt god Dækning, saa han nogenlunde raskt kunde komme paa bra Hold uden at behøve nogen langvarig Stilling, kunde det være det samme med hele Sælen. Vi vilde ikke kaste bort nogen Tid for dens Skyld. Men da Fosheim skulde fare frem med sligt Hastverk, blev Kobben skræmt og gik ned.

For at undgaa Drivis maatte vi fremdeles holde os godt klar af Land og leirede os om Kvelden ca. 2 Kvartmil nordenfor den Odde, hvorfra Landet begynder at svinge i nordøstlig Retning, og som vi siden kaldte „Land's End". Vort Kvarter den Nat fik senere Navnet „Fjerde Leirplads".

Mens Schei og Peder gjorde Kokketjeneste, tog jeg en Tur opover Landet for at søge Spor efter Storvildt, fulgte

UFORTRØDNE ARBEIDERE.

først et Elveleie og steg siden op paa en liden Høide, hvor jeg virkelig saa Spor efter Polarokser; men de var flere Dage gamle, saa Udsigten til at faa Tag i Dyrene selv just ikke var særlig lys.

Fra Høiden opdagede jeg i nordvestlig Retning to Øer, som hverken lod til at være store eller høie. Af selve Kystlandet saa jeg bare en 2—3 Kvartmil; Resten dulgte sig bag en Odde; men bortenfor denne Odde syntes Landet at svinge endda mere østover.

UFØRE.

Humøret stod høit den Kveld, og dog vekslede vi ikke mange Ord. Det var den „stille Lykke“, som man siger. Endelig havde vi trods alt kjæmpet os gjennem dette for . . . . Sundet, og Veien laa nu atter for os med rimelig Fremkomst.

Det var vort Haab, at det skulde blive med gode Resultater vi i sin Tid vendte tilbage fra denne Færd.

Den videre Reiseplan opgjorde vi derhen, at Isachsens Parti skulde følge den indre Del langs Kong Oscars Land,[1] mens mit Parti skulde holde en vestligere Kurs; det kunde jo hænde, vi stødte paa nye Øer og Lande. Ved Afreisen fra Skibet var vi ogsaa rustet med denne Eventualitet for Øie.

Den Nat holdt Hundene et syndigt Leven. Flere af Frøkenerne havde i de sidste Dage begyndt at aabenbare en viss Slaphed i Sederne eller rettere sagt: deres Opførsel var høist upassende. Om Natten maatte de bindes for sig, forat ikke de øvrige Hunde rent skulde rive hverandre fordærvet for de skjønnes Skyld.

Sammensætningen af vore Kobbel var saadan, at der i hvert eneste fandtes en Tispe, i enkelte endog to. I Løbetiden kan vel dette medføre sine store Vanskeligheder; men det er absolut nødvendigt at inddele Koblene paa denne Maade; thi Tispernes Nærvær ansporer Kavalererne, gjør dem fyrige og modige. Det ser ud, som om de alle gjør sit yderste for at tækkes den tilbedte; de ved, at det smukke Kjøn har en afgjort Svaghed for den kjækkeste og sterkeste. Paa denne ødsler den skjønne med sine Kjærtegn; det er ham hun stryger sig ind til, og ham hun slikker, saasnart der gjøres en Stans. De svagere derimod faar ikke andet end Hug og Glefs, hvor lækre de end prøver at gjøre sig.

[1] Hele Vestkysten af Ellesmere Land kaldte vi siden „Kong Oscars Land“.

STORE OG LILLE BJØRNEKAP

Næste Morgen kjørte vi afsted i disigt Veir med Rimfrost; det yrede og dryssede med fine Isnaale i den stille, fugtige Luft. Vi fulgte Isfoden de første Par Kvartmil, indtil vi naaede den nordligste Odde, vi havde seet; men der var det slut med Herligheden, for Isen laa skruet langt op paa Sandøren og drev os atter ud paa Havisen. Store Skruinger var her foregaaet i Løbet af Høsten, og saa langt udover, som vort Syn rak, var Isen høist ujevn og ruglet. Skjønt det gled temmelig tungt paa den nyfaldne Støvsne, var Føret alligevel saa haardt, at vi kom godt frem. Hundene faar bra Spændtag paa sligt Føre, og det var Gutter, som kunde trække!

Et Par Kvartmil fra Land forandrede vi vor Kurs og kjørte nordøstover, parallelt med Landet. Ved den Manøvre blev desværre Fremkomsten adskillig tyngre, da vi maatte arbeide os tvers over de store Fokskavler, som havde dannet sig mellem de opskruede Isblokke.

Saa langt vi kunde øine nordover, var Landet meget lavt med Sandører, som ofte skjød en fire fem Kvartmil ud i Sjøen og var saa lave, at vi ikke blev opmerksomme paa dem, før vi var klos indpaa. Mod Sydøst hævede det sig noget med afrundede Koller og Aasrygge langt, langt borte i

Horisonten. I det hele mindede det meget om Sibiriens lange, lave Kyststrækninger.

Ude paa Isen saa vi denne Dag Ekskrementer, som vi antog skrev sig fra Ren. Rigtignok havde vi paa Ellesmere Land til Dato ikke seet andre Spor efter disse Dyr end Horn, som vi paa sine Steder havde fundet i store Masser; men de var af meget gammel Dato, og intet havde tidligere tydet paa, at der nu existerede Ren der. Imidlertid er jo Renen et Dyr, som streifer vidt omkring, og vi tænkte os da Muligheden af, at dette var Levninger efter Ren, som var kommet fra Øerne i Vest, havde vandret over Isen og saa aflagt Kong Oscars Land et Sommerbesøg for igjen at trække sig tilbage, naar Høsten stundede til.

Ogsaa Polaroksen kan visselig streife vidt omkring; men sammenligner man den med Renen, tror jeg, man trygt tør sige, at den ialfald for disse Landes Vedkommende er meget mere stationær end Renen. I et Land, hvor Ulven holder tilhuse, tror jeg, Ren aldrig roer sig længe paa hvert Sted; der er den vistnok uafbrudt paa Vandring.

Ud paa Eftermiddagen stak der op over Horisonten paa bagbord Side forud en høi Fjeldknaus, som vi gav Navnet „Store Bjørnekap“. Den saa ud til at ligge paa en Ø, og paa det formentlige Sund mellem denne Ø og Kong Oscars Land satte vi vor Kurs.

Vor næste Leirplads blev udenfor en Fjord, som gik i sydøstlig Retning ind gjennem Landet. Fra denne Fjord syntes Landet at skifte Karakter, idet det nordenfor antog Form af et Fjeldlandskab, hvis kollede Toppe hævede sig til en anslagsvis Høide af 1500 à 2000 Fod.

I Dagens Løb kom vi over flere Bjørnespor, hvoraf det ene var saa ferskt, at Hundene næsten ikke lod sig styre; de vilde absolut sætte efter. Det saa ud til, at det ikke vilde blive saa vanskeligt at skaffe sig Hundefôr heroppe paa Bugten, om det skulde knibe.

Vi kjørte den Dag omkring 25 Kvartmil og slog Leir ude paa Isen, fire fem Kvartmil af Land. Desværre blev Føret traaere og traaere, jo længer nord vi kom. Kunde vi bare faa en ordentlig Storm, som feiede alt dette løse Rim væk! Under havde vi jo den deiligste haarde Sne; men at kjøre paa denne fine Støvsne var som at bruge Slæde paa Aske eller Blaalere. Temperaturen holdt sig ogsaa temmelig lav, omkring 40 Grader.

Næste Morgen bar det afsted igjen i vanlig Tid. Til en Begyndelse holdt vi samme Kurs, ret over Sundet; men det viste sig snart, at det, vi troede var et Sund, bare var en Fjord, og at det høie Fjeld, vi Dagen før havde taget for en Ø, var en Top, som stak op af et stort Lavland. Vi satte da Kursen vestenfor Fjeldet og holdt frem hele Dagen udover, saa godt vi kunde; men tungere og tungere blev Føret, og høiere og høiere blev det løse Snelag.

Flere Gange havde jeg i Sinde at søge under Land; men nærmere Land blev Isen hver Gang saa styg, at vi maatte opgive vor Tanke og svinge udover igjen. Det lokkede og drog os dette store Sletteland; det skulde blive Moro at se, hvad det havde at byde paa. Langt inde steg Fjeldene til Veirs; men udenfor dem bredte der sig vidtstrakte Sletter, sikkert en ti tolv Kvartmil udover mod Havet. Og det var Lavland, saa det forslog; det var næsten ugjørligt at skjelne, hvor Grænsen gik mellem Land og Hav.

Efterat vi havde passeret Store Bjørnekap, dukkede der i det fjerne frem et lignende Fjeld, som fik Navnet „Lille Bjørnekap". Mens det første stupte omtrent ret i Sjøen, strakte der sig udenfor det andet et Lavland paa en fem seks Kvartmils Størrelse.

Vi drev paa udover Dagen, saa det havde god Skik, men rak alligevel ikke frem til Lille Bjørnekap til Kvelds; vi maatte slaa os ned lidt søndenfor. I Sundet havde vi knækket Stængerne paa begge Odometerhjulene og kunde

derfor ikke mere end gjætte vor Dagsmarsch. Vi anslog den til omkring 20 Kvartmil.

En Gang i Dagens Løb havde det klarnet lidt op, og vi saa da i sydvestlig Retning en eller to Øer, som vi antog for de samme, vi havde seet fra Fjerde Leirplads, dog uden at vi var sikre paa det. I noget nær retvisende Vest havde vi et mægtigt Fjeld. Om dette hang sammen med Kong Oscars Land eller ei, kunde vi ikke afgjøre, men fandt det ialfald usandsynligt, at saa var Tilfældet. *Om* det virkelig var landfast med Kong Oscars Land, da maatte dette strække sig meget langt mod Vest, og da kunde det jo tænkes, at det var det samme, som Belcher opdagede i 1850, og som han kaldte for „North Cornwall".

Som sagt, vi ansaa dette for usandsynligt og mente, at der i Nærheden af det Sted, hvor vi nu befandt os, maatte skjære et Sund ind nord igjennem Landet i Retning af Greely Fjord, og at dette Sund maatte staa i Forbindelse med de Fjorde, vi havde seet forrige Vaarsæson. Imidlertid var Veiret saa usigtbart, at det var ugjørligt at orientere sig rigtig.

Næste Dag, 30te Mars, fortsatte vi nordover paa samme tunge Føre og i samme disige Veir som før.

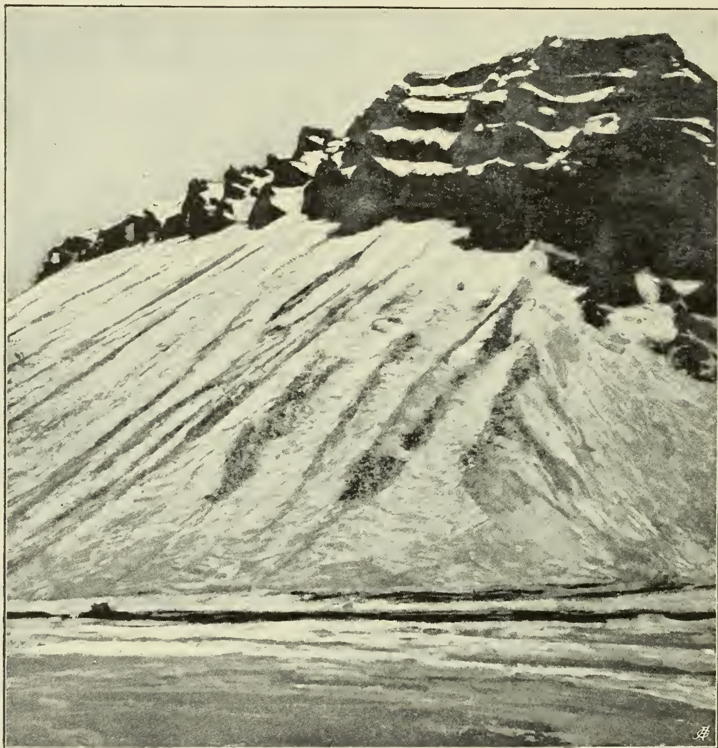
En Times Tid eller to efterat vi tog fat, kom der en stor Rusk af en Bjørn spaserende ret imod os. Vi holdt vor Kurs, og han var saamænd ikke mindre freidig; han kom lige imod os.

Paa en 200 Meters Afstand fik mine Hunde se Karen. Jeg veltede Læsset og lod Samlestjerten gaa. Men Bamsen lod sig ikke forbløffe; han gik ret paa Hundene, helt til de begyndte at nappe ham i Ragget. Da vilde han rigtignok smøre Haser; men Angeren kom for sent; Hundene hængte sig fast i ham og bed, hvor de kunde komme til, saa han ikke fik røre sig af Flekken.

Baumann gjorde mig opmerksom paa, at Hassel endda ikke havde havt Anledning til at prøve sig paa Bjørn. Naa

vel, saa fik han gjøre det nu! Han greb sin Rifle og satte afsted; nu skulde da vel Bjørnen finde sin Bane!

Han gik paa passende Hold, faldt paa Knæ for Bjørnen og brændte løs. Bjørnen følte sig ikke fornærmet; den stod der lige frisk og færdig. Saa rykkede han forsigtig nogle

FJELDPARTI FRA AXEL HEIBERGS LAND.

Skridt nærmere, kastede sig atter paa Knæ og fyrede. Slig vedblev han at fri til Bjørnen, indtil han havde skudt bort de fem Patroner, han havde i Magasinet og opnaaede kun at saare den. Imidlertid valsede Bjørnen og Hundene Gris med hverandre i den lystigste Dans, saa Snegauvet stod som en Sky omkring dem.

Nu kom ogsaa Hassels Kobbel i hængende Jag sin Herre til Hjælp og røg rakt paa Bjørnen. Før Jagten begyndte, havde han forsømt at velte sit Læs, og saa var de sat afsted, utaalmodige over Resultatet af den megen Skydning.

Ved dette Tidspunkt kom jeg ogsaa til Aastedet. Jeg havde som sedvanlig ikke Børse med, men fik nok at gjøre med at redde Hassels Kobbel, som jo havde Slæden paa

KRESTIAN. KAL. SNIPA.
MOSAIKEN.

Slæb og derfor ikke kunde greie for sig. Jeg midt ind i Flokken for at løse Samlestjerten. Det blev et ganske varmt Arbeide midt derinde blandt de rasende Dyr! Heldigvis kom Schei og Baumann til efter nogle Minuters Forløb — det smaldt, først et Skud, saa atter et, og Bamse sank ihop med diverse Lod Bly i Skrotten.

Var Hundene vilde, saa var jeg det ikke mindre.

Jeg søgte at uddrage Moralen af Situationen, idet jeg indtrængende forklarte for Hassel, at Kunsten at skyde med Rifle ganske enkelt bestaar i at trække af i rette Øieblik.

Det var en svær Kar, den Hassels Bjørn, og fed var den, saa det forslog. Peder og jeg tog til at flaa den, det forteste vi var god for, og slængte Kjødstykke efter Kjødstykke til Hundene. De slugte Biterne, jeg havde nær sagt, før de fik Tag i dem; det var som at slænge Kjød i en bundløs Sæk.

Mens Foringen gik for sig som bedst, barkede to af Koblene ihop i Slagsmaal og vasede sig slig sammen, at da vi endelig fik dem skilt ad, Sæler og Dragstjerter klaret og Hundene tildelt de nødvendige Bank, var Peder i fuld Gang med at forfryse begge sine Hænder. Han blev ganske betuttet, og det er der jo intet at sige paa; det kunde let blevet en alvorlig Affære det der. Han blev hjulpet, saa godt det lod sig gjøre, og ved ihærdig Gnidning fik vi Liv i hans Næver igjen, uden at de havde noget Mén af det.

Alle Deltagere i Turen klagede over Fugtigheden. Uveiret, vi havde havt i Sundet, og det voldsomme Arbeide med Fremkomsten havde bevirket, at det utrænede Mandskab i dagevis havde gaaet som i et Dampbad. Lægger man saa dertil al Løssneen, som soptes ind i Klæderne, saa vil man forstaa, at alt deres Tøi, Klæder og Soveposer, var svært nediset. De gik omtrent som i et Ishylster. Under disse Omstændigheder fandt jeg det rigtigt at lade Hjælpemandskabet returnere allerede fra næste Teltplads, altsaa to Dage tidligere end tænkt.

Næste Dag, 31te Mars, var der tidlig Opstandelse over hele Linjen. De fire af os, som skulde videre, fik vore Sager udleveret af Returningpartiet og fordelte det ligelig paa alle Læssene. Det blev en voldsom Forøgelse i Vegten!

Der blev aftalt følgende Plan: Baumann skulde med sit Parti kjøre til Bjørneborg, der tage Scheis og Peders

Udrustning og følge dem et Stykke nordenfor Sundet, idet Schei først skulde undersøge de Øer, vi saa fra Fjerde Leirplads, og derpaa sammen med Peder bereise Kyststrækningen nordenfor Øerne og Landet paa Østsiden af Bugten. Formaalet for Scheis Expedition var hovedsagelig at foretage en videnskabelig Undersøgelse af Landet. Han var jo Expeditionens Geolog og skulde paa denne Tur ogsaa gjøre botaniske Indsamlinger.

Efterat Baumann havde udført dette, skulde han med sit Parti returnere til „Fram“ og i Mai Maaned tage en Tur til Fjerde Leirplads eller Land's End, hvor han skulde foretage en Række Observationer. Paa samme Reise skulde han undersøge, om der gaves nogen rimelig Overgang over Landet fra en af de Fjorde, vi havde passeret vestenfor Bjørneborg. Vi skjønte jo, det vilde blive umuligt at slippe igjennem Helvedesporten paa den Aarstid, vi kunde ventes tilbage.

I Tilfælde af at der i Mai Maaned var saa meget aabent Vand i Sundet, at han kunde drive Bundskrabninger der, skulde han kjøre Baaden did fra Baadsfjorden og omkring 20de Mai afhente Slædeexpeditionerne paa Nordsiden af Sundet.

Hvis der ikke var Anledning til at bruge Baad i Farvandet, skulde han kjøre Baaden til „Fram“.

I begge Tilfælde skulde han ved Land's End bygge en Varde og der nedlægge Beretning om, hvorvidt Slædeexpeditionerne blev at hente med Baad, eller om der var fundet en rimelig Overgang over Land.

Omtrent Kl. 1/2 10 om Formiddagen var vi da endelig kjøreklar og parate til at drage hver vor Vei. Vi fire, som skulde paa Langtur, skulde fortsætte vestover mod den svarte Fjeldvæg, vi nu styrede paa, medens de andre fik gjøre Helomvending.

Vi førte med os en Flaske Kognak, saa vi kunde tage os en Afskedssup, naar vi skiltes. Den blev hentet frem,

og vi mødte op med hver vor Kop for at faa vor beskaarne Del af Supen. Styrmanden, som var Mundskjænk, trak Korken op og skulde skjænke af vor fine 3-Stjerners Kognak; men — hvad i al Verden var dette? Var Flasken tømt paa Forhaand? Nei, den var for tung til det! Han heldte og rystede og rystede og heldte paany, men nei — ikke en Draabe kom ud! Dette maatte undersøges, og vi til at kige ned i Flasken. Kognaken var frossen! Ret og slet bundfrossen! Det var nok ikke Kopper, vi havde Brug for her, men en Træpinde til at krafse Kognakisen ud af Flasken. Vi skulde jo tage Afskedssupen blandt andet ogsaa for at varme os lidt, det var 42,5 Grader; men det blev en kald Sup.

Ja ja, vi spiste da vor Dram, sagde høitidelig Farvel og drog hver til vor Kant.

MOD KAP SYDVEST

Med Returningpartiet gik det raskt. For det første havde de Veien at holde sig til, og for det andet havde de faaet sin Oppakning betydelig lettet. Anderledes gik det nok med os. Læssene var vokset i høi Grad; Føret var traat og tungt; Hundene havde vondt for at kave sig frem gjennem al Løssneen, og det gled næsten ikke af Flekken.

Hele Dagen udover drev vi paa, saa godt vi kunde, og trak sammen med Hundene. Men om Kvelden, da vi slog Leir, viste det sig, at vi bare havde karet os frem 8 Kvartmil! Odometret var vistnok ikke istand; men dels talte vi Skridtene, dels beregnede vi efter vore Omgivelser, hvor langt vi avancerte.

Vi ønskede bare, at en Bjørn vilde være saa velvillig at byde sig frem, saa vi kunde have Raad til at ligge over nogle Dage, fore Hundene og se Tiden an. Thi dette blev bare Hundeslid; med det kolde Veir og saa tungt Arbeide vilde ikke Hundene kunne staa i det saa ret mange Dagene. Men hvem har Raad til at lægge sig fore paa en Slædetur, naar en ikke har noget Extrafôr at ty til? Selv om man slæber sig frem bare en Kvartmil, saa er det dog noget.

Hvert Slædeparti havde faaet med en Flaske Kognak, der skulde bidrage til at kaste et festligt Skjær over de Geburtsdage og andre Festdage, som indtraf under Turen. Den 31te var netop min lille Datters Fødselsdag, og i den Anledning havde vi da en Omgang med Toddy om Kvelden. Fosheim, der er veltalende som en Aron, holdt Talen for Dagen.

Det er saa rart med slige Dage, de skal jo være Festdage, og man kan vel ogsaa faa Stemningen op mere end paa de fleste ordinære Dage. Men for den, der er saa langt borte, vil der bag denne Følelse af Fest og Høitid saa ofte ligge paa Lur en Længsel, en hemmelig Vemodstanke. Og netop fordi en saa tydelig ser de kjære Ansigter for sig, blir det værre og ikke bedre! Kunde en bare en liden Stund faa staa i sin Stue, tage dem i Haanden allesammen og høre nogen Ord!

Men nei! Sligt faar en slaa bort. Vi havde meget at gjøre, før vi naaede saa langt!

Der kom ingen Bjørn i Løbet af Natten, og næste Morgen maatte vi atter tage fat paa Kjøringen i det træge Føre. Smaat gik det; men det gik da, og „alle Monner dra'r", som det heder. Men Bjørnen? Nei, den saa ud til at have forladt denne utaknemmelige Verden. Vi speidede og speidede og kunde ikke blive kvit disse Bjørnetankerne; men vi saa ikke et eneste Spor eller en eneste Antydning til Bjørn og slog Leir ved Kveldstid efter at have slidt os frem en syv otte Kvartmil i værre og værre Føre, jo længer Vest vi kom.

Den 2den April fortsatte vi til vanlig Tid vort Slid nordvestover. Det var da ogsaa en merkværdig Fremtoning denne svarte Fjeldvæg, vi styrede paa. Det var som en

Hildring dette. Stundom saa den ud, som den bare var et Par Kvartmil borte; men alt det vi drev paa, kom vi ikke et Gran nærmere!

Vi havde saa længe snakket og præket om Bjørn, uden at vi havde seet Dust af den, at vi næsten ikke kunde tro vore egne Øine, da en Udgave af Arten kom traskende ret imod os! Men denne Fyren var vistnok klogere end den, vi sidst traf; thi snarest muligt gjorde den Direktionsforandring og tog tilbens nordover. Saa slap jeg Hundene, som netop havde faaet Veiret af den, og vidste med det samme, at Grisen vilde blive vor. Fosheim blev sendt i Vei for at skyde den, mens vi andre gik i Gang med at slænge Lasten af Fosheims Kjælke for at holde Skydsen færdig for det Tilfælde, at Bjørnen skulde komme saa langt bort, at han ikke kunde række at bakse sig frem til den i alt dette Uføre.

Under Hastverket med dette Arbeide var vi saa uheldige at knække et af de løse Slædedrag, som vi havde liggende paa Kjælken. Disse velsignede Bikjerne var som besatte for at komme efter Bjørnen og trak Slæderne indpaa hverandre, saa hele Hunderøisen røg sammen i en eneste Klump, under Slagsmaal og Leven selvfølgelig; det var jo deres Liv! Her hjalp ikke gode Ord eller Overtalelse; nei, Pryglestraffen leve! Efter et voldsomt Virvar blev da Floken klaret ud, og jeg kjørte Fosheims Kobbel videre.

Imidlertid viste det sig snart, at sligt Hastverk var unødvendigt; thi Hundene havde holdt Bjørnen godt, og ikke før var vi kommet os i Kjøringen, før Bjørnen stupte. Saa veltede vi den paa Slæden for at fragte den opover til de øvrige Kjælker, hvor vi tænkte at slaa Leir.

Men vi havde gjort Regning uden mine Hunde. Da de opdagede, at jeg tog til at kjøre med et andet Kobbel, føg de op i Sinne, og i blindt Raseri røg hele Flokken paa Fosheims Kobbel. Vi skilte dem ad; men ikke saa snart

begyndte jeg atter at kjøre, før vi fik samme Kommers op igjen. Det var ingen Raad for det; vi maatte skifte Kobbel. Da mine egne kom foran Slæden, gik det gladelig, som om intet havde været i Veien.

Ja, er de ikke snodige de Bikjerne? De undte ikke sine Kamerater at blive kjørt af den samme, som kjørte dem selv.

SKRUGARD NORD FOR KAP SYDVEST.

Fosheim og Isachsen tog Flaaningen paa sin Samvittighed, mens Hassel og jeg sørgede for Hundene, greiede med Teltene o. s. v.

At være Flaaer skal være en indbringende Forretning; men du kan tro, det er en sur Fortjeneste i nogle og firti Graders Kulde! Men det var Gutter, som kunde bruge Kniv dette, og det varede ikke saa længe, før de havde skilt Bamsen af baade med Hud og Haar og begyndte at lemme den op. Saa huggede vi Kjødet i passende Lonser og lagde dem udover til Frysning.

Hundene forede vi med Kjød og Indvolde, alt hvad de aarkede at føre i sig. Vi bød dem Leveren ogsaa; men ingen af dem vilde smage den engang. Baade før og siden har jeg ofte prøvet paa at give Hunde Bjørnelever; men de maa være umaadelig sultne, før de gaar paa den. Det er en almindelig Tro, at Bjørneleveren er giftig og i høieste Grad skadelig baade for Folk og Hund; det tror jeg

ISACHSEN SOM DISSEKTOR.

ikke noget paa. Selv har jeg mange Gange spist Bjørnelever, men aldrig merket nogen ubehagelig Følge af det. Hunde har jeg altsaa seet spise den, naar de har været rigtig skrubsultne; der gives imidlertid ogsaa Hunde, som ikke har saa svært imod den, især hvis den er frossen. Naar der bare er sørget for, at Galdeblæren blir skaaret bort saa snart som muligt, har jeg aldrig kjendt nogen Usmag paa Bjørnelever; den smager ganske som almindelig Lever.

Endel Bifkjød blev lagt til Side som Delikatesse til Aftens, og Hjertet blev selvfølgelig taget med.

Vi bestemte os for at blive liggende, hvor vi nu var, enten til Føret forandrede sig, eller saa længe Bjørnekjødet varede, da det saa alligevel ikke var andet end Bikjeslid at drive paa, slig som Føret nu var. Bjørnen var omsider kommet; vilde nu bare ogsaa Stormen komme, saa rettede nok Føret snart paa sig. Skulde det gaa, som det pleier, vilde det heller ikke blive ret længe at vente, før det briste ordentlig op. Det disige Veir stængte omtrent al Udsigt, saa vi ikke kunde danne os noget Begreb om, hvor det bar hen; men som tidligere berørt var det vor Tro, at vi stævnede mod et nyt Land.

Næste Dag blev vi liggende over i samme kolde Veir og usigtbare Luft som før og fortsatte med Sprængforingen af Hundene.

Vi gjorde ryddigt Hus i begge Teltene, tog Indreteltene ud og feiede rent for Rim. Saa kom Turen til Soveposerne. De var blevet adskillig fugtige nede i Hell Gate, og har det først begyndt at samle sig Fugtighed i dem, saa blir det værre og værre for hvert Døgn, som gaar. Med stort Besvær fik vi dem endelig vrængt og feiet rene.

Dette Arbeide gjentog vi hver Dag, saalænge vi laa paa det Sted; vi tømte Teltet hver eneste Morgen, feiede ud alt Rimet og vrængte og børstede Poserne. Det var forbausende, hvor dette hjalp mod Fugtigheden. Efter Feiningen spaserte vi en 3—4 Timer udenfor Teltene.

Odometerhjulenes Stænger reparerte vi, ligesom vi undersøgte, om vore Instrumenter var kommet til nogen Skade under Kjøringen i det forbistrede Sund. Det viste sig, at min Teodolit havde faaet adskillige Skavanker, dog ikke værre, end at jeg kunde faa den i brugbar Stand igjen.

Vore Kronometre sammenlignede vi og tog endel Observationer med begge Instrumenter, ogsaa for Sammenligningens Skyld.

Men Veiret holdt sig haardnakket Dag for Dag, og vor Beholdning af Bjørnekjød voksede ikke; det sørgede de 24 Storædere for. Den 7de April saa vi de sidste Rester af Extrafôret forsvinde i de bundløse Svelg. Næste Dag maatte vi altsaa begynde at kjøre igjen; det var ikke noget at bede for.

Vi satte Kursen noget vestligere mod en stor Sandør, som strakte sig langt udover. Afstanden anslog vi til to tre Timers Reise. Men det blev lange Timer; før vi naaede Krakken, var det sent paa Kveld. Forresten havde det ikke gaaet videre raskt med os heller; vi var bare avanceret 8 Kvartmil; men vi fik være glade til, at vi kom saapas frem, sligt Uføre som her var.

Oppe ved Krakken stod der et Par Bjørnespor, og vi frydede os allerede i det hemmelige Haab snart at faa en ny Bjørn i Foræring; men deri blev vi grundig skuffet.

Sidst paa Dagen var det begyndt at sortne mod Sydøst, og vi skjønte, at nu snart skulde det endelig brage løs. For at være forberedt til Stormen satte vi op vore Telte med den største Omhu, og vi behøvede heller ikke at vente saa længe, før det begyndte at lufte. Ikke saa snart var vi kommet i Teltene, før Moroen tog fat, og snart havde vi et forrygende Uveir i fuld Gang. Og blaase gjorde det saa styggelig, at vi bare laa og ventede paa, at Stormen skulde spjære Teltdugen og danse Polka med Indboet.

Vi tørnede ud af Poserne Kl. 4 næste Morgen og begyndte at koge og gjøre os klar for Kjøring, uagtet Stormen hylte lige hidsig; men vi havde den jo „paa Ryggen“ og syntes, vi maatte afsted. Men før vi kom os ud af Teltet, gik den over til Nordvest med samme Styrke som før. Da sagde vi pas, opgav Kjøringen for den Dag og holdt os inden Døre.

Det var mange Slags Spekuleringer, vi drev paa med i Teltene den Dag. Særlig var det dette nye Land, som spøgte i vore Hjerner. Til det bratte Fjeld, som vi fremdeles havde omtrent ret i Vest, var der sikkert endda en 25 Kvartmil igjen eller mere; og kanske Landet strakte sig endnu længer mod Vest der bagenom. At det kunde være Ellesmere Land, ansaa vi for noget nær umuligt.

Paa vor Reise fra Fjerde Leirplads havde vi seet flere store Isfjeld ude paa Bugten; et havde vi passeret ganske nær. Hvor kom de fra? Jeg havde meget vanskeligt for at tænke mig, at de skulde være drevet nordover fra Jones Sound. Men var de ikke kommet den Vei, maatte de skrive sig nordfra, saa der altsaa i Tilfælde maatte findes Bræer etsteds her. Langveisfra maatte de ialfald være kommet; for hidtil havde vi ikke seet noget glacieret Land. Greely omtaler, at der findes Bræer ved Greely Fjord, og da var det vel heller ikke utænkeligt, at der ogsaa længer syd kunde existere Bræer, som havde sit Udløb i Bunden af en eller anden Fjord.

Ud paa Natten kunde vi høre, at Vinden løiede af, og ved den Tid, da vi skulde begynde at koge om Morgenen, var det omtrent stille. Vi gjorde os derfor istand til at komme afsted saa snart som muligt; det tager jo længere Tid end sedvanligt at bryde Leir efter sligt voldsomt Uveir, især naar Stormen har saa uendelig meget Løssne at hvirvle omkring. Alting fyger ned, og det er et langvarigt Arbeide at skuffe Kjælker og Telte op; saa maa alt, som findes paa Kjælkerne, tages løst og Sneen børstes af; for man maa ikke kjøre paa nogen unødig Vegt af Sne. Tildels er man ogsaa nødt til at skrabe Is og Sne af Hundene.

Paa denne Maade blev Klokken over 9, før vi med god Samvittighed kunde drage afgaarde, og endda fik vi ikke alt med. Thi Øksen, som Kvelden forud blev sat ved Teltdøren, var helt begravet i den dybe Sne, og jeg glemte den totalt.

Vi havde haabet paa haardt Føre, men blev skuffet; der havde været saa overvættes meget Løssne, at en saa kortvarig Storm ikke var tilstrækkelig til at hærde Føret. Paa sine Steder laa Fokksneen saa sterk, at den næsten kunde bære Hundene; i næste Øieblik bar det nedi med dem, ofte til helt under Bugen, og slig kunde de ligge lange Stunder og kave og svømme i det løse Mel under Fokksneen, uden at komme nogen Vei, uden engang at faa Fodfæste. Det gled saa sørgelig traat. Om vi spændte Hundene fra, og to af os tog saa godt Spændtag, som vi bedst kunde, var det saavidt, vi aarkede at trække Læsset frem Fod for Fod, i smaa Ryk. For Hundene var det endda værre.

Vor Vei gik langs Krakken udenfor en umaadelig lang Sandør, som det aldrig saa ud til at skulle blive slut paa. Udpaa Eftermiddagen briste det op med stiv Kuling af Vest, og da var det rent umuligt at se, hvor vi tog Kaasen, enten vi kjørte paa Sandør eller Havis; her var nemlig grundt Vand, Krakken var lidet fremtrædende, og jevn Sne laa der over det hele.

Da vi slog Leir om Kvelden, blaaste det en general Storm, og vi havde fælt til Plunder, før vi fik alt istand og kunde krybe ind. Men ikke før var vi kommet ind og havde faaet Primus tændt, saa løiede Stormen pludselig af! Da troede jeg, at vi Øieblikket efterpaa skulde havt den gaaende lige frisk fra den modsatte Kant; men nei, der kom ingen Vind; det var død damm stille hele Natten.

Straks vi tørnede ud næste Morgen, gik jeg udenfor Teltet og saa mig om. Det var det deiligste Reiseveir,

en kunde ønske sig, klart og stille; jeg kjendte ikke et Vindpust.

Steilt og svart stod det foran mig igjen dette høie Kap i Vest. Vore Telte var reist et Stykke ude paa en stor Bugt, som skar sig ind mellem det mægtige Kap og Sandøren, vi fulgte forrige Dag. Men nu saa det da endelig ud til at være slut paa Sandøren. Tilbage stod bare at kjøre over Bugten, og saa vilde vi naa det imponerende Fjeld, som i saa mange Dage havde været vore Ønskers Maal, men som hidtil havde trodset al Tilnærmelse fra vor Side.

Landet ved Bunden af Bugten var et udpræget Lavland, som i umaadelige Sletter strakte sig opover mod Nord. Skulde der ikke her findes baade Vegetation og Dyreliv, vilde det se rart ud.

Paa kortest mulig Tid gjorde vi os klar til at reise; det var ikke sikkert, hvorlænge vi fik beholde dette gode Veir. Men ikke før var vi kommet i Farten igjen, saa trak det pludselig op saa tykt og usigtbart, at vi saavidt kunde skimte det sidste Læs. Imidlertid var Føret betydelig bedre, og omkring Kl. 1 naaede vi frem til den sydligste Spids af Kappet (vi kaldte det „Kap Sydvest“), der hvor Landet svinger omtrent nordvest til nord, og havde da tilbagelagt en Distance af ca. 11 Kvartmil.

EN SLIDSOM FÆRD

Netop her ved Odden skiftede Føret paa en ganske merkelig Maade. Mens vi paa Østsiden ikke havde kjørt paa andet en Fokksne, laa Isen paa den anden Side af den skarpe Odde helt snebar, blaa og blank, saalangt vi kunde skjelne. Men ogsaa her havde voldsomme Skruinger fundet Sted sidste Høst, idet store Ismasser laa klemt op mod Land. Ogsaa Havisen var sterkt skruet og slem at kjøre i, lod det til.

Før vi tog fat rundt Odden, holdt vi en ganske kort Rast og spiste en Kjeks og lidt Pemmikan. Jeg satte tilveirs op i Uren for at faa Oversigt over Isen. Gammelis saa jeg hverken i Nord eller Vest, altsammen var opskruet Nyis. Men Ispresningen mod Land lod til at have været yderst voldsom; store Masser laa skruet op, og omtrent hele Veien langs Landet strakte der sig en sammenhængende Skrugard, som sikkert var sine 50 Fod høi. Men snebar var Isen, omtrent saa langt som jeg kunde øine.

Dette var et farligt Terræn at kjøre i. Det var nok bedst at lægge Odometerhjulene oppe paa Læssene, før vi drog videre; brugte vi dem, vilde vi bare komme til at brække dem.

Det saa ud, som Hundene var ligesaa fornøiet som vi med at komme over paa lettere Føre; de satte afsted, saa det suste, og vi havde vor fulde Hyre med at holde Læssene i Vertikalen mellem al denne Skruis. Mangesteds saa det rigtig stygt ud for Kjælkerne, især for Aluminiumspladerne under Fløitstokkene.

Et Stykke længer nord kom vi til en Strækning, hvor Isen var endda meget styggere. Der saa vi heldigvis vort Snit til at smette indenfor Ismuren; men det var ikke lang Stubben, dette lod sig gjøre. Vi maatte ud igjen, og efter endel Mas lyktes det os atter at komme ned paa Havisen. Gud bevare mig for et Terræn! Henimod Kvelden naaede vi frem til en større Bugt, hvor vi fandt nogenlunde jevn Is, og da gik det radig, saa vi kunde slaa Leir under to Fjeldtoppe, som vi havde seet hele Dagen, og hvis Daab vakte nogen Meningsforskjel.

Tidlig om Morgenen var der blevet foreslaaet et mere betegnende end egentlig smagfuldt Navn, nemlig „Pattefjeldene“. Fosheim, som ved flere Leiligheder viste sig som Blufærdighedens talentfuldeste Talsmand paa Færden, var den Gang ikke kommet med nogen Indvending, skjønt hans Ansigt spaaede ilde. Saa drev han paa hele Dagen med at grublisere og spekulere, og da der saa om Aftenen faldt en Hentydning til det samme Navn, mente han indigneret, at det aldeles ikke gik an; det var altfor stygt. Nei, de skulde kaldes „De to Kratere“. Og det heder Fjeldene den Dag idag. Dyden har faaet sin Belønning.

Det blaaste stivt af Nordvest, og usigtbart var det, saa vi hverken om Kvelden eller næste Morgen fik se stort af Landet.

Straks efterat vi tog fat om Morgenen, passerte vi tre mindre Isfjeld, ikke meget høie, vel en 16—20 Fod, og heller ikke af nogen større Udstrækning. De var nærmest at betragte som Kalvisbiter.

Paa sine Steder havde vi svært til Stræv med at komme frem, ofte lange Strækninger ad Gangen; paa et Par Punkter blev vi endog nødt til at ty til Isfoden. Men selv den var som Regel ufremkommelig, og da fik vi tage os frem, saa godt vi kunde, ude paa Havisen. Det var ikke netop Ladmandsverk, vi øvede den Dag. Mest Bryderi voldtes vi af de utallige digre Fokkskavler med alle disse dybe Faldgruber indimellem. Skrugarderne oppe paa Land var fremdeles meget høie, gjennem-

SKRUGARD NÆR SKJÆRTORSDAGSKAP.

gaaende adskillig større end dem, vi saa Dagen forud. Hist og her tror jeg sikkert de steg op til en Høide af 70—80 Fod.

Udpaa Eftermiddagen naaede vi ned paa Gammelis, blaa og glat, men skrækkelig humpet, saa vi ikke kom videre raskt frem alligevel, for Hundene kunde ikke fode sig.

Antagelig var dette meget gammel Is. Blir Polaris liggende paa andre Aaret, begynder den enkelte Steder at blive som Ferskvandsis paa Overfladen, og er den flere Aar gammel, blir der øverst praktisk talt bare Ferskvandsis. Kemisk fri for Salt er den selvfølgelig ikke; men der findes ikke

saa meget Salt igjen i den, at det giver Smag. Slig Is brugte vi fort væk som Kogis.

Et Uheld stoppede os en Stund, idet Spigrene gik ud af Brettet paa Isachsens Kjælke, saa Beslaget paa den ene af Meierne løsnede. Senere kjørte vi over en Bugt med slet og glat Nyis, som bragte os hurtig frem, og stævnede saa imod de høieste Fjeldvægge, vi endnu havde seet heroppe; under 3000 Fod tror jeg neppe de var. Langs Fjeldet var der presset en umaadelig høi, lodret Ismur, og under denne slog vi Leir for at faa en Smule Livd for Vinden, som nu var gaaet over til Nordøst. Klos under Væggen følte vi heller ikke stort til den; men naar vi satte Hodet i Nakken og gloede tilveirs, saa vi, at Stormen tumlede sig oppe paa Fjeldet, saa store Skyer af Sne hvirvledes op og i kaade, forfløine Kast føg omkring mellem Tinder og Takker.

Vi havde længe talt om, at vi skulde maale Ismuren, som laa skruet op langs Landet. Men det havde hele Tiden været sligt daarligt Veir, at vi kviede os for at tage fat paa det Arbeide, og haabede, vi paa Retur skulde faa bedre Anledning baade til det og til at tage endel Fotografier[1]. Nu kunde det ikke være Tale om sligt; Veiret var altfor slemt.

Men derfor ingen sure Miner! Vi var vel fornøiet med Dagen, for Odometerhjulet viste den længste Dagsmarsch, vi havde gjort, siden vi skiltes fra Returningpartiet, nemlig 14 Kvartmil.

Da vi var paa'n igjen næste Dag til vanlig Tid, var Veiret saa tykt, at vi næsten ikke kunde se en Haandsbred foran os. Ganske snart bøiede Landet sterkt over mod Øst, og efter 5 Kvartmils Fart retvisende Nordøst bestemte vi os til at slaa Leir, da vi frygtede for, at dette bar ind gjennem en Fjord. At holde vor oprindelige Kurs, naar vi ingenting kunde se fremfor os, havde vi heller ikke Lyst til; for bøiede

[1] De fleste Fotografiplader fra denne Tur blev desværre ødelagt underveis.

virkelig Landet mod Nordøst, vilde vi jo i saa Tilfælde bare blive liggende og grassere og dominere ude i Skruis og Styggedom udenfor Kysten, og hvad skulde det tjene til? Da var det nok det retteste at holde sig til den nyfrosne Is langs Landet.

Men nu vilde vi gjerne faa tage nogle Observationer, for hvis Landet virkelig svingede mod Nordøst, var det ikke sikkert, at vi kom denne Vei tilbage, og vi maatte jo se til at faa bestemt Landets vestligste Punkt.

Altsaa slog vi Leir et Stykke fra Land, saa vi kunde have fri Horisont, hvis Veiret bedagede sig og klarnede.

Da Leiren var færdig og Hundene foret, tog jeg Børsen paa Skulderen og drog mod Land for at prøve Jagtlykken; det kunde jo ogsaa hænde, at jeg med det samme kunde faa Rede paa, om dette var en Fjord eller bare en stor Bugt.

Jeg gik i skraa Retning indover. Fra Fjeldets Fod strakte der sig et stort Lavland ud mod Havet, og efter en Times Marsch kom jeg frem til nogle svære Grussletter uden Spor af Vegetation, uagtet de var omtrent snebare. Ved et lidet Bækkeleie stak nogle faa tørre Græsstraa op mellem Stenene; det var hele Vegetationen, naar jeg undtager lidt Lav, som voksede paa selve Stenene. Efter Hare eller Rype saa jeg ikke et eneste Merke; Sporene efter en enslig Ræv, som havde lusket omkring langs Isfoden, var de eneste Far efter Dyr, jeg var istand til at opdage.

Efterhvert som jeg kom indover, klarnede det mere og mere, og jeg saa da snart, at vi var kommet til en stor Bugt, og at Landet paa den anden Side af Bugten fortsatte i samme Retning som før.

Da jeg kom tilbage til Isachsen, var han ifærd med at tage Længdeobservation, og da han allerede havde været saa heldig at faa en Meridianhøide, fik vi saaledes baade Stedets Længde og Bredde bestemt.

PAASKEFEST PAA HEIBERGS LAND

Til min store Forbauselse kunde Isachsen og Fosheim oplyse, at det var Langfredags Aften! Det havde vi holdt paa at skulle glemme allesammen. Og siden det var Langfredag den Dag, havde det sandsynligvis været Skjærtorsdag Dagen før. Vi blev helt forfærdet over, at Skjærtorsdag havde gaaet os saa rent forbi, og skyndte os ind i hver vore Telte for at gjøre istand et Festmaaltid og indhente det forsømte. Noget extra maatte vi jo foretage os; for det er som bekjendt sjelden, at Skjærtorsdag falder paa Langfredag.

Lørdag 14de April skulde altsaa efter vort nye Bestik være Paaskekvelden.

Den friske Bris fra Sydøst øgede fremover Dagen til Kuling med taaget og svart, usigtbar Luft, med andre Ord et alt andet end opbyggeligt Veir. Vi kjørte over Bugten ret i Vest paa haard og jevn Is, men med tung Fremkomst, naaede Landet paa den anden Side og fulgte dette nordover. Hele Veien, saa langt vi skimtede, gik det næsten i ret Linje, og Fjeldene stupte lodret i Sjøen paa hele Strækningen. Skruingerne havde klint Isen mangfoldige Fod opover de bratte Bergvægge; det saa næsten ud, som en

dugelig Murer med en rigtig diger Murske havde været der og rappet de nedre Dele af Fjeldet med et Islag. Enkelte Steder maatte han have staaet paa Tærne, for der var Muren meget høiere end ellers.

Kl. 4 om Eftermiddagen stoppede vi ved Odden og slog Leir. Atter begyndte vi at indbilde os, at herfra skulde dog Landet tage en østlig Retning; men ogsaa denne Gang blev

HASSELS KOBBEL.

vi skuffet, som det senere viste sig. Jeg ved ikke, hvad der havde faret i os; men vi vilde partout østover. Det var vel Greely Fjord og de Fjorde, vi havde seet det foregaaende Aar, som stod i Hodet paa os.

Det var altsaa Paaskeaften; men en merkede ikke stort til Helligdagskvelden der oppe. Der var ingen, som ringte Høitiden ind, ingen travle Mennesker, som løb hverandre overende for at komme tidsnok hjem, ingen Barnelatter og Helgestemning! Bare Kuling og Stygveir Dag og Nat, og inden Huse Stormens uafladelige Kast mod Teltvæggen.

Undertiden, naar et Solstreif lyste op, kunde Uveiret ogsaa holde Fest og drysse sine fygende Snegardiner ned over Bergvæggene. Da kunde det funkle af Glans og Glitter henover Eventyrslottene, saa en syntes, en maatte vente, at Iskongen selv kom ud af Kongsgaarden og tog en i Haand, saa en blev til Is for evige Tider. Men det var nu bare et lidet Blink; Kulingen hvirvlede snart det hele hen i en graa, yrende Snemørje og bed en i Næsen som en Kat. Hvad skal ogsaa vi Mennesker med at lægge vor Næse i alting? Kan ikke engang Naturen faa Lov til at fryse i Fred?

Men det var Helligdagskveld, og vi gjorde os det saa hyggeligt som muligt inde i Teltet; vi diskede op med det bedste, Huset formaaede, og brændte Primus utilladelig længe. Fest maatte der være Paaskekvelden ogsaa paa „Heibergs Land“.

Paaskedag kjørte vi over næste Bugt og fulgte saa Landet hele Veien nordvestover. Heller ikke her saa vi stort andet end bratte Fjeldvægge, som stupte ret ned i Sjøen; men Fremkomsten var ikke værst; som Regel kunde vi kjøre paa Nyisen, som kransede Landet i en Strimmel paa en 50 à 100 Meters Bredde.

Nu havde vi da endelig til Afveksling faaet Helligdagsveir med stille Luft! Det var ialfald det bedste Veir, vi havde havt siden Afreisen fra Hvalrosleiren, om det ikke egentlig var, hvad vi sydpaa forstaar ved „Godveir“. Det var nemlig ikke rigtig klart den Dag heller. Vi blev igjen overdrysset med den samme Slags Støvsne, som var saa almindelig den Vaar. Værre var det dog ikke, end at vi forsøgte paa at faa endel Fotografier af Landet; gode blev de ikke, men ialfald saa nogenlunde brugbare.

I Løbet af Dagen drog vi forbi Skrugarder, som i Høide overgik alt, hvad vi før havde seet af den Art. Vi stoppede op og tænkte paa at maale dem. Men det blaaste saa friskt og koldt, at vi bestemte os for at lade det være, til vi kjørte

sydover igjen; da maatte vi vel faa bedre Anledning. Nu havde vi liden Tid at afse. For i det mindste at have taget et Skjøn spurgte jeg Isachsen, hvor høie han anslog disse Skrugarder til at være, og for at sikre mig mod, at han skulde tage for sterkt i, gjættede jeg selv først og sagde:

„Den Skrugarden der, den er vel saadan en 80 Fod den?"

„Nei," svarede Isachsen; „den er saa sikkert 120 Fod, som den er én!"

Hvor høi den kunde være, er ikke godt at sige, naar vi ikke maalte den; men svær var den, det er sikkert; jeg har aldrig tænkt mig, at Is kunde taarne sig op slig, langt indover Land, og jeg kan den Dag idag ikke forstaa, hvordan det er gaaet for sig.

Efterat de svære Skruinger har fundet Sted, har hele Drivismassen seget fra Land, saa der inderst har kunnet danne sig et Belte af Nyis, som er blevet liggende urørt. De gigantiske Skruinger maa have fundet Sted engang i Løbet af forrige Høst eller den første Del af Vinteren. Blokkene laa der nemlig med skarpe Kanter og takkede Brudflader; hvis Sommersolen havde tæret paa dem, vilde Konturerne være mere afrundede.

Ud over Kvelden blev Veiret temmelig mørkt og usigtbart, og i god Tid slog vi Leir paa en Odde, hvor Landet atter syntes at gaa i østlig Retning. Imidlertid antog vi, at ogsaa dette var bare en Bugt, og at Landet ved indtrædende Klarveir vilde vise sig at gaa i samme Retning som før.

Vi havde en rigtig hyggelig Kveld i Teltet, ikke mindst hyggelig, fordi Veiret var stille, saa vi kunde sidde i Fred for Vindens evige Uro.

Anden Paaskedag, da jeg gik op i Krakken for at hente Hundene, besteg jeg med det samme en diger Skrugard for at faa et lidet Overblik over Isen; Veiret var nu klarnet saapas, at dette lod sig gjøre. Det viste sig da, ganske

rigtigt, at Landet fortsatte i samme Retning, og at vor Vei gik over en stor Bugt, hvis Bredde vi anslog til en 50 Kvartmil.

Mens jeg stod deroppe og speidede, blev jeg pludselig var noget svart eller graablaat langt mod Vest. Hvad kunde det være? Det maatte være et nyt Land. Ja vist var det det! Men det hildrede saa sterkt, at det var Uraad at have nogensomhelst Mening om, hvordan det artede sig, eller hvorlangt borte det laa; det kunde være meget længer borte, end det saa ud til, for Land kan saa gladelig hildre op, selv om det er et godt Stykke udenfor Synsvidden.

Da jeg kom ned til Læssene, fortalte jeg de andre om min store Opdagelse. Efter en kort Raadslagning blev vi enige om, stik imod vor oprindelige Reiseplan, at sende Isachsen og Hassel mod Vest for at aflægge det nye Land en Visit, mens Fosheim og jeg skulde fortsætte Hovedruten nordover. Naar de vendte tilbage fra Vestreisen, skulde de undersøge, om noget Sund trængte østover ind i Landet fra den store Bugt, vi nu laa ved. Existerte der ikke noget Sund paa det Sted, skulde de kjøre tilbage sydover langs Landet og reise ind gjennem de store Fjorde paa Sydkysten, østenfor Kap Sydvest.

FRAMS BRÆ.

I SNEDREV OG SKODDE

Isachsen besluttede at lægge igjen endel af sin Hundemad og en Dunk Petroleum og saa tiltræde Turen vestover snarest muligt. Naar han kom tilbage for at hente sin Proviant, skulde han nedlægge Beretning om, hvilken Vei han tog, og paa hvilken Tid han forlod Stedet. Saa sagde vi hverandre Farvel og kjørte hver sin Vei.

Veiret var godt og Humøret ypperligt. Vi havde jo hele Tiden længtet efter at faa kjøre to sammen, det havde været Bestemmelsen hele Vinteren, og nu var Stunden endelig kommet. En kunde synes, at jo flere der var i Følge paa slig en Tur, desto hyggeligere vilde det blive; men det holder ikke Stik. Jo flere i Følge, jo mere Braak og jo større Afhængighed. Altid Opstyr med de mange Hunde, altid et Kobbel, som bider sig løs, altid et eller andet i Veien. Nei, først selvanden er man fuldt ud sig selv.

Jeg er viss paa, at Vestpartiet ræsonnerte akkurat som Fosheim og jeg. De var sikkerlig glade over at komme ud paa egen Haand og faa sin egen selvstændige Opgave. Det var noget andet end at kjøre Hak i Hæl med et andet Parti, som Nr. 3 og 4 i Rækken!

Fosheim og jeg nød ikke længe godt af Godveiret; allerede ud paa Eftermiddagen trak det over, og før Kveld

havde vi det elskeligste Ruskveir, en kan ønske sig. Saapas kom vi alligevel paa det rene med, at dybe Dale mellem mægtige Fjelde skar sig langt ind gjennem Landet fra Bunden af den dybe Bugt. Efter en Dagsmarsch af 17 Kvartmil slog vi Leir og tilbragte vor første Nat i alleslags hyggelige Forventninger om, hvad nyt og interessant denne vor Langfærd vilde bringe.

I den lysere og lettere Luft næste Morgen fik vi Øie paa en liden Ø et Par Kvartmil borte. Vor Vei førte os til et Skruisbelte, og da det saa ud til, at Terrænet østenfor Øen var bedre, og at vi den Vei vilde komme klos ind under Krakken, gik vi straks iland for at tage endel Peilinger. Men Kompasset slog sig aldeles vrangt, saa jeg gjerne kunde have sparet mig den Umage. Antagelig findes der jernholdige Stene paa Øen.

Det var forresten en interessant liden Ø dette her. Ganske bitte liden, vistnok ikke mere end 2—300 Meter lang og en 100 Meter bred. Langs efter den gik der en Egg, 20—30 Meter høi og hvas som en Ljaa. Hele Øen saa ud som en Moræneryg, der stak op af Havet, men bestod udelukkende af fast Fjeld, oversaaet med afrundede Stene.

Saa langt vort Øie kunde naa, strakte Hovedlandet sig i nordvestlig Retning. Men udenfor dette imponerende Alpelandskab med dets fantastisk blaanende Toppe fjernt henne bredte der sig milevis et snedækket Lavland, saalangt Blikket kunde ane.

Efter et kort Ophold paa Øen fortsatte vi Kjøringen og nu med Kurs for en liden Sandør, som stak saa udfordrende frem. Føret blev tungere, eftersom vi kom opover mod Øren; men Veien var ikke længere, end at om Aftenen, da vi slog Leir, antog jeg, vi omtrent havde naaet Krakken, skjønt Veiret atter havde tyknet til, saa det ikke var greit at skjelne Grænsen mellem Hav og Land.

Blandt alle de Ting, vi undrede os over, var der én Ting, som især forekom os underlig; vi havde paa lang Tid ikke seet et eneste Bjørnespor og af Rævespor vistnok bare det ene, som før er omtalt. Det saa ikke synderlig lyst ud, om vi skulde komme til at rake op for Hundemad.

Onsdag den 18de April havde vi et Veir, som ikke var os helt uvant denne Vaar: Kuling med Snedrev. Som vanligt kjørte vi afsted ved Ottetiden; men Veiret var saa tykt, at vi ikke kunde se det Gran af Omgivelserne. Fremkomsten derimod var trods alt ikke værst; thi vi havde Medvind fra Sydøst. Men hvad var dog dette? Hvor havde vi rodet os hen nu? Der stod vi midt oppe i Sandgroper og Grushauger dybt inde i Landet! Og jeg, som troede, vi var paa greie Havisen!

Ja, der var bare ett at gjøre — se til at komme sig didned igjen. Men det var lettere sagt end gjort. Hvor vi snudde os, traf vi paa en eller anden Grusryg, som vore Nysølvmeier forbød os at sætte over. Slig kjørte vi rundt flere Timer der oppe i Sandet og blev tilslut saa ludende lei af al denne Ringkjøring, at vi uden videre slog Leir. Dertil havde vi forresten ogsaa anden god Grund; thi Fosheim holdt paa at blive sneblind, saa det gjaldt for ham at komme sig i Posen snarest muligt.

Ved Halvfemtiden klarnede det noget, og jeg var saa svært opsat paa at faa greie ud, hvordan det hang sammen med alle disse Sandhaugene, at jeg maatte ud og se mig om. Men Fosheim var ikke kleinere Kar han heller; han var ikke til at holde i Posen, han maatte absolut være med.

Saa karede vi os hen til en Sandhaug, hvorfra vi saa Havisen paa den anden Side af Sandøren. Terrænet var aldeles ikke værre, end at vi godt kunde komme frem og ned paa Isen i den rigtige Retning, naar bare ikke dette evindelige Snefokk gjorde Luften saa usigtbar. Imidlertid var det saa langt paa Dag, at vi ikke gad bryde Leiren, og be-

stemte os til at blive liggende der Natten over. Vi tog saa gode Merker paa Omgivelserne, at vi syntes, vi næste Dag maatte kunne finde frem mellem Haugene, selv om det skulde sætte ind med Stygveir, og krøb saa tilkøis for den Kveld.

Torsdag 19de April oprandt med Kuling af Sydøst og med Snedrev og Taage saa tyk, at vi neppe kunde se en Haand foran os. Vi kjørte lige fuldt afsted i vanlig Tid, fandt merkeligt nok frem mellem Sandhaugene, saa vi kom ned paa Havisen, og holdt os saa langt fra Land, at vi kunde være sikre paa ikke at raake op i Sandører igjen, for det var jo bare Tidsspilde og ingen Fornøielse.

Vi kjørte hele Dagen uden at se Land og antog, vi maatte være udenfor en Fjord; ved Middagstid, da det klarnede ved Zenit, og Solen brød igjennem, forsøgte jeg med Teodoliten at tage en Meridianhøide. En Høide fik jeg nok ogsaa, men den var vist ikke stort værd. Om Kvelden slog vi Leir etsteds ude paa Isen, men om det var paa Havis eller Ør, vidste vi ikke; vi vidste bare, at vi havde kjørt 15,7 Kvartmil fra sidste Teltplads.

Da vi gik an paa Kjøringen næste Dag, var der samme Veir, saa vi ikke fik ringeste Begreb om, hvor vor Leirplads laa. Vi holdt samme Kurs som forrige Dag; men idet vi skakede afsted som bedst — vi havde vel kjørt en 4 Kvartmil —, opdagede jeg pludselig, at vi stod oppe paa Toppen af en Sandbakke med brat Fald foran os! Himlen maa vide, hvordan vi var kommet did! Vi troede i vor Uskyldighed, at vi befandt os paa flade Havisen. En maatte være barnefødt paa Axel Heibergs Land for at kunne orientere sig i sligt Veir, og det var vi ikke.

Vi lod det staa til udover Bakken og kom til Afveksling ned paa en stor Elv med Is saa krystalklar, at vi kunde tælle Stenene et Par Meter under os. Dette var ikke nogen Smaagut af en Elv; den var baade dyb og bred.

Jeg gik op paa en liden Knaus for om muligt at faa Greie paa Terrænet; men det føg saa nederdrægtig, at det eneste, jeg kunde faa bragt paa det rene, var, at Elven gik i nordøstlig Retning, og at Landet maatte være et svært Sletteland. Fjordisen udenfor Elvemundingen troede jeg ogsaa at se.

Paa de store Sletter, jeg kunde skimte ind gjennem Landet, maatte der være en rig Vegetation. Allerede saa langt ude som der, hvor jeg færdedes, gik jeg under hele Turen opover paa Græs og Mos i praktisk talt snefrit Terræn. Mosen var saa tør og dyb, at det kjendtes, som jeg satte Benene paa et fint, blødt Teppe. Men Dyr? Nei, ikke Spor af dem engang; men der var jo heller ikke større Anledning for mig til at se efter sligt.

Saa kjørte vi udover Elven, kom snart til Mundingen og holdt os saa ude paa Havisen. Vi blev let enige om at holde Kursen saapas vestlig, at vi skulde være sikret mod Feiltagelser af Land og Hav. Ja, vi klemte paa, men neimænd om det varede længe, før vi atter var klos under Land! Da var det heldigvis under en brat Sandmæl vi kom, saa vi blev opmerksomme paa det i god betids og ikke fik noget Bryderi af det.

Ud paa Eftermiddagen løiede Vinden et lidet Gran, og vi saa en hel Hob Hauger og Koller stikke op. Den Gang troede vi, det maatte være lave Øer, som laa spredt udover Havet; men hvorvidt saa var Tilfældet, ved jeg ikke. Jeg tror ialfald med Sikkerhed at kunne sige, at meget af det, vi tog for Øer, alligevel ikke var andet end Forhøininger paa det udstrakte Sletteland. I dette endeløse Sneveir var det jo komplet umuligt at træffe nøiagtige Afgjørelser.

Om Kvelden slog vi Leir paa læ Side af noget, som vi tog for en liden Ø. Stygveiret vedvarede, og først om Morgenen, da vi skulde kjøre, kunde vi konstatere, at det virkelig var en Ø; vi saa nemlig Krakken rundt omkring den.

Da Luften var blevet lidt klarere, opdagede vi i den Retning, vi skulde kjøre, en lidt større Ø — som vi dengang troede det var — og lagde vor Kurs noget vestenfor den.

Kulingen øgede og øgede ustanselig hele Dagen udover, og da Kvelden kom, og vi nærmede os den Landstrækning, vi havde seet om Morgenen, blaaste der en fuldstændig Storm.

STYRMANDEN PRØVER SIN NYE MUDD OG SIN PATENTEREDE NÆSEMASKE.

Vi kjørte klos ind under Land, idet vi fuldt vel vidste, at jo nærmere vi kunde sætte Teltet under den høie lodrette Bergvæg, des lunere vilde det blive, selv om Vinden blaaste lige paa Fjeldet. Men Vindretningen maa da rigtignok ogsaa danne en ret Vinkel med Bergvæggen; ellers vil det være haabløst at søge Ly der.

Vi bandt Hundene paa et Sted, hvor de kunde være trygge mod at fyge ned, og tørnede saa ind.

UVEIRSLEIREN

Næste Dag maatte vi vakkert lægge os fore; thi det blaaste slig, at der ikke var Tale om at komme nogen Vei. Hundene var saa merkværdig rolige den Dag; jeg hørte ikke Kny fra dem, saa jeg var endel ængstelig, der jeg laa. Jeg lyttede og lyttede; nei ikke en Lyd uden Stormens Hylen og Piben. Dette begyndte at blive lidt underligt; det *kunde* jo tænkes, at de var føget ned; jo, det vilde se net ud, om de skulde ligge der ude og kvæles! Nei, jeg maatte ud og se efter dem, tidligere end jeg ellers havde tænkt! Der laa de velbeholdne og i fuld Vigør; men det kunde de nu delvis takke sig selv for. De har nemlig det Instinkt at de flytter, eftersom Sneskavlerne fyger høiere og høiere, og stadig søger at holde sig i det øverste af Skavlen. Da jeg kom ud til dem, havde de aget sig saa høit tilveirs, at Dragstjerterne bare saavidt strak til. Det blev et langt og surt Arbeide, før vi fik skuffet Sneen væk saapas, at vi kunde løse Samlestjerten. Omsider lyktes det; vi flyttede dem, bandt dem paa et bedre Sted og tørnede ind igjen.

Huttetu! Det var ikke hyggeligt ude den Dag! Omkring Teltet havde Sneen taarnet sig slig op, at vi paa Af-

stand bare saa lidt af Mønen. Med saadan Snemur omkring letede det jo ikke saa meget paa Teltet; men Stormen har en merkværdig Evne til at finde Veien og angribe de svageste Punkter; flere Gange tog den slige Kjæmpetag, at vi næsten var sikre paa, det vilde gaa galt; men det holdt nu alligevel.

Her blev vi liggende én Dag, og en til. Og atter en, og endda to! Fem hele Dage tilende! Under saadanne Forhold har man Tid og Anledning baade til at ærgre sig grøn og ærgre sig hvid igjen. Vi gjorde begge Dele og fordrev iøvrigt Tiden med at fore Hundene, skrabe Isen af dem og stelle dem, saa godt vi kunde; videre kogte vi og spiste — hvad kan man mere forlange af Godtfolk, som bor under Sneen?

Da vi ikke havde noget bedre at tage os til, begyndte vi at spekulere paa, om det ikke skulde gaa an at klare sig uden Soveposer udover Vaaren. Noget maatte vi jo finde paa at experimentere med, og saa forsøgte vi at lægge os ovenpaa Poserne, Ryg mod Ryg. Det gik fortræffelig, naar vi bare ikke i Søvne kom til at snu os slig, at Ryggen kom mod Teltdugen istedetfor mod Naboens Ryg; thi da var det forbi med Herligheden. Heldigvis var det jo ikke saa vanskeligt at faa flyttet sig sammen igjen, saameget mere som Velviljen var gjensidig; det varme Forhold blev derfor snart gjenoprettet.

En Dag, jeg var ude for at fore og stelle Hundene, gik jeg nogle hundrede Alen opover Landet og fik saa Øie paa noget, som i høi Grad vakte min Interesse. Det var Spor efter Ren. En Masse Exkrementer saa jeg ogsaa ovenpaa Fokksneen. Det var sandelig en ligesaa sjelden som behagelig Overraskelse! Jeg gjorde straks Fosheim bekjendt med Sagen, og vi besluttede at ofre den første Godveirsdag paa Jagt efter dette sjeldne Vildt. Var vi heldige nok til at skyde nogle Dyr, vilde det være af den allerstørste Betydning for os; thi Hundene havde ikke faaet

Extraforing paa lang Tid trods alt det Stygveir og Slid, de havde udstaaet. Men — der var et betænkeligt Men imellem os og de efterlængtede Dyr! Jeg led fremdeles af den Gangspærr, som jeg havde lagt mig til paa vor første Rekognosceringstur i Mars Maaned. Især var jeg rent ilde faren, naar vi havde ligget veirfast en Stund, saa Benene fik Tid til at stivne. Det var saa ilde sommetider, at naar jeg skulde fore Hundene, maatte jeg sætte mig ned en to tre Gange, før jeg kunde slæbe mig den korte Bit fra Teltet og bort til dem. Fosheim var heller ikke bra, men han havde det værst, naar han gik; blev vi liggende i Ro, kom han sig efterhaanden. Paa Slutningen af vort Ophold i „Uveirsleiren“, lysnede det ogsaa en Smule for mig, og med disse Rensdyr i Baggrunden steg for hver Dag mit Haab om at blive bra.

Siden Opdagelsen af Rensporene talte vi næsten ikke om andet end Ren og Renjagt. Fik vi bare en vakker Solskinsdag ovenpaa alt dette ufysne Snedrevet, og vi saa kunde kræke op paa en af Høiderne i dette Land, som vi fremdeles kaldte for en Ø, skulde vi nok med min gode Kikkert faa se Renflok paa Renflok beite derinde paa de store Sletter. De brugte jo at gaa i store Flokke de Dyr! Kan hænde der var Hundreder af dem! En skulde ikke være sikker paa, at en ikke traf dem allerede et Par hundrede Meter fra Leiren; det var ikke mange Dage, siden de gik og luskede borte ved Uren derhenne!

Nat til Torsdag den 26de April havde Vinden blaast fra sig, og ved Femtiden om Morgenen, da vi tittede ud gjennem Teltdøren, mødte der os et betagende Syn. Det var det deiligste Veir, vi kunde ønske os, stille og klart med straalende Solskin!

Frokosten blev færdig i en Fart; thi Jagtlysten suste os gjennem Blodet. Nu skulde vi ud, det koste, hvad det vilde! Det skulde blive en herlig Dag!

Straks Maden var sat tillivs, labbede vi afsted opover Øen, og ganske rigtigt: det varede ikke længe, før vi kom ind paa nye Renspor. Det var rigtignok bare efter to Dyr; men det var jo altid noget at begynde med. Sporene var saa aldeles friske, at vi hvert Øieblik kunde vente at se Dyrene.

Paa dette Stadium begyndte vore Gjenvordigheder. Vi gik Bakke op og Bakke ned uden at være istand til at faa Øie paa et eneste Dyr; det var jo i og for sig ikke noget rart; for Sneen var haardføget, og lidet var der af den ogsaa, saa det var meget vanskeligt at række Sporene, og det gik noksaa smaat med os. Jeg stjal mig til at se paa Fosheim en Gang imellem, og jeg tager neppe feil i, at Fosheim en og anden Gang saa paa mig ogsaa.

Langt om længe kom vi da paa det rene med, at Dyrene havde gaaet ret opover til det høieste af Øen. Vi efter. Da vi naaede Toppen, opdagede vi til vor store Overraskelse, at vi aldeles ikke befandt os paa nogen Ø; vi var paa en Odde, som stak ud fra Lavlandet, og paa denne Odde ragede der op et forholdsvis høit Fjeld. Det var dette Fjeld, som havde narret os til at tro, at vi befandt os paa en Ø.

Saa kom det store Øieblik, da Kikkerten skulde frem og alle Renerne komme for en Dag. Jo! Det var ganske rigtigt det; derinde laa Lavlandets store Vidder, dels med og dels uden Sne, og saa stak det ud i en Odde med et Fjeld paa, og paa Toppen af Fjeldet sad vi. Vestenfor os opdagede vi to Øer, ikke store af Udstrækning, den ene temmelig langt fra, den anden kanske en tre Kvartmil borte, Men Renerne? Nei, de var ikke af denne Verden! Jeg skottede forsigtig bort paa Fosheim. Jeg var ikke rigtig bra i Benene endda, og det var kanske ikke værdt, at jeg traakkede altfor meget den Dag. Forresten havde jeg ogsaa vigtige Observationer at tage; det var vistnok bedre, jeg gik tilbage til Leiren og overlod den videre Forfølgelse af Dyrene

til Fosheim alene. Det var bare at søge nøie, især i alle Slugter og Fordybninger i Landskabet, saa maatte han før eller senere faa Øie paa Dyrene; thi netop dernede, hvor Vegetationen var kraftigst, søgte de sit Beite.

I dette Øieblik viste Fosheim sig stor. Han svelgede min vidtløftige Forklaring uden at blinke og erklærede sig

STORDALEN.

straks villig til at gaa; men hans Ansigt viste, at han havde gjennemskuet mig.

Fosheim fortsatte altsaa Jagten alene, mens jeg gik nedover til Leiren og begyndte at pusle med lidt af hvert, som at reparere Teodoliten, der underveis havde faaet en ny Skavank, skuffe op Kjælkerne og stelle med Hundene. Jeg tog en Meridianhøide, som viste en Bredde af 79,50, kogte lidt Middagsmad og fik mig en Pibe — kort sagt, jeg søgte at tilbringe Tiden paa bedste Maade, mens jeg ventede paa Fosheim.

Men ingen Fosheim kom; det lod til, at han havde taget Sagen grundig. Han skulde vel aldrig have truffet paa Ren alligevel?

Saa begyndte jeg at skrabe Isen af Hundene. De var saa nediset, stakkars Dyr, at de saa ud næsten som Isklumper allesammen. Sammenkrøbne og forfrosne som de laa der, havde de det rigtig vondt.

Skrabningen foretog vi gjerne med et Træstykke, der var spikket til som en Kniv. Det var en Operation, som de i Regelen tog med stor Sindsro; de likte den i Grunden godt, de havde jo Forstaaelsen af, at det var til deres sande Gavn den blev foretaget. Men naar Isen havde filtret sig saa sterkt ind i Pelsen, at man var nødt til at være haardhændt, gjorde det selvfølgelig vondt, og da kunde det hænde, de krympede sig under Skrabningen.

Ryggen er det mest udsatte Sted paa hele Kroppen, især den agterste Del, lige ved Haleroden. Som tidligere nævnt arbeider de sig i Snedrev stadig længer og længer op, eftersom Sneen fyger sammen, og da blir det Ryggen, det kommer til at gaa ud over; den stikker jo sagtens lidt op. Desuden pleier de i sterk Vind at klumpe sig tæt ind til hverandre til gjensidig Hygge og Varme. Og selv om de ligger nogle Tommer fra hverandre, hvad de gjerne gjør, naar det fyger meget, saa udvikles der alligevel saapas Varme, at det ingen Nød har med de andre Dele af Kroppen.

Denne Gang havde især et Par Stykker af dem lidt meget af Kulden, fornemmelig „Nergaard“, som havde faaet svære Frostsaar paa Ryggen. Han var jo ogsaa bare halvandet Aar gammel, var født ombord og gjorde nu sin første Langtur.

Imidlertid var det ikke bare Veirets Skyld, at Hundene sled vondt i disse Dage, skjønt langvarigt Sneveir med Storm er noget af det værste, de kan udsættes for; men i sligt Veir er en Ration paa et halvt Kilo for lidet for

saa store og kraftige Dyr. Om Kosten er aldrig saa nærende i og for sig, er Kvantummet for lidet. Det kunde man jo se paa dem ogsaa; de begyndte allerede at blive temmelig magre, især de største af dem. „Gammelgulen“ havde selv søgt at rette paa Sagen. Han havde paa en eller anden Maade aget Grimen af sig og spist den op. Saa havde han taget for sig af Kameraternes Grimer; dem havde han bidt af og fortæret. Samme Vei var Dragstjerten gaaet, ja lige til Jernsvivlerne havde han kjørt i sig. Af Sælerne var der ogsaa bare ubetydeligt igjen. Altsammen havde vel ikke „Gammelgulen“ paa sin Samvittighed; men Broderparten sad han ialfald inde med, og da var det ikke saa underligt, at han følte sig mindre vel. Tvertimod kan jeg vel sige, det var forbausende, at han ikke strøg med. Syg var han rigtignok i mange Dage, og det tog lang Tid, før han blev sig selv igjen; men han greiede Diæten og hævdede Bikjemavens Ry. Hundene kom sig forresten adskillig i Løbet af Dagen, mens de laa der og gjorde sig tilgode i Solskinnet, og da jeg om Kvelden gav dem den sidste Overhaling med Skraben, fik de saa nogenlunde Pelsen istand igjen.

Det blev et stridt Arbeide at lappe sammen alle Levningerne; men jeg havde jo endel Reservegods med, og da jeg siden ogsaa fik overladt et Par Dragstjerter af Fosheim, kom jeg paa en Maade i Orden igjen. „En faar greie sig saa godt en kan,“ sa Kjærringen, hun tørkede Bordet med Katungen.

Saaledes gik Dagen.

Om Kvelden tog jeg en Længdeobservation; men Fosheim?

Væk var han, og væk blev han. Hvor i al Verden kunde han have gjort af sig? Skud havde jeg ikke hørt, saa han i Tilfælde maatte være langt borte.

Mens jeg holdt paa at stelle udenfor Teltet, fik jeg ude paa Isen, henimod den nærmeste af de to Øer, vi havde opdaget

om Morgenen, Øie paa en svart Prik, som jeg ikke kunde huske, vi havde seet før. Jeg gav ikke stor Agt paa den; det maatte vel være Skyggen af en eller anden Forhøining derude.

En Stund efter kom jeg atter til at se i samme Retning og blev da var, at den svarte Prikken havde vokset en god

BASEN I BAUMANNS KOBBEL („DEN VENLIGSINDEDE“).

Del, og at den rørte paa sig. Lidt senere skjelnede jeg Omridsene af en Mand, som kom gaaende i Retning af Leiren. Det var jo ikke saa mange at gjætte paa; siden det ikke var mig, som kom labbende der, var det sandsynligvis Fosheim.. Men i Guds Navn, hvordan kunde dette hænge sammen? Det var jo i Øst, vi havde skilt Følge, og nu var han langt, langt ude i Vest! Havde han begyndt at gaa rundt som et Himmellegeme?

Da han kom til Leiren, maatte han gjøre grundig Rede for sin Vandring paa Hav og Land. Først havde han fulgt Sporene et Stykke mod Syd, over en Bugt, til en Odde paa Sydsiden af denne. Der havde Dyrene flakket omkring en Stund, og saa havde de sat over til den nærmeste Ø. Did havde Fosheim fulgt dem. Saa var de gaaet tvers over Øen og ned paa Isen paa den anden Side. Fosheim efter. Der havde de sat Kurs for den nordvestligste af Øerne; men

MIDDAGSRAST.

da syntes Fosheim, han havde faaet nok, opgav Jagten og vendte Næsen hjemover.

Før vi gik tilkøis, gjorde vi os klar til at kjøre næste Dag. Og saa lagede vi os lidt Mad; vi maatte jo spise den Kveld ogsaa, uagtet vi begge to var enige om, at vi ikke havde gjort Ret for Maden.

Humøret stod heller ikke saa svært mange Grader over Frysepunktet den Aften. Det havde været en fornuftigere Anvendelse af Dagen, om vi havde kjørt nordover istedetfor at rende paa Jagt efter nogle forfløine Rener i et Terræn som dette.

MOD NORD!

Tidlig om Morgenen næste Dag, 27de April, tørnede vi ud og gjorde os klar til Kjøring; men naturligvis, nu var det slut paa Godveiret. Nu hylte og tudede det igjen fra Nord med Snefokk og tyk Luft!

Godt. Vi havde ikke andet at gjøre end at klemme paa nordover i samme traae Føre som tidligere.

Da vi havde passeret Odden, vi laa ved, aabnede der sig foran os en stor Bugt, som strakte sig indover mod de vide Sletter, men paa Sydsiden begrænsedes af et stupbrat Fjeld, som gik lukt i Sjøen. Her maatte vi fra først af ialfald arbeide os over høie, steile Fokkskavler. Indimellem fik vi blank Is; men da var Bikjerne ilde deran, de kunde ikke faa Fodfæste. Ofte blev Kjælkerne staaende fast, slig at vi begge to maatte gjøre Hundetjeneste, hvis Læsset skulde komme fremover, saa Koblene kunde faa Fodfæste i Sneen igjen. Omtrent midt ude paa Bugten blev det endelig slut med Blankisen, og da seg det jo jevnere fremover, skjønt med temmelig smaa Steg.

En Gang syntes vi livagtig, vi saa Sæl ligge oppe paa Isen. Det maatte vi undersøge, og saa bar det et Stykke indover Bugten med os. Paa nærmere Hold gik Sælen

over til to store Stene, og dem havde vi mindre Brug for, saa vi snudde uden at tage dem med.

Vi sled os over Bugten den Dag og slog Leir et Stykke nordenfor næste Odde.

Da Leiren var istand, opdagede vi til vor store Ærgrelse, at vi havde mistet en af vore Privatposer. Der var altfor dyrebart Gods i en saadan Sæk, til at vi kunde lade den blive liggende igjen, hvis vi kunde undgaa det. Privatposerne indeholdt nemlig Tøi til Ombytte, Sysager, Ammunition og Reservegreier til Sæler og Stjerter. Sligt havde vi paa ingen Maade Raad til at miste. Efter Aftens tog derfor Fosheim et Kobbel og drog paa Bygda igjen. Ved Ellevetiden kom han virkelig tilbage med Sækken i god Behold.

Næste Dag var Vinden sprunget om til Syd. Til Afveksling fik vi da Kulingen gaaende fra den Kant med Sne og atter Sne. Havde Føret været løst tidligere, saa var det nu løst i høieste Potens. Som Regel sank Hundene nedi til under Bugen, men ofte til helt oppaa Siderne. En kan ikke forlange at komme fort frem, naar en halvhundrede Bikjeben for hvert Skridt skulde prøve, hvor dybt de kunde stikke i dette Hvedemelet! Nu gled det ogsaa saa uhorvelig tungt og trægt, at Kjælken humpede fremover skjælvende og dirrende, mens selv Aluminiumspladen under Fløitstokken jamrede og skreg og bar sig elendeligen over Verdens Ondskab.

Men det rareste af det hele var dog, at ikke engang Skierne gled; det var næsten, som de vilde kladde. At bruge dem paa kristelig Vis var der ikke Tale om; vi maatte behandle dem omtrent som Truger.

For at lette Læssene besluttede vi at lægge igjen noget af Hundemaden; vi syntes, det begyndte at se ud, som om vi skulde komme tilbage samme Vei.

Hele Tiden havde vi jo haabet paa, at vi skulde række frem til Nordspidsen af dette Land, som vi tog for en stor

Ø, at det saa skulde bære østover med os, derpaa sydover langs Østkysten, og at vi endelig skulde komme ned et eller andet Sted paa Norskebugten.

Dette begyndte vi nu saa smaat at opgive; det var ikke rimeligt, vi aarkede at holde det gaaende saa længe.

Vi kjørte over en Bugt, som kunde være sine 3 Kvartmil bred, og som mod Nord afsluttedes af en høi, lodret Fjeldvæg, der gik ret ned i Sjøen. Her lagde vi igjen to Bokser Hundemad, hver Boks paa 108 Rationer. Vi bar dem et Par hundrede Meter op fra Havisen, lagde dem paa Øversiden af en Sten, grov Sand over og reiste saa en Pyramide af Slædedrag lidt ovenfor Krakken. Forat ikke Uveiret skulde gjøre Kaal paa Pyramiden, bar vi nogle Stene did og fortøiede den i dem.

Pyramiden reiste vi selvfølgelig for lettere at finde Stedet igjen, hvilket ellers kunde have sine Vanskeligheder, hvis vi drog der forbi i usigtbart Veir. Havde det været Bjørn der i Trakten, vilde vi vel taget os iagt for at reise et sligt Merke; der findes ingen Ting, som Bjørnen er saa forhippen paa at bryde ned og ødelægge som reiste Merker og sligt. Om det er aldrig saa langt fra hans Vei, skal han absolut hen til et saadant Sted for at snuse og rode og rive ned. Han har en ren Mani for at øve Hærverk paa slige Ting.

Vi drev paa med Pyramiden, alt det vi aarkede, og det tog da heller ikke mange Minuter, før vi var i fuld Fart nordover igjen.

Vi kjørte forbi to større Iskoss, som jeg antog for Bræis; men sikker i min Sag var jeg ikke, det kan gjerne være, at de stammede fra en eller anden ældgammel Skrugard. Jeg undersøgte Karerne, saa godt jeg kunde, uden at komme til Klarhed over deres Oprindelse. Jeg tænker, de var en 70—80 Meter lange, en 4 Meter høie og omtrent af samme Form begge to; de var ved Smeltning blevet

afrundet og afglattet og lignede paafaldende to Hvalrygge, som stak op af Sjøen. Hvad Slags Is det var, faar nu staa derhen; os tjente de som et godt Landemerke; thi Merker maa man have, hvis man vil finde noget igjen dernord i de store Slettelande, ellers blir det at lede som efter en Naal i et Hølæs. Jeg har selv mangen Gang erfaret, hvor vanskeligt det kan være at finde selv et helt Telt igjen paa en Sandør, og det skulde dog synes at være ganske ligetil.

Sligt Veir, som vi nu en Tid havde havt, er en ren Plage for Øinene, ja værre end det mest straalende Solskin, saa meget mere som Brillerne dugger i Snedrev, saa en ikke faar gjort andet end pudse dem uafladelig, og det er jo ikke egentlig derfor, man har dem paa. Saa blir det gjerne til, at man gaar uden Briller, og Følgerne lader sjelden vente paa sig.

Udpaa Eftermiddagen merkede jeg Smerter i Øinene, men var saa optaget med at holde Kursen og drive Hundene fremover, at jeg ikke lagde synderligt Bret paa det.

Om Kvelden, da vi slog Leir ude paa Isen, følte jeg tydelige Tegn paa begyndende Sneblindhed. Jeg laa med Bind for Øinene hele Natten; men da jeg ikke var noget særlig bedre om Morgenen, og Veiret var lige ilde, bestemte vi os for at ligge over den Dag.

I de sidste Dage havde vi ikke klaret at kjøre mere end en ti elleve Kvartmil pr. Dag, uagtet vi havde drevet paa næsten i ett Kjør fra $^1/_2$8 om Morgenen til ca. 5 om Eftermiddagen.

Den 29de April laa vi altsaa over i Storm, ligesaa Mandag den 30te. Naar vi nu absolut skulde have Storm, saa var det jo for saavidt heldigt, at den stødte sammen med andre Hindringer.

Jeg synes, vi maatte have Lov til at ærgre os en Smule nu. Det var jo Stygveir og Uføre uafbrudt, og paa denne Vis saa det ikke ud til, at vi skulde høste stor Løn for vore

Anstrengelser. Nei, da havde vi saamænd ventet os en ganske anden Fremkomst. Vi havde regnet med en Fart af gjennemsnitlig en 20 Kvartmil om Dagen; men dette blev nok noget ganske andet end 20 Kvartmil. En enkelt Liggedag kan forstyrre ens Beregninger; men naar man faar dem *en Gros*, som vi gjorde, da blir jo alle Planer og Forudsætninger totalt ødelagt.

Værst var det for Hundene; de tog af Dag for Dag, og det var ikke godt at vide, hvor længe de kunde staa i det. Noget Extrafôr var der ikke Tegn til, at vi kunde skaffe os heller. Her fandtes jo ikke Vildt hverken paa Land eller Is!

Man vil forstaa, at det ikke var muntre Dage, vi tilbragte i Teltet denne Gang.

Udpaa Eftermiddagen den 30te begyndte Vinden at stilne noget, og da steg straks vort Haab. Kanske vi kunde komme os i Kjøringen igjen næste Dag!

Den 1ste Mai fortsatte vi ogsaa virkelig vor Færd i stille Veir med disig Luft. Udover Formiddagen klarnede det op og blev nogenlunde sigtbart.

Foran os laa der en stor Bugt. Paa den anden Side af denne var Landet lavere, end vi nu havde seet det paa nogen Tid; de høieste Partier bestod mest af afrundede Koller. Det alleryderste Land, vi saa, fortonede sig som en større Ø; men vi turde ikke sige noget med Sikkerhed; i den Henseende var vi jo her paa Vestkysten saa mangen Gang blevet holdt grundig for Nar.

Vi satte Kurs for det vestligste Punkt, vi saa, og kjørte i Vei under stor Spænding. Hvordan vilde det arte sig, naar vi havde passeret det Punkt? Hvad skulde vi da faa se? Blev det atter et Nes, slig som det hver Gang havde været her vest? Der er dog en ganske anden Spænding forbunden med at kjøre i fremmed Land, naar man har Klarveir, saa man kan se vidt og bredt fremfor sig. Da

faar Fantasien Vinger og skaber nye Maal, efterhvert som de nærmeste naaes. Bagom hver Blaane dukker nye Blaaner op, som lokker og drager til Anspændelse af ens yderste Evne, lig Prinsessen bagom de syv Blaaner langt, langt inde i Eventyrland. Men Stygveiret, det er som den store Bøigen; en ved hverken ud eller ind; en taber Modet og Kraften, og det skal Mands Jernvilje til for ikke at give op det hele.

Den samme Indflydelse har Veiret paa Hundene; det er som Nat og Dag. Faar ikke Koblet et fast Punkt at stævne paa, men maa trække paa maafaa i Taage og usigtbart Veir, kan en være viss paa, at Farten sagtner. Kjører man for Eksempel over en stor Bugt, hvor man noget nær ikke ser andet end Himmel og frosset Hav, saa taber Koblet straks i merkbar Grad sin Energi; men aldrig saasnart løfter der sig en Skrugard i det fjerne, før det atter begynder at gaa, saa det suser kring Ørene. Blir saa Hundene vant til at faa gjøre en liden Stans, hver Gang et sligt Maal er naaet, kan man derved øge deres Ihærdighed ganske betydelig. Ligedan, hvis man følger en Kyst; stopper man lidt ved hvert Nes, da faar man andet Liv i Koblet. Heller ikke vil man have nogen Vanskelighed med at holde Kurs; for et godt Kobbel vil da som Regel gaa i en ret Linje, Kvartmil efter Kvartmil. I Tykke derimod gjør de ikke andet end vingle og vige. Er Føret løst med Fokksne, saa er det en anden Sag; da vil de altid søge efter de haardeste Steder og gjøre en Masse unødige Kroker.

Føret var meget løst denne Dag, og Hundene sank svært nedi; men alligevel skjød vi større Fart end tidligere, for det gled bedre paa Sneen den Dag. I den noksaa klare Luft saa vi inderst inde i Bugten flere Fjordgrene skjære sig ind gjennem Landet i forskjellige Retninger.

Lang Tid udover Dagen havde vi det vakre Skue af flere Bisole. Det er jo i og for sig et ikke saa sjeldent

Fænomen; men sjeldnere indtræffer det, at man som vi to den Dag foruden vor virkelige Sol ser syv Sole paa en Gang, i to Ringe, den ene udenom den anden. Den nederste i yderste Ring manglede, fordi Solen stod saa lavt; havde den været høit nok oppe, vilde vi sandsynligvis have seet otte Bisole ialt. Ogsaa tidligere har jeg flere Gange seet syv Bisole; men det er ikke hyppigt, at sligt hænder.

Da vi slog Leir den Dag, havde vi kjørt lidt over 12 Kvartmil.

Onsdag 2den Mai tog sin Begyndelse med stille og taaget Veir; men udpaa Eftermiddagen klarnede det endel, saa det alt i alt blev den bedste Veirdag, vi paa lang Tid havde havt. Fremkomsten var forholdsvis let, og dette satte nyt Mod og nyt Liv i Hundene.

Før vi begyndte at kjøre om Morgenen, lagde vi igjen Fosheims Sovepose og delte min efter Midten, saa vi hver fik en Halvpart af den at ligge paa. I flere Dage havde vi nu ligget ovenpaa Poserne bare i Ulveskindsklæderne, og det gik saa udmerket, at vi ikke fandt det nødvendigt at trække med os mere end den ene Pose. Et enkelt Lag Renskind var jo tilstrækkeligt at ligge paa nu udover. I den senere Tid havde Temperaturen holdt sig noksaa jevn med en 26—28 Grader; skjønt det denne Dag var stille Luft, var den ikke sunket, og det pleiede den dog at gjøre, naar Vinden løiede af. Havde vi bare ikke havt al den forbistrede Løssneen, saa skulde vi nok have kommet frem.

Kysten saa nu ud til at gaa omtrent retvisende Nord. Meridianhøiden den Dag gav os en Bredde af 80° 31½′.

3dje Mai var i det væsentlige ogsaa stille, nu og da med et lidet Hæng fra Nord. I samme Føre som tidligere kjørte vi over Bugten og drog saa i flere Timer paa et rædsomt Veilag langs Odden, som aldrig syntes at ville tage Ende. Det var ikke stort mere, end vi kunde krabbe os frem der. Da vi efter syv Sorger og otte Bedrøvelser endelig var

kommet forbi Odden, gjorde vi den store Opdagelse, at Landet gik i samme Retning som før, kanske lidt mere mod Øst, omtrentlig Nord til Øst.

Atter laa der foran os en meget stor Bugt, og atter tog vi fat paa at slide os frem i slet Føre, til vi omsider slog Leir ude paa Bugten.

Vort Haab om Bedring, naar vi kom forbi denne Odde, blev saa grundig skuffet som vel muligt.

SYDKAP.

I Sandhed, var noget trivielt, saa var det dette.

Næste Morgen bestemte vi os til at klemme paa udover Kvelden, saa vi kunde række helt over Bugten. Et tykt Lag Løssne ovenpaa gammel Fokksne, som paa sine Steder var saa løs, at den ikke holdt Hundene, dertil Gammelis hele Veien, furet og skrukket som al Gammelis omtrent, Bakke op og Bakke ned hele Bugten bortigjennem — det var Dagens hyggelige Aspekter!

Ved Middagstid feiede dog en frisk Bris af Nord denne kjedsommelige Løssne væk fra Forhøiningerne. Men da blev det rigtignok saa meget værre nede i Groperne. Alt i alt gik det dog raskere nu, end det en Stund havde gjort; thi Hundene fik hvilt sig ud oppe paa Toppene, hvor Løssneen var føget bort.

Vinden gjorde Luften noget klarere, og vi kunde nu atter faa et Glimt af Landet og danne os en Mening om, hvordan det saa ud. Fra det Indre af den brede Bugt skar der sig tre Fjordarme ind gjennem Landet. For det meste var dette noksaa høit; men mellem Høidedragene sænkede der sig vakre, lune Dale, som gav Indtryk af at maatte kunne huse meget Vildt. For et Par Dage siden havde vi ogsaa seet Spor efter to Rener, som var kommet over Isen vestenfra og havde søgt op paa Land. Dyrene selv saa vi ikke det Gran til, og Sporene var heller ikke saa spilder nye. Dette var rimeligvis Dyr, som var paa Vandring fra Øerne i Vest, og som nu søgte over til sit Sommeropholdssted, formodentlig for at returnere til Høsten.

Det blev sent paa Kvelden, før vi naaede saa langt, at vi kunde reise vort Telt paa Nordsiden af Bugten tæt under Isfoden, paa et Sted, som ydede os nogenlunde Livd for Vinden.

Den Dag havde vi da endelig tilbagelagt godt og vel 12 Kvartmil.

Her fattede vi en Beslutning, som alt længe havde dæmret hos os, at vende om og ikke gjøre Forsøg paa at trænge længer nordover.

En væsentlig Aarsag til Vendereisen var Hundenes Tilstand, som nu begyndte at blive betænkelig. For hver Dag blev de magrere og magrere, og Kræfterne sank merkbart. Intet Extrafôr var der at skaffe, og slig som Veir og Føre nu artede sig, var det ikke godt at vide, hvorlænge de kunde udstaa disse Strabadser.

Det var en voldsom Skuffelse for os, at vi ikke skulde kunne klare at avancere længer nordover. Men derved var intet at gjøre. Jeg tror, vi havde gjort, hvad baade vi og Hundene magtede, og da forliser en ikke Agtelsen for sig selv, om der ikke blir saa meget af Arbeidet, som man havde ventet.

Tidlig om Morgenen 5te Mai begyndte vi at se os om efter et beleiligt Sted for at reise en Varde. Oppe paa en liden Kolle nogle hundrede Meter fra Teltet fandt vi en Plads, hvor vi med Lethed kunde skaffe de fornødne Materialier, og Opmuringen tog sin Begyndelse.

Fra først af var det noksaa surt at holde paa med dette Arbeide i den kolde Nordenvind. Men udover Formiddagen spagnede Vinden, og Disigheden veg for klarere Veir. Ved Middagstid stegte Solen i den stille Luft saa sterkt paa de mørke, snebare Grushauger omkring os, at vi kunde se Snefnugene smelte mellem Stenene.

Paa Toppen af Varden reiste vi en høi Sten, hvori Fosheim ved Hjælp af en Meisel slog Hul for Stangen, som bar det norske Flag. Saa tog vi en Meridianhøide, som udregnet paa Stedet gav os en Bredde af 80° 55′; derpaa nedlagde vi i Varden en Beretning om vor Tur her paa Vestkysten, tilføiede den observerede Bredde og tog endelig endel Fotografier af Varden med dens nærmeste Omgivelser.

Da Varden stod der fuldt færdig, gik vi en Tur nordover langs Landet for at faa et Glimt af det Strøg, vi nu vendte Ryggen, og for at prøve, om vi ikke skulde kunne komme saa langt nord som til 81 Grader.

Et Stykke nordpaa stødte vi paa nogle Harespor, og da de førte opover til en stor Ur, forfulgte Fosheim dem for at prøve at erobre en Hare eller to til Kvelds. Jeg fortsatte nordover langs Landet og naaede ind i en liden lun Vig, hvor jeg opdagede Spor efter syv otte Rener, som havde taget Veien mod den nordligste Fjord, der trængte ind i Landet fra Bunden af den store Bugt.

Imidlertid klemte jeg paa mod Nord og traf omsider sammen med Fosheim, som havde skudt en Hare, det eneste Vildt, vi havde seet, siden vi forlod „Bjørneleiren“.

Nogle Mil fra Varden gik vi ud paa en temmelig langt fremstikkende Odde og iagttog derfra, at Landet gik næsten i samme Retning som før, altsaa omtrentlig Nord til Øst; men det saa ud til at være betydelig lavere, end hvor vi nu var. Det nordligste Punkt, som vi saa, og hvis Afstand vi anslog til ca. 15 Kvartmil, fortonede sig som en Ø; men at det i Virkeligheden er en Ø, er jeg aldeles ikke sikker paa; det kan godt hænde, det staar i Forbindelse med det lave Fastland.

Ogsaa i andre Henseender syntes Landet at skifte Karakter nordover; det saa ikke ud til at være saa gjennemfuret af Fjorde, Dale og Kløfter som Egnen søndenfor, og Fjeldene lod til at have en anden Form; de syntes at ende i fladere Toppe og i det hele taget have en anden Bygning. De mindede meget om Basaltfjelde.

Ca. en Kvartmil fra Land strakte der sig nordover, saa langt som vi kunde skjelne, en stor Skrugard, parallel med Landet. Isen indenfor Skrugarden saa ud til at være opbrudt, tildels med nydannet jevn Is indimellem. Men udenfor Skrugarden havde Isen Udseende af ældre, grov Is med gamle, afrundede Skrugarder. Vi fik det Indtryk, at hele Ismassen var seget fra Land, og at den derved opstaaede Raak var frosset igjen; senere var der foregaaet Presninger, og derunder havde der taarnet sig op en svær Skrugard af ny og gammel Is om hverandre.

Noget, som kunde ligne palæokrystisk Is, har vi paa hele vor Færd ikke seet.

Saa tog vi endel Peilinger og vendte Næserne sydover.

Nu havde vi altsaa naaet vort nordligste Punkt paa denne Slædetur og maatte i den Anledning have os et Festmaaltid. Vi flaaede Haren og beholdt hver et Laar, som

vi agtede at delikatere os med til Aftens. Resten delte vi mellem vore 12 Hunde; det blev saamænd ikke mange Gram paa hver! Det gjorde os ondt, at vi ikke havde noget mere at traktere vore seige, trofaste Ledsagere med. Slig som de havde slidt paa Turen, havde de nok gjort Ret for et veritabelt Herremaaltid de ogsaa; vi syntes næsten, vi gjorde galt i at beholde de to Harelaar for vor egen Mund. Vi beholdt dem imidlertid, stegte dem og spiste dem med Eggerøre til.

Efter Omstændighederne havde vi det rigtig hyggeligt i Teltet den Kveld, men kunde ikke ganske faa Dampen op nogen af os; vi syntes ikke, vi var kommet saa langt, som vi kunde have gjort Regning paa. Men naar vi tog i Betragtning de høist ugunstige Omstændigheder, vi havde havt at kjæmpe imod baade med Hensyn til Veir og Føre, saa fandt vi dog at maatte gratulere hinanden med de opnaaede Resultater. Vi syntes, det var bra, vi var kommet saa langt; der kunde nok have været dem, som havde snudd før.

Nogen Længdeobservation var det rent Uraad at faa taget; thi udpaa Eftermiddagen fik vi en sydlig Bris med overskyet Himmel, og samme Veir holdt sig næste Morgen.

VENDEREISE

Næste Dag gjorde vi os klar til at vende.

Hjemturen falder altid kjedeligere. Der er ikke længer den pirrende Spænding forbundet ved Reisen. Man ved jo saa nogenlunde, hvordan Landet ser ud; det byder ikke paa flere Overraskelser. Paa den anden Side kjører en fortere hjemover. En har jo et Slags Kjendskab til Vei og Lænde, saa en kan kjøre, i hvilket Lune Veiret end behager at befinde sig.

Imidlertid tillod vi os nu at haabe, at Veiret snart vilde bedage sig; der maatte vel være Godveir at faa der i Landet ogsaa. Saa langt som det nu var paa Aaret, og saa meget Stygveir, som vi havde havt, syntes vi, vi maatte være berettiget til at antage, at det gode Veir ikke var langt unda.

Atter vendte Vinden sig og blaaste igjen som en ordentlig Kuling af Nord; men det var jo bare heldigt for os nu, da vi vendte Ryggen mod den Kant. Jeg tror, Hundene skjønte, det bar hjemefter; de var saa ivrige til at trække, som de ikke havde været paa længe; de gjorde ialfald, hvad de kunde, stakkars Dyr. Da vi desuden var heldigere med Kursen sydover, saa vi ikke kom op i saa meget Gammelis som paa Veien nordover, kunde vi om Kvelden leire os ved Kappet paa den anden Side af Bugten.

Næste Morgen havde vi det atter gaaende med fuld Storm fra Nord og med et Fokk, saa vi næsten ikke kunde se en Haand fremfor os; men vi vidste jo, at vi skulde kjøre over en stor Bugt til Kap Nordvest, som vi da skulde have omtrent retvisende Syd eller lidt mod Vest. Saa satte vi Kurs for Kappet, og med Vinden ret agterind gik det raskt hele Dagen udover, og om Kvelden fik vi endelig se den majestætiske Bergvæg, som paa Nordsiden af Kap Nordvest styrter sig steil og vild i Havet.

Ude paa Isen, en Kvartmil fra Land, laa der en hel Røs af store Stene, og paa en lang Strækning var Isen opfyldt med Grus. Alt dette har vel engang i Tiden ligget tæt under Bergvæggen; men saa har formodentlig Isen seget fra Land. Et besynderligt Indtryk gjorde det ialfald at se alle disse store Grus- og Stenrøser spredt over et saapas stort Territorium.

Det blaaste slig, at vi frygtede for at sætte Teltet op derude paa Odden af Kap Nordvest, og vi maatte lede baade vel og længe, før vi oppe i Krakken fandt en Leirplads med Livd.

Næste Morgen var det samme Leksen op igjen med Storm af Nord; men til en Afveksling føg det ikke saa ilde denne Dag, for Sneen var blevet mere sammenpakket. Desuden var Veiret i det hele adskillig klarere; vi saa endog Solen, og jeg gjorde Forsøg paa at faa en Længdeobservation og en Azimut til Kappet nordenfor, som vi forlod Dagen forud. Men det er ikke saa greit at observere heller, naar Veiret er saa overhændigt som den Dag, og det lader sig let forklare, at jeg forfrøs omtrent alle mine Fingre, før jeg var færdig med den Operation.

Vi drog afsted til vanlig Tid; men Isen gik op og ned som i Bølgegang; især i Fordybningerne var Føret rædsomt, og Fremkomsten blev ikke paa langt nær saa rask som Dagen i Forveien.

Om den første Del af Tilbagereisen er der svært lidet at skrive. Veiret gik i samme Dur næsten hele Tiden, og et Par Liggedage undgik vi ikke. Men vi indsaa snart, at skulde vi række frem til Bjørneborg med Liv i alle Hundene, saa maatte vi drive paa og kjøre hver eneste Dag, uanseet hvorledes Veiret artede sig; nu kom det os til Hjælp, at vi var lidt kjendt i Terrænet.

„MOSES“.

Naar Morgenen kom, spurgte vi derfor aldrig mere om, hvordan Veiret var; vi rettede os efter Klokken, stelte os slig, at vi var kjøreklar hver eneste Morgen Kl. $^{1}/_{2}8$, og holdt det gaaende til Kl. 5 om Eftermiddagen. Vor Oppakning var jo ganske let nu; det var ikke noget til Læs, vi havde, selv efterat vi havde hentet den gjenlagte Hundemad og Slædedragene. Endog i det værste Uveir og det slemmeste Føre magtede vi alligevel at avancere en 10 Kvartmil om Dag.

„AT SKYDE HER VAR INGEN LET SAG; HUNDENE SAD JO PAA BJØRNEN SOM FLUER.“ (Se Side 459.)

Efter Tegning af Otto Sinding.

Ogsaa paa sydgaaende opdagede vi flere Spor efter Ren; de pegte vestenfra ind i Landet og var saa ferske, at jeg knapt tror, der var gaaet et Par Timer, siden Dyrene havde passeret Stedet.

Flere Gange havde vi i Tanke at tage en Tur ind gjennem en af de store Fjordarme, da Egnen saa ud til at kunne huse Vildt. Men i saadant Uføre, som vi havde, vilde en slig Tur koste os flere Dage, og skulde det saa slumpe til, at vi ikke havde Held med os, kunde det blive en meget slem Historie. Vi fandt derfor, at vi ikke burde indlade os paa saadanne Vidtløftigheder, men heller lade denne Afstikker ind gjennem Fjordene bero; skulde det vise sig absolut nødvendigt, fik vi heller senere gjøre et Forsøg.

Vi havde foresat os at naa Kap Levvel inden 17de Mai, og vor Beregning slog til; om Aftenen den 16de Mai kunde vi reise vort Telt ved dette Kap. Der fandt vi en kort Meddelelse fra Isachsen om hans og Hassels Expedition vestover. En udførligere Beretning vil blive indtaget senere. De var ankommet til Kap Levvel den 28de April og havde den 29de taget Veien sydover, idet de var kommet paa det rene med, at der ikke gik noget Sund ind gjennem Landet fra nogen af Bugterne lige nordenfor.

I Teltet om Kvelden havde vi nu i længere Tid været svært optaget med vort 17de-Mai-Program. Selv om vi var ude paa en Slædetur, maatte vi da se til at feire den 17de, saa godt vi kunde. Jeg tilstaar, at vore Forhandlinger hovedsagelig indskrænkede sig til Spørgsmaalet om Maden. Undertiden brød vi vore Hoder med dette velsignede Madspørgsmaal, slig at de ordentlig verkede; men vi kom ikke til noget tilfredsstillende Resultat for det. Vi bragte jo med os saa mange delikate Ting, og vi havde sparet paa de bedste Sorterne, især paa Smørret, netop for at have det rigtig flot den 17de. Det, som voldte os saa megen

Ve og Vaande, var derfor ikke Mangelen paa Delikatesser; langtifra, nei, det var bare Spørgsmaalet om, hvorledes vi skulde tilberede dem paa den lækreste Maade.

Det var først sent om Kvelden den 16de, vi kunde resolvere os til at tage nogen Bestemmelse i denne Henseende. I Programmet indgik ogsaa, at vi skulde flagsmykke vore Kjælker og vor næste Leir, hvis bare Veiret vilde blive nogenlunde godt.

Men desværre, Veiret gjorde ikke nogen Forskjel paa 17de Mai og andre Dage. Vind og Snedrev havde nok Frihedsdag hele Aaret rundt her, lod det til. Men i patriotisk Iver trodsede vi Elementerne efter bedste Evne og gjemte vore Flag til Pynt inde i Teltet om Aftenen. Der skulde det egentlige Festmaaltid holdes, skjønt Frokosten ved Kap Levvel heller ikke var at foragte. Den bød nemlig paa Beskøiter, stegt i Smør og Fedt, med Eggerøre til.

Festmiddagen derimod bestod af en i Dagens Anledning komponeret Dænge, som foruden det tilbørlige Kvantum Vand indeholdt følgende deilige Sager: stødt Hvedebrød med Rosiner, Figener og Nektariner, Chokolade, Eggepulver og Smør. Dængen smagte rent guddommelig, og ingen Husmor vil angre paa at lade den indgaa som en Bestanddel af et rigtig lækkert Festmaaltid.

Da vi havde sat tillivs saa meget Dænge, som vi paa nogen Maade kunde greie, blev der serveret Kaffe med vor sidste Kognak. Saa kom Fosheim med en Overraskelse, idet han spenderte to Cigarer, som han havde taget med sig netop for denne Dags Skyld.

Endelig kom Dagens store Nummer, en Sang. Den lød som følger:

17DE-MAIVISE

PAA 79° N. BR. VED KAP LEVVEL.

Mel: «Saa synger vi paa vor Tur.»

Selv her i det høie Nord,
Hvor Frost og Kulde stadig bor,
I Vindenes Regioner,
Hvor Snefonn hver Fjeldtop kroner,
Vi feirer 17de-Maidag
Med Taler, Sang og muntert Lag.

Vi er jo kun tvende Mand,
Men det gjør slet ikke det Gran,
Vi Riflen lar lystig knalde,
Saa Ekko skal vidthen gjalde,
Vi heiser høit vort vakre Flag
Og roper Hurra for Friheds Sag.

Og rækker vor Røst kun kort
Heroppe ved Nordpolens Port,
Hvor Ishavets vilde Øde
Har knuget alt Liv tildøde,
Vi har en Hjælpetrop hel stor
I „Gulen“ og hans kjække Kor.

I Fanetog med Flagget paa Stang
Vi synger vor Fædrelandssang.
Rundt Leiren, hvor vi kamperer,
Vi stramt som Gardist marscherer,
Som Maiblus har vi Midnattens Sol,
Den laaner Glans til vor Fest under Pol.

I Teltet der er vel Stas
Med Dekorationer og Kalas!
Der diskes der op med Retter,
Som Marv udi Beina sætter.
Som smager rent ud *delicieux*,
Tænk Chokolade „labrajo“[1]!

[1] Internationalt Sjømandsudtryk for en Ret, som laves af mange, ofte høist forskjelligartede Ingredienser.

Og dertil lidt Kaffe, minsandt,
Den er aldeles brilliant.
Og Pipa vi stille nyder,
Dens Røgskyer Øiet fryder.
Og saa tilslut „Tahitaho“ [1]
Vi lever rent som Prinser jo!

Vor Tanke tar Flugt ifra Vest
Paa Solgudens skinnende Hest,
Den rider til Norges Strande,
Dets Fjorde, dets Skog og Vande,
Vi reiser rundt i Bygd og By
Og henter Kraft til vort Stræv paany.

En Skaal da for „Maiens Dag“,
For Norge, dets Fremtid og dets Flag!
En Skaal og for ham paa Tronen,
End længe han bære Kronen!
En Skaal for Stortingets Virke og Vel!
En Skaal for „Fram“s og dets Rederes Held!

Sangen blev udført som Solo af Fosheim med Kor af Bikjer, for han havde knapt opløftet sin milde Røst og var ikke engang kommet saa langt som ned i tredje Vers, hvor han paakalder „Gulen“ og hans kjække Kor som Hjælpetropper, før Hundene, som vel syntes, at dette var en noksaa rar Laat, begyndte at tude og ule af alle Livsens Kræfter. Eller kanske vilde Hundene, som for det meste var født og baarne paa dansk Grund, lægge for Dagen, at de sympatiserte med de Følelser, som paa den Dag rører sig hos Folket nordenfor Skagerak? Det er ikke saa ligetil at forklare Grunden, men Faktum er ubestrideligt; som trofaste Vaabenbrødre holdt de ud til sidste Vers.

Vi havde det saa koseligt i Teltet den Kveld, at det var en Lyst i det. Vel gik Tankerne mangen Gang over Havet og dvælede ved Festligholdelsen i Hjemmet. Men vi trøstede os resigneret med, at engang kom vel vi ogsaa til at feire Dagen hjemme, og saa lod vi Munden gaa, saa det

[1] Det er udlagt „en Dram!“

havde god Skik. Det var nu kanske alligevel mange, der ikke havde det saa hyggeligt som vi.

Saa køiede vi paa vor halve Sovepose, Ryg mod Ryg, som vi nu en Stund havde pleiet at gjøre, og sov de retfærdiges Søvn til næste Morgen.

Den 18de fortsatte vi igjen i samme meningsløse Stygveir som før. Men ikke desto mindre befandt vi os fortræffelig. Jeg tror ikke, allesammen hjemme i Norge den 18de Mai var saa godt oplagt til at tage fat paa sit Arbeide, som vi var den Dag. Der er ikke stor Turing der oppe paa "Axel Heibergs Land"; for saavidt er det et bra Land.

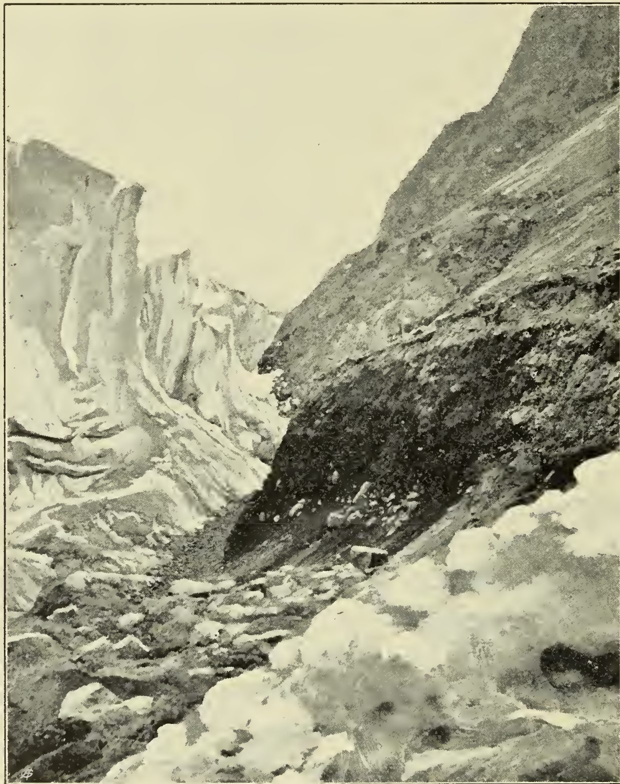
Veiret var og blev sig selv lig hele Veien sydover, lige til vi havde passeret Kap Sydvest; det var voldsomt Uveir hver eneste Dag. Og Isen gav ikke Veiret synderlig efter i Vranghed. Det hændte ofte, at de kraftige Stormkast fra Fjeldene holdt paa at blaase os overende, og Luften var hyppig saa tyk, at jeg saavidt kunde se Hundene fremfor min egen Slæde. Men vi drog os da frem; det var vi jo nødt til.

Det havde været vor Agt paa Sydgaaende at maale de høie Skrugarder, som havde imponeret os saa paa Turen nordover. Men det fik vi smukt lade være, vi saa dem simpelthen ikke.

Da vi havde passeret Kap Sydvest og styrede ned paa Norskebugten, stilnede Vinden af; men Taagen var saa tæt, at vi næsten ikke kunde se en Haand foran os; kjendt som vi nu var med Kursen, kom vi dog forholdsvis godt frem. Først efterat vi naaede længer sydpaa, blev Veiret klarere og Føret bedre, og de sidste Dage gjorde vi rigtig gode Dagsmarscher paa pen, jevn Is.

Det glædede os overmaade at se, hvorledes Hundene kom sig, eftersom Veiret blev mere og mere folkeligt. De havde jo været saa sørgelig nediset, at vi maatte skrabe Isen af dem ikke alene hver Morgen, førend vi begyndte at kjøre, men ogsaa mangfoldige Gange om Dagen. Især gjaldt det at skrabe Sne og Is væk fra Øinene paa dem;

for somme Gange var de aldeles blinde. For at opmuntre dem gik jeg de sidste Dage paa Ski foran Kjælkerne; thi saa udslidt, som de i Virkeligheden var, blev de adskillig ivrigere ved at se mig gaa foran. Fosheim, som da maatte greie med begge Slæder og Kobbel, indrettede sig paa den Vis, at han kjørte

PARTI FRA BEITSTADFJORDEN.

sit eget Kobbel saa klos ind paa mit, at han havde tre af sine Hunde paa hver Side af min Slæde. Naar han da holdt sig tæt bag sit eget Kobbel, kunde han ogsaa med Svepen række frem til mine Hunde, hvis de skulde falde paa at vige af fra Kursen. Paa den Maade kom vi hurtigere frem.

Endnu havde vi ikke seet det Gran til alle de Bjørne, vi havde haabet at træffe, saa snart vi kom søndenfor Kap Sydvest.

Saa var det sidste Dag paa Bugten. Jeg gik som sedvanligt paa Ski foran og kunde vel være et Par hundrede Meter fremfor Hundene; da passerer jeg uventet et ganske nyt Bjørnespor, og med det samme Hundene faar Tæften

HUTTETU, HVOR KALDT DET ER!

af det ferske Spor, render de øieblikkelig afgaarde. Uheldigvis førte Sporet vestover.

Fosheim var kvik i Vendingen og kantrede mit Læs i en to tre, greb saa fat i en af Surringerne og fik flere Tørn af dem omkring Haanden, saa han kunde holde godt fast. Men med det samme han veltede Læsset, fik han Skierne paatvers under en af Kjælkerne, og afsted bar det baade med Mand og Kjælker og Læs, saa Snespruten stod høit tilveirs.

Jeg til at lægge ud, saa jeg næsten laa flad langs Isen.

Gid Bena mine havde været dobbelt saa lange! Jeg tænkte mig jo foran Hundene for at stoppe dem; men de havde slig vanvittig Fart, at jeg ikke var god for at tage dem igjen. Jeg frygtede hvert Øieblik for, at Fosheim skulde slippe Surringen, og Bikjerne fare did, Pepperen gror. Kom de først løs, var det sandelig ikke godt at vide, hvad Tid vi saa dem igjen.

Med ett stoppede de op, hvad nu Grunden kunde være. Men det likte ikke en saa egenraadig Herremand som „Gammelgulen"; før jeg rak frem, satte han i at bælje og bære sig og tog til at rykke og rive i Dragstjerten, og dermed bar det afsted igjen — med Fosheim paa Slæb. Det var værre end selve Asgaardsreien! Jeg lyste Velsignelsen over dem, der de fløi foran og jeg efter; men lige ugudelig fôr de afsted. Endelig fik jeg da Tag i dem, men da var de saa ellevilde, at de næsten ikke lod sig styre. Saa tog vi Skierne af, slængte os paa Læssene og satte Kursen for Fjerde Leirplads. Nu gik det i rigtig Retning, bare saa det hven efter; thi Føret var godt, og bedre blev det, efter hvert som vi kom nærmere under Land.

Om lidt blev vi var en Sæl, som laa paa Isen; men den laa nede i en Fordybning, saa vi ikke kunde se den, før vi var klos indpaa den. Den gik fornuftigvis ned med en eneste Gang; men Synet af den havde været nok til at opmuntre Hundene, og nu fôr de afsted igjen i vildeste Firsprang indover mod Land.

En to tre Kvartmil nordenfor Fjerde Leirplads laa der et større Isfjeld; det satte vi Kursen for, da jeg troede, der maatte være Raak i Nærheden af det, og at der kanske ogsaa kunde være en Sæl at hole, saa godt som Veiret var. Vi trængte i høi Grad at forøge vort Forraad af Hundemad; thi nu havde vi bare en og en halv Lons igjen til hver Hund! Det var sandelig ikke stort at rutte med.

Et lidet Stykke fra Isfjeldet gjorde vi Holdt og veltede Læssene; saa bad jeg Fosheim tage Børsen og gaa bort-

over. Han vendte straks tilbage og fortalte, at han ikke saa nogen Ting.

Men hvad var *det?* Den sorte Flekken derborte paa Isen nogle hundrede Meter ifra os? Jovist var det en Sæl! Den maatte knibes.

Heldigvis var vi udrustet med et „Skytterseil" af den Sort, Eskimoerne bruger. Hele Indretningen bestaar af et hvidt Seil, som er anbragt paa et Slags Kjælke, saapas stort, at en Mand kan skjule sig bag det. Dækket af dette Apparat søger Jægeren at komme Sælen paa Skudhold.

Fosheim gik skyndsomst i Gang med at rigge op vort Skytterseil. Men mens han er som bedst optaget med dette, faar jeg minsandten Øie paa en Bjørn i Færd med at stille ind paa den samme Sæl! Stakkars Sæl! Der laa den og frydede sig ved Livet uden at ane, hvilke farlige Snarer denne Verden stiller op.

Øieblikkelig varslede jeg Fosheim om, at nu maatte han se sig for; nu havde han faaet en Konkurrent. Fosheim saa raskt op, fik Øie paa Bjørnen og udbrød fuld af Forundring: „Jagu e' de' ikke en Bjønn, som stiller paa Sælen min!"

Straks besluttede vi selvfølgelig at give Sælen en god Dag; en Bjørn var jo af den mangedobbelte Værdi for os. I samme Øieblik fik de aarvaagne Hunde Veir af Dyret; jeg skyndte mig at røske Samlestjerten løs, og afsted fôr de som Raketter bortover Isen.

Jeg bad Fosheim slænge sig paa sin egen Slæde og kjøre efter. Han saa gjorde, greb fat i Geværhylsen for at faa Riflen ud, og i Vei bar det i flyvende Fart. Distancen var ikke større, end at Fosheim knapt rak at faa Geværet frem, før han var klos inde paa Bjørnen, og hele Bikjerøisen hang fast i den. Her var nok ikke Suk at faa for Bamsen; hele Flokken var jo paa Ryggen af ham!

Men at skyde her var ingen let Sag; Hundene sad jo paa Bjørnen som Fluer. Det gjaldt bare at give Karen et

Skud, ligegyldigt hvor. Det første Skud sendte Fosheim, endda mens han sad paa Slæden; det frugtede ikke stort; Fyren begyndte at trække sig unda. Men Hundene var saa forsultne og paagaaende, at jeg er temmelig viss paa, de to Kobbel ikke havde behøvet at holde længe paa, før de havde revet den ihjel.

For Hundenes Skyld maatte Fosheim manøvrere mange Gange op og ned med Børsepiben, før han turde trykke løs; men omsider fik han Anledning til at give den nok et Skud, og da var den færdig. Saa jagede han Flokken fra Bjørnen, slap sine Hunde løs og gik henimod mig, som kom trækkende med min Kjælke.

Da vi kom tilbage til Hundene, laa et Kobbel paa hver Side af Bjørnen og holdt Vagt over den; men ikke en af dem var borte og ruskede eller bed i den. Skjønt de var saa skrubsultne, laa de dog taalmodig og ventede, indtil den var flaaet; de vidste jo, deres Tur ikke kom, før Skindet var af. Men slig, som de da aad, har jeg aldrig seet dem lægge i sig, og jeg har dog været Vidne til noget af hvert i den Retning. Naa ja, de blev jo mætte den Gangen ogsaa; men da saa vi havde bredt Bjørnehuden ud over Isen og reist Teltet paa den, skar vi op Kjød i tykke Skiver og puttede i Munden paa dem, saa længe de var god for at svelge. Selv stegte vi os en delikat Bjørnebif og nød Tilværelsen udover Kvelden.

Det var en af de vakreste Aftener, vi havde paa hele Turen. Temperaturen var steget rent forbausende, siden vi kom herned. Oppe paa Bugten havde vi hele Tiden en 18—20 Graders Kulde; men nu havde vi ikke mere end 2 Grader. Aftenen var saa stille og fredelig, og Solen skinnede saa varm og deilig, at der alt havde dannet sig Smeltevand paa Isen under Land.

EN FARLIG FÆRD

Næste Dag drog vi videre igjen, forsynet med en Sæk renskaaret Bjørnekjød.

Ved Land's End fandt vi Varden, som Baumann og Styrmanden havde opført tidligere i Maaneden; foruden en liden Dunk Petroleum, som de havde lagt igjen, fandt vi ogsaa Baumanns Beretning med Beskrivelse og Kartskisse af Overgangen gjennem Landet til „Gaasefjorden", som vi senere kaldte den nærmeste Fjord østenfor Hvalrosfjorden.

Vi fortsatte vor Kjøring sydover Sundet og holdt os denne Gang omtrent midtvaters for at undgaa Skruisen, som vi vidste laa under østre Land. Vi saa Sporene efter et Slædeparti, som havde kjørt sydover og antog, det maatte være Isachsen og Hassel. Sporene anslog vi til at være en to tre Dage gamle. Ogsaa efter Bjørn saa vi en Masse Spor; det var Traakk i Traakk hele Veien næsten; men Dyrene selv var komplet forduftet.

I deiligt Veir og Føre gik Farten sydover; vi sad paa Slæden hele Veien, og i smaat Trav styrede vi gjennem nordre Del af Hell Gate. Flere Gange lagde jeg Merke til, at der var aabne Huller omkring smaa Iskoss, vi kjørte forbi; men jeg lagde ikke videre Vegt paa det. Desuden skinnede Solen

saa ret i Fjæset paa en, at det ikke var ligetil at holde Udkig med Terrænet forud. Det faldt mig jo ikke ind andet, end at Isen maatte være sterk nok, og jeg fortsatte trøstig uden at ane nogen Fare.

Ret, som det var blev jeg opmerksom paa, at Isen fik saadan besynderlig Kulør; den blev med ett aldeles mørkeblaa, og det tynde Snelag ovenpaa var helt gjennemvatnet. Vi kjørte paa en ganske tynd Sneskorpe, og hvert Øieblik kunde vi vente, at det bar igjennem!

Det var hyggelige Udsigter. Faldt vi igjennem her, saa gjorde vi det grundig. Det var absolut haabløst at tænke paa at komme levende op af denne rivende Strøm. Den var det jo ogsaa, som havde ædt Isen op.

Øieblikkelig svingte jeg Hundene ind mod Land og søgte at holde dem paa de Steder, hvor Isen var hvidest; vi vidste jo, den var tykkest der. Alligevel var den saa skrøbelig mangesteds, at den bugnede under Meierne, og det hændte, at Hundene traadte igjennem. Selv skjønte de Faren overmaade godt, og jeg kan ikke erindre, de nogensinde har lystret Svepen saa let og villig som den Dag. Indover mod Land gik det i susende Fart, og Fosheim fulgte Hak i Hæl.

Jeg tror ikke, nogen af os nogen Gang har været saa nær paa at sætte Livet til som den Dag, og glade var vi, da vi inde ved Krakken atter følte fast Grund under Fødderne.

Nu fulgte vi omhyggelig Krakken, helt til vi naaede frem til en liden Odde et Stykke søndenfor. Der holdt vi Rast, gik lidt op fra Odden og satte os i Solstegen til at knaske paa nogle Beskøiter med Pemmikan til.

Derfra kunde vi se, at der var aabent Vand hele Veien sydover gjennem det forbistrede Sund, og at vi havde svinget af bare et bitte lidet Stykke fra Vandkanten. Ude i Klaren laa der Masser af Sjøfugl, som skravlede og holdt

et syndigt Leven, mens de skvitrede og skvatlede af Hjertens Lyst.

Mod Vest begrænsedes Sundet af Øen North Kent, hvis Kyststrækning mod Sundet er ligesaa steil og utilgjængelig som Sydsiden af Øen; den Del, som vender mod Norskebugten, er lav og flad. Men i *en* Henseende er begge Dele af Øen hverandre lig: et goldere Land har jeg knapt seet. Det saa næsten ud, som om ikke Sne engang kunde trives der; thi naar en ikke regnede de brædækkede Toppe og de is- og snefyldte Dale, var Landet bart, absolut bart.

Mens vi sad der og lod Kjæverne gaa og Øinene løbe rundt, fik vi pludselig se to Dyr komme sættende opover Isen søndenfra. Da Vinden stod fra den Kant, frygtede vi begge to for, at Hundene kunde faa Veiret af dem. Uden nærmere at undersøge, hvad Slags Dyr det kunde være, rendte vi derfor begge to ret nedover til Hundene og veltede Læssene.

Saa tog vi Traverne sydfra nærmere i Øiesyn. Det var saadan merkelig Skabelon paa dem. Vi gloede og gløttede; nei, sligt Vildt havde vi aldrig seet før. De var saa mistænkelig lig vore egne — nei, det kunde ikke være muligt! Vi studerte og spekulerte baade vidt og bredt og fik endelig ud, at det virkelig var to — Bikjer! Vi forsøgte at fange dem ind; men de var saa sky, at det totalt mislyktes.

Jeg kan ikke sige andet, end at jeg blev noksaa hed ved denne Opdagelse. Uvilkaarlig kom jeg til at tænke paa det Slædeparti, hvis Spor vi havde seet sydover Sundet. Jeg begyndte at frygte for, at de kanske kunde have kjørt nedi og druknet, og at saa et Par af Hundene havde bidt Dragstjerten af og kommet sig iland. Vi var i stor Spænding, der vi stod, baade Fosheim og jeg, og vi blev først beroliget, da det lyktes os, mens Isløberne var i Perigæum, af identificere dem som d'Hrr. „Fischer“ og „Turisten“ af Styrmandens Kobbel.

Hvordan i al videste Verden var de kommet did? Ja, det var os foreløbig en fuldstændig Gaade. Men da vi fortsatte vor Vei sydover, skjønte vi af Sporene, at Rømlingerne havde drevet Bjørnejagt for egen Regning. Og smekkende fede var de, det er sikkert; det formelig skinnede af dem.

Om Kvelden slog vi Leir inde ved „Renbugten“, hvorfra vi skulde tage over Land til Gaasefjorden. Vort Telt reiste

PAA EXKURSION I HAVNEFJORD. SOMMEREN 1900.

vi oppe paa den Grusrein, der strakte sig langs Sjøen som et Merke for høieste Vandstand; den var ikke meget høi, bare en Fod over Isfoden.

Den bratte Overgang fra fuld Vinter der nord til en Temperatur, der forekom os rent sommerlig, fra den stivnede, uddøde Natur deroppe og til Livet og Rørelsen her længer syd, virkede overmaade sterkt paa os. Mens vi reiste Teltet, gik vi og frydede os over Sjøfuglenes ustanse-

lige Pludren, ja selv over Hvalrossenes uhyggelige Grynten og Brøl.

Og saa at have vort Telt staaende paa bart Land! Det var længe siden sidst! Det var en Nydelse at kunne lægge alle sine Sager udenfor Teltet, uden at behøve at tænke paa den evindelige Feining, og kjende den fine Singel under Fødderne paa sig istedetfor at rode i Sne Dag ud og Dag

ESKIMOBESØG. 1899.

ind. Vi trak Skoene af og morede os med at valse omkring i Strømpelæsterne akkurat som Smaabarna, naar de faar Lov til at gaa barbent om Sommeren.

Næste Morgen, da vi aabnede Teltdøren, slog der os imøde en kold Gufs af raa og taaget Luft. Altsaa Veirforandring igjen! Før vi var færdige til at kjøre, begyndte det at sne ogsaa. Men Sjøfugl og Hvalros holdt det gaaende i samme Dur som om Kvelden. Det stod til Liv!

Saa tog vi fat paa at age os opover de bratte Bakker til Vandskillet. Det blev snart saa tykt, at vi ikke kunde se mere end en 50—60 Alen fra os, og vi kom derfor til at tage en noget anden Vei end den, Baumann og Styrmanden havde opgivet for os. Efter at have passeret Vandskillet kom vi ned i et vakkert Dalføre, som vi fulgte; vi var overmaade vel fornøiet og syntes, det gik svært bra med os. Men eftersom det bar nedover igjen, blev Dalen trangere og trangere, og vi begyndte at snakke om, at den efter al Sandsynlighed kom til at gaa over i en Cañon.

Men før vi rigtig vidste Ordet af det, blev vi stoppet af en høi Ismur, som stængte hele Dalføret. Vi stansede op og undersøgte, om der ikke skulde findes en eller anden Fremkomst, saa vi kunde slippe at kjøre den lange Strækning tilbage. Men Ismuren var absolut lodret og fuldstændig utilgjængelig for ethvert Væsen, som ikke er flyvedygtigt.

Med ett faldt det mig ind, at Elven etsteds maatte have sit Udløb; kanske der kunde være en Tunnel, som vi kunde lægge vor Vei igjennem. Og ganske rigtigt; bag en massiv Sneskavl saa jeg ved nærmere Eftersyn en stor Hule og opdagede, at der gik en svær Tunnel gjennem Bræen. Men den saa ikke meget indbydende ud til Gjennemfart. Oppe under Hvælvingen hang store Isblokke, som naarsomhelst kunde dratte ned, og i Vinterens Løb havde ogsaa en Slump af dem faldt; thi paa den blanke Elveis laa der Masser af smaa og store Blokke, som utvetydig varslede om Faren ved at færdes paa de Veie. Jeg havde ikke videre Appetit paa Turen; man kunde saa let risikere at faa „Rusk i Haaret“ derinde i Iskongens Port.

Jeg gik tilbage til Fosheim og fortalte, hvad jeg havde seet, men lagde til, at det ikke var værdt, vi tog nogen Beslutning, før vi havde faaet os noget at spise. Saa gik vi i Gang med at lave en extra god Sødsuppe, mens Fosheim

fik Fotografiapparatet frem og tog Billeder baade af Ismuren og Tunnelen[1].

Da han kom tilbage, var Suppen færdig, og vi satte os til at spise, en paa hver Ende af Kisten, med Gryden mellem os.

Ikke et Ord blev vekslet, mens vi spiste. Vi brugte forresten ikke at snakke stort under vore Maaltider; vi havde jo ikke mere end én Mund hver, og den var optaget.

Da vi havde spist, og Piberne var tændt, antog jeg, vi var beslutningsdygtige, og saa spurgte jeg Fosheim, hvad han troede, vi skulde gjøre.

Fosheim sad en liden Stund, før han svarede. Saa tog han Piben ud af Mundvigen. „Ja, vi faar prøve," sagde han; „for det skulde nu være Pokkeren ogsaa, om vi blev nødt til at kjøre saa lang Vei tilbage!"

„Ja, ja! Saa faar vi vaage hver vor Knap," svarede jeg. „Det vilde da være besynderligt, om der dat en Isblok ned i Hodet paa os begge to. *En* maa da ialfald komme igjennem."

Saa bar det afsted.

Jeg glemmer aldrig det Øieblik, da vi kjørte ind i Tunnelen. Modig var jeg ikke — det tilstaar jeg aabent; jeg var snarere ræd. Og alligevel var det ikke Rædsel, som betog mig mest, men heller en underlig Fornemmelse af Høitid og Helligdom.

Her var høit under Taget og vidt til Væggen! Deroppe under Hvælvingen hang de truende over vore Hoder disse gigantiske Isblokke med alle sine Rids og Riper i farligt Glitter, og rundt omkring stak lange Istapper ned som staalblanke Spyd og Lanser, bent over os. Langs Væggene, Grotte paa Grotte og Hvælv ved Hvælv, med Søiler og Kapitæler i Række og Rad som Kjæmper i Geled, og over det hele et spøgelsesagtigt, blaahvidt Skjær, som blev dybere

[1] De er desværre blevet ødelagt allesammen.

og dystrere, efterhvert som vi fôr frem. Det hele var som et Eventyr, vakkert og skrækkeligt paa samme Tid; det var som at kjøre lige lukt ind i Soria-Moria-Slottet, det herligste af dem alle, Slottet østenfor Sol og vestenfor Maane.

Jeg turde ikke snakke. Jeg følte det, som om jeg øvede en Niddingsdaad, som om jeg var en Forbryder, der frækt brød ind i en Helligdom, som Naturen havde villet holde laast og lukt for hvert dødeligt Øie. Jeg kjendte mig liden og ussel, der jeg fôr i al denne rene Natur. Kjælkerne stupte fra Blok til Blok under voldsomme Tørn og Stød; Gjenlyden drønnede og dundrede, som om alle Isens Aander blev vakt og kaldt til Vaaben mod dem, som vaagede at bryde Kirkefreden.

Jeg pustede lettere, da det lysnede af Dag, og det gjorde vist Fosheim ogsaa. Vi saa paa hinanden. Det er underligt slig en Gang imellem at komme lige under Naturens vældige Haand!

TILBAGE TIL BJØRNEBORG

Fra Tunnelen og ned gjennem Resten af Dalen gik det uden Hindring og Stans; vi tog os smaat, men sikkert frem gjennem Løssneen, som blev dybere og dybere, jo længer ned vi kom. I sin nedre Del udvider Dalen sig betydelig, og sammen med et lignende Dalføre længer nord danner den en Ramme omkring en stor Slette, som strækker sig helt nedover mod Fjorden. Der saa vi en Mængde Tjern og opdagede senere, at Strøget om Sommeren er et meget søgt Opholdssted for Gjæs; det er et rent Gaaseland.

Saa kjørte vi da videre og ned paa Hvalrosfjorden. Der blev vi opmerksomme paa, at vi havde lagt Veien et godt Stykke søndenfor Eidet mellem denne Fjord og Gaasefjorden, og satte derfor Kursen mod Sydøst til det ydre Eide mellem de to Fjorde.

Indløbet til Pollen paa Eidets vestre Side var isfrit, og der vrimlede det af Sjøfugl, som dukkede og duvede og lod sig drive med Strømmen frem og tilbage langs Krakken. Senere kjørte vi ned paa Isen paa selve Pollen, og om Kvelden slog vi Leir paa det lave Eide ved Gaasefjorden.

Ogsaa den Kveld stod Teltet paa bart Land; det havde vist ikke sneet saa sterkt her som oppe i de Trakter, hvorfra vi kom; Sandørerne rundt omkring var fremdeles snebare.

For første Gang paa denne Tur oplevede vi at se Termometret over Nul, idet det den Aften viste + 0,3 Grader. Men Luften var tyk, og vi kunde intet se til Landet paa den anden Side.

Vi tørnede ud i rigtig god Tid næste Dag, for vi syntes, det skulde være Moro at tage Kommandanten i Bjørneborg paa Køien. Om Natten havde det sneet temmelig meget, og Føret var rasende traat. Det var i det hele taget det merkeligste Føre, jeg har observeret, og det vil ikke sige saa lidet. Det kladdede paa Nysølv; bare vi stoppede et Minut og saa skulde til at kjøre igjen, havde Sneen fæstet sig under Meierne, saa vi et langt Stykke bortover maatte trække Kjælkerne med Kladderne siddende fast under Beslaget. Men selv naar de løsnede, gik det saa smaat, at jeg næsten ikke var Kar for at rokke Slæden af Flekken, skjønt Oppakningen paa den var ubetydelig.

Da vi havde kjørt over Gaasefjorden og kom til Østre Kap, saa vi, at hele Ismassen udenfor Krakken var i Drift. Store Raaker havde dannet sig indimellem, og i hver eneste Raak saa at sige yrede og krydde det slig af Fugl, især Teister og Alkekonger, at Sjøen var rent svart. Det kogte som i en Gryde næsten i hver Aabning bortover Isen.

Ved Halvellevetiden om Formiddagen drog vi ind paa Bjørneborg og opnaaede virkelig at række frem, før Kommandanten kom sig „tur Fjøra“. Vagthunden „Bjørneborgsvagta“ gjorde sin Pligt; vore Hunde svarede naturligvis, og da blev der Holloi nede ved Krakken!

Ud gjennem Teltdøren kom Kommandanten drivende med en viss Fart, søvndrukken og morgenør; han troede, der var Bjørn paafærde. Da han fik se os, kan det vel hænde, han slog Gluggerne op og blev blid som Smør over hele Ansigtet — om en da forresten kan tale om Smør og et sligt Ansigt paa samme Gang. Eller om en i det hele taget kan kalde det, han bar øverst paa Kroppen, for et Ansigt!

Hele den bare Flek, vi saa af Manden, var dækket af et tykt Lag Smuds af en ubestemmelig graa-blaa-sort Farve med enkelte lysere Oaser der, hvor Smudset holdt paa at skalle af. Midt i denne Skiddenfærdighedens Ørken lyste Bays muntre, hjertensgode Øine som smaa gemytlige Sole. Farven paa Hænderne var ogsaa nærmest Neger. Ikke for det, vi havde vist ikke stort at skryde af vi heller; det kan for den Sags Skyld gjerne være, vi saa endda fælere ud; men det var nu en Kulør, som vi ærlig havde erhvervet os i vort sure Ansigts Sved, havde jeg nær sagt. Vi kom fra en Vaarsæson saa stappende fuld af Stygveir, som jeg aldrig har oplevet den hverken før eller siden, og vor Ansigtshud var blevet tyk og stiv som Bark af Forfrysninger, saa det rent gjorde vondt, naar vi skulde le eller smile eller i det hele lægge Ansigtet i uvante Folder. Netop nu, i Mildveiret, holdt hele denne Herlighed paa at skalle af, og over hele Ansigtet hang der store Skindfiller, der viftede i Vinden som smaa Vimpler.

Da vi vel havde sat vore Hunde fast, blev vi staaende en liden Stund og snakke med Bay. Baade Fosheim og jeg havde gjort sikker Regning paa øieblikkelig at blive budne til Middag hos Kommandanten og vilde nu give ham Anledning til at komme med sin Invitation. Men der faldt ikke den allerfjerneste Ytring, som en sulten og velvillig Fortolker kunde tyde som en Invitation!

Hvorfor vi, dybt krænkede, gjorde det eneste, som var os værdigt; vi besluttede at sanke glødende Kul paa hans Hode og indbød ham resolut til Lunch i vort Telt, som vi straks gik i Gang med at reise. Kommandanten modtog Indbydelsen med glædestraalende Ansigt; hans Moral havde øiensynlig lidt under det lange Eneboerliv!

Veiret var nu saa mildt, at vi ikke fandt det nødvendigt at hænge op Indreteltet. Derved sparede vi jo ogsaa Plads, og det var paakrævet; thi den Gjest, som skulde komme, var ikke netop smalsporet.

Lunchen bestod af Eggeomelet, Bjørnebif og sterk Kaffe. Fosheim og jeg havde i den sidste Tid maattet spare endel paa Kaffen, ikke saa at forstaa, at vi ikke havde drukket Kaffe det reglementerede Antal Gange — det være langt fra os! — men vi havde været nødt til at holde Kaffen saa temmelig „lang“ for at faa Kvantum til at strække til. Nu havde vi det store Depot at tage af, og du kan tro, vi tog vor Mon igjen!

Det var forresten ikke underligt, at vi havde havt Kaffenød. Det var nu 63 Dage, siden vi skiltes fra Returningpartiet; da var vi provianteret for 50 Dage efter 1 Kg. pr. Dag, og endda havde vi ved Hjemkomsten Proviant igjen for en 6—8 Dage. Forresten — spare end sige knibe paa Provianten brugte vi ikke. Vi spiste vore bestemte Maaltider Morgen som Aften, med to Retter Mad hver Gang, og jeg tør trygt sige, vi spiste, det vi aarkede. En maa erindre, at vi kjørte 8—10 Timer hver eneste Dag i omtrent alle Slags Veir, og det skjærper Appetiten. Forresten maatte det nu ogsaa være en rar Skrue, som ikke skulde have Appetit paa de lækre Sager, vi førte med, især da vi havde en ti elleve delikate Retter at vælge imellem.

I den første Tid af vor Tur nordover havde vi været svært flotte med Petroleum og expederet en hel Dunk paa 18 Dage; senere, da Veiret blev mildere, havde vi tøiet den næste Dunk til hele 45 Dage og havde endda Olje igjen for ca. 7 Dage.

Den korte Stund, mens vi lavede Lunchen, havde Bay benyttet til at tage sig en Trip hjemom for at gjøre Toilette. Da han kom tilbage i fuld Mundur og indtog Hæderspladsen i Teltet, saa han formelig ud som et Menneske.

Der var forresten noget i Veien med Bays Appetit under Lunchen. Vi var vant til, at han aad som en Helt, og kaldte ham i Ærbødighed „Mester“; men idag spiste vi to tre Gange saa meget som han. Han paastod rigtignok, at

han havde forsynt sig mere, end han brugte, og at det var os, hvis Mavemaal var blevet abnormt; men jeg har en Mistanke om, at det paany var Eneboerlivet i Kommandantboligen, som bar Skylden.

Hemmeligheden med hans merkværdige Mangel paa Gjestfrihed hang nøie sammen med de lokale Forhold paa Bjørneborg. Da vi efter Lunchen tog Kommandantboligen

OLSEN INSPICERER FØDSELSSTIFTELSEN.

i Øiesyn, opdagede vi nemlig, at Kommandanten mere repræsenterte Krigsmagten tilvands end tillands. Sagen var den, at Sneen havde begyndt at smelte oppe paa Taget og gik Benveien ned. Mens hans tidligere Kommando bare havde bestaaet af ham selv og en Hund, afvekslende „Tigeren“, „Stubsa“ og „Basilisken“, havde han nu mobiliseret en hel Flotille med Blikbokser, som tydelig talte om haardnakkede Kampe med det vaade Element. Hele Bjørneborg saa ud som Valpladsen for et stort Sjøslag. Nu hører som bekjendt

Kommandanten med til Amfibierne, han lever paa Landet og dør ikke i Vandet; men Sjøhelt er han alligevel ikke, og jeg fik en Fornemmelse af, at han nu for en Gangs Skyld havde faaet sine Undervandstilbøieligheder grundig tilfredsstillet.

Af Bay fik vi høre, at Schei og Peder var kommet til Bjørneborg nordenfra og havde reist hjem til „Fram“ for halvanden Dags Tid siden. De havde skudt en Masse Vildt, baade Bjørn, Ren og Polarfæ og havde en hel Skjæppe fuld af Jagteventyr og andre Oplevelser.

I en stor Fjord deroppe havde Bjørnene været svært nærgaaende mod dem, og et Par Ulve, de havde mødt, var ligefrem næsvise. Den ene havde endog gjort Aspekter til at ville prøve Kræfter med Peder.

Ulvene er nogle ganske intrikate Karer og ikke blottet for Feltherretalent. Efter min Erfaring angriber de som Regel fra to forskjellige Kanter paa én Gang for at sprede og svække sine Modstandere. Nu havde de to Ulve nærmet sig, den ene forfra og den anden bagfra. Scheis Kobbel fik Øie paa den forreste Ulv og satte afgaarde som besat, fulgt af Peders Kobbel, saa Peder selv, der gik paa Ski ved Siden af sit Læs, blev seilet langt agterud. Læs og Børse var i en to tre langt borte paa Isen. Straks var den bagerste Varg oppe paa Siden af ham og saa ud til at nære de skumleste Hensigter. Men Peder gjorde sig morsk, med Skistaven færdig til Slag, og Skrubben var klog nok til at holde sig udenfor Rækkevidde, skjønt dens Tænder løb i Vand efter at lækre sig med den kraftige Peder.

Slig blev de da gaaende Side og Side fremover og se vondt til hinanden disse to, indtil Peder naaede frem til de andre; da forduftede Vargen klogelig og i rette Tid. De to Kobbel med sine Læs havde selvfølgelig ikke kunnet faa Tag i den forreste Ulv, og Jagtudbyttet blev altsaa lig Nul.

Det var Sporene efter Schei og Peder, vi havde seet i det nordlige af Hell Gate, mens altsaa Isachsen og Hassel fremdeles opholdt sig længer nord. Mit Parti var saaledes ikke det sidste, som kom til Bjørneborg nordfra.

Vi bad nu Bay fortælle os *sine* Jagtoplevelser; men nei — han vilde absolut først høre vore; siden Schei og Peder havde Skjæppen fuld, maatte da vi mindst have en hel Tønde. Jo, der sad vi net i det! Saa sagde vi da, som sandt var, at vi vistnok havde en hel Tønde; men i den laa der bare en eneste Bjørn. Foruden denne Bjørn havde vi kun nedlagt en enslig Hare, som Fosheim skjød paa vort nordligste Punkt. Disse to Dyr var det eneste levende, vi havde seet paa hele vor lange Tur.

Som sedvanligt, naar Folk fortæller Sandheden, blev vi ikke troet. Bay fastholdt med overlegen Menneskekundskab, at vi bare gjorde forgjæves Forsøg paa at holde en klog Mand for Nar; men da han saa endelig skjønte, at det var sandt, rykkede han ud med Sproget og fortalte sine Oplevelser.

KOMMANDANTENS ENEBOERLIV
(BAYS BERETNING)

»Den 13de Marts 1900, Kl. 8 om Morgenen, afreiste Kaptein Sverdrup og Fosheim, og jeg regner, at mit Eneboerliv begyndte da, thi hidtil havde jeg ikke været nogen hel Dag alene, idet mine to Reisefællers Tur mod Vest blot varede fra den ene Dags Morgen til den næste Eftermiddag; desuden havde jeg havt mine egne Hunde til Selskab, og de havde ærlig gjort deres bedste for at adsprede mig ved Hjælp af smaa, gemytlige Slagsmaal, Sælesedning, Korhyl og lignende uskyldige Hundefornøielser. Men nu skulde det være Alvor, og det var ikke uden blandede Følelser, jeg saa Fosheim spænde *mine* Hunde for — jeg kunde ikke frigjøre mig for den Tanke, at han i Grunden trængte sig ind paa mine Enemerker. Lidt efter forsvandt begge Slæderne i den ret sterke Snefygning, i østlig Retning.

Jeg var altsaa nu henvist til mine egne Kræfter og Hjælpekilder, hvilke sidste forøvrigt slet ikke var til at foragte. Først og fremst var der selve „Borgen“, et firkantet Seildugshus, 6 Fod langt og 4 høit, godt og lunt, idet saavel Taget, der var fladt, som Gulvet var belagt med de sørgelige Rester af Fort Juliane. Ganske færdig var min

Residens dog ikke; thi efter Planen skulde der opføres en Snemur omkring den; den foregaaende Dag havde jeg paabegyndt denne — heldigvis, for ellers havde formodentlig den Kuling, der sprang op om Natten, vendt Bunden i Veiret paa hele Huset, der ikke var forsynet med Barduner. Men selv nu tog Vinden voldsomt fat, og jeg gav mig derfor straks ifærd med at fuldføre Muren. Henad Kl. 2 var denne færdig, og da Vinden og Snefygningen mere øgede end tog af, gik jeg ind og lavede Mad, spiste og læste.

De følgende Dage gik meget ensformig, men dog hurtig. Jeg gav mig saa meget som muligt at bestille ude med at skuffe løs Sne op omkring Snemuren, ordne i Depotet og lignende. Den 15de, 16de og 18de var det Storm, og jeg holdt mig da mere inde end paa de stille Dage; det var ikke, fordi Veiret paa nogen Maade kunde siges at være særlig slemt, men det var nu alligevel behageligere at ligge i Soveposen inde i Huset og læse. Naar jeg gjorde dette, maatte jeg brænde Lampe, hvilket gav det hele et ualmindelig hyggeligt Udseende. Samtidig var der saa lunt og varmt, at jeg blot brugte ca. $^1/_2$ Liter Petroleum om Dagen, skjønt jeg ikke paa nogen Maade sparede; jeg kunde godt ligge flere Timer itræk og holde Bogen med bare Hænder uden at fryse paa Fingrene. Forøvrigt var det ret mildt i denne Tid, idet Temperaturen blot den første Dag naaede ned til ÷ 29°; ellers var det ÷ 23°— ÷ 12,7°; Solen saa jeg meget lidt til, dels paa Grund af Snefygning og dels paa Grund af Skyer. Merkepunkterne i mit Liv var selvfølgelig Maaltiderne, af hvilke jeg indtog to om Dagen; undertiden snød jeg mig dog ogsaa til en lille „Mellemmad“, men saa syntes jeg i Grunden, jeg havde en daarlig Samvittighed. Min Kogekunst var forøvrigt endnu kun i sin Barndom, saa jeg ikke fik det ud af Maden, som jeg siden var istand til. Navnlig erindrer jeg en Dag, en af mine Kamerater paa „Fram“ holdt Fødselsdag; jeg vidste, de holdt Fest om-

bord, og syntes, jeg ogsaa skulde have det lidt godt, hvorfor jeg lavede Festmiddag, bestaaende af stegt Bjørnehjærte og Chokolade. Den første Ret fyldte i en utrolig kort Tid Huset med en aldeles uudholdelig Os og viste sig, da den skulde nydes, at bestaa, yderst af Kul og inderst af en raa, blodig Masse, som hverken var tiltalende at se paa eller at spise; Chokoladen blev saa tynd, at blot en meget livlig Fantasi kunde finde ud, at den smagte af andet end en Potpourri af de Retter, der siden vor Afreise fra „Fram“ var kogt i Gryden. Alligevel tror jeg, at jeg vilde have fundet Middagen fortrinlig, naar jeg blot selv havde skudt den Bjørn, hvis Hjærte jeg saaledes mishandlede, men dette var ikke Tilfældet, thi det var medtaget fra Baadhuset.

Ja! Det utrolige skede virkelig: Da jeg den 19de atter havde den Fornøielse at se Folk, havde jeg endnu ikke skudt en Bjørn, ikke engang seet friske Spor af nogen saadan. Alt, hvad der foruden mig levede i denne Ødemark, var et Par Ravne, som jevnlig kom og besøgte mig; for hver Dag saa de mere og mere sultne ud og syntes utaalmodige at afvente det Øieblik, da de kunde kaste sig over mit afsjælede Legeme; jeg behandlede dem meget forekommende og skød aldrig paa dem — for de var ikke nogensinde paa sikker Skudvidde.

Den 19de saa jeg, som sagt, atter Mennesker, idet der ankom et Parti fra „Fram“. Allerede Dagen efter afreiste dette til Baadhuset for at hente mere Proviant, men den 21de vendte det tilbage. I disse Dage havde jeg til en Forandring godt Veir, hvilket ogsaa holdt sig den 22de, paa hvilken Dag jeg fik endnu flere Gjæster, idet ogsaa Kaptein Sverdrup ankom fra „Fram“ med Resten af dem, der skulde deltage i Expeditionen vestover. Der begyndte nu at se ganske livligt ud, idet der paa Isfoden stod en hel By paa ikke mindre end tre Telte; men hævet høit over disse, i majestætisk Ensomhed, laa Borgen, stolt kneisende som en

Ørn[1], der fra Klippens Tinder foragtelig skuer ned paa en Flok usselige Krager. Den 22de var forøvrigt en meget travl Dag, idet vi alle efter Kapteinens Ankomst tidlig om Morgenen arbeidede paa at ordne den Proviant m. m., der skulde føres vestover. Vi blev dog færdige hermed samme Dag, saa at hele Styrken kunde stille til Afmarsch den 23de om Morgenen. Jeg fulgte dem vestover til det Sted, hvor Isfoden hørte op; her tog jeg Afsked med dem alle og stod endnu nogen Tid og saa efter dem, hvorpaa jeg gik hjem. Arbeide havde jeg nu nok af, thi Depotet var splittet for alle Vinde, og det meste stod nede paa Isfoden. Den Dag sled jeg — *sans comparaison* — som et Asen, og jeg svedte, som jeg kun kan tænke mig, en Tyrk maa svede i russisk Dampbad; flere af Stykkerne var nemlig ret tunge, navnlig et Par Kasser med Spæk, som jeg dog fik bragt paa Plads ved at slæbe dem op i et Taug. Og om Aftenen havde jeg ikke blot ordnet Depotet, men jeg havde ogsaa havt alt ude af Huset, havde feiet dette og atter bragt alt ind, efterat det var tørret godt i det prægtige Solskinsveir, som endnu — Under over alle Undere — holdt sig. Depotet var arrangeret med stor Smag og Omhu saaledes, at min egen Proviant, som i mine Øine var det vigtigste, stod i Midten. Over de to Spækkasser havde jeg stillet nogle Kasser Patenthundemad, og uden om det hele var atter anbragt nogle tomme Brødkasser (af Blik), Trækasser m. m., som var beregnet paa i fornødent Fald at kunne gjøre ordentlig Støi. Kl. 9 havde jeg spist og slukkede saa Lampen, meget vel tilfreds med mit Arbeide og mig selv. Samtidig syntes jeg, jeg hørte en svag Støi fra et lille privat Depot, Schei havde anlagt ca. 20 Alen nedenfor Borgen; men jeg kom til det Resultat, at jeg, uden selv at vide af det, havde stødt til Væggen med Armen, og at Lyden skyldtes dette. Lidt efter

[1] Som allerede omtalt var Borgen en meget beskeden Seildugskasse, 2 Alen høi! *O. Sverdrup.*

sov jeg de retfærdiges Søvn, for ingen skal beskylde mig for at være nervøs.

Noget ud paa Natten hørte jeg, halvt i Søvne, en svag Støi fra det store Depot. Jeg maa her tilstaa, at jeg om Morgenen, straks jeg vaagner, muligvis er lidt langsommere fattende end ellers og ikke fuldt ud i Besiddelse af det venskabelige Sindelag, jeg ellers nærer overfor Verden i al

PARTI AF GAASEDALEN.

Almindelighed; jeg tilskriver dette Fænomen (som jeg hos andre pleier at kalde „Morgengnavenhed“), at jeg blot vendte mig i Soveposen og indvendig bandede over, at nu var naturligvis Hassels ford .... Hunde igjen løse og rodede i Depotet. Jeg var virkelig ved atter at falde i Søvn, da Støien gjentoges, og en uklar Bevidsthed begyndte at dæmre hos mig om, at der vistnok var noget galt i mit Ræsonnement, for Hunde havde jeg jo ikke mere paa flere Miles Afstand. Dermed kom der et Skrald, saa jeg syntes, Jorden

EN UBUDEN GJEST.
Efter Tegning af H. Brun.

rystede, og et Øieblik efter var jeg ude af Soveposen, havde trukket Geværet ud af Hylsteret og spændt Hanerne, for det gik pludselig op for mig, at det nok var en alvorligere Gjest, jeg havde faaet. Det første, jeg derefter foretog mig, var at tænde Lampen, hvorefter jeg begyndte at flytte nogle Blikdaaser af Veien, som jeg den Nat, for første Gang, havde stillet for Døren for at holde Forhænget nede. Og stadig var der en Rumsteren i Depotet, som om Fanden selv var løs; men da jeg flyttede den sidste Blikdaase, kom jeg til at gjøre en ganske svag Støi; dermed blev alt stille som i Graven, og jeg lettede Forhænget op og krøb ud. Kl. var 1½ (jeg saa paa Uret, da jeg tændte Lampen), og det var meget mørkere end behageligt til det Stykke Arbeide, der nu forestod.

Bjørnen havde imidlertid indrettet sig rigtig hyggelig. For at komme til en af Spækkasserne (den havde udset sig den, som stod paa den Side af Depotet, der vendte mod Huset) havde den væltet de tomme Kasser af Veien. Den ene af de paa Spækkassen staaende Hundemadkasser havde den slaaet til, saa at den var falden ned; Merkerne af alle Bjørnens Klør saaes tydelig i Blikket. Den anden Kasse var aaben, og Dyret havde smagt paa et Par af Portionerne; men disse havde aabenbart ikke vundet dens Bifald, da den atter havde spyttet dem ud i Kassen; saa havde den taget denne rigtig pent og flyttet den ned i Sneen, hvorpaa den — ogsaa paa en meget ordentlig Maade — havde lettet Laaget af Spækkassen. Men som den skulde ifærd med Maaltidet, havde den hørt den ovenomtalte Blikdaase klirre inde i Huset, og saa havde den sat sig ned paa sin Hale for at lytte, idet den holdt høire Lab paa Randen af Spækkassen. I denne Stilling fandt jeg den i hvert Fald, da jeg reiste mig op efter at være krøben ud; den var da ca. 7 Alen fra mig. Med det samme den fik Øie paa mig, reiste den sig, stor og tyk, hvæsede ad mig og satte venstre Lab

op paa den aabnede Hundemadkasse, saa denne ordentlig klirrede. Det saa livagtig ud, som om den rigtig vilde slaa i Bordet for at vise, hvad Karl den var. Den mindede mig i det hele taget slaaende om en af mine gode Venner ombord — saa slaaende, at jeg halvt ubevidst trakterede den med et Par af de Talemaader, der til daglig var gængse mellem bemeldte Ven og mig; de egner sig dog mindre godt til Offentliggjørelse. Om Bjørnen følte sig krænket herover, ved jeg ikke, men saa meget er vist, at den med lange, seige Skridt gik brummende rundt om Depotet og stilede ned mod Søen. Men da den var klar af Depotet, skød jeg med Sigte paa Bogen; jeg kunde akkurat til Nød skimte Sigtekornet.

Bjørnen gav et vældigt Brøl fra sig, som formelig rungede ud i den stille Nat. Ilden fra Geværet havde rent blændet mig, saa at jeg ikke mere kunde se Sigtekornet; endog selve Bjørnen saa jeg blot som en uformelig Masse, som jeg syntes var bleven ubegribelig meget større; det andet Løb, Haglløbet, der var ladet med en stor Rundkugle, affyrede jeg lige ind i Klumpen uden at iagttage saadanne Formaliteter som Sigtning. Derpaa foretog jeg et ordnet Tilbagetog bagom Huset og satte nye Patroner i Geværet. Jeg holder ellers ikke af unødigt Hastværk, men dette Arbeide fik jeg dog fra Haanden „fortere end fort“. Til min store Forbauselse saa jeg herunder ikke noget til min Modstander, hvilket jeg dog egentlig heller ikke ønskede. Men da jeg atter var klar til Slag, begyndte jeg at kige efter Bjørnen, i Begyndelsen dog uden Resultat. Endelig fik jeg, ved at bukke mig ned, Øie paa en stor, mørk Masse et lille Stykke borte, paa et Sted, hvor jeg vidste, der ikke skulde være nogen saa stor Sten; det maatte altsaa være Bjørnen, men om død eller levende var umuligt at afgjøre. Jeg avancerede derfor med stor Forsigtighed og skød et Skud paa, hvad jeg antog for Hovedet; ved nærmere Undersøgelse befandtes

det dog at være Dyrets Agterende, jeg havde bombarderet; men som Zoolog vidste jeg selvfølgelig, at Hovedet hos *Ursus maritimus* i Almindelighed sidder akkurat modsat Agterenden, og det lykkedes mig da ogsaa at anbringe et Skud paa det rigtige Sted. Bjørnen var da vistnok forøvrigt død for længe siden, men Forsigtighed er en Borgermesterdyd. Og saa gik det op for mig, at jeg nu endelig havde nedlagt min første Bjørn.

At sige, at jeg var stor paa det, er egentlig ikke nok. Men det var for mørkt, til at jeg rigtig kunde nyde Synet af min faldne Fiende, og desuden var jeg paa Strømpesokker. Jeg gik derfor straks ind, fyrede paa Primusen og kogte Kaffe; et saadant Festmaaltid som det, jeg nu havde (Kaffe og Julekage fra „Fram“), har jeg aldrig faaet før, og jeg faar det neppe heller oftere. Saa laa jeg lidt og læste, men Kl. 2½ var det blevet nogenlunde lyst, og da maatte jeg ud og nyde min Triumf. Men saa lagde jeg mig ogsaa med det Forsæt at sove et Par Timer, hvilket dog kun delvis lykkedes. Kl. 6 vækkedes jeg af en Ravn, der skreg oppe fra Fjeldet, og Kl. 8 havde jeg spist og begyndte paa Flaaningen. Jeg havde aldrig før flaaet en Bjørn alene, og det var et alt andet end morsomt Arbeide, thi Dyret var blevet ganske stivt og som Følge heraf i høieste Grad uhaandterligt. Til min Skam maa jeg derfor bekjende, at det varede seks Timer, før jeg var færdig med at flaa, stykke ud o. s. v. Arbeidet gjordes just ikke behageligere af en ret kraftig østlig Kuling med adskillig Snefygning; dog var heldigvis Temperaturen forholdsvis mild (÷ 18,7° — ÷ 15,5°). Alle mine Skud havde truffet; Rundkuglen (det andet Skud) var gaaet lige ind i Bringen paa Dyret, der saaledes i det Øieblik, Skuddet affyredes, maa være kommet lige imod mig. Hvorfra Bjørnen var kommet, kunde ikke sees, da alle Spor var udslettet af Snefygningen, men den havde underkastet Scheis Depot et meget grundigt Eftersyn, og jeg er temmelig vis

paa, at det var den, jeg hørte Kl. 9. Saafremt dette er rigtigt, har jeg altsaa havt den gaaende omkring Huset fra Kl. 8 til Kl. 1½.

Resten af Dagen tilbragte jeg paa den behageligste Maade inde i Huset med at brænde Primus, pudse Gevær, læse, spise Julekage og drikke Kaffe.

Næste Dag (25de Marts) var det Søndag, og da det tillige var Sneveir, blev jeg liggende i Soveposen hele Formiddagen og fortsatte med mine Angreb paa Julekagen og Kaffen; dermed var det dog ogsaa forbi med den første. Det var en af de hyggeligste Søndagsformiddage, jeg nogensinde har havt; men Kl. 1 syntes jeg ikke, jeg kunde være bekjendt at ligge længer; jeg stod derfor op og tændte Primusen for at have det varmt, medens jeg tog mine Finsko paa. Jeg blev imidlertid nysgjerrig efter at se, om Veiret stadig var det samme, hvorfor jeg lettede Dørforhænget op og krøb ud; min Sortie var alt andet end lydløs. Kommen udenfor beroligedes jeg med Hensyn til Veiret, thi det var akkurat det samme. Jeg stod lidt foran Døraabningen og saa ud over Havisen, hvor alt var hvidt i hvidt, men ikke et levende Væsen var at se. Da fik jeg paa en Gang en Fornemmelse, som om der var noget galt paa Færde bag min Ryg; denne Følelse blev stærkere og stærkere, hvorfor jeg tilsidst vendte mig om — og fik Øie paa en Bjørn, der stod ca. 20 Alen fra mig, paa den anden Side af Huset; det saa ud, som om den havde gaaet hen imod mig, men da jeg vendte mig om, stod den, som sagt, stille, og vi saa et Øieblik hinanden stivt ind i Øinene. Det var en meget lille Bjørn, og det forekom mig (og forekommer mig endnu), at den havde et mærkeligt, halvt ironiskt, halvt ondskabsfuldt Udtryk i Ansigtet.

Jeg var den, der først gjenvandt Fatningen, og jeg dukkede, let som en Kanin, ned i min Hule, greb Geværet og trak det ud af Hylsteret; under dette ventede jeg hvert

Øieblik at blive greben bag i og halet sprællende ud i det frie. Men da jeg atter reiste mig op, saa jeg, at Bjørnen aldeles ikke havde tænkt paa noget saadant. Den korte Tid, det havde taget at trække Geværet frem, havde den benyttet til at bene af op i Uren. Jeg gik nu efter den, men det var mig umuligt at komme raskt afsted, da jeg ikke havde surret mine Finskobaand. Foreløbig havde min Modstander aldeles ikke travlt længere; den stansede jevnlig for at se paa mig, men passede dog at holde en vis Afstand mellem os. Da den syntes, den var kommen høit nok op, begyndte den at gaa mod Vest; jeg skød et Par Gange paa meget langt Hold, men uden at træffe, og Bjørnen øgede blot Afstanden mellem os. Jeg indsaa derfor snart, at saaledes kunde det ikke blive ved at gaa. Desuden havde jeg ikke Vanter paa, saa at jeg ogsaa begyndte at fryse paa Fingrene. Jeg vendte derfor tilbage til Huset og tog mine Finsko ordentlig paa, tog Vanter og Kikkert med og begav mig atter afsted.

Det varede heller ikke længe, før jeg igjen fik Øie paa Bjørnen, der ganske rolig sad paa en liden Høi og aabenbart var uvis om, hvad den skulde gjøre. Det var umuligt at liste sig ind paa den, der hvor den var, hvorfor jeg atter gik lige paa den, og vor tidligere Vandring mod Vest gjenoptoges. Alligevel havde jeg Haab om at narre den, thi lidt længere fremme trak Fjældene sig noget tilbage fra Kysten, saa at der fremkom en Slags Bugt; blev Bjørnen nu ved at følge Uren, vilde jeg der kunne naa den, idet jeg var istand til at spærre den inde i Bunden af Bugten. Ganske vist førte en lille Dal op herfra, men der var et Knæk i Dalbunden saa brat, at neppe noget levende Væsen uden Vinger kunde passere det. Alt syntes virkelig at skulle gaa efter Beregning. Bjørnen gik ind i Bugten, og jeg spærrede Mundingen af denne. Jeg begyndte allerede at triumfere, da jeg til min Forfærdelse saa Bjørnen gaa ret op over

Knækket; den klatrede bedre end nogen Kat og satte Kløerne i den haarde Sne, akkurat som et saadant Dyr sætter Kløerne i et Træ. Kommen vel over Knækket og langt udenfor Skudvidde satte Bæstet sig rolig ned og saa paa mig, der stod nedenunder og brugte Mund i magtesløs Vrede. Lidt efter gik den dog ganske langsomt op gjennem den lille Dal og forsvandt tilsidst over Bakkekammen, hvorpaa jeg gik hjem og ærgrede mig. Heller ikke hvor denne Bjørn var kommen fra, var jeg istand til at se, da det stærke Snefald allerede nu havde dækket alle Spor; men én Ting var ganske tydelig: den havde i nogen Tid staaet ved Kjødet af den Bjørn, jeg havde skudt den foregaaende Dag, thi den havde ædt alt Spækket af Ryggen paa denne. Dette forekom mig egentlig mindre hyggeligt, thi jeg havde jo ligget ganske stille inde i Huset og selvfølgelig lyttet godt efter, men dog havde jeg ikke hørt den mindste Støi. Jeg begyndte at ønske, at jeg havde havt en Hund til at varsko mig lidt i Tide.

Samtidig forekom det mig, at det nu gik ganske livlig ved Bjørneborg, og at denne begyndte at svare til sit Navn. Men efter den 25de gik der Dag efter Dag uden nye Eventyr. Morgen efter Morgen begynder min Dagbog med de Ord: „Natten forløb uforstyrret.“ Veiret holdt sig forholdsvis mildt (÷ 20° — ÷ 32°). Den 28de, 29de og 30te var det Storm, men dog ikke videre stærk, undtagen Natten mellem de to sidste Dage. Arbeide havde jeg nu ikke noget videre af, men naar Veiret var godt, gik jeg i Stedet et Par Ture, en østover og en vestover til det Sted, hvor Isfoden hørte op; den sidstnævnte Strækning kaldte jeg „Langelinie“; jeg turde selvfølgelig dog ikke være nogen længere Tid ad Gangen borte af Hensyn til mulige Bjørnebesøg i Depotet. Den 3dje April gjorde jeg imidlertid en Undtagelse herfra, idet jeg, forledet af det prægtige Solskinsveir, var en Tur østover, der var adskillig længere end sædvanlig.

„KOMMANDANTEN“ PAA VAGT.

Efter min Tilbagekomst var jeg endnu en Tur oppe paa en lille Høi lige ved Borgen for at se efter Bjørne, men som sædvanlig uden at faa Øie paa nogen trods særlig omhyggeligt Eftersyn. Kl. 6 gik jeg ind og lavede min Mad; medens dette stod paa, lagde jeg mig mod Sædvane ikke i Soveposen, men sad ovenpaa denne, lige ved Døren, og ventede paa, at Maden skulde blive færdig. Da dette var Tilfældet, krøb jeg dog ned i Soveposen, slukkede Primusen og lagde mig siden til at læse lidt. Noget før Kl. 8 gik jeg, som sædvanlig, atter ud for at tage den sidste meteorologiske Opservation. Veiret var storartet, og jeg stod længe foran Døren og saa i Kikkerten ud over Isen og paa min Gjenbo, Cap Vera paa North Devon. Endelig vendte jeg mig dog om, lagde Kikkerten i Futeralet paa Hustaget og saa til min store Overraskelse en Bjørn, der stod et godt Stykke udenfor Skudvidde, oppe i Uren. Heldigvis havde den ikke seet mig, dels fordi der laa en Mængde Ting paa Hustaget, saa at de næsten helt skjulte mig, og dels fordi den var meget optaget af at æde et eller andet.

Selvfølgelig var jeg ikke længe om at gjøre Geværet klart, men belært af tidligere Erfaringer tog jeg nu ogsaa mine Finsko ordentlig paa. Bjørnen stod stadig paa samme Sted; jeg kom ogsaa ubemærket bort fra Huset og i Skjul af et stort Klippestykke, bag hvilket jeg kom den paa Skudvidde. Men da jeg traadte et Skridt ud til Siden for at faa frit Skud, gled jeg ud paa en haard Snefon og tabte Balancen. Bjørnen saa op, fik straks Øie paa mig, gav et lille, koket Hvin fra sig og flygtede høiere op i Uren, saa at den atter var udenfor Skudvidde, da jeg igjen havde faaet rigtigt Fodfæste. Men denne Gang var jeg ordentlig paaklædt, saa nu kunde jeg ogsaa komme raskt afsted; min Modstander fik derfor ikke Tid til at knibe ud til Siden, men fortsatte ret til Veirs, saa jeg begyndte at tro, at vi skulde følges ad lige lukt ind i Himlen. Imidlertid maatte

Bjørnen jo tilsidst bekvemme sig til at søge til en af Siderne, og da den var kommen helt op under den faste Klippe, valgte den at gaa mod Vest. Langt Hold var det, men det var der ikke noget at gjøre ved, for nu maatte jeg skyde, hvilket jeg ogsaa gjorde — forbi.

Skuddet gjorde alligevel Virkning, thi Bjørnen stansede og gjorde Front, saa at den vendte høire Skulder mod mig. Jeg gik lidt nærmere, og tog derefter et meget omhyggeligt Sigte; Projektilet (et Expansivprojektil) knækkede høire Forben, gik gjennem Lungerne og ud gjennem den øverste Del af venstre Side, hvor den lavede et Hul, saa man kunde stikke fire Fingre paa en Gang ind i det. Trods dette frygtelige Saar forsøgte det stakkels Dyr alligevel at undslippe og kravlede hen over en meget brat og haard Snefon; men jeg var nu kommen nærmere og gav den et Skud i venstre Bog; saa mistede den Fodfæstet, begyndte at glide og trillede tilsidst rundt og rundt, et Par hundrede Fod ned, til den stansede ved en Sten. Jeg fulgte efter, saa hurtig jeg kunde, og gav saa Bjørnen endnu et Skud i Hovedet, som gjorde det fuldstændig af med den, hvorpaa jeg trillede den helt ned til Foden af Uren. Det var en meget lille og ualmindelig mager Hanbjørn; efter Størrelsen og — som jeg bilder mig ind — ogsaa efter Ansigtsudtrykket at dømme er det ikke umuligt, at det var den samme Bjørn, som hjemsøgte mig den 25de Marts. Jeg gav mig straks ifærd med Flaaningen, og denne Gang gik det raskt, thi Kl. 10 var den flaaet og stykket ud, hvorpaa jeg gik ind og høitideligholdt min Seir paa sædvanlig Maade — ved at koge Kaffe.

Næste Morgen slæbte jeg Skindet og Kjødet ned til Huset, hvorpaa jeg besigtigede Valpladsen. Det var nydelige Ting, jeg nu fik at se. Bjørnen var kommen i rask Gang vestfra, var gaaet op paa Isfoden og derfra lige op til Husdøren, uden at stanse en eneste Gang; foran Indgangen maa den, efter Sporene at dømme, have staaet nogen Tid

og veiret; har dette været samtidig med, at jeg sad ved Døren og kogte min Mad, kunde jeg have „taget den ved Næsen“ blot ved at strække Armen ud; og jeg anser det for høist sandsynligt, at den netop har været der paa dette Tidspunkt, thi jeg maatte dog vel have hørt den, hvis ikke Primusen havde surret samtidig. Imidlertid var den aabenbart bleven skræmt af et eller andet, var løbet et lille Stykke mod Øst og var derpaa klatret op paa Udsigtshøien, hvor den havde siddet noget og seet paa Huset. Saa var den atter gaaet ned til dette, var styret lige forbi Depotet og hen til Bjørnekjødet, hvor den havde ædt Resten af Spækket og det meste af Indvoldene. Men da jeg begyndte at røre mig inde i Huset, havde den taget Resten af Indvoldene med sig, og det var dem, den stod og aad af, da jeg først fik Øie paa den.

Jeg skal ikke fragaa, at jeg syntes, dette gik lidt for vidt; thi det næste Skridt vilde jo være, at Bæstet kom ind i Huset til mig, og da jeg sover ualmindelig haardt, vilde jeg kunne have den over mig, længe inden jeg var rigtig vaagen. Ønsket om en Hund blev meget levende hos mig, men foreløbig maatte det jo blive ved Ønsket, og alt, hvad jeg kunde gjøre til forøget personlig Sikkerhed, var, at jeg om Aftenen tog Geværet ud af Hylsteret, spændte Hanerne og lagde det godt parat ved Siden af Soveposen. Desuden barrikaderede jeg Døren udvendig med nogle Stænger, der maatte gjøre Støi, hvis Bjørnen forsøgte at bryde ind. Gjennem Husets Sider vilde den paa Grund af den svære Snemur ikke kunde overrumple mig, hvorimod jeg jo nok kunde faa Æren af dens Besøg *via* Hustaget. Noget saadant skede dog ikke, thi den 4de kom der ingen Bjørn, og den 5te gik det mig paa lignende Vis som Isak[1], Abrahams Søn. Der ankom nemlig en større Karavane vestfra,

[1] Om hvem der staar skrevet, at han gik ud paa Marken, „og han opløftede sine Øine og saa, og se, der kom Kameler“.

bestaaende af dem, der havde fulgt Kapteinen og Isachsen paa Vei. Det var unegtelig rart at se Folk igjen, og jeg inviterede øieblikkelig mig selv til Gjæst hos dem, saa længe de opholdt sig ved Borgen. Dette varede et Par Dage, thi den 6te havde vi Snestorm; den 7de var det derimod stille, klart Solskinsveir, og alt Tøiet blev godt tørret og nødvendige Reparationer foretaget. Den 8de om Morgenen afreiste de igjen vestover for at følge Schei paa Veien, men de efterlod ikke mindre end to Hunde hos mig: Styrmandens „Tiger“ og „Indianeren“, som, for at bruge „Fram“-Jargon, var „aadslede“, ɔ: de var medtaget af Arbeidet og trængte stærkt til Hvile.

Der oprandt nu en lang, ensformig Tid, der kun afbrødes ved Besøg af forbireisende, thi Bjørne kom der ikke mere ved selve Huset. Jeg kan egentlig ikke sige, at jeg nogensinde kjedede mig. For det første maa jeg tilstaa, at jeg naturligvis sov meget, og for det andet skaffede jeg mig altid lidt Arbeide udenfor Huset; desuden gik jeg regelmæssige Ture. Var det daarligt Veir, hvilket jevnlig indtraf, laa jeg dog mest muligt inde og læste. En stor, ja indgribende Rolle i mit Liv spillede naturligvis Maaltiderne, hvoraf jeg den længste Tid, som allerede før berørt, indtog to, Morgen og Aften; senere hen spiste jeg dog jævnlig tre Gange om Dagen. I Grunden levede jeg i al den Tid hovedsagelig af to Retter: opblødte, hele Beskøiter, stegte i Talg, og Bjørnebøf. Øvelsen gjør Mester, og jeg tror nok, jeg tør sige, at jeg næsten naaede Fuldkommenhed i Fabrikationen af disse Herreretter, som jeg kunde spise Dag efter Dag uden at blive kjed deraf. Paa Søndage og andre Festdage havde jeg gjærne et eller andet extra, men de to førstnævnte Retter var dog Kjærnen i min Madlavning. Som Drikke havde jeg Kaffe eller varm Melk.

Ogsaa paa anden Maade høitideligholdt jeg Mærkedagene. Jeg havde nemlig ikke mindre end tre (norske) Flag, og ved

særlig høitidelige Anledninger heiste jeg dem alle tre; saadanne Dage var Hs. M. Kong Christian d. 9des Fødselsdag, Aarsdagene for Slagene paa Kjøbenhavns Rhed og ved Helgoland samt nogle Fødselsdage i min Familie.

Tiden kunde passende inddeles i Perioder, strækkende sig fra det ene Besøg til det andet. Den første Periode varede til Langfredag Aften Kl. 11, da Kaptein Baumann, Styrmanden og Stolz ankom vestfra. Denne Periode udmærkede sig navnlig ved det daarlige Veir. Det var nemlig hver Dag Snestorm, og kun et Par Gange var det stille nogle faa Timer. Og samtidig blæste det meget haardere end nogensinde før; navnlig var Skjærtorsdag og Langfredag (12te og 13de) slemme Dage; jeg kunde da paa Grund af Snefygningen ikke saa meget som skimte „Fort Julianes“ Ruiner (ca. 50 Alen borte) ved høilys Dag. Om Aftenen sidstnævnte Dag ankom, som sagt, Kaptein Baumann og hans Parti; begge Hundene gav voldsomt Hals, saa jeg troede, det var en Bjørn, og havde gjort mig klar til Fægtning, da jeg hørte Stolz's Stemme udenfor. Da de tilreisendes Telt under et Forsøg paa at slaa Leir havde lidt Havari, tilbragte vi alle fire Natten i Borgen paa en lidet komfortabel Maade. Dagen efter var det dog stille, Teltet repareredes og reistes, og næste Dag igjen afreiste de til „Fram“, idet jeg beholdt en af Hundene, Styrmandens „Tiger“.

Den Periode, der nu paafulgte, var den mindst morsomme under hele mit Ophold, nærmest fordi min Litteratur slap op, og jeg maatte læse den eneste Bog, jeg nu havde (de andre var sendt bort til „Fram“), om igjen og atter om igjen. Til Gjengjæld havde jeg nu forholdsvis godt Veir; der var adskillige Solskinsdage, og jeg finder mange Bemærkninger i min Dagbog om, at Solen den eller den Dag brændte særlig hedt. Et saadant Fænomen var forøvrigt ret naturligt, skjønt det selvfølgelig endnu var adskillige Kuldegrader i Skyggen; thi Solen „falder“, som bekjendt, stærkt

i det sorte, og det var nu adskillig Tid, siden jeg havde vasket mig.

Den 17de April havde jeg stor Flagning i Anledning af en Fødselsdag i min Familie, og det var selvfølgelig Meningen, at Dagen skulde være en Glædens Dag; alligevel blev det en Sorgens. Thi da jeg en Gang var en Tur paa Udsigtshøien, fik jeg helt ovre under Stormkap Øie paa noget, der

DEN SYDLIGE VÆG AF FRAMS BRÆ.

tydelig nok bevægede sig. Dette „noget" viste sig ved nærmere Undersøgelse at være en Bjørn, der kom gaaende langsomt og værdig ad de gamle Slædespor. Jeg laa længe paa Maven i godt Skjul oppe paa Høien og saa paa Dyret; Vinden var østlig, altsaa gunstig, og jeg begyndte allerede at glæde mig til en lille Batalje, da Bjørnen pludselig, tilsyneladende aldeles umotiveret, dreiede af fra Slædesporet og, stadig i samme langsomme Tempo, gik ud i Skruisen.

Jeg gik da ogsaa derud for at lede efter den, men saa den aldrig mere.

Den 22de ankom en Desertør fra Scheis Korps, unge „Mr. Peary“ (en af Hvalpene); han arresteredes straks og indlemmedes i Bjørneborgs Besætning, dog ikke uden lydelige Protester. Den var noget træt, men aldeles ikke sulten, da den ankom, og jeg formoder, at den i nogle Dage har

YDRE DEL AF STORDALEN.

opholdt sig ved de af Kapteinens Parti skudte Hvalrosser, indtil muligvis en Bjørn har drevet den derfra; thi den var allerede løbet fra Schei d. 15de April.

Den 8de Mai, Kl. 1 om Natten, ankom Kaptein Baumann, Styrmanden og Stolz fra „Fram“; de havde mange gode Ting med til mig (Julekage, Budding, Bøger og en lille, men god Flaske). De laa kun over til samme Dags Aften, da de reiste vestover. Den Periode der nu paafulgte, var

kort, men tillige den behageligste paa Bjørneborg: nye Bøger at læse i, god Mad og godt Veir. Natten mellem 10de og 11te Mai alarmeredes Bjørneborgs Besætning ved, at begge Hundene gav Hals. Da Kommandanten, ɔ: jeg, krøb ud, stod „Tigeren“ og kigede ned mod Isfoden, lige under Huset, hvor jeg ikke kunde overse den. Da jeg med Bøssen i Haanden krøb frem til Randen af den Afsats, paa hvilken Huset stod, saa jeg imidlertid, at det ikke var en Bjørn, men en af Kaptein Baumanns Hunde, der var løbet fra ham og nu havde lagt sig paa sin gamle Plads. Den 13de ankom Kaptein Baumann og hans Parti Kl. 10 om Aftenen; de laa over til den 14de om Aftenen, da de reiste østover; jeg beholdt da kun Hvalpen, ogsaa kaldet „Krybdyret“ eller „Basilisken“.

Under den paafølgende Periode havde Veiret en ganske anden Karakter end tidligere; det var nu ikke mere Storm, som generede mig, men derimod stærkt Snefald. Fra den 14de til den 22de sneede det uafbrudt og stærkt; dette var en meget værre Plage end Storm, thi paa Grund af det milde Veir (som Regel ÷ 5° — ÷ 10°) smeltede Sneen om Dagen paa Hustaget, og flere Gange begyndte det at regne ned til mig. Ved Hjælp af nogle Træstolper hævede jeg dog Taget indefra saa meget, at det i hvert Fald ikke regnede ned paa min Sovepose.

I denne Tid faldt jo den 17de Mai, og længe havde jeg spekuleret paa, hvorledes jeg skulde feire den, thi skjønt jeg ikke er Nordmand, syntes jeg dog, at der maatte gjøres noget extra. Jeg havde imidlertid nu kun et Flag; de andre to havde Kaptein Baumann til forskjellige Tider faaet. Men om Eftermiddagen tog jeg dette (der selvfølgelig havde været heist paa Borgen lige fra om Morgenen) og gik i høitidelig Procession op paa Udsigtshøien; i Processionen deltog ogsaa „Basilisken“, men den følte sig aabenbart trykket af Situationen. Oppe paa Høien stansede Processionen, og Bjørne-

borgs Kommandant holdt Tale[1] til Folket. Da Processionen derpaa vendte tilbage til Borgen, benyttede desværre en Del af den laveste Pøbel („Basilisken") sig af Leiligheden til at overfalde Expeditionens Depot; Politiet maatte skride ind, og det lykkedes først at berolige de ophidsede Gemytter, efterat der var foretaget en Arrestation og gjort flittig og energisk Brug af Politistavene. Denne Hændelse gjorde dog intet Skaar i den gode Stemning under den paafølgende Festmiddag, ved hvilken end ikke visse oplivende Drikke savnedes. — En Ubehagelighed ved det milde Veir var det ogsaa, at Bjørnekjødet begyndte at blive mindre godt, saa jeg nu maatte tage fat paa den Proviant, der var beregnet til mit personlige Brug. Thi af Vildt fik jeg ikke det mindste. Ikke en Hare, ikke en Rype. Heller ikke iagttog jeg Maager eller andre Søfugle, ja ikke engang en eneste Sæl paa Isen.

Den 29de Mai var jeg gaaet ud til Enden af „Langelinie" og saa herfra, medens jeg huggede nogle Forsteninger løs, langt ude paa Isen en Sæl. Skydeslæde med Seil havde jeg ikke, men da Sælen (en Ringsæl eller Snad, *phoca hispida*) laa i Skruisen, prøvede jeg alligevel paa at liste mig ind paa den; dette gik langt over Forventning, thi det var en af de godmodigste Sæler, jeg nogensinde har seet. Skjønt Sneen knagede og skraldede under mine Fødder, og Sælen flere Gange løftede Hovedet og, som jeg syntes, stirrede mig lige ind i Ansigtet, kom jeg den dog paa en Afstand af 50 Alen og gjorde saa Ende paa den med et Skud i Hovedet. Jeg havde hverken Kniv eller Bugserline med, hvorfor jeg gik hjem og hentede begge Dele. Jeg syntes imidlertid, det kunde være morsomt at slæbe Dyret hjem helt og holdent, og jeg lovede baade „Basilisken" og mig selv en extra god Middag. Jeg var, kort sagt, rigtig stor paa det. Men Hovmod staar for Fald.

[1] Under Talen faldt „Basilisken" i Søvn, paa Grund af hvilken uanstændige Opførsel den fik Bank.

Efter at være vendt tilbage til Sælen gjorde jeg Linen fast ved dens Hoved, idet jeg baade lavede en „Strop“ i Pandehuden og i Underkjæven. Bugseringen gik ganske let, og jeg var allerede kommen til Enden af „Langelinie“; her vilde jeg trække mit Bytte op paa Isfoden, men uheldigvis var det faldende og meget lavt Vande, saa at der var en vældig, baade bred og dyb Tidevandssprække. Selv kom jeg over og vilde nu trække Sælen raskt efter; Men dens Krop var alt for tung. Med et ordentlig Klask dumpede den ned i Sprækken og havde nær trukket mig med. Dette undgik jeg dog, men da jeg var ved at hale den op igjen, reves Stropperne ud, og al min og „Basiliskens“ gode Mad forsvandt i Dybet! Jeg kunde dog godt se Sælen ligge dernede, men det var en Umulighed at naa den. Saa hurtig opgav jeg det dog ikke; jeg gik igjen hjem og hentede to lange Stænger fra „Fort Juliane“; men da jeg vendte tilbage med disse, kunde jeg ikke mere se Sælen. Saa gik jeg atter hjem.

Men mine Ærgrelsers Maal var endnu ikke nær fuldt; thi da jeg skulde pudse Geværet, opdagede jeg, at den afskudte Patron af en eller anden Grund var knækket tvers over, og at et Stykke af den var blevet siddende inde i Kammeret paa Geværet, saa at jeg ikke kunde lade dette igjen. Jeg havde nu et mindre morsomt Extraarbeide med at pille dette Stykke ud, hvilket tilsidst lykkedes mig med Tabet af Spidsen paa min Saks. Men da var det ogsaa Kl. 12½ om Natten.

Med det samme dette var vel overstaaet, hørte jeg Stemmer udenfor og fandt ved nærmere Eftersyn, at det var Schei og Hendriksen, der var ankommet. Vi holdt nu en større Fest i deres Telt, og jeg lyttede med stor Misundelse til Beretningen om deres Bedrifter, thi selv havde jeg jo ingen at opvise. Efterat vi havde spist, gik Schei og jeg atter ud til det Sted, hvor jeg havde tabt Sælen; vi saa den virkelig ogsaa, men medens vi gjorde Forsøg paa at fiske

den op, sank den. Da vi atter var vendt tilbage til Borgen, lagde jeg mig til at sove, men allerede Kl. 12 var jeg igjen ude for at se efter mit tabte Bytte; nu var det dog forsvundet for stedse. Senere paa Dagen var Schei og jeg en længere Tur vestover. Schei anskød paa denne en Sæl, som han dog mistede, og vi besigtigede nogle eskimoiske Kjødgrave, som jeg havde fundet ved en tidligere Leilighed. Disse var ret mærkelige. De var ca. 2 Alen høie og omtrent af samme Diameter, opførte usædvanlig ordentlig og smukt af aflange, flade Stene og næsten helt cylindriske, saa at de ganske lignede Ruiner af smaa Taarne.

Ogsaa den 31te laa mine Besøgende over, men om Aftenen denne Dag reiste de. Jeg spiste alle mine Maaltider hos dem, og jeg har sjelden levet saa godt; thi de havde paa deres Tur opfundet en Mængde nye Retter. Hele denne Dag sneede det forøvrigt, og da jeg vaagnede Kl. 10 den 1ste Juni, overraskedes jeg, men just ikke glædelig, ved Lyden af dryppende Vand inde i Huset; da jeg kom ud, fandt jeg ogsaa ganske rigtig, at det stadig sneede, hvorfor jeg gik ind igjen og lagde mig i mindre godt Humør; jeg observerede ved den Leilighed for første Gang positiv Temperatur i Skyggen (+ 0,7°). Noget efter hørte jeg dog Stemmer og Hundehyl udenfor; da jeg kom ud, var mine nye Gjæster nede paa Isfoden, saa at jeg blot saa en Arm, der, ustanselig og ubønhørlig som Skjæbnen selv, i regelmæssig, men hurtig Takt gik op og ned; Armen var bevæbnet med en Pisk, og hvert Nedslag besvaredes med et Hyl af den ulykkelige Moppe, der havde forbrudt sig og nu blev afstraffet. Armen viste sig at være Fosheims, og jeg gik ned og hilste paa ham og Kapteinen. De reiste deres Telt paa Land, der hvor Scheis og Hendriksens havde staaet, og jeg tilbragte Dagen hos dem. Om Aftenen bestemtes det saa, at jeg skulde reise ombord sammen med Kapteinen, medens Fosheim afløste mig i min Værdighed som Kommandant i Bjørneborg.

Om Morgenen den 2den Juni forlod jeg Borgen, hvor jeg havde boet næsten et Fjerdingaar. Men det var slet ikke uden Sorg, jeg for sidste Gang saa Stedet, da vi dreiede om Stormkaps bratte Skraaninger. Thi lad saa være, at Livet der var gaaet ensformig og monotont — undtagen ved enkelte Leiligheder, da jeg til Gjengjæld havde det livligt nok —, saa følte jeg det dog nu, som om jeg reiste fra mit Hjem, et Hjem, hvor jeg kjendte hver Ujævnhed i Terrænet, ja hver Sten, et Sted, jeg havde seet i det stille Solskins Pragt saavelsom under Snestormenes Rasen. Og paa den anden Side havde jeg en Fornemmelse, som om Fred og Ro nu var forbi — thi øst for Stormkap begyndte for mig den store, travle Verden, som jeg nu i saa lang Tid næsten havde glemt."

Som vi nu sad der og pratede inde i Teltet, og Bay var færdig med at fortælle, begyndte han at ymte noget om, at det kanske snart var paa Tide for ham at komme til Skibet. Dyre- og Plantelivet kunde være længer fremme der end her, og formodentlig vilde Insekterne snart begynde at vise sig oppe i Urene. Snesmeltningen var jo forlængst begyndt, og der var forskjellige Tegn til tidlig Vaar og Sommer. Med andre Ord: Han søgte Afsked fra sit Embede. Tre Maaneder alene i Bjørneborg og den sidste Tid under Behandling efter Koldtvandsmetoden — det var en drøi Tørn selv for en, der er et Stykke af en Vadefugl. Hans Afskedsansøgning indvilgedes øieblikkelig og i Naade; men da Isachsen og Hassel fremdeles var nordenfor, kunde vi selvfølgelig ikke straks nedlægge Embedsverket; de maatte jo have Fæstningen at falde tilbage paa; Bay maatte derfor have en Eftermand i Stillingen, og Fosheim tilbød sig øieblikkelig at træde i hans Sted.

Vi vedtog da følgende Plan:

Saasnart jeg kom ombord, skulde jeg sende et Parti vestover med en dobbelt Opgave. Hvis Isachsen og Hassel endnu ikke var kommet til Bjørneborg, naar Partiet naaede frem did, skulde det uopholdelig fortsætte nordover til Land's End i Følge med Fosheim for at se efter dem og, i Tilfælde de traf dem, lodse dem over Fjeldet. Traf de dem ikke, skulde de nedlægge fornøden Besked ved Land's End og saa returnere til Bjørneborg. Derfra skulde de reise tilbage til „Fram" med Størsteparten af Depotet, mens Fosheim skulde blive igjen med tilstrækkelig Proviant for dem, som ventedes nordfra.

Vi antog imidlertid, at forskjellige Arbeider, som „Fram"-partiet havde at udføre efter Tilbagekomsten fra Land's End, vilde holde det fast ved Depotet saa længe, at Isachsen og Hassel under alle Omstændigheder vilde naa dem der, og at altsaa samtlige vilde kunne slaa Følge fra Bjørneborg og østover til „Fram".

Traf det sig saa heldig, at Nordpartiet allerede var kommet til Bjørneborg, før „Fram"partiet naaede did, skulde selvfølgelig Reisen til Land's End sløifes og samtlige snarest muligt vende hjem med Depotet. Til at fragte Fosheims Sager skulde „Fram"partiet medbringe et Løsspand.

Du kan tro, den entledigede Kommandant fik det travelt udover Dagen med at pakke ind og gjøre sig klar for Hjemreisen. Man taler om, at Mus har det travelt i Barselseng; men jeg tør forsikre, at en Mus er en Bagatel imod Bay under saadanne velsignede Omstændigheder. Han havde ikke engang Tid til at spise, og da kan man forstaa Tilstanden. Fosheim og jeg indbød ham til en flot Middag Kl. 6. Det var i dobbelt Forstand en Afskedsmiddag; ikke alene skulde Bay tage Afsked med sin Borg; men jeg skulde ogsaa tage Afsked med Fosheim.

Fosheim og jeg havde havt en baade lang og besværlig Tur denne Gang. Man lever sig slig sammen paa en saadan

Færd, at selv om Adskillelsen ikke skal finde Sted for længere Tid, kjendes det alligevel saart at skilles. Fosheim var ligesaa flink Kar som hyggelig Kamerat; han var altid villig og aldrig raadløs, tog ofte de tyngste Tag og var sterkt interesseret i, at vi fik gjort mest muligt. I det daglige Slid var han jevn og lun, og ved festlige Anledninger havde han ofte i Baghaand en eller anden Overraskelse, hvormed han vidste at forøge Festens Glans, som f. Eks. nu sidste 17de Mai, da han trakterte med Cigarer og havde forfattet en Sang for Dagen. Alt i alt har jeg ham overmaade meget at takke for. Paa denne Tur havde han jo ogsaa været Expeditionens Botaniker, skjønt det ikke var stort, han havde faaet samlet ind.

Saa oprandt det høitidelige Øieblik, da Festmaaltidet skulde tage sin Begyndelse. Jeg havde gjennemgaaet Depotet og fundet frem en hel Del lækre Sager, som vi kunde diske op med, Saucisser, Petits Pois, Lunch Tongue, Breakfast Bacon m. m. og til Dessert Eggeomelet.

Men fordi om vi selv benyttede Anledningen til at fraadse i Delikatesser, saa glemte vi ikke vore tro Ledsagere Hundene. De var blevet foret overdaadig godt hele Tiden, siden vi skjød Bjørnen, og da de heller ikke havde slidt noget videre vondt i de sidste Dage, havde vi al Grund til at haabe, at de skulde være rigtig friske paa Leveren, naar det bar afsted med os næste Morgen.

Vi sad længe oppe og pratede den Kveld, og det blev sent, før vi kunde bekvemme os til at gaa tilkøis.

Dagen efter — det var Pinseaften — tog vi høitidelig Farvel med Fosheim; Bay indtog hans Plads og overtog hans Kobbel. Det første, Fosheim skulde gaa i Gang med, naar han blev alene, var at sætte Skraatag paa Huset, da han hverken følte Lyst eller Anlæg til at overtage nogen Stilling som Eskadrechef for Blikboksflotillen. Der var nok af Seildugsfiller igjen fra gamle Bjørneborg til Dækning af Taget.

Hele Natten udover havde det sneet, saa der laa høi Løssne overalt. Det gik ofte helt under Bugen paa Hundene og nu og da op paa Siderne. Og alligevel gled det merkværdig godt; der var næsten ingen Friktion. Men fort kom vi ikke frem; dertil var Sneen altfor dyb for Hundene. Imidlertid gik det jevnt hele Dagen udover, og da blir det jo noget af det alligevel, selv om ikke Farten er saa stor.

I en rasende Storm slog vi om Aftenen Leir paa et gammelt Flak paa Østsiden af Baadsfjorden. Veiret var mildt; men ikke desto mindre var det en sur Fornøielse at slaa Leir den Kveld. Vi havde heller ikke noget rigtig klart Begreb om, hvor vi befandt os; for Luften var saa tyk, at vi næsten ikke kunde se det Bøss; men af et Iskoss straks ved os sluttede vi os til, at vi var ved Grænsen mellem Skruis og Fjordis etsteds østenfor Baadsfjorden.

Allerede ved Syvtiden næste Morgen drog vi paa'n igjen i samme løse Føre og slog Leir ved Sydkap 12 Timer senere.

Saa forede vi Hundene rigtig godt, kogte os Kveldsmad og laa en Stund inde i Teltet; men ved Totiden om Natten bar det atter afsted i lige usigtbart Veir. Kursen satte vi, saa godt vi skjønte, over til Sydspidsen af Skreia og drev paa efter bedste Evne for at naa ombord til Frokost; vi rak vistnok frem til Kl. 8, men det var ikke mere end saavidt heller.

Da vi kom kjørende indover Bugten, fik Kameraterne ombord Øie paa os og kom næsten alle Mand ud paa Isen for at tage imod os.

De var allesammen friske og havde hävt det godt den hele Tid. Dog havde en alvorlig Begivenhed fundet Sted, den alvorligste, som Expeditionen paa hele Turen var udsat for.

„Fram" var nær gaaet op i Luer.

Fotolitografi - Knudsens Litografiske Aktiebolag
Otto Sverdrup: Nyt land. (H. Aschehoug & Co's Forlag 1903).

